

ПРОРОЦИ

И ЦАРЕВИ

Историјата на Израел

Наслов на оригиналот
PROPHETS AND KINGS
by **Ellen G. White**

Превод, лектура и форматирање:

Мелита Томовска

Дизајн:

Лазар Томовски

Издава:

АИК „Знаци на времето“ – Скопје
ул. Влае бр. 42

За издавачот:

Михајло Гурев

Печатено во:

Аркус дизајн

Тираж:

1000

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

279.13-9

ВАЈТ, Елена

Пророци и цареви : историјата на Израел / Елена Вајт ; [превод
Мелита Томовска]. - Скопје : Знаци на времето, 2019. - 495 стр. ; 21
см

Превод на делото: Prophets and kings / by Ellen G. White. - Регистар

ISBN 978-9989-659-96-6

а) Адвентизам - Историја

COBISS.MK-ID 110371594

Елена Вајт

ПРОРОЦИ И ЦАРЕВИ

Историјата на Израел

ЕДИЦИЈА „КОСМИЧКИ КОНФЛИКТ“

- КНИГА 2 -

ПРЕДГОВОР

„Пророци и цареви“ е втората книга во низата од петте извонредни книги кои ја опфаќаат светата историја, инаку последната што излегла од перото на вдохновената писателка Елена Вајт. Во период од 70 години работа во Америка и во други земји, Елена Вајт секогаш ја нагласувала важноста на историските настани, истакнувајќи дека во животот и работата на луѓето секогаш треба да се забележи и невидливото влијание на доброто и злото – Божјата десница и работата на големиот Божји противник.

Пророчки опишувајќи го дејствувањето на Провидението, писателката ги открива тајните непознати за обичниот човек и ја објавува филозофијата на историјата според која настаните од минатото добиваат вечно значење. Елена Вајт вака ја образложува таа филозофија:

„Силата на народите и на поединците не се крие во можностите и средствата, кои навидум ги прават непобедливи; таа не се наоѓа ниту во нивното вообразено величие. Само Божјата сила и намера може да ги направи големи и силни. Самите тие, преку својот однос кон таа намера, одлучуваат за нивната судбина.

Луѓето пишуваале многу истории, но тие зборуваат за човечките достигнувања, за нивните победи во битките и за успесите во искачувањето по скалилата на световното величие. Божјата историја го опишува човекот таков каков што е во Божјите очи.“

Оваа книга – Пророци и цареви – почнува со извештајот за Соломоновото славно владеење над Израел и над обединетото царство, за Господовиот Храм како средиште на вистинското богослужение. Опишани се подемите и падовите на издвоениот избран народ, кој бил растргнат меѓу верноста кон Бога и служењето на боговите на народите што живееле во Палестина. И тука, во текот на овој толку значаен период од историјата

¹⁰ на овој свет, јасно се гледаат драматичните докази дека меѓу Христа и сатаната се води жестока борба за срцето и преданоста на луѓето.

Книгата избобилува со извонредни описи на различни карактери – мудриот Соломон, кого мудроста не го спречувала да греша; Јеровоам, себичен политичар чиешто владеење оставило разорни последици; моќниот и храбар Илија; Елисеј, пророк на мирот и исцелувањето; Ахаз, суров и расипан човек; Езекија, верен и добронамерен владетел; Даниел, возљубен Божји човек; Еремија, пророк на тагата; Агеј, Захарија и Малахија, пророци на обновувањето. Сите нив ги надминува славата на Царот што доаѓа, Божјето Јагне, единородниот Син, во кого сите симболи ќе најдат свое исполнување.

Патријарси и пророци, првата книга во оваа низа, ја опфаќа историјата на светот од создавањето до крајот на Давидовото владеење; *Копнежот на вековите*, третата книга, се занимава со животот и службата на Исуса Христа; а оваа, *Пророци и цареви*, се вклопува меѓу овие две. *Делата на апостолите*, четвртата книга, ја опишува историјата на раната христијанска црква, а *Големата борба*, последната книга во оваа низа, ја следи историјата на судирот меѓу доброто и злото од создавањето на светот па сè до нашите денови, како и пророчки, сè до обновувањето на земјата по второто Христово доаѓање.

Искрена желба на издавачите е оваа книга, со своите богати поуки за верата во Бога и во Неговиот Син, Спасителот на светот, и со извештаите за Божјето провидение во животот на големите мажи и жени од Стариот завет, да го продлабочи духовното искуство и да го просветли умот на сите оние што ќе ги читаат нејзините страници.

Издавачот

ГОСПОДОВОТО ЛОЗЈЕ

15

Со тоа што го повикал Аврама да се одвои од своите идолопоклонички роднини и да се насели во хананската земја, Бог имал намера на сите народи во целиот свет да им ги подари најголемите небесни дарови. Тој рекол: „Од тебе ќе направам голем народ, и ќе те благословам, и името твое ќе го прославам и ти самиот ќе бидеш благословен“ (1. Мојсеева 12,2). Аврам бил повикан да наследи голема чест – да биде татко на народот, кој со векови бил чувар и бранител на Божјата вистина во светот, народ преку кого сите други народи на земјата требало да бидат благословени со доаѓањето на ветениот Месија.

Луѓето речиси го загубиле знаењето за вистинскиот Бог. Идолопоклонството го помрачило нивниот разум. Настојувале божествената заповед, која е „света, праведна и добра“ (Римјаните 7,12), да ја заменат со закони кои одговарале на желбите на нивните свирепи и себични срца. Но и покрај тоа, во својата голема милост Бог не ги уништил. Одлучил да им даде можност да се запознаат со Него преку Неговата црква. Начелата, откриени во животот на Неговиот народ, сакал повторно да станат средство за обновување на Божјиот морален лик во човекот.

16

Божјиот Закон мора да се издигне, Неговиот авторитет да се зачува; и токму на Израеловиот дом му било доверено тоа големо и благородно дело. Бог ги одвоил од светот за да може да им довери света порака. Тој ги направил чувари на Својот закон, сакајќи преку нив меѓу луѓето да го зачува знаењето за Себеси. На тој начин небесната светлина требала да го осветли

светот обвинен со темнина и да одекне гласот повикувајќи ги сите народи да го отфрлат идолопоклонството и да му служат на живиот Бог.

„Со сила голема и рака цврста“ (2. Мојсева 32,11), Бог го извел својот избран народ од египетската земја. „Го испрати Мојсеја, слугата свој, и Арона, кого го избра. Тие ги покажаа меѓу нив Неговите знаци и чудесата Негови во Хамовата земја.“ „Му се закани на Црвеното Море, и тоа се исуши; и ги преведе меѓу брановите како низ пустина“ (Псалм 105,26.27; 106,9). Тој ги ослободил од ропство за да ги одведе во добра земја – земја која во своето провидение ја подготвил за нив како засолниште од нивните непријатели. Тој сакал да ги доведе кај Себеси и да ги закрили со својата вечна десница; а како возврат за Неговата добрина и милост требало да го величаат Неговото име и да Го направат славно на земјата.

17 „Зашто делот на Господа е Неговиот народ; Јаков е наследството Негово. Тој го најде во степска земја, во земја дива и пуста; го заштитуваше, го воспитуваше, се грижеше за него, го чуваше како зеница на окото свое. Како што орелот бдее над гнездото свое, треперејќи над своите орлиња, ги раширува крилјата свои, ги зема и ги носи на крилјата свои, така Господ Сам ги водеше нив, и немаше со Него туѓ бог“ (5. Мојсева 32,9-12). Така ги довел Израелците кај Себеси, за да живеат „под сенката на Севишниот“. Чудесно вардени од опасностите додека талкале по пустината, тие најпосле се населиле во ветената земја како избран народ.

Служејќи се со парабола, пророкот Исаија трогателно и со поетски восхит го прикажал повикувањето на Израел, како бил подготвуван да стане претставник на Јехова во светот и да биде носител на секое добро дело:

„Ке му ја запеам на мојот Возљубен Неговата песна за лозјето негово. Мојот Возљубен имаше лозје на врвот од плодороден рид; Тој го огради и го исчисти од камења, насади во него одбор од лозови прачки и изгради кула во средината негова, направи големи каци; очекуваше да роди добро грозје...“ (Исаија 5,1-2).

18 Преку избраниот народ Бог имал намера да го благослови целото човештво. „Лозјето на Господа Саваот е домот Израелев“, објавил пророкот, „а луѓето на Јуда – Негова љубена градина“ (Исаија 5,7).

На израелскиот народ Бог му ја доверил и својата пророчка Реч. Ги оградил со прописите на Неговиот закон, со вечните начела на вистината, со праведност и чистота. Послушноста

кон тие начела била негова заштита, зашто таа го пазела да не се уништи самиот себеси со грешните обичаи. Слично на кулата среде лозјето, Бог среде својот народ го поставил својот свет храм.

Христос ги поучувал Израелците. Не само што ги водел низ пустината, туку и понатаму останал со нив, да биде нивни учител и водач. Во шаторот за состанок и во храмот неговата слава се покажувала во света шекина над престолот на милоста. Непрекратно врз нив ги излевал богатствата на својата љубов и стрпливост.

Преку Мојсеја Бог им ја изложил својата намера и јасно им укажал на условите за нивниот напредок. „Зашто ти си свет народ на Господа, твојот Бог“, тој рекол: „тебе те избра Господ, твојот Бог, за да бидеш негов посебен народ меѓу сите народи што се на земјата“.

19

„Денес си му ветил на Господа, дека ќе биде твој Бог, и дека ќе одиш по Неговите патишта и ќе ги почитуваш уредбите Негови и Неговите заповеди, и Неговите судови и ќе го слушаш гласот Негов; И Господ ве избра денес вие да Му бидете Негов избран народ, како што ти рече, ако ги почитувате сите заповеди Негови; и дека Тој ќе те постави погоре од сите народи, што ги создал, прочуен, фален и славен, и дека вие ќе Му бидете свет народ на Господа, вашиот Бог, како што беше ветил“ (5. Мојсеева 7,6; 26,17-19).

Синовите Израелови требало да ја запоседнат целата територија што им ја определил Бог.

Меѓутоа, Бог сакал преку Израел да го открие својот карактер и со тоа да ги привлече луѓето кон себе. Евангелскиот повик задолжително требало да му се упати на цел свет. Преку поуките што ги давала церемонијалната служба која опфаќала принесување на жртви, Христос морал да биде издигнат пред народите за да можат да живеат сите што ќе поверуваат во него. Слично на Рава Хананката или Рута Моавката, сите што ќе го напуштат идолопоклонството и ќе прифатат да го обожаваат вистинскиот Бог, требало да се придружат кон неговиот избран народ. И кога бројот на Израелците ќе се умножи, тие требало да ги шират своите граници сè додека нивното царство не го опфати цел свет.

Но стариот Израел не ја исполнил Божјата намера. Господ изјавил: „А јас те засадив како избрана лоза, како благородна садница. Само како ми се измени во неплоден изрод, во дива лоза“ (Еремија 2,21). „Израел е празна лоза која носи плод само

20

за себе“ (Осија 10,1). „Па сега, жители ерусалимски и мажи Јудејци, пресудете меѓу мене и Моето лозје. Што уште требаше да направам за Моето лозје и не го направив? Се надевав дека ќе роди добро грозје, а ете, роди кисело грозје? Сега ќе ви кажам што ќе направам со лозјето Свое: ќе ја иставам оградата, и тоа ќе биде опустошено; ќе го разурнам сиданото, за да го изгзат; ќе го оставам да запусте; нема ни да го режат, ни да го копаат – ќе зарасте сето во трње и боцки, ќе им заповедам на облаците да не истураат дожд врз него. Зашто Тој чека правосудство, а ете крвопролевање; чека правда, а ете – пискот“ (Исаија 5,3-7).

Господ преку Мојсеја на својот народ му ги објавил и последиците од неверството. Ако одбијат да го почитуваат неговиот завет, тие ќе се изделат од животот што доаѓа од Господа и нема да ги примат неговите благослови. Тие одвреме-навреме ги слушале предупредувањата и тогаш обилни благослови се излевале над еврејскиот народ, а преку него и на околните народи. Меѓутоа, тие во својата историја многу почесто забораваа на Бога и ги губеле од вид возвишените предимства што ги имале како Негови претставници. Тие Му ја скусувале службата што ја очекувал од нив, а и на своите ближни не им оставале свет пример, ниту им биле патоказ во поглед на верата. Сакале да ги присвојат плодовите од лозјето во кое биле поставени како наемници. Дури и незнабошците ги презирале поради нивната лакомост и алчност. Така на незнабожечкиот свет му бил даден повод погрешно да го толкува Божјиот карактер и законите на Неговото царство.

Полн со татковска стрпливост, Бог ги поднесувал припадниците на својот народ. Се борел со нив со благословите што им ги давал и скусувал. Стрпливо им укажувал на нивните гревови и стрпливо чекал да ги признаат. Праќал пророци и весници да им ги објават Божјите барања на лозарите; но наместо да ги пречекаат со добредојде, тие со овие остроумни и духовни луѓе постапувале како со непријатели. Ги прогонувале и ги убивале. Бог им праќал нови весници, но и тие поминувале како и претходните, со таа разлика што бездушните лозари кон нив покажале уште поогорчена омраза.

Повлекувањето на Божјата милост за време на прогонството навело мнозина да се покаат. Меѓутоа, по враќањето во ветената земја еврејскиот народ ги повторил грешките на претходните поколенија и дошол во судир со соседните народи. Пророците коишто Бог ги праќал да го искоренат злото, биле пречекувани со истиот сомнеж и презир како што биле пречекувани и весни-

ците во минатото. И така, од столетие во столетие чуварите на лозјето ја зголемувале својата вина.

Добрата лоза, која божествениот Лозар ја засадил на бреговите на Палестина, Израелците ја презреле и најпосле ја фрлиле преку оградата на лозјето. Ја опустошиле и ја изгазиле под нозе, надевајќи се дека засекогаш ја уништиле. Лозарот ја тргнал лозата и ја скрил од нивните очи. Повторно ја засадил, но од другата страна на сидот, за лозата повеќе да не биде видлива за нив. Гранките виселе преку оградата, можело да се пријде до гроздовите, но самото стебло било посадено надвор од досегот на луѓето и тие не можеле да му наштетат.

За современата Божја црква на Земјата – за работниците во Неговото лозје – од особена важност се пораките на советите и опомените дадени преку пророците, кои јасно ги изложуваат Неговите вечни намери во поглед на човештвото. Во учењето на пророците јасно е изложена Божјата љубов кон паднатиот род и планот на спасението. Извештаите за повикот на Израел, за неговите подеми и падови, за повторното стекнување на Божјата наклоност, за отфрлањето на Господарот на лозјето како и спроведувањето на вековниот план преку верниот остаток над кој треба да се исполнат сите ветувања од заветот – тоа е содржината на пораката што Божјите весници ја објавувале на Неговата заедница во изминатите столетија. И денес веста што Бог ѝ ја упатува на својата Црква – на оние кои работат во неговото лозје како верни работници – е истата онаа вест изговорена преку пророкот во старо време:

„Пејте за лозјето кое раѓа црвено грозје. Јас, Господ, сум негов чувар, во секој миг го напојувам; ноќе и дење го вардам, за да не го оштети некој“ (Исаија 27,2.3).

Израел нека се надева во Бога. Господарот на лозјето и денеска ги собира драгоцените плодови меѓу луѓето од сите народности на кои одамна чекал. Скоро Тој ќе дојде по своето; и во тој радосен ден наскоро ќе се исполни Неговата вечна намера за Израеловиот дом. „Во идните дни Јаков ќе се вкорени; Израел ќе пушти гранки и ќе расцути и лицето на земјата ќе се исполни со плодови“ (Исаија 27,6).

I ДЕЛ

ОД КРЕПОСТ КОН СЛАБОСТ

„Така вели Госїод: 'мудриотї да не се фали со мудросїа своја, силниотї да не се фали со силаїа своја, боґаїиотї да не се фали со боґаїсївоїо свое. А кој се фали, нека се фали со їао дека Ме разбира Мене и дека знае дека Јас сум Госїод, кој їокажува милосїї, суд и їравда на земјаїа; зашїїо само овие работїи Ми се уґодни, вели Госїод'.“

Еремија 9,23.24

СОЛОМОН

25

За време на владеењето на Давид и Соломон, Израел стекнал меѓународен углед и голема моќ, и затоа имал бројни можности да изврши силно влијание во полза на вистината и правдата. Господовото име се почитувало и се слаVELO, така што се чинело дека постојат добри изгледи да се остварат оние цели заради кои Израелците се населиле во ветената земја. Сидовите на раздвојување биле урнати и луѓето кои доаѓале од незнабожечките земји да ја бараат вистината, не се враќале незадоволни. Мнозина се обратиле, а Божјата црква на земјата се ширела и напредувала.

Соломон бил помазан и прогласен за цар во последните години од животот на неговиот татко Давид, кој се откажал од престолот во негова полза. Тој во своите млади години многу ветувал. Божја намера била Соломон постојано да напредува во сила и слава, неговиот карактер да се развива и да стане сè посличен на Божјиот, и на тој начин да го поттикне народот да ја оправда светата должност како чувар на Божјата вистина.

Давид знаел дека возвишената Божја намера со Израел ќе се оствари само тогаш кога владетелите и народот со постојана будност се трудат да го постигнат поставеното мерило. Знаел дека неговиот син Соломон не смее да биде само војник, државник и владетел, туку и силен и добар човек, учител на праведноста и пример за верност, зашто само така ќе може да ја оправда довербата со која Бог го удостоил.

Давид нежно но сериозно го поучувал Соломона да биде честен и благороден, полн со милост, љубов и љубезност спрема своите поданици. Во сите свои постапки со земните народи да го почитува и прославува Божјето име и со тоа да ја открива убавината на светоста. Многубројните искушенија и горчливи искуства низ кои поминал Давид во својот живот, го научиле да ги цени поблагородните доблести и го поттикнале на својата

претсмртна постела да му упати ваков совет на Соломона: „Оној, што господари со луѓето, мора да биде праведен, владеејќи со страв Божји. И тој ќе биде како утринска светлина кога ќе огрее сонцето, утро без облаци; на кое светка земната трева која никнува по дождот“ (2. Самоилова 23,3.4).

О, каква можност имал Соломон! Да ги следел вдахновените поуки на својот татко, неговото владеење би било владеење на праведноста, како што е тоа опишано во седумдесет и вториот псалм:

„Боже, дај му го на царот Својот суд,
а на царевиот син – Својата праведност.
За да му суди праведно на Твојот народ,
и на сиромасите Твои со праведен суд...
Ќе слезе како дожд врз искосената трева,
како пороен дожд што ја напојува земјата.

27 Во негово време ќе цвета праведата;
и ќе има изобилен мир сè додека постои месечината.
Тој ќе владее од море до море,
и од реката (Еуфрат) до краиштата на земјата...
Царевите на Тарсис и островите ќе принесат дарови:
Царевите Шавски и Савски ќе донесуваат подароци.
И ќе му се поклонат сите Цареви:
и ќе му служат сите народи;
Зашто Тој ќе го избави бедниот што воздивнува;
сиромашниот што нема помошник...
И секојдневно ќе го благословуваат...
Неговото име ќе постои вечно:
Уште пред сонцето Неговото име постои;
И во него ќе бидат благословени сите земни племиња,
и сите народи ќе го нарекуваат благословен.

„Нека е благословен Господ Бог, Богот Израелев,
Кој единствен твори чудеса;
Нека е благословено Неговото славно име засекогаш:
и со славата Негова нека се исполни целата Земја!
Амин, Амин.“

Псалм 72

Соломон во младоста владеел според Давидовите совети и многу години врвел по патот на правдата, строго покорувајќи се на Божјите заповеди. Тој на почетокот од своето владеење

отишол со своите советници во Гаваон, каде што сè уште се наоѓал шаторот за состанок кој бил подигнат во пустината, и тука, заедно со „илјадниците, стотниците, судиите и сите началници во Израел – старешините на домовите татковски“ (2. Летописи 1,2) му принеле жртва на Бога, целосно посветувајќи се на Господовата служба. Соломон во извесна мера разбирал колку важна одговорност наметнува царската положба, но ведно станал и свесен дека оние кои носат голем товар мора да бараат совет од Изворот на мудроста за да можат успешно да ги извршуваат своите должности. Затоа тој ги повикал своите советници заедно со него да побараат благослов од Бога. 28

Повеќе од секое земно богатство, царот копнеел за дарот на мудрост и разум неопходен за остварување на задачите што му ги доверил Бог. Копнеел за остроумност, разумно срце и благ дух. Таа ноќ Бог му се јавил на Соломона во сон и го запрашал: „Што сакаш да ти дадам?“ Во својот одговор младиот и неискусен владетел ја искажал својата беспомошност и молел за помош. „Ти му направи голема милост на Твојот слуга, татка ми Давида,“ рекол тој, „и поради тоа што тој одеше пред Тебе, по вистината и праведноста и со искрено срце пред Тебе; Ти ја запази за него оваа голема добрина и му подари син, кој ќе седи на престолот негов, како што е тоа денес.“

„И денес, Господи, Боже мој, Ти го постави за цар Твојот слуга место татко ми Давид, но јас сум сосема млад, не знам како да се однесувам. А твојот слуга е среде Твојот народ што си го избрал, народ толку многуброен, па поради мноштвото негово не може ни да се преброи, ниту да се попише. Подари му, пак, на Твојот слуга разумно срце, за да му служи на Твојот народ и да разликува што е добро а што е зло; зашто, кој може да управува со овој Твој толку многуброен народ?“

„Угодно Му беше на Господа што Соломон го побара тоа.“

„Затоа што го побара тоа во срцето свое“, му рекол Бог на Соломона, „и не побара за себеси долг живот, не побара богатство, имот и слава, ниту душите на твоите непријатели, туку побара мудрост и разум за да управуваш со Мојот народ,“ 29
 Јас ќе направам според зборот твој: еве, ти давам мудро и разумно срце, така што подобен на тебе немало пред тебе, и по тебе нема да се издигне сличен на тебе; и она што ти не го побара, Јас ти го давам – и богатство, и слава“, „какви што кај царевите пред тебе немало, ниту ќе има по тебе.“

„И ако одиш по Мојот пат, пазејќи ги Моите уредби и Моите заповеди, како што одеше татко ти Давид, ќе ги продолжам твоите денови“ (1. Царевите 3,5-14; 2. Летописи 1,7-12).

30 Бог ветил дека ќе биде со Соломона исто така како што бил и со Давида. Ако царот оди пред Господа во праведност и постапува онака како што Бог му заповедал, неговиот престол ќе биде утврден, а неговото владеење средство за да се издигне Израел „како народ мудар и разумен“ (5. Мојсеева 4,6), како светлина на соседните народи.

Зборовите што ги упатил Соломон молејќи се на Бога пред стариот олтар во Гаваон, ја откриваат неговата понизност и силна желба да го прослави Бога. Сфатил дека без божествената Божја помош тој е беспомошен како мало дете и дека нема да може да ги исполни должностите што му биле поставени. Знаел дека му недостасува расудување и, увидувајќи ја својата голема потреба, барал мудрост од Бога. Во неговото срце немало себични желби за знаење кое би го издигнало над останатите. Сакал верно да ги исполнува должностите што му биле доделени и избрал таков дар кој во текот на владеењето ќе му помогне да го прослави Бога. Соломон никогаш не бил толку богат, толку мудар, ни толку навистина голем како тогаш кога признал: „Но јас сум сосема млад, не знам како да се однесувам“.

Оние кои денес се наоѓаат на одговорни позиции треба да ја примат поуката содржана во Соломоновата молитва. Колку човек е на повисока положба, толку се поголеми и неговите одговорности, неговото влијание се зголемува, а поголема е и неговата потреба да се потпре на Бога. Таков човек секогаш треба да има на ум дека со повикот за работа се упатува и повик за промислено однесување пред ближните. Тој мора да стои пред Бога во улога на ученик. Положбата сама по себе не дава светост на карактерот. Човекот станува навистина голем само ако го почитува Бога и се покорува на Неговите заповеди.

Бог, на кого ние му служиме, не гледа кој е кој. Оној, кој на Соломона му дал мудрост, би сакал истиот благослов и денес да им го даде на своите деца. Неговата реч вели: „Ако некому од вас не му достига мудрост, нека ја моли од Бога, кој на сите им дава изобилно и без укор – ќе му се даде“ (Јаков 1,5). Кога човек кој е обременет со должности копнее повеќе по мудрост отколку за богатство, власт или слава, нема да се разочара. Таквиот човек од големиот Учител ќе научи не само што треба да прави, туку и како тоа да го направи за да добие Божјо одобрување.

Сè додека е посветен, човекот, кому Бог му подарил мудрост и способност, нема да копнее за високи позиции, ниту ќе бара да владее или да заповеда. Некој мора да го понесе бремето на одговорноста; меѓутоа, наместо да се стреми кон власт, вистинскиот водач ќе се моли за разумно срце, за да може да разликува добро од зло.

Не е лесен патот на оние што се поставени да бидат водачи. Тие мора да разберат дека секоја тешкотија им нуди можност за молитва. Никогаш не смеат да пропуштат да се обратат на Изворот на секоја мудрост. Кога Господ ќе ги поткрепи и просветли, тие ќе бидат во состојба решително да се спротивстават на несветите влијанија и да направат разлика меѓу правда и грев, меѓу добро и зло. Тие ќе го одобруваат она што е одобрено од Бога и искрено ќе се стремат против воведувањето погрешни начела во Неговото дело.

Бог му дал мудрост на Соломона, по која копнеел повеќе отколку за богатство, почести и долг живот. Неговата молба да добие чист ум, мудро срце и благ дух била услишена. „Бог му даде на Соломона мудрост, многу голем разум и широк ум како песокта на морскиот брег. И Соломоновата мудрост беше поголема од мудроста на сите синови на Исток, од сета мудрост на Египќаните. Тој беше помудар од сите луѓе;... и неговата слава беше раширена по сите околни народи“ (1. Царевите 4,29-31). 32

„И сиот Израел... се боеше од царот, зашто видоа дека има мудрост Божја во него, за да извршува суд“ (1. Царевите 3,28). Народот со цело срце го прифатил Соломона, токму како што некогаш го слушал и Давида во сè. „Соломон, синот Давидов, се зацврсти во царството свое, и Господ, неговиот Бог, беше со него и го возвеличи прекумерно“ (2. Летописи 1,1).

Во текот на многу години Соломоновиот живот се одликувал со посветеност на Бога, со праведност, непоколебливи принципи и строго покорување на Божјите заповеди. Тој раководел со секоја значајна активност и мудро излегувал на крај со деловните работи во царството. Неговото богатство и мудрост, величествените згради и јавните споменици што ги подигнал во првите неколку години од своето владеење, со енергичноста, побожноста, праведноста и великодушноста што ги покажувал во збор и на дело, стекнал доверба кај своите поданици и восхит и почит од владетелите на многу земји.

Името на Јехова било почитувано во првиот дел на Соломоновото владеење. Царевата мудрост и праведност сведочеле на сите народи за совршенството на Бога кому тој му служел. За

извесно време Израел станал светлина на светот, одразувајќи ја големината на Јехова. Меѓутоа, вистинската слава на Соломоново владеење во почетокот не доаѓала како резултат од неговата ненадминлива мудрост, неброени богатства, големата моќ и добриот глас кои ги уживал, туку како последица од укажувањето почит на името на Израелевиот Бог и мудроото користење на небесните дарови.

Додека годините минувале а неговата слава сè повеќе растела, Соломон се трудел да го прослави Бога зголемувајќи ги своите умствени и духовни сили и делејќи ги со другите благословите што ги примил. Никој подобро од него не разбирал дека стекнал моќ, мудрост и разум само поради благонаклонетоста на Јехова и дека тие дарови го обврзуваат да му го пренесе на светот знаењето за Царот над царевите.

Соломон особено се интересирал за природните науки, но во истражувањата не се ограничувал само на една гранка од науката. Како резултат на проучувањето на сè што е создадено – живата и неживата природа – тој стекнал јасна претстава за Творецот. Во природните сили, минералите, животинскиот свет и во секое дрво, даб или цвет тој гледал откровение на Божјата мудрост. И колку повеќе се трудел да научи, неговото знаење за Бога како и љубовта кон Него постојано растеле.

Соломоновата од Бога вдахновена мудрост нашла израз во песните на фалби и во многу изреки. „Тој изрече три илјади мудри изреки, а неговите песни беа илјада и пет; тој изговори и за дрвјата, од кедарот што е во Ливан, до исопот, што никнува по карпите; тој говореше исто така и за животните, за птиците, за влекачите и за рибите“ (1. Царевите 4,32.33).

Во Соломоновите мудри изреки се изнесени начелата на светото живеене и возвишените стремежи, начела со небесно потекло кои водат кон побожност, начела кои треба да управуваат со секоја постапка во животот. Благодарение токму на распространетоста на овие начела и признавањето дека на Бога Му припаѓа сета слава и чест, Соломоновото владеење во почетокот било период на морално издигнување и материјална благосостојба.

„Блажен е човекот, кој се здобил со мудрост“, напишал тој, „и човек, кој придобил разум; подобро е да ја добиеме неа, отколку ризници со сребро и злато; таа е поскапа и од скапоцени камења: и од сè што можеш да посакаш, не може да се спореди со неа. Во десницата нејзина е долговечноста, а во левицата ѝ е богатството и честа. Патиштата нејзини се пријатни патишта,

и сите патеки нејзини се спокојни. Таа е дрво на животот за оние што ја придобиваат, и блажени се оние што ја запазуваат“ (Мудри изреки 3,13-18).

„Главно е мудроста: придобивај мудрост за себе и со сиот свој имот придобивај разум“ (Мудри изреки 4,7). „Почеток на мудроста е стравот од Господа“ (Псалм 111,10). „Стравот од Господа е омраза кон злото. Јас ги мразам: гордоста и арогантноста, злиот пат и подмолната уста“ (Мудри изреки 8,13).

О, колку би било добро и во подоцнежните години Соломон да се придржувал кон тие чудесни, мудри зборови! О, да го послушал Оној кој изјавува: „Усните на мудрите луѓе знаење сеат“ (Мудри изреки 15,7) и кој ги учи земските цареви да му оддаваат почести на Царот над царевите наместо на земските владетели, никогаш не би ја присвоил со „подмолни усни“, со „гордост и вообразеност“ славата што му припаѓа само на Бога!

ХРАМОТ И НЕГОВОТО ОСВЕТУВАЊЕ

Соломон мудро ја остварил Давидовата долго негувана желба да подигне храм за Господа. Седум години Ерусалим бил полн со вредни работници кои го рамнеле одбраното земјиште, граделе големи потпорни сидови, поставувале широки темели – „големи камења, скапоцени камења... делкани камења“ (1. Царевите 5,17), обработувале дрва донесени од ливанските шуми и го граделе величественото светилиште.

Паралелно со подготвувањето на дрвата и камењата – задача која се труделе да ја исполнат илјадници луѓе, напредувала и работата околу внатрешното уредување на храмот и тоа под раководство на Хирам од Тир, „вешт и разумен човек“, кој „умее да прави изработки од злато и од сребро, од бакар и од железо, од камен и од дрво, од пурпурна и сина преѓа, од висон и од багреница“ (2. Летописи 2,13.14).

³⁶ Градбата на гората Морија бесшумно се подигала од „готови изделкани камења, така што за време на градењето на храмот не се слушаше ни чекан, ни длето, ниту некакво друго железно орудие“ (1. Царевите 6,7). Прекрасните предмети се изработувале според плановите што му ги покажал Давид на својот син – „и сите други предмети за Божјиот дом“ (2. Летописи 4,19). Оваа опрема ги вклучувала олтарот за жртви паленици, трpezите за приносните лебови, светилникот и кандилцата, со садовите и направите потребни за службата на свештениците во светињата – сè од „злато; тоа беше чисто злато“ (2. Летописи 4,21).

Бакарните работи – олтарот за жртви паленици, големиот мијалник потпрен врз дванаесет волови, помалите мијалници и многу други садови коишто „царот ги излеа во глинена земја од околината на Јордан, меѓу Сукот и Саридат“ (2. Летописи 4,17). Тие садови биле изработени во доволни количества за да нема недостиг.

Величествената градба која Соломон и неговите помошници ја подигнале за Бога и Неговата служба, била раскошна и не надминлива по убавина. Украсена со скапоцени камења, опкружена со пространи тремови со величествени порти, опковани со резби од кедар и сјајно злато, градбата со своите извезени завеси и богат мебел претставувала подобен симбол за црквата на живиот Бог на земјата, која со текот на времето се градела сообразно на Божјиот модел, од материјали како „злато, сребро, и скапоцени камења“, „изработени за украсување на дворци“ (1. Коринќаните 3,12; Псалм 144,12). Во тој духовен храм „аголниот камен е самиот Исус Христос, врз кого целата зграда стројно составена, прераснува во свет храм во Господа“ (Ефесјаните 2,20.21).

Најпосле храмот што го замислил цар Давид а го градел неговиот син Соломон, бил завршен. „И сè што беше наумил Соломон во срцето свое да го изврши во Господовиот дом“, тој го „заврши успешно“ (2. Летописи 7,11). А потоа, за градбата која го красела врвот на гората Морија навистина да стане таква каква што Давид толку многу посакувал да биде, не наменета за престој на човек, туку „за Господ Бог“ (1. Летописи 29,1), останало уште да се изврши свечена церемонија за официјално посветување на Господа и Неговата служба.

Местото, на коешто бил подигнат храмот, долго време се сметало за света земја. На тоа место Аврам, таткото на сите верни, покажал дека е подготвен да го жртвува својот син покорувајќи ѝ се на Божјата заповед. Тука Бог го обновил својот завет на благослов со Аврама, завет кој го содржел славното месијанско ветување дека човечкиот род ќе биде ослободен преку жртвата на Синот на Севишниот (види 1. Мојсева 22,9. 16-18). Токму на тоа место Давид принел жртва паленица и жртва на благодарност за да го оттргне мечот на ангелот погубител, а Господ му одговорил пуштајќи оган од небото (види 1. Летописи 21). Сега уште еднаш слугите Господови се собрале на ова место да се сретнат со Бога и да го обноват својот завет на верност кон Него.

За осветување на храмот било избрано најпогодно време, седмиот месец, кога по обичај народот од целото царство се собирал во Ерусалим за да го прослави празникот Сеници. Тоа било радосно празнување. Се одржувало по завршување на жетвата, а пред да се започне со трудољубива работа во новата година, кога луѓето биле ослободени од грижи, па можеле да уживаат во тие свети и радосни мигови.

38 Во определеното време Израелците и богато облечените претставници од многу земји се собрале во предворјето на храмот. Глетката била навистина несекојдневна и величествена. Соломон, израелските старешини и највлијателните претставници од народот дошле од другиот крај на градот, од каде што го донеле ковчегот на заветот. Древниот „ковчег и шаторот за состанок и сите свети садови што беа во шаторот“ (2. Дневникот 5,5) биле пренесени од светилиштето што се наоѓало кај Гаваонските височини. Тие скапоцени работи, кои биле длабоко почитувани и што потсетувале на некогашните искуства на синовите Израелови во текот на патувањето низ пустината и освојувањето на Ханан, сега нашле свој постојан дом во величественото здание, подигнато да го замени подвижниот шатор.

Пренесувајќи го во храмот светиот ковчег со камените плочи на кои прстот Божји ги напишал десетте заповеди, Соломон го следел примерот на татка си Давид. Принесувал жртви на секои шест чекори. Со песни, музика и свечени обреди „го внесе свештениците ковчегот на заветот Господов на местото негово, во внатрешниот дом, во Светињата над Светињите“ (2. Дневникот 5,7). Кога влегле во светињата, ги зазеле своите места. Пејачите – Левитите облечени во бело платно, со кимвали, псалтири и харфи – стоеле источно од олтарот, а со нив сто и дваесет свештеници кои трубеле со труби (види: 12 стих).

39 „И додека трубеа и пееја како еден, испуштајќи еден глас за фалба и славословие на Господа и кога го подигнаа звукот од труби, кимвали и други свирки, и сите го фалеа Господа дека е добар, дека милоста Негова е вечна, – тогаш домот Господов се исполни со облак, и поради облакот свештениците не можеа да стојат при служба, зашто славата Господова го исполни Божјиот дом“ (2. Дневникот 5,13.14).

Согледувајќи го значењето на облакот, Соломон изјавил: „Господ беше рекол, дека ќе благоволи да престојува во темен облак, но, јас изградив дом за Твое живеалиште, место за Твое вечно престојување“ (2. Дневникот 6,1.2).

„Господ царува:
нека треперат народите!
Тој седи над херувими:
нека се затресе земјата!
Велик е Господ на Сион,
возвишен е Тој над сите народи.
Нека го слават името Твое велико:

зашто тоа е свето...

Превознесувајте го Господа, нашиот Бог,
поклонувајте Му се во подножјето на нозете Негови,
зашто Тој е свет!“

Псалм 99,1-5

„Среде дворот“ на храмот била поставена платформа, или „бакарно подножје долго пет лакти, широко пет лакти и високо три лакти“. На него Соломон застанал и со кренати раце кон небото го благословил мноштвото што стоело пред него. „И сето собрание на Израелците стоеше“ (2. Летописи 6,13 и 3).

„Нека е благословен Господ, Бог Израелов“ извикнал Соломон, „кој го изврши сега со светата рака Своја она, како што го беше рекол со устата Своја на татка ми Давида, велејќи: го избрав Ерусалим, за името Мое таму да престојува“ (2. Дневникот 6,4-6). 40

Потоа Соломон клекнал на подножјето и пред целиот народ упатил молитва на посветување. Верниците ги наведнале своите глави кон земјата, а царот ги подигнал рацете кон небото молејќи се: „Господе Боже Израелев! Нема Бог таков каков што си Ти, ниту на небото ниту на земјата, Кој го чуваш заветот и милоста на слугите свои, кои одат пред тебе со целото свое срце“.

„Ќе живее ли Бог со луѓето на земјата? Ете, небото и небесата Твои не те собираат, дотолку помалку ќе Те собере овој храм што сум го изградил. Но погледни милостиво кон повикот на Твојот слуга и кон молбата негова, Господи, Боже мој! Чуј го повикот и молитвата, со која Твојот слуга се моли пред Тебе. Нека бидат очите Твои отворени кон овој храм дење и ноќе, кон местото, во кое си ветил дека ќе го ставаш името Свое за да ја слушаш молитвата со која слугата Твој ќе се моли на ова место. Чуј ги молбите на Твојот слуга и на Твојот народ Израел, со кои ќе се молат на ова место: чуј од местото на Твоето живеалиште, од небесата, чуј и смилувај се...“

Кога Твојот народ Израел ќе биде поразен од непријателот, затоа што згрешил пред Тебе, и се врати и го исповеда името Твое, ако повика и се помоли пред Тебе во овој храм, чуј тогаш од небото и прости му го гревот на Твојот народ Израел и врати го во земјата, што си му ја дал нему и на татковците негови.

Кога ќе се заклучи небото и ќе снема дожд, затоа што тие згрешиле пред Тебе, и ќе се помолат на ова место, и ќе го исповедаат името Твое и ќе се свртат од своите гревови, затоа што си ги понизил, чуј тогаш од небото и прости им го гревот 41

на Своите слуги и на Својот народ Израел, покажувајќи им го добриот пат, по којшто треба да одат: и испрати дожд врз Твојата земја, што си му ја дал на народот Свој во наследство.

Ако биде глад во земјата или помор, огнен ветар или гламја, скакулци или гасеници, или ако го притиснат непријателите негови во земјата, што ја владее, или некое зло ако се случи или пак некаква болест, секоја молитва, секој извик од кој и да е човек, или од сиот народ Твој Израел, кога секој ќе ја почувствува неволјата своја и тагата своја и ќе ги подаде рацете кон Твојот храм, чуј од небото, од местото на Твоето живеалиште, и прости и подај му на секого според патиштата негови, како што го познаваш срцето негово – зашто само Ти ги познаваш срцата на синовите човечки – за да се плашат од Тебе и да одат по Твоите патишта во сите дни, додека живеат на земјата, што си им ја дал на татковците нивни.

Дури и туѓинецот, што не е од Твојот народ Израел, кога ќе дојде од далечна земја поради Твоето големо име, поради Твојата моќна рака и Твојата подигната мишка – дојде и се помоли во овој храм, чуј од небото, од местото на Твоето живеалиште, и направи сè, за кое туѓинецот ќе те повика, та сите земни народи да го познаат Твоето име и да се плашат од Тебе, како и Твојот народ Израел, и да знаат, дека овој дом, што јас го изградив, е наречен по Твоето име.

42 Кога Твоите луѓе ќе излезат во војна против непријателите свои по патот, по кој ќе ги испратиш Ти, и Ти се помолат, обрнувајќи се кон градот што си го избрал, и кон храмот, што го изградив на Твоето име, тогаш послушај ја од небото молитвата нивна и молбата нивна и направи им го она што е таму потребно.

Кога ќе згрешат пред Тебе, (затоа што нема човек што не греша) и Ти ќе им се разгневиш и ќе ги предадеш на непријателите, и оние што ги заробиле, ќе ги одведат во далечна или блиска земја, кога во земјата, во која ќе бидат заробени ќе дојдат на себеси, ќе се свртат и ќе Ти се помолат во земјата на своето ропство, велејќи: згрешивме, направивме беззаконија и неправди, и ќе се обрнат кон тебе со сето свое срце и со сета своја душа, во земјата на своето ропство, каде што ќе бидат одведени во плен, и ќе се помолат обрнувајќи се кон земјата своја што си им ја дал на татковците нивни, и кон градот што си го избрал, и кон храмот што го изградив на Твое име – тогаш чуј од небото, од местото на Твоето живеалиште, чуј ја молитвата нивна и молбата нивна, и направи го она што им е потребно, и прости му на Твојот народ, за она што згрешил пред Тебе.

Боже мој, очите твои нека бидат отворени и ушите твои нека бидат внимателни кон молитвата на ова место! И сега, Господи Боже, застани во Твоето почивалиште, Ти и ковчегот на Твојата сила. Твоите свештеници, Господи Боже, нека се облечат во спасение, и нека Твоите верни чеда се радуваат во добрините. Господи Боже, не одвраќај го лицето од помазаникот Свој, присети се на милостите ветени кон Својот слуга Давид“ (2. Дневникот 6,14-42).

Кога Соломон ја завршил молитвата „се спушти оган од небото и ја спали жртвата паленица и другите жртви“. Свештениците не можеле да влезат во храмот бидејќи „славата Господова го исполни домот Господов“ и сите синови Израелови кога видоа како слезе оган и слава Господова врз домот, паднаа ничкум на земја, на плочникот, поклонувајќи се и фалејќи го Господа: зашто е добар, зашто милоста Негова е вечна“ ⁴⁵

Тогаш царот и народот му принеле жртва на Господа. „И царот и целиот народ го посветија домот Господов“ (2. Летописи 7,1-5). Седум дена мноштво собрано од сите краишта на царството, од границите „на Емат до потокот Египетски“, „сбор многу голем“, го славело овој голем настан. Следната седмица повторно ја поминале славејќи го празникот Сеници. По завршувањето на овој празник од повтореното посветување и радост, луѓето се вратиле во своите домови „радосни и весели поради добрината што им ја направи Господ на Давида и Соломона и на Израел, Неговиот народ“ (2. Дневникот 7,8.10).

Царот сторил сè што било во негова моќ за да го охрабри народот целосно да му се посвети на Бога и на Неговата служба и да го велича Неговото свето име. Господ му посведочил на владетелот на Израел дека го прифатил и го благословил, како што веќе го направил тоа во Гаваон на почетокот од неговото владеење. Во ноќно видение Господ му се јавил со една порака: „Ја вослишив молбата твоја и го избрав тоа место да ми биде дом за принесување жртви. Ако го затворам небото за да не врне дожд, или ако им заповедам на скакулците да ја испасат земјата, или ако пуштам помор врз мојот народ, и Мојот народ, кој се именува со моето име, се понизи, почне да се моли, да го бара лицето мое, и ако се одврати од своите лоши патишта, јас тогаш ќе го чујам од небото и ќе му ги простам гревовите негови и ќе ја исцелам земјата негова и очите Мои ќе бидат отворени и ушите Мои приклонети кон молитвата од ова место. И сега Јас го избрав и го осветив овој дом, та името мое да биде таму“ ⁴⁶

засекогаш: и очите мои и срцето мое ќе бидат таму во сите дни“ (2. Дневникот 7,12-16).

Доколку Израел му останел верен на Господа, овој величествен храм би стоел како вечен знак на посебна Божја милост кон избраниот народ. „А туѓинците кои ќе Му пристапат на Господа да му служат и да го љубат името Господово“, рекол Господ, „да Му бидат слуги, секој кој ја држи саботата да не ја оскверни и го држи заветот мој, нив ќе ги доведам на својата света гора, и ќе ги развеселам во мојот дом за молитва, жртвите нивни паленици и другите жртви ќе бидат угодни на олтарот мој, зашто и домот мој ќе се нарече дом на молитва за сите народи“ (Исаија 56,6.7).

Давајќи му на царот до знаење дека е прифатен, Господ едновременно го означил и патот на должноста по кој како цар треба да оди. „И, ако одиш пред лицето Мое, како што одеше татко ти твој Давид, и ако вршиш сè што сум ти заповедал, и ако ги пазиш повелбите Мои и законите мои, Јас ќе го зацврстам престолот на царството твое, како што му бев ветил на татка ти Давида, велејќи: 'Нема да ти снема наследник што ќе владее над Израел“ (2. Летописи 7,17.18).

47 Кога Соломон би продолжил понизно да му служи на Господа, неговото владеење би извршило големо влијание на добро меѓу соседните народи, кои инаку имале толку убави спомени од владеењето на татко му Давид и на кои им оставиле голем впечаток мудрите зборови и сјајните дела од првите години на неговото владеење. Предвидувајќи ги страшните искушенија кои ги следат успехот и славата, Бог го предупредил Соломона против злото на отпадничството и страшните последици на гревот. Тој објавил дека дури и овој прекрасен храм, кој тукушто бил посветен, „ќе стане приказ и потсмев меѓу народите“ (2. Дневникот 7,20.22), ако Израелците се откажат од „Господа Бога на татковците нивни“ и застранат во идолопоклонство.

Поткрепен во срцето и радосен поради веста од небото дека неговата молитва за Израел е услышена, Соломон зачекорил во најубавото време од своето владеење, кога „сите цареви земски сакаа да го видат Соломона, за да ја чујат мудроста негова, која Бог ја беше внел во срцето негово“ (2. Летописи 9,23). Мнозина доаѓале да се запознаат со начинот на неговото владеење и да побараат совети за решавање на своите тешкотии.

Соломон ги учел луѓето што го посетувале дека Бог е творец на сè што е создадено, па така тие се враќале во своите домови со појасна претстава за Израеловиот Бог и за Неговата љубов

кон човечкиот род. Во природните појави тие почнале да гледаат израз на Неговата љубов и пројава на Неговиот карактер. Така мнозина почнале да Му служат како на свој Бог.

Соломоновата понизност во времето кога го понел бремето на одговорностите во државата, кога признал пред Бога „јас сум уште сосем млад“ (1. Царевите 3,7), неговата голема љубов кон Бога и длабокото почитување кон сè што е божествено, неговото одбивање да се потпре на себеси, воздигнувањето на вечниот Творец на сè што е создадено, сите тие карактерни особини толку достоини за пофалба, се откриле во текот на осветувањето на храмот, кога во молитва клекнал како понизен молител. Денешните Христови следбеници мораат да се пазат да не го загубат духот на побожност и страхопочит кон Бога. Светото писмо нè учи како треба да излегуваме пред нашиот Творец – со понизност и страхопочит, со вера во божествениот Посредник. Псалмистот објавил:

„Бог е велик Господ,
и Цар голем над сите богови.
Дојдете да се поклониме и да паднеме,
да клекнеме пред лицето на Господа, нашиот Творец“.

Псалм 95,3.6

И во молитва на јавно место и во домот треба да клекнеме пред Бога кога Му се обраќаме. Исус, кој е наш пример, „клекна на колена и се молеше на Бога“. (Лука 22,41). Тоа исто е запишано и за Неговите ученици: „клекнаа на колена и се помолија на Бога“. (Дела 9,40). Павле изјавил: „Затоа ги преклонувам колената свои пред Отецот на нашиот Господ Исус Христос“ (Ефесјаните 3,14). Ездра, клечејќи пред Бога, ги исповедал гревовите на Израел (види: Ездра 9,5). Даниел „три пати во текот на денот паѓаше на своите колена и Му се молеше на својот Бог и Го славеше“ (Даниел 6,10).

Вистинското стравопочитување кон Бога доаѓа од сознанието за Неговото бескрајно величие и свеста за Неговата присутност. Секое срце мора да биде проникнато со свесно и длабоко чувство за Неговото присуство. Времето и местото на молитва се свети, зашто тука е Бог. Изразувањето на вакво почитување во држењето и ставот, само го продлабочува ова чувство. „Страшно е и свето името Негово“ (Псалм 111,9), вели псалмистот. Ангелите го кријат своето лице кога го изговараат

Господовото име. Со колкаво страхопочитување тогаш треба да го изговараме ние, паднатите и грешни созданија!

Добро би било и старите и младите да размислуваат за зборовите на Светото писмо кое кажува како треба да се почитува местото на кое е присутен Бог. „Собуј си ги обувките од нозете“, му рекол Бог на Мојсеја кај капината која била во оган, но не догорувала, „зашто ова место, на кое стоиш, е света земја“ (2. Мојсеева 3,5). Кога Јаков во видение здогледал ангел, извикал: „Сигурно е Господ на ова место: а јас не знаев! Не е друго, а е дом Божји, ова е вратата небесна!“ (1. Мојсеева 28,16.17)

Во својата молитва при посветувањето, Соломон се трудел од мислите на присутните да ги отстрани разните суеверија за Творецот, на кои им робувале замаглените умови на незнабошците. Небесниот Бог не се врзува за храмови подигнати од човечка рака, како што е тоа случај со незнабожечките богови. Сепак, кога Неговиот народ ќе се собере во дом кој е посветен за богослужение, Неговиот дух ќе биде таму присутен.

Павле многу векови подоцна ја искажал истата вистина со овие зборови: „Бог, кој го создаде светов и сè што е во него, бидејќи Тој е Господ на небото и на земјата, не живее во рако-творни храмови, ниту, пак, прима служба од човечки раце како да има потреба од нешто, но Сам на сите им дава живот, дишење и сè... за да го бараат Господа, та не би ли некако Го усетиле и нашле, иако Тој не е далеку од секој еден од нас: оти ние преку Него живееме, и се движиме, и постоиме“ (Дела 17,24-28).

„Блажен е оној народ, на кој Господ му е Бог;
и луѓето, кои Тој ги избрал за наследство Свое.

Од небесата гледа Господ,
ги гледа сите синови човечки:
од местото на своето живеалиште,
ги гледа сите, кои живеат на земјата:

Господ го поставил Својот престол на небесата,
и царството Негово владее над сè.

О Боже, свет е твојот пат:
Кој Бог е толку голем, како нашиот Бог?
Ти си Бог, кој прави чудеса:
Ти ја покажа силата Своја меѓу народите.“

Псалм 33,12-14; 103,19; 77,13.14

И покрај тоа што Бог не престојува во храмови подигнати од човечка рака, Тој сепак со своето присуство го осветува собранието на својот народ. Ветил дека ќе им го открие својот Дух на оние кои ќе се соберат да Го побараат, да ги признаат своите гревови и да се молат едни за други. Но, оние кои се собираат за да му служат, мора да ја отстранат секоја зла мисла. Нивното собирање нема да има никаква вредност ако не се молат со дух и вистина и во убавината на светоста. За ваквите луѓе Господ вели: „Овој народ се приближува до Мене со устата своја и со усните Ме почитува, а срцето негово стои далеку од Мене“ (Матеј 15,8-9). Оние што се поклонуваат на Бога мора да се поклонуваат „со дух и вистина, зашто Отецот сака такви да бидат оние кои Му се поклонуваат“ (Јован 4,23).

„Господ е во Својот свет храм: нека замолкне целата земја пред лицето Негово!“ (Авакум 2,20)

ГОРДОСТ ПОРАДИ УСПЕХОТ

Сè додека Соломон го почитувал небесниот закон, Бог бил со него и му дарувал мудрост праведно и милостиво да владее со Израел. Иако во почетокот бил опсипан со богатство и светска слава, царот останал понизен и имал исклучително голем углед. „Соломон владееше со сите царства од реката Еуфрат до земјата Филистејска, и до египетската меѓа“ и „имаше мир на сите граници наоколу. И живееја Јуда и Израел спокојно, секој под лозата своја и под смоквата своја, од Дан до Вирсавеја, преку сите Соломонови дни“ (1. Царевите 4,21.24.25).

Но, по оваа зора која многу ветувала, отпадништвото го замрачило неговиот живот. Историјата го забележува тажниот факт за оној кој бил наречен „Едидиј – љубимец Господов“ (2. Самоилова 12,25), оној кој од Господа добил толку видливи докази за божествената наклоност што неговата мудрост и праведност му донеле светска слава, и оној кој другите ги насочувал да му укажуваат почитување на Израеловиот Бог – престанал да му служи на Господа и почнал да се поклонува на незнабожечки идоли.

Уште стотина години пред Соломон да стапи на престолот, Господ, предвидувајќи ги опасностите на кои ќе бидат изложени оние што ќе бидат избрани да владеат со Израел, му дал упатства на Мојсеја според кои треба да се раководи. Упатствата наложувале оној кој ќе застане на израеловиот престол треба да „си направи препис“ на тие „заповеди од книгата, што се наоѓа кај свештениците левити, и нека ги држи кај себе и нека го чита во сите денови на неговиот живот, за да се научи да се бои од Господа, својот Бог, и да ги пази и да ги исполнува сите овие заповеди и наредби: за да не се возгордее срцето негово пред неговите браќа, и да не отстапува од законите ни десно, ни лево, за да остане на власт многу години, тој и синовите негови во Израел“ (5. Мојсеева 17,18-20).

Во врска со овие упатства, Господ посебно нагласил за оној кој ќе биде помазан за цар „да нема многу жени, за да не се разврати срцето негово, и да не натрупува сребро и злато прекумерно“ (5. Мојсеева 17,17).

На Соломон му биле познати овие предупредувања и тој извесно време ги почитувал. Негова најголема желба била да живее и да владее според законот даден на Синај. Начинот на кој тој го управувал своето царство многу се разликувал од обичајот на останатите народи во негово време, народи кои не се боеле од Бога и чиишто владетели го газеле Неговиот свет закон.

Меѓутоа, Соломон се осмелил да стапне на забранета почва со желба да ги зацврсти своите односи со моќното царство кое се наоѓало јужно од Израел. Сатаната добро знаел какви би биле плодовите на послушноста, така што во првите години од владеењето на Соломон, кои биле славни поради мудроста, чесноста и праведноста на царот, се трудел со разни влијанија лукаво да ја поткопа Соломоновата верност кон начелата и да го одвои од Бога. Историјата ни зборува дека непријателот во овие свои напори имал успех: „Соломон се сроди со фараонот, египетскиот цар, и ја зеде фараоновата ќерка и ја воведо во Давидовиот град“ (1. Царевите 3,1).

И покрај тоа што оваа женидба била во спротивност со учењето на Божиот закон, од човечка гледна точка, се чинело дека сепак ќе донесе благослов затоа што Соломоновата жена се обратила од многубоштвото и почнала заедно со него да го слави вистинскиот Бог. Покрај тоа, фараонот му направил голема услуга на Израел бидејќи „фараонот, египетскиот цар, беше дошол и го презел Гезер, и со оган го беше изгорел, а Ханаанците што живееја во градот, ги беше убил, и го беше дал како мираз на ќерка си, Соломоновата жена“ (1. Царевите 9,16). Соломон го обновил овој град и со тоа очевидно ја зајакнал својата положба покрај брегот на Средоземното Море. Меѓутоа, со сојузот со незнабожечка држава, кој го запечатил со женидбата со незнабожечка принцеза, Соломон непромислено ги прекршил мудрите совети што Бог ги поставил за да ја зачува чистотата на својот народ. Надежта дека неговата сопруга од Египет можеби ќе ја прифати неговата вера, била само слабо оправдување за гревот.

Бог некое време, во својата сочувствителна милост и љубов, ги отстранувал последиците од оваа страшна грешка; и царот, да постапувал мудро, можел во голема мера да го потисне злото кое го поттикнал со својата непромисленост. Но Соломон почнал

да го губи од вид Изворот на својата сила и слава. Чувствата го надвладаа разумот, а неговата самоувереност растела. Тој се трудел на свој начин да ги оствари Божјите намери. Сметал дека со зајакнување на политичките и трговските врски со соседните народи ќе ги доведе до спознавање на вистинскиот Бог, па така почнал да се впушта во несвети сојузи со сè повеќе народи. Тие сојузи често биле потврдени со женидба со незнабожечки принцези. Соломон почнал да ги отфрла Господовите заповеди и наместо нив да ги воведува обичаите на околните народи.

Си ласкал себеси дека со својата мудрост и со силата на неговиот пример ќе ги одврати своите жени од идолопоклонство и ќе ги наведе да го почитуваат вистинскиот Бог, како и дека со склопените сојузи ќе ги привлече соседните народи да стапат во близок однос со Израел. Тоа биле празни надежи! Кобна грешка направил Соломон кога сметал дека е доволно силен да им се спротивстави на своите незнабожечки сојузници. Кобна била и неговата заблуда дека ќе може и другите да ги наведе да ги почитуваат и слушаат прописите на Божјиот закон, кој тој самиот го престапувал.

Сојузите и трговските односи со незнабожечките земји му донеле на царот слава, чест и богатство. Можел да донесе злато од Офир и сребро од Тарсис во големо изобилие. „И го направи царот во Ерусалим среброт и златото да ги има како камења, а кедрите како диви смокви што растат по полињата“
 55 (2. Летописи 1,15). Во Соломоново време народот сè повеќе доаѓал до богатство со сите придружни искушенија, додека вистинското злато, добриот карактер, темнеел и пропаѓал.

Соломон постепено паѓал во отпадништво и многу се оддалечил од Бога, и пред да го забележи тоа. Тој речиси незабележително почнал сè помалку да се владее според Божјите упатства и да се надева на Неговите благослови, и сè повеќе да се потпира на сопствената сила. Сè помалку ја покажувал кон Бога онаа непоколеблива послушност која требала од Израел да направи еден посебен народ, а во исто време сè повеќе се доближувал кон обичаите на соседните народи. Подлегнувајќи им на искушенијата кои ги следеле неговите успеси и угледната положба, заборавил на Изворот на својот просперитет. Желбата да ги надмине сите други народи во сила и слава го навела да се стреми кон себични цели, да ги злоупотреби небесните дарови кои порано ги користел за слава на Бога. Парите ги трошел за остварување на свои себични планови, иако му биле дадени во

свет аманет да ги употреби во полза на сиромашните луѓе и за ширење на начелата на свет живот во целиот свет.

Обземен од неодоливата желба да ги надмине сите други народи во надворешниот сјај, царот заборавил на должноста да го гради и усовршува својот карактер. Ја продал својата чест и достоинство за да се воздигне себеси пред светот. Огромните богатства, стекнати преку трговијата со многу земји, биле дополнети со собирање на големи даноци. И така, горделивоста, славољубието, расипништвото и уживањето произвеле жестокост и суровост. Се променил духот на совесност и разбирање, кои биле карактеристични за неговиот однос кон луѓето во првите години од неговото владеење. Од најмудар и најмилостив владетел се претворил во обичен тиранин. Тој човек, кој некогаш бил милостив и побожен заштитник на народот, се претворил во насилник и деспот. За да собере средства за издржување на раскошниот царски двор, го притискал народот со данок врз данок.

Народот почнал да негодува. Некогашното почитување и восхитување што луѓето го имале кон својот цар, сега се претворило во омраза и презир.

Господ ги предупредил оние кои ќе владеат со Израел да не набавуваат многу коњи за да не се потпираат на човечка сила. Но Соломон, кој целосно ја отфрлил оваа наредба, „доведуваше коњи од Египет“. „И му доведуваа на Соломон коњи од Египет и од сите земји.“ „Соломон така насобра коњи и коњаници: тој имаше четириесет илјади коли и дванаесет илјади коњаници, кои ги размести по колските градови и при царот во Ерусалим“ (2. Летописи 1,16; 9,28; 1. Царевите 10,26).

Царот почнал сè повеќе да смета дека раскошот, задоволувањето на желбите и светската слава се знаци на големина. Од Египет, Феникија, Едом, Моав и од многу други земји му носеле убави и привлечни жени. Бројот на овие жени се зголемил на стотици. Нивната религија била идолопоклоничка и тие биле научени да вршат свирепи и неморални ритуали. Заслепен од нивната убавина, царот ја занемарил својата должност кон Бога и кон својата држава.

Неговите жени имале големо влијание врз него и малку по малку го принудиле да учествува во нивните обреди. Соломон ги презрел поуците што Бог му ги дал да му бидат како ограда против отпадништвото и почнал да им служи на лажни богови. „Кога Соломон остаре, неговите жени го приклонија срцето негово кон други богови, и срцето негово не беше наполно пре-

дадено на неговиот Господ Бог, како срцето на татка му Давида. И Соломон почна да ѝ служи на Астарта, сидонската божица, и на Милхом, амонскиот гад“ (1. Царевите 11,4.5).

На јужниот крај од Маслинската гора, кон гората Морија, каде што се издигнувал прекрасниот Божји храм, Соломон подигнал мноштво градби кои се користеле како незнабожечки светилишта. За да им угоди на своите жени, поставил огромни идоли – безоблични кипови од камен и дрво – во миртовите и маслиновите градини. Тука пред паганските олтари на „многубожечкото светилиште на Хемос, моавскиот гад,“ и на „Молох, амонскиот гад“ (1. Царевите 11,7) биле практикувани најгласните многубожечки обреди.

Соломон со своите постапки си навлекол заслужена казна. Одвојувањето од Бога и дружењето со идолопоклоници му донеле пропаст. Занемарувајќи ја послушноста кон Бога, тој ја изгубил способноста да владее со себеси. Исчезнале неговите доблести, затапеле неговите убави чувства, а совеста му се умртвила. Тој, кој на почетокот од своето владеење покажал толкава мудрост и сочувство враќајќи го беспомошното дете на неговата несреќна мајка (види 1. Царевите 3,16-18), паднал толку ниско што одобрил градење на еден идол кому му биле принесувани живи деца како жртви. Тој, кој во својата младост бил надарен со промисленост и здраво расудување, а во своите мажествени години бил вдахнат да напише: „Некои патишта на човекот му се чинат прави, но крајот нивни води во смрт“ (Мудри изреки 14,12), толку се оддалечил од чистотата во своите подоцнежни години што одобрил гласни обреди на обожавачите на Хемос и Астарта. Тој, кој во моментите на осветување на храмот му рекол на својот народ: „И нека срцето ваше биде кон Господа нашиот Бог,“ станал и самиот престапник и се откажал од сопствените зборови и во срцето и во животот. Мислел дека распуштеноста е исто што и слобода. Се обидел – но по која цена – да ги соедини светлината со темнината, доброто со злото, чистотата со нечистотата, Христа со Велијара.

Од еден од најголемите цареви кои некогаш држеле скиптар, Соломон станал развратник, инструмент и роб на други луѓе. Неговиот карактер, некогаш чист и мажествен, станал слаб и поводлив. Верата во живиот Бог ја заменил со атеистички сомнежи. Неверството му ја труело среќата, ги поткопувало начелата и го понижувало неговиот живот. Правдата и великодушноста од првиот негов дел од владеењето биле заменети со деспотизам и тиранија. Колку е мизерна и кривка човечката

природа! Бог малку може да направи за луѓето кои го губат своето чувство на зависност од Него.

Во текот на тие години на отпадништво, Израел сè повеќе пропаѓал во морален поглед. Зар и можело да биде поинаку кога царот на народот ги врзал своите интереси со сатански посредници? Непријателот работел преку нив за да го помати разумот на Израелците за да не го разликуваат вистинското богослужение од лажното: и така тие станале лесен плен. Преку трговија со соседните народи стапиле во тесна врска со оние кои немале љубов кон Бога, па и нивната љубов кон Него во контекст на тоа многу ослабнала. Тие повеќе немале јасна слика за возвишениот и свет Божји карактер. Одбивајќи да одат по патот на послушноста, станале слуги на непријателот на правдата. Склопувањето бракови со незнабошците станало сосем вообичаена појава, па меѓу Израелците набрзо престанале да се гнасат од идолопоклонството. Многуженството им се гледало прифатливо. Незнабожечките мајки ги учеле своите деца да вршат пагански обреди. Во животот на мнозина најмрачното идолопоклонство ја заменило чистата служба што Бог ја востановил. 59

Христијаните мора да се одвојат и да се чуваат од светот, од неговиот дух и влијание. Бог може да нè штити во светот, но ние не смееме да се соединиме со светот. Божјата љубов не е ниту неизвесна ниту променлива. Тој секогаш бдее над своите деца со неизмерна грижа. Меѓутоа, Тој од секој поединец бара непоколеблива верност. „Никој не може да им слугува на двајца господари: оти, или едниот ќе го замрази, а другиот засака: или кон едниот ќе се приврзе, а другиот ќе го презре. Не можете да им служите на Бога и на Мамона“ (Матеј 6,24).

Соломон бил надарен со возвишена мудрост, но светот го одвлекол од Бога. Денешните луѓе не се ништо посилни од него и лесно можат да потпаднаат под влијанието кое ја предизвикало неговата пропаст. Како што Бог некогаш го предупредил Соломона за опасноста што му се заканувала, така и денес Бог ги опоменува своите деца да не се изедначуваат со светот доведувајќи ја во опасност својата душа. „Затоа излезете од нив“, ги повикува Тој, и одвојте се... не допирајте се до нечисто, и јас ќе ве примам, и ќе ви бидам Отец, а вие ќе ми бидете синови и ќерки, говори Господ Семоќниот“ (2. Коринќаните 6,17.18).

Опасноста посебно демне кога човек напредува. Во сите векови богатството и славата секогаш претставувале опасност за понизноста и духовноста. Не е тешко да се носи празна чаша, 60

но чашата полна до врвот мораме внимателно да ја носиме. Страдањата и неволјите можат да бидат мачни, меѓутоа, токму благосостојбата претставува најголема опасност за духовниот живот. Ако човечките суштества не живеат во постојана покорност на Божјата волја, ако не бидат посветени со вистината, благосостојбата сигурно ќе ја разбуди природната склоност кон вообразеност.

Постои извесна безопасност во долината на понизноста, каде што луѓето чувствуваат дека зависат од тоа Бог да ги учи и води на секој чекор. На најголема опасност се изложени луѓето кои се наоѓаат на врвот и за кои, токму поради нивната позиција, се мисли дека располагаат со голема мудрост. Ако целосно не се потпрат на Бога, сигурно ќе паднат.

Животот секогаш се изопачува кога со човекот владеат горделивост и славољубие затоа што горделивиот човек, не чувствувајќи потреба, го затвора срцето за бескрајните благослови од небото. Човекот кој сака да се прослави себеси, ќе сфати дека се лишува од Божјата благодат која единствено дава вистинско богатство и најдлабока радост. Но човекот кој дава и прави сè за Христа, ќе доживее исполнување на ветувањето: „Благословот Господов – збогатува, и не донесува со себеси тага“ (Мудри изреки 10,22). Со нежниот допир на милоста Спасителот ги отстранува немирот и несветите стремежи од душата, претворајќи и го непријателството во љубов, а неверувањето во доверба. Кога Тој ѝ проговара на душата и ѝ вели: „Следи ме“, се кршат оковите на световната замаеност. На звукот на Неговиот глас од срцето исчезнува духот на алчност и несвети стремежи, и човекот се чувствува слободен да го следи Бога.

ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕСТАПОТ

Една од најголемите причини што Соломон станал расипник и тиранин била што тој во себеси не го зачувал духот на самооткажување.

Кога во подножјето на Синај Мојсеј му ја објавил на народот Божјата заповед: „Да ми направите светилиште, за да можам да престојувам меѓу нив од каде ќе ви се јавувам вам“, Израелците се освале на повикот со соодветни дарови. „И доаѓаа сите кои срцето ги влечеше и душата ги поттикнуваше“ (2. Мојсеева 25, 8; 35,21) носејќи дарови. Градењето на светилиштето барало големи и долги подготовки: било потребно големо количество најскапоцен материјал, но Господ примал само доброволни дарови. „Земете прилог само од оној кој од драго срце дава“ (2. Мојсеева 25,2), гласела наредбата која Мојсеј им ја пренел на собраните верници. Првите услови за градењето на домот на Севишниот биле посветеноста на Бога и духот на пожртвуваност.

Сличен повик на жртвување бил упатен и кога Давид му ја пренел на Соломона одговорноста за градењето на храмот. Давид му поставил прашање на насобраното мноштво: „Нема ли уште некој доброволно да даде прилог денес за Господа?“ (1. Летописи 29,5). Оние кои работеле на изградбата на храмот требало секогаш да го имаат на ум ваквиот повик на посветеност и доброволно жртвување.

За подигањето на Светилиштето во пустината, Бог ги надарил избраните луѓе со посебни вештини и мудрости. „Тогаш им рече Мојсеј на синовите Израелеви: 'Ете, Бог го повика по име Веселеил, ... од племето Јудино, и го исполни со Дух Божји, со мудрост и со разум, со знаење и со секоја умешност да гради ... нему и на Елијав... од Дановото племе им додели и способност да ги поучуваат другите... Ги надари со умевање во секоја работа: копаничарска, шивачка, везачка и ткајачка.' Тогаш почнаа да работат Веселеил и Елијав и сите мудри луѓе, на кои Бог им бе-

ше дал мудрост и разум во срцето“ (2. Мојсеева 35,30-35; 36,1). Небесните посредници им помагале на работниците кои сам Бог ги избрал.

Потомците на овие работници во голема мера ги наследиле талентите што им биле доделени на нивните предци. Извесно време Јудините и Дановите луѓе останале понизни и несебични. Меѓутоа, тие малку по малку речиси незабележливо ја загубиле желбата да се потпираат на Бога и несебично да Му служат. Бидејќи биле извонредно вешти во занаетот, барале и поголема плата за нивниот труд. Понекогаш им се излегувало во пресрет на нивните барања, но сè почесто си наоѓале работа кај соседните народи. Наместо да го негуваат благородниот дух на пожртвуваност кој ги исполнувал срцата на нивните предци, тие сè повеќе му попуштале на алчниот дух и на желбата за поголеми придобивки. За да ги задоволат себичните желби, тие својата способност што им била дадена од Бога, ја ставале во служба на незнабожечките цареви, а своите дарови, за чинење дела кои му нанесувале срам на нивниот Творец.

Меѓу тие луѓе Соломон го побарал главниот мајстор кој ќе го надгледува градењето на храмот на гората Морија. Веќе биле изработени и му биле доверени на царот подробни писмени планови за секој дел од светата градба. Тој можел со вера да побара помошници посветени од Бога, на кои би им биле дадени посебни способности точно да го извршат она што било потребно. Но Соломон ја изгубил од вид можноста која му била дадена да покаже верба во Бога. Тој од Тирскиот цар побарал: „...испрати ми сега човек, што знае да прави изработки од злато, од сребро, од бакар и од железо и од пурпурна, црвена и сина преѓа, и кој знае да реже за да работи заедно со уметниците... во Јудеја и во Ерусалим“ (2. Летописи 2,7).

Феникискиот цар му го испратил Хирам, „син на една жена, на кого татко му бил Тирец“ (2. Летописи 2,14). Од страната на мајка му Хирам бил потомок на Елијав, на кого пред многу векови Бог му дал посебна мудрост да го изработи Светилиштето.

Така на чело на Соломоновата група работници бил поставен човек чии напори не биле мотивирани од несебичната желба да му служи на Бога. Тој служел на богот од овој свет – мамон. Самите пори на телото му биле проникнати со себичност.

Поради своите необични вештини Хирам барал и голема плата. Малку по малку и неговите помошници ги прифатиле овие погрешни начела. Работејќи со него од ден во ден, тие им

попуштале на склоностите да ги споредуваат своите плати со неговата и почнале да го губат од вид светото обележје на градбата што ја подигале. Духот на самооткажување исчезнувал, а наместо него се појавил духот на алчност. Како резултат на тоа побарале поголема плата и нивното барање било задоволено.

Така погубното влијание се почувствувало во сите гранки на Господовата служба и се распространило низ целото царство. Биле барани и примани високи плати, па на мнозина им се укажала можност да уживаат во раскош и претерување. Богатите ги угнетувале сиромашните, а духот на самопожртвуваност речиси исчезнал. Во далекосежните последици на овие влијанија може да се најде една од главните причини за стравотното отпадништво на човекот кој некогаш се вбројувал меѓу најмудрите смртници.

Остриот контраст меѓу духот и мотивите на луѓето кои го граделе светилиштето во пустината и духот и мотивите на луѓето кои го подигале Соломоновиот храм содржи поука со длабоко значење. Главните црти на работниците што го граделе храмот одговараат на себичноста која и денес владее во светот. Насекаде владее духот на алчност, стремежот за високи позиции и големи плати. Ретко се среќава доброволната служба и радосното самооткажување – особините на луѓето кои го подигале светилиштето. А тоа е единствениот мотив кој треба да ги поттикнува Исусовите следбеници. Нашиот божествен Учител ни дал пример како треба да работат Неговите ученици. На оние на кои им упатил повик: „Појдете по мене и јас ќе ве направам ловци на луѓе“ (Матеј 4,19), Исус не им понудил никаква одредена сума како награда за нивната служба. Тие морале заедно со Него да учествуваат во самооткажувањето и пожртвуваноста.

Не треба да работиме само за платата што ја добиваме. Мотивот кој нè поттикнува да работиме за Бога, треба да биде лишен од секаков вид егоизам. Несебичната преданост и духот на пожртвуваност секогаш биле и ќе бидат основни услови за прифатлива служба на Бога. Нашиот Господ и Учител сака во Неговото дело да нема вткаена ниту една нишка на егоизам. Должни сме во своите напори да внесеме тактичност и вештина, точност и мудрост кои Бог – како олицетворение на совршенството – ги барал од градителите на земското светилиште. Но, сепак, во сите наши напори мораме да имаме на ум дека и најголемите таленти и најблескавото sluжуење се

прифатливи само тогаш кога нашето „јас“ ќе биде положено на олтарот како жртва жива, света и угодна на Бога.

И најпосле, попуштањето на искушението да ја присвои славата која Му припаѓа само на Бога, претставувало уште едно скршнување од исправните начела и предизвикало конечен пад на израелскиот цар.

Од денот кога на Соломона му било доверено делото за градење на храмот, па сè до крајот, негова желба била да „изгради дом за името на Господ, Бог Израелев“ (2. Летописи 6,7). Таа желба била јасно изложена пред насобраната израелска војска во миговите кога го осветувале храмот. Царот во својата молитва потврдил дека сам Јехова рекол: „Името мое ќе биде таму“ (1. Царевите 8,29).

Еден од најтрогателните делови во молитвата што Соломон ја упатил во моментите кога се осветувал храмот била молбата за странците кои ќе дојдат од далечни земји да научат тука што повеќе за Оној чија слава се прочула меѓу народите. „Зашто ќе чујат“, се молел царот, „за Твоето големо име, за Твојата силна рака и за Твојата крената мишка...“ За секој странец Соломон се молел: „Послушај од небото... и направи сè за кое странецот повикува кон тебе, та сите земни народи да го знаат Твоето име, за да се бојат од Тебе, како Твојот народ Израел, да знаат дека овој храм, што го изградив јас, е наречен по Твоето име“ (1. Царевите 8,42.43).

На крајот на богослужението Соломон упатил апел до Израелците да му бидат верни и предани на Бога „за да познаат сите народи на земјата дека Господ е Бог и дека нема друг“ (1. Царевите 8,60).

Планот за храмот го осмислил Оној кој бил поголем од Соломона: храмот ја откривал Божјата мудрост и слава. Било сосема природно што оние кои не знаеле за ова му се восхитувале на Соломона и го фалеле како архитект и градител. Меѓутоа, тогаш царот ја одбивал секоја пофалба во поглед на планот и градењето на храмот.

Така било и кога савската царица дошла да го посети Соломона. Кога слушнала за неговата мудрост и величествениот храм кој го подигнал, таа одлучила да го „испита со тешки прашања“ и со свои очи да ја види прочуената градба. Во придружба на голем број слуги и „со камили кои носеа премногу мирис, злато и драгоцени камења“, поминала долг пат до Ерусалим. „Таа дојде кај Соломона и говореше со него за сè што ѝ беше на срцето.“ Разговарала со него за тајните на природата; и Соломон

ја учел за Бога кој ја создал таа природа, за големиот Творец, кој престојува во највисоките небесни сфери и владее над сите. „Соломон ѝ ги објасни сите нејзини зборови, и немаше ништо непознато за царот, што не ѝ го објасни“ (1. Царевите 10,1-3; 2. Летописи 9,1.2).

„Кога савската царица ја виде сета мудрост на Соломона, и домот, што тој го беше изградил... повеќе не можеше да се воздржи.“ „Вистина е она“, признала таа „што го бев слушала во земјата своја за твоите дела и за твојата мудрост, но не верував на зборови додека не дојдов, и не видоа очите мои; и, ете, мене ни половината не ми беше речено: мудрост и богатство ти имаш повеќе отколку што сум слушала. Блажени се твоите луѓе, блажени се и тие твои слуги што стојат пред тебе секогаш и ја слушаат мудроста твоја!“ (1. Царевите 10,4-8, 2. Летописи 9,3-6).

Соломон толку многу ја поучувал царицата за изворот на својата мудрост и напредок што таа при крајот на својата посета била поттикната да му оддаде слава на Бога, а не на човечко орудие, воскликнувајќи: „Благословен да е Господ, твојот Бог, кој благоволи да те постави на израелевиот престол! Господ, поради вечната мудрост своја кон Израел, те постави за цар, за да вршиш суд и правда“ (1. Царевите 10,9). Бог сакал таков впечаток да стекнат сите народи. И кога „сите цареви земски бараа да го видат Соломона, да ја чујат мудроста негова, која му ја даде Господ во срцето“ (2. Летописи 9,23), Соломон извесно време го славел Бога и понизно им укажувал на Творецот на небото и Земјата, на Премудриот Цар на вселената.

Каква ли само би била историјата на Соломоновиот живот кога би продолжил со понизен дух да го одвраќа вниманието на луѓето од себеси и да укажува на Оној кој го дарил со мудрост, богатство и чест! Вдахновеното перо ги забележало неговите доблести, но верно сведочи и за неговиот пад. Издигнувајќи се до врвот на величието, опсипан со дарови на успехот, Соломон се заслепил, изгубил рамнотежа и паднал. Постојано воздигнуван од луѓето од овој свет, на крајот не бил во состојба да одолее на ласкањето кое го опкружувало. Мудроста, која му била дадена да го прослави Дародавецот, го исполнила со горделивост. Конечно стигнал дотаму што дозволил луѓето да зборуваат за него како за човек кој е најдостоеен за пофалби поради неспоредливо велелепната градба, подигната во чест на „името на Господа, Бога Израелов“.

Така храмот на Јехова меѓу сите народи станал познат како „Соломоновиот храм“. Човечкото орудие си ја присвоило слава-

та која му припаѓала на Оној кој е „повисок од највозвишениот“ (Проповедник 5,8). Дури и денес храмот, за кој Соломон рекол дека „името твое е повикано во овој дом, кој го подигнав за името твое“ (2. Летописи 6,33), најчесто се нарекува „Соломонов храм“, а не храм на Јехова.

Човекот покажува најголема слабост кога дозволува луѓето нему да му ја припишуваат славата за даровите од небото. За 69 вистинскиот христијанин Бог е прв и последен и најдобар во сè. Никакви амбициозни побуди не можат да ја намалат неговата љубов кон Бога. Вистинскиот христијанин постојано и истрајно се труди славата да му припадне на небесниот Отец. Кога верно го прославуваме Божјето име, нашите побуди се под божествен надзор и тогаш сме во можност да ги развиваме духовните и интелектуалните сили.

Исус, божествениот Учител, секогаш го возвишувал името на својот небесен Отец. Тој ги учел своите ученици да се молат: „Оче наш кој си на небесата, да се свети името твое...“ (Матеј 6,9). И тие не смееле да забораваат да признаат: „зашто твоја е ... славата“ (Матеј 6,13). Големиот Исцелител толку многу се трудел славата да ја одврати од себеси и да ја насочи кон Изворот на својата сила, што восхитениот народ „гледајќи како неми зборуваат, фатени оздравуваат, хроми се движат и слепи прогледуваат, го прославуваше Бога Израелов“ (Матеј 15,31). Во прекрасната молитва што ја упатил на Бога непосредно пред распетието, Христос рекол: „Јас Тебе те прославив на земјата“. „Прослави го синот свој“, се молел Тој, „и синот твој да те прослави Тебе“. „Оче Праведни светот не Те позна, но Јас те познав: и овие познаа дека Ти си Ме пратил: и им го објавив името Твое, и ќе го известувам, та љубовта, со која Ме возљуби Ти, да биде во нив, и јас во нив“ (Јован 17,4; 1,25.26). „Така вели Господ: мудриот да не се фали со мудроста своја, силниот да не се фали со силата своја, богатиот да не се фали со богатството свое. А кој се фали, нека се фали со тоа дека ме разбира Мене и 70 знае дека Јас Сум Господ, кој покажува љубезност, суд и праведност на земјата, оти тоа е благоугодно пред Мене, вели Господ“ (Еремија 9,23.24).

„Ќе го славам името Божјо...
ќе го возвеличувам со благодарност.“

„Достоен си, Господи, да примиш
слава, чест и сила.“

„Ќе те славам, Господи, Боже мој, од сè срце
и вечно ќе го прославувам името Твое.“

„Возвеличете го Господа со мене,
и заедно да го превознесуваме името Негово.“

Псалм 69,30; Откровение 4,11; Псалм 86,12; 34,3

Прифаќањето на начелата кои биле далеку од духот на пожртвуваност и кои поттикнувале славољубие, било проследено со уште едно грубо изопачување на божествениот план за Израел. Бог одредил Неговиот народ да биде светлина на светот. Требало нивниот секојдневен живот да ја отсјајува славата на Неговиот закон. А за да се оствари тоа, Бог одредил избраниот народ да заземе стратешко место меѓу народите на земјата.

Во Соломоново време израелското царство се простирало од Емат на север до Египет на југ и од Средоземното Море до реката Еуфрат. Низ таа територија воделе многу патишта на светската трговија, и во сите правци секогаш минувале карвани од далечни земји. Така на Соломона и на неговиот народ им се дала можност на луѓето од сите народи да им го откријат карактерот на Царот над царевите да ги поучат да Го почитуваат и слушаат. Тоа сознание требало да му се пренесе на целиот свет. Учењето за принесување на жртви требало да го воздигне Христа пред народите за да може секој, кој ќе погледне во Него, да живее.

Поставен на чело на народот кој имал улога да биде светилник за соседните народи, Соломон требало мудроста што му ја дал Бог и моќта на своето влијание да ги употреби за да организира и насочува едно големо движење за просветлување на оние кои не го познавале Бога и вистината. Така многу народи би биле наведени да се потчинат на божествените прописи, Израел би бил заштитен од злото кое владеело меѓу незнабошците, а Господ на славата би бил прославуван и величан. Меѓутоа, Соломон ја изгубил од вид оваа голема цел. Тој не се користел со прекрасните можности што му се нуделе за да ги просвети луѓето кои непрестано минувале низ неговата земја или се задржувале во нејзините главни градови.

Трговскиот дух го зазел местото на мисионскиот дух што Бог го всадил во срцето Соломоново и во срцата на сите вистински Израелци. Можностите што им биле дадени, благодарение на многубројните контакти со народите, ги користеле за лично воздигање. Соломон настојувал својата политичка состојба

да ја зацврсти со подигање на утврдени градови на трговските раскрсници. Повторно ги подигнал Гезер, кој лежел на патот помеѓу Египет и Сирија, Вет-Орон, западно од Ерусалим, на линијата која водела од срцето на Јудеја за Гезер и морското крајбрежје, Мегидон на караванскиот пат меѓу Дамаск и Египет и од Ерусалим кон север, „и ... Тадмор во пустината“ (2. Летописи 8,4), на карванскиот пат кој води од исток. Сите тие градови биле добро утврдени. Трговските предности и излезот на Црвено Море биле зголемени благодарение на „флотите бродови ... во Есион-Гавер ... на брегот од Црвеното Море во земјата Едомска“. Извежбани морнари од земјата Тирска „со слугите Соломонови“, формирале екипаж на тие бродови и „од Офир донесоа злато“ и „множество црвено дрво и скапоцени камења“ (2. Летописи 8,18; 1. Царевите 9,26.28; 10.11).

Приходите на царот и на мнозина негови поданици се размножиле неизмерно многу, но по која цена! Како резултат на алчноста и заслепеноста на оние на кои им биле доверени Божјите пророштва, безброј патници што минувале по патиштата останале во незнаење за постоењето на Јехова.

Колку драстична разлика меѓу Соломоновиот начин на живот и Христовиот додека живеел на оваа Земја! И покрај тоа што му била дадена „сета власт“, Спасителот никогаш не ја искористил за да се воздигне себеси. Неговата служба за човештвото била совршена, неосквернета со соништа за земски освојувања и светска слава. „Лисиците имаат легла и птиците гнезда, а Синот Човечки нема каде глава да потслони“ (Матеј 8,20). Оние кои одговориле на повикот и стапиле во служба на најголемиот Работник, треба добро да го проучат Неговиот начин на работа. Тој секогаш ги користел можностите да стапи во контакт со луѓето по широките друмови.

Во паузите меѓу своите патувања Исус постојано навраќал во Капернаум, кој поради тоа станал познат како „Негов град“ (Матеј 9,1). Сместен на патот што водел од Дамаск кон Ерусалим и Египет, до Средоземното Море, Капернаум бил подобен како центар за работа на Спасителот. Низ градот минувале луѓе од многу земји и тука застанувале за да се одморат од своите патувања. Овде Исус можел да се сретне со припадници од сите народи и сталежи, па неговите поуки се пренесувале во други земји и во многубројни домови. На тој начин бил поттикнат интерес кај луѓето за пророштвата кои укажувале на доаѓањето на Месија, вниманието било насочено кон Спасителот, а неговата мисија му била откриена на светот.

Во наше време е многу полесно да се дојде во контакт со луѓето од разни народности и општествени слоеви отколку во времето на Израел. Патиштата и раскрсниците илјадакратно се зголемени.

Слично на Христа, и денешните следбеници на Највозвише-ниот треба да излезат по патиштата по кои минуваат патници од сите краишта на светот. Скривајќи го своето „јас“ во Бога, како што тоа го правел Христос, и тие треба да го сеат семето на евангелието и да ги претстават скапоцените вистини на Светото писмо, кои ќе фатат длабоки корења во душите и срцата и ќе донесат плод за вечен живот.

Можеме да извлечеме сериозни поуки од падот на Израел, кога царот и народот се одвратиле од светата должност на која биле повикани. Таму каде што тие биле слаби, каде што наполно паднале, денешниот Божји Израел, небесните пратеници, кои ја сочинуваат вистинската Христова црква, треба да бидат силни зашто на нив лежи одговорноста да го завршат делото доверено на човекот и да го подготват народот за денот на конечната награда. Меѓутоа, и денес мора да се бориме против истите зла кои надвладаале во време на Соломоновото царување. Силите на непријателот на секоја праведност пуштиле силен корен и тие можат да се победат единствено со Божја сила. Судирот што ни претстои бара од нас дух на самооткажување; не смееме да се потпираме на себеси, туку само на Бога; должни сме мудро да ја искористиме секоја можност за спасување на душите. Господовиот благослов ќе ги следи членовите на Неговата заедница ако таа работи сложено откривајќи му ја на овој свет, кој живее во темнината на заблудите, убавината и светоста на Христовиот дух на самопожртвуваност, ако го воздигнува Бога а не луѓето, и се посвети на неуморна служба за оние на кои толку им се потребни благословите на евангелието.

ПОКАЈАНИЕТО НА СОЛОМОН

За време на владеењето на Соломон Господ двапати му се јавил и му упатил зборови на одобрување и совет – во ноќно видение во Гаваон, кога ветувањето за мудрост, богатство и слава било проследено со совет да остане понизен и послушен, и по осветувањето на храмот, кога Господ повторно го повикал на верност. При тоа на царот му биле дадени јасни предупредувања и чудесни ветувања. А сепак, за Соломон, кој според околностите, карактерот и животот изгледало дека наполно ќе ги исполни должностите и одговорностите што Небото ги очекува од него, стои запишано: „Тој не го одржа тоа што Господ му го заповеда“. Затоа што „го отстрани срцето свое од Господа, Бога Израелев, кој на двапати му се беше јавувал: и му беше заповедал да не оди по други богови“ (1. Царевите 11,9.10). Толку било големо Соломоновото отпадништво, а неговото срце толку закоравено во престапите што неговиот случај се чинел речиси безнадежен.

76 Соломон ја напуштил радосната заедница со Бога за да побара задоволство во телесните уживања. За своето искуство тој кажува:

„Презедов големи работи: си изградив куќи, си насадив лозја, си уредив градини и садници; ...придобив слуги и слугинки,... Насобрав сребро и злато и скапоцености од цареви и области; си доведов пејачи и пејачки и тоа, што ги насладува синовите човечки. И така станав голем и посилен од сите, што пред мене беа во Ерусалим:

Што и да сакаа очите мои, не им откажував, не му забранував на срцето свое никаква веселба, бидејќи срцето мое се радуваше во сиот мој труд... и се обсрнав, та погледнав на сите дела, што ги беа извршиле моите раце, и на трудот, со кој се бев трудел, извршувајќи ги; и ете – сè беше суета и мака за духот, и немаше од нив полза под сонцето!

Потоа се свртев да ги погледам мудроста, безумството и глупоста: што може да направи човек по царот, посебно од она, што е веќе направено?... го намразив животот, ... и го намразив сето она за кое се бев трудел под сонцето“ (Проповедник 2,4-18).

Врз основа на сопственото горчливо искуство, Соломон ја увидел празнотијата на еден живот кој во земските работи ја гледа својата највисока цел. Тој подигнал олтари на незнабожечки богови, но конечно дошол до сознание колку се празни нивните ветувања за духовен мир. Ноќе и дење го мачеле темни мисли и му ја вознемирувале душата. За него повеќе не постоела животна радост ниту душевен мир, а иднината му изгледала очајно темна.

Сепак, Господ не го напуштил. Со укорите и строгите казни сакал да го натера царот да согледа колку е грешен неговиот начин на живот. Повеќе не го штител царството и дозволил непријателите да го пустошат и да го ослабнат. „И Господ му воздигна на Соломона противник – идумеецот Адада... и Господ подигна против Соломон друг противник, Резон, ... четоводач“, кој „го мразеше Израел и владееше во Сирија. И Јеревоам слугата Соломонов“, кој „беше силен и храбар“, „дури тој се крена против царот“ (1. Царевите 11,14-28). 77

Најпосле Господ преку еден пророк му пратил на Соломона застрашувачка вест: „Затоа што тоа се врши кај тебе, и ти не го зачува Мојот завет и Моите наредби, што ти ги бев заповедал, ќе го одземам царството од тебе и ќе му го дадам на твојот слуга; но во твоите дни Јас нема да го направам ова поради татка ти Давида; од рацете на синот твој ќе го одземам“ (1. Царевите 11,11.12).

Оваа пресуда, изговорена против него и неговиот дом, како да го разбудила Соломона од сон и со разбудена совест тој почнал да ја согледува својата лудост во нејзината вистинска светлина. Со скршен дух, со ослабен ум и тело, тој уморен и жеден ги оставил распуканите земски кладенци за уште еднаш да се напие од водата на животот. Најпосле страдањето во него извршило промена. Тој долго стравувал дека ќе пропадне целосно затоа што немал сила да се ослободи од својата лудост, но сега во упатената порака препознал зрак на надеж. Бог не го отфрлил целосно, туку бил подготвен да го ослободи од ропството пожестико и од гроб, од кое немал сила да се ослободи. 78

Соломон со благодарност ја признал моќта и љубовта на Оној кој е „поголем од највозвишениот“ (Проповедник 5,8). Со покајание започнал да размислува за сопствените чекори

кои го доведле до неговото паѓање од возвишениот престол на чистота и светост од којшто толку ниско паднал. Не можел да се надева дека некогаш ќе успее да ги избегне поразителните последици од гревот, дека ќе го избрише од сеќавањето оној развратен живот кога им попуштал на своите желби, но со искрен копнеж сакал да ги одврати другите да не тргнат по истиот пат. Бил подготвен понизно да признае колку грешел и да го крене својот глас предупредувајќи ги другите да не бидат неповратно изгубени под влијание на лошиот пример што самиот тој им го дал.

Искрениот покајник не се стреми да ги заборава гревовите што ги сторил откако ќе стекне душевен мир и не престанува да се грижи за последиците од своите грешки. Тој мисли на оние коишто ги навел на зло со својот пример и настојува со сите сили да ги врати на вистинската патека. Колку е посјајна светлината што го осветлува, толку е посилен и неговата желба другите да ги изведе на прав пат. Тој не гледа рамнодушно на своите грешки, и не преоѓа преку нив лесно, туку укажува на опасноста за да ги предупреди другите навреме.

Соломон признал дека „човечкото срце е полно со зло и лудоста е во срцата на луѓето...“ (Проповедник 9,3) На друго место тој вели: „Бидејќи не се врши суд над лоши работи, човечкото срце е наклонето да прави зло. Иако некој грешник
79 врши стопати зло, судот му се одолжува; но јас знам, дека ќе им биде добро само на оние што се бојат од Бога, кои имаат страв пред лицето Негово; а за нечесниот нема да има добро, и како сенка, само кратко време, ќе преуспее оној, кој не се плаши пред Бога“ (Проповедник 8,11-13).

Вдахнат од Божјиот Дух, царот ја запишал историјата на своите упропастени години за да им послужи како поука и опомена на подоцнежните поколенија. И така, делото на неговиот живот сепак не било целосно промашување, иако неговиот народ ја ожнеал жетвата на злото од семето што самиот го посеал. Во своите подоцнежни години тој кротко и понизно „го учеше народот на мудрост... сè испитуваше, изучуваше и остави многу
80 мудри изреки... се трудеше да најде убави изреки и точно ги запиша зборовите на вистината. Зборовите на мудреците се како остени, и како забиени клинци: зборовите на оние што ги напишаа, дадени се од еден пастир. А освен сето тоа, синко, пази се!“ (Проповедник 12,9-12).

„А суштината на сè е: бој се од Бога и пази ги неговите заповеди, зашто тоа е сè за човекот; оти Бог ќе изведе на суд секоја

работа и што е тајно, било да е добро или лошо“ (Проповедник 12,13.14).

Последните Соломонови списи откриваат дека тој, колку повеќе согледувал оти животот му бил безбожен, толку поголемо внимание посветил на тоа да ги предупредува младите луѓе, за да не паднат и тие во истите заблуди поради кои самиот тој залудно ги потрошил најубавите небесни дарови. Со тага и срам признал дека во цутот на својата младост, тогаш кога требало Бог да биде негова утеха, поддршка и живот, се оттргнал од небесната светлина и Божјата мудрост, и го прифатил идолопоклонството наместо да му служи на Јехова. И сега, откако тешкото искуство го поучило колку е бесмислен таквиот живот, најголема желба му била да им помогне на другите да не поминат низ такви горчливи разочарувања низ кои самиот тој поминал.

Грижливо и со трогателни чувства пишувал за предностите и одговорностите што ги очекуваат младите во Божјата служба:

„Слатка е светлината, и пријатно е за очите да гледаш сонце. Ако човек проживее и многу години, нека се весели во текот на сите нив и нека си спомнува за темните дни, какви што ќе ги има многу; но сè што ќе биде, ќе биде суета! Весели се во младоста своја, момче, и срцето твое да вкусува радост во дните на твојата младост, и оди каде што срцето те влече и каде што очите ти гледаат; само знај, дека за сето тоа Бог ќе те изведе на суд. Отстрани ја лутината од срцето свое и отстранувај го злото од телото свое, зашто детството и младоста се суета!“ (Проповедник 11,7-10).

81

„И спомнувај си за твојот Творец во дните на младоста своја,
додека не дошле тешки денови,
и не настанале години,
за кои ќе речеш: 'Не ми се мили',

Додека сонцето,
и светлината на
месечината,
и на ѕвездите
не потемнеле,
и не дошле нови облаци по дождот.

Додека не настапил оној ден
кога куќните стражари ќе затреперат,
и силните мажи ќе се подгрбават,
кога воденичките ќе престанат да мелат,

бидејќи останале малку,
 кога ќе се помрачат оние,
 што гледаат низ прозорците,
 кога портата ќе почне да се затвора,
 кога ќе замолкне шумот на рачните мелници,
 и кога човек ќе почне да станува на птичји глас,
 и ќерките – пејачки ќе сопрат да пеат;
 кога височините за нив ќе бидат страшни,
 и по патот ќе има ужаси;
 кога ќе процути бадемот,
 и скакулецот ќе стане тежок,
 и желбата ќе помине;
 зашто човекот заминува во вечниот дом свој,
 и тажачките се готови да го опкружуваат по улица;
 додека не се скине крајот сребрен,
 и не се скрши златната чаша,
 и не се растури ведрото при изворот,
 и не се разбие тркалото крај бунарот.
 и ќе се врати правот во земјата,
 како што си бил:
 а духот ќе се врати кај Бога,
 кој го дал.“

82

Проповедник 12,1-7

Животот на Соломон е големо предупредување не само за младите туку и за оние во позрели години, кои се симнуваат низ ридот на животот гледајќи во сонцето кое заоѓа. Гледаме и слушаеме колку младоста е непостојана, како се колеба меѓу доброто и злото и како струјата на расипани страсти лесно може да ја понесе. Кај зрелите луѓе, пак, не очекуваме таква нестабилност и недостаток на верност, сметајќи дека нивниот карактер е изграден а начелата длабоко вкоренети. Но, тоа не е секогаш така. Соломон поткликнал под притисок на искушението, иако неговиот карактер требало да биде цврст како даб. Бил најслаб тогаш кога требало да биде најсилен.

Овие примери треба да нè поучат дека будноста и молитвата се единствена одбрана и за старите и за младите. Високата положба и големите предимства не даваат никаква безбедност. Човек може со години да има вистинско христијанско искуство, а

сепак да биде изложен на нападите на сатаната. Дури и мудриот и силен Соломон поткликнал во борбата со внатрешниот грев и надворешните искушенија. Неговиот пораз треба да нè поучи дека човек никогаш не смее да се надева на сопствената сила и мудрост, какви и да се неговите умствени сили и колку верно и да му служел на Бога во минатото.

Вистинските основи и вистинскиот образец за изградба на карактерот биле исти во сите времиња и во сите земји. Божјиот закон: „Возљуби Го Господа, Твојот Бог, со сето свое срце... и ближниот свој како самиот себеси“ (Лука 10,27) – големото начело коешто се открило во карактерот и животот на нашиот Спасител претставува единствен сигурен темел, единствен сигурен патоказ. „И тврдина на времето твое, сила на спасението твое ќе биде мудроста и знаењето“, онаа мудрост и она знаење кои можеме да ги добиеме само од Бога (Исаија 33,6).

Оваа вистина важи и денес исто како и во времето кога Израел примил упатства да се покорува на Неговите заповеди: „Зашто тоа е вашата мудрост и вашиот разум пред народите“ (5. Мојсеева 4,6). Послушноста е единствената сигурност за чесноста на поединецот, чистотата на домот, благосостојбата на општеството и стабилноста на народот. Во сите животни заплети, опасности и конфликти во животот, единствено безбедно и најсигурно правило е да се твори она што Бог го кажува. „Наредбите Господови се праведни“ (Псалм 19,8) и „кој вака прави никогаш нема да се поколеба“ (Псалм 15,5).

Оние кои ќе ги послушаат опомените од отпадништвото на Соломона, ќе бегаат и од сенката на оние гревови на кои тој им подлегнал. Само послушноста кон барањата на Небото ќе го зачува човекот да не стане отпадник. Бог им подарил на луѓето голема светлина и многу благослови, но тие нема да бидат никаква заштита против непокорноста и отпадништвото ако не ги прифатиме искрено. Доколку луѓето коишто Бог ги поставил на висока позиција се одвојат од Него и се надеваат во човечка мудрост, нивната светлина станува темнина. Способностите што Тој им ги дал, за нив стануваат стапица.

Сè додека борбата не заврши, ќе има луѓе кои ќе отстапуваат од Бога. Сатаната така ќе ги мести околностите што тие речиси незабележливо ќе ги урнат бедемите на душата ако не нè чува божествената сила. Затоа на секој чекор мора да се запрашаме: „Дали е ова патот Господов?“ Склоностите и страстите мораме решително да ги скротуваме во текот на целиот живот. Ниту еден момент не можеме да бидеме сигурни, освен ако не се

потпираме на Бога, и ако животот не ни е скриен со Христа во Бога. Бдењето и молитвата се чувари на чистотата.

Сите што влегуваат во Божјиот град - влегуваат низ тесна врата, по цена на тешки напори, зашто „нема да влезе во него ништо погано“ (Откровение 21,27). Меѓутоа, никој што паднал не треба да очајува. Луѓе во поодминати години, кои некогаш го славеле Бога, можеби ги извалкале своите души жртвувајќи ги доблестите на олтарот на телесните желби: но ако се покаат, ако се откажат од гревот и се обратат кон Бога, за нив сè уште има надеж. Оној кој вели: „Биди верен до самата смрт и ќе ти го дадам венецот на животот“ (Откровение 2,10), го упатува и повикот: „Безбожникот нека го остави својот пат и неправедникот мислите свои: и нека се врати кај Господа, и ќе се смилува на него, и кај нашиот Бог зашто простува многу“ (Исаија 55,7). Бог го мрази гревот, но го љуби грешникот. Тој вели: „Ќе ги исцелам од нивното отпаѓање, ќе ги љубам од сето срце“ (Осија 14,4).

85 Соломоновото каење било искрено; меѓутоа, не можела да се поправи штетата што ја предизвикал со својот лош пример. За време на неговото отпадништво во царството имало луѓе кои останале верни на својот завет и ја зачувале својата непорочност и верност. Но многумина биле заведени, така што царевото покајание не можело да ги запре силите на злото кои со воведувањето на идолопоклонството ги ставиле во движење световните обичаи. Неговата моќ да прави добро ослабнала во голема мера. Мнозина се двоумеле повторно целосно да се доверат на неговото раководство. И покрај тоа што царот ги признал своите гревови и оставил запис за своето безумие и покајание, за да можат со нив да се користат подоцнежните генерации, тој не можел да очекува штетното влијание на лошите дела да биде целосно отстрането. Охрабрени од неговото отпадништво, мнозина продолжиле упорно да прават зло и само зло. И подоцна, кај многу владетели кои дошле по него, можело да се забележи жалното влијание на изопачувањето на дадените способности што ги примил од Бога.

Размислувајќи мачно и горко за сите зла што ги предизвикал со својот начин на живот, Соломон бил присилен да каже: „Мудроста е подобра од воено оружје; но еден грешник уништува многу добро“. „Има зло што сум го видел под сонцето, како грешка што доаѓа од владетелот; неукоста се поставува на голема височина, а богатите седат ниско.“ „Мртвите муви го усмрдуваат благопријатното масло на мироварецот; истото го

прави една мала глупост на уважуван човек за неговата мудрост и чест“ (Проповедник 9,18; 10,5; 6,1).

Меѓу многубројните поуки кои можат да се извлечат од животот на Соломон, ниту една не е толку истакната како поуката за тоа колку е големо нашето влијание за вршење на добро или зло. Колку и да е ограничен нашиот делокруг, ние сепак вршиме влијание на добро или зло. Без наше знаење и контрола, тоа влијание им служи на останатите на благослов или проклетство. Тоа може да биде оптоварено со мрачно незадоволство и себичност, или затруено со смртоносната дамка на некој омилен грев; или пак, може да содржи животворна сила на вера, храброст, надеж и сладок мирис на љубов. Едно е сигурно, силата на влијанието ќе води кон добро или кон лошо.

Ужасна е помислата дека нашето влијание може да биде 86 мирис на смрт – но сепак може и тоа да се случи. Кој може да ја процени загубата кога дури и една душа е заведена и лишена од вечното блаженство! А сепак, една избрзана постапка, еден непромислен збор од наша страна може толку длабоко да влијае на животот на друг човек и да ја упропасти неговата душа. Една дамка во карактерот може мнозина да ги одбие од Христа.

Кога посеаното семе ќе донесе плод а плодот повторно се посеје, жетвата се умножува. Тој закон важи и во нашите односи со другите. Секоја постапка, секој збор претставува семе што ќе вроди со плод. Секое дело на промислена љубезност, послушност и самооткажување ќе се повтори и кај другите, а преку нив кај уште поголем број луѓе. Така и секое дело на завист, злоба и неслога претставува семе кое прераснува во „горчлив корен“ (Евреите 12,15), кој ќе оскверне мнозина. А колку повеќе луѓе ќе бидат затруени од овие мнозина! Затоа резултатите од сеењето добро или зло значајни се не само за сегашноста туку и за вечноста.

ПОДЕЛБА НА ЦАРСТВОТО

„И Соломон почина при татковците свои и беше погребан во градот на татка си Давида; а место него се зацари синот негов Ровоам“ (1. Царевите 11,43).

Набрзо по преземањето на престолот Ровоам отишол во Сихем, очекувајќи таму сите племиња свечено да го признаат за цар. „Ровоам отиде во Сихем, зашто во Сихем се беа собрале сите Израелци, за да го изберат за цар“ (2. Летописи 10,1)

Меѓу присутните се наоѓал и Јеровоам, синот Наватов, истиот оној кој за време на владеењето на Соломон бил познат како „силен и храбар“, кому пророкот Ахиј Силомеецот му дал неочекувана вест: „Ете, ќе го истргам царството од раката на Соломона и тебе ќе ти дадам десет племиња“ (1. Царевите 11,28-31).

88 Господ преку својот гласник јасно му кажал на Јеровоама дека царството ќе биде поделено. До поделба морало да дојде, рекол Господ: „Ова е поради тоа, што тие Ме оставија и почнаа да ѝ се поклонуваат на Астарта, сидонската божица, и на Хемоса, моавскиот бог, и на Мелхома, амонскиот бог, и не одеа по моите патишта, за да го вршат она, што е угодно пред моите очи, и да ги пазат моите наредби и моите заповеди, како татко му Давид“ (1. Царевите 11,33).

Освен тоа, на Јеровоам му било кажано дека царството нема да се подели пред да заврши Соломоновото владеење. Господ рекол: „Јас нема да го одземам целото царство од раката негова, туку го оставам да владее до крајот на својот живот заради мојот слуга Давид, кого го избрав и кој ги пазеше моите заповеди и моите наредби; но ќе го одземам царството од раката на синот негов и десет племиња од него ќе ти ги дадам тебе“ (1. Царевите 11,34.35).

Иако Соломон копнеел својот избран наследник, Ровоам, да го подготви мудро да ја дочека кризата што ја прорекол Бож-

јиот пророк, никогаш не бил во состојба доволно силно да повлијае на разумот на својот син, чиешто рано воспитување во детството било толку грубо занемарено. Од мајка си, Амонка по народност, Ровоам наследил непостојан карактер. Повремено се трудел да му служи на Бога и постигнул извесни успеси, но не бил постојан и на крајот потпаднал под влијание на злото кое го опкружувало уште од детството. Животните грешки на Ровоам и неговиот конечен пад сведочат за ужасните последици на Соломоновата врска со идолопоклониците жени.

Племињата долго поднесувале тешки неправди и угнетувања од страна на претходниот цар. За да си ги задоволи своите расипнички навики, Соломон во периодот на своето отпадничество му наметнал на народот огромни даноци и барал тешка и напорна ангарија. Пред крунисувањето на новиот владетел, водечките луѓе од сите племиња одлучиле најнапред да се уверат дали Соломоновиот син има намера да им ги олесни тие товари. „Дојде Јеровоам и сиот Израел, и му говореа на Ровоама вака: ’Твојот татко ни наложи тежок јарем; ти, пак, олесни ни го тешкото ропство од татка ти и тешкиот јарем што ни го наложи тој, и ние ќе ти служиме“.

Пред да ја определи својата идна политика, Ровоам посакал да разговара со своите советници, па им одговорил: „По три дена дојдете пак при мене. И народот се разотиде. Се посветува царот Ровоам со старешините, што стоеја пред татка му Соломона, додека беше жив, и им рече: ’Што ќе ме посветувате да му речам на овој народ?’ Тие му одговорија: ’Ако бидеш добар спрема овој народ и му угодиш, ако му говориш благи зборови, тој ќе ти служи во сите дни“ (2. Летописи 10,3-7).

Незадоволен од таквиот совет, Ровоам им се обратил на младите со кои се дружел во младоста и ги запрашал: „Што ќе ме посветувате да им одговорам на оние луѓе, што ми рекоа и кажаа: ’олесни ни го јаремот што ни го наложи татко ти?’“ (1. Царевите 12,9). Младите го посветувале строго да постапува со поданиците на своето царство и од самиот почеток јасно да им покаже дека нема да дозволи никакво мешање во неговите лични работи.

Поласкан од можноста да се покаже како највисок авторитет, Ровоам одлучил да го отфрли советот на старците во своето царство и за свои советници да ги земе младите. И така, кога „дојде Јеровоам и сиот народ кај Ровоам, како што им беше кажал царот“, да ја чујат изјавата за политиката која има намера да ја спроведува, Ровоам „грубо му одговори на народот“, велејќи:

’Татко ми ви наложи тежок товар, јас пак, ќе го зголемам вашиот товар: татко ми ве казнуваше со камшици, јас, пак, ќе ве казнувам со камшици со железни боцки“ (1. Царевите 12,12-14).

Кога Ровоам и неговите неискусни советници би ја сфатиле божествената волја за Израел, тие би ги послушале барањата на народот за решителни реформи во начинот на владеењето. Меѓутоа, тие ја пропуштиле можноста што им се нудела на состанокот во Сихем при донесувањето на одлуката, без да размислат за причините и последиците, па така засекогаш го ослабнале своето влијание над поголемиот дел од народот. Нивната решеност да го продолжат, та дури и да го зголемат угнетувањето кое започнало од Соломоновото владеење, била во спротивност со Божјиот план за Израел и им дала повод на луѓето да се сомневаат во искреноста на нивните побуди. Во овој неразумен и бездушен обид да ја покажат својата сила, царот и неговите избрани советници само разоткриле колку се возгордеале поради положбата и власта.

Господ не му дозволил на Ровоам да ја спроведе политиката што ја изложил. Меѓу племињата имало десетици илјади луѓе кои биле премногу огорчени од угнетувањето за време на Соломон. Сега сметале дека не им преостанува ништо друго, освен да се побунат против Давидовиот дом. „И сите Израелци видоа, дека царот не ги послуша. Тогаш луѓето му одговорија на царот и рекоа: ’Каков дел имаме кај Давида? За нас нема дел кај синот Јесеев: по шаторите свои, Израеле! Гледај си го својот дом Давиде!’ И Израел се разотиде по шаторите свои“ (1. Царевите 12,16).

Се покажало дека предизвиканиот раздор од непромислените зборови на Ровоам бил непоправлив. Од тој момент па натаму дошло до поделба на дванаесетте племиња Израелеви: Јудиното и Венијаминовото племе го образувале долното, т.е. јужното Јудино царство, под управа на Ровоама, додека десетте северни племиња си создале посебна држава, познато како Израелско царство, управувано од Јеровоама. Така се исполнило претскажувањето на пророкот за поделбата на царството. „Зашто Господ беше така уредил“ (1. Царевите 12,15).

Кога Ровоам видел дека десет племиња му одрекуваат послушност, брзо презел решителни мерки. Преку еден од влијателните луѓе во своето царство, Адорам, „управникот над даноците“, се обидел да ги смири. Но, начинот на кој бил пречекан гласникот на мирот сведочел што чувствува народот кон Ровоам. „Но сите Израелци го затрупаа со камења и тој умре.“ Исплашен

од фактот за силата на бунтот, „царот Ровоам брзо се качи во колата, за да избега во Ерусалим“ (1. Царевите 12,18).

Кога дошол во Ерусалим „собра од целиот Јудин дом и од коленото Венијаминово сто и осумдесет илјади избрани војници, за да војуваат против Израелевиот дом и да му го вратат царството на Соломоновиот син Ровоам. И би словото Божјо кон Семеја, човек Божји, и беше речено: Кажи му на Соломоновиот син Ровоама, царот јудејски, и на целиот Јудин и Венијаминов дом и на другиот народ: вака вели Господ: 'Не одете и не почнувајте војна против вашите браќа, Израелевите синови: вратете се секој во домот свој, бидејќи тоа беше од Мене'. И тие ги послушаа Господовите зборови и се вратија дома според словото Господово. Јеровоам го изгради Сихем на Ефремовата гора и се насели во него: оттаму тргна и го изгради Фануил“ (1. Царевите 12,21-24).⁹²

Во текот на три години Ровоам настојувал да извлече поука од жалното искуство кое го стекнал на почетокот од своето владеење, и во тоа настојување имал успех. Тој „cosида тврди градови во земјата Јудина“, и „ги утврди тие градови, намести во нив заповедници и остави за жито и за масло и за вино“, грижејќи се особено да „ги утврди силно“ (2. Летописи 11,5.11.12).⁹³ Но тајната на Јудиниот успех во првите години од Ровоамовото владеење не лежела во утврдените градови, туку во признавањето на Бога за врховен владетел. Тоа им дало голема предност на Јуда и Венјамин. Кон нивните редови се припоиле многу богобојазливи луѓе од северните племиња. Во записот се вели: „Од сите племиња Израелеви, кои го управија срцето свое да го бараат Господа, Бога Израелев, одеа во Ерусалим, за да Му принесат жртви на Господа, Бога на татковците свои. Тие го зацврстија царството Јудино и го поддржуваа Соломоновиот син Ровоама три години, зашто одеа по патот на Давида и Соломона во тие три години“ (2. Летописи 11,16.17).

Ако продолжел да управува на тој начин, Ровоам во голема мера ќе можел да си ги искупи грешките од минатото и да се здобие со доверба во својата способност да владее мудро. Но вдохновеното перо забележало тажен извештај за Соломоновиот наследник, кој ја пропуштил можноста да изврши силно влијание меѓу луѓето за да ги стави во служба на Јехова. И покрај тоа што по природа бил тврдоглав, самоуверен, своеволен и склон кон идолопоклонство, ако почнел да се потпира на Бога, тој сепак би стекнал силен карактер, цврста вера и навика да се покорува на Божјите барања. Меѓутоа, времето си врвело и ца-

рот сè повеќе се потпирал на силата на власта и на градовите кои ги утврдил. Малку по малку им попуштал на наследените слабости и на крајот целосно преминал на страната на идолопоклонството. „А кога Ровоам го утврди царството свое и кога го засили, го остави законот Господов и целиот Израел со него“ (2. Летописи 12,1).

94 Колку се жални и полни со значење зборовите: „...и целиот Израел со него!“ Народот, кој Господ го избрал да биде светлина на околните народи, се одвоил од Изворот на својата сила настојувајќи да стане сличен на луѓето околу него. Како што тоа било случај со Соломон, така било и со Ровоам – влијанието на лошиот пример многумина навел да скршнат од правиот пат. И денес, како некогаш, во поголема или помала мера, истото важи за секој оној што ќе одлучи да прави зло – влијанието на лошите постапки не се ограничува само на извршителот. Никој не живее сам за себе. Никој не пропаѓа сам во своето беззаконие. Сечиј живот е светлина која го осветлува и развеселува патот на другите, или, пак, со своите мрачни и погубни влијанија ги носи во очајание и пропаст. Ние ги водиме другите или нагоре кон среќа и бесмртен живот, или ги водиме надолу кон болки и вечна смрт. Ако со своите постапки ги засилуваме и ги форсираме злите сили кај оние кои се околу нас, ние стануваме соучесници во нивниот грев.

Бог не дозволил отпадништво во Јудината земја да остане неказнето. „На петтата година од Ровоамовото царување Сисак, египетскиот цар, се крена против Ерусалим – зашто беа отстапиле од Господа – со илјада и двесте коли и шеесет илјади коњаници; а дојдениот од Египет со него народ број немаше... и ги презеде утврдените градови во Јудеја и стигна до Ерусалим.

95 Тогаш пророкот Самеј дојде при Ровоама и при јудејските кнезови, што се беа собрале во Ерусалим, за да се спасат од Сисак, и им рече: Вака вели Господ: ’Виe Ме оставивте, затоа и Јас ве оставам во рацете на Сисак“ (2. Дневникот 12,2-5).

Луѓето сè уште не биле толку западнати во отпадништво за да ги пренебрегнат Божјите казни. Во губитоците кои ги претрпеле во текот на нападот од страна на Сисак, тие ја препознале раката Божја и за извесно време се понизиле. „Праведен е Господ“, признале тие.

„Кнезовите Израелеви и царот се понизија и рекоа: ’Праведен е Господ!’ Кога виде Господ дека тие се понизија, дојде словото Господово до Самеја и беше речено: ’Нема да ги погубам, туку наскоро ќе ги избавам; Мојот гнев нема да се излее врз

Ерусалим преку раката Сисак; сепак тие ќе му станат слуги, за да знаат што е тоа да Ми служат Мене и да им служат на земните царства.‘ Египетскиот цар Сисак дојде во Ерусалим и ги одзеде ризниците на домот Господов и ризниците на царскиот дом; одзеде сè, ги одзеде и златните штитови, што ги беше направил Соломон. Но царот Ровоам направи место нив бакарни штитови и ги предаде во рацете на старешините над чуварите, што го чуваа влезот во царскиот дом... и кога тој се понизи, гневот Господов се одврати од него и не го погуби до крај; па и во Јудеја имаше нешто добро“ (2. Дневникот 12,6-12).

Меѓутоа, кога била тргната раката на гневот и кога народот повторно почнал да напредува, повеќето ги заборавиле своите стравувања и повторно се свртеле кон идолопоклонството. Меѓу нив бил и самиот цар Ровоам. Иако неговата несреќа го навела донекаде да се понизи, тој не сторил ништо ова искуство да стане пресвртница во неговиот живот. Ја заборавил поукава што му ја дал Господ и повторно се оддал на гревови кои навлекле казна врз неговиот народ. По неколку неславни години, во кои „царот чинеше зло, зашто не го управи срцето свое да го бара Господа“, „почина Ровоам кај татковците свои и беше погребан во Давидовиот град. И на негово место се зацари Авија неговиот син“ (2. Дневникот 12,14.16).

Со поделбата на царството во првите години од Ровоамовото владеење почнала да опаѓа славата на Израел и никогаш повеќе не го вратила својот некогашен сјај. Во наредните векови, одвреме-навреме, на Давидовиот престол доаѓале луѓе со високи морални вредности и со далековидно расудување, па под владеењето на таквите цареви благословите што им биле дарувани на жителите на Јудиното царство ги чувствувале и околните народи. Господовото име понекогаш било воздигнувано над имињата на сите лажни богови и луѓето го почитувале Неговиот закон. Повремено се појавувале силни пророци за да ја поткрепат раката на владетелот и да го охрабрат народот и понатаму да остане верен. Но семето на злото, кое почнало да се развива уште кога Ровоам се искачил на престолот, никогаш не било сосем уништено, така што некогаш возљубениот Божји народ паднал толку ниско што служел за подбив на незнабошците.

Меѓутоа, и покрај изопаченоста на оние кои се приклониле кон незнабожечките обичаи, Бог во својата изобилна милост правел сè што било во Негова моќ за да го спаси разделеното царство од целосно уништување. Со текот на годините, иако се

чинело дека Божјите намери за Израел се целосно осуетени од луѓе вдахнати од сатанските сили, Бог сепак успешно ги спроведувал неговите добронамерни планови со својот избран народ одведувајќи ги во ропство и повторно ослободувајќи ги.

Поделбата на царството било само почеток на една величествена историја во која дошле до израз добрината и големата Божја милост. Од огнот на искушенијата низ кој поминувале поради своите вродени и стекнати склоности кон зло, оние кои Бог сакал да ги очисти за да создаде од нив посебен народ „кој копнее за добри дела“, морале најпосле да признаат:

„Нема сличен на Тебе, Господи! Ти се велик и името Твое е велико со Твојата моќ. Кој не ќе се бои од Тебе, Царе над народите?... Меѓу сите мудреци кај народите и во сите царства нема сличен на Тебе. А Господ е вистинскиот Бог; Тој е живиот Бог и вечен Цар...“ (Еремија 10,6.7.10).

И идолопоклониците на крај морале да увидат дека лажните богови не се во состојба да облагородуваат и да спасуваат. „Боговите кои не ги создале небото и земјата, ќе ги снеса од земјата и под небото“ (Еремија 10,11). Човек може да најде мир и спокојство само кога му служи на живиот Бог, Творец и Владетел на сè што постои.

Конечно, искараните и покајани Израелци и Јудејци еднодушно го обновиле својот завет на послушност кон Господа над војските, Бог на нивните татковци, и за Него запеале:

„Тој ја создаде земјата со силата Своја,
ја утврди вселената со мудроста Своја
и со разумот Свој ги распростре небесата.

98 Од гласот Негов шумат водите небесни,
Тој ги крева облаците од краиштата земни,
создава молскавици со дождот и
изведува ветар од живеалиштето Свое.

Секој човек станува безумен во своето знаење,
се срамува секој леар со идолот свој,
бидејќи она што го излеал е лага, и во него нема дух.

Тоа е суета, дело на заблуда:
во времето на посетата нивна тие ќе исчезнат.
Делот на Јакова не е како нивниот:

Бидејќи неговиот Бог е создател на сè,
а Израел е народ на неговото наследство:
Господ Саваот (Господ над војските) е Неговото име.“

Еремија 10,12-16

ЈЕРОВОАМ

Поставен на престолот со одлука на десетте Израелови племиња, кои се побуниле против Давидовиот дом, Јеровоам, некогашниот Соломонов слуга, бил во состојба да спроведе мудри реформи и на граѓанско и на религиозно поле. За време на владеењето на Соломон тој покажал дека располага со природни способности и здраво расудување. Искуствата, кои ги стекнал во текот на годините на верна служба, го оспособиле да управува разумно. Меѓутоа, Јеровоам не барал потпора во Бога.

Јеровоам најмногу стравувал од тоа владетелот на Давидовиот престол во даден момент да не ги придобие срцата на неговите поданици на своја страна. Сметал дека ако дозволи десетте племиња почесто да ја посетуваат древната престолнина на израелското царство, каде што службите во храмот сè уште се вршеле како во времето на Соломоновото владеење, мнозина би посакале да ја насочат својата верност кон државата со центар во Ерусалим. Советувајќи се со своите кнезови, Јеровоам се одлучил на едно дрско дело, со смел удар да ја намали опасноста од бунт на своите поданици. Намислил во границите на своето тукушто воспоставено царство да подигне две нови светилишта, едното во Ветил, а другото во Дан. Десетте племиња требало да се собираат на богослужение таму, наместо да патуваат до Ерусалим. 100

При изведувањето на овој план, Јеровоам се досетил да ја разбуди фантазијата на Израелците поставувајќи им видливи облици, кои симболички ќе го претставуваат присуството на невидливиот Бог. Според планот, тој наредил да се направат две златни телиња и да се постават во светилиштата одредени за богослужба. Со оваа своја намера нагледно да го претстави Бога, Јеровоам ја престапил јасната Божја заповед: „Не прави за себе идол... Немој да им се поклонуваш ниту да им служиш“ (2. Мојсеева 20,4.5).

Јеровоам толку силно сакал да ги одвои десетте племиња од Ерусалим што не ја увидел слабоста на својот план. Не го зел

предвид фактот дека со прикажувањето на Бога преку идоли ќе го изложи на голема опасност народот, чии предци за време на своето долго робување во Египет биле идолопоклоници. Тој пред тоа живеел во Египет и можел да заклучи колкава лудост би била да се постават пред народот такви незнабожечки ликови. Но тој по секоја цена сакал да ги одврати северните племиња од годишните посети во Светиот Град и тоа го навело непромислено да изјави: „Премногу е за вас да одите во Ерусалим“, рекол тој, „еве ги твоите богови, Израеле, кои те изведоа од земјата египетска“ (1. Царевите 12,28). Така поданиците биле наведени да се поклонуваат на златните ликови и да прифатат туѓи облици на богослужение.

Обидот на царот да ги наговори Левитите кои живееле во неговата држава да служат како свештеници во новоподигнатите светилишта во Ветил и Дан, бил неуспешен. Затоа бил принуден да постави свештеници „од народот“ (1. Царевите 12,31). Исплашени од овие случувања, многу верници, а меѓу нив и голем број Левити, побегнале во Ерусалим, каде богослуженијата можеле да ги вршат според Божјите прописи.

„Јеровоам востанови празник во осмиот месец на петнаесеттиот ден од месецот, сличен на оној празник, каков што имаше во Јудеја, и принесуваше жртви на жртвеникот; тоа го направи и во Ветил, жртвувајќи им на телињата, што ги направи; таму постави и свештеници на високите места што ги подигна“ (1. Царевите 12,32).

Ова дрско противење на Бога и престапување на божествените одредби не можело да помине без казна. Додека служел и принесувал темјан при осветувањето на паганскиот олтар во Ветил, пред него се појавил еден Божји човек од Јудејското царство, пратен да го укори царот што се осмелил да воведо нови облици на богослужение. „И пророкот повика кон жртвеникот..., велејќи: 'Жртвенику, жртвенику! Вака вели Господ: Ете, во Давидовиот дом ќе се роди син по име Јосија, тој ќе ги принесе врз тебе во жртва идолските свештеници, што кадат врз тебе и ќе изгори врз тебе човечки коски.

И во оној ден тој покажа знак, велејќи: а, еве, знак, дека Господ го рекол тоа; овој жртвеник ќе се урне, и пепелта што е на него ќе се развее.“ И веднаш потоа „жртвеникот се урна и пепелта од жртвеникот се развее, според знакот, даден од Божјиот човек преку словото Господово“ (1. Царевите 13,2.3.5).

Кога го видел тоа, Јеровоам се исполнил со отворен отпор против Бога и се обидел да го замолчи оној што ја објавил

веста. Во својот гнев „ја пружи раката од жртвеникот и рече: ’Фатете го!’“ Но неговата непромислена постапка веднаш била казнета: „Тогаш раката негова, што ја беше пружил кон него, се здрви и не можеше да ја тргне кон себеси“.

Влашениот цар го замолил пророкот да се заземе за него пред Бога. „Умилостиви го лицето на Господа, твојот Бог“; преколнувал тој, „и помоли се за мене, па да ми се поврати раката. ‘Човекот Божји го умилостиви лицето Господово, и раката се поврати и стана како порано“ (1. Царевите 13,4.6).

Напразен бил трудот на Јероваам осветувањето на паганскиот олтар да го претвори во свеченост; почитувањето на тој олтар би довело до непочитување на правилното богослужение во ерусалимскиот храм. Веста на пророкот требала да го наведе израелскиот цар да се покае и да ги отфрли своите безбожнички намери, кои го одвраќале народот од вистинската служба на Бога. Но неговото срце закоравело и тој одлучил да продолжи по патот што самиот го избрал.

За време на свеченоста во Ветил, срцата на Израелците сè уште не биле сосем закоравени. Мнозина сè уште биле осетливи на влијанието на Светиот Дух. Господ имал намера да ги запре оние кои тргнале во отпадништво пред да биде доцна. Го пратил својот гласник да ги прекине идолопоклонишките обреди и да му укаже на царот и на народот какви ќе бидат последиците ако продолжи и понатаму да се развива тоа отпадништво. Распаѓањето на олтарот било знак дека Бог не го одобрува ова беззаконие што се вовлекло во Израел.

Господ сака да спасува, а не да уништува. Тој се радува на спасението на грешникот. „Животот ми мој, вели Господ Бог: Јас не ја сакам смртта на грешникот“ (Езекиел 33,11). Тој ги опоменува и преколнува заталканите да престанат да чинат зло, да се обратат кон Него и да живеат. Тој на своите избрани гласници им подарува света смелост за, оние што ќе ги слушнат, да почувствуваат страв и да се покаат. Колку само решително Божјиот човек го укорил царот! Но тоа било неопходно бидејќи злото не можело да се спречи на каков било друг начин. Господ му дал храброст на својот слуга, така што неговите зборови оставиле незаборавен впечаток кај слушателите. Божјите гласници никогаш не треба да стравуваат пред човечко лице, туку мораат непоколебливо да застанат на страната на правдата. Сè додека се потпираат на Бога, не треба да се плашат зашто Тој, кој им ја одредува должноста, исто така им ветува и своја заштита.

Откако ја објавил веста, пророкот сакал да се врати кога Јероваам му рекол: „Дојди со мене дома да се поткрепиш: ќе ти

дадам да јадеш и ќе ти дадам подарок“. „Да ми дадеш и половина од домот свој“, одговорил пророкот, „нема да дојдам со тебе, нема да јадам леб и нема да пијам вода во тоа место зашто така ми е заповедано преку словото Господово: 'Не јади таму леб, не пиј вода и не се враќај по патот по кој си одел'" (1. Царевите 13,7-9).

За пророкот би било добро да останел во својата намера да се врати во земјата Јудејска без одложување. Враќајќи се дома по другиот пат, сретнал еден постар човек кој тврдел дека е пророк и лажно се претставувал: „И јас сум таков пророк како тебе и ангелот ми говореше преку словото Господово и рече: 'врати го во домот свој: нека касне леб и нека пие вода'“. Тој постојано му ја повторувал оваа лага и ја наметнувал поканата сè додека не го убедил Божиот човек да се врати.

Бидејќи вистинскиот пророк скршнал од патот на својата должност, Бог дозволил да биде казнет за својот престап. Додека пророкот седел на масата заедно со оној што го повикал да се врати во Ветил, се излеал Светиот Дух на лажниот пророк „и тој изговори кон Божиот човек, што беше дошол од Јудеја, и рече: 'Вака вели Господ: затоа што не се покори на устата Господова и не ја запази заповедта, што ти ја беше дал Господ Бог твој... телото твое нема да влезе во гробницата на татковците твои'" (1. Царевите 13,18-22).

Наскоро ова пророштво се остварило буквално. „Откако јадеше леб и се напи вода, тој го оседла оселот за пророкот што го беше вратил. И пророкот си замина. На патот го сретна лав и го умртви. Телото му лежеше испружено на патот. Оселот, пак, стоеше до него, а лавот стоеше до телото. И ете, минувачите го видоа телото, испружено на патот ... и отидоа та
107 раскажаа во градот, во кој живееше стариот пророк. Откако го чу тоа пророкот што го беше вратил од патот, рече: 'тоа е оној човек Божји што не ја послуша устата Господова'...“ (1. Царевите 13, 23-26).

Казната што го снашла неверниот гласник претставувала уште еден доказ дека пророштвото изречено над олтарот е вистинито. Ако пророкот го продолжел безбедно својот пат, оглушувајќи се на речта Господова, царот би го искористил тој факт како оправдување за својата непослушност. Во урнатиот олтар, здрвената рака и страшната судбина на човекот кој се осмелил да не ја послуша изричната заповед на Јехова, било потребно Јероваам да обрне внимание на тоа дека гневот на навредениот Бог брзо ги стигнува непослушните, а казните да ги разбере како опомена да не прави нови зла. Но, не само што

Јеровоам не се покајал туку „продолжи да поставува идолски свештеници од народот; кого сакаше него го посветуваше, и тој стануваше идолски свештеник“. Така не само што самиот правел големи гревови туку „го наведе во грев Израел“ и „тоа го водеше и Јеровоамиот дом во грев, кон пропаст и кон истребувањето негово од лицето на земјата“ (1. Царевите 13,33.34; 14,16).

Пред крајот на своето мачно владеење, кое траело дваесет и две години, Јеровоам претрпел ужасен пораз во војната со Ровоамиот наследник Авија. „И Јеровоам веќе не се совзеде во дните на Авија. Господ го порази, и тој умре“ (2. Летописи 13,20).

Отпадништвото, кое започнало за време на Јеровоамовото владеење, станувало сè повпечатливо додека конечно не дошло до целосно уништување на израелското царство. Уште пред смртта на Јеровоам, Ахија, стар пророк од Силом, кој многу години претходно прорекол дека Јеровоам ќе дојде на престолот, изјавува: „И Господ ќе го порази Израел, и тој ќе биде како трска, која се лула во водата, и ќе ги исфрли Израелците од оваа убава земја, што им ја даде на татковците нивни, и ќе ги расфрли зад реката, поради тоа што си направија ашери и го гневееа Господа. И ќе го изостави Господ Израел поради гревовите на Јеровоама, што сам си ги направи, и со кој го наведе во грев Израел“ (1. Царевите 14,15.16).

Меѓутоа, Господ сепак не се откажал од Израел додека не направил сè што може да се направи за да ги врати на патот на послушноста. Во текот на долгите и мрачни години, додека царевите еден по друг отворено му се противеле на небото и го воделе Израел сè подлабоко во идолопоклонство, Бог на својот отпаднички народ постојано му праќал опомени. Преку своите пророци им давал можности да се спротивстават на бранот на отпадништво и да Му се вратат. Во годините кои му претходеа на распаѓањето на царството, живееле и работеле Илија и Елисеј, а потоа во земјата се чуле нежните апели на Осија, Амос и Авдиј. Никогаш Израеловото царство не било без благородни сведоци за Божјата сила која ги спасува луѓето од гревот. Дури и во најмрачните години некои Му останале верни на својот божествен Владетел, и среде идолопоклонството живееле беспрекорен живот пред очите на светиот Бог. Овие верни луѓе се вбројувале во побожниот „остаток“, преку кој конечно ќе се исполни вечната цел на Јехова.

ОТПАДНИШТВОТО НА НАРОДОТ

Од смртта на Јеровоам, па сè додека не се појавил Илија пред Ахав, израелскиот народ постојано тонел во духовен отпад. Водени од луѓе кои немале страв од Господа и кои прифатиле туѓи форми на богослужение, мнозина брзо заборавиле на должноста да му служат на живиот Бог и попримиле многу од идолопоклоничките обичаи.

Синот на Јеровоам, Надав, се наоѓал на израелскиот престол само неколку месеци. Неговото безбожно царување било ненадејно прекинато од заговорот што го сковал еден од неговите војсководители, Васа – за да може потоа сам да завладее. Надав бил убиен заедно со сите свои роднини кои можеле да го наследат, „според словото на Господ што го беше изрекол преку својот слуга Ахија Силомецот, поради гревовите на Јеровоам, што тој сам ги направи и со кои го наведе во грев Израел, поради гревовите со кои тој го разгневи Господ, Бог Израелов“ (1. Царевите 15,29.30).

Така пропаднал Јеровоамовиот дом. Вината за воведувањето на идолопоклонството предизвикало казна од Небото за престапникот. И покрај тоа, подоцнежните владетели – Васа, Ила, Зимриј и Амриј – во период од околу четириесет години врвеле по истиот кобен пат на беззаконието.

За време на поголемиот дел од тој период на Израеловото отпадништво, во Јудиното царство владеел Аса. Многу години „Аса го вршеше она, што беше добро и угодно пред очите на својот Господ Бог; тој ги отстрани жртвениците на туѓите богови и идолските светилишта, ги скрши статуите и ги исече ашерите; им заповеда на Јудејците да го бараат Господа, Бога на татковците нивни, да го исполнуваат законот Негов и заповедите; ги премавна од сите градови Јудини идолските светилишта и статуите на сонцето. И царството негово беше спокојно“ (2. Летописи 14,2-5).

Асовата вера била ставена на тешка проба кога неговото царство го нападнал „Зарај, Етиопјанецот, со илјада илјади војска и триста коли, и стигна до Мариса“ (2. Летописи 14,9). Во таа криза Аса не се потпрел на „тврдите градови во земјата Јудина“, каде што изградил „сидови и кули и порти и предворја“ (2. Летописи 14,6-8), ниту на „силните и храбри“ војници од својата грижливо обучена војска. Царот се потпрел на Јехова, во чие име древниот Израел бил чудесно ослободуван. Поставувајќи ја својата војска во борбени редови, тој побарал помош од Бога.

Противничките војски стоеле една спроти друга. Тоа бил момент на проба и искушение за оние кои му служеле на Господа. Дали секој грев бил признат? Дали Јудејците имале целосна доверба дека Бог може да ги избави? Такви мисли го исполнувале и умот на војсковојците. Од човечка гледна точка, изгледало дека огромната етиопска војска ќе уништи сè што ѝ стои на патот. Но, Аса за време на мир не се оддавал на задоволства и забави, туку се подготвувал за претстојната неволја. Неговата војска била подготвена за борба, а тој настојувал својот народ да го наведе да воспостави мир со Бога. И така, иако неговата војска била помалубројна од непријателската, верата во Бога - неговата надеж - не ослабнала.

Царот го барал Бога во време на благосостојба и затоа и во време на неволја можел да смета на Негова помош. Неговите молитви докажуваат дека не му била непозната чудесната Божја сила. „Повика Аса кон Господа, својот Бог, и рече: 'Господи, за тебе е ништо да му помогнеш на силниот или слабиот? Помогни ни нам, Господи, Боже, наш, зашто ние на Тебе се потпираме и во Твое име излеговме против ова множество. Господи, ти си наш Бог; нека човек не преовлада против Тебе“, се молел тој (2. Летописи 14,11).

Асовата молитва е таква што може да ја изговори секој верник. И ние учествуваме во војна која не „се води против тело и крв, туку против началствата и силите, против духовните сили на злбата под небото“ (види Ефесјаните 6,12). Ние во животната борба мораме да им се спротивставиме со сите сили на злото кои војуваат против правдата. Нашата надеж не е во човека, туку во живиот Бог. Мораме со сите сили на нашата вера да се надеваме дека Тој со својата семејност ќе се придружи на човечките напори, за слава на Неговото име. Облечени во оклопот на Неговата праведност, можеме да извојуваме победа над секој непријател.

112 Верата на царот Аса била видно наградена. „И Господ ги порази Етиопјаните пред Аса и пред Јуда, и Етиопјаните избегаа. Аса, пак, и народот со него ги гонеше до Гедор; Етиопјани толку паднаа, што ниеден не остана жив, зашто беа поразени пред Господа и пред Неговата војска. И собраа прилично голем плен“ (2. Летописи 14,12.13).

А кога победничката Јудина и Венијаминова војска се враќала од Ерусалим, „тогаш Духот Божји слезе врз Азарија, синот Ададов. Тој излезе да го пресретне Аса и сите Јудејци и Венијаминовци, и им рече: ’Послушајте ме, Аса и сите Јудејци и Венијаминовци; Господ е со вас, кога сте вие со Него; и ако го барате, ќе го најдете; ако, пак, го оставите, и Тој ќе ве остави. Но, држете се цврсто, и рацете ваши да не ослабнуваат, зашто ќе има награда за делата ваши““ (2. Летописи 15,1.2.7).

Силно охрабрен од овие зборови, Аса набрзо извршил уште една реформа во Јуда. Тој „...ги отстрани незнабожечките гнасотии од целата земја Јудејска и Венијаминова, и од градовите на Ефремовата гора, што ги беше презрел, го обнови и жртвеникот Господов, што беше пред Господовиот трем. Тогаш ги собра сите Јудејци и Венијаминци и преселените од Ефрема, Манасија и Симеона, кои живееше со нив, зашто многу Израелци преминаа кон него, откако видеоа, дека Господ, неговиот Бог, е со него. И се собраа во Ерусалим во третиот месец на петнаесеттата година од царувањето на Аса. Во тој ден му принесоа жртва на Господа од пленот, што го донесоа; од крупниот добиток седумстотини и од ситниот – седумдесет илјади. Склучија завет да го бараат Господа, Бога на татковците свои, од сè срце и од сета душа... И го најдоа. Тогаш Господ им даде спокојство од сите страни““ (2. Дневникот 15,8-12.15).

113 Во долгиот извештај за верната служба на Аса има и неколку темни места. Погрешил неколкупати, и тоа кога заборавил целосно да се потпре на Бога. Кога во една пригода израелскиот цар навлегол во Јудиното царство и ја зазел Рама, утврден град на осум километри од Ерусалим, Аса се обидел да се ослободи склопувајќи сојуз со сирскиот цар Вен-Адад. Пророкот Ананиј остро го осудил Аса што во тој тежок момент не се потпрел на Бога, и се појавил пред царот со пораката:

„Бидејќи ти се потпре на сирскиот цар, а не се потпре на Господа, Твојот Бог, затоа се спаси од рацете твои војската на сирскиот цар. Етиопците и Ливијците не беа ли со поголема сила и со многу повеќе коли и коњаници? Но штом ти се надеваше на Господа, и Тој ги предаде во раката твоја, зашто очите Госпо-

дови ја гледаат целата земја, за да им помагаат на оние, чие што срце наполно Му е предадено Нему. Ти сега постапи неразумно; затоа од сега ќе имаш војни“ (2. Летописи 16,7-9).

Наместо да се смири пред Бога поради својата грешка, Аса „се разгневи на пророкот, и го фрли во темница, зашто се разгневи на него поради тоа што му го кажа. Во тоа време Аса угнети и некои од народот“ (2. Летописи 16,10).

„Во триесет и деветтата година од царувањето свое Аса се разболе во нозете, и болеста негова се прошири до горните делови на телото; но во болеста своја не го побара Господа, туку лекари“ (2. Летописи 16,12). Царот умрел во четириесет и првата година од своето владеење, а го наследил неговиот син Јосафат.

Две години по Асината смрт во Израеловото царство почнал да владее Ахав. Уште на самиот почеток неговото владеење се карактеризирало со необичен и страшен отпад. Татко му Амриј, основачот на Самарија, „чинеше што е зло пред Господа, и постапуваше полошо од сите свои претходници“ (1. Царевите 16,25). Меѓутоа, Ахавовите гревови биле уште поголеми. Тој „правеше она што го лутеше Господа, Бога Израелов повеќе од сите израелски цареви што беа пред него“, чинејќи како „да не му беше доволно што западна во гревовите на Наватовиот син Јеровоам“ (1. Царевите 16,33.31). Не се задоволил само со тоа да наметне верска служба каква што постоела во Ветил и Дан, туку дрско го повел народот во најголемо безбоштво, отфрлајќи го обожавањето на Јехова за да му служи на Ваал.

Бидејќи се оженил за „Језавела, ќерката на сидонскиот цар Етвал“, првосвештеникот на Ваал, Ахав „му служеше на Ваал и го обожаваше. И тој му подигна жртвеник за Ваал во Вааловиот храм, што го беше изградил во Самарија“ (1. Царевите 16,31.32).

Не само што Ахав го вовел култот на Ваал во престолнината туку и под влијание на Језавела подигнал незнабожечки олтари на многу „високи места“, каде што засолнети од околните шумички свештениците и другите луѓе ги празнувале заводливите облици на идолопоклонство, го ширеле своето злокобно влијание, додека сиот Израел не пошол по Ваал. „Уште немало таков како Ахав, што се продаде за да прави злодела пред очите на Господа, бидејќи така го советуваше жена му Језавела; тој постапуваше многу гнасно, следејќи ги идолите, како што правеа Аморејците, кои Господ ги изгони од пред лицето на Израелевите синови“ (1. Царевите 21,25.26).

Ахав не поседува морална сила. Неговата брачна врска со идолопоклоничка жена, со решителен карактер и со силна волја,

му донела неволја не само нему, туку и на целиот народ. Бидејќи бил човек без принципи и со ниски морални мерила, тој лесно потпаднал под влијание на енергичната Језавела дозволувајќи ѝ да го обликува неговиот карактер. Поради себичната природа бил во состојба да ја цени милоста на Израеловиот Бог, а ни својата должност како чувар и водач на избраниот народ.

Ахавовото владеење погубно влијаело врз Израел, кој се одвоил од живиот Бог и тргнал по погрешен пат. Луѓето со текот на годините сè повеќе го губеле стравопочитувањето кон Бога и веќе изгледало дека никој не се осмелувал јавно да го жигоса нивниот начин на живот, спротивставувајќи се на богохулењето кое земало сè поголем замав. Темната сенка на отпадништвото ја прекрило целата земја. Насекаде можеле да се видат кипови од Ваала и Астарта. Се зголемувал бројот на идолопоклоничките храмови и посветените шумички каде што луѓето се поклонувале на делата на човечки раце. Воздухот бил затруен од чадот на жртвите што им биле принесувани на лажните богови. Во долините и клисурите одекнувале пијани гласови на незнабожечките свештеници, кои принесувале жртви на сонцето, месечината и ѕвездите.

116 Језавела и нејзините безбожни свештеници го учеле народот дека подигнатите идоли се божества, кои со своите мистични сили владеат со елементите – земјата, огнот и водата. Сите изобилни благодети од небото – брзите потоци, реките со животодавна вода, нежната роса, капките дожд што ја натопуваат земјата и полињата за да донесат богат род – биле припишувани на Ваал и Астарта, а не на Оној кој ги дава сите добри и совршени дарови. Народот заборавил дека ридовите и долините, потоците и езерата се во рацете на живиот Бог, дека Тој владее со сонцето, облаците небесни и силите во природата.

Господ преку верните гласници повеќепати им праќал предупредувања на безбожниот цар и на народот, но сите зборови на укор биле залудни. Залудно Божјите гласници го потврдувале правото Господово да биде единствениот Бог во Израел, напразно ги истакнувале законите коишто Тој им ги доверил. Замаен од величествениот сјај и блескавите обреди на идолопоклонците, народот се повел по примерот на царот и неговиот двор и се оддал на пијанство и ниски задоволства на неморалните обичаи. Во својата неразумна заслепеност луѓето претпочитале да го отфрлат Бога и престанале да Му служат.

Светлината, која толку милостиво им била дадена, се претворила во темнина. Златото го изгубило својот сјај.

Како ли само исчезнала славата Израелова! Никогаш порано избраниот народ не паднал во толку длабоко отпадништво. Имало „четиристотини и педесет Ваалови пророци и четиристотини пророци на ашерите“ (1. Царевите 18,19). И само чудотворната Божја сила можела да го спаси народот од целосно уништување. Израел доброволно се одвоил од Бога, но и покрај тоа Господ во својата милост копнеел да ги спаси оние кои паднале во грев, па сакал да им прати еден од Своите најсилни пророци, преку кој мнозина требало да ја вратат својата верност кон Бога на нивните татковци.

II ДЕЛ

117

**ПРОРОЦИ НА
СЕВЕРНОТО ЦАРСТВО**

„Кој е мудар, нека го разбере ова;
кој е разумен нека го познае тоа.
Зашто најинишата Господови
се прави, и праведниците одат по нив,
а беззаконниците се соинуваат на нив.“

Осија 14,9

ИЛИЈА ТЕСВИЕЦОТ

Оваа глава се темели на 1. Царевитие 17,1-7

Источно од реката Јордан, во Галатските планини, во времето на Ахав живеел еден човек од вера и молитва, кој со својата бестрашна мисија требало да го спречи брзото ширење на отпадништво во Израел. И покрај тоа што живеел далеку од сите познати градови и не заземал никаква висока положба, сепак Илија Тесвиецот ја започнал својата служба со верба дека Бог ќе го израмни патот пред него и дека ќе му подари голем успех. Од неговите усни се слушнале зборови на вера и сила, и тој целиот свој живот го посветил на делото на реформа. Тој бил глас кој вика во пустината, кој го разобличува гревот и ја спречува поплавата на злото. Излегол пред народот како оној кој го укорува гревот, но едновременно неговата вест била мевлем од Галад за душите кои заболеле од гревот и сакале да се исцелат.

Гледајќи како Израел сè подлабоко запаѓа во идолопоклонство, Илија чувствувал како душата му се исполнува со тага и гнев. Бог направил големи дела за својот народ. Тој ги ослободил од ропство „и им даде незнабожечки земји, и така наследија плодови од други народи, за да ги чуваат наредбите Негови и да ги исполнуваат законите Негови“ (Псалм 105,44.45). Но луѓето речиси заборавиле на Божјите благодети. Неверството брзо го одвоило избраниот народ од Изворот на неговата сила. Гледајќи го отпадништвото на народот од своето планинско засолниште, Илија бил обземен со длабока тага. Во душевна болка викал кон Господа да не дозволи Неговиот избран народ и понатаму да оди по лошите патишта, и да го казни ако е потребно, за да стане свесен дека се одвоил од Небото. Копнеел да го види народот да се покае пред уште повеќе да потоне во своето беззаконие и да го предизвика Господа да ги препушти на целосно уништување.

Бог ја услишил молитвата на Илија. Многуге опомени, повици и укори не го навеле Израел да се покае. Настапил мигот кога Бог морал да им проговори со суд. Над осквернетата земја лежело тешко Божјо проклетство затоа што Вааловите свештеници тврделе дека небесните дарови, росата и дождот не доаѓаат од Господа, туку од природните сили и дека земјата ги добива своите благодети благодарение на творечката енергија од сонцето и така донесува обилен род. Требало да им се покаже на отпаднатите Израелови племиња колкава лудост е да се очекува дека земските благодети доаѓаат од Вааловите сили. Земјата нема да добие ниту роса ниту дожд сè додека не се покаат, сè додека не се вратат кај Бога и признаат дека Тој е изворот на сите благослови.

Илија добил задача небесната пресуда да му ја пренесе на Ахав. Тој не се стремел да биде Божји гласник; само речта од Господа го поттикнала да го стори тоа. Како ревносен слуга за Божјето дело, Илија не се колебал да се покори на божествениот повик, и покрај тоа што ова значело да се изложи себеси на уништување од страна на безбожниот цар. Пророкот веднаш тргнал на пат и одел дење и ноќе додека не стигнал во Самарија. Кога дошол во дворот, не ги молел да го примат ниту чекал да го најаваат. Облечен во груба облека од кострет, каква што обично носеле пророците во тоа време, поминал покрај стражата, очигледно незабележан, и набрзо се нашол пред самиот цар.

Илија не се извинил за ненајавеното појавување пред царот. Добил налог да зборува од Оној кој е поголем од израелскиот цар. Подигајќи ја раката кон небото, тој свечено објавил во името на живиот Бог, дека врз Израел наскоро ќе се исполни пресудата од Семожниот. „Така жив да е Господ Бог Израелев пред кого стојам, овие години нема да има ни роса ниту дожд ќе има додека не речам јас“ (1. Царевите 17,1).

Само силната вера во непогрешливата Божја реч можела да му даде на Илија сила да ја пренесе оваа вест. Да немал неограничена доверба во Оној на кој Му служел, тој никогаш не би застанал пред Ахава. Патувајќи низ Самарија, Илија минал покрај бујни реки, брегови покриени со зеленило и прекрасни шуми кои изгледале како никогаш да нема да бидат погодени од суша. Каде и да запрел неговиот поглед, сè било облечено во убавина. Пророкот можел да се запраша како воопшто можат да пресушат овие реки кои течат од исконско време, или како може сушата да ги испече овие брегови и долини, но тој не му давал место на сомнежот. Цврсто верувал дека Бог ќе го смири

отпадничкиот Израел и дека Неговите казни ќе го поттикнат да се покае. Паднала одлука од Небото и Божјата реч морала да се изврши. И покрај тоа што својот живот го изложил на опасност, Илија бестрашно го извршил она што му било кажано. Веста за претстојната казна го поразила расипаниот цар како гром од ведро небо. Меѓутоа, пред Ахав да си дојде на себеси, пред да помисли што да му одговори, Илија исчезнал онака како што и се појавил, не чекајќи да види како неговата вест ќе влијае врз царот. А Господ одел пред него давајќи му совети. „Обрни се кон исток“, му било наредено на пророкот, „и сокриј се при потокот Хорат, кој е спроти Јордан; од тој поток ќе пиеш, а на гавраните сум им заповедал да те хранат таму“ (1. Царевите 17,3.4). 123

Царот упорно се распрашувал за пророкот, но не можел да го пронајде. Разгневена од веста која ги ускратила небесните благодети на земјата, царицата Језавела постојано се советувала со Вааловите свештеници. Во сојуз со неа, тие го проколнувале пророкот и се противеле на Божјиот гнев. Но и покрај сите нивни желби да го пронајдат оној што им ја донел веста за несреќата, морале да се соочат со разочарување. Не можеле да ја сокријат од останатите казната изречена поради отпадништвото. Веста дека Илија ги осудил Израелевите гревови и пророштвото за претстојното извршување на казната брзо се распространила по целата земја. Некои се исплашиле, но повеќето небесната вест ја примиле со презир и исмејување.

Зборовите на пророкот започнале да се исполнуваат уште веднаш. Оние кои во почетокот биле склони да се исмеваат дури и на самата помисла за несреќата, набргу имале причина сериозно да се замислат. Само по неколку месеци земјата, неосвежена од роса и дожд, брзо станала сува и растенијата се исушиле. Со текот на времето реките што никогаш не пресушувале почнале да опаѓаат, а потоците да исчезнуваат. Водачите и понатаму го повикувале народот да има верба во Вааловата сила, а пророштвото Илиево да го отфрлат како празни зборови. Свештениците сè уште тврделе дека дождовите паѓаат благодарение на силата на Ваал. – Не плашете се од Илиевиот Бог, не тресете се од неговите зборови, – го убедувале народот – Ваал донесува жетва кога ѝ е време и се грижи за луѓето и животните. 124

Божјата вест упатена до Ахава ѝ дала можност на Језавела и нејзините свештеници, како и на сите следбеници на Ваал и Астарта, да ја испитаат силата на своите богови и, ако е можно,

да докажат дека Илиниите зборови не се точни. Пророштвото на Илија изгледало сосем осамено наспроти уверувањата на стотиците идолопоклонички свештеници. Ако Ваал, и покрај сите тврдења на пророкот, направи да има роса и дожд, реките и понатаму да течат а растенијата да бујат, тогаш израелскиот цар нека му се поклонува нему, а народот нека каже дека тој е бог.

Цврсто решени народот да го задржат во заблуда, Вааловите свештеници продолжиле да им принесуваат жртви на своите богови молејќи ги дење и ноќе да ја освежат земјата со дожд. Свештениците се труделе со скапи подароци да го смират гневот на своите богови. Со ревност и упорност, достоини да ги посветат за една повозвишена цел, тие се вртеле околу незнабожечките олтари и упорно се молеле за дожд. Од ноќ во ноќ одекнувале нивните повици и молби по целата осудена земја. Но преку ден не се појавувале никакви облаци за да ги скријат вжарените сончеви зраци. Немало ниту роса ниту дожд да ја освежат жедната земја. Што и да правеле Вааловите свештеници, со ништо не можеле да ја изменат речта на Господа.

Поминала цела година, без да капне ниту една капка. Земјата била како спржена од оган. Вжештената топлина од сонцето ги уништила и оние малку растенија што останале. Реките пресушиле, изнемоштените стада говеда рикале, овците блеее талкајќи по несреќната земја. Некогаш плодноните полиња се претвориле во вжарени песочни пустини – очајна безводна пустош. Испобаѓале лисјата во горите, посветени на паганските богослуженија. Шумските дрвја се претвориле во
125 голи костури, кои не давале никаква сенка. Воздухот бил сув и задушлив. Песочни луњи ги заслепувале очите на луѓето и го оневозможувале дишењето. Некогаш напредните градови и села се претвориле во места на плач и жалење. Недостигот од храна и вода предизвикувал ужасна смртност меѓу луѓето и животните. Сè повеќе се приближувала целосна глад со сите свои стравотии.

Но и покрај тие докази за Божјата сила, Израелците не се покајале, ниту ја научиле поукаста која Бог сакал да им ја даде. Тие не согледувале дека Оној што ја создал природата управува со нејзините закони и може да ги употреби како орудије за благослов или за уништување. Возгордеаните срца, замаени од
126 лажната религија, не сакале да се смират пред моќната Божја рака, туку почнале да бараат некои други причини за своите страдања.

Језавела воопшто не сакала да признае дека сушата е казна од Јехова. Непопустлива во својата решеност да му пркоси на небесниот Бог, таа и речиси сиот Израел го обвинувале Илија дека е причинител на сета нивна беда. Зар тој не сведочел против нивниот облик на богослужение? Кога би можел Илија да се тргне од патот – говорела Језавела – гневот на нивните богови би се скрoutil и би им дошол крајот на нивните маки.

Поттикнуван од царицата, Ахав наредил внимателно да се трага по засолништето на пророкот. Пратил луѓе во сите соседни земји да го бараат човекот кого го мразел, но и од кого се плашел. Настојувајќи трагањето да биде што потемелно, тој барал од тие цареви и народи да положат заклетва дека навистина не знаат каде се наоѓа пророкот. Но барањето било залудно. Пророкот бил на сигурно место, далеку од зLOBата на царот, чиишто гревови го навлекле гневот на навредениот Бог врз земјата.

Претрпувајќи неуспех во потрагата по Илија, Језавела решила да се одмазди така што ќе ги убие сите Јеховини пророци во Израел. Ниеден не смеело да остане жив. Оваа разјарена жена ја остварила својата намера, извршувајќи колеж на многу Божји слуги. Но сепак, не биле сите убиени. Авдија, кој бил управител на Ахавовиот дом и докрај верен на Бога, зел „сто пророци“ и, изложувајќи го во опасност својот живот, „ги сокри, по педесет во една пештера, и ги хранеше со леб и вода“ (1. Царевите 18,4).

Поминала и втората година исполнета со глад, а немилосрдното небо сè уште не давало ни најмал знак за дожд. Сушата и гладот продолжиле да го пустошат целото царство. Немоќни да ги ублажат страдањата на своите деца, мајките и татковците биле принудени да ја гледаат смртта на своите деца. А отпадничкиот Израел сè уште одбивал да го понизи своето срце пред Бога; и понатаму роптал против човекот чиишто зборови ги навлекле врз нив тие ужасни казни. Се чини како да не биле во состојба да препознаат дека нивните страдања и неволји се само повик на покајание – божествено посредување, чија цел било да ги спречи да не направат кобен чекор кој ќе ги одведе преку границите на небесното проштавање.

Отпадништвото на Израел било пострашно од ужасите на гладот. Бог сакал да го ослободи народот од заблудите и да го наведе да разбере дека е одговорен пред Оној кому му го должи животот и сето останато. Се обидел да им помогне да

ја вратат својата загубена вера и затоа бил принуден да ги изложи на големи страдања.

„Зар ми е мене угодно грешникот да умре?“ говори Господ Бог. „Напротив, Јас сакам – тој да се одврати од патиштата свои и да биде жив.“ „Отфрлете ги од себе сите свои гревови, со кои сте згрешиле, и направете си ново срце и нов дух; и зошто да умираете дома Израелев? Оти Јас не ја сакам смртта на оној што умира, вели Господ Бог; затоа обратете се и живејте!“ „Обратете се, обратете се од своите лоши патишта; зошто да умираете дома Израелев?“ (Езекиел 18,23.31.32; 33,11).

128 Бог му праќал на Израел гласници со повици да се вратат на патот на верноста. Да ги послушале овие повици, би се одвоиле од Ваал и би му се вратиле на живиот Бог, а Илиевата казна никогаш не би била упатена. Меѓутоа, предупредувањата кои можеле да бидат „мирис животен за живот“, за нив станале „мирис на смртта за смрт“. Нивната гордост била повредена, нивниот гнев се подигнал против гласникот и сега покажале уште поголема омраза спрема пророкот Илија. Кога само би им паднал в раце, со задоволство би ѝ го предале на Језавела. Небаре, ако го замолкнале неговиот глас, ќе го спречеле исполнувањето на пресудата изречена преку неговите зборови! И покрај сите несреќи, тие упорно продолжувале да се држат до идолопоклонството. Така само ја зголемувале својата вина поради која и казната небесна се излеала на земјата.

За поразениот Израел постоел само еден излез – да се одврати од гревот поради кој ја навлекле гневната рака на Семожниот, и да му се вратат на Господа со целото свое срце. Ним им било дадено ветувањето: „Ако го заклучам небото и да нема дожд, ако им заповедам на скакулците да ја испасат земјата, или да испратам помор врз Мојот народ, и Мојот народ, кој се именува со Моето име, се понизи, почне да се моли, да го бара лицето Мое и се одврати од своите лоши патишта, Јас ќе чујам од небото, ќе му ги простам гревовите негови и ќе ја излекувам земјата негова“ (2. Летописи 7,13.14). Бог продолжил да им ја скусува росата и дождот сè додека не спроведат решителна реформа, за да може подоцна да им ги подари ветените благослови.

ГЛАС НА ОСТАР УКОР

Оваа глава се шемели на 1. Царевиие 17,8-24; 18,1-19

Извесно време Илија се криел во планините крај потокот Херит. Таму неколку месеци на чудесен начин бил снабдуван со храна. А потоа, кога потокот пресушил од постојаната суша, Бог му наредил на својот слуга да се засолни во незнабожечка земја. „Стани“, му заповедал Тој, „оди во Сарепта Сидонска, и седи таму; еве, ѝ заповедај на една жена вдовица да те храни“ (1. Царевите 17,8.9).

Таа жена не била Израелка. Никогаш не ги имала оние предимства и благослови кои ги уживал избраниот Божји народ, но и покрај тоа верувала во вистинскиот Бог и одела во светлината која го осветлувала нејзиниот пат. И сега, бидејќи за Илија не било повеќе сигурно во Израеловата земја, Бог го пратил кај таа жена да најде засолниште во нејзиниот дом.

„И стана тој, па отиде во Сарепта. Кога дојде при градските порти, ете, таму една вдовица жена собира дрва. Тој ѝ се обрати и ѝ рече: 'Донеси ми малку вода во сад да пијам!' Таа отиде, за да земе, а тој повика по неа и рече: 'Донеси ми в раце и парче леб!'“ (1. Царевите 17,10-13) 130

Овој сиромашен дом бил тешко притиснат од глад. Дури и најскромните залихи биле при крај. Доаѓањето на Илија токму оној ден кога вдовицата мислела дека нема да може да опстојува понатаму, претставувало најголема проверка на нејзината вера во моќта на живиот Бог дека ќе се погрижи за нејзините потреби. Но, и покрај тоа што се наоѓала во крајна неволја, таа посведочила со својата вера исполнувајќи ја потребата на еден странец, кој ја замолил со него да го подели последниот залак.

Одговарајќи на Илиевото барање да му донесе леб и вода, вдовицата одговорила: „Живиот ми Господ, твојот Бог, немам ништо печено, туку имам само грст брашно во ноќвите и малку масло во масларникот; и, ете, јас ќе собирам две-три дрвца, ќе

отидам и ќе го приготвам тоа за себеси и за синот свој: ќе го изедеме тоа и ќе умреме'. А Илија ѝ рече: 'Не плаши се; оди и направи го она што го рече; но најнапред направи од тоа мала пресна питка за мене и донеси ми; а за себеси и за синот свој ќе направиш после; зашто вака вели Господ, Бог Израелев: брашното во ноќвите нема да сврши, и маслото во масларникот, нема да се намали до оној ден, во кој Господ ќе даде дожд на земјата'" (1. Царевите 17,12-14).

131 Не може да се замисли поголем испит на верата од ова. Вдовицата и дотогаш била љубезна и дарежлива кон патниците. А сега, и покрај страдањето на коешто би можела да се изложи себеси и својот син, надевајќи се дека Израелевиот Бог ќе се погрижи за сите нејзини потреби, ја прифатила оваа најголема проверка на гостопримливоста и „таа отиде и направи така, како што ѝ рече Илија.“

Чудесно гостопримство му укажала на Божјиот пророк оваа Фениќанка и чудесно биле наградени нејзината вера и великодушност. „Таа отиде и направи така, како што ѝ рече Илија и таа се хранеше, и тој и синот нејзин извесно време. Брашното во ноќвите не се свршуваше, и маслото во масларникот не се намалуваше, според словото на Господа, што Тој го изрече преку Илија.“ „Потоа се разболе синот на таа жена, на домаќинката, и болеста негова беше толку силна, што тој не можеше да дише. Тогаш таа му рече на Илија: 'Што имаш ти со мене, човеку Божји? Си дошол да ми ги наспомниш моите гревови и да го умреш синот мој.' А тој ѝ одговори: 'Дај ми го синот твој.' И го зеде од рацете нејзини, го однесе во горната соба, каде што живееше, и го положи на леглото свое... и откако се спружи трипати над момчето, извика кон Господа... И Господ го чу гласот на Илија, та му ја врати душата на момчето во него, и тоа оживе. Илија го зеде момчето, го симна од горната соба во домот, ѝ го предаде на мајка му и рече: 'Еве, синот твој е жив!' Тогаш жената му рече на Илија: 'Сега навистина дознав дека ти си Божји човек, и дека словото Господово во твојата уста е вистинито'" (1. Царевите 17,15-24).

132 Вдовицата од Сарепта ја поделила со Илија последната корка леб, а за возврат Бог им го сочувал животот и на неа и на нејзиниот син. Бог им ветил големи благослови и на сите оние кои во време на искушенија и немаштија ќе им укажуваат љубов и помош на другите кои се во поголема неволја од нив. Тој не се променил. Неговата сила денес не е ништо помала отколку во времето на Илија. Исто така, верно е ветувањето што го

изговорил Спасителот во негово време: „Кој прима пророк во пророчко име, ќе добие пророчка награда“ (Матеј 10,41).

„Гостољубивоста не заборавајте ја, бидејќи преку неа некои, и не знаејќи, им укажаа гостопримство на ангели“ (Евреите 13,2). Времето не ја намалило силата на овие зборови. Нашиот небесен Отец сè уште прави на животната патека на Неговите деца да се јавуваат можности кои се прекриени со благодети, и голема радост ќе доживеат оние што ќе ги искористат правилно. „И Господ секогаш ќе ти биде водач, а и во време на суша ќе ја наситува душата твоја и ќе ги крепи коските твои, ти ќе бидеш како градина напоена со вода и како извор, чии води никогаш не пресушуваат“ (Исаија 58,10.11).

Христос и денес им вели на своите верни слуги: „Кој ве прима, Мене ме прима, а кој ме прима Мене, го прима Оној кој ме пратил“. Ниту едно добро дело направено во Негово име нема да остане непризнаено и ненаградено. Христос овде ги вклучува и најслабите и оние најмалите во Божјето семејство. „И кој ќе напои само со чаша студена вода еден од овие најмали, вистина ви велам, платата нема да му пропадне“ (Матеј 10,40.42).

Низ многуте години на суша и глад Илија искрено се молел срцата на Израелците да се одвојат од идолопоклонството и да се вратат кај Бога. Пророкот трпеливо чекал додека раката Господова тешко ја притискала осудената земја. Гледајќи како страдањата и немаштијата навалуваат од сите страни, срцето му се кинело од тага; копнеел да има моќ со која брзо би извршил реформација. Меѓутоа, сам Бог го спроведувал својот план, а Неговиот слуга можел само да се моли со вера, чекајќи да дојде времето за решителна акција. 133

Отпадот што преовладувал во Ахавово време бил последица на долгогодишните престапи. Од година во година, Израел чекор по чекор сè повеќе се оддалечувал од вистинскиот пат. Многу поколенија одбивале да го израмнат патот, и најпосле најголемиот дел од народот поткликнал пред силите на темнината.

Поминало едно столетие откако Израел, под власта на царот Давид, сложено и радосно пеел химни на благодарност кон Севишниот, признавајќи ја својата целосна зависност од Него за секојдневните благослови. Да ги слушнеме зборовите на благодарност што тогаш народот ги пеел:

„О Боже, спасение наше...

ги полниш со радост утра и вечерите.

Ти ја посетуваш земјата, и ја напојуваш,

ја збогатуваш со реката Божја, која е полна со вода:
Ти обезбедуваш жито, бидејќи така си ја устроил.

134 Ги напојуваш браздите нејзини обилно,
Ти чиниш дождот да се симне во грутките нејзини:
Со дождовни капки ја размекнуваш, и
ѝ ги благословуваш посевите.
Ја овенчуваш годината со Твојата добрина
плодност никнува зад Твоите стапалки.
Се појавуваат пасишта по пустините:
и ритчињата се исполнуваат со радост.
Ливадите се китат со стада,
а долините се покриваат со жито;
воскликнуваат и пеат.“

Псалм 65,5.8-13

Израел тогаш признавал дека Бог ја утврдил „земјата на темели“. Изразувајќи ја својата вера, тие пееле:

„Ја покрил со бездна како со облека,
водите стојат над планините.
Од твојата закана тие бегаат;
од гласот на Твојот гром се стресоа.
Се издигаат горите, се спуштаат долините,
на местата што си им ги определил.
Си поставил граница преку која нема да преминат,
ниту ќе се вратат да ја покријат земјата.“

Псалм 104,5-9

Само силата на Семожниот може да ги скроти природните стихии на земјата, морињата и небесата. И Тој тие стихии ги употребува за добро на своите созданија. Тој ја отвора „добрата ризница своја“ за да дава дарезливо „дожд... на време и да го благослови секое дело... на човечките раце“ (5. Мојсеева 28,12).

„Си ги управил изворите во долините:
кои течат меѓу горите,
Тие ги напојуваат сите полски сверови:
дивите осли ја гаснат жедта своја.
При нив живеат птиците небесни,
и пеат меѓу гранките...“

Ти правиш да расте трева за добитокот,
и растенија за потребите на човекот:
за да произведат храна од земјата;
и вино што го весели срцето на човекот,
и масло од кое блеска лицето негово,
и лебот што го закрепнува срцето на човекот...“

„Колку се многубројни делата Твои, Господи!
Сè си направил со мудрост:
земјата е полна со Твои созданија.
Еве го и морето, големо и пространо,
таму се движат безброј лазачи,
мали и големи животни...
Сите тие од Тебе чекаат;
да им дадеш храна на време.
Ако им даваш тогаш собираат,
ја отвораш раката Своја,
се наситуваат со блага.“

Псалм 104,10-15.24-28

Израел имал огромен повод да се радува. Земјата во која Господ ги довел, била земја во која течеле мед и млеко. За време на патувањето низ пустината Бог им ветил дека ќе ги одведе во земја во која никогаш нема да има суша. Тој им рекол: „Земјата во која одиш да ја наследиш не е како земјата египетска од која излеговте, каде што го сееше своето семе, ја напојуваше со нозете свои, како зеленчукова градина. Земјата, пак, во која одите, за да ја наследите, е земја со ридови и долини, и се напојува со вода од небесниот дожд – земја, за која Господ, твојот Бог, се грижи; очите на Господа, твојот Бог, непрестано се врз неа, од почетокот до крајот на годината.“

Ветувањето за изобилен дожд било дадено под услов на послушност. „И ќе се случи“, објавил Господ: „ако ги слушате заповедите Мои, кои ви ги давам денес, ако го сакаш Господа, твојот Бог, и му служиш од сето срце твое и од сета душа твоја, Тој ќе ѝ даде на земјата твоја дожд навреме, ран и доцен, и ти ќе го собираш житото свое, виното свое и маслото свое; и ќе му даде трева на полето твое за твојот добиток, и ти ќе јадеш и ќе бидеш сит“. „Но внимавај“, ги предупредил Бог, „да не биде заведено срцето ваше, па да пристапите и да им служите на други богови и да им се поклонувате; зашто тогаш ќе се раз-

гори гневот на Господа врз вас, и Тој ќе го затвори небото; и нема да има дожд, и земјата нема да го даде својот плод, и вие брзо ќе исчезнете од добрата земја, која Господ ви ја дава“ (5. Мојсеева 11,10-17).

„Ако, пак, не го слушаш гласот на Господа, твојот Бог, и не ги пазиш и не ги исполнуваш сите Негови заповеди и наредби“, биле предупредени Израелците, „небото над твојата глава ќе стане бакар, а земјата под тебе – железо; наместо дожд Господ ќе ѝ даде на земјата пепел, и земја од небото ќе паѓа, ќе паѓа врз тебе, додека не те истошти, додека не те истреби“ (5. Мојсеева 28,15.23.24).

Ова биле некои од мудрите совети што Јехова ги упатил до стариот Израел. „Ставете ги овие зборови во срцата ваши и во душите ваши и врзете ги како знак за себеси на раката, и нека ви бидат како врзулка меѓу очите“, му заповедал Тој на својот избран народ. „И учете ги синовите ваши зборувајќи за нив кога седиш дома во куќата своја и кога одиш на пат, и кога лежиш и кога стануваш“ (5. Мојсеева 11,18.19). Овие заповеди биле сосем јасни. Меѓутоа, минувале столетија, а поколенијата едно по друго ги губеле од вид одредбите што им биле дадени за нивно духовно добро, така што погубното влијание на отпадништвото се заканувало да ги уништи сите бариери на божествената благодат.

Во контекст на ова, Бог го изложил народот на најстроги казни. Пророштвото на Илија децидно се исполнувало. Цели три години гласникот на несреќата бил баран по сите градови и народи. Од многу владетели Ахав барал да дадат заклетва дека ја зборуваат вистината оти чудниот пророк не се наоѓа во нивната земја. Потрагата продолжила и понатаму бидејќи Језавела и Вааловите пророци смртно го мразеле Илија и не го жалеле трудот да дојдат до него. А и дожд воопшто не паѓал.

Најпосле, „по многу време“, речта Господова дошла до Илија: „Оди и јави му се на Ахав, и ќе пуштам дожд на земјата“.

Покорувајќи се на оваа заповед, „отиде Илија да му се јави на Ахав“. Речиси во исто време кога пророкот тргнал на пат кон Самарија, Ахав му наредил на Авдија, управителот на дворот, да побара извори и потоци, надевајќи се дека ќе најде пасишта за изгладнетите овци и говеда. Дури и во царскиот двор се чувствуваале последиците на долготрајната суша. Длабоко загрижен за судбината на својот имот, царот се здружил со својот слуга некако да пронајдат пасиште за стоката. „И се по-

138

делија на разни страни каде ќе одат; Ахав отиде по еден пат сам а Авдија отиде по друг пат сам.“

„А кога Авдија беше сам на патот, го сретна Илија; и тој го позна, и падна ничкум, и рече: „Ти ли си, господару мој, Илија?““

Авдија му останал верен на Господа за време на Израелевото отпадништво. Неговиот господар, царот, не можел да го натера да се откаже од својата верност кон Бога. Илија сега му укажал чест доверувајќи му посебна мисија. Тој му рекол: „Јас сум, оди, кажи му на господарот свој: еве го Илија“.

Крајно преплашен, Авдија извикал: „Што сум згрешил та слугата свој да го предадеш во рацете на Ахав да ме погуби?“ Тој знаел дека, носејќи му таква вест на Ахава, оди во сигурна смрт. „Така жив да е Господ Бог твој“, му објаснил тој на пророкот „нема народ ниту царство каде што не пратил господарот мој да те бараат; и рекоа го нема. А тој го заколна народот и царството да не можат да те најдат. А ти сега велиш: 'оди, кажи му на господарот свој: еве го Илија.' А кога јас ќе заминам од тебе, духот Господов ќе те однесе, а јас нема да знам каде; па кога отидам и му јавам на Ахав, а тој не те најде, ќе ме убие.“

Авдија сесрдно го молел пророкот да не го праќа. „Слугата твој“, ургирал тој, „се бои од Господа уште од младоста своја. Зар не му е кажано на господарот мој што направив кога Језавела ги убиваше Господовите пророци, како криев сто пророци Господови, по педесет души во пештера и ги хранев со леб и вода. А ти сега велиш: 'оди, кажи му на твојот господарот; Илија е тука', и тој ќе ме убие“.

Илија свечено се заколнал и му ветил на Авдија дека пораката нема да биде залудна. „Така жив да е Господ над војските, пред кого стојам“, објавил тој, „денес сигурно ќе му се јавам“. Откако го добил тоа ветување, „отиде Авдија пред Ахав и му кажа“.

Царот со чудење и со страв ја сослушал пораката на човекот од кого се плашел, кого го мразел и по кого толку неуморно трагал. Многу добро знаел дека Илија нема да го ризикува својот живот само за да излезе пред него. Нема ли можеби пророкот да изрече уште некоја тешка казна над Израел? Срцето на царот затреперило од ужас. Се сетил на исушената рака на Јероваам. Ахав не можел да ја избегне средбата, а не се ни осмелувал да подигне рака врз Божјиот гласник. И така треперејќи, царот тргнал во пресрет на пророкот, следен од својата телесна стража.

Најпосле царот и пророкот се сретнале лице в лице. И покрај тоа што бил исполнет со жестока омраза, царот во присуство на Илија ја изгубил сета своја сила и самоверба. Во неговите несигурни зборови: „Ти ли си оној што му носиш несреќа на Израел?“ несвесно се откриле најдлабоките чувства на срцето. Ахав знаел дека небото се затворило според речта Божја, но сакал вината да ја фрли врз пророкот за тешката казна што ја снашла земјата.

140 Во природата на грешникот е да ги обвинува Божјите гласници за сите неволји, кои доаѓаат како сигурна последица од скршнувањето од патот на правдата. Луѓето што ѝ робуваат на сатанската сила, не се во состојба да ги видат работите онака како што ги гледа Бог. Кога ќе се постави огледалото на вистината пред нив, тие се лутат затоа што мислат дека без причина примаат укор. Заслепени од гревот, тие одбиваат да се покаат и сметаат дека Божјите слуги негуваат непријателски чувства кон нив, па според тоа заслужуваат најстрога казна.

Стоејќи пред Ахава, свесен за својата невиност, Илија не се обидел да се оправдува ниту да му ласка на царот; не се трудел ни да го умилостиви дека набрзо ќе дојде крај на сушата. Немало за што да се извинува. Огорчен и полн со ревност за Божјата слава, тој го отфрлил Ахавовото обвинение изјавувајќи бестрашно дека неговите гревови и гревовите на неговите татковци ги навлекле тие неволји над Израел. „Не му носам јас несреќа на Израел“, храбро тврдел Илија, „туку ти и домот на таткото твој бидејќи ги оставивте заповедите Господови и врвите по Вааловците“ (1. Царевите 18,18).

И денес треба да се подигне глас на строг укор бидејќи народот, поради своите тешки гревови, се одвоил од Бога. Неверството стана мода. „Не сакаме овој човек да царува над нас“ (Лука 19,14). Така денес зборуваат илјадници луѓе. Умилните проповеди, кои толку често ги слушаме, не оставаат никаков впечаток на слушателите; трубата не дава јасен звук. Острите Божји вистини не допираат до срцата на луѓето.

Има многу таканаречени христијани кои, кога би го изразиле токму она што го чувствуваат, би рекле: Зар е потребно да се зборува толку остро? Таквите би требало да се запрашаат зошто било потребно Јован Крстител да им каже на фарисеите: 141 „Породи аспидини, кој ви рече да бегате од гневот кој иде?“ (Лука 3,7) Зар морал да го предизвикува гневот на Иродијада велејќи му на Ирод дека го престапува законот со тоа што ја има за жена сопругата на брата си? Христовиот преттеча го

загубил животот бидејќи на луѓето им ја кажувал вистината. Зар не можел убаво да живее, без да се изложува на гневот на оние што тонеле во грев?

Така постапувале луѓето чија должност била да бидат верни чувари на Божјиот закон, сè додека личниот интерес не го зазел местото на верноста и дозволиле гревот да помине без укор. Кога во Црквата повторно ќе се слушнат зборови на верен укор?

„Ти си тој човек“ (2. Самоилова 12,7). Денес од проповедниците и во јавниот печат ретко се слушаат зборови толку недвосмислени и јасни како овие што му ги упатил Натан на Давида. Кога не би биле толку ретки, би виделе како Божјата сила многу повеќе се открива меѓу луѓето. Господовите гласници не смеат да се жалат дека нивните напори не донесуваат плод, сè додека не се покаат за својата склоност да примаат одобрување од луѓето сакајќи да им угодат, поради што ја премолчуваат вистината.

Проповедниците на кои им е важно да се додворуваат на луѓето и велат: „мир, мир“, иако тоа Бог не го кажал, треба да излезат со понизни срца пред Него сесрдно молејќи се да им ја прости нивната неискреност и недостаток на морална храброст. Љубовта кон ближните не ги поттикнува да ја ублажуваат веста која им е доверена, туку затоа што сакаат лесно и угодно да живеат попуштајќи им на своите слабости. Вистинската љубов се стреми првенствено да му оддава почит на Бога и да работи на спасение на душите. Оние кои ја имаат таа љубов нема да ја премолчуваат вистината за да ги одбегнат непријатните последици од отвореното проповедање. Кога душите се во опасност, Божјите проповедници не смеат да мислат на себеси, туку зборовите што им се дадени мора да ги изнесуваат без да го оправдуваат или намалуваат гревот.

142

О, кога секој проповедник би ја сфатил светоста на својата служба и би ја одразувал Илиевата храброст! Како гласници кои Бог ги праќа, проповедниците имаат исклучително голема одговорност. Тие мора да се држат до налогот: „Искарај, избличи, поучи, охрабрувај со сета трпеливост и со поука“ (2. Тимотеј 4,2). Тие се должни наместо Христа да работат како повереници на небесните тајни, да ги храбрат послушните и да ги предупредуваат непокорните. Световните интереси не треба да им значат ништо. Никогаш не смеат да скршнат од патот по кој Исус им заповедал да одат. Мора да напредуваат со вера, имајќи на ум дека ги гледа цела војска сведоци. Не смеат да зборуваат свои зборови, туку зборовите што им ги дал

Оној кој е посилен од сите земски цареви. Нивната вест мора да гласи: „Така вели Господ“. Бог повикува луѓе како што биле Илија, Натан и Јован Крстител – луѓе кои верно ќе ја објавуваат веста не гледајќи на последиците, кои храбро ќе ја изнесуваат вистината, па дури и ако тоа бара да жртвуваат сè што имаат.

Бог не може да ги употреби оние кои во време на опасност, кога сите треба да помогнат со сета сила, храброст и влијание, не се осмелуваат решително да застанат на страната на доброто. Тој повикува луѓе кои верно ќе застанат против злото, војувајќи против началствата и властите, „против световните управители на темнината од овој век, против поднебесните духови на злота“ (Ефесјаните 6,12). На таквите луѓе Тој ќе им ги упати зборовите: „Добро, добар и верен слуго... влезе во радоста на господарот свој“ (Матеј 25,23).

НА ГОРАТА КАРМИЛ

143

Оваа глава се шемели на 1. Царевиие 18,18-40

Стоејќи пред Ахава, Илија побарал сите Израелци да се соберат на гората Кармил за да се сретнат со пророците на Ваал и Астарта. „Појди“, му наредил тој на царот, „и собери го кај мене целиот Израел, на светата гора Кармилска, и четиристотини и педесет пророци Ваалови и четиристотини пророци од шумичките, кои јадат на масата на Језавела.“

Ахав сфатил дека ова го заповеда човек кој говори во име на Бога и веднаш се покорил, како пророкот да е цар а царот – слуга. Тој бргу испатил гласници низ целото царство за да ги повикаат пророците на Ваал и Астарта да се сретнат со Илија. Во сите градови и села луѓето се подготвувале за овој настан. Додека патувале кон местото за состанок, мнозина имале чудни претчувства. Очекувале дека ќе се случи нешто необично, инаку зошто би ги викале да дојдат на Кармил? Каква ли нова неволја сега ќе го снајде народот и земјата?

144

Пред да завладее суша, гората Кармил бил прекрасен предел, со реки кои од непресушните извори течеле низ плодните падини прекриени со прекрасно цвеќе и бујни градини. Но целата таа убавина исчезнала под проклетството на сушата. Олтарите подигнати во слава на Ваал и Астарта стоеле сега среди исушените предели. На врвот на еден од најголемите гребени, како контраст на тие олтари, се наоѓал разурнат олтар на Јехова.

Од Кармил се простирал поглед на голем дел од државата и неговите врвови се забележувале од многу делови на царството Израелево. Од подножјето на гората можело да се набљудува речиси сè што се случува во нејзините висини. Идолопоклоничките обреди кои се вршеле на нејзините шумени падини претставувале голема навреда за Бога, и токму затоа Илија го избрал Кармил како најдобро место да се покаже Божјата сила и да се заштити честа на Божјото име.

Уште рано утрината на одредениот ден врвот на гората го прекриле љубопитни и нетрпеливи, многубројни отпаднати Израелци. Дошле и пророците на Језавела, во величествена поворка. Пред нив одел царот со својата блескава придружба, а идолопоклониците одушевено го поздравиле. Меѓутоа, срцата на свештениците биле обвиени со мрачни претчувства бидејќи и знаеле дека, според речта на пророкот, во Израел три и пол години немало роса ниту дожд. Чувствувале дека се приближува страшна криза. Боговите, во кои се надевале, биле неспособни да докажат дека Илија е лажен пророк. Идолите на кои се поклонувале останале рамнодушни на нивните силни повици, молитви, солзи и поклонувања, на гнаските обреди и скапоцени жртви.

Застанат пред царот Ахав и лажните пророци, опкружен со мноштво Израелци, Илија бил единствениот што дошол да ја брани честа на името Господово. Пред нив се наоѓал човек кого целото царство го обвинувало за страшните неволји, навидум беспомошен во присуство на израелскиот владетел, Вааловите пророци, војниците и илјадниците луѓе кои се собрале. Но Илија не бил сам. Над него и насекаде наоколу се наоѓале заштитнички војски на небото – ангели со исклучителна сила.

Без страв и притеснување пророкот стоел пред мноштвото, наполно свесен за должноста да ја изврши Божјата заповед. Неговата појава била озарена од свечена сериозност. Народот напнато очекувал тој да проговори. Фрлајќи прво поглед на Јеховиниот олтар, а потоа кон насобраното мноштво, Илија повикал со јасен глас како глас од труба: „До кога ќе бидете на двете страни? Ако Господ е Бог, одете со него: ако е Ваал, одете по него“.

Народот не му одговорил ни збор. Ниту еден човек од големото мноштво не се осмелил да ја открие својата верност кон Јехова. Измама и слепило се надвисиле над Израел како мрачен облак. Тоа кобно отпадништво не ги совладало одеднаш, туку постепено бидејќи не ги слушале зборовите на укор и опомена што Господ одвреме-навреме им ги упатувал. Секое скршување од правиот пат, секое одбивање да се покаат ја зголемувало нивната вина и ги оддалечувало од Бога. И сега, во оваа криза, тие упорно одбивале да прејдат на Божја страна.

Господ се гнаси од рамнодушноста и недостатокот од преданост во време на криза во Неговото дело. Целата вселена со посебно внимание ги набљудува завршните сцени од големата

борба меѓу доброто и злото. Божјиот народ се приближува до границите на вечноста. Може ли да има за него нешто позначајно од верноста кон небесниот Бог? Во сите векови Бог имал верни јунаци, а ги има и денес – налик на Јосиф, Илија и Даниел, кои не се срамот да признаат дека се дел од Неговиот избран народ. Посебни благослови ги следат оние кои се трудат за Неговото дело, кои не скршнуваат од вистинскиот пат на должноста, туку со божествена сила прашуваат: „Кој е Господов?“ (2. Мојсеева 32,26) Но тие не се задоволуваат со тоа прашање, туку од сите кои одлучиле да се соединат со Божјиот народ тие бараат да истапат и недвосмислено да ја откријат верноста кон Царот над царевите и Господарот над господарите. Таквите луѓе ја потчинуваат својата волја и планови на Божјиот закон. Од љубов кон Бога, тие не го сметаат својот живот премногу драгоцен. Нивна задача е да ја примат светлината од Речта и со нејзините јасни и постојани зраци да го осветлат светот. Нивниот основен принцип е верноста кон Бога.

Додека на гората Кармил Израелците се сомневале и се двоумеле, Илиевиот глас повторно ја прекинал тишината: „Само јас оставав пророк Господов, а Ваалови пророци има четиристотини и педесет. Нека ни дадат две телиња и нека си избераат едно теле, и да го расечат и ставаат врз дрва, но оган да не потпалуваат; јас, пак, ќе го приготвам другото теле и ќе го ставам врз дрва, и оган нема да потпалувам; тогаш повикајте го името на вашиот бог, јас, пак, ќе го повикам името на Господ, мојот Бог. Оној Бог, кој ќе одговори преку оган, Тој е Бог.“ 149

Предлогот на Илија бил толку разумен што не можеле да го одбијат, па затоа собрале храброст и рекле: „Добро рече“. Вааловите пророци не се осмелиле да дигнат глас против тоа. Илија им се обратил со зборовите: „Изберете си едно теле и подгответе го вие најнапред бидејќи сте повеќе: и повикајте го името на вашиот бог, но оган не палете“.

Навидум дрски и арогантни, но со страв во своите расипани срца, лажните пророци го подготвиле својот олтар полагајќи ги на него дрвата и жртвата, а потоа пристапиле кон своите вражбини. Нивните пискави гласови одзвонувале меѓу околните шуми и висини додека го повикувале името на својот бог: „О, Ваале, вослиши нè!“ Свештениците собрани околу олтарот почнале да скокаат, превртувајќи се, викајќи, корнејќи коса и месо, преколнувајќи го својот бог да им помогне.

Минало утрото, дошло пладне а сè уште немало никакви докази дека Ваал ги слуша повиците на своите заведени следбеници. Не се чул никаков глас, никаков одговор на нивната очајничка молитва. Никаков оган не ја спалил жртвата.

Продолжувајќи го своето безумно поклонување, лукавите свештеници постојано се обидувале да пронајдат некаков начин да запалат оган на олтарот и да го наведат народот да поверува дека огнот дошол непосредно од Ваал. Меѓутоа, Илија го следел секое движење на свештениците кои, сè уште неосновано надевајќи се дека ќе им се даде можност за измама, продолжиле со бесмислените ритуали.

150 „А кога дојде пладне, почна да ги исмејува Илија говорејќи: Викајте посилно: зашто он е бог! Можеби е зафатен или има работа, или е на пат, или можеби заспал, па ќе се разбуди. А тие стоеја и викаа на цел глас, и се сечеа со ножеви и шилци по својот обичај, додека крв не им потече. И кога помина пладне, застаана да пророкуваат додека дојде време да се принесе дар: но никаков глас ниту некој да одговори, ниту некој да чуе“ (1. Царевите 18,27-29).

Сатаната со задоволство би им дошол на помош на оние кои ги измамил и кои верно му служеле. Со уживање би им пратил молња да ја спали нивната жртва. Но Јехова го спречил сатаната, ја ограничил неговата моќ и никакво лукаво непријателство не можело да предизвика ниту една искра на Вааловиот олтар.

Најпосле, кога гласовите им засипнале од викање, кога целата облека им била крвава од раните што сами си ги направиле, свештениците ги обзел очај. Со голема жестина тогаш заедно застаанале и упатувале молитви со клетви кон својот бог на сонцето, а Илија продолжил внимателно да ги следи, зашто знаел дека истиот миг би бил растргнат на парчиња ако свештениците успеат на каков било начин да запалат оган на олтарот. Се приближила вечерта. Вааловите пророци биле уморни, исцрпени и збунети. Еден предлагал едно, друг предлагал друго, но најпосле престанале да се трудат. Нивниот вик и проколнување веќе не одекнувале над Кармил. Очајнички се повлекле од борбата.

Во текот на целиот ден народот ги гледал напорите на заведените свештеници. Гледал како бесно скокале околу олтарот, небаре сакале да ги дофатат вжарените сончеви зраци за да ја остварат својата цел. Со ужас гледале како свештениците си го касапат сопственото тело. Луѓето сега имале можност да раз-

мислат за сите лудости на идолопоклонството. Мнозина веќе биле сити од пројавите на демонските сили и со најдлабок интерес очекувале што ќе направи Илија.

Се приближил моментот на вечерната жртва и Илија го повикал народот. „Пристапете кон мене“, им рекол тој. И кога луѓето се приближиле треперејќи, тој почнал да го поправа разрушениот олтар врз кого некогаш луѓето му принесувале жртви на небесниот Бог. За него овој разурнат куп камења бил подрагоцен од сите незнабожечки олтари заедно.

Поправајќи го древниот олтар, Илија покажал колку го почитува заветот што Господ го направил со Израелците кога го преминале Јордан и влегле во ветената земја.

Зел „дванаесет камења според бројот на племињата од синовите Јаковови... и направи од тоа олтар во името Господово“ (1. Царевите 18,31.32).

Разочараните Ваалови свештеници, исцрпени од залудните напори, чекале да видат што ќе стори Илија. Тие го мразеле пророкот затоа што ги ставил на проверка која покажала колку се слаби и немоќни нивните богови, но во исто време и се плашеле од неговата сила. Народот исто така чекал во страв и речиси без здив ја набљудувал Илиевата подготовка. Спокојното држење на пророкот било во силна спротивност со фанатичното и безумно однесување на Вааловите следбеници.

Откако го довршил олтарот, пророкот ископал канал околу него, наредил дрва, го подготвил телето и ја положил жртвата врз олтарот, па потоа му наредил на народот да полее вода врз жртвата и олтарот. „Наполнете четири ведре вода, и истурете ја врз жртвата и врз дрвата“, заповедал Илија. „И пак рече: направете уште еднаш. И тие направија така. Па пак рече: направете го тоа по трет пат. И направија и по трет пат, па водата потече околу олтарот, и се наполни каналот со вода.“ 152

Потсетувајќи ги луѓето за нивниот долгогодишен отпад, кој врз нив го навлекол Господовиот гнев, Илија ги повикал луѓето да си ги понизат срцата и да се вратат кон Бога на своите татковци за да се отргне проклетството од земјата Израелова. Потоа, поклонувајќи му се на невидливиот Бог, тој ги подигнал рацете кон небото и се помолил со едноставна молитва. Вааловите свештеници викале, скокале и се тркалале од рано утро до вечер. Но во молитвата на Илија немало никакви неартикулирани извици за да одекнуваат од ридовите на Кармил. Тој се молел со верба дека Бог е присутен, дека ја гледа оваа сцена и ја слуша неговата

молитва. Вааловите пророци се молеле бесно и неповрзано. Илија се молел едноставно и сесрдно барајќи Бог да покаже дека е поголем од Ваал и Израел повторно да се врати кај Него.

„Господе Боже Авраамов, Исаков и Израелев“, се молел пророкот, „нека познаат денес овие луѓе дека си ти единствен Бог во Израел и дека јас сум твој слуга, и дека по твојата реч го извршив сево ова. Чуј ме, Господи, вослиши ме, за да познае овој народ дека си ти Господ Бог, кога повторно ќе ги обрнеш срцата нивни.“

Свечена тишина ги обзела сите. Вааловите свештеници трепереле од страв. Свесни за својата вина, очекувале брза казна.

153 Само што Илија ја завршил својата молитва, пламени јазици од оган блеснале како молња и се спуштиле од небото на подигнатиот олтар: ја спалиле жртвата, ја испиле водата во каналот и ги спалиле дури и камењата од олтарот. Блесокот од оганот ја осветлил планината и ги заслепил очите на присутните. Во долината, каде што мнозина со страв и како без дух ги набљудувале движењата на оние што се наоѓале на врвот, јасно се видело како паѓа огнот од небото. Сите стоеле вчудовидени пред оваа глетка. Огнот бил сличен на пламенен столб кој на Црвеното Море ги одвоил Израелевите деца од египетската војска.

Луѓето по ридовите паднале ничкум од стравопочит пред невидливиот Бог. Не се осмелувале да продолжат да гледаат кон огнот пратен од небото. Стравувале и самите да не бидат спалени. Убедени дека должност им е да го признаат Илиевиот Бог како Бог на своите татковци, кому му должат послушност, повикале во еден глас: „Господ е Бог, Господ е Бог“ (1. Царевите 18). Тој вик јасно одекнувал низ планината и одсвонувал долу во рамнината. Израел конечно се разбудил, ја отфрлил заблудата и се покајал. Луѓето увиделе колкав срам му нанеле на Бога. Јасно ја разбрале огромната разлика меѓу Вааловиот култ наспроти разумната служба што ја очекува вистинскиот Бог. Народот согледал дека Бог е и праведен и милостив кога ги лишил од роса и дожд само да ги наведе да го признаат Неговото име. Се увериле дека Илиевиот Бог е над секој идол.

154 Вааловите свештеници со запрепастување го набљудувале откровението на Јеховината сила. Но, и покрај својот пораз, и покрај присуството на божествената сила, тие одбивале да се покаат за своите зли дела. И покрај сè сакале да останат Ваалови пророци. Со тоа покажале дека заслужуваат да бидат

уништени. Господ му дал наредба на Илија да бидат уништени тие лажни учители за да ги заштити Израелците од влијанието на оние кои ги учеле му да се поклонуваат на Ваал. Гневот на народот тогаш пламнал против водачите коишто ги наведувале на престапништво. И кога Илија ја издал наредбата: „Фатете ги тие Ваалови пророци и ниеден да не остане“, луѓето биле подготвени да го послушаат. Ги фатиле свештениците и ги одвеле до потокот Кисон, каде што слугите Ваалови биле убиени пред да се заврши денот кој означувал почеток на значајна реформа. Ниту еден не останал жив.

ОД ЕЗРАЕЛ ДО ХОРИВ

Оваа глава се ѿемели на 1. Царевиие 18,41-46; 19,1-8

Погубувањето на Вааловите пророци отворило пат за спроведување на духовна преобразба меѓу десетте племиња на северното царство. Илија му укажал на народот за неговото отпадништво и го повикал да ги понизат своите срца и да се вратат кај Господа. Казната од небото била извршена. Луѓето ги исповедале своите гревови и го признале Бога на своите татковци за единствен жив Бог. А сега требало да се повлече проклетството од небото и да се обнови земскиот благослов за живот. Дождот требал да ја освежи земјата. „Оди, јади и пиј, зашто доаѓа голем дожд“, му рекол Илија на Ахав. Потоа пророкот се качил на врвот од гората да се помоли.

Илија не му рекол на Ахава да оди да се подготви за дожд поради некои видливи знаци. Пророкот не видел ниеден облак на небото, ниту пак слушнал грмење. Тој едноставно ги изговорил зборовите што Господовиот Дух му ги дал да ги изговори како одговор на неговата силна вера. Илија целиот ден непоколебливо ја вршел волјата Господова и покажал доверба во Божјите пророчки зборови. И сега, откако направил сè што било во негова моќ, знаел дека небото дарежливо ќе ги излие ветените благослови. Истиот Бог кој пратил суша ветил и обилен дожд како награда за доброто. И сега Илија чекал на ветениот дожд. Во став на понизност, ставајќи го „лицето свое меѓу колената свои,“ тој упатил молитва кон Бога во името на Израел, кој се покајал.

Илија неколку пати го праќал својот слуга до местото каде што се пружал поглед кон Средоземното Море, да види има ли каков било знак дека Бог ја услышил неговата молитва. Секој пат слугата се враќал со зборовите: „Нема ништо“. Пророкот не го загубил трпението ниту верата, туку ја продолжил својата сесрдна молитва. Шест пати момчето се враќало со вест дека на

бакарното небо нема никакви знаци за дожд. НепокOLEбЛИВИОТ Илија го пратил уште еднаш, и овој пат тоа се вратило со зборовите: „Ене мал облак колку дланка човечка се издига над морето“.

Тоа било доволно. Илија не чекал црни облаци да го покријат небото. Со вера тој во ова облаче гледал обилен дожд, и постапувајќи во согласност со својата вера, брзо го пратил слугата кај Ахава со веста: „Подготви ја својата кочија и слегувај, за да не те фати дождот“.

Во тој тежок момент од историјата на Израел Бог можел да го употреби Илија бидејќи бил човек со силна вера. Додека се молел, неговата вера сè повеќе растела и цврсто се држела за небесните ветувања. Тој истрајал во своите молитви сè додека не биле услышени. Не чекал целосни докази дека Бог го чул, туку бил подготвен сè да стави на коцка, дури и на најмалиот доказ на Божјата наклоност. Она што можел да го направи под Божјо водство, може да го стори секој во својот делокруг во Божјата служба, затоа што за пророкот од Галад било напишано: „Илија беше човек смртен како и ние, и му се помоли на Бога да не врне дожд на земјата три години и шест месеци“ (Јаков 5,17). 157

Таква вера му е потребна денес на светот – вера која ќе се држи за ветувањата на Божјата реч и која нема да попусти сè додека Небото не ја услыши молитвата. Таквата вера цврсто нè поврзува со Небото и ни дава сила да се бориме со силите на темнината. Верата на Божјите деца „победија царства, вршеа правда, добија ветувања, затворија уста на лавови, угаснаа огнена сила, ја победи острицата на мечот, од немоќни станаа крепка, постанаа силни во бој, ги растераа туѓите војски“ (Евреите 11, 33.34). И ние денес мораме токму со вера да ги оствариме најголемите Божји намери за нас. „Ако можеш да поверуваш, сè е можно за оној кој верува“ (Марко 9,23).

Верата е основен, составен дел на молитвата. „Оние кои сакаат да дојдат при Бога, треба да веруваат оти Тој постои и дека ги наградува оние, што го бараат.“ „Доколку нешто помолиме што е според Неговата волја да добиеме, Тој нè слуша, и кога знаеме дека нè слуша што и да помолиме, знаеме дека ќе ни даде што и да побараме во Него“ (Евреите 11,6; 1. Јованово 5,14.15). Нашите молби можеме да ги изнесуваме пред Отецот со истата упорна вера како Јакововата и Илиевата, непопустливо и истрајно, и да бараме сè што ни ветил. Честа на Неговиот престол е сигурност за исполнување на Неговата реч. 158

Кога Ахав се подготвил да слезе надолу, сенките на ноќта веќе се спуштале на гората Кармил. „Тогаш се помрачи небото од облаци и ветрови и падна голем дожд. А Ахав седејќи во кола, дојде во Езраел.“ Патувајќи низ царскиот град во мракот и страшниот татнеж, Ахав не можел да го препознае патот пред себе. Меѓутоа, Божјиот пророк, кој тој ден го понизил Ахава пред неговите слуги и ги погубил неговите незнабожечки свештеници, сè уште го признавал за цар над Израел, па сега во знак на поданичка верност, поткрепен со Божјата сила, трчал пред царската кола и ги довел пред градската порта.

159 Овој милослив акт на Божјиот гласник кон безбожниот цар претставува поука за сите оние кои имаат високо мислење за себеси, а тврдат дека сакаат да бидат Божји слуги. Некои луѓе сметаат дека е понижувачки да извршуваат извесни должности, и дека тоа е под нивното достоинство. Тие се колебаат да ја извршат дури и најнеопходната работа бидејќи се срамаат да ги исполнуваат задолженијата како слуги. Таквите луѓе можат многу да научат од Илиевиот пример. Тој со својата реч за три години го спречил небесниот благослов. Бог на виден начин му ја покажал својата милост, зашто на негова молитва пратил оган од небото да ја спали жртвата. Тој со својата рака ги убил незнабожечките пророци и така ја исполнил Божјата пресуда. А неговата молитва за дожд била услышена. Меѓутоа, по сите победи со кои Бог ја почестил неговата јавна служба, тој доброволно ја вршел задачата на слуга.

Илија и Ахав се поделиле пред портите на Езраел. Пророкот претпочитал да остане надвор од градските сидишта, па се завиткал во својата наметка и легнал да спие на голата земја. Царот влегол во градот и наскоро дошол до својот дворец, па ѝ кажал на жена си за чудесните настани што се случиле изминатиот ден, како и за откровението на Божјата сила која му посведочила на Израел дека вистинскиот Бог е Господ, а Илија – негов вистински гласник. Језавела, жена со тврдо и непокајано срце, веднаш се разгневила кога дознала од Ахава за погубувањето на незнабожечките пророци. Не сакала да признае дека тоа што се случило на Кармил било доказ за Божјата сила и провидение. Дрско и смело изјавила дека Илија треба да умре.

Во текот на ноќта еден гласник го разбудил уморниот пророк и му ја предал пораката на Језавела: „Нека ми испратат боговите најтешка казна и нешто повеќе нека ми додадат, ако

утре во ова време не направам со твојата душа, она што беше направено со душата на секого од нив“.

Би можело да се претпостави дека Илија, кој покажал толкава бестрашност и кој целосно триумфирал над царот, свештениците и народот, никогаш повеќе нема да падне во малодушност ниту да дозволи да го совлада страв. Но, ни овој човек, кој примил толку многу докази за Божјата милост и љубов, не бил без човечки слабости. И верата и храброста го издале во ваквиот мрачен час, и тој претрашено скокнал од сонот. Од небото се излевал дожд и насекаде владеел мрак. Пророкот се дал во бегство за да го спаси својот живот, заборавајќи дека Господ три години пред тоа го одвел на едно место каде што не можел да го стигне гневот на Језавела, ниту пак Ахав можел да го пронајде. Кога стигнал во Вирсавеја, „таму го остави слугата свој, а самиот отиде во пустината ден одење“.

Илија не смеел да го напушта местото на својата должност, туку требало да се обрати на Оној кој го пратил да ја одбрани честа на името Господово, молејќи Го за заштита од гневот на Језавела. Требало да му каже на гласникот дека Бог, во кого се надева, ќе го заштити од нејзината омраза. Одвај поминале неколку часа откако бил сведок на откровението на чудесната Божја сила, и тоа требало да му биде сведоштво дека Бог нема да го напушти. Да останел таму каде што се наоѓал, да се потпрел на Божјата сила и заштита, да останел решителен бранител на вистината, би бил заштитен од сè. Господ би му подарил уште една значајна победа казнувајќи ја Језавела, што би оставило голем впечаток врз царот и кај народот би довело до голема реформа.

Илија многу очекувал од чудото што се случило на Кармил. Се надевал дека по таа случка, по толку видна пројава на Божјата сила, Језавела повеќе нема да има влијание врз Ахав и дека во цел Израел наскоро ќе се оствари брза реформа. На врвот на Кармил го поминал целиот ден не вкусувајќи ништо. И покрај сите физички напори што ги претрпел дента, сепак бил посебно храбар кога ја предводел колата на Ахав кон портата на Езраел.

Меѓутоа, Илија сега западнал во состојба која често ги снаоѓа луѓето по големи достигнувања во верата и славни подвизи. Стравувал дека започнатата реформа на Кармил нема да биде долготрајна и западнал во малодушност. Се воздигнал до најголеми височини, но сега паднал ниско. Додека на него бил Духот на Семоќниот, можел да поднесе и најголеми искушенија на верата, но во тие моменти на малодушност, слушајќи ја по-

раката на Језавела преку која работел сатаната, ја загубил својата потпора во Бога. Бил длабоко вознемирен и постапил неразумно. Заборавајќи на Бога, Илија бегал сè подалеку, додека најпосле не се нашол сам во злокобна пустелија. Сосем исцрпен, седнал под една смрека да се одмори и седејќи така, посакал да умре. „Доста е повеќе Господи, прими ја душата моја, зашто не сум подобар од татковците свои“, извикал тој. Како бегалец, далеку од човечките домови, со скршен дух од горчливо разочарување, посакал повеќе никогаш да не види човечко лице. Најпосле, крајно изнемоштен, го совладал сон.

Во животот на секој човек настапува период на големо разочарување и крајна малодушност – кога мора да ја испиеме чашата на болката, кога ни е тешко да веруваме дека Бог е сè уште милослив кон земските деца и полн со љубов кон нас, кога немир ја обзема душата и смртта ни изгледа помила од животот. Во тие моменти мнозина губат вера во Бога и стануваат робови на сомнеж и неверство. Кога во такво време би можеле да ја согледаме величината на Божјето провидение со духовни очи, би забележале како ангелите се трудат да нè спасат од самите нас, да ни ги постават нозете на основа поцврста и од вечните планини. Тогаш во нас би се појавила нова вера и нов живот.

Во деновите на својата тага и тешка несреќа Јов рекол:

„Нека е проклет денот во кој се родив.“

„О, да беа точно измерени маките мои,
и заедно со нив да го беа ставиле на терезија страдањето мое!“

163 „О, да се беше збиднала желбата моја,
и Бог да го исполнеше она за коешто копнеам!
О, да сакаше Бог да ме сотре,
да млатнеше со раката Своја и да ме истребеше!
Тоа би ми била вистинска утеха.“

„Затоа нема да ја воздржувам устата своја;
ќе говорам иако сум тажен во духот свој;
ќе се поплакувам во горчината на душата своја.“

„Душата моја сака ...подобро смрт отколку живот.
Ми омрзна животот;
Нема вечно да живеам:
Оддалечи се од мене,
дните мои се само суета.“

За Јов 3,3; 6,2.8-10; 7,11.15.16

Но на Јов не му било дадено да умре, иако бил сит од животот. Укажано му било на подобра иднина и упатена вест на надеж:

„Ќе бидеш цврст, и нема да се плашиш:
Затоа што ќе ја забораиш тагата:
како за истечена вода ќе се секаваш за неа.
и животот твој ќе блеска појасно од пладне:
како утро ќе светнеш.
Ќе бидеш спокоен,
зашто постои надеж...
Ќе легнеш,
и не ќе има кој да те заплашува;
Мнозина ќе ти се умилкуваат.
А на злосторниците ќе им згаснат очите,
не ќе има веќе засолниште за нив,
единствената надеж ќе им биде да издивнат.“

За Јов 11,15-20

Од длабочините на очајот и малодушноста, Јов се издигнал до врвовите на бескрајна доверба во милоста и спасоносната Божја сила. Победоносно изјавил:

„И да ме погуби, сепак јас ќе имам доверба во Него:...
Тој исто така ќе биде моето спасение.“
„Јас знам, Искупителот мој е жив,
и Тој во последниот ден ќе застане над земјата:
И ако моето тело биде уништено од црвите,
сепак јас во телото мое ќе го видам Бога:
Јас сам ќе го видам,
моите очи ќе Го видат, а не на друг.“

164

За Јов 13,15.16; 19,25-27

„Господ му одговори на Јов од виорот“ (За Јов 38,1), и на својот слуга му го открил величието на Неговата сила. И кога Јов за момент се загледал во својот Творец, се згрозил од себеси и се покајал во прав и пепел. Господ тогаш обилно го благословил, така што направил последните години да бидат најдобри во неговиот живот.

Надежта и храброста се од суштинско значење за совршена служба на Бога. Тие се плод на верата. Грешно е и неразумно да се очајува. Бог може и сака на своите слуги да им подари

„пообилна“ (Евреите 6,17) сила отколку што им е потребна да истрпат искушение и неволја. Колку и да ни се чини дека плановите на непријателот на Божјото дело се мудро скроени и поставени, Бог може да ги осуети и оние највештите. Но, Тој тоа ќе го направи на свој начин и во свое време, кога ќе види дека верата на Неговите слуги ја издржала проверката.

За обесхрабрените постои сигурен лек – вера, молитва и работа. Верата и работата му влеваат на човекот сигурност и задоволство, кои ќе јакнат од ден во ден. Дали лесно се препушташ на мрачни чувства или крајна малодушност? Не стравувај ни во најцрните денови кога сè изгледа безнадежно. Имај вера во Бога. Нему Му се познати сите твои потреби. Тој е семејен. Неговата бескрајна љубов и сочувство не можат да се исцрпат. Не плаши се дека нема да го исполни Своето ветување. Тој е вечна вистина. Тој никогаш нема да го измени заветот што го склучил со оние кои Го љубат. Бог им дава на своите верни слуги онолку сила колку што им е потребно. Апостол Павле сведочи: „И ми рече: доволна ти е мојата благодат; бидејќи мојата сила наполно се покажува во слабоста... затоа добро ми е во слабостите, во навредување, во маки, во прогонување, во тага за Христа, зашто кога сум слаб, тогаш сум силен“ (2. Коринќаните 12,9.10).

166

Дали Бог го напуштил Илија во неговите тешки мигови? О, не! Бог не го љубел помалку својот слуга во моментот кога се чувствувал напуштен од Бога и луѓето, туку како одговор на неговата молитва пратил оган од небото и го осветлил врвот на планината. И сега сонливиот Илија го разбудил еден благ допир и пријатен глас. Тој се сепнал од страв, подготвен да бега, плашејќи се можеби да не го пронашол неговиот непријател. Но лицето наведнато над него, со израз полн со сочувство, не било лице на непријател, туку на пријател. Бог пратил ангел од небото со храна за својот слуга. „Стани и јади“, му рекол ангелот. „И тој погледна и ете, до главата имаше леб на јаглен печен и стомна со вода.“

Откако се окрепил од храната која била подготвена за него, Илија повторно заспал. Ангелот дошол и по втор пат. Го допрел исцрпениот човек и нежно и сочувствително му рекол: „Стани и јади, зашто те чека долг пат“. „И тој стана, јадеше и се напи“, и се окрепи од тоа јадење и одеше „четириесет дена и четириесет ноќи додека не дојде до Божјата гора Хорив“, каде што нашол засолниште во една пештера.

„ШТО БАРАШ ТУКА, ИЛИЈА?“

167

(Оваа глава се темели на 1. Царевиие 19,9-18)

Иако скриено од луѓе, Илиевото засолниште на гората Хорив било познато за Бога. Уморниот и обесхрабрен пророк не бил оставен сам да се бори против силите на темнината кои награвалие врз него. На влезот од пештерата во која се скрил, Бог се сретнал со Илија преку моќен ангел, пратен да се распраша за неговите потреби и да му го објасни Божјиот план во поглед на Израел.

Сè додека не научил целосно да се потпира на Бога, Илија не можел да го изврши делото за оние кои биле заведени да го обожаваат Ваал. Големиот триумф на кармилските височини го отворил патот за нови, уште поголеми победи. Меѓутоа, поради заканите на Језавела, Илија не ги искористил прекрасните можности што му се нуделе. Божјиот човек требало да разбере колку неговата состојба е мизерна во однос на положбата која Господ сакал тој да ја земе.

Бог својот искушан слуга го дочекал со прашањето: „Што бараш ти тука, Илија?“ Те пратив на потокот Хорат, а подоцна кај вдовицата во Сарепта. Ти наредив да се вратиш во Израел и да излезеш пред идолопоклоницките свештеници на Кармил. Ти подарив сила царевата кола да ја водиш до капијата на Езраел. Но кој ти рече така брзо да побегнеш во пустина. Што правиш овде? 168

Со огорчена душа, Илија се пожалил: „Ревнував за Господ Бог над војските, зашто синовите Израелеви го оставија твојот завет, твоите олтари ги разрушија, и пророците твои со меч ги убија; а јас останав сам, но и мојата душа сакаат да ми ја земат.“

Ангелот го повикал пророкот да излезе од пештерата, да застане пред Господа на гората и да ја сослуша Неговата реч. „И ете, Господ проаѓаше, а пред Господа голем и силен ветар, кој ридови уриваше и карпи уништуваше: но Господ не беше

во ветрот; а по ветрот земјотрес, но Господ не беше во земјотресот; по земјотресот оган, но Господ не беше во огнот; по огнот тивок и тенок глас. А кога го слушна тоа Илија, го затскри лицето свое со наметката и излегувајќи застана на вратата од пештерата.“

Бог одлучил да му се открие на својот слуга како „глас тивок и тенок“, а не со некое моќно откровение на божествената сила. Сакал да го поучи Илија дека делото коешто најуспешно ги остварува Неговите цели не мора секогаш да биде со особена големина. Додека Илија чекал да му се открие Господ, поминала луѓа, светкале молњи и се појавил оган. Но во сето тоа не бил Бог. Најпосле се зачул тивок, тенок глас и пророкот го покрил своето лице поради Господовото присуство. Неговата раздразливост се смирила, духот омекнал и се потчинил. Сега сфатил дека мирната доверба и цврсто потпирање на Бога секогаш ќе му осигура помош кога тоа ќе му биде потребно.

Божјата вистина не мора секогаш научно да се образложува за да се убедат и обратат душите. На човековото срце не може толку да се влијае со красноречивост или со логика, колку со благото посредство на Светиот Дух, кој мирно но сигурно влијае на преобразбата и развојот на карактерот. Тивкиот и тенок глас на Божјиот Дух има сила да го промени срцето.

„Што бараш тука, Илија?“ запрашал гласот. А пророкот одговорил: „Ревнував за Господ Бог над војските, зашто синовите Израелеви го оставија твојот завет, твоите олтари ги разрушија, и пророците твои со меч ги убија; а јас останав сам, но и мојата душа сакаат да ми ја земат“.

Господ му одговорил на Илија дека престапниците во Израел нема да поминат неказнето. Требало да се изберат посебни луѓе кои ќе ја остварат Божјата цел – казнување на идолопоклонничкото царство. Нешто решително мора да се изврши за да им се даде на сите можност да прејдат на страната на вистинскиот Бог. Било неопходно Илија да се врати во Израел и да ја сподели одговорноста со другите луѓе за да се спроведе реформата.

Господ му заповедал на Илија: „Врати се по патот свој преку пустината во Дамаск, и кога ќе стигнеш, помажи го Азаила за цар на Сирија, а Јуја, Намесијевиот син, помажи го за цар над Израел; Елисеја, пак, Сафатовиот син, од Авел-Маул, помажи го за пророк место себеси; зашто кој ќе избега од Азаиловиот меч, него ќе го убие Јуј, а кој ќе се избави од мечот на Јуја, него ќе го убие Елисеј“ (1. Царевите 19,15-17).

Илија мислел дека само тој во Израел му служи на вистинскиот Бог. Но Бог, кој го познава секое срце, му открил на пророкот дека и многу други во текот на долгите години на отпадништво му останале верни на Господа. Бог рекол: „Но си оставив во Израел седум илјади, кои ниеден не ги свитка колената пред Ваал ниту со устата своја го целиваше“ (1. Царевите 19,18).

Многу поуки можат да се извлечат од Илиевото искуство од тие денови на обесхрабрување и очигледен пораз, поуки од непроценлива вредност за Божјите слуги денес, во ова време обележано со општо отстапување од вистинскиот пат. Отпадништвото кое денес преовладува е слично на отпадништвото кое го зафатило Израел во времето на пророкот. Тоа што човечкото го воздигаат над Божјото, ги величаат популарните водачи, го обожаваат Мамона и таканаречената наука над вистината на откровението, мнозина и денес одат по Ваал. Сомнежот и неверието имаат погубно влијание врз разумот и срцето, и на мнозина човечките теории им се поважни од Божјите зборови. Јавно се проповеда дека дошло време кога човечкиот разум треба да се издигне над учењето на Библијата. Се тврди дека Божјиот закон, Божјето мерило на праведноста нема повеќе никакво значење. Непријателот на вистината настојува со измамничка сила да направи човечките одредби да се постават наместо Божјите и да се заборава она што е предвидено да му донесе среќа и спасение на човештвото.

171

Меѓутоа, широко распространетото отпадништво сепак не е сеопшто. Не се сите на овој свет беззаконици и полни со грев, ниту пак сите преминале на страната на непријателот. Бог има илјадници луѓе кои не ги свиткале колената пред Ваал, кои копнеат да разберат сè што е во врска со Христа и законот и се надеваат, колку и да им е тешко, дека Исус наскоро ќе дојде и ќе стави крај на гревот и смртта. Има и мнозина кои во незнаење му служат на Ваал, но за нив сè уште се бори Духот Божји.

На таквите луѓе им е потребна помош од оние кои веќе го познаваат Бога и моќта на Неговата Реч. Во време какво што е денешново, секое Божје дете треба сесрдно да им помага на другите. Ангелите Божји им помагаат на оние кои ја разбираат библиската вистина и настојуваат да пронајдат души кои копнеат за светлина. Никој не треба да се плаши да тргне по патот по кој одат ангелите. Благодарение на верноста и трудот на посветените евангелски работници, мнозина ќе го напуштат идолопоклонството и ќе почнат да го почитуваат живиот Бог. Мнозина ќе престанат да им оддаваат почести на човечките

творби и бестрашно ќе застанат на страната на Бога и на Неговиот закон.

Многу зависи од неуморниот труд на посветените и верни работници, па од тие причини сатаната на сите можни начини се труди да ги попречи послушните на Бога во остварувањето на Божјиот план. Тој ги наведува луѓето да ја забораваат својата возвишена и света должност и да станат задоволни од насладите во овој живот. Тој ги наведува удобно да се сместат или, поради стремежот за световни придобивки, да се селат од местото на кое би можеле да бидат сила за добро. Други, пак, ги наведува да ја напуштат својата должност поради противставување или прогонство. Меѓутоа, небото кон сите се однесува со најнежно сожалување. На секое Божје дете, чиј глас е замолчан од непријателот на душите, му се упатува прашањето: „Што правиш тука?“ Јас ти поставив должност да го проповедаш евангелието во целиот свет и да го подготвуваш народот за Господовиот ден. Зошто си тука? Кој те прати овде?

Радоста што го исполнувала Христа, која му дала сила да се жртвува и страда, била радост која произлегла од желбата да ги види грешниците спасени. Таква радост треба да има и секој Негов следбеник, поттик за неуморна работа. Луѓето, кои барем донекаде разбираат што значи откупувањето за нив и за нивните ближни, ќе ја разберат до извесен степен и огромната потреба на човештвото. Нивното срце ќе се исполни со сочувство кога ќе ја увидат моралната и духовната беда на илјадници луѓе кои се наоѓаат во сенката на страшна пропаст, спрема која телесните страдања се навистина ништо.

На некои семејства, како и на поединци им се поставува прашањето: „Што правиш тука?“ Во многу цркви има семејства кои добро ја познаваат вистината на Божјата Реч и кои можат да го рашират своето влијание ако се преселат во место во кое е неопходна нивната дејност. Бог ги повикува христијанските семејства да отидат во непросветлени места на земјата и да работат мудро и истрајно и да се заложат за оние кои потонале во духовна темнина. За да може човек да одговори на ваква покана, неопходна е голема пожртвуваност. Додека мнозина чекаат да ги отстранат сите пречки, душите умираат без надеж во Бога. Поради земска корист, поради стекнување на научно знаење, луѓето се подготвени да отидат во области каде што се закануваат заразни болести и да се изложат на тегоби и немаштија. Каде се таквите кои се волни да го направат истото за да им зборуваат на другите за Спасителот?

Не е нешто необично ниту пак ново и духовно силните луѓе во тешки околности, кога се под притисок на искушение, да се обесхрабрат и станат потиштени, или понекогаш да им се чини дека нема ништо привлечно во животот што би го посакале. Сите тие треба да имаат на ум дека еден од најголемите про-роци избегал од гневот на една разбеснета жена за да си го спаси својот живот. Како бегалец, уморен и исцрпен од пату-вањето, длабоко разочаран и скршен во духот, посакал да умре. Меѓутоа, кога изгубил секаква надеж и кога му се чинело дека е разурнато целокупното негово живот-но дело, токму тогаш ја примил најголемата поука во својот живот. Во часот на својата најголема слабост научил дека токму во најтешките ситуации треба и може да се надева на Бога.

Илиевото искуство треба да им влее надеж на оние кои своите животни сили ги посветуваат на пожртвувана работа за доброто на другите, но честопати губат храброст и паѓаат во малодушност. Божјата непрестајна грижа, љубов и сила посебно се манифестира во полза на оние чија ревност и корист погрешно се толкуваат или се потценуваат, чии совети и укори се пренебрегнуваат и чиишто напори за проповедање на реформите се пречекуваат со омраза и противење.

Сатаната ги напаѓа душите со најголеми искушенија токму тогаш кога се најслаби. Тој се надевал дека така ќе го совлада и Божјиот Син, како што многупати го победил и човекот. Дури и оние кои долго и храбро се бореле за победа на доброто, подлегнале на искушението во моменти на слаба волја и вера. И Мојсеј во еден момент ја загубил довербата во Семоќниот, уморен од четириесетгодишното талкање низ пустината и од борбата со неверниот народ. Попуштил токму пред границата на Ветената Земја. Така се случило и со Илија. Тој, кој не ја изгубил верата во годините на суша и глад и ја зачувал вербата во Јехова, кој бестрашно стоел пред Ахав, и кој целиот оној напорен ден на Кармил стоел пред сиот Израелев народ како единствен сведок на вистинскиот Бог, сепак, во моменти на малодушност, дозволил стравот од смртта да биде посилен од неговата вера во Бога.

Слично се случува и со нас. Кога сме окружени со сомнежи, збунети од околностите, измачени од сиромаштијата или неволјите, сатаната настојува да ја поткопа нашата вера во Бога. Тогаш ни укажува на сите наши грешки што сме ги сториле, обидувајќи се да нè наведе да изгубиме доверба во Бога и да се

посомневаме во Неговата љубов. Тој се труди да ја обесхрабри душата и да ја уништи нашата врска со Бога.

Оние кои се борат во првите редови и по налог на Светиот Дух вршат некое посебно дело, честопати ќе почувствуваат реакција кога ќе попушти оној најголем притисок. Очајот може да ја поколеба и најтврдата вера, да ја ослаби и најсилната волја. Но Бог има разбирање за нашите слабости и секогаш е полн со љубов и милост кон нас. Тој ги чита побудите и целите на нашето срце. Водачите во Божјето дело треба да научат трпеливо да чекаат, не губејќи ја довербата ни тогаш кога сè изгледа мрачно. Небото нема да ги остави во мигот на нивната неволја.

175 Ништо не е навидум толку беспомошно, и ништо всушност не е толку непобедливо од душата која е свесна за своите слабости и се потпира само на Бога.

Искуството на Илија, кога повторно се потпрел на Бога во мигот на искушение, не претставува поука само за луѓето на одговорни должности. Оној кој бил Илиева сила, може со Својата сила да го поддржи секое Свое дете, колку и да е тоа слабо. Тој од секого очекува верност и преданост и секому му дава сила каква што му е потребна. Човекот е немоќен ако се надева во сопствената сила, но со Божјата станува толку силен што не само што може да го победи злото туку може да им помогне и на другите да го победат. Сатаната никогаш не може да завладее со оној кој ќе се стави под Божја заштита. „И ќе говори: Во Господа е праведноста и силата“ (Исаија 45,24).

Браќа христијани, сатаната ги знае вашите слабости, па така, држете се за Исуса. Ако останете во Божјата љубов, ќе можете да се противставите на секое искушение. Само Христовата праведност може да ви подари сила да се спротивставите на секоја бура на злото која го преплавува светот. Верата мора да биде составен дел од вашето животно искуство. Таа го олеснува секое време и секогаш го подига уморниот. Постојаната надеж во Бога ќе ги реши тајните на провидението кои ви се сега недостапни. Одете со вера по патот кој Тој ви го покажал. Ќе наидуваат искушенија, но вие само продолжете напред. Тоа ќе ја крепи вашата вера и ќе ве оспособува за служба. Извештаите за светата историја не се запишани само за да ги читаме и да им се восхитуваме, туку да ја поттикнат во нас онаа иста вера која некогаш живеела во Божјите слуги. Господ исто така силно ќе работи и денес, каде и да најде верни срца подготвени да станат канали за Неговата сила.

И нам, како и на апостол Петар, ни се упатени зборовите: „Симоне, Симоне, ете, сатаната посака да ве сее како пченица; но Јас се молев за тебе, за да не намали твојата вера“ (Лука 22, 31.32). Христос никогаш нема да ги напушти оние за кои умрел. Ние можеме да Го напуштиме и да паднеме во искушение, но Христос нема никогаш да го напушти оној за чие спасение платил со својот живот. Кога нашиот духовен поглед би станал поизострен, би виделе души потклекнати под притисок на болката, натоварени како кола под тешки снопови, од товарот обесхрабрани до смрт. Би ги виделе и ангелите како ревностно летаат за да им помогнат на оние кои се искушани, да ги потиснат војските на злото кои ги опседнуваат, поставувајќи ги нивните нозе на сигурен темел. Битките кои се водат меѓу овие две војски вистински се како и битките што ги водат армиите од овој свет. Вечната судбина на луѓето зависи токму од исходот на тој духовен конфликт.

Во видението на пророкот Езекиел се појавила една рака под крилата на херувимите. Тоа треба да ги поучи Божјите слуги дека успех може да им даде само Божјата сила. Оние кои вршат должност како Божји гласници не треба да сметаат дека делото Божјо зависи од нив. Таа одговорност не лежи на ограничените човечки суштества. Оној кој не спие, туку работи постојано за да ги оствари Своите цели, ќе го доведе Своето дело до крај. Тој ќе ги осуети безбожниците да не ги остварат своите цели и ќе внесе раскол меѓу оние кои кројат зли планови против Неговиот народ. Оној кој е Цар на царевите и Господ над војските седи меѓу херувими и ги чува Своите деца во текот на борбата и конфликтите меѓу народите. Кога ќе бидат урнати тврдините на владетелите, кога стрелите на гневот ќе ги прободат срцата на Неговите непријатели, Божјиот народ ќе биде сигурен во Неговите раце.

„ВО ДУХОТ И СИЛАТА НА ИЛИЈА“

Во текот на многу столетија по Илиевото време, записот за неговото животното дело ги инспирирало и храбрело оние кои биле повикани да ја бранат правдата за време на големиот отпад. И за нас „до кои стигна крајот на вековите“ (1. Коринќаните 10,11), ова е од посебна важност. Историјата се повторува. И денешниот свет има свои ахави и езавели. Денешниот век е век на идолопоклонство токму како што било во времето на пророкот Илија. Можеби една двор не се гледаат олтари и нема никакви идоли на кои окото може да сопре, но сепак, илјадници луѓе одат по боговите на овој свет – по богатство, слава, задоволства и пријатни бајки кои му дозволуваат на човекот да им попушта на навиките на своето непрепородно срце. Мнозина имаат погрешна претстава за Бога и за Неговиот карактер и така искрено му служат на лажан бог, како да се вистински обожаватели на Ваал. Многу луѓе, дури и меѓу оние кои се нарекуваат христијани, паднале под влијанието кое е насочено против Бога и Неговата вистина. На тој начин се оддалечуваат од божественото, а го воздигнуваат човечкото.

178

Нашето време се карактеризира со дух на неверство и отпад – дух на божемна просветеност која се фали со познавање на вистината, кој всушност е дух на слепа самоувереност. Човечките теории се воздигнуваат и се поставуваат на местото кое му припаѓа на Бога и на Неговиот закон. Сатаната ги наведува луѓето на непослушност, ветувајќи им дека во неа ќе најдат слобода која ќе ги направи слични на богови. Насекаде се пројавува дух кој се спротивставува на јасната Божја реч, кој идолопоклонички ја воздигнува човечката мудрост над божественото откровение. Изгледа дека луѓето дозволиле да им се помати и помрачи нивниот разум со приспособување на обичаите и влијанијата од овој свет, па ја загубиле способноста да прават разлика меѓу светлината и темнината, меѓу вистината и заблудата. Толку се оддалечиле од правиот пат, што сметаат

дека мислењето на неколкуте т.н. филозофи е поверодостојно од вистината на Библијата. Апелите и ветувањата на Божјата Реч, нејзините предупредувања поради непослушноста и идолопоклонството – сето тоа нема моќ да го омекне нивното срце. Тие сметаат дека верата која ги придвижувала Павле, Петар и Јован е старомодна, мистична и недостојна за разумот на современиот мислител.

Во почетокот Бог му го дал на човештвото својот Закон како средство за постигнување среќа и вечен живот. Единствена надеж на сатаната да ги осуети Божјите намери се состои во тоа да ги наведе луѓето да не го почитуваат тој закон. Сатаната постојано се труди погрешно да го претстави учењето на законот и со тоа да го намали неговото значење. Сатанското подмолно дело се огледува во настојувањата да го промени самиот закон, така што луѓето ќе бидат натерани да го прекршуваат, а во исто време да тврдат дека му се покоруваат.

Обидот да се промени Божјиот закон, еден писател го споредил со древната зла шега да се сврти во погрешна насока патоказот поставен на значајна раскрсница меѓу два пата. Ваквата невкусна шега често предизвикувала големи незгоди и тешкотии. 179

Бог подигнал патоказ за оние кои патуваат на овој свет. Едната стрелка на тој патоказ укажува на доброволна послушност кон Творецот како пат кон среќа и живот, додека другата покажува дека непослушноста е пат кој води кон беда и смрт. Патот кон среќата е јасно назначен како пат кој води кон градот засолниште во старозаветниот период. Меѓутоа, во еден тажен период од човечката историја, големиот непријател на сето добро го свртел патоказот и мнозина отишле по погрешен пат.

Господ преку Мојсеја го поучувал Израел: „Кажи, заповедај им на синовите Израелеви: пазете ги саботите Мои, зашто таа е знак меѓу Мене и вас од колено до колено, за да знаете дека Јас сум Господ, кој ве осветува. Пазете ја, пак, саботата, оти таа е света за Господа и за вас. Кој ќе ја оскверни, да се погуби; бидејќи секој, кој ќе врши некаква работа... во саботен ден, нека се предаде на смрт. Затоа синовите Израелеви нека ги пазат саботите, празнувајќи ги во родовите свои. Тоа е знак меѓу Мене и синовите Израелеви довека; зашто во шест дена ги создаде Господ небото и земјата, а во седмиот ден си отпочина и се одмори“ (2. Мојсева 31,13-17).

Со овие зборови Господ јасно покажал дека послушноста е патот кон Божјиот Град: меѓутоа, човекот на беззаконието

180 го свртел и го насочил патоказот во погрешна насока. Тој воспоставил лажна сабота и ги навел луѓето да мислат дека се покоруваат на заповедта на Творецот ако се одмораат во тој ден.

Бог изјавил дека седмиот ден е сабота Господова. Кога „биле довршени небото и земјата“, Тој го издигнал тој ден како спомен на своето дело на создавањето. Одморајќи се во седмиот ден „од сите дела свои кои ги направи, го благослови Бог седмиот ден и го посвети“ (1. Мојсеева 2,1-3).

Саботната заповед била истакната сосем јасно пред Божјиот народ во времето кога излегувал од Египет. Додека сè уште биле во ропство, нивните работодавачи настојувале да ги натераат 181 Евреите да работат в сабота, зголемувајќи им ја нормата на седмичната работа. Условите на работа станувале сè потешки и помачни. Меѓутоа, Израелците биле ослободени од ропството и доведени до едно место каде што без никакви пречки можеле да ги почитуваат прописите на Јехова.

На планината Синај Божјиот закон бил изговорен и истиот на две „камени плочи напишани со Божјиот прст“ (2. Мојсеева 31,18) му бил предаден на Мојсеја. И во текот на речиси четириесет години талкање Израелците постојано биле потсетувани за денот од одморот што Бог го одредил, затоа што мана во седмиот ден воопшто не паѓала, а во денот на подготовка паѓал двоен оброк кој бил чудесно зачуван.

182 Пред да влезат во ветената земја, Мојсеј го посветувал народот: „Држи го денот од одморот и празнувај го“ (5. Мојсеева 5,12). Господ сакал Израелците, со совесно празнување на саботата, постојано да ги потсетува дека се одговорни пред Него како нивен Творец и Откупител. Сè додека ја празнуваат саботата според законот, меѓу нив нема да има идолопоклонство; но ако не се покоруваат на оваа заповед, ќе заборават на својот Творец и ќе почнат да им служат на други богови. „И саботите Мои им ги дадов“, објавил Господ, „да бидат знак помеѓу Мене и нив за да узнаат дека Јас сум Господ кој ги осветува.“ Но, сепак „тие ги отфрлија Моите закони и по уредбите мои не одеа, и саботите Мои ги осквернија, зашто срцето нивно одеше по гнасни богови“. Повикувајќи ги да се вратат, Тој повторно укажал на тоа од колкаво значење е празнувањето на саботата. „Јас сум Господ Бог ваш,“ кажал Тој, „одете по моите уредби, и држете ги моите закони и извршувајте ги; и саботите мои пазете ги да бидат знак помеѓу Мене и вас, та да знаете дека сум Јас Господ Бог ваш“ (Езекиел 20,12.16.19.20).

Изложувајќи му ги на Јуда гревовите поради кои најпосле западнал во вавилонско ропство, Господ рекол: „Ти ги ... оскверни саботите мои.“

„Затоа го излеав врз нив гневот Свој, со огнот на Својата јарост ги истребив, нивните патишта им ги оборив врз главите нивни“ (Езекиел 22,8.31).

Во времето на Неемија, кога повторно се градел Ерусалим, на сите што ја престапувале саботата им била упатена строга опомена: „Не правеа ли така татковците наши, та Бог го пушти ова зло врз нас и врз овој град? А вие уште го умножувате гневот врз Израел осквернувајќи ја саботата“ (Неемија 13,18). 183

И Христос за време на својата земска служба укажувал на обврската да се празнува саботата; во целокупното Негово учење се гледа почитување на уредбата којашто самиот Тој ја воспоставил. Во Негово време уредбата за саботата толку се изопачила што нејзиното празнување повеќе било одраз на себичниот карактер на злбните луѓе отколку што укажувала на Божјиот карактер. Христос ги отфрлил лажните учења преку кои, оние што тврделе дека го познаваат Бога, всушност го претставувале во погрешна светлина. И покрај тоа што рабините немилосрдно го прогонувале, Тој не сакал ни привидно да се усогласи со нивните барања, туку одел по правиот пат и саботата ја празнувал во согласност со Божјиот закон.

Со зборови кои не можеле погрешно да се разберат, Тој посведочил за Неговата почит кон Господовиот закон: „Немојте да мислите дека сум дошол да ги поништам законот и пророците, не сум дошол да ги поништам туку да ги исполнам. Зашто навистина ви велама: додека небото и земјата постои, нема да снеса ниту една јота или црта од законот додека сè не се изврши. Ако некој наруши една од овие најмали заповеди, и ги научи така луѓето, најмал ќе се нарече во Царството Божјо; а кој ги извршува и така ги научи луѓето, тој голем ќе се нарече во Царството Божјо“ (Матеј 5,17-19).

Во текот на христијанската ера, големиот непријател на човековата среќа најжестоко ја напаѓал саботата – четвртата заповед. Сатаната вели: „Ќе се спротивставам на секоја Божја намера. Ќе ги овластам моите следбеници да го тргнат седмиот ден, Господовиот спомен – саботата. Така ќе му покажам на светот дека денот, кој Бог го посветил и благословил, е променет. Луѓето ќе забораваат на тој ден. Ќе го избришам од нивното сеќавање. На негово место ќе го поставам денот што не носи Божји печат, ден кој не може да биде знак меѓу Бога и Не- 184

говиот народ. И ќе ги наведам оние кои го прифаќаат тој ден да му ја придаваат онаа иста светост што Бог му ја придава на седмиот ден.

Ќе се воздигнам себеси преку мојот заменик. Првиот ден ќе биде уважуван и така протестантскиот свет ќе ја прифати таа лажна сабота наместо вистинската. Преку непочитување на саботата – денот што Бог го воспоставил, ќе ги наведам луѓето да го презрат Неговиот закон. Зборовите ‘зашто тоа е знак меѓу мене и вас од колено до колено’, ќе направам да служат во чест на мојот ден за одмор.

Така светот ќе стане мој. Ќе владеам со Земјата и ќе бидам господар на овој свет. Ќе завладеам со умот на оние кои се под моја контрола, така што Господовата сабота ќе стане предмет на посебен презир. Каков знак ќе биде тоа? – Ќе направам празнувањето на саботата да претставува знак на непокорност кон земските власти. Човечките закони ќе бидат толку строги што луѓето нема ни да се осмелуваат да ја празнуваат саботата како седми ден. Од страв да не останат без храна и облека, тие ќе му се придружат на светот во престапувањето на Божјиот закон. Земјата ќе биде целосно под моја власт.“

Непријателот сакал со воспоставување на лажната сабота да ги промени законите и уредбите. Меѓутоа, дали навистина му успеало да го промени Божјиот закон? Одговор даваат зборовите во триесет и првата глава од втората книга Мојсеева. Оној кој е ист вчера, денес, и довека, за седмиот ден, саботата, го објавил следново: „Пазете ги саботите Мои, зашто тоа е знак меѓу Мене и вас од колено до колено...“ „Тоа е знак ... довека“ (2. Мојсеева 31,13.17). Изменетиот пат укажува на погрешен пат, но Бог не се променил. Тој сè уште е силниот Израелев Бог. „Ете, народите се како капка од ведро, и се сметаат како прашина на терезија. Ете, островите Тој ги подигна како прав. Ни Ливан не стигнува за жртвен оган, ни животните по него – за сепаленица. Сите народи пред Него се како ништо – за Него се помалку од ништо, и помалку се од суетата“ (Исаија 40,15-17). Тој и денес ревува за својот закон, токму како што правел и во времето на Ахав и Илија.

А колку многу се пренебрегнува тој Закон! Погледнете го современиот свет кој се наоѓа во отворен бунт против Бога! Нашето поколение навистина е заблудено од неблагоприятност, формализам, нечесност, горделивост, потонато во отпад. Луѓето ја занемаруваат Библијата и ја мразат вистината. Исус гледа како Неговиот закон се отфрла и Неговата љубов се презира,

како луѓето рамнодушно ги примаат Неговите гласници. Тој говорел со милостиви зборови, но луѓето не ги препознале. Праќал предупредувања, но луѓето не обрнувале внимание на нив. Предворјето на храмот на човечката душа станало место на несвета трговија. Луѓето им робуваат на себичноста, зависта, горделивоста и злобата.

Мнозина не се срамат дури и со потсмев да говорат за Божјата реч. Ги исмејуваат луѓето кои веруваат во таа Реч онака како што е напишана. Законот и редот сè повеќе се изложуваат на презир, а по тоа доаѓа и до нескриени престапи на јасните Господови заповеди. Луѓето се тргнале од патот на покорноста и како последица се јавиле насилства и зло. Погледнете во каква беда се наоѓаат милиони луѓе кои обожаваат идоли и залудно се стремат да постигнат среќа и мир.

Погледнете како речиси целиот свет ја пренебрегнува заповедта која наложува да се празнува саботата. Погледнете ја безбожната дрскост на оние кои, од една страна, со закон сакаат да ја запазат наводната светост на првиот ден од седмицата, а од друга страна, со закон дозволуваат продажба на жестоки пијалаци. Тие сакаат да бидат помудри од Светото писмо и се обидуваат да вршат притисок врз совеста на луѓето, додека со ист замав овластуваат едно зло кое човекот го унижува до животно и ги уништува битијата создадени според Божјиот лик. Самиот сатана го инспирира таквото законодавство. Тој многу добро знае дека Божјето проклетство ќе ги стигне оние кои човечките закони ги издигнуваат над Божјите и се труди со сите сили луѓето да ги наведе на широкиот пат, кој води во пропаст.

Луѓето толку долго време се поклонувале на човечки идеи и човечки одредби што речиси целиот свет почнал да ги следи идолите. Во своите обиди да го промени Божјиот закон, сатаната се служи со сите можни измами да ги наведе луѓето да станат против Бога и против знаците по кои се распознаваат праведните. Меѓутоа, Бог нема секогаш да трпи неказнето да се гази и презира Неговиот закон. Доаѓа време за кое говори Исаија: „Ничкум ќе паднат гордите погледи човечки, и она, што е високо кај луѓето, ќе се понизи; а само Господ ќе стои високо во тој ден“ (Исаија 2,11). Оние кои се сомневаат можат да се шегуваат и потсмеваат на прописите на Божјиот закон и може да ги отфрлуваат; мнозина можат да се заразат со духот на световноста, а некои сосема ќе паднат под негово влијание; можеби ќе бидат потребни големи напори и непрекинати жртви

за да се одржи Божјето дело, но сепак на крајот триумфот на вистината ќе биде величествен!

Во последната фаза од завршницата на Божјето дело на земјата повторно ќе биде воздигнато знамето на Неговиот закон. 187 Лажната религија може да преовладува, беззаконието може да се намножи, љубовта на мнозина да олади, крстот од Голгота да биде загубен од вид; мракот може како смртна сенка да го обвиткува светот, луѓето можат со сите сили да се дигнат против вистината, можат да сковаат многубројни заговори за да се совлада Божјиот народ – но во часот на најголема опасност Илиевиот Бог ќе ги употреби човечките орудии да ја објават веста која нема да може да се замолкне. Во пренаселените градови, во местата каде што луѓето најмногу говореле против Бога, ќе се чуе глас на строг укор. Луѓето, кои Бог ги назначил, смело ќе го осудуваат сојузот на црквата со светот. Тие сериозно ќе ги повикуваат другите да го отфрлат човечкиот закон и да ја празнуваат вистинската сабота. Тие ќе проповедаат на сите народи: „Бојте се од Бога, и подајте Му слава, зашто дојде часот на Неговиот суд; и поклонете му се на Оној кој го создал небото и земјата и морето и водните извори... Оној којшто ќе се поклати на сверот и неговата икона и прими жиг на челото свое или на раката своја, ќе пие од виното на Божјиот гнев, вино неразводното, излеано во чашата на Неговиот гнев“ (Откровение 14,7-10).

Бог нема да го прекрши својот завет, ниту, пак, ќе ја измени речта што ја изговорил. Неговата реч вечно ќе остане на сила, непроменлива како што е и Неговиот престол. На денот на судот ќе се покаже заветот кој Бог јасно го испишал со својот прст и целиот свет ќе биде доведен пред судот на Вечната Правда за да ја слушне пресудата.

Денес, како и во времето на Илија, јасно е повлечена граница 188 помеѓу народот кој ги држи Божјите заповеди и оние што им се поклонуваат на лажни богови. „До кога ќе се лулате на две страни?“, извикал Илија. „Ако е Господ Бог, одете по Него; ако е Ваал, одете по него“ (1. Царевите 18,21). А веста за нашето време гласи: „Падна, падна Вавилон големиот... излезете од неа, луѓе Мои, за да не учествувате во гревовите нејзини, и да не се заразите од раните нејзини: бидејќи гревовите нејзини стигнаа до небото, и Бог си спомна за неправдите нејзини“ (Откровение 18,2.4.5).

Не е далеку времето кога секоја душа ќе биде ставена на проверка. Од нас ќе се бара да ја празнуваме лажната сабота.

Ќе се води борба меѓу Божјите заповеди и човечките. Оние кои чекор по чекор попуштале пред барањата на светот, кои се приспособувале на неговите обичаи, побргу ќе се потчинат на световните сили отколку да се изложат на потсмеј, навреди, опасност од затвор и смрт. Во тоа време златото ќе се одвои од трескотот. Вистинската побожност јасно ќе се разликува од лажната и привидната. Ќе потонат во мракот многу ѕвезди на чиј сјај сме се восхитувале. Ќе се покаже срамната голотија на оние кои се кителе со украсите на светилиштето, но не се облекле во Христовата праведност.

Меѓу жителите на земјата, расеани по сите краишта на светот, живеат луѓе кои не ги свиле колената пред Ваал. Како небесните ѕвезди кои се појавуваат само ноќе, овие верници ќе блескаат кога мрак ќе ја покрие земјата и темнина народите. Во незнабожечка Африка, во католичките земји на Европа и Јужна Америка, во Кина и Индија, на морските острови, во сите мрачни делови на Земјината топка, Бог има во резерва мноштво избрани ѕвезди кои ќе блескаат среде мракот и јасно ќе му покажат на отпадничкиот свет колкава моќ на преобразување има покорувањето на Неговиот закон. Дури и денес таквите се појавуваат среде сите народи, раси и јазици. А во часот на најдлабок отпад, кога сатаната со сите сили ќе се труди да ги наведе „сите, мали и големи, богати и сиромашни, слободни и робови“ (Откровение 13,16) под закана на смртна казна да го примат знакот на потчинетост на лажниот ден за одмор, оние верни, „вистински Божји деца без мана“, ќе блескаат „како видело на светот“ (Филипјаните 2,15). Колку ноќта е помрачна, толку нивните ѕраци посилено ќе блескаат.

Што би било кога Илија би го пребројувал Израел во времето кога Божјата казна се излевала над отпадничкиот народ! Тој можел да види само еден на Божја страна. Но, кога рекол: „Само јас останав, но и мојата душа сакаат да ја земат“, речта Господова го изненадила: „Но си оставив во Израел седум илјади кои не ги свиткаа колената пред Ваал“ (1. Царевите 19,14.18).

Затоа никој нека не се обидува да го пребројува денешниот Израел, туку нека настојува срцето да му биде „месно“, исполнето со нежност и сочувство, срце кое, како и Христовото, ќе се заложува за спасението на загубениот свет.

ЈОСАФАТ

Пред стапувањето на престолот во својата триесет и петта година, Јосафат пред себе го имал примерот на добриот цар Аса, кој речиси во сите тешки моменти „правеше... што е право во очите на Господа“ (1. Царевите 15,11). Во текот на дваесет и петте години од своето успешно владеење Јосафат се стремел да оди „по патот на својот татко Аса, не свртувајќи се од него“ (1. Царевите 22,43).

Во своите напори мудро да владее, Јосафат се обидува да ги убеди своите поданици да заземат решителен став против идолопоклоничките обичаи. Народот во неговото царство „сè уште принесуваше жртви и кадеше на висините“ (2. Царевите 22,44). Царот не ги уништил веднаш тие олтари, но од самиот почеток настојувал да го зачува Јуда од гревовите кои го карактеризирале северното царство, за време на Ахавовото владеење, чиј современик бил многу години. Самиот Јосафат се одликувал со преданост кон Бога. Тој „не го бараше Ваал; туку ¹⁹¹ Господ Бог на својот татко го бараше и по заповедите Негови одеше, и не чинеше како Израелевите синови“. Поради неговиот интегритет, Господ беше со него, и „го утврди царството во рачете негови“ (2. Летописи 17,3-5).

„Целиот народ Јудин му даваше дарови на царот, та имаше големо богатство и слава. И срцето негово се охрабруваше на патиштата Господови.“ Времето минувало, реформата се спроведувала и царот „ги отстрани високите места и ашерите во Јудеја“ (2. Летописи 17,5.6). „Го истреби од земјата остатокот од изопачените мажи (содомци - хомосексуалци), кои се одржаа од времето на неговиот татко Аса“ (1. Царевите 22,46). Така жителите на Јуда постепено се ослободиле од бројните опасности кои можеле во голема мера да го попречат нивниот духовен развој.

Во целото царство постоела потреба луѓето да се поучат за Божјиот закон. Во разбирањето на тој закон лежела нивната

безбедност. Ако го сообразеле својот живот со прописите на законот, би останале верни и на Бога и на ближните. Знаејќи го ова, Јосафат презел чекори на својот народ да му обезбеди темелно запознавање со Светото писмо. На кнезовите кои управувале со различни делови на неговото царство, им биле дадени упатства да побараат свештеници кои верно ќе ги поучуваат луѓето. Под непосредно надгледување на кнезовите, тие учители по царска наредба „ги пројдоа сите Јудини градови, учејќи го народот“ (2. Летописи 17,7-9). И бидејќи мнозина се потруделе да го разберат Божјиот закон и да го отфрлат гревот, дошло до духовно оживување.

Својот успех како владетел Јосафат го должел токму на својата мудра грижа за задоволување на духовните потреби на своите поданици. Големата добивка лежи во послушноста на Божјиот закон. Во придржувањето кон божествените барања лежи моќта на преобразувањето, која носи мир и добра волја меѓу луѓето. Кога науката за Божјата реч би управувала со животот на секој човек и секоја жена, кога умот и срцето би се потчиниле на нејзината сила, не би имало место за сите оние зла што постојат денес во општествениот и социјалниот живот. Од секој дом би се ширело влијание кое би ја зајакнала духовната проникливост на луѓето и нивната морална сила, па така и народите и поединците би се нашле во мошне поволна положба.

Јосафат многу години живеел во мир, непопречен од околните народи. „Дојде стравот Господов врз сите царства околни, та не војуваа со Јосафат“ (2. Дневникот 17,10). Филистејците му давале данок во пари и дарови, а Арапите големи стада овни и јарци. „Така напредуваше Јосафат и се подигна многу; и изгради во Јудеја домови, градови и тврдини... имаше... војници, храбри јунаци,... тие му служеа на царот покрај оние што ги беше распоредил царот во утврдените градови во сета Јудеја“ (2. Дневникот 17,12-19). Обилно благословен со „големо богатство и слава“, Јосафат бил во можност да изврши силно влијание во полза на вистината и праведноста (2. Летописи 18,1).

Неколку години откако стапил на престолот, на врвот од својот успех, Јосафат се согласил неговиот син да се ожени со Готолија, ќерката на Ахав и Језавела. Со тој брак меѓу Јудиното царство и Израел бил направен сојуз кој не бил по Божјата волја и кој во времето на криза донел пропаст и на царот и на многу негови поданици.

Во една пригода Јосафат го посетил израелскиот цар во Самарија. На царскиот гостин од Ерусалим му биле укажани

големи почести. Пред да се заврши таа посета, Јосафат бил наговорен да му се придружи на израелскиот цар во војна против Сиријците. Ахав се надевал дека, ако ги здружи своите сили со силата на Јуда, повторно ќе го освои Рамот, еден од старите градови-засолништа кој, според негово тврдење, им припаѓал на Израелците.

И покрај тоа што во момент на слабост непромислено ветил дека ќе му се придружи на израелскиот цар во војна против Сиријците, Јосафат размислувајќи дошол до заклучок дека треба да ја сознае Божјата волја за тој потфат. Па така го советува Ахав: „Прашај словото Господово што ќе рече, денес“. Одговарајќи на неговата молба, Ахав повикал четиристотини самариски лажни пророци и ги запрашал: „Да одиме ли во војна против Рамот Галадски, или да се воздржам? Тие одговорија: ’Оди, и Господ ќе го предаде во раката на царот““ (2. Дневникот 18,4,5).

Незадоволен од тоа пророштво, Јосафат сакал со сигурност да ја дознае Божјата волја. Тој запрашал: „Има ли уште некој пророк Господов да го прашаме?“ (2. Дневникот 18,6). „Има уште еден човек, Михеј синот Емлин преку кого би можеле да го прашаме Господа“, рекол Ахав; „но јас го мразам, зашто не ми пророкува добро туку зло“ (1. Царевите 22,8). Јосафат бил непопустлив во своето барање да се повика Божјиот човек. Кога се појавил пред нив и кога Ахав го заколнал да говори „само вистина во името Господово“, Михеј проговорил: „Го видов целиот Израелев народ растурен по планините како овци кои немаат пастир, зашто Господ рече: овие немаат господар, нека се врати секој во својата куќа со мир“ (1. Царевите 22,16,17).

Овие зборови на пророкот требало да бидат доволни и да им покажат на царевите дека небото не ги одобрува нивните планови. Но ниту еден од нив не бил наклонет да ги послуша предупредувањата. Ахав самиот за себе си го одредил патот и бил решен да оди по него. Јосафат го дал својот чесен збор: „Ќе одиме со тебе во војна“ (2. Летописи 18,3). И бидејќи дал такво ветување, не сакал да ги повлече своите сили. „И отиде царот Израелев и Јосафат царот Јудејски на Рамот Галадски“ (1. Царевите 22,29).

Во текот на битката Ахав го погодила стрела и таа вечер умрел. „Околу зајдисонце, низ војската прошол гласникот говорејќи: Секој во својот град, и секој во својата земја“ (1. Царевите 22,36). Така се исполнила речта на пророкот.

Јосафат по таа изгубена битка се вратил во Ерусалим. Кога се приближил до градот, го дочекал пророкот Јуј со прекор: „Требаше ли да му помагаш на безбожникот и да ги сакаш оние што го мразат Господа? Затоа гневот Господов падна врз тебе. Сепак се најде и добро во тебе затоа што ги истреби идолите од земјата и што го управи срцето твое да го бараш Бога“ (2. Летописи 19,2.3).

Преостанатите години од своето владеење Јосафат ги искористил да ги зајакне националната и духовната одбрана на Јуда. Јосафат „помина низ народот од Вирсавеја до Ефремовата гора и ги поврати кон Господа Бога на татковците нивни“ (2. Летописи 19,4) 197

Еден од позначајните чекори што ги презел царот бил основањето и одржувањето на судовите. Тој „постави судии во земјата по сите утврдени градови на Јуда, град по град“. Предавајќи им ја должноста, тој рекол: „Гледајте што ќе правите, затоа што вие нема да судите за човек, туку за Господа, кој е со вас кога судите. Затоа нека биде стравот Господов во вас; пазете и работете, зашто во Господа, нашиот Бог нема неправда, ниту гледа кој е кој, ниту прима дарови“ (2. Летописи 19,5-7).

Системот на правосудството бил усовршен со основање на второстепен апелационен суд во Ерусалим, каде што Јосафат „постави од Левитите и свештениците и поглаварите на татковските домови во Израел за Господови судови и за расправи“ (2. Летописи 19,8).

Царот барал од судиите да бидат верни на Бога. Тој им наложил: „Така работете со страв Господов, со верност и чисто срце; при секоја расправија, каква што ќе дојде кај вас од браќата ваши, што живеат по градовите свои, било за крвнина, или за закон, заповед, уредба и обреди, објаснувајте им да не грешат пред Господа, та да не дојде гневот Негов врз вас и врз браќата ваши; така работете, и нема да згрешите“.

„И ете, првосвештеникот Амарија е над вас за секоја Господова работа, а Завдија, синот Исмаилов, кнез на Јудиниот дом – за секоја царска работа, а и Левитите ќе бидат покрај вас.“ 198

„Бидете цврсти и работете, и Господ ќе биде со добриот“ (2. Летописи 19,9-11).

Во грижата за правата и слободата на своите поданици, Јосафат истакнувал дека праведниот Бог, кој владее над сите, подеднакво го цени секој член на човечкото семејство. „Бог застана во собранието на боговите; меѓу боговите изрече суд.“ Иние кои се поставени како судии под Негова управа, треба да

ги „заштитат сиромашните и сираците“ и да ги „ослободуваат од рацете на грешниците“ (Псалм 82,1.3.4).

Пред крајот на Јосафатовото владеење Јудиното царство го нападнало војска од која жителите стравувале со причина. „Синовите Моавови и синовите Амонови, а со нив и некои кои живеат крај земјата Моавска, појдоа во војна против Јосафата.“ „Дојдоа и му се јавија на Јосафата, велејќи: Против тебе доаѓа големо мноштво од онаа страна на морето, од Сирија, и веќе се во Асасон-Тамар, односно во Енгеди“ (2. Летописи 20,1.2).

Јосафат бил храбар и смел човек. Тој со години ја зајакнувал војската и ги утврдувал градовите. Добро се борел и се подготвувал да го дочека речиси секој непријател. Меѓутоа, во оваа криза не се потпрел на телесна рака. Не со помош на дисциплинираната војска и утврдените градови, туку благодарение на живата вера во Израелевиот Бог Јосафат можел да ¹⁹⁹ извојува победа над незнабошците кои се фалеле со својата сила и имале намера да ја понижат Јудеја пред останатите народи.

„Јосафат се уплаши и го сврти лицето свое да Го побара Господа и објави пост во цела Јудеја. И се собраа Јудејците да молат за помош од Господа; дојдоа да Го молат Господа од сите Јудини градови.“

Стојејќи пред народот во храмовиот трем, Јосафат ја излевал својата душа во молитва, обраќајќи Му се на Бога за помош и признавајќи колку е Израел беспомошен. „Господи, Боже на татковците наши“ се молел тој, „Не си ли Ти Бог на небото? Ти владееш над сите царства на незнабошците; и во Твојата рака е силата и цврстината, и никој не може да устои спроти Тебе! Не ли Ти, Боже наш, ги истера жителите на оваа земја пред лицето на Твојот народ Израел и му ја даде засекогаш на семето од Авраама, Твојот пријател? Тие се населија и Ти изградија во неа светилиште во Твое име велејќи: ако дојде врз нас неволја: меч-погубен, или помор, или глад, ќе застанеме пред овој дом и пред Твоето лице, (зашто името Твое е во тој дом) и во маките свои ќе повикаме кон Тебе, и Ти ќе нè чуеш и ќе нè избавиш.“

„И сега, еве, Амонитите и Моавците и жителите на гората Сеир, преку чии земји не дозволи да преминат Израелците, кога доаѓаа од египетската земја, па затоа тие ги одминаа и не ги сотреа. А, еве, тие ни враќаат сега со тоа, што дошле да нè истераат од Твоето наследствено владение, што си ни го дал. О Боже наш, зар нема да им судиш? Зашто ние немаме сила ²⁰⁰ против тоа големо мноштво, што нè нападнало и не знаеме, што да правиме; но очите ни се кон Тебе“ (2. Летописи 20,3-12)

Јосафат со длабока доверба можел да Му каже на Господа: „Туку очите наши се свртени кон Тебе“. Со години тој го почувал народот да се надева на Оној кој во минатите столетија толкупати се заложувал да ги спаси своите избраници од целосна пропаст. И сега, кога царството било во опасност, Јосафат не бил осамен: „Сите Јудини синови застаана пред Господа и децата нивни, жените нивни и синовите нивни“ (2. Летописи 20,13). Тие сложено постеле и се молеле, сложено викале кон Господа да создаде збрка меѓу непријателите за да се прослави Јеховиното име.

„О Боже, не молчи!
 Не премолчувај, ниту мирувај, О Боже,
 зашто, ете, Твоите непријатели вреват:
 И оние, што те мразат, ја кренаа главата.
 Против Твојот народ зло наумија,
 и се советуваат против штитениците Твои;
 рекоа: Да отидеме и да го истребиме меѓу народите,
 па да не се спомнува повеќе името Израел.
 Се договорија еднодушно,
 и склучија против Тебе сојуз:
 Шаторите на Едом и Исмаилците,
 Моавците и Агарјанците;
 Гевал, Амон, и Амалик...
 Направи им како на Мадијамците,
 како на Сисара, и на Јавина кај потокот Кисон...
 Нека се засрамат и плашат засекогаш,
 нека се срамат и нека изгинат:
 Нека луѓето знаат дека: Ти си, Чие име е Јехова,
 Единствен Највозвишен над целата земја.“

Псалм 83

Кога народот му се придружил на царот понизувајќи се пред Бога и барајќи од него помош, Духот Господов се симна на Јозоил, „левит помеѓу синовите Асафови“, кој рекол:

„Чујте сите Јудејци и жители ерусалимски, и ти, цару Јосафате! Вака ви вели Господ ваш: 'Не плашете се и не стравувајте од тоа големо мноштво, зашто војната не е ваша, туку Божја. Излезете утре против нив: ете, тие ќе се искачуваат по ридот Асис, вие ќе ги најдете на крајот од долината, спрема пустината Јеруил. Овој пат нема вие да се борите: застанете, стојте и гледајте го спасението од Господа, што ви се испраќа. Јудо

и Ерусалиме, не плашете се и не стравувајте! Излезете утре против нив, и Господ ќе биде со вас.“

„Јосафат се поклонил со лицето до земјата, и сите жители ерусалимски паднаа пред Господа, за да Му се поклонат. А Левитите од синовите Каатови и од синовите Корееви почнаа да Го слават Господа, Бога Израелев, со многу висок глас.

Утрента станаа рано и тргнаа кон Текојската пустина, и кога тргнаа кон битката, застапа Јосафат и рече: ‘Чујте ме Јудејци и жители ерусалимски! Верувајте Му на Господа, нашиот Бог, и ќе бидете цврсти; верувајте им на пророците Негови, и ќе имате успех.’ Потоа се посветува со народот и постави пејачи пред Господа, одејќи пред војската, да ја слават убавината на светоста“ (2. Летописи 20,14-21). Овие пејачи одеа пред војската, подигнувајќи ги своите гласови во знак на благодарност кон Бога за ветената победа.“

202 Тоа било необичен начин на стапување во борба со непријателската армија – фалелјќи го Бога со песна, возвишувајќи го Израелскиот Бог. Тоа била нивната воинствена песна. Тие ја поседувале убавината на светоста. Кога денес повеќе би го фалеле Бога, нашата надеж, храброст и вера постојано би се зголемувале. И зар на таков начин не би се засилила раката на храбрите војници кои денес стојат во одбрана на вистината?

„Господ предизвика несогласност меѓу Амонитите, Моавците и жителите на гората Сеир, што ја беа нападнале Јудеја, и тие беа разбиени, зашто Амонитите и Моавците се кренаа против жителите на гората Сеир, и ги биеја и ги истребуваа, а кога завршија со жителите на Сеир, почнаа да се истребуваат едни со други. И кога Јудејците дојдоа на ридот при пустињата и го видоа она множество, а таму – трупови, испружени по земјата, и никој не се беше спасил“ (2. Летописи 20,22-24).

Бог бил Јудината сила во оваа криза, а Тој и денес е сила на својот народ. Не смееме да се потпреме на кнезови ниту да ги ставаме луѓето на место кое му припаѓа само на Бога. Мораме да имаме на ум дека луѓето паѓаат во заблуди и грешки, па единствено Оној кому му припаѓа сета сила е наша одбрана и тврдина. Во секоја тешкотија мораме да мислиме на тоа дека битката е Негова. Божјите средства се неограничени, а победата, колку и да се чини неможна, само ќе направат да биде уште поголема.

„Спаси нè, Боже на спасението наше,
и собери нè заедно,

и откупи нè и избави нè од незнабошците,
за да го славиме Твоето свето име,
за да се фалиме со твојата слава.“

1. Летописи 16,35

Натоварена со плен јудејската војска се вратила „со веселба, ²⁰³ зашто Господ ги возрадува над непријателите нивни. И дојдоа во Ерусалим со псалтири и гусли и труби во Господовиот дом“ (2. Летописи 20,27,28). Навистина имале причина да се радуваат. Слушајќи ја заповедта: „Застанете, стојте и гледајте го спасението од Господа, што ви се испраќа... не плашете се и не стравувајте“, тие целосно се потпреле на Бога и Тој станал нивна тврдина и Ослободител (2. Летописи 20,17). Сега со разбирање можеле да ги пеат вдахновените Давидови псалми:

„Бог ни е нам прибежиште и сила,
секогаш присутен помошник во мака...
ги прекрши лаковите, и ги скрши копјата;
ги изгоре колите со оган.
Јас ќе бидам воздигнат над незнабошците
Јас ќе бидам превознесуван над земјата.
Господ над војските со нас,
Јакововиот Бог е наш застапник.“

Псалм 46

„Според името Твое, О Боже,
така е Твојата пофалба до краиштата на земјата:
Твојата десница е полна со праведност.
Нека се весели гората Сион,
Нека се радуваат јудејските ќерки,
заради Твоите судови, Господи...“

Зашто Бог е наш Бог во сите векови:
Тој ќе нè води нас дури до смрт.“

Псалм 48,10-14

Благодарение на верата на јудејскиот цар и неговата војска, „страв Божји нападна врз сите царства земни, кога слушнаа, дека Сам Господ војувал против непријателите на Израелот. И царството Јосафатово се успокои; Господ му даде мир од сите страни“ (2. Летописи 20,29,30).

ПАДОТ НА АХАВОВИОТ ДОМ

Оваа глава се темели на 1. Царевийте 21; 2. Царевийте 1. глава

Уште од самиот почеток Језавела лошо влијаела врз Ахава, а тоа ги обележувало и подоцнежните години од неговиот живот. Ова довело до такви срамни дела и насилства, какви што ретко сме сретнувале во светата историја. „Уште немало такво како Ахава, кој се продаде така за да прави што е зло во очите на Господа, за кое го советуваше жена му Језавела“ (1. Царевите 21,25).

Ахав, поттикнуван и поддржуван од Језавела во вршењето злодела, алчен по природа, се водел според склоностите на своето лошо срце, додека со него на крајот не завладеал целосно себелубивиот дух. Не трпел да му се одбие каква било желба; сметал дека со право му припаѓа сè што ќе посака.

Таа доминантна црта на Ахавовиот карактер, која толку погубно влијаела врз судбината на царството за време на неговите наследници, јасно се разоткрива при една случка која се одиграла уште додека Илија бил пророк во Израел. Сосем близу до царскиот двор се наоѓало лозје кое му припаѓало на еден Езраелец – Навутеј. Ахав посакал да го земе тоа лозје. Сакал да го купи или во замена да даде друга земја „Дај ми го ова лозје“, му рекол тој на Навутеј, „тоа ќе ми биде овоштарник, бидејќи е близу до мојот дом, а место него ќе ти дадам поубаво лозје од тоа, или, ако сакаш, ќе ти дадам сребро, колку што чини тоа“ (1. Царевите 21,2).

Навутеј си го ценел лозјето исклучително многу, затоа што припаѓало на неговите предци и не сакал да го продаде. „Да ме чува Господ да ти го дадам наследството од татковците свои“ (1. Царевите 21,3), му рекол тој на Ахава. Според левитскиот закон ниту еден имот не можел засекогаш да се пренесе на друг, ниту со купопродажба ниту со замена; синовите Израелеви

морале „да го чуваат секое наследство на татковците свои“ (4. Мојсеева 36,7).

Себичниот цар се разбеснал поради Навутеевото одбивање. „Ахав се врати во домот свој возбуден и лут од зборовите што му ги беше кажал Езраелецот Навутеј... и тој легна на постелата своја, си го сврти лицето свое и не јадеше леб“ (1. Царевите 21,4).

Језавела набрзо дознала што се случило, па и самата бесна што некој се осмелил да го одбие царевото барање, почнала да го убедува Ахава велејќи му дека не треба да тагува поради тоа. „Ти ли си царот Израелев?“, му рекла таа. „Стани јади леб, и биди со добра волја; јас ќе ти го дадам лозјето од Езраелецот Навутеј.“

На Ахава не му било важно на кој начин Језавела ќе го направи тоа за да си ја постигне целта. Без да чека, таа веднаш се зафатила со работа за да ја оствари својата гнасна намера. Напишала писмо од име на царот, го запечатила со неговиот печат и им го пратила на старешините и благородниците во градот во кој живеел Навутеј. Во писмото вели: „Објавете пост и поставете го Навутеја пред народот; и спроти него ставете двајца лоши луѓе, што ќе сведочат против него и да кажат: Ти хулеше на Бога и на царот. И потоа изведете го и убијте го со камења, та да умре“.

Наредбата набрзо била извршена. „Тогаш мажите на неговиот град, старешините и големците... направија како што им заповеда Језавела, така како што беше запишано во писмото што го беше испратила до нив“ (1. Царевите 21,11). Тогаш Језавела отишла кај Ахава и му рекла да оди и да си го земе лозјето. Ахав, не мислејќи на последиците, слепо го послушал нејзиниот совет и си ја присвоил посакуваната сопственост.

Но на царот не му било без укор на ужива во она што си го присвоил со измама и крвопролевање. „Тогаш би словото Господово кон Тесвиецот Илија: Стани и пресретни го израелскиот цар Ахава, кој е во Самарија – ете сега е во лозјето на Навутеја, каде што дошол да го завладее – и кажи му: вака вели Господ: ти си убил, и уште стапуваш во наследство?“ (1. Царевите 21,17-19) Господ потоа му наложил на Илија да изрече врз Ахав страшно проклетство.

Пророкот побрзал да ја изврши Божјата заповед. Среќавајќи се лице в лице со Господовиот гласник на лозјето, виновниот цар го изразил својот страв со зборовите: „Ме најде ли, о непријателе мој?“ (1. Царевите 21,20)

А гласникот Господов без колебање одговорил: „Те најдов, бидејќи ти се оддаде да вршиш зло пред очите на Господа. Ете, ќе ти нанесам зло, и ќе го истребам твоето потомство“. Веќе не
207 може да се има никаква милост. Господ објавил домот Ахавов да биде целосно уништен „како домот на Наватовиот син Јеровоам и како домот на Ахавиевиот син Васа“, зашто Ме расрди до гнев и го наведе на грев Израелот“ (1. Царевите 21,21.22).

А за Језавела Господ објавил: „Кучиња ќе ја изедат Језавела зад Езраелските сидови; и кој од Ахавовиот дом ќе умре во градот, него кучињата ќе го изедат, а кој ќе умре во полето, него птици небески ќе го исколваат“ (1. Царевите 21,23.24).

Кога царот ја чул оваа страшна вест, „ја раскина облеката своја, го покри телото свое со вреќиште, постеше и спиеше во вреќиште и одеше нажален“.

„И би слово Господово кон Илија Тесвиецот за Ахава. И Господ рече: Виде ли, како се понизи Ахав пред Мене? Затоа што се смири пред Мене, Јас нема да му го испратам злото во неговите дни, туку во дните на синот негов ќе пратам зло врз неговиот дом“ (1. Царевите 21,27-29).

Не поминале ни три години, а царот Ахав го загубил животот во војна со Сиријците. Наследникот Охозија, неговиот син, „правеше што е зло во Господовите очи, и одеше по патот на својот татко и по патот на својата мајка, и по патот на Јеровоам, синот Наватов. Му служеше на Ваал и му се поклонуваше. Го разгневуваше Господа, Израелевиот Бог“ (1. Царевите 22,52.53) како што правел и неговиот татко Ахав. Меѓутоа, казните постојано почнале да се излеваат поради гревовите на непокорниот цар. Најнапред опустошувачката војна со Моавците, а потоа еден несреќен случај во кој за малку не го загубил животот, сето тоа откривало дека Божјиот гнев е над него.

Охозија „падна низ прозорската решетка на својата горна соба“ и тешко се повредил. Исплашен поради можните последици, ги пратил своите слуги да го прашаат Велзевула, богот акаронски, дали ќе заздравува. Луѓето верувале дека со посредство на своите свештеници, богот во Акарон ја претскажува иднината. Мноштво луѓе доаѓале тука распрашувајќи се за иднината, меѓутоа, сите претскажувања доаѓале од кнезот на темнината.

Слугите на Охозија сретнале еден Божји човек, кој им наредил да се вратат кај царот со следната порака: „Зар во Израел нема Бог, та сте тргнале да го прашате Велзевула, акаронското божество? Затоа вака вели Господ: Од постелата,

на која си легнал, нема да станеш, туку ќе умреш“. И откако ја пренел пораката, пророкот си заминал (2. Царевите 1,1-6).

Зачудените слуги побрзале назад кај царот да го известат за она што им го рекол Божјиот човек. „Каков беше на изглед тој човек? – запраша царот. Тие му одговорија: Тој човек целиот беше со влакна и беше опашан преку половината со кожен појас. Тоа е Илија Тесвиецот, извикал царот.“ Тој знаел многу добро дека, ако служителите навистина го виделе Илија, проковите зборови неизбежно ќе се исполнат. Со силна желба, ако е воопшто можно, да ја избегне страшната пресуда, тој одлучил да прати луѓе да го доведат пророкот.

Охозија два пати праќал чета војници за да го заплаши пророкот и два пати Божјиот гнев се излевал врз војниците. Третата чета војници се понизила пред Бога, а нивниот капетан, приближувајќи се до Божјиот гласник, „кледна на колена пред Илија, и молејќи го, му рече: човеку Божји, Мојот живот и животот на овие педесет твои слуги нека биде скапоцен во твоите очи“.

„Тогаш му рече Ангелот Господов на Илија: Оди со него и не плаши се од него. И тој стана, та отиде со него при царот. И му рече: Вака вели Господ: Поради тоа што испрати пратеници да го прашаат Велзевула, акаронското божество, како да немаше во Израелот Бог да Го прашаш за словото Негово – ти нема да станеш од леглото на кое си легнал, туку ќе умреш“ (2. Царевите 1,7-8.13; 15-16)

Охозија уште за време на царувањето на својот татко бил сведок на чудесните дела на Семоќниот. Ги видел Божјите докази пред отпаднатиот Израел за тоа како Тој гледа на оние што ги отфрлаат задолжителните барања на Неговиот закон. Но, Охозија кон тие строги настани се однесувал како да се празни приказни. Наместо да излезе со понизно срце пред Господа, тој се поврзал со Ваал и во последните денови од својот живот се осмелил да ја изврши најдрската безбожна постапка. Бунтовно настроен и без намера да се покае, Охозија умрел „според зборовите Господови, кои ги рече Илија“.

Историјата за царот Охозија и неговиот грев ја содржи поуката која никој не може неказнето да ја пренебрегне. Современите луѓе можеби не оддаваат почести на незнабожечки богови, но сепак илјадници се поклонуваат пред сатански олтари, како што тоа некогаш го правел Израилевиот цар. Се шири духот на идолопоклонството во светот, и покрај тоа што под влијание на науката и образованието попримил многу по-

лукав и попривлечен облик отколку што било во времето кога Охозиа се обраќал на акаронскиот бог. Секој ден сме сведоци на тажниот факт дека верата во сигурната пророчка Реч се намалува и нејзиното место го заземаат суеверието и сатанските магии, кои ги освојуваат умовите на многу луѓе.

Денес обредите на незнабожечките идолопоклонства се заменети со тајни состаноци и сеанси, затемнети простории и чуда извршувани од спиритистички медиуми. „Откритијата“ на таквите медиуми желно ги прифаќаат илјадници луѓе, кои одбиваат да ја примат светлината на Божјата Реч или на Божјиот Дух. Оние кои веруваат во спиритизмот можат и да говорат со презир за древните маѓосници, но големиот измамник победоносно се смее кога тие запаѓаат во неговите лукаво обликувани стапици.

Многу луѓе со ужас ја отфрлаат помислата да се обратат на медиуми, но во исто време се привлечени од некои попријатни облици на спиритизам. Други се оддалечени од учењата на т.н. Христијанска наука („Christian Science“ спиритистичко религиозно движење кое се појавило во Америка околу 1866 г. под водство на Мери Бакер Еди. Смета дека гревот болеста и смртта се предизвикани од ментална заблуда и дека, всушност, тие и не постојат. Службеното име е Божја црква), од мистицизмот на теозофијата и од другите источни религии.

211 Проповедниците на речиси сите облици на спиритизмот тврдат дека имаат моќ да исцелуваат. Тие таа моќ ја припишуваат на електрицитетот, магнетизмот и на т.н. „хипнотички исцелувања“ или скриени внатрешни сили на човековиот ум. Не е мал бројот на оние кои и во овој христијански век одат кај такви „исцелители“, наместо да се надеваат на силата на живиот Бог и на знаењето на квалификуваните лекари. Мајките бдеат крај постелите на своите болни деца и мислат: „Ништо повеќе не можам да направам. Зар никаде нема лекар кој може да го излекува моето дете?“ Некој ќе ѝ каже за чудните лекувања извршени од некој јасновидец или лекувач со магнетизам, и таа му ја доверува својата скапа рожба на негова грижа. На тој начин го става детето во рацете на сатаната, кој се наоѓа крај неа. Често се случува подоцнежниот живот на тоа дете да биде контролиран од сатанска сила на која тешко може да ѝ се одолее.

Бог имал причина да се разгневи на Охозиевата порочност. Што сè не сторил Бог за да ги придобие срцата на Израелците и да ги вдахне со доверба во Него! Со векови му давал на својот

народ докази за неговата неспоредлива добрина и љубов. Од самиот почеток покажал дека Негова „радост се синовите човечки“ (Мудри изреки 8,31). Тој бил постојана, секогаш присутна Помош на оној што искрено го барал. И покрај тоа, одвркајќи се од Севишниот кон најголемиот непријател на својот народ, израелскиот цар објавил пред незнабошците дека има поголема доверба во незнабожечките идоли отколку во небесниот Бог. На ист начин и денес луѓето му нанесуваат срам на Бога, кога се оддалечуваат од Изворот на силата и мудроста барајќи помош и совет од силите на темнината. Ако гневот на Бога пламнал поради постапувањето на Охозија, тогаш како ќе се однесува Тој спрема оние кои, иако имаат на располагање уште поголема светлина, сепак решаваат да одат по истиот пат? 272

Таквите, кои се изложуваат на сатанските волшепства, можеби се фалат дека извлекле голема полза, но докажува ли тоа дека нивната постапка е безбедна и мудра? Сè само за да се продолжи животот, но зошто?! Дури и да се постигне земска придобивка, каква е ползата? Впрочем, вреди ли да се прекршува Божјата волја? На крајот ќе се покаже дека секоја таква добивка, всушност, е непоправлива загуба! Не можеме некажнето да урнеме ниту една ограда што ја поставил Бог за да го заштити својот народ од силите на сатаната.

Бидејќи Охозија немал син, негов наследник станал брат му Јорам, кој владеел дванаесет години над десетте племиња. Во текот на сите тие години мајка му Језавела, која сè уште била жива, продолжила со своето лошо влијае врз народот. Мнозина од Израелците продолжиле да ги практикуваат идолопоклоничките обреди. И самиот Јорам „вршеше што беше неугодно пред очите на Господа, но не така како татко му и мајка му, зашто ја собори статуата на Ваала што беше ја направил татко му; при сето тоа тој остана во гревовите на Јеровоама, Наватовиот син, што беше го навел на грев Израелот, и не отстапуваше од нив“ (2. Царевите 3,2.3).

За време на Јорамовото владеење над Израел умрел Јосафат, а Јосафатовиот син, кој исто така се викал Јорам, се качил на престолот на Јудиното царство. Со својата женидба со ќерката на Ахав и Језавела, Јорам од Јуда тесно се поврзал со израелскиот цар, и за време на своето владеење одел по Ваал „како што правеше Ахавовиот дом... Исто така и идолски светишта направи по горите јудејски, ги воведо во блудство ерусалимските жители и ја заведе Јудеја кон тоа“ (2. Летописи 21,6.11). 273

Поради ваквиот страшен отпад, Јудиниот цар не можел да помине без укор. Пророкот Илија сè уште не се вознел и не можел со молчење да ги поднесе истите зла во Јудиното царство коишто го довеле северното царство на работ на пропаста. Затоа му испратил писмо на Јорама, во кое безбожниот цар ги прочитал овие страшни зборови:

„Вака говори Господ, Бог на татка ти Давида: затоа што не тргна по патиштата на татка си Јосафата, ниту по патиштата на Аса, царот јудејски, туку појде по патот на израелските цареви и ги воведо во блудство Јудејците и Ерусалимците, како што направи домот Ахавов, а покрај тоа ги уби и браќата свои во домот на татка си, кои беа подобри од тебе. Еве, Господ ќе го порази со голем пораз твојот народ и синовите твои, и жените твои, и целиот имот твој, а ти ќе заболиш од тешка болест.

...Во исполнување на ова пророштво, Господ го подигна против Јорама духот на Филистејците и Арапите, соседи на Етиопјаните; и тие се кренаа против Јудеја, навлегоа во неа и го ограбија сиот имот, што беше во домот на царот, а исто така и синовите негови, и жените негови, та не му остана друг син, освен Охозија, најмалиот од синовите негови.“

214 „По сето тоа Господ ги порази цревата негови со болест неизлечива. Таа траеше денови и денови, а кога се наврши втората година, ..умре во страшни маки...“ „И неговиот син Охозиј се зацари место него“ (2. Летописи 21,12-19; 2. Царевите 8,24).

„Жителите ерусалимски место него за цар го поставија Охозија, најмалиот негов син, бидејќи сите постари беа убиени од разбојници, што се беа приближиле до логорот со Арапите, – и така стана цар Охозија, синот на јудејскиот цар Јорам.“ (2. Летописи 22,1).

Ахавовиот син Јорам сè уште управувал со Израелското царство кога на Јудиниот престол стапил неговиот внук Охозија. Тој владеел само една година и за тоа време, под влијание на својата мајка Готолија, „неговата советничка во злите дела“, „правеше што е зло во Господовите очи, како Ахавовиот дом“ (2. Летописи 22,3,4; 2. Царевите 8,27). Језавела, неговата баба, сè уште била жива и тој сосема се беше поврзал со својот вујко Јорам од Израел.

Охозија, царот Јудин, наскоро доживеал трагичен крај на својот живот. Преживеаните членови на домот Ахавов навистина беа „негови советници по татковата смрт, за негова пропаст“ (2. Летописи 22,4). Додека Охозија престојувал кај вујко му во Езраел, пророкот Елисеј добил налог од Бога да

прати еден од синовите пророчки во Рамот Галатски за да го помаза Јуј за израелски цар. Војската на Јуда и Израел тогаш заеднички војувала против Сиријците кај Рамот Галатски. Ранет во битка, Јорам се вратил во Езраел и го оставил Јуј да командува со царската војска.

Помазувајќи го Јуја, гласникот Елисеев рекол: „Те помазувам за цар над народот Господов, над Израелот, и ти ќе го истребиш домот на Ахава“. И потоа свечено му пренел на Јуј посебна задача од небото. „И истреби го домот Ахавов, господарот твој“, објавил Господ преку својот гласник: „за да ја одмаздам крвта на Моите слуги – пророците, и за крвта на сите слуги Господови, паднати од раката на Језавела. И така ќе изгине 215
сиот дом Ахавов“ (2. Царевите 9,6-8).

Откако војската го прогласила за цар, Јуј поитал кон Езраел за да ги погуби оние кои своеволно одлучиле да продолжат да живеат во грев, а и другите да ги наведуваат на грев. Јорам, царот Израелов, Охозија, Јудиниот цар, и мајката на царот Језавела, „заедно со сите од домот на Ахава во Езраел, и сите големци негови, и блиски негови, и свештениците негови“ беа погубени. „Сите Ваалови пророци, сите слуги негови и свештениците негови“, кои живееле во Вааловото светилиште во Самарија, биле погубени од меч. Идолските кипови биле урнати и изгорени, а Вааловиот храм разурнат. „Така Јуј го истреби Ваала од Израел“ (2. Царевите 10,11.19.28).

Веста за овој општ колеж стигнал и до Готолија, до ќерката на Језавела, која сè уште имала голема моќ во Јудиното царство. Кога Готолија разбрала дека син ѝ, царот на Јуда, е мртов „таа стана и го погуби целото царско семе од домот Јудин“. Во тој колеж животот го загубиле сите Давидови потомци кои имале право на престолот, освен малиот Јоас, кого жената на првосвештеникот Јодај го скрила во заградениот простор на храмот. Детето останало скриено тука шест години, додека „над земјата царуваше Готолија“ (2. Летописи 22,10.12).

По истекот на тој период „Левитите и целиот народ Јудин“, се обединиле со свештеникот Јодај, го крунисале и го помазале Јоас за цар, „И ракоплескаа и извикуваа: Да живее царот!“ (2. Царевите 11,12).

„Кога го чу Готолија гласот на раздвижениот народ, кој го 216
фалеше царот, излезе кај народот во домот Господов и виде: ете царот според обичајот стои крај столб, а кај царот – кнезови и труби, и сиот народ на таа земја се весели и трубат со труби.

Тогаш Готолија ја раскина својата облека и почна да вика: Предавство! Предавство!“ (2. Царевите 11,14). Но Јодај им заповедал на стотниците да ги фатат Готолија и нејзините следбеници, да ги изведат надвор од храмот и да ги одведат до место за погубување, каде што ги погубиле.

Така исчезнал и последниот член од Ахавовиот дом. Ужасното зло, кое било последица на неговиот брак со Језавела, траело сè додека не бил уништен и последниот од потомците на Ахав. Дури и во Јудеја, каде што верата во вистинскиот Бог никогаш не била официјално напуштена, Готолија успеала мнозина да заведе. Веднаш по погубувањето на непокајаната царица, „сиот народ отиде во домот на Ваала, ги урнаа жртвениците негови, и идолите негови сосема ги уништија, и Вааловиот свештеник Матана го убија пред жртвениците“ (1. Царевите 11,18).

Потоа настапила реформа. Оние кои учествувале во прогласувањето на Јоаса за цар, дале свечен завет „дека ќе бидат народ Господов“. И откако во Јудејското царство било надминато лошото влијание на Језавелината ќерка и Вааловите свештеници биле погубени, а нивниот храм урнат, „се веселеше целиот народ на таа земја и градот се смири“ (2. Летописи 23,16.21).

ПОВИКОТ НА ЕЛИСЕЈА

217

Бог му наредил на Илија да изврши помазание над друг пророк кој ќе го заземе неговото место. „Елисеја, Сафатовиот син, од Авел-Маул, помажи го за пророк место себеси“ (1. Царевите 19,16), му рекол Господ. Послушен на заповедта, Илија тргнал да го побара Елисеја. Патувајќи кон север, сцената пред неговите очи се разликувала од онаа што можел да ја види само пред кратко време! Тогаш земјата била исушена, а нивите необработени бидејќи три години и шест месеци немало ниту роса ниту дожд. Сега насекаде буело зеленило, како да сака да го надомести времето на суша и глад.

Елисевиот татко бил богат земјоделец, чие домаќинство припаѓало на луѓето кои во времето на општиот отпад не ги свиткале колената пред Ваал. Во нивниот дом се почитувал Бог, а верноста кон религијата на стариот Израел било нивно животнo правило. Во таква средина поминале раните години од животот на Елисеја. Во тишината на селски живот, учејќи се од Бога, од природата и од тешкотиите на физичкиот труд, Елисеј се здобил со навика на едноставност и послушност кон своите родители и кон Бога, што го подготвило за големата положба која подоцна требало да ја заземе. 218

Елисеј бил повикан за пророк додека ја орал земјата со слугите на татко му. Се зафаќал со работа што му била најблиска. Елисеј не само што ја поседувал способноста на водач, туку и кротоста на оној кој е подготвен да служи. Иако имал тивка и нежна природа, бил и мошне енергичен и истраен. Почит, верност, љубов и страв од Бога го краселе неговиот карактер. Со доследно извршување на своите секојдневни должности и со вложување истрајни напори стекнал сила на намерите и благородност на карактерот, развивајќи се постојано во благодатта и знаењето. Додека му помагал на татка си во домашните задолженија, учел да му служи и на Бога.

Покажувајќи верност во малите нешта, Елисеј се подготвил за позначајни должности. Тој се подготвувал за пошироко, повозвишено дело стекнувајќи практично искуство од ден на ден. Научил да служи, а како резултат на тоа се научил да поучува и да раководи. Оваа поука важи за сите. Никој не може да знае со каква намера Бог го обучува; но, сите можат да бидат сигурни дека верноста во извршување на малите работи е доказ дека се оспособени за поголеми одговорности.

Секоја постапка во животот го открива карактерот и само оној што во малите должности ќе се покаже, „како работник кој нема од што да се срами“ (2. Тимотеј 2,15), може да ја прими таа чест Бог да му довери повозвишена служба.

Ако човек мисли дека не е важно како ги извршува своите мали должности, покажува дека не е достоин за повозвишена должност. Тој може да смета дека е способен да извршува потешки должности, но Бог гледа и под површината. По проверките и искушенијата, на таквиот човек му се изрекува пресудата: „Измерен си на мерила и се најде многу лесен“. Отсуството на верност му се одразува врз карактерот. Тој пропуштил да стекне благост, цврстина и сила, карактерни црти кои можат да се стекнат само со целосна послушност.

Со оглед на тоа што не учествуваат непосредно во некоја верска работа, мнозина сметаат дека животот им е бескорисен, дека ништо не прават за напредокот на Божјето царство. Со какво задоволство би се фатиле за работа само ако треба да извршат некое големо дело! Но, бидејќи сега имаат можност да служат само во ситни работи, тие сметаат оти можат оправдано да не работат ништо. Во тоа грешат! Човек може активно да му служи на Бога и ако се занимава со обичните секојдневни должности – кога сече дрва, ја чисти нивата или ора со плуг. Мајката, која ги обучува своите деца за служба на Христа, работи за Бога исто како и проповедникот од проповедалницата.

Мнозина копнеат за посебни дарби со чија помош би можеле да извршат посебни дела, но едновременно ги пренебрегнуваат непосредните задолженија чиешто исполнување би им го разубавило животот. Таквите луѓе треба да се фатат за работа која се наоѓа непосредно на нивниот пат. Успехот не зависи толку од дарбите колку од енергичноста и добрата волја. Восхитувачките способности не се тие што нè прават способни да работиме добро, туку совесното исполнување на секојдневните должности, задоволниот дух, искреното и сесрдно заложување за благосостојбата на другите. И во најскромни услови може

да се оствари вистинско совршенство. Најобичните задачи исполнети со верност и љубов, се скапоцени во Божјите очи.

Барајќи наследник по Божје упатство, Илија минал крај нивата што ја орал Елисеј, па го прекрил момчето со својата наметка – симбол на посветувањето. Во периодот на глад, на Сафатовото семејство му биле познати делата и мисијата на Илија. Сега Божјиот Дух во срцето на Елисеја му го разоткрил значењето на постапката на пророкот. За него тоа било знак дека Бог го повикал да стане Илиев наследник. 220

„Тогаш Елисеј ги остави воловите и почна да трча по Илија и рече: Дозволи ми да ги бакнам татко ми и мајка ми, и ќе тргнам по тебе.“ „Оди, врати се“, одговорил Илија, „зошто, што ти направив?“ Тоа не било одбивање, туку искушување на верата. Елисеј мора да размисли, мора сам да одлучи дали ќе го прифати или одбие повикот. Ако неговите желби се врзани само за неговиот дом и ползата што произлегува од тоа – може слободно да остане таму. Меѓутоа, Елисеј го разбрал значењето на повикот. Знаел дека повикот е од Бога и не се двоумел да го послуша. За ништо на светот не би го пропуштил предимството да стане Божји гласник, ниту, пак, би ја жртвувал можноста да биде во друштво со Неговиот слуга. Тој „зеде рало волови, ги закла и, откако го запали плугот на воловите, го испече месото нивно и им го подели на луѓето, и тие јадеа. А самиот тој стана и тргна по Илија и почна да му служи“ (1. Царевите 19, 20.21). Без никакво колебање го напуштил домот во кој бил сакан, за да може да му помага на пророкот во неговиот живот полн со неизвесности.

Ако Елисеј го прашал Илија што се очекува од него – што ќе биде негова работа – би добил подготвен одговор: Бог знае, Тој ќе ти разјасни. Доколку чекаш на Господа, Тој ќе одговори на секое твое прашање. Појди со мене ако си убеден дека те повикал Бог! Самиот мораш да се увериш дека Бог стои зад мене и дека го слушаш Неговиот глас! Ако можеш да се откажеш од сè само за да ја стекнеш Божјата благонаклоност, тогаш тргни! 227

Сличен на повикот на Елисеја, бил и одговорот што Христос му го дал на момчето кога го запрашал: „Какво добро да направам за да имам живот вечен?“ Христос му одговорил: „Ако сакаш да бидеш совршен, оди продај сè што имаш и подели го на сиромаси, и ќе имаш сокровиште на небото, и тргни по Мене“ (Матеј 19,16.21).

Елисеј го прифатил повикот за служба, не осврнувајќи се на задоволствата и удопствата што ги остава. Кога ги слушнал

зборовите на Спасителот, младичот „отиде нажален; зашто беше многу богат“ (Матеј 19,22). Тој не сакал да направи жртва. Неговата љубов кон материјалното богатство била поголема од љубовта кон Бога. Одбивајќи да се откаже од сè поради Христа, тој се покажал недостоен за место во Господовата служба.

На секој човек му се упатува апел да остави сè на олтарот на службата. Не се бара од сите да служат како што тоа го направил Елисеј, ниту да продадеме сè што поседуваме, но Бог бара Неговата служба да биде на прво место во нашиот живот, да не пропуштиме ни ден без нешто да направиме за напредокот на Неговото дело на земјата. Тој не очекува од сите да извршуваат иста служба. Некој може да биде повикан да работи во некоја странска земја, друг, пак, да ги даде своите средства за помагање на евангелското дело. Бог ја прифаќа и едната и другата служба. Потребна е посветеност на животот и на сите животни цели. Оној што на ваков начин ќе се посвети, ќе го чуе и послуша повикот од небото.

222 На секој кој станува учесник во Неговата благодат, Господ му одредува дело кое треба да го извршува во полза на другите. Секој од нас мора поединечно да стане и да каже: „Еве ме мене, испрати ме мене“. Било да е проповедник на Словото или лекар, трговец или земјоделец, службеник или механичар, секој има своја должност. Нашата работа мора на другите да им го открива евангелието за спасението. Секој наш потфат мора да биде средство за остварување на таа цел.

На почетокот од Елисеја не се барало да направи некакво големо дело. Обучувањето му се состоело од исполнување на сосем обични животни должности. За него се вели дека на својот учител Илија му ги полевал рацете со вода. Бил подготвен да извршува сè што Господ ќе му нареди и на секој чекор ги прифаќал поуците на понизност и служба. Како придружник на пророкот, тој и понатаму бил верен во малите работи, посветувајќи се секојдневно сè повеќе на мисијата којашто Бог му ја наменил.

Животот на Елисеј, откако му се придружил на Илија, не бил без искушенија. Имал многу потешкотии, но во секоја неволја се потпирал на Бога. Доаѓал во искушение да размислува за домот што го напуштил, но не му попуштал на тоа искушение. Бидејќи ја ставил раката на плугот, бил решен да не се враќа, и во сите проби и искушенија се покажал достоин за довербата.

Службата на Бога опфаќа многу повеќе отколку само проповедање на Речта. Таа значи обучување на млади луѓе

– како Илија што го подготвувал Елисеја – одвојувајќи ги од нивните секојдневни обврски, давајќи им одговорности во Божјото дело – најнапред мали, а потоа сè поголеми како што се здобивале со сила и искуство. Во проповедничката служба има верни и побожни луѓе кои можат да речат: „Она што беше од почетокот, она што го чувме, она што со очите свои го видовме, што го разгледавме и што рацете наши го опишаа, за Словото на животот... она што го видовме и чувме, за тоа ве известуваме“ (1. Јованово 1,1-3). Младите и неискусни библиски работници треба да се подготвуваат преку заедничка практична работа со искусните Божји слуги. Така ќе научат да ги носат одговорностите. 223

Луѓето кои ги обучуваат младите работници вршат благородна служба. Господ лично им помага во нивните напори. Младите луѓе, на кои им е упатен светиот повик, кои имаат предност тесно да соработуваат со ревносни и побожни работници, мораат на најдобар начин да ја искористат можноста што им се нуди. Бог им укажал чест што ги избрал за својата служба и ги поставил таму каде што можат да добијат најдобра обука за тоа. Затоа мора да бидат понизни, верни, послушни и подготвени да работат. Ако се потчинат на Божјата дисциплина, ако ги исполнуваат Неговите упатства, ако бараат совети од Неговите слуги, тие ќе се развијат во праведни, принципиелни и непоколебливи луѓе на кои Бог може да им довери одговорности.

Кога евангелието ќе се проповеда во сета своја чистота, луѓето ќе бидат повикувани од плуговите и од обичните животни занимања кои во голема мера го окупираат умот, за да се образуваат во соработка со искусни луѓе. Тие силно ќе ја објавуваат вистината кога ќе се научат на делотворна работа. Благодарение на чудесното дејствување на божественото провидение, планините и тешкотиите ќе бидат отстранети и фрлени в море. Луѓето ќе чујат и ќе ја разберат веста која е од големо значење за жителите на земјата, и ќе дознаат што е вистина. Делото сè повеќе и повеќе ќе се шири сè додека не се предупреди целата земја, и тогаш ќе дојде крајот. 224

Неколку години по повикувањето Елисеј и Илија работеле заедно, и така Елисеј од ден на ден сè повеќе се оспособувал за својата задача. Илија бил Божји инструмент за искоренување на големите зла. Најпосле било сопрено идолопоклонството кое го поддржувале Ахав и незнабожечката Језавела, а со кое и народот бил заведен. Вааловите пророци биле погубени. Длабока преобразба го зафатила целиот Израел и луѓето почнале

повторно да му служат на Бога. Елисеј, како Илиев наследник, имал задача со разумно и трпеливо поучување да го поведе Израел по верниот пат. Неговото време поминато со Илија, најголемиот пророк по Мојсеја, го подготвило за делото кое наскоро морал сам да го преземе.

Во тие години на заедничка работа, Илија бил повикуван одвреме-навреме остро да истапи против гнастите зла. Кога безбожниот Ахав го присвоил лозјето на Навутеја, Илиевиот глас изрекол осуда и врз него и врз неговиот дом. А кога Охозија, по Ахавовата смрт, го оставил Бога и се свртел кон култот на акаронскиот бог Велзевул, уште еднаш се слушнал Илиевиот глас на строг укор.

Во текот на годините обележани со отпад во Израел, дошло до пропаст на пророчките училишта што ги основал Самоил. Илија ги обновил овие училишта, така што младите луѓе можеле во нив да стекнуваат образование кое ги оспособувало да го издигнат угледот на законот и да му обезбедат почитување. Во историјата се споменуваат три вакви училишта – во Галгал, Ветил и Ерихон. Токму пред Илија да се вознесе на Небото, ги посетил овие образовни центри заедно со Елисеја. Пророкот во таа пригода ги повторил поуките што им ги дал при претходните посети. Особено подвлекол дека нивна посебна должност е да му бидат верни на небесниот Бог. Исто така, ги поучил дека нивното целокупно образование мора да носи печат на едноставност. Само на таков начин тие ќе можат да го примат карактерот на небото и да се впрегнат на работа во Господовото дело.

Илија почувствувал радост во срцето гледајќи ги резултатите од работата на овие училишта. Делото на реформа сè уште не било завршено, но тој забележал дека во целото царство се потврдуваат Господовите зборови: „Но сепак меѓу Израилците си имам оставено седум илјади мажи; сите тие не ги свиткувале колената пред Ваала“ (1. Царевите 19,18).

Додека го следел пророкот на неговото пастирско патување од училиште во училиште, Елисеевата вера и решителност биле неколкупати искушувани. Пророкот му наложил да се врати кога стигнале во Галгал, а потоа тоа се повторило во Ветил и Ерихон. „Остани ти овде“, му рекол Илија, „зашто мене Господ ме праќа во Ветил.“ Но Елисеј, кој порано орал земја, научил дека не треба да се откажува и да изгуби храброст; затоа ни сега, кога должноста го повикала да ора поинаква земја, не сакал да се откаже од својата цел. Не сакал да се одвои од својот учител

сè додека му се нудела можност да се подготви за службата крај него. Илија не знаел дека откровението за неговото вознесение им било дадено на учениците во пророчките училишта, а посебно на Елисеја. Затоа овој искусен слуга на Божјиот човек цврсто се држел до својот учител. Кога и да му речел Илија да се врати, тој одговарал: „Жив бил Господ и така жива да биде душата твоја, нема да те оставам“ (2. Царевите 2,2). 226

„Така отидоа обајцата... А тие обајцата се запреа крај брегот на Јордан. И ја зема Илија наметката своја, ја превитка и удри со неа по водата, а таа се раздели наваму и натаму, та поминаа двајцата суви. А кога поминаа, му рече Илија на Елисеј: ’кажи што сакаш да направам за тебе, додека сè уште не сум земен од тебе“ (2. Царевите 2,6-9).

Елисеј не сакал да стекне световна слава, ниту висока положба меѓу големите луѓе на Земјата. Најмногу копнеел да добие во што поголема мера од Духот, кој Бог така обилно му го подарил на човекот кој наскоро требал да ја доживее таа чест да биде вознесен. Знаел дека ништо освен Духот кој почивал над Илија нема да го оспособи да го изврши она дело во Израел за кое Бог го повикал, па така побарал: „Духот, кој е во тебе, да биде двојно во мене“ (2. Царевите 2,9). 227

Одговарајќи на ова негово барање, Илија рекол: „Бараш нешто многу тешко; ако видиш, како ќе бидам земен од тебе, така ќе ти биде; ако, пак, не видиш, нема да ти биде. Како што одеа и си разговараа по патот, наеднаш се појави огнена кола и огнени коњи, и ги раздвоија еден од друг, и Илија се понесе во виорот кон небото“ (2. Царевите 2,1-11).

Илија е симбол на светите кои ќе живеат на земјата за време на второто Христово доаѓање и кои ќе се преобразат „одеднаш, во еден миг, при гласот на последната труба“ (1. Коринќаните 15,51-52), не вкусувајќи смрт. Како претставник на оние кои на овој начин ќе бидат вознесени на Небото, Илија заедно со Мојсеја стоел покрај Спасителот на Гората на преобразувањето при крајот на Христовата служба на земјата. Во овие прославени луѓе учениците го гледале во минијатура царството на откупените. Го виделе Исуса облечен во небесна светлина и слушнале „глас од облаците“ (Лука 9,35), кој потврдил дека Тој е Божји Син; го здогледале Мојсеја, претставникот на оние кои ќе бидат подигнати од мртвите при второто доаѓање, а покрај него стоел Илија како претставник на оние кои на крајот од историјата на светот ќе бидат преобразени од смртност во бесмртност и ќе бидат вознесени на небото без да вкусат смрт.

228 Осамен и обесхрабен во пустината, Илија рекол дека е сит од животот и молел да умре. Но Господ во својата милост не ја услишил таа молитва. Сепак, Илија требало да изврши уште едно големо дело, а откако ќе го изврши, не требало да умре очаен и осамен. Него не го очекувало слегување в гроб, туку требало да се вознесе со Божјите ангели и да биде сведок на Неговата слава.

„А Елисеј гледаше и извика: 'Оче мој, оче мој, кола на Израелот и негова коњаница!' И веќе не го виде. Па ја фати облеката своја, и ја раскина на две парчиња. И ја крена тој наметката на Илија, што беше паднала од него, па се врати и се запре крај брегот на Јордан; ја зеде наметката на Илија што беше паднала од него, удри со неа по водата, и рече: 'Каде е Господ, Бог Илиев?' И удри по водата, а таа се раздели на две страни, и Елисеј помина. И видоа од далеку синовите пророчки, што беа во Ерихон и рекоа: 'Илиевиот дух слезе врз Елисеја.' Му излегоа во пресрет и му се поклонија до земја“ (2. Царевите 2,12-15).

Кога Господ во своето провидение ќе смета дека е неопходно од своето дело да ги повлече оние на кои им подарил мудрост, Тој им помага и ги крепи нивните следбеници, само ако тие сакаат да бараат помош од Него и да чекорат по Неговите патишта. Тие дури можат да бидат и помудри од своите претходници, бидејќи можат да ги користат нивните искуства и да учат од нивните грешки.

Од тој момент Елисеј го зазел Илиевото место. Оној што бил верен во малку требало да се покаже верен и во многу.

„И ВОДАТА СТАНА ЗДРАВА“

229

Во времето на патријарсите целата долина на реката Јордан била „добро наводнувана насекаде,... како градината Господова“. Токму во таа прекрасна долина Лот решил да се насели преместувајќи ги „своите шатори до Содом“ (1. Мојсева 13,10.12). Но по уништувањето на градовите во котлината, сите соседни области биле вистинска пустош и оттогаш станале дел од Јудејската Пустина.

Меѓутоа, еден дел од убавата долина останал недопрен, чишто животворни извори и потоци ги веселеле срцата на луѓето. По преоѓањето на Јордан, Израелската војска се улогорила во оваа долина, прекриена со житородни ниви и горички од палми полни со урми и други плодносни дрвјата. Тука за првпат ги вкусиле плодовите на ветената земја. Пред нив се издигнувале сидиштата на Ерихон, силно утврден незнабожечки град чии жители ја обожавале Астарта и вршеле најгласни и најпонижувачки идолопоклонички обреди во цел Ханан. Неговите сидишта набрзо биле урнати, а жителите убиени. Во времето на неговата пропаст се слушнале зборовите на страшна клетва пред целиот Израел: „Проклет да биде пред Господа оној, што ќе го издигне и изгради овој град Ерихон; врз првородениот син свој тој ќе ги положи основите негови и врз најмалиот син свој ќе ги постави портите негови“ (Исус Навин 6,26).

Изминале пет века. Местото останало пусто и проколнато од Бога. Од проклетството пресушени биле дури и изворите кои правеле овој дел од долината да биде толку погоден за живеење. Меѓутоа, за време на Ахавовиот отпад, кога Језавела го обновила култот на Астарта, Ерихон, древната престолнина на овој култ, повторно бил изграден, и покрај тоа што градителот морал да го плати тоа со висока цена. „Ветилецот Ахил го изгради Ерихон: врз првородениот син свој Авирон, тој ги стави основите

негови и врз најмалиот син Сегува ги постави портите негови, според словото на Господа“ (1. Царевите 16,34).

Недалеку од градот, среде плодносните овоштарници, се наоѓало едно од пророчките училишта, во кое Елисеј се упатил по Илиевото вознесение. Додека престојувал таму, граѓаните дошле кај пророкот и му се пожалиле: „Ете, како што гледаш, господару, положбата на овој град е добра; но водата е лоша и земјата е бесплодна“. Изворот, кој од дамнини бил чист и давал живот и обилно количество вода снабдувајќи ги градот и околината, не можел повеќе да се користи.

Елисеј им одговорил на граѓаните на Ерихон: „Дајте ми нова чинија и турете во неа сол“. Откако го добил тоа што го побарал, „тој отиде при изворот на водата, ја фрли во неа солта и рече: 'Вака вели Господ: Јас ги исцелив овие води; и во иднина нема да доаѓа од неа ни смрт, ни бесплодност'“ (2. Царевите 2,19-21).

Исцелувањето на ерихонската вода не е извршено со човечка мудрост, туку со чудотворното Божјо посредство. Луѓето, кои го обновиле Ерихон, не заслужувале милост од небото, но сепак Оној кој „го остава Своето сонце да грее над лошите и над добрите и праќа дожд на праведните и грешните“ (Матеј 5,45), сакал со овој чин да покаже дека сака да го излечи Израел од неговите духовни болести.

Ова исцеление било трајно: „И водата стана здрава, и така е до денешниот ден, според зборот, што го кажа Елисеј“ (2. Царевите 2,22). Годишите минувале век по век, а водата од изворот течела и од овој дел на долината направила прекрасна оаза.

Од исцелувањето на водата можат да се извлечат многу духовни пораки. Нова чинија, сол, извор – сето тоа има длабоко симболичко значење.

Фрлајќи сол во горчливиот извор, Елисеј им ја дал на Израелците онаа иста поука која многу векови подоцна Спасителот им ја дал на своите ученици, велејќи им: „Вие сте солта на земјата“ (Матеј 5,13). Мешајќи се со загадената изворска вода, солта го прочистила изворот и овозможила наместо отров и смрт од него да потече живот и благодат. Споредувајќи ги своите деца со солта, Господ сакал да ги поучи дека Негова цел е тие да ја примат Неговата благодат за самите да станат инструменти за спасување на другите. Пред целиот свет Бог си избрал народ не за да ги прими само нив како свои синови и ќерки, туку преку нив сиот свет да ја прими благодатта која носи спасение. Господ

не го избрал Аврама само за тој да стане Божји пријател, туку преку него да се излеат посебни благослови над сите народи.

На светот му се неопходни докази дека постои вистинско христијанство. Отровот на гревот ја разјадува срцевината на општеството. Градовите тонат сè подлабоко во грев и морална расипаност. Светот е полн со болести, страдања и неправди; насекаде гледаме души во беда и неволји, натоварени со чувство на вина како пропаѓаат токму поради недостаток на спасоносното влијание. Тие постојано го имаат пред очи евангелието на вистината, но сепак пропаѓаат, зашто оние кои со својот пример треба да им бидат „мирис животен“ станале „мирис смртен за смрт“. Нивната душа се напојува со горчина, бидејќи изворите од кои пијат се затруени, иако би требало да бидат извори на вода која тече во вечен живот.

Солта мора да се помеша со материјата на која е придодана, мора да проникне во неа за да може ја зачува. Исто така, спасоносната сила на евангелието ќе допре до луѓето само преку личен контакт и дружење. Тие не се спасуваат како толпа, туку поединечно. Личното влијание има голема моќ. Тоа мора да се поврзе со Христовото влијание, да воздигнува како Христос што воздигнувал, да всадува во срцето исправни начела и да го спречува ширењето на расипаноста на овој свет. Со личното влијание треба да ја шири онаа благодат која само Христос може да ја даде. Тоа треба да го издигнува и да го разубавува животот и карактерот на ближните и тоа со силата на чистиот пример соединет со искрена вера и љубов.

За некогаш затруениот извор во Ерихон, Господ рекол: „Јас ги исцелив овие води; и во иднина нема да доаѓа од неа ни смрт, ни бесплодност“. Загадената вода ја претставува душата која се одвоила од Бога. Гревот не само што ја одвојува душата од Бога, туку ја уништува во неа желбата и способноста да го запознае Него. Гревот предизвикува нарушување во целокупниот човеков организам, умот е изопачен, имагинацијата е расипана, а душевните чувства пропаѓаат. Нема повеќе чиста вера, ниту светост на срцето. Божествената сила на обратувањето не успеала да го преобрази карактерот. Душата е немоќна, извалкана и понижена затоа што нема морална сила да победи.

Во очистеното срце, сè се менува. Преобразувањето на карактерот му сведочи на светот дека во душата живее Христос. Божјиот Дух влева нов живот во душата, така што мислите и желбите се покоруваат на волјата Христова. Внатрешниот човек се обновува според Божјиот лик. Слабите и заблудени луѓе му

покажуваат на светот дека спасоносната моќ на благодатта може да го преобрази карактерот полн со мани, така што тој се развива и донесува добар плод.

234 Срцето кое ја прима Божјата Реч не е извор кој пресушува, ниту разурнат кладенец кој нема вода. Тоа е како планински поток напојуван од непресушни извори чија студена и свежа вода жубори околу карпите, крепејќи ги уморните, жедните и изнемоштените. Тоа е како постојано проточна река, која во своето течење станува сè подлабока и поширока, додека на крајот нејзините животодавни води не се разлеат низ целата земја. Потокот, спуштајќи се со жубор по песокот, зад себе остава дарови на зеленило и богат род. Тревата крај неговите брегови е свежа, дрвјата се со бујни крошници, а цвеќиња има во изобилие. За време на летната суша, кога целата земја се суши и соголува под жегата на летното сонце, зелена линија го обележува текот на реката.

Така е и со вистинското Божје дете. Христовата религија се открива како животворна семејна сила, како жива, делотворна духовна енергија. Кога срцето е отворено за да ја прими небесната сила на вистината и љубовта, овие начела ќе потечат како потоци во пустина и ќе создадат зеленило таму каде што сега владее суша и пустош.

Кога луѓето очистени и посветени со познавањето на библиската вистина сесрдно ќе се посветат на делото за спасување на душите, тие навистина ќе станат животен мирис за живот. И како што пијат секојдневно од непресушниот извор на благодатта и знаењето, тие ќе откријат дека срцето им се преполнило со Духот на нивниот Учител и дека нивната несебична служба на мнозина им донела физички, ментални и духовни благослови. Изморените закрепнуваат, болните го враќаат своето здравје, а натоварените од гревот се ослободуваат. Од далечни земји допираат зборови на благодарност од оние кои од своето срце го отстраниле гревот и одлучиле да ѝ служат на правдата.

„Давајте, и ќе ви се даде“ (Лука 6,38), зашто Господовата реч е „градински извор, кладенец од жива вода, што истечува од Ливан“ (Песна над песните 4,15).

ПРОРОК НА МИРОТ

235

Оваа глава се темели на 2. Царевиие 4 глава

Работата на Елисеј како пророк во извесна смисла многу се разликувала од работата на Илија. На Илија му биле доверени вести за осуда и казни. Тој бил глас на бестрашен укор, кој ги опоменувал царот и народот да не одат по патот кој води во зло. Елисеевата мисија била помирољубива; добил задача да продолжи и да го зацврсти делото што го започнал Илија, да го учи народот за Господовите патишта. Библијата го опишува како човек кој воспоставува блиски односи со ближните, кој се движи во кругот на пророчките синови и со своите чуда и служба им носи на луѓето исцелување и радост.

Елисеј бил човек благ и со пријатен карактер, но знаел да биде и строг, за што најдобро сведочи неговиот став кога на патот за Ветил го исмејувале безбожни деца што излегле надвор од градот. Тие момчиња слушнале дека Илија се вознел и од тоа направиле предмет за потсмев. Сега го исмејувале Елисеја: „Вознеси се, ќелавко! Вознеси се!“ Слушајќи го нивното исмејвање, пророкот се свртел и, вдахнат од Божиот Дух, изрекол проклетство над нив. Страшната казна која настапила, дошла од Бога. „Тогаш излегоа од гората две мечки и раскинаа од нив четириесет и две деца“ (2. Царевите 2,23.24).

236

Ако Елисеј дозволел исмејувањето да помине неказнето, толпата и понатаму би го исмејувала, што веројатно наполно би ја попречило неговата мисија на поучување и спасување во периодот на големата криза меѓу народот. Една ваква строга казна била доволна да му обезбеди почит за цел живот. Тој педесет години излегувал и влегувал низ вратата во Ветил, одел од село до село и од град до град, често минувајќи меѓу групи од невработени, невоспитани и распуштени млади луѓе, но никој повеќе не му се потсмевал, ниту направил шега на негова сметка како пророк на Највозвишениот.

И благоста треба да има свои граници. Авторитетот треба да биде поткрепен со решителна строгост, зашто мнозина ќе го потценат и исмеат. Таканаречената нежност, угодување и попуштање, кои често ги користат родителите и старателите при воспитувањето на децата, претставуваат една од најголемите опасности за нив. Во секое семејство треба да владеат цврстината и решителноста, кога се во прашање исполнување на должностите.

Почитувањето, кое толку им недостасувало на младите луѓе кои го исмејувале Елисеја, претставува доблест која мора грижливо да се негува. Секое дете треба да научи да му укажува на Бога вистинско почитување. Неговото име не смее никогаш да се споменува лековерно или непромислено. Кога го изговараат, ангелите ги покриваат своите лица. Со колкаво почитување треба тоа да го правиме ние, паднатите и грешни суштества!

237 Страхопочитување мора да им се укажува и на сите Божји претставници – проповедници, учители и родители, кои се повикани да говорат и да работат наместо Него. Кога ги почитуваме нив, го почитуваме Бога.

Љубезноста е плод на Духот и секој човек треба да ја негува. Таа има сила да го омекне карактерот, кој инаку би бил суров и груб. Оние кои тврдат дека се Христови следбеници а едновремено се груби, нељубезни и сурови кон другите, всушност не научиле ништо од Исуса. Не мораме да се сомневаме во нивната искреност и исправност, но овие особини не можат да го надоместат недостатокот на љубезност и учтивост.

Љубезниот дух, кој му овозможил на Елисеја толку силно да влијае врз животот на многу луѓе во Израел, се открива и во пишаниот извештај за неговите пријателски односи со едно семејство кое живеело во Сунам. На своите патувања низ царството, „...еден ден Елисеј отиде во Сунам. Таму една богата жена го покани во домот свој да јаде леб, и тој, секогаш кога ќе минеше, навратуваше таму да јаде леб.“ Оваа жена сфатила дека Елисеј е „свет Божји човек“ и на својот маж му предложила: „Да му направиме мала горна соба на сидот и да му ставиме таму легло и маса, и стол и светилник, та кога доаѓа кај нас, да се повлекува таму.“ Елисеј честопати отседнувал во оваа соба, благодарен за мирот што му го овозможувала таа. Љубезноста на жената не останала незабележана од Господа. Таа немала деца, па Бог ѝ подарил син и така ја наградил за нејзиното гостопримство.

Годините минувале. Детето веќе било доволно големо за да оди на нива со жетварите. Еден ден добило сончаница „и му кажа на татка си: 'Главата, главата ме боли'“. Таткото му наредил на слугата да го однесе дома. „Го зеде и го одведе кај мајка му. И тоа седеше во skutот нејзин до пладне и умре. Таа отиде и го положи во леглото на Божјиот човек, го затвори и излезе“ (2. Царевите 4,18-21).

Во својата несреќа, Сунамката решила да побара помош од Елисеја. Пророкот тогаш се наоѓал на гората Кармил, па жената веднаш се упатила кон него во придружба на еден слуга. „А кога Божјиот човек ја виде оддалеку, му кажа на слугата свој Гиезија: 'Еве ја оваа Сунамка; отрчај да ја пресретнеш и да ја прашаш: здрава ли си, здрав ли е мажот нејзин, здраво ли е детето?'“ Слугата направил како што му било речено, но уплашената мајка не ја открила својата неволја сè додека не стигнала кај Елисеја. Кога слушнал за нејзината несреќа, Елисеј му наредил на Гиезија: „Опаши се преку половината и земи го стапот мој во раката и врви; ако сретнеш некого, не го поздравувај; а ако некој те поздрави, не му одговарај; и стави го стапот врз лицето на детето!“

Меѓутоа, мајката не била задоволна сè додека самиот Елисеј не пошол со неа. „Жив Господ и жива ти душата! Нема да те оставам,“ рекла таа. „Тогаш и тој стана и тргна по неа. Гиезиј отиде пред нив и го стави стапот врз лицето на детето. Но не чу ни глас, ни одговор. И му излезе во пресрет, му соопшти и рече: 'Детето не се разбудува'“

Кога стигнале до куката, Елисеј влегол во собата каде што лежелo мртвото дете, „ја затвори вратата зад себе и му се помоли на Господа; потоа се качи, легна врз детето, ја стави устата своја врз неговата уста, очите свои врз неговите очи, и дланките свои врз неговите дланки, и се простре врз него, и телото на детето се загреа. Елисеј стана и почна да оди по собата натаму-наваму; потоа пак се качи и се простре врз него. И детето кивна седум пати и ги отвори очите свои“ (2. Царевите 4,35).

Повикувајќи го Гиезија, Елисеј му наредил да ја доведе мајката. „И тој ја повика. Таа дојде при него, и тој рече: 'Земи си го синот свој! Таа се доближи, падна пред нозете негови и се поклони до земја; потоа го зеде синот свој и излезе““ (2. Царевите 4,36.37).

Така била наградена верата на оваа жена. Христос, големиот Дародавец на животот ѝ го вратил синот. На сличен начин ќе

бидат наградени и Неговите верни кога Тој ќе дојде по втор пат, кога смртта ќе го изгуби осилото и кога гробот ќе ја изгуби победата со која се фалел. Тогаш Тој на своите слуги ќе им ги врати децата на оние кои им ги одзела смртта. „Така вели Господ: ‘глас се слуша во Рама, пискот и горко плачење; Рахила плаче за децата свои и не сака да се утеши за нив, оти ги нема.’ Така вели Господ: ‘задржете го гласот свој од плачење и очите свои од – солзи, оти за трудот твој има награда... и тие ќе се вратат од непријателската земја. И надеж има за твојата иднина,’ вели Господ, ‘и твоите синови ќе се вратат во пределите свои’“ (Еремија 31,15-17).

240 Во нашата болка за умрените Исус нè теши упатувајќи ни порака со неизмерна надеж: „Од власта на гробот ќе ги откупам, од смртта ќе ги избавам. Смрт – каде ти е силата? Каде ти е тебе, гробу, победата?“ (Осија 13,14) „Бев мртов, и ете, жив сум за сите векови... И ги имам клучевите од адот и смртта“ (Откровение 1,18). „Бидејќи сам Господ со заповед, при глас на архангел и при труба Божја, ќе слегне од небото, и најнапред ќе воскреснат мртвите; а потоа, ние, што сме останале живи, заедно со нив ќе бидеме грабнати на облаците, за да се сретнеме со Господа во воздухот, и така секогаш ќе бидеме со Господа“ (1. Солуѓаните 4,16.17).

Елисеј, слично како Спасителот на човештвото чиј претставник бил, во својата служба меѓу луѓето го соединувал делото на исцелување со делото на поучување. За сето време на својата долга и делотворна работа, Елисеј верно и неуморно се трудел да го развие и прошири значајното воспитно дело кое го вршеле пророчките школи. Поуките што им ги упатувал на собраните групи сериозни млади луѓе, биле потврдени со силно дејствување на Светиот Дух, а одвреме-навреме имало и други несомнени докази за неговиот авторитет како Господов слуга.

За време на една своја посета на школата во Галгал, тој направил отровното јадење да стане здраво. „Во таа земја имаше глад, и синовите пророчки седеа пред него. И тој му кажа на слугата свој: ‘Стави го големиот котел и свари леќа за пророчките синови.’ И излезе еден од нив во полето да собира зелје; најде еден корен од дива лоза, и набра од неа полн skut диви плодови; се врати и ги стави во котелот со леќа, зашто не ги познаваше. Им поставија да јадат. Но штом почнаа да ја јадат леќата, извикаа и велеа: ‘Смрт има во котелот, човеку Божји!’ И не можеа да јадат. А тој рече: ‘Дајте брашно!’ И го истури во

241

котелот и му рече на Гиезија: 'Стави им на луѓето, нека јадат. И во котелот не остана ништо отровно"' (2. Царевите 4,38-41).

Додека сè уште во Галгал царувал гладот, Елисеј нахранил сто луѓе со дарот кој му го донел „некој човек од Валсалис“ – „лебна првина – дваесет јачмени лепчиња и млади зрна во класови“ (2. Царевите 4,42). Околу него имало луѓе кои имале потреба од храна. Кога пристигнал овој дар, Елисеј му рекол на својот слуга: „Дај им на луѓето да јадат. И рече слугата негов: 'Што ќе им дадам на сто души?' А тој рече: 'Дај им на луѓето, нека јадат, зашто така вели Господ: ќе се наситат, и ќе остане. Тој им даде, и тие се наситија, и остана уште, според словото Господово“ (2. Царевите 4,43.44).

Колкава милост покажал Христос, кога преку својот гласник го извршил ова чудо за да ги нахрани гладните луѓе! Господ Исус уште многупати им го давал на луѓето она што им е потребно за живот, и покрај тоа што не било на толку јавен и воочлив начин. Кога нашиот духовен вид би бил поизострен, ние многу појасно би препознале колку Бог е милостив кон човечките деца.

Само Божјата благодат може да направи сосема мали оброци да бидат доволни за сите. Божјата рака може стократно да умножи. Од своите извори Бог може да постави „трпеза в пустина“. 242 Неговиот допир со раката може да ја умножи оскудната храна и да направи да има доволно за сите. Неговата сила ги умножила лебовите и житото во рацете на пророчките синови.

Кога Христос во текот на својата служба на земјата направил слично чудо нахранувајќи цело мноштво, луѓето не верувале, како што не верувале ни оние кои се наоѓале околу овој стар пророк. „Како да го поставам тоа пред сто души?“ – рекол Елисеевиот слуга. Кога Исус им наредил на своите ученици да му дадат на мноштвото народ да јаде, тие одговориле: „Ние немаме повеќе од пет лебови и две риби, освен ако отидеме и купиме храна за сите овие луѓе?“ (Лука 9,13) Како ќе стигне ова за толку многу луѓе?

Оваа поука важи за Божјите деца во сите времиња. Кога Господ дава налог да извршат некоја задача, луѓето не треба да губат време и да прашуваат дали е оправдана заповедта или какви ќе бидат последиците ако ја послушаат. Можеби она што го имаат в раце ќе им изгледа недоволно да се задоволат потребите, но од рацете Господови ќе се покаже повеќе од доволно. „Тој им даде, и тие се наситија, и остана уште, според словото Господово.“

Голема потреба на современата црква е да ја разбере многу подобро поврзаноста меѓу Бога и оние кои Тој ги откупил преку жртвата на својот Син, и да има поголема вера во развојот и напредокот на Божјото дело на земјата. Никој не смее да губи време јадосувајќи се што видливите извори со кои располага се мали. Можеби надворешноста навидум не ветува многу, но енергичноста и довербата во Бога ќе ги умножат. Тој ќе ги умножи даровите што му се принесени во благодарност со молитва за Негов благослов, токму како што ја умножил храната понудена на пророчките синови и на измореното мноштво.

НАМАН

Оваа глава се ѿемели на 2. Царевиие 5 глава

„Наман, војводата на сирискиот цар, беше голем човек пред господарот свој и почитуван, зашто преку него Господ им беше дал победа на Сиријците; и тој човек беше силен и храбар војник, но лепрозен“ (2. Царевите 5,1).

Сирискиот цар Вен-Адад ја победил Израелската војска во битката во која загинал Ахав. Оттогаш Сиријците постојано воделе погранични војни против Израелците. Во еден од тие напади одвеле во ропство едно мало девојче кое „служеше на жената на Наман“. Иако била робинка и далеку од својот дом, тоа девојче било Божји сведок и несвесно ги извршувало оние задачи кои Бог му ги наменил на Израел како на свој избран народ. Служејќи во незнабожечка куќа, се сожалила на својот господар. Сеќавајќи се на чудесните исцелувања кои ги извршил Елисеј, ѝ рекла на својата господарка: „О, да отидеше мојот господар при пророкот, кој е во Самарија, и тој би го ослободил од лепрата“ (2. Царевите 5,3). Знаела дека небесна сила го придружува Елисеја и верувала дека тој со таа сила може да го излечи Намана.

Однесувањето на оваа млада робинка во незнабожечкиот дом претставувало силен доказ за силата и важноста на раното домашно воспитување. Грижата за децата и нивното воспитување е највозвишена должност која им е доверена на родителите. Тие ги поставуваат првите основи на навиките и карактерот. Иднината на нивните деца во голема мера зависи од нивниот пример и поука.

Блажени се оние родители кои живеат таков богоугоден живот, што Божјите ветувања и заповеди будат кај нивните деца чувство на благодарност и длабоко почитување. Родителите кои со својата нежност, праведност и долготрпение му ја откриваат на детето Божјата љубов, правда и долготрпение, и кои ги учат

своите деца да ги сакаат, слушаат и да им веруваат, всушност едновременно ги упатуваат да го љубат, да му веруваат и да му бидат послушни на небесниот Отец. Родителите коишто им даваат таков дар на своите деца, им подаруваат богатство поскапоцено од богатството на сите векови, ризница која ќе трае долго колку и вечноста.

Ние не знаеме на кој начин ќе бидат повикани нашите деца да служат. Можеби животот ќе го поминат во кругот на домот, можеби ќе се посветат на вообичаените занаети или ќе станат проповедници на евангелието во незнабожечки земји, но сепак, сите се повикани да бидат Божји мисионери, проповедници на милоста во светот. Тие треба да се здобијат со воспитување, кое ќе ги оспособи да стојат покрај Христа и несебично да служат.

246 Додека ѝ говореле на својата ќерка за Бога, родителите на оваа млада Еврејка не знаеле каква ќе биде нејзината судбина. Но тие верно ја завршиле својата доверена должност, така што во домот на заповедникот на сирската војска нивната ќерка можела да сведочи за Бога кого таа научила да го почитува.

Наман ги слушнал зборовите кои девојката ѝ ги упатила на својата господарка. Добивајќи одобрување од царот, тргнал да бара исцелување за својата болест, земајќи со себеси „десет таланти сребро, шест илјади златни сикли и десет свечени облеку“. Исто така, го понел и писмото од царот на Сирија за израелскиот цар, со порака: „Еве... ти го праќам својот слуга Наман, за да го излечиш од лепрата“ (2. Царевите 5,6). Кога израелскиот цар го прочитал писмото, „ја раскина својата облека и рече: ’Зар сум јас Бог за да можам да умртвувам и да оживувам, та овој ми праќа кај мене човек за да го излечам од неговата лепра? Гледајте само како бара караница против мене!’“

Веста за тоа стигнала и до Елисеја и му порачал на царот: „Зошто ги раскина своите облеку? Нека дојде кај мене да познае дека има пророк во Израел“.

„И така Наман стигна со своите коњи и со колите, и застана пред вратата на Елисеевата куќа.“ Пророкот преку гласник му порачал: „Оди искапи се седум пати во Јордан, и телото ќе ти биде чисто“.

249 Наман очекувал да види некое чудесно откритие на небесна сила. „Јас мислев – рекол тој – ќе излезе пред мене, ќе го повика Господа, својот Бог, ќе ја стави раката на болното место и ќе ми ја однесе лепрата.“ Кога му било речено да се искапе во Јордан, неговата гордост била повредена, и обесхрабрено и очајно извикал: „Не се ли реките во Дамаск, Авана и Фарфар подобри

од сите израелски води? Не можам ли да се искапам во нив за да станам чист? Се сврте и си отиде лут оттаму.“

Намановиот возгордеан дух не сакал да се покори на упатствата што му ги дал Елисеј. Сирискиот војвода ги споменал реките кои ги разубавувале околните места, па мнозина доаѓале на нивните крајбрежја да им се поклонуваат на своите идоли. За Наман не би било големо понижување да се искапе во тие реки. Меѓутоа, тој можел да биде излекуван само ако ги послуша упатствата на пророкот. Единствено доброволната послушност може да ги донесе посакуваните резултати.

Намановите слуги почнале да го преколнуваат својот господар да ги послуша Елисеевите упатства: „Да ти одредеше пророкот и нешто потешко“, настојувале тие, „зар не би направил? А камоли кога ти рече: 'Искапи се, и ќе бидеш чист?'“ Намановата вера била ставена на испит, а во исто време гордоста се борела за превласт. Но верата победила. Горделивиот Сириец се откажал од гордоста на срцето и покорно се потчинил пред откриената Господова волја. Седум пати се нурнал во Јордан „според зборовите на Божјиот човек“. Неговата вера била наградена и „телото му стана пак како кај мало дете и тој беше чист.“

Благодарно, „тој се врати кај Елисеј, со сета своја придружба“, со признанието: „Еве, сега знам дека нема Бог во сета земја, освен во Израел.“ 250

Во согласност со обичаите во тоа време, Наман му понудил на Елисеја скапи дарови, но пророкот одбил. Тој немал право да наплатува за благословите кои Бог милостиво ги подарува. „Жив да е Господ“, рекол тој, „јас нема да примам ништо.“ Сириецот „настојуваше за да прими, ама тој не сакаше.“

„Тогаш Наман рече: 'Добро, кога не сакаш. Но барем дозволи да ми дадат мене, на твојот слуга, од оваа земја колку што можат да носат две мазги. Зашто твојот слуга нема веќе да им принесува паленици жртви на други богови освен на Господа. А Господ нека му го прости ова на твојот слуга; кога мојот господар ќе отиде во Римоновиот храм за да се поклони таму, па се потпре врз мојата рака, и јас се поклонам во храмот Римонов. Кога јас ќе се поклонам во домот на Римон, нека Господ нека му го прости тој чин на твојот слуга.“

„А тој му рече: Оди си со мир. И тој отиде од него и прилично се оддалечи.“

Елисевиот слуга Гиезиј со години имал можност да развива дух на самооткажување, кој го обележувал животното дело на

неговиот господар. Нему му се дала можност да стане благороден знаменосец во Господовата војска. На дофат му биле најубавите небесни дарови. Но, тој се откажал и наместо нив го посакувал безвредното световно богатство. А сега скриените склоности на неговото лакомо срце го навеле да му подлегне на силното искушение. Тој размислувал во себеси: „Мојот господар го поштеди Намана, Арамеецот, и не прими ништо од она што тој го донесе: но... ќе потрчам по него и ќе земам нешто од него“. И така се случило, во тајност да „потрча Гиезиј по Наман“.

„Кога Наман го виде дека трча по него, скокна од својата кола во пресрет и го праша: 'Дали е сè добро?' Тој одговори: 'Сè е добро'“. Тогаш Гиезиј свесно изговорил лага: „Мојот господар,“ рекол тој, „ме прати да ти речам: 'Ете, токму сега стигнаа двајца младици од Ефремовата Гора, двајца од пророчките синови. Дај за нив, те молам, талант сребро и две облеку““. Наман радосно ја задоволил молбата, му предал на Гиезија два таланта сребро наместо еден и „две облеку“, задолжувајќи ги своите слуги да го понесат тоа.

Кога Гиезиј се приближил до Елисеевата куќа, ги отпуштил слугите, а среброт и облеките ги скрил. Откако го направил тоа, тој „дојде и се јави пред господарот свој;“ и за да се заштити себеси од укор, повторно излажал. На пророковото прашање: „Од каде доаѓаш?“ Гиезиј одговорил: „Твојот слуга никаде не отиде“.

Тогаш дошле строги зборови на укор, кои покажале дека Елисеј знаел сè. Тој рече: „Зар срцето мое не те придружуваше, кога оној човек се врати од колата своја да те пресретне? Време ли е да се земе сребро и да се зема облеку, или маслинови дрвја и лозја, ситен или крупен добиток, слуги или слугинки? Затоа, Намановата лепра нека се залепи на тебе и на потомството твое засекогаш“. Виновникот набрзо го снашла казната. Тој излезе од присуството на Елисеј „бел како снег од лепрата“.

Искуството на овој човек, кому му биле овозможени возвишени и свети привилегии, содржи сериозна поука. Постапката на Гиезиј претставувала камен на препнување на патот на Наман, во чиј ум продрела прекрасна светлина и кој посакал да му служи на живиот Бог. Гиезиевата постапка не можела со ништо да се оправда. Тој до својата смрт останал лепрозен, проколнат од Бога и избегнуван од луѓето.

„Лажливиот сведок не останува без казна, и кој шири лаги, нема да избега“ (Изреки 19,5). Луѓето можат да мислат дека сите свои зли дела ги скриле од човечките погледи, но тие не

можат да го измамат Бога. „И нема создание сокриено за Него, туку сè е голо и откриено за очите на Оној, пред Кого ние ќе одговараме“ (Евреите 4,13). Гиезиј имал намера да го измами Елисеја, но Бог му ги разоткрил зборовите кои Гиезиј му ги упатил на Наман, како и секоја подробност од нивната средба.

Вистината е од Бога, а измамата во сите свои многубројни облици потекнува од сатаната; и секој оној кој на каков било начин скршнува од правиот пат на вистината, се предава на силите на злобниот непријател. Оние коишто ја запознале Христовата волја, не се согласуваат со „бесплодните дела на темнината“ (Ефесјаните 5,11). Тие се едноставни во животот како и во зборовите, чесни и верни, затоа што се подготвуваат за друштво на светите суштества во чии усти „измама не се најде“ (види: Откровение 14,5).

Наман се вратил во својот дом во Сирија, телесно исцелен и духовно преобразен; многу векови подоцна неговата вера ја спомнал Спасителот препорачувајќи им ја на сите оние кои тврдат дека му служат на Бога. Спасителот рекол: „Исто имаше многу лепрозни во Израел во времето на пророкот Елисеј, но ниеден од нив не беше очистен освен Сириецот Наман“ (Лука 4,27). Бог заобиколил мнозина лепрозни во Израел зашто нивното неверство претставувало пречка да им се направи добро. Еден незнабожечки благородник, кој бил верен на своите убедувања за правдата и кој почувствувал дека му е потребна помош, во Божји очи бил подостоен за благослов од сите оние болни во Израел кои го презреле и ги отфрлиле од Бога дадените предности. Бог се застапува за оние кои ги ценат Неговите благослови и ја прифаќаат светлината што им ја праќа Небото.

И денес во секоја земја има луѓе чесни во срцето и таквите ги грее небесна светлина. Ако продолжат верно да ги исполнуваат своите должности, тие ќе примаат сè поголема светлина, така што на крајот, како некогаш Наман, ќе бидат наведени да признаат дека „нема Бог во целата земја“, освен живиот Бог – Создателот.

На секоја искрена душа која „оди во темнина без зрак на светлина“, упатен ѝ е повикот: „Нека се надева на Господовото име, нека се потпре на својот Бог.“ „Зашто уште од создавањето на светот не се слушало, ниедно уво не чу, ниедно око не видело друг бог, о Боже, освен Тебе, кој направил толку многу за оние кои се надеваат на Тебе. Ти милостиво го пресретнуваше секого, кој се радуваше и кој вршеше правда, кој те спомнуваше на Твоите патишта“ (Исаија 50,10; 64,4-5).

КРАЈОТ НА ЕЛИСЕЕВАТА СЛУЖБА

Повикан во пророчка служба уште за време на Ахавовото владеење, Елисеј бил сведок на многу промени во Израелското царство. Казна по казна се излевала врз Израел за време на владеењето на Сириецот Азаил, кој бил помазан да биде камшик за отпаднатиот народ. Строгите мерки на реформа што ги вовел Јуј, довеле до уништување на целиот Ахавов дом. Во постојаните војни со Сиријците, Јуевиот наследник Јоахаз загубил некои од градовите источно од Јордан. Некоје време изгледало дека Сиријците ќе завладеат со целото царство. Меѓутоа, реформата што ја започнал Илија а ја продолжил Елисеј, поттикнала многу луѓе да го бараат Бога. Биле заборавени Вааловите олтари и Божјата цел полека но сигурно се исполнувала во животот на оние кои одлучиле да Му служат Нему со целото свое срце.

Токму поради љубовта кон заблудениот Израел, Бог дозволил Сиријците да ги казнуваат припадниците на тој народ. Од 255 сочувство кон оние чии морални сили толку многу ослабнале, Тој го подигнал Јуј да ги уништи безбожната Језавела и целиот Ахавов дом. Со милостивото Божјо провидение уште веднаш биле отстранети свештениците на Ваал и Астарта, а нивните незнабожечки олтари биле разурнати. Бог во својата мудрост предвидел дека, ако бидат отстранети искушенијата, некои ќе го отфрлат идолопоклонството и ќе го свртат своето лице кон небото. Затоа Тој дозволил да ги снаоѓаат неволји една по друга. Неговите казни биле спроведени со милост. Кога се исполнила неговата намера, пак ја излеал Својата љубов кон оние кои научиле да Го бараат.

Додека силите на доброто и злото се бореле за превласт, и додека сатаната со сите сили се трудел да го доврши своето уништувачко дело започнато за време на владеењето на Ахав и Језавела, Елисеј продолжувал да го изнесува своето сведоштво. Имал противници, но никој не можел да ги побие неговите

зборови. Во целото царство луѓето го почитувале и го уважувале. Мнозина доаѓале кај него за совет. Израелскиот цар Јорам барал од него совет уште во времето на Језавела, а еднаш, додека бил во Дамаск, дошле кај него гласници на сирискиот цар Вен-Адад да го прашаат дали царевата болест ќе се заврши со смрт. Пророкот на сите верно им сведочел во време кога правдата на секој чекор се изопачувала и кога поголем дел од народот бил во отворен бунт против небото.

Господ никогаш не го заборава својот избран гласник. За време на еден сириски напад врз израелската земја, сирискиот цар веднаш сакал да го погуби Елисеја бидејќи го известувал израелскиот цар за намерите на неговиот непријател. Сирискиот цар се советува со своите слуги велејќи: „Во тоа и тоа место ќе го поставиме својот логор“. Господ му го открил овој план на Елисеја и тој „испрати да му кажат на израелскиот цар: ‘Внимавај да не минуваш преку она место, зашто таму Арамејците се во заседа.’ И израелскиот цар испрати согледувачи до она место, за кое го опоменуваше Божјиот човек. Така се заштити оттаму повеќе пати.“ 256

„И му се вознемири срцето на сирискиот цар поради тоа, и тој ги повика своите слуги и им рече: ‘Кажете ми, кој од нашите одржува врска со израелскиот цар?’ И рече еден од слугите негови: ‘Никој, господару мој, цару; туку пророкот Елисеј, кој е во Израел, му ги соопштува на израелскиот цар и оние зборови, што ти ги говориш во својата спална соба“.

Решен да го отстрани пророкот, сирискиот цар заповедал: „Одете, дознајте каде е тој, и јас ќе испратам да го фатат“. Пророкот се наоѓал во Дотан и царот, дознавајќи го тоа, „испрати таму коњи и коли и многу војска; тие дојдоа ноќе и го опколија градот. Изутрината слугата на Божјиот човек стана и излезе, војската со коњи и коли беше околу градот“.

Преплашен, Елисеевиот слуга поитал да го извести: „Ах, господару мој!“ рекол тој, „што да правиме?“

„Не плаши се“, му одговори пророкот; „зашто оние што се со нас, се повеќе од оние што се со нив.“ И тогаш, за да види и неговиот слуга, „Елисеј се помоли и рече: ‘Господи, отвори му ги очите да види.’ И Господ му ги отвори очите на слугата, и тој виде, а тоа, целата гора полна со коњи и огнени коли околу Елисеја“. Меѓу Божјите слуги и непријателската војска се наоѓала војска од небесни ангели. Тие се симнале во сета своја сила не да уништат, ниту да изнудат покорност, туку да ги обиколат и заштитат слабите и немоќни Господови слуги. 257

Кога ќе западне во неволја од која очигледно нема спас, Божјиот народ треба да се надева единствено во Господа.

А кога сириските војници, не знаејќи за невидливите небесни чети, смело пошле напред, „Елисеј му се помоли на Господа и рече: 'Порази ги овој народ, Те молам, со слепило.' И Господ ги порази со слепило, според зборот на Елисеја. Елисеј тогаш им рече: 'Не е тоа патот, не е тоа градот, одете по мене, јас ќе ве одведам при оној што го барате. И ги одведе во Самарија.'“

„Кога дојдоа во Самарија, Елисеј рече: 'Господи, отвори им ги очите да видат.' И Господ им ги отвори очите, и видоа дека се среде Самарија. И израелскиот цар, кога ги виде, го праша Елисеја: 'Да ги убијам ли, оче мој, да ги убијам ли?' Но тој одговори: 'Не ги убивај. Зар со сабјата своја и со лакот свој ги зароби, та да ги убиваш? Дај им леб и вода; нека јадат и пијат, и да си одат при господарот свој.' Царот им даде голема гозба, и откако јадеја и пиеја, тој ги пушти и тие се вратија при својот господар“ (Види 2. Царевите 6 глава).

По овој настан, Израел извесно време бил поштеден од нападите на Сиријците. Меѓутоа подоцна, сирската војска под заповедништво на енергичниот и решителен цар Азаил (внук на оној Азаил кој бил помазан како камшик на Израел), ја опколела Самарија и започнала со опсада. Израел никогаш порано не бил во толкава неволја како за време на оваа опсада. Гревовите на татковците навистина се струполиле врз нивните деца и врз внуците. Ужасот од долготрајниот глад го натерале царот да преземе очајнички мерки, но Елисеј претскажал дека следниот ден ќе се спасат.

Кога почнало да се разденува, „Господ беше направил така, што во сирискиот логор се чу топот од коли, 'ржење на коњи, шум од голема војска““, па тие во страв „беа станале и избегале во темнината, и ги оставиле шаторите свои, и коњите свои, и ослите свои – целиот логор, како што си бил“, со сите богати залихи на храна. „И беа избегале за да се спасат“, не запирајќи сè додека не поминале преку Јордан.

Во текот на ноќта, кога тие побегнале, четворица лепрозни, наоѓајќи се крај градските порти, очајни од гладот, намислиле да одат во логорот на Сиријците и да побараат милост од завојувачите, надевајќи се дека тие ќе се сожалат над нив и ќе им дадат храна. Колкаво било нивното чудење кога влегувајќи во логорот виделе дека „таму немаше никој“. Бидејќи немало никој да ги вознемирува и да им забранува, „тие влегоа во еден шатор, јадеа и пиеја, и зедоа оттаму сребро, и злато, и облека,

па отидоа, та ги сокрија. Влегоа и во друг шатор, и оттаму зедоа плен, па отидоа и го сокрија. И си рекоа еден на друг: 'Не правиме добро. Овој ден е ден за радосна вест, а ние молчиме'". 259
 Потоа брзо се вратиле во градот, носејќи ја радосната вест.

Пленот бил голем. Намирници имало толку што „една мера чисто брашно беше продавана за шекел, и две мери јачмен за шекел“, како што прорекол Елисеј еден ден пред тоа. Уште еднаш Божјето име се прославило меѓу незнабошците, „според речта Господова“, што ја изрекол преку својот пророк во Израел (Види 2. Царевите 7,5-16).

Така Божјиот човек продолжил да работи од година во година, служејќи му приврзано и верно на својот народ, а во тешки и критични моменти стоејќи како мудар советник на царевите. Владетелите и народот во текот на многу години им служеле на идоли, и тоа оставило страшни последици. Сè уште насекаде се гледале темни сенки на отпадништво, но овде-онде имало луѓе кои не сакале да му се поклонат на Ваал. Продолжувајќи го делото на реформа, Елисеј вратил мнозина од незнабоштво и тие луѓе учеле со радост да му служат на вистинскиот Бог. Пророкот се радувал на овие чудесни дела на божествената милост и сесрдно се стремел да допре до сите кои имале искрени срца. Каде и да одел, настојувал да биде проповедник на правдата.

Од човечка гледна точка, изгледите за духовна обнова на народот биле подеднакво безнадежни како и напорите на денешните Божји слуги кои работат во оние делови од Земјата каде што владее темнина. Меѓутоа, Христовата црква е Божје средство за објавување на вистината. Тој неа ја ополномоштил да врши една посебна задача, и ако биде посветена на Бога и послушна на Неговите заповеди, во нејзината работа ќе се манифестира совршенството на божествената сила. Ако остане верна на својот завет, никаква земна сила нема да може да ѝ се спротивстави. Силите на непријателот не ќе можат да ја со- 260
 владаат како што ни плевата не може да одолее пред налетот на ветрот.

Црквата ќе стигне до зората на сјаен и славен ден, но само тогаш кога ќе ја облече облеката на Божјата правда и ќе ги прекине сите врски со светот.

Бог ги повикува своите верни да веруваат во Него и да им влеваат храброст на оние кои се без вера и надеж. Обратете му се на Господа, вие затвореници, кои се надевате. Побарајте сила од Бога, од живиот Бог! Покажете непоколеблива и понизна

вера во Неговата сила и во Неговата подготвеност да спаси! Ако со вера побараме сила од Него, Тој чудесно ќе ги измени и најбезнадежните и најочајни околности. Тој ќе го направи тоа за слава на Своето име.

Елисеј се заложувал за усовршување на пророчките школи сè додека бил во состојба да патува од град во град по цел Израел. Каде и да се нашол, Бог бил со него давајќи му зборови да говори и моќ да прави чуда. Во една пригода „пророчките синови му рекоа на Елисеја: 'Ете, тесно ни е местото кај тебе. Туку да отидеме до Јордан, па таму секој да земе по греда и да си направиме таму живеалиште'" (2. Царевите 6,1.2). Елисеј тргнал со нив до Јордан, поттикнувајќи ги во работата, давајќи им упатства и дури правејќи чудо со кое им помогнал во работата. „А додека еден од нив ја делкаше гредата, секирата му падна во водата, и тој викна: 'Ах, господару! И уште беше позајмена!' А Божјиот човек праша: 'Каде падна?' Оној му го покажа местото. Тогаш тој пресече дел од дрво, го фрли на она место и направи секирата да исплива. И рече: 'Извади ја! И човекот ја протегна раката та ја зеде'" (2. Царевите 6,5-7).

Неговата служба била толку делотворна, а угледот толку голем што дури и младиот цар Јоас, и покрај тоа што бил идолопоклоник кој не го почитувал Бога, му признал дека Елисеевото присуство во тешките времиња вредело повеќе отколку војската со колите и коњите. Историјата бележи: „Кога Елисеј се разболе од болест од којашто требаше да умре, му дојде израелскиот цар Јоас, се расплака над него и му рече: 'Татко мој, татко мој! Израелевата кола и неговите коњаници!'" (2. Царевите 13,14)

Пророкот бил како нежен и мудар татко на многу измачени души во мигови на неволја. И во овој случај не сакал да го отфрли овој безбожен млад човек кој стоел пред него, толку недостоен за својот царски повик и на кого толку многу му бил потребен совет. Во своето провидение, Бог му дал на царот можност да ги поправи своите поранешни грешки и да го зајакне своето царство. Требало да се истераат Сиријците, кои тогаш ја зазеле земјата источно од Јордан. Бог сакал уште еднаш да ја открие својата сила за доброто на грешниот Израел.

Пророкот Елисеј од смртната постела му наредил на царот: „Земи лак и стрели“. Јоас послушал. Тогаш пророкот рекол: „Оптегни го лакот!“ Јоас „го оптегна лакот и Елисеј ги стави рацете врз царевите раце, а потоа рече: 'Отвори го прозорецот кон исток.' И тој го отвори, а на тоа Елисеј рече: 'Стрелај!' И тој

исфрли стрела.“ И додека стрелата летала во правец на исток во земјата преку Јордан којашто ја држеле Сиријците, пророкот под вдохновение рекол: „Господовата стрела на ослободување, и стрелата на ослободување од Сирија; затоа што ќе ги разбиеш Сиријците кај Афек, додека целосно не ги уништиш“.

Тогаш пророкот ја испушал царевата вера. Му наредил на Јоас да земе стрела и му рекол: „Удри на земјата“. Тој удрил трипати и застанал. „Требаше да удриш пет или шестпати“, извикал Елисеј незадоволно, „тогаш потполно ќе ги разбиеш, Арамејците; вака ќе ги победиш само трипати“ (2. Царевите 13,15-19). 263

Оваа поука се однесува на сите кои вршат одговорни должности. Кога Бог ќе отвори пат да се изврши некое дело и гарантира дека во тоа ќе успее, избраното човечко орудие мора да направи сè што е во негова моќ за да се оствари таа цел. Бог ќе ни подари успех сразмерно со ентузијазмот и истрајноста со која ќе работиме за негово остварување. Бог може да врши чуда за својот народ единствено ако народот неуморно го извршува својот дел од должностите. Бог повикува луѓе кои ќе бидат посветени на Неговото дело – луѓе полни со морална сила, со топла љубов кон душите и ревност која никогаш не ослабнува. За таквите луѓе ни една задача нема да биде премногу тешка и ни една ситуација безнадежна. Тие ќе продолжат да работат без страв сè додека очевидниот пораз не се претвори во славна победа. Ниту ѕидовите на темнината, ниту справите за мачење нема да ги спречат таквите луѓе да работат со Бога на изградба на Неговото царство.

Со советите и охрабрувањата дадени на Јоас, делото на Елисеј завршило. Оној врз кого во полна мера се излеал духот кој почивал врз Илија, останал верен до крајот. Никогаш не се поколебал. Никогаш не ја загубил довербата во силата на Семожниот. Секогаш одел со вера, дури и тогаш кога патот пред него изгледал безизлезен, а Бог секогаш ја наградувал неговата вера и отворал пат пред него.

На Елисеја не му било дадено да појде со својот учител во огнена кола. Господ дозволил да боледува од долготрајна болест. Во долгите часови на човечка слабост и страдања, неговата вера се крепела со Божјите ветувања и тој секогаш гледал околу себе небесни гласници кои му носеле утеха и мир. Како што на Дотанските височини ја видел небесната војска, огнените коли и коњаници, така сега го чувствувал присуството на сочувствителните ангели и тоа го крепело. Во 264

текот на целиот свој живот тој пројавувал силна вера. И како што напредувал во познавањето на Божјите дела и Неговата милостива љубов, верата му созрела во постојана доверба во Бога. Кога го повикала смртта, бил подготвен да се одмори од својата работа.

„Скапоцена е во очите на Господа смртта на Неговите свети“ (Псалм 116,15). „Праведникот и при смртта ќе има надеж“ (Мудри изреки 14,32). Заедно со псалмистот, Елисеј можел со полна доверба да каже: „Бог ќе ја откупи мојата душа од силата на гробот; и милостиво ќе ме прими“ (Псалм 49,15). И со радосен восклик можел да посведочи: „Јас знам добро: мојот Избавител живее, дека и Тој во последно време ќе застане над земјата“ (За Јов 19,25). „А јас ќе го гледам Твоето лице во правда; и еднаш кога ќе се разбудам, ќе се наситам од Твојот изглед“ (Псалм 17,15).

„ОДИ ВО НИНЕВИЈА, ГОЛЕМИОТ ГРАД...“ 265

Во времето на поделениот Израел, Ниневија, престолнината на Асирија, била еден од најголемите градови во стариот свет. Основана на плодните крајбрежја на Тигар, набргу по пропаѓањето на Вавилонската кула, се развивала во текот на вековите и станала „многу голем град – три дни одење“ (Јона 3,3).

За време на тој материјален напредок Ниневија била средиште на зло и безбоштво. Духот на пророштвото го опишал како „крвнички град,... полн со лаги и грабеж“. Пророкот Наум со својот сликовит јазик ја опишал Ниневија како свиреп, наситен лав. „Зашто врз кого ли,“ запрашал тој, „не премина твојата злоба постојано?“ (Наум 3,1.19)

Сепак Ниневија, и покрај својата грешност, не била сосем потоната во зло. Оној кој „ги гледа сите човечки синови“ (Псалм 33,13) „и окото негово забележува сè што е скапоцено“ (За Јов 28,10), видел во тој град многу луѓе кои се стремеле кон нешто подобро и повозвишено; луѓе кои, кога би им се дала можност да го запознаат живиот Бог, би го оставиле лошиот пат и би почнале да му служат Нему. Затоа Бог, во својата мудрост, им се открил на многу јасен начин, сакајќи да ги наведе, доколку е можно тоа, на покајание. 266

Јона, синот Аматиев, бил орудие избрано за ова дело. Нему му дошла Господовата реч: „Стани, оди во Ниневија, тој голем град, и викај против него, зашто нивното зло се воздига пред Моето лице“ (Јона 1,1.2).

Размислувајќи за тешкотиите и слабите изгледи за остварување на својата мисија, Јона бил во искушение да се запраша дали е мудар овој повик. Од човечка гледна точка се чинело дека во тој горд град нема ништо да се постигне со проповедање на ваквата вест. Тој за момент заборавил дека Бог, на кого Му служи, е сезнаен и семоќен. И додека се сомневал и колебал, сатаната ја искористил неговата малодушност и го совладал.

Голем страв го обзел пророкот и тој „стана за да побегне во Тарсис“. Отишол во Јопа и наоѓајќи еден брод, кој се подготвувал да тргне, „го плати возењето и слегна во него за да отплови со нив“ (Јона 1,3).

267 Голема била должноста што му била поверена на Јона, но Оној кој му наредил да оди бил во состојба да го поддржи својот слуга и да му подари успех. Да се покорел пророкот без приговор, би си заштедил многу горчливи искуства и би примил голем благослов. Но, и покрај тоа, Господ не го оставил Јона во тие миговите на очај. Цела низа искушенија и необични случки ја повратиле пророковата вера во Бога и во Неговата бескрајна моќ да спасува.

Ако уште при првиот повик размислувал трезвено, можеби Јона ќе осознаел колку е неразумен секој напор од негова страна да избега од дадената одговорност. Меѓутоа, тој не бил оставен за долго време и непопречено да го продолжи своето безумно бегство. „Господ фрли голем ветар на морето, и стана голема бура во морето, та мислеа дека бродот ќе се разбие. Морнарите се исплашија; секој го повика својот бог, и за да го олеснат, го фрлаа во морето товарот што беше во бродот. Јона пак беше слегол во дното на бродот, легнал и беше заспал со цврст сон“ (За Јона 1,4.5).

Додека морнарите се молеле на своите незнабожечки богови и барале помош од нив, управителот на бродот, избезумен од страв, го побарал Јона и му рекол: „Што е со тебе, спанко? Стани и повикувај го својот Бог! Можеби тој Бог ќе си спомне за нас за да не загинеме“ (За Јона 1,6)

Но ништо не помогнале молитвите на човекот кој ги оставил своите задолженија. Морнарите, уверени дека овие страшни молњи се пратени од нивните разгневени богови, одлучиле да фрлаат коцка: „Да видиме поради кого ни дојде ова зло“, говореле тие. „Фрлија жреп, и жрепката падна на Јона.“ Тогаш тие му рекоа: ‘Кажи ни: поради која причина ни дојде ова зло, со каква работа се занимаваш? Од каде доаѓаш, од која земја си и од кој народ?’“

268 „Тој им одговори: ‘Јас сум Евреин и се бојам од Господа, небесниот Бог, кој ги создаде морето и копното.’“

„Мажите се исплашија многу и му рекоа: ‘Зошто го направи тоа?’ Зашто беа узнале дека тој бега од Господовото присуство, и самиот им го раскажа тоа.“

Тие го прашаа: ‘Што да направиме со тебе за да ни се смири морето?’ Зашто морето стануваше сè побурно. Тој им одговори:

‘Земете ме и фрлете ме во морето, па ќе ви се смири морето, зашто знам дека заради мене се крена на вас оваа голема бура’.

„Но мажите веслаа за да се вратат на копното, но не беа способни зашто морето се креваше сè побесно против нив. Тогаш го повикаа Господа и рекоа: ‘Господи, Ти се молиме, Ти се молиме, не оставај да загинеме заради животот на овој човек и не навалувај врз нас невина крв, зашто Ти о Господи, си направил како што ти е мило.’ И го зедеа Јона, и го фрлија во морето, и морето престана да беснее. Тогаш мажите се уплашија од Господа со голем страв, та Му принесоа жртва на Господа и направија заклетви.“

„Господ беше определил голема риба да го проголта Јона. Јона беше во рибината утроба три дни и три ноќи.“

„Тогаш Јона се помоли на Господа, својот Бог, од рибината утроба. Тој рече:

Во својата неволја извикав кон Господа,
и Тој ме послуша;
од утробата на гробот повикав,
и Ти ми го чу гласот.

Ти ме фрли во длабочината,
во срцето на морето,
и водата ме опкружи.
Сите Твои поплави и бранови минаа преку мене.

Тогаш реков: Отфрлен сум од пред Твоите очи.
Но сепак ќе погледнам повторно кон Твојот свет храм.
Водите ме опкружија
дури до душата моја.

Бездната ме опколи.
Тревите ми ја завиткаа главата,
слегов до подножјата на планините.
Околу мене беа засекогаш земните лостови.

Но ти извади го од јама мојот живот,
О Господи, Боже мој.
Кога изнемогна душата моја во мене,
си спомнав за Господа,
и мојата молитва стигна до Тебе,
во Твојот свет храм.

Оние кои се придржуваат кон суетните идоли,
ја оставаат својата добродушност.
Меѓутоа, јас ќе ти принесам жртва со гласот на пофалба.
Што се заветував, ќе исполнам.
Спасението е од Господа.“

За Јона 1,7 до 2,10

Најпосле Јона увидел дека „спасението е од Господа“ (Псалм 3,8). По покајанието и признавањето на Божјата спасоносна сила дошло и избавување. Јона бил ослободен од страшните длабочини и бил исфрлен на суво.

Божјиот слуга повторно добил налог да ја предупреди Ниневија. „Господовото слово му дојде вторпат на Јона и му рече: ‘Стани, оди во Ниневија, тој голем град, и прогласи ја проповедта во него што ќе ти ја речам.’“ Овој пат пророкот не прашувал ниту се колебал, туку без двоумење се покорил. „Јона стана и отиде во Ниневија, според Господовото слово“ (Јона 3,1-3).

Штом влегол во градот, Јона започнал да ја проповеда веста: „Уште четириесет денови и Ниневија ќе биде уништена!“ (За Јона 3,4) Одел од улица во улица и ја објавувал пораката на предупредување.

Оваа вест не била залудна. Повикот одсвонувал низ улиците на безбожниот град, одел од уста до уста сè додека конечно сите жители не дознале за таа вознемирувачка вест. Божјиот Дух со оваа порака влијаел на секое срце и натерал илјадници луѓе да треперат поради своите гревови и да се покаат во длабока понизност.

„И ниневијаните поверуваа во Бога; огласија пост и се облекоа во вреќишта, сите од најголемиот до најмалиот. Словото стигна до царот на Ниневија, тој стана од престолот, ја соблече плаштеницата од себе, се облече во вреќиште и седна во пепел. Тогаш по одредбата на царот и на неговите големци се огласи и се објави во Ниневија: ‘Луѓето и добитокот, говедата и овците да не вкусат ништо, ниту да пасат, ниту да пијат вода. Туку и луѓето и добитокот да се покријат со вреќишта, да повикуваат силно кон Бога и секој да се одврати од својот лош пат и од насилствата што се во нивните раце. Кој знае, можеби Бог ќе се смилува и ќе се одврати од својот лут гнев за да не загинеме’“ (За Јона 3,5-9).

Кога царот и благородниците заедно со народот, големите и малите, „се покајаа од проповедта на Јона“ (Матеј 12,41), и заеднички се молеле на небесниот Бог, Неговата милост се из-

леала врз нив. Тој „ги виде нивните дела: дека се обратија од својот лош пат. И Господ се сожالي заради несреќата со која им се беше заканил да ја направи, и не ја направи“ (Јона 3,10). Нивната пропаст била спречена. Целиот незнабожечки народ го возвишувал и го фалел израелскиот Бог и го почитувал Неговиот закон. Дури многу години подоцна Ниневија станала плен на околните народи бидејќи го заборавила Бога и станала наперчено горда (За падот на Асирија, види глава 30).

Кога дознал дека Бог го поштедил градот кој, и покрај својата безбожност, се покајал во кострет и пепел, Јона, наместо прв да се израдува на Божјата прекрасна милост, тој се исплашил дека сега ќе го сметаат за лажен пророк. Грижејќи се првенствено да го зачува својот добар глас, ја загубил од вид бескрајно поголемата вредност на душите во тој беден град. Божјото сожалување кон ниневјаните кои се покајале го „налути Јона прекумерно и разгневи многу.“ Тој се обратил кон Господа со зборовите: „О, Господи, не го зборував ли тоа уште додека бев во својата земја? Затоа сакав да избегам во Тарсис; зашто знаев дека Ти си благосклон Бог, и милостив, спор на гнев и богат со милосрдие, и дека се покајуваш од злото кое мислиш да го чиниш“ (Јона 4,1-2).

Повторно се препуштил на својата склоност да негодува и да се сомнева, и одново го совладало обесхрабрување. Губејќи го од вид доброто на другите и сметајќи дека е подобро да умре отколку да доживее градот да биде поштеден, тој со незадоволство извикал: „Сега ти се молам Господи, земи го мојот живот од мене, зашто ми е подобро да умрам отколку да живеам!“

Господ го запрашал: „Со право ли се лутиш? Така Јона излезе од градот и седна на исток од градот; и си направи таму колиба и седна под неа во ладовина, додека не види што ќе стане со градот. А Господ Бог определи една тиква да се издигне над Јона и да му направи сенка на неговата глава, та да го избави од неговата неволја, Јона ѝ се зарадува многу на тиквата“ (За Јона 4,3-6). 272

Господ сакал да му даде на Јона една поука. „Но утреден, при осамнувањето, Бог определи црв да ја подгризе тиквата, и таа се исуши. Кога огреа сонцето, Бог определи врел источен ветер и сонцето ја вжештуваше Јонината глава, те сосем се истошти. Посака со сета своја душа да умре и рече: ‘Подобро ми е да умрам, отколку да живеам‘.“

Бог повторно му се обратил на својот пророк: „Со право ли се лутиш поради тиквата?“ А пророкот одговори: „Со право сум лут, дури до смрт.“

„Господ му рече: Тебе ти е жал за тиквата околу која не се трудеше, ниту направи да израсте, туку во една ноќ никна и во една ноќ се исуши. А Мене да не ми е жал за Ниневија, голем град, во кого има повеќе од сто и дваесет илјади луѓе, кои не знаат да ја разликуваат десната рака од левата, а покрај тоа и многу животни?“ (За Јона 4,7-11)

Збунет, понижен и неспособен да разбере зошто Бог ја поштедил Ниневија, Јона сепак ја исполнил должноста да го предупреди тој голем град. Иако претскажаниот настан не се случил, веста на предупредување сепак била од Бога; и таа ја постигнала својата цел за која Бог ја наменил. Меѓу незнабошците се открила славата на Неговата милост. Оние кои одамна седеле „во мрак и во сенката на смртта, оковани со беда и со железо“, „извикаа кон Господа во својата тешкотија“ и „Тој ги спаси од сите неволји; ги изведе од мракот и смртната сенка и ги скина нивните окови“. „Тој го испрати своето слово, исцели и ги избави нив од нивното уништување“ (Псалм 107,10.13.14.20).

Во текот на својата земска служба Христос го споменал доброто влијание на Јонината проповед во Ниневија и жителите на тој незнабожечки центар ги споредил со оние кои во 274 Негово време тврделе дека се Божји народ. Христос рекол: „Ниневијските мажи ќе станат на суд со ова поколение и ќе го осудат, зашто се покајаа од проповедта на Јона; а еве, тука е поголем од Јона“ (Матеј 12,41). Христос дошол во раздвижен, зафатен свет, во свет исполнет со дух на трговија и расправи, во свет во кој луѓето се бореле да приграбат сè што можат за себе. И над сета таа бркотница се слушнал Неговиот глас како Божја труба: „Зашто каква полза има човек, ако го придобие целиот свет, а на душата своја и напакости? Или каков откуп ќе даде човек за својата душа?“ (Марко 8,36.37)

Како што проповедањето на Јона било знак за Ниневјаните, така и Христовото проповедање било знак за Неговото поколение. Меѓутоа, колку била различно прифатена веста! И покрај рамнодушноста и исмејувањето, Спасителот непрестајно се трудел сè додека не ја исполнил својата задача.

Оваа поука е наменета и за денешните Божји гласници, кога на жителите на градовите од сите земји исто така им е неопходно да ги запознаат особините и намерите на вистинскиот Бог, како што тоа некогаш им било потребно на древните Ни-

невијци. Христовите пратеници треба да им укажат на луѓето на еден поблагороден, но во голема мера заборавен свет. Врз основа на науката на Светото писмо, единствениот град кој ќе трае до века е токму градот чијшто градител и творец е Бог. Со очите на верата можеме да го видиме прагот на небесниот град, опкружен со Божјата слава. Господ Исус преку своите слуги ги повикува луѓето да се борат со свет стремеж да си осигураат бесмртно наследство. Тој ги повикува своето богатство да го собираат покрај Божјиот престол.

Жителите на градовите брзо паѓаат сè подлабоко во грев 275 поради постојаното зголемување на дрското беззаконие. Човечкото перо веќе не е во состојба да ја опише толку раширената расипаност. Секој ден се соочуваме со нови судири, подмитувања и измами; секој ден слушаме потресни извештаи за нови насилства и беззаконија, за рамнодушност кон човечките страдања, за свирепо и демонско уништување на човечки животи. Секој ден сведочи за зголемување на безумствата, убиствата и самоубиствата.

Сатаната во сите векови настојувал луѓето да ги задржи во незнаење за благотворните Господови намери. Се трудел што подобро да ја зачува од нивните погледи големината на Неговиот закон – начелата на правдата, милоста и љубовта кои се изразени во Него. Луѓето се фалат со напредокот и просветлувањето на времето во кое живееме, но Бог гледа дека светот е преполн со грев и насилство. Луѓето зборуваат дека Божјиот закон е укинат, дека Библијата не е веродостојна; и затоа врз светот на дошла таква поплава од зло каква не се видела уште од Ноевото време и отпадот на Израел. Луѓето се откажуваат од благородноста на душата, благоста и побожноста за да ги задоволат своите желби за забранети работи. Црниот список на злосторства, извршени од користољубие, е доволен да ја заледи крвта и душата да ја исполни со ужас.

Нашиот Бог е Бог на милоста. Тој е трпелив и благ кон оние кои го престапуваат Неговиот закон. Па сепак, во ова наше време, кога на луѓето им се даваат толку можности да се запознаат со Божјиот закон откриен во Светото писмо, големиот Владетел на вселената не може а да не негодува додека ги набљудува безбожните градови во кои владеат насилство и 276 злосторство. Брзо се приближува крајот на Божјето трпение кон оние кои упорно остануваат во својата непокорност.

Треба ли луѓето да бидат изненадени од ненадејните и неочекувани промени на начините со кои врховниот Владетел поста-

пува кон жителите на паднатиот свет? Дали треба да се чудат што казна ги следи престапите и сè почестите злосторства? Треба ли да бидат изненадени кога Бог ќе дозволи уништување и смрт на оние кои својата лошо стекната добивка ја постигнале по пат на измама и лага? И покрај тоа што светлината за Божјите заповеди наголемо го осветлувал нивниот пат, мнозина одбиле да го признаат владеењето на Јехова и одлучиле да останат под црното знаме на зачетникот на бунтот против небесното владетелство.

Божјето трпение е многу големо – толкаво што, додека размислуваме како Неговите свети заповеди постојано се прекршуваат, не можеме а да не Му се восхитуваме! Семожниот сам ја ограничува својата сила. Меѓутоа, еден ден, со сигурност ќе се подигне да ги казни безбожниците кои така дрско ги отфрлаат праведните прописи содржани во Десетте заповеди.

Бог ги става луѓето извесно време на проверка. Меѓутоа, постои граница кога престанува Божјето трпение и кога се излева Божјата казна. Господ има многу трпение со луѓето во градовите. Тој милостиво ги предупредува за да ги спаси од последиците на божествениот гнев. Ќе дојде време кога молитвите за милост нема да бидат повеќе чуени и кога бунтовниците, кои упорно ја отфрлаат светлината на вистината, ќе бидат уништени од милост кон нив самите и кон сите оние на кои би влијаел нивниот лош пример.

277 Близу е времето кога во овој свет ќе се појави страдање кое никаков човечки мевлем нема да може да го исцели. Божјиот Дух се повлекува од земјата. Несреќите на море и копно брзо следат една по друга. Колку често слушаме за земјотреси и урагани, за пожари и поплави кои нанесуваат големи загуби на човечки животи и имоти! Навидум овие несреќи се случајни налети на несредени и нерегулирани сили во природата, наполно надвор од човечка контрола; но во сето тоа се насира Божјата намера. Тие спаѓаат во средствата со помош на кои Бог настојува кај луѓето да ја разбуди свеста за опасноста што им се заканува.

Божјите гласници во големите градови не смеат да ја губат храброста поради беззаконијата, неправдите и расипаноста со кои мораат да се соочуваат при објавувањето на радосната вест за спасението. Господ ќе го разведри секој таков работник со онаа иста порака што му ја дал на апостол Павле во безбожниот Коринт: „Не бој се, но зборувај и не замолкнувај, зашто Јас сум со тебе! И никој нема да те сопре, за да ти направи некакво зло, зашто имам многу народ во овој град“ (Дела 18,9.10). Оние кои

вршат служба за спасување на душите, треба да имаат на ум дека нема цел свет да ѝ го сврти грбот на светлината, вистината и повиците на трпеливиот Спасител, иако има и такви кои не сакаат да го послушаат Божјиот совет содржан во Неговата Реч. Во секој град, колку и да е полн со насилство и зло, има многу такви кои, ако бидат поучени како што треба, ќе станат Исусови следбеници. На тој начин спасоносната вистина може да стигне до илјадници луѓе кои ќе го примат Христа како свој личен Спасител.

Божјата порака за денешните жители гласи: „Затоа и вие 278 бидете готови, зашто Човечкиот Син ќе дојде во час, кога не мислите“ (Матеј 24,44). Состојбата на општеството, особено во големите градови, громогласно најавува дека часот на казната дошол, дека крајот на сите земски работи е близу. Се наоѓаме на прагот на најголемата криза. Божјите казни брзо ќе надоаѓаат една по друга – пожари и поплави, земјотреси, војни и крвопролевања. Тогаш не треба да се чудиме на големите и решавачки настани, зашто ангелот на милоста нема уште долго да ги штити оние што не сакаат да се покаат.

„Зашто, ете, Господ ќе излезе, од своето Живеалиште, за да ги казни земните жители дека згрешија кон Него. Земјата ќе ја исфрли сета крв што е пролеана на неа и не ќе ги крие веќе оние кои беа убиени на неа“ (Исаија 26,21). Се подготвува бурата на Божјиот гнев и ќе опстанат само оние кои ќе одговорат на повикот на милоста, како што тоа го направиле жителите на Ниневија благодарение на Јониното проповедање, оние кои ќе се посветат на послушноста кон законите на божествениот Владетел. Само праведникот ќе биде скриен со Христа во Бога додека не помине пустошењето. Тогаш нашата душа нека ја изговори молитвата:

„Друго засолниште јас немам,
Мојата беспомошна душа само во тебе се надева!
Не оставај, О никогаш не оставај ме!
Ти поддржи ме и утеши ме!

Скриј ме, О мој Спасителу, скриј ме!
Додека не минат бурите на животот!
Поведи ме безбедно кон небото,
И прими ја мојата душа во своето крило!“

АСИРСКОТО РОПСТВО

Последните години на злосреќното Израелско царство биле обележени со насилство и крвопролевање какво што немало дури ни во најлошите периоди на неслога и немири под владеењето на Ахав. Во текот на повеќе од два века владетелите на десетте племиња сееле ветар, а сега жнееле бура. Цареви биле убивани за да се направи место за новите уште пославољубиви и желни да владеат. За таквите безбожни насилници Господ вели: „Поставуваа цареви без Мене, бираа кнезови без Мое знаење“ (Осија 8,4). Биле отфрлени сите начела на правдата. Тие, кои требало да стојат пред народите на земјата како чувари на божествената милост, „го изневерија Господа“ (Осија 5,7) и еден со друг.

Со најстроги укори Бог настојувал да го освести тврдокорниот народ и да му помогне да сфати дека му се заканува опасност од целосно уништување. Преку Осија и Амос, Тој праќал пораки една по друга до царството со десет племиња, барајќи целосно да се покаат и така да ја избегнат несреќата што ќе настапи ако продолжат со своето беззаконие. Осија говорел: „Оравте безбожност, жнеевте беззаконие, јадевте плод на измама: затоа што се надеваше на својот пат и на мноштвото свои јунаци. Затоа бојна врева ќе се подигне меѓу твојот народ, и сите тврдини ќе ти бидат разурнати... во зората ќе го снема засекогаш израелскиот цар“ (Осија 10,13-15).

Пророкот сведочел за Ефрем (пророкот Осија честопати го споменува Ефрем – племе кое останатите израелски племиња ги одвело во отпад – како симбол на отпаднички народ): „Туѓинците ја јадат неговата сила, а тој тоа и не го знае; седите коси му ја обелија главата, а тој тоа не го знае.“ „Израел го остави доброто.“ „Поразен преку суд“, неспособен да ги согледа страшните последици од својот лош живот, десетте племиња наскоро ќе станат „галкачи меѓу народите“ (Осија 7,9; 8,3; 5,11; 9,17).

Некои од водачите во Израел многу болно ја поднеле загубата на угледот и посакувале одново да го востановат. Меѓутоа, наместо да се откажат од постапките кои го ослабеле царството, тие продолжиле да живеат во беззаконие залажувајќи се дека, кога ќе им се даде можност, ќе ја вратат власта што ја посакувале така што ќе се здружат со незнабошците. „Кога Ефрем ја виде својата болест, а Јуда својата рана, Ефрем тргна во Асирија.“ „Ефрем е исто така како глупав гулаб без разум; ги повикуваат Египќаните на помош, а потоа се приклучуваат кон Асирија“ „Склучуваат сојуз со Асирците“ (Осија 5,13; 7,11; 12,2).

Преку Божјиот човек, кој се појавил пред олтарот во Ветил, преку Илија и Елисеј, преку Амос и Осија, Господ во повеќе наврати им укажувал на десетте племиња за злата од непослушноста. Меѓутоа, и покрај сите укори и молби, Израел сè подлабоко тонел во отпад. „Зашто како тврдоглава јуница, Израел стана тврдоглав“, вели Господ „Мојот народ е наклонет кон отпаѓање“ (Осија 4,16; 11,7).

Понекогаш небесните казни страшно се излевале врз бунтовниот народ. Господ објавил: „Ги сечев преку пророците и ги убивав со зборовите на Својата уста, но твојот суд ќе излезе како светлина. Зашто милоста ја сакам, а не жртви, и познавањето на Бога, повеќе од палениците. Но тие како Адам го прекршија заветот и таму Ме изневерија Мене“ (Осија 6,5-7).

„Чујте го Господовото слово, вие деца Израелеви“ – гласела пораката што конечно им била упатена: „Бидејќи го заборава законот на својот Бог, и јас ќе ги заборавам децата твои. Колку повеќе ги имаше, толку повеќе грешеа против мене, затоа славата нивна ќе ја заменам со срам... ќе ги казнам за нивните пастишта и ќе им платам за нивните дела“ (Осија 4,1.6-9).

Израелевото беззаконие во текот на последната половина од векот која претходела со асирско ропство, било слично со беззаконието во Ноевото време и во сите други векови кога луѓето го отфрлале Бога и целосно се препуштиле да прават зло. Возвишувањето на природата над Бога кој ја создал природата, обожавањето на созданието наместо Создателот, секогаш воделе до најголеми зла. Така било и со Израелскиот народ, кој поклонувајќи се на Ваал и Астарта, оддавајќи најголема почит на природните сили, ги раскинал сите врски со Оној што воздигнува и облагородува и затоа станал лесен плен на искушенијата. Бидејќи била урната одбраната на душата, заведените поклоници немале повеќе никаква заштита од гревот, па се предале себеси на злите страсти на човековата природа.

Пророците го подигале својот глас против очевидното угнетување, грубата неправда, необичниот луксуз и претераност, бесрамните гозби и пијанства, против суровата распуштеност и расипаноста на нивното столетие. Но залудни биле сите нивни укори, залудно било нивното разоткривање на гревот. Амос вели: „Го мразат човекот што дели правда при вратата, и го корат оној што зборува чесно“. „Го угнетуваат праведникот, примаат поткуп, го одбиваат од правда сиромашниот при градската врата“ (Амос 5,10.12).

Тоа биле некои од настанатите последици од злото што го сторил Јеровоам откако ги поставил двете златни телиња. Првите отстапувања од пропишаните облици на богослужение довеле до внесување на погруби облици на идолопоклонство, сè додека на крајот речиси сите жители не ги прифатиле заводливите обреди на обожавање на природата. Заборавајќи го својот Создател, Израел „падна во длабока расипаност“ (Осија 9,9).

Пророците и понатаму го подигале својот глас против сите тие зла и се заложувале за правда. „Сејте праведност, ќе пожнеете милост, орајте ја необработената земја; затоа што е време да го барате Господа, додека не дојде и да ви дожди врз вас праведност“, повикувал Осија. „Врати Му се ти на својот Бог, чувај ги милоста и справедливоста и надевај се секогаш во својот Бог.“ „Израелу, врати се кај Твојот Господ Бог, зашто падна заради Твоето беззаконие... речете му: ‘Одземи го од нас сето беззаконие и прими нè милостиво“ (Осија 10,12; 12,6; 14,1.2).

На престапниците им биле дадени многу можности да се покаат. Во време на најдлабок отпад и најголема неволја, Бог им пратил вест за проштавање и надеж. „О Израеле“, објавил Тој, „се уништи себеси, меѓутоа во Мене лежи твојата помош. Јас ќе бидам твој Цар: каде е некој друг којшто може да те спаси?“ (Осија 13,9-10)

„Ќе велат: ‘Ајде да се вратиме кај Господа! Тој раскина, и Тој ќе нè исцели,‘“ ги повикувал пророкот, „Тој нè рани и тој ќе ни ги завитка раните. По два дена ќе нè оживее, и на третиот ден ќе нè подигне, и ние ќе живееме пред Него. Тогаш ние ќе знаеме доколку се стремиме да го запознаеме Господа; како утринска зора е Неговото јавување. Тој ќе ни дојде како дожд, како доцен и ран дожд што ја натопува земјата“ (Осија 6,1-3).

Господ им нудел преобразба и мир на сите оние што под влијание на силата на сатаната го изгубиле од вид планот на спасението на грешниците. Тој кажува: „Ќе ги исцелам од нив-

ното отпаѓање, ќе ги љубам од сето срце, зашто Мојот гнев се одврати од нив. Ќе му бидам како роса на Израел; тој ќе цвета како лилјан; ќе пушти корен како на Ливан, ќе ги шири гранките далеку, славата ќе му биде како на маслината, мирисот како Ливан. Пак ќе се врати на Мојата сенка, ќе ја одгледува својата пченица, ќе ги одгледува лозјата што ќе го добијат името на ливанското вино. Ефреме, што имаш ти уште со идолите? Јас го послушав и погледав. Јас Сум како зелениот чемпрес; преку Мене си плодноносен со плодови.“ 284

„Кој е мудар, за да ги разбере овие нешта,
 разумниот, и да ги осознае!
 Зашто Господовите патишта се прави:
 праведниците одат по нив,
 а грешниците паѓаат на нив.“

Осија 14,4-9

Пророците сесрдно го повикувале народот да го бараат Бога ако сакаат да примат благослов.

„Барајте ме Мене и ќе живеете. Не барајте го Ветил, не одете во Галгал, не патувајте во Вирсава, зашто Галгал ќе биде одведен во ропство, а Ветил ќе се претвори во ништо“, ги повикувал Господ.

„Барајте го доброто а не злото за да живеете, и за да биде Господ, Бог над воинствата со вас, како што рековте. Мразете го злото, љубете го доброто, пазете ја правината, при градската врата, па можеби Господ, Бог над воинствата, ќе му се смилува на Јосифовиот остаток“ (Амос 5,4.5.14.15).

Но повеќето од оние што го слушнале овој повик одбиле да го искористат тоа. Зборовите на Божјиот гласник биле во толкава спротивност со желбите на закоравените грешници што свештеникот кој служел на идолите во Ветил му пратил порака на Израеловиот цар: „Амос се завери против тебе сред Израеловиот дом; земјата веќе не ќе може да ги поднесува сите негови зборови“ (Амос 7,10).

Преку Осија Господ објавил: „Кога сакам да го исцелувам Израел, се открива Ефремовото беззаконие и злобата на Самарија“. „Израеловата гордост сведочи во нивните очи и тие не се враќаат кај Господа, својот Бог, и покрај сè, тие не Го бараат“ (Осија 7,1.10).

285 Од генерација на генерација Господ им простувал на своите непокорни деца, и дури сега, токму во отворениот бунт, Тој сè уште копнеел да им се открие како Оној кој сака да ги спаси. „О Ефреме,“ извикувал Тој, „што можам да сторам за тебе? Што можам да сторам за тебе, Јудо? Вашата побожност е како утрински облак, и како рана роса ја снемува“ (Осија 6,4).

Злото што ја преплавило земјата станало неизлечливо и над Израел била изречена страшна осуда: „Ефрем се здружи со идолите; остави го.“ „Дојдоа деновите на твојата казна, дојдоа деновите за отплата; нека разбере Израел“ (Осија 4,17; 9,7).

Десетте Израелеви племиња морале да ги соберат плодовите од својот отпад, кој започнал со подигање туѓи олтари во Ветил и Дан. Божјата вест гласела: „Твоето теле, Самаријо, те отфрли тебе; Мојот гнев се распламте против нив; до кога ќе останат нечисти Израелевите синови? Зошто од Израел беше тоа; некој уметник го направи тоа, и тоа не е Бог; самариското теле ќе биде скршено на парчиња.“ „За ветавенското теле треперат жителите на Самарија; да, над него ќе тагува неговиот народ, неговите свештеници кои му се радуваа... И тој самиот ќе биде врзан и одведен во Асирија како дар на големиот цар царот Јарим (Сенахерим)“ (Осија 8,5.6; 10,5.6).

286 „Ете, очите на Господа Бога насочени се кон грешното царство, ќе го избрише од лицето на земјата. Сепак нема да го сотрам сосем Јакововиот дом – говори Господ, зашто, ете, ќе дадам заповед, и ќе го расеам Израеловиот дом меѓу сите народи, како што се сее жито во решето, но сепак нема да падне ни зрнце на земјата. Сите грешници од Мојот народ ќе паднат од меч, сите кои ќе речат: Нема да дојде, ниту ќе не стигне несреќа.“

„Ќе пропаднат куќите од слонова коска, и големите куќи ќе исчезнат, вели Господ.“ „Зашто кога Господ се допира до земјата, таа се растопува и тажат сите кои живеат на неа.“ „Твоите синови и ќерки ќе паднат од меч, твојата земја ќе биде поделена со јаже, и ти ќе умреш на нечиста земја, а Израел ќе отиде во заточение од својата земја.“ „Бидејќи така ќе постапам со тебе, подготви се, Израеле, да го пресретнеш својот Бог“ (Амос 9,8-10; 3,15; 9,5; 7,17; 4,12).

Претскажаните казни биле одложени за некое време и израелската војска во текот на долгото владеење на царот Јеровоам Втори извојувала големи победи; но тоа време на привиден напредок не довело до никакви промени во закоравените срца, така што најпосле е изречена пресуда: „Јеровоам

ќе загине од меч, а Израел од својата земја ќе биде одведен во заточение“ (Амос 7,11).

Иако страшна, оваа осуда не оставила никаков впечаток врз царот и народот, бидејќи биле длабоко потонати во грев. Еден од водечките идолопоклонички свештеници во Ветил, Амасија, огорчен од зборовите што ги изговорил пророкот против народот и царот, му рекол на Амоса: „Оди си гледачу, бегај во Јудината земја, таму јади леб и таму пророкувај: но во Ветил веќе да не пророкуваш, зашто ова е царско светилиште, царски дом“ (Амос 7,12.13).

Пророкот на тоа решително одговорил: „Затоа Господ зборува вака... Израел сигурно ќе отиде во заточение од својата земја“ (Амос 7,17).

Зборовите изговорени против отпадничките племиња буквално се исполниле, но сепак уништувањето на царството доаѓало постепено. Господ во својата пресуда покажал милост зашто „кога Фул, царот на Асирија, ја освои земјата“, не го одвел во ропство Менаима, израелскиот цар, туку му дозволил да остане на својот престол како асирски вазал. „Менаим му даде на Фула илјада таланти сребро за да му помогне да ја зацврсти царската власт во своите раце. И Менаим ги собра тие сребреници од Израел, од сите имотни луѓе, од секој човек по педесет сикли сребро, за да му ги даде на асирскиот цар“ (2. Царевите 15,19.20). Откако ги потчиниле десетте племиња, Асирците за некое време се вратиле во својата земја.

Менахим не само што не се покајал за злото што му го нанел на своето царство, туку „не отстапуваше од гревовите на Јеровом, синот Наватов, кој го заведе Израел“ (2. Царевите 15,18-24.28). Неговите наследници Факиј и Фекај исто така правеле „што беше зло пред Господа“. „За време на Фекај“, кој владеел дваесет години, асирскиот цар Тиглат-Пилесер навлегол во Израел и одвел во ропство голем број луѓе од племињата кои живееле во Галилеја и источно од Јордан. „Рувимовците и Гадовците и половина од племето Манасија“, како и други жители на „Галад и Галилеја и сета Нефталимова земја“ биле расеани меѓу незнабошците, во земји далеку од Палестина.

Северното царство никогаш повеќе не закрепнало од овој страшен удар. Она малку од него што останало имало некоја формална независност, но без никаква реална власт. По Фекај владеел само уште еден цар, Осија. Царството било осудено засекогаш да го снеса од лицето на земјата. Но, дури и во тоа време на жалост и неволји, Бог покажувал милост и уште ед-

наш му дал можност на народот да се откаже од идолите. Во третата година од владеењето на Осија, во Јуда почнал да владее добриот цар Езекија, кој многу брзо извршил реформи на службата во храмот во Ерусалим. На празникот Пасха не биле повикани само племињата на Јуда и Венијамин, над кои Езекија владеел како помазан цар, туку и сите северни племиња. Била разгласена објава „по сиот Израел од Вирсавеа па до Дан за да дојдат и да направат Пасха на Господа, Израеловиот Бог, во Ерусалим, зашто премногу не ја празнуваа како што е напишано.“

„Така отидоа гласниците со писмата од царот и од неговите кнезови, по сиот Израел и Јуда“, според царевата заповед: „Деца израелски! Обратете се повторно кон Господа, Аврамовиот, Исаковиот и Израеловиот Бог, па и Тој ќе се обрати кон остатокот од вас, кој ви остана од рацете на асирските цареви... Немојте да бидете тврдоглави како вашите татковци, туку покорете му се на Господа и дојдете во Неговото Светилиште, кое Тој го посвети засекогаш, и служете Му на Господа, нашиот Бог, па ќе го одврати од вас својот жесток гнев. Ако Му се обратите на Господа, вашите браќа и вашите синови ќе најдат милост кај оние кои ги заробија, па ќе се вратат во оваа земја; зашто Господ, вашиот Бог е милосрден и милостив, и нема да го одврати своето лице од вас, ако вие се обратите кон Него“ (2. Летописи 30,5-9).

291

И гласниците на царот Езекија „тргнаа од град до град по Ефремовата и Манасиевата земја дури до Завулон“. Во таа покана Израел требало да го препознае Господовиот повик да се покае и да се врати при Него. Но останатите од десетте племиња, кои сè уште живееле на територијата на некогашното толку среќно северно царство, биле рамнодушни кон гласниците од Јудеја, па дури и ги исмејувале. „Им се потсмеваа и се подигруваа со нив.“ Меѓутоа, имало и такви кои со задоволство се освиле на повикот. „Некои од Асировото, од Манасиевото и од Завулоновото племе се понизија себеси и дојдоа во Ерусалим... да го прослават празникот пресни лебови“ (2. Летописи 30,10-13).

Две години подоцна, Самарија била опколена од асирските чети предводени од Салманасар; во последната опсада многу луѓе загинале од глад, болест и меч. Градот и народот паднале, а кутриот остаток од десетте племиња бил одведен во ропство и раселен по разни покраини на Асирското царство.

Уништувањето на северното царство претставувало директна казна од Небото. Асирците биле само орудие во Божјите

раце, со кои Тој се послужил за да ја оствари својата намера. Преку Исаија, кој почнал да пророкува непосредно пред падот на Самарија, за асирските чети Господ рекол дека се „жезол на Мојот гнев“ и „бич на Моето негодување“ (Исаија 10,5).

„Израелците згрешија против Господа... и правеа лоши дела.“ „Но тие не послушаа, туку... ги отфрлија Неговите одредби и Заветот Негов што Тој го беше склучил со нивните татковци, и Неговите опомени што им ги упатуваше.“ Токму затоа што „ги отфрлија сите заповеди на Господа, својот Бог, и си направија за себе леани кипови, две телиња, подигнаа ашери, и се поклонуваа на сета небесна војска и му служеа на Ваала“, и упорно не сакале да се покаат, Господ „ги понижи и им го предаде на ограбувачите, додека не ги отфрли конечно далеку од Своето лице“, во согласност со јасните предупредувања кои им ги дал „преку сите слуги Свои, пророците“.

„Ги одведе Израелците од нивната земја во Асирија,“ „зашто тие не го послушаа гласот на Господа, својот Бог, и го прекршија заветот Негов и сè што им нареди Мојсеј, Господовиот слуга“ (2. Царевите 17,7.11.14-16.20.23; 18,12).

Со страшните казни над десетте племиња, Господ сакал да постигне мудра и милостива цел. Она што не можел повеќе да го оствари преку нив во земјата на нивните татковци, Бог се обидел да го постигне расејувајќи ги меѓу незнабошците. Требало да се оствари Неговиот план на спасение за сите оние кои ќе одлучат да добијат проштавање преку Спасителот на човечкиот род. Господ, преку неволјите кои го снашле Израел, подготвувал пат Неговата слава да им се открие на сите народи на земјата. Меѓу оние кои биле одведени во ропство, не биле сите закоравени грешници. Имало и такви кои му останале верни на Бога и други кои се понизиле пред Него. Преку овие „синови на живиот Бог“ (Осија 1,10), Тој сакал да ги запознае бројните жители на асирското царство со особините на својот карактер и со благодетите на својот закон.

„ИЗГИНА МОЈОТ НАРОД, ЗАШТО Е ВО НЕЗНАЕЊЕ“

Божјата благонаклоност кон израелскиот народ секогаш била условена со послушност. Во подножјето на Синај тие направиле завет со Бога и станале Негова „посебна сопственост... покрај сите народи“. Свечено се заколнале дека ќе одат по патеката на послушноста. „Сè што рече Господ ќе правиме“, рекле тие. А кога неколку дена подоцна Бог го изговорил својот закон од Синај и преку Мојсеја ги објавил останатите свои уредби и судови, Израел ветил: „ќе правиме сè што кажа Господ“ (2. Мојсеева 19,5.8). Потврдувајќи го заветот, народот уште еднаш сложено изјавил: „Ќе ги вршиме сите зборови што ги рече Господ“ (2. Мојсеева 24,3.7). Бог го избрал Израел за свој народ, а тие Него за цар.

294 При крајот на талкањето низ пустината биле повторени условите на заветот. Во Вет-Фегор, на самата граница на ветената земја, мнозина му подлегнале на подмолното искушение, но оние што останале верни го обновиле својот завет. Мојсеј им укажал на искушенијата на кои ќе бидат изложени во иднина и сериозно ги предупредил да не се мешаат со околните народи и да му служат само на Бога.

„А сега, Израеле,“ ги поучувал Мојсеј, „послушај ги законите и уредбите на кои ве учам, за да ги вршите и така да живеете, па да ја заземете земјата што ви ја дава Господ. Ниту додавајте нешто на тоа што ви заповедам, ниту одземајте нешто од тоа; вршете ги заповедите на Господа, на својот Бог, што ви ги давам... Пазете ги и вршете ги: тоа ќе биде, во очите на народите, ваша мудрост и ваша разумност. Кога тие ќе чујат за сите овие закони, ќе речат: ‘Само овој голем народ е мудар и разумен народ’“ (5. Мосеева 4,1-6).

На Израелците посебно им било наложено никогаш да не ги загубат од вид Божјите заповеди, зашто ќе бидат силни и среќни само ако им се покоруваат. „Затоа внимавај и чувај се добро“, гласела пораката што Господ им ја упатил преку Мојсеја, „да не ги забораваш делата што ги виде со своите очи; нека не ти исчезнат од срцето ниту во еден ден на твојот живот; спротивно, поучи ги за нив твоите синови и синовите на твоите синови“ (5. Мојсеева 4,9). Свечените сцени при давањето на законот на Синај, кои буделе стравопочит во срцата на присутните, никогаш не смееле да се забораваат. Израел јасно и решително бил предупреден да не се поведува по идолопоклоничките обичаи раширени меѓу соседните народи. „Внимавајте добро!“ гласел дадениот совет, „за да не се расипете па да си направите за себе некаков делкан лик, кип со машко или женско обличје“, „да не се заведеш кога ќе ги подигнеш своите очи кон небото па ги видиш сонцето, месечината и ѕвездите, сета небесна војска, па да им се поклонуваш и да им искажуваш почитување; Господ, твојот Бог, им ги даде нив на сите народи, секаде под небото.“ „Затоа внимавајте да не го заборавете Заветот што Господ, вашиот Бог, го склучи со вас, па не правете си себеси делкани ликови, на што и да е што го забрани Господ, твојот Бог“ (5. Мојсеева 4,15.16.19.23).

Мојсеј укажал на злото кое ќе го нападне Израел доколку отстапи од Божјиот закон. Повикувајќи го небото и земјата за сведоци, тој објавил дека ако народот, по населувањето во ветената земја почне да им служи на лажни богови, да се поклонува на режани ликови одбивајќи да го слави вистинскиот Бог – гневот Господов ќе се распали, дека тие ќе станат пленници и ќе бидат расеани меѓу незнабошците. „Бргу ќе ве снема од земјата во која што одите преку Јордан за да ја наследите,“ ги предупредувал тој, „не ќе живеете долго во неа, туку ќе бидете целосно уништени.“ „Господ ќе ве распрсне меѓу народите, и ќе остане само мал број од вас меѓу народите среде кои ќе ве одведе Господ. Таму ќе им се поклонувате на богови што човечки раце ги направиле од дрво и камен, на богови кои не можат ни да видат, ни да чујат, ни да јадат ни да мирисаат“ (5. Мојсеева 4,26-28).

Ова пророштво, исполнето делумно за време на судиите, наполно и доследно се исполнило за време на робувањето на Израел во Асирија и Јуда во Вавилон.

Израел постепено тонел во отпадништво. Сатаната од поколение во поколение се трудел да го наведе избраниот народ

да ги заборави „заповедите, уредбите и законите“ (5. Мојсеева 6,1), кои според ветувањето требале вечно да ги држат. Знаел дека, ако го води Израел да го заборави Бога и „тргне по други богови, и им служи и ги обожава“, тие „сигурно ќе изгинат“ (5. Мојсеева 8,19).

Меѓутоа, непријателот на Божјата црква на земјата не ја зел предвид сочувствителната природа на Оној кој „не го оправдува виновниот“, но чија слава е во тоа да биде „милостив и жалостив, долготрпелив на гнев, кој изобилува со добрина и вистина, кој искажува милост на илјадници, проштава беззаконија, неправди и грев“ (2. Мојсеева 34,6.7). И покрај сатанските напори да ги осуети Божјите намери со Израел, сепак и во најтемните часови од нивната историја, кога изгледало дека силите на злото ќе извојуваат победа, Господ милостиво им се откривал. Му укажувал на Израел за она што ќе му донесе благослов на народот. „Му напишав важни закони,“ рекол Тој преку Осија, „но тој ги сметаше за туѓи.“ „Јас Самиот го учев Ефрема да оди, го носев на рацете Свои, а тие не сфаќаа дека се грижев за нив“ (Осија 8,12; 11,3). Господ нежно постапувал со нив и ги учел преку своите пророци давајќи им заповед по заповед, правило по правило.

297 Да ги слушале советите на пророците, Израелците не би ги доживеале сите оние подоцнежни понижувања. Токму затоа што упорно го отфрлале Божјиот закон, Бог бил принуден да дозволи да бидат одведени во ропство. „Мојот народ гине заради недостиг на знаење“, гласела Неговата порака до нив што им ја упатил преку Осија. „Зашто ти го отфрли знаењето, и Јас ќе те отфрлам тебе... зашто го заборави Законот на Својот Бог“ (Осија 4,6).

Во сите векови, престапот на Божјиот закон повлекувал со себе исти последици. Во Ноево време, кога луѓето ги погазиле сите начела на правдата и кога злото станало толку големо и така широко распространето што не можело повеќе да се трпи, Бог изјавил: „Ќе ги истребам луѓето кои ги создадов од лицето на земјата“ (1. Мојсеева 6,7). Во Аврамово време жителите на Содом отворено се противеле на Бога и Неговиот закон; затоа настапила истата грешност, истата расипаност и незауздано задоволување на апетитите како и кај луѓето кои живееле пред потопот. Жителите на Содом ја преминале границата на Божјето трпение и огнот на Божјиот гнев се распалил против нив.

И во периодот кој претходел на нивното одење во ропство, десетте израелски племиња биле исто така непокорни и без-

божни. Луѓето го сметале Божјиот закон за неважен и тоа ги отворило портите за поплавите од зло кои наишле врз Израел. „Господ спори со жителите на земјата, затоа што веќе нема верност, нема милост, нема познавање за Бога на земјата. Преку криви заклетви и лажење, убивање и кражба, прелјуба и насилство, една крв ја стигнува другата“, рекол Осија (Осија 4,1.2).

Амос и Осија во своите пророштва за судот и казната говореле и за идната слава. Десетте бунтовнички племиња, кои толку долго биле непокорни и не сакале да се покаат, не добиле ветувања дека ќе си ја повратат својата некогашна власт во Палестина. Требале до крајот на светот да бидат „туѓинци меѓу народите“. Но преку Осија било изречено пророштво кое им укажувало на предноста да земат учество во последната обнова која Божјиот народ ќе ја доживее на крајот од земската историја, кога Христос ќе се појави како Цар над царевите и Господар над господарите. Пророкот рекол дека десетте племиња ќе бидат „долго време без цар и без кнез, без жртва и без столб, без ефод и без терафим“. „Потоа,“ продолжил пророкот, „Израелевите синови ќе се вратат; ќе го бараат Господа, својот Бог, и Давида, својот цар, со страв ќе им пристапуваат на Господа и на Неговите добрини на крајот на деновите“ (Осија 3,4.5).

Со симболички јазик Осија го изложил Божјиот план пред десетте племиња на Израел за спасение на секоја душа која ќе се покае и ќе се придружи на Неговата црква на земјата – благословите што му биле дадени на Израел во времето на неговата верност кон Бога во ветената земја. Мислејќи на Израел како народ на кој сакал да му изрази милост, Господ објавил: „Еве, затоа ќе ја привлечам, ќе ја одведам во пустината и ќе ѝ проговорам на нејзиното срце. И таму ќе ѝ ги вратам нејзините лозја, и од Ахорската долина ќе направам врата на надеж. И таа ќе пее таму како во деновите на својата младост, како во времето кога излезе од Египет. Во оној ден – говори Господ – ти ќе ме викаш: Мажу мој, а веќе нема да Ме викаш: Ваале мој. Затоа што јас ќе ѝ ги отстранам од устата нејзина ваалските имиња, и веќе нема да им ги споменува имињата“ (Осија 2,14-17).

Во последните денови од историјата на светот, Бог ќе го обнови заветот со народот кој ги држи Неговите заповеди. „Во оној ден, ќе склучам за нив сојуз со животните од полето, со небесните птици и со земните ползачи; ќе ги истребам од земјата лакот, мечот и војната за да почиваат мирно во неа. Ќе те свршам довека за Себе; Ќе те свршам во праведност и

справедливост, во љубов и љубезност и во милост; ќе те свршам за Себе во верност и ти ќе Го сознаеш Господа.“

„И во тој ден Јас ќе чујам, вели Господ, Јас, ќе го чујам небото, и тоа ќе ја чуе земјата, и земјата ќе го чуе житото и виното и маслото, а тие ќе го чујат Израел. И ќе ја посеам за себе на земјата, и ќе ја помилувам непомилуваната и ќе им речам на оние кои не беа Мојот народ: Вие сте Мој народ; а тој ќе рече: Ти си мој Бог!“ (Осија 2,18-23).

300 „Во оној ден, Израеловиот остаток и преживеаните од Јакововата куќа, не ќе се потпираат веќе на оној кој ги порази, туку ќе се потпираат искрено на Господа, на Израеловиот Светец“ (Исаија 10,20). Во секој „народ, во секое племе и јазик и народ и колено“ има луѓе кои радосно ќе одговорат на веста: „Бојте се од Бога и подајте Му слава, зашто дојде часот на Неговиот суд“. Тие ќе ги отфрлат сите идоли кои ги врзуваат за земјата и ќе му се поклонуваат на „Оној, кој го создал небото и земјата, морето и водните извори“. Ќе се ослободат од сите врски и ќе стојат пред светот како споменици на Божјата милост. Послушни на божествените барања, тие ќе бидат признаени и од ангелите и од луѓето како оние „кои ги пазат Божјите заповеди и верата во Исуса“ (Откровение 14,6.7.12).

„Еве доаѓаат денови – говори Господ – кога орачот ќе го стигнува жетварот, и гмечителот на грозјето – сејачот, кога планините ќе потечат со младо вино, и сите ридови ќе се прелеваат со него. Ќе ја свртам судбината на Мојот народ Израел; тие ќе ги обноват разурнатите градови и ќе живеат во нив, ќе садат лозја и ќе го пијат виното од нив, ќе ги засадат градините и ќе го јадат нивниот плод. Ќе ги посадам во нивната земја, и никогаш веќе не ќе се откорнат од земјата која им ја дадов, вели Господ, твојот Бог“ (Амос 9,13-15).

III ДЕЛ

301

**ПРОПОВЕДНИК НА
ПРАВДАТА**

„Може ли да се одземе ѝлен од силен, и можат̄ ли да се одземат̄ заробени од ѝобедникот̄? Да, ѝака вели Гос̄од: и секој заробен од јунак ќе биде одземен и ѓрабежот̄ од ѝицранинот̄ ќе биде враѝен; зашѝто Јас се борам со ѝвоит̄е ѝроѝивници и ќе ѓи сѝасам ѝвоит̄е синови; Тоѓаш ќе оѝсѝајам и со ѓолем срам ќе се ѝокријат̄ оние, шѝто се надеваат̄ на идоли, кои им велат̄ на идолит̄е: *вие сѝе наши боѓови.*“

Исаија 49,24.25; 42,17

ПОВИКОТ НА ИСАИЈА

303

Долгото владеење на Озија (исто така познат и како Азарија), во Јудината и Венијаминовата земја, било обележено со поголем напредок од кој било владетел по Соломоновата смрт, кој живеел два века порано. Во текот на многу години царот владеел благоразумно. Неговата војска со небесен благослов повратила неколку територии што биле изгубени во изминатите години. Биле обновени градови и тврдини, а положбата на народот меѓу соседните земји била многу засилена. Трговијата оживеала, и богатства од другите земји се слевале во Ерусалим. Името на Озија „се чу надалеку, зашто уживаше чудесна помош сè додека не се засили“ (2. Летописи 26,15).

Меѓутоа, напредокот не бил проследен со оживување на духовната сила. Обредите во храмот биле вршени како и во изминатите години и многу луѓе се собирале да го слават живиот Бог; меѓутоа, горделивоста и формализмот постепено го заземале местото на понизноста и искреноста. За самиот Озија стои напишано: „Но кога се засили, срцето му се возгордеа, та многу што се расипа, та му згреши на Господа, својот Бог“ (2. Летописи 26,16).

Гревот, кој имал толку страшни последици за Озија, бил грев на дрскоста. Кршејќи ја јасната Божја заповед според која само Ароновите потомци можат да служат како свештеници, царот влегол во светилиштето „да запали темјан на кадилниот жртвеник“. Првосвештеникот Азарија и другите свештеници се спротивставиле молејќи го царот да се откаже од намерата. Тие му говореле дека згрешил и оти нема да „биде за чест пред Господа Бога“ (2. Летописи 26,16.18).

Озија се разгневил што него, царот, го укориле на таков начин. Меѓутоа, не му било дозволено да го оскверни светилиштето бидејќи наишол на еднодушно негодување од оние кои биле надлежни за тоа. Додека стоел таму, исполнет со бунтовен гнев,

одненадеж го погодила Божја казна. На неговото чело се појавила лепра. Избезумено побегнал и никогаш повеќе не се појавил во храмот. До денот на својата смрт – која настапила по неколку години – Озија останал лепрозен како жив пример за тоа колку е безумно човек да ги отфрла јасните зборови: „така говори Господ“. Ниту високата положба, ниту долгите години на служење не можеле да ја оправдаат дрскоста – грев со кој ги оцрнил последните години од своето владеење и навлекол казна од Небото врз себеси.

Бог не гледа кој е кој. „Оној кој изврши нешто со дрскост, било да е роден во татковината или странец, тој хули на Господа; Таквиот нека биде истребен од својот народ“ (4. Мојсеева 15,30).

305 Казната што го снашла Озија изгледа влијаела позитивно на неговиот син. Јотам вршел тешки должности во текот на последните години од владеењето на својот татко, а по неговата смрт го наследил престолот. За Јотам стои напишано: „Правеше што е право во Господовите очи, сосем како и татко му Озија. Но сепак високите места не беа отстранети; народот уште принесуваше жртви и кадеше на високите места“ (2. Царевите 15,34.35).

Се приближувал крајот на Озиевото владеење, а Јотам веќе носел многу државни одговорности кога Исаија, кој имал царско потекло, бил повикан уште како млад човек да стапи во пророчка служба. Времето, во кое тој требал да работи, било полно со опасности за Божјиот народ. Пророкот доживеал војската од северен Израел и Сирија заеднички да ја нападат Јуда; ја видел асирската војска улогорена пред главните градови на царството. За време на неговиот живот Самарија паднала, а десетте израелски племиња биле растурени меѓу народите. Асирската војска постојано ја напаѓала Јуда, а Ерусалим бил под опсада и сигурно би паднал ако Бог на чудесен начин не се вмешал. Сериозна опасност му се заканувала и на јужното царство. Божјата заштита била тргната, а асирската војска се подготвувала да ја преплави Јудината земја.

Но колку и да изгледале големи надворешните опасности, не биле толку сериозни како внатрешните. Господовиот слуга бил збунет и длабоко очаен поради изопаченоста на народот.

306 Оние кои биле поставени да му носат светлина на народот, го навлекле врз себе Божјиот гнев поради својот бунтовен дух и отпад. Бројните зла, кои ја забрзале пропаста на северното царство и на кои јасно укажале Осија и Амос, сега брзо го изопачувале и Јудиното царство.

Социјалната положба на народот била сосем безнадежна. Со желба за печалба, луѓето си прибавувале куќа по куќа, нива по нива (види Исаија 5,8). Правдата се изопачила и немало никакво сожалување кон сиромашните. За сите овие зла Бог објавил: „Грабежот од сиромашните е во вашите куќи“. „Го угнетуваат Мојот народ и го газите лицето на бедниот“ (Исаија 3,14.15). Дури и судовите, чија должност била да ги штити беспомошните, стоеле глуви пред лелеците на сиромашните и напатените, на вдовиците и сираците (види: Исаија 10,1.2).

Со угнетувањето и богатењето настапиле и гордоста и стремежот за раскош, пијанства и разврат (види Исаија 2,11.12; 3,16.18-23; 5,22.11.12). Во времето на Исаија дури ни самото идолопоклонство не предизвикувало чудење (види Исаија 2,8,9). Безбожноста завладеала меѓу сите општествени слоеви до таа мера што малкутемина, кои му останале верни на Бога, често доаѓале во искушение да паднат во малодушност и да му попуштат на обесхрабрувањето и очајот. Изгледало како да нема да се оствари Божјата намера со Израел и дека разбунтуваниот народ ќе доживее слична судбина како Содом и Гомора.

Со оглед на ваквите околности, не е ништо чудно што, кога Исаија бил повикан во последната година од владеењето на Озија да ја објави веста на опомена и Божји укор на Јуда, тој се колебал да ја прифати таа одговорност. Добро знаел дека ќе најде на тврдоглав отпор. Чувствувајќи се неспособен да одговори на должноста и размислувајќи за непокорноста и неверството на народот за кој требал да работи, Исаија се плашел дека нема да може да ја изврши својата задача. Треба ли во очајание да се откаже од својата мисија и да дозволи Јуда и понатаму непречено да тоне во идолопоклонство? Зар ќе дозволи боговите на Ниневија да владеат со земјата пркосејќи му на небесниот Бог?

Со такви мисли се занимавал Исаија додека стоел во тремот на храмот. Одеднаш вратите и внатрешната завеса од храмот се отвориле и му било дозволено да фрли поглед внатре во светињата над светињите, во која ни пророковата нога не смеела да стапне. Пред неговите очи во видение му се покажал Бог како седи на висок и возвишен престол, а skutot на Неговата слава го исполнувал храмот. Околу престолот стоеле серафими, служејќи пред својот Творец со покриени лица сложено и свечено извикувајќи: „Свет, Свет, Свет е Господ над воинствата; сета земја е полна со Неговата слава“ (Исаија 6,3). Основите на

праговите, столбовите и кедровата врата трепереле од нивните гласови и целиот храм бил исполнет со славопој.

Додека го посматрал ова откровение на славата и Господовото величие, бил обземен со свесност за Божјата чистота и светост. Колку ли само огромна била разликата меѓу неспоредливото совршенство на неговиот Творец и грешното однесување на оние кои заедно со него се вбројувале во избраниот народ на Израел и Јуда! „Тешко мене!“, извикал тој, „пропаднав, зашто сум човек со нечисти усни, живеам во народ со нечисти усни, затоа што моите очи го видаа Царот, Господа над војските“ (Исаија 6,5). Стоејќи тука, при полна светлина на Божјата присутност во внатрешноста на светињата, тој сфатил дека нема да биде во состојба да ја изврши должноста на која е повикан ако биде препуштен на својата несовршеност и неспособност. Меѓутоа, еден од серафимите бил пратен да го ослободи од очајувањето и да го подготви за неговата возвишена мисија. Жив јаглен од олтарот му бил ставен врз усните, со зборовите: „Еве, ги допре твоите усни, вината ти е симната и гревот очистен“. Тогаш се слушнал Божјиот глас велјќи: „Кого да испратам? И кој ќе ја однесе нашата порака?“ А Исаија одговорил: „Еве ме, испрати ме мене!“ (Исаија 6,7.8)

Тогаш небесниот посетител му наложил на весникот кој чекал: „Оди и речи му на тој народ:

‘Со уши ќе слушате, но нема да разбирате,
со очи ќе гледате, но нема да видите,
Закорави му го срцето на овој народ,
заглуши му ги ушите, затвори му ги очите,
За да не види со очите, и слуша со ушите,
И разбере со срцето,
и да не се обрати и да не се излекува.“

Исаија 6,9.10

Задачата на пророкот била јасна. Тој морал да го подигне својот глас против злото што насекаде владеело. Но стравувал да се нафати на таа работа без претходно ветување, кое би му влеало надеж. „До кога Господи?“ запрашал тој (Исаија 6,11). Зар никој од твојот избран народ нема да разбере, да се покае и да биде исцелен?

Неговата грижа за заблудената Јудеја не била залудна. Неговиот труд не бил сосем бесплоден. Меѓутоа, во негово време веќе не можело да се истреби злото кое се множело од поколение во поколение. Целиот свој живот тој морал да остане храбар и

трпелив учител – не само пророк на казната, туку и пророк на надежта. Сите плодови од неговата работа, како и работата на сите верни Божји гласници, ќе се покаже дури кога потполно ќе се оствари Божјиот план. Требало да се спаси остатокот. За да се постигне тоа, на непокорниот народ треба да му се упатуваат пораки на предупредување и повици; Бог објавил:

„Додека не запустат градовите и не останат без жители,
додека куќите не бидат без луѓе,
и земјата сосема не опусти,
додека Господ не ги протера луѓето далеку,
и додека земјата не стане само пустина.“

Исаија 6,11.12

Тешките казни што ги снаоѓале непокорните – војни, прогонства, неволји, губење на власта и угледот меѓу народите – сето тоа тие морале да го искушат, не би ли ја препознале раката на навредениот Бог и се покаат. Десетте племиња од северното царство набрзо биле растурени меѓу народите, нивните градови запустеле, а војските на непријателските народи постојано ја напаѓале и ја пустошеле нивната земја. Најпосле Ерусалим паднал, а Јуда била одведена во ропство. Сепак, ветената земја не била засекогаш напуштена. Небесниот весник му ветил на Исаија:

„Во неа ќе остане десеттиот дел,
па и таа ќе биде сотрена;
Како брест и како даб,
на кои кога им паѓаат лисјата, им останува стеблото,
така светото семе ќе биде нејзиното стебло.“

310

Исаија 6,13

Ова ветување, за конечното исполнување на Божјиот план, влеало храброст во срцето на Исаија. Што ако земските сили навалуваат на Јуда? Што ако луѓето се противат и го напаѓаат Божјиот весник? Исаија го видел Царот, Господа над војските, тој ја слушнал песната на серафимите: „Сета земја е полна со Неговата слава“ (Исаија 6,3). Тој добил ветување дека Господовата вест, упатена до отпаднатите Јудејци, ќе биде придружена со убедливата сила на Светиот Дух. Така пророкот бил вооружен за задачата што се наоѓала пред него. За сето време на својата долга и мачна мисија тој го носел во себе сеќавањето на ова видение. Повеќе од шеесет години стоел пред Јудините деца како пророк на надежта, а неговите претскажувања за идната победа на Црквата биле сè посмели.

„ЕВЕ ГО ВАШИОТ БОГ!“

Во времето на Исаија, духовните сфаќања на луѓето биле помрачени поради погрешната претстава за Бога. Сатаната долго настојувал да ги наведе луѓето да мислат дека Бог е зачетник на гревот, неволјите и смртта. Оние кои на ваков начин биле измамани, го замислувале Бога како строг и самоволен. Тие сметале дека Тој само чека прилика да ги повика луѓето на одговорност и да ги осуди, дека со незадоволство го прима грешникот сè додека постои некое законско оправдување за да не му помогне. Големиот измамник лажно им го претставил законот на љубовта што владее со небото; им говорел дека тој закон ја ограничува човечката среќа и дека претставува мачен товар кој треба да се отфрли. Тој говорел дека луѓето не треба да се покоруваат на Неговите прописи, и дека казните за престапот се доделуваат произволно и самоволно.

312 Израел немал никакво оправдување за тоа што го загубил од вид вистинскиот Божји карактер. Бог често пати им се открил како „милостив и благ, долготрпелив, обилен со љубов и вистина“ (Псалм 86,15). „Додека Израел беше дете Јас го љубев и го повикав Мојот син од Египет;“ посведочил Господ (Осија 11,1).

Господ постапувал многу нежно со Израел во времето кога го ослободил од египетското ропство и го следел на патот до Ветената Земја. „Во сите нивни тешкотии Тој ги сожалуваше, и ангел на Неговата присутност ги избавуваше; во Својата љубов и сомилост, Тој ги откупи, ги дигна и ги носеше во сите древни дни“ (Исаија 63,9).

„Јас самиот ќе тргнам пред тебе;“ (2. Мојсеева 33,14), гласело Неговото ветување за време на патувањето низ пустината. Тоа било проследено со чудесно откровение на Божјиот карактер, па Мојсеј можел да му објави на целиот Израел за добрината Господова и детално да ги поучи за карактерот на невидливиот

Цар. „Господ помина пред него, па се јави: Господ, Господ Бог, дарежлив и милослив, долготрпелив на гнев, многумилостив и вистински, искажува милост на илјадници, проштава беззаконие, грев и престап, но не остава неказнет виновник“ (2. Мосеева 34,6.7).

Ова спознание за Господовото долготрпение, за Неговата бескрајна љубов и милост, го поттикнало Мојсеја да ја изговори онаа прекрасна молитва да го поштеди животот на Израелците во миговите кога пред самата граница на ветената земја одбиле да се покорат на Божјата заповед и да продолжат понатаму. Кога нивниот бунт го достигнал врвот, Господ рекол: „Ќе ги удрам со помор и ќе ги истребам“ и Тој предложил од потомството Мојсеево да направи „народ голем и посилен од него“ (4. Мојсеева 14,12). Но, пророкот се повикал на чудесното провидение и ветувањето кое Бог му го дал на избраниот народ; а на крајот, како најсилна причина за молитвата да му биде примена, ја навел Божјата љубов кон паднатиот човек (4. Мојсеева 14,17-19). 313

Господ милостиво одговорил: „Им проштавам, на твојот збор.“ А потоа во вид на пророштво му го открил на Мојсеја својот план во поглед на конечната победа на Израелците. „Но Јас сум жив,“ објавил Тој, „и целата земја е полна со Господовата слава“ (4. Мојсеева 14,20.21). Божјата слава, Неговиот карактер, милост и љубов – на кои Мојсеј се повикувал застапувајќи се за Израел – требало да му се откријат на целото човештво. Ветувањето Господово било потврдено и со заклетва. Како што е Господ жив и владее, така и Неговата слава ќе биде објавена „меѓу многубоштите, и Неговите чуда на сите народи“ (Псалм 96,3).

Во врска со исполнувањето на ова пророштво во иднина, Исаија слушнал како светлите серафими пеат пред престолот: „Сета земја е полна со Неговата слава“ (Исаија 6,3). Убеден во вистинитоста на овие зборови, пророкот подоцна храбро објавил за оние што се поклонувале на дрвени и камени ликови: „Тие ќе ја видат Господовата Слава, величието на нашиот Бог“ (Исаија 35,2).

Ова пророштво денеска брзо се исполнува. Мисионската дејност на Божјата црква донесува обилен плод и наскоро пораката на евангелието ќе им биде објавена на сите народи. „За да биде фалена славата на Неговата благодат,“ мажи и жени од сите колена, јазици и народи се „прифатени во Возљубениот,“ „та, во идните векови да го покаже преголемото богатство на Својата благодат, според Својата добрина кон нас во Христа 314

Исуса“ (Ефесјаните 1,6; 2,7). „Благословен да е Бог, Израеловиот Бог, кој единствен твори чудеса. Нека е благословено Неговото славно име засекогаш и нека се исполни целата земја со Неговата слава“ (Псалм 72,18.19).

Благодарение на видението што го добил во тремот на храмот, Исаија стекнал јасна претстава за карактерот на Израеловиот Бог. „Вишниот и Возвишениот, кој вечно живее, и Името Му е Светиот,“ се појавил пред него во сета своја величественост, но на пророкот му било дадено да ја разбере сочувствителната природа на својот Господ. Оној кој живее на „високо и свето место,“ пребива „и со угнетуваните и со понижуваните, за да го оживеам духот на смирените, за да го оживувам срцето на скрушените“ (Исаија 57,15). Ангелот кој бил назначен да се допре до неговите усни, му ја донел веста: „вината ти е симната и гревот очистен“ (Исаија 6,7).

Здогледувајќи го Господа, пророкот, слично на Павле од Тарс пред портите на Дамаск, не само што почувствувал колку е недостоен туку во истиот момент во неговото понизно срце се појавило уверување дека му е простено – целосно и бесплатно; и станал како обратен човек. Тој се сретнал со својот Господ! Спознал зрак од красотата на божествената природа. Можел да посведочи каква преобразба прави набљудувањето на Бескајната љубов. Од тој момент бил исполнет со длабок копнеж да го ослободи заблудениот Израел од товарот и казната за гревот. „Зошто уште да ве бијат вас?“ запрашал пророкот. „Тогаш дојдете, и ќе се пресуди,“ говори Господ. „Тревовите ваши да се и алово црвени – како снег ќе ги побелам; да бидат црвени и како пурпур – како волна ќе станат бели.“ „Измијте се, очистете се, отстранете ги од пред Моите очи нечесните дела, престанете да правите зло; научете се да правите добро“ (Исаија 1,5.18.16.17).

Истиот Бог, пред кого тврделе дека ќе му служат, но чиј карактер погрешно го разбирале, Исаија им го претставил како голем Исцелител на болестите на душата. Што ако е целата глава болна и целото тело изнемоштено и што ако од петицата до главата никаде нема здраво место, туку повреди, синила, отворени рани? (Види Исаија 1,6) Оној кој одел непокорно и се поведувал по желбите на своето срце, може да биде излечен ако се врати кај Господа. „Ги видов неговите патишта,“ објавил Господ, „ќе го излечам, ќе го водам и ќе ги утешам оние што тагуваат со него... ‘Мир, мир на оној кој е далеку и кој е близу,‘ зборува Господ, ‘Јас ќе те излечам‘“ (Исаија 57,18.19).

Пророкот го воздигнувал Бога како свој Творец. Неговата порака во Јудините градови гласела: „Еве го вашиот Бог!“ (Исаија 40,9). „Вака зборува Господ, Бог, кој ги создаде и ги оптегна небесата, кој ја распростре земјата и нејзините растенија“, „Јас сум Господ кој создал сè“, „Јас ја творам светлината и ја создавам темнината“, „Јас ја направив земјата и го создадов човекот на неа, со Своите раце ги оптегнав небесата и им заповедам на сите нивни воинства“ (Исаија 42,5; 44,24; 45,7.12). „Со кого ќе Ме изедначите Мене, кој Ми е рамен?“ вели Светецот. „Подигнете ги очите свои и гледајте; кој го создаде тоа? Оној кој по број ја изведува нивната војска, и кој ги вика сите по име, и поради големата моќ и големата сила во Него ништо не недостига?“ (Исаија 40,25.26). 316

На оние кои стравувале дека нема да бидат примени ако се вратат кај Бога, пророкот им кажува:

„Зошто велиш, Јакове, и ти, Израеле, зборуваш: Мојот пат е скриен од Бога, мојата правда Му избегнува на мојот Бог? Зар не знаеш? Зар не си чул? Господ е вечен Бог, Творец на земните краишта. Тој не се заморува, не застанува, и Неговиот ум е неизмерлив. На заморениот му ја враќа силата, го зајакнува немоќниот. Дури и младите се заморуваат и се истоштуваат, и младите момчиња се тетерават, но на оние кои се надеваат во Господа, силата им се обновува, се подигаат на крилја како орлите, трчаат и не застануваат, одат и не се уморуваат“ (Исаија 40,27-31).

Срцето на Бескрајната Љубов копнее по оние кои чувствуваат дека немаат сила сами да се ослободат од сатанските стапици; Тој милосливо им нуди поткрепа за да живеат за Него. „Не бој се,“ вели Тој, „зашто Јас сум со тебе; не обрнувај се исплашено; зашто Јас сум твој Бог, Јас те крепам и ти помагам, те потпирам со десницата на Мојата праведност.“ „Јас, Господ, твојот Бог, ја крепам твојата десница и ти велам: ‘Не бој се, Јакове, црвче, и вие луѓе Израелци; Јас сум твоја помош’ – говори Господ, и твој Откупител, Светецот Израелов“ (Исаија 41,10.13.14).

Жителите на Јуда не биле достоини, но и покрај тоа Бог не сакал да се откаже од нив. Преку нив требало да се прослави Неговото име меѓу незнабошците. Мнозина меѓу оние кои не ги познавале Неговите особини, требале да почнат да ја осознаваат славата на божествениот карактер. Со желба да ги разјасни своите милостиви намери, Бог секогаш одново ги праќал своите слуги, пророци, со пораката: „Вратете се секој од својот лош пат и своите зли дела“ (Еремија 25,5). „Заради 319

своето име,“ Бог објавил преку Исаија, „го одлагав својот гнев, заради својата слава се воздржував да не те уништам.“ „Заради себе правев така, зар моето име да биде обесветено? Својата слава не му ја давам на друг“ (Исаија 48,9,11).

Повикот на покајание бил упатен недвосмислено и јасно, и сите биле повикани да се вратат. „Барајте го Господа додека може да се најде,“ молел пророкот: „повикувајте го додека е близу. Нека безбожникот го остави својот пат и неправедникот мислите свои; и нека се врати кај Господа, и Тој ќе се смилува на него“ (Исаија 55,6,7).

Дали и ти, читателу, го избра сопствениот пат? Дали си се оддалечил од Бога? Дали си се обидел да се храниш со плодовите на престапот, за на крајот да согледаш дека се претвораат во пепел на твоите усни? И сега, кога животните планови ти се уништени и надежите мртви, седиш ли осамен и очаен? Оној ист глас, кој одамна му зборува на твоето срце, но кој не си сакал да го слушнеш, ти се обраќа сега јасно и гласно: „Станете и одете! Ова не е ваше одморалиште, зашто се онечистивте, тоа ќе ве уништи“ (Михеј 2,10). Врати се дома кај твојот Отец! Тој те повикува: „Обрати ми се Мене, зашто Јас те искупив.“ „Приклонете го увото и дојдете при Мене, послушајте Ме, и душата ќе ви живее; и Јас ќе склучам со вас вечен Завет, Завет на милоста, ветен на Давида“ (Исаија 44,22; 55,3).

Не го слушај непријателот кога те советува да не му пријдеш на Христа сè додека не се поправиш, додека не станеш доволно добар за да дојдеш кај Бога! Ако толку чекаш, никогаш нема да дојдеш! Ако сатаната укажува со прст на твојата валкана облека, сети се на ветувањето на Спасителот: „Кој доаѓа при Мене нема да го истерам“ (Јован 6,37). Кажи му на непријателот дека крвта на Исуса Христа чисти од секаков грев! Моли се со Давидовата молитва: „Пороси ме со исоп, за да се очистам, измиј ме и јас ќе бидам побел од снег“ (Псалм 51,7).

Повиците на пророкот упатени до жителите на Јуда да го вперат погледот кон живиот Бог и да ги прифатат Неговите милостиви дарови, не биле залудни. Имало луѓе кои искрено послушале и ги напуштиле своите идоли за да му служат на Јехова. Тие научиле да гледаат на љубовта, милоста и нежното сочувство на својот Творец. Во мрачните денови кои ќе настапат во историјата на Јуда, кога во земјата ќе преостане само мал остаток, зборовите на пророкот треба и понатаму да донесуваат плод на решителна реформа. Исаија рекол: „Во оној ден човекот ќе погледне на својот Создател и неговите

очи ќе имаат почит кон Израеловиот Светец. Тој веќе нема да гледа кон жртвениците, делото на своите раце, ниту ќе има почит кон она што неговите прсти го направија: ашерите или ликовите“ (Исаија 17,7.8).

Мнозина треба да го запознаат Оној кој е сиот љубезен, „повеќе од десет илјади други“. Ним им е упатено милостиво ветување: „Твоите очи ќе го гледаат Царот во Неговата убавина“ (Исаија 33,17). Гревовите им биле простени и тие требало да се фалат само со Господа. Во тој радосен ден на ослободување од идолопоклонството, треба да воскликнат: „Славниот Господ ќе биде за нас место на широки реки и потоци... Зашто Господ е наш судија, Господ е наш законодавец, Господ е наш цар – тој ќе нè спаси“ (Исаија 33,21.22).

Пораката на Исаија упатена до оние кои одлучиле да ги напуштат своите зли патишта, била полна со утеха и охрабрување. Слушнете ги зборовите што ги објавил Господ преку својот пророк:

„Спомни си за тоа, Јакове и Израеле,
зашто си Мој слуга;
Јас те создадов; и ти си Мој слуга,
О Израеле, Јас нема да те заборавам.
Како магла ги растерав твоите престапи,
и како облак твоите гревови;
Врати се кај Мене, зашто Јас те откупив.“
(Исаија 44:21, 22)

„Ќе речеш во оној ден:
ќе те славам, Господи,
И покрај тоа што Ти се разгневи на мене,
Твојот гнев се одврати од мене, и Ти ме утеши.“

„Ете, Бог е мое спасение,
јас се надевам, и не се бојам веќе,
зашто Господ Јехова е моја сила и моја песна,
Тој ми е спасение...“

„Пејте му на Господа, зашто создаде убавини,
Нека се знае тоа по целата земја.
Воскликнувајте и радувајте се, жители на Сион,
Зашто голем е меѓу тебе Израеловиот Светец.“

Исаија 12

ЦАРОТ АХАЗ

Со доаѓањето на Ахаз на престолот, Исаија и неговите следбеници се соочиле со услови потешки од кога било порано во Јудиното царство. Мнозина, кои некогаш се противеле на измамничките влијанија на идолопоклонството, сега биле убедени да учествуваат во обожавање на незнабожечките богови. Кнезовите во Израел се покажале неверни, лажни пророци се појавувале со вести кои оттргнувале од вистинскиот пат, а некои свештеници дури проповедале за пари. Но и покрај тоа, водачите на отпадничкото формално продолжиле да ги одржуваат богослуженијата и за себе сметале дека се дел од Божјиот народ.

Пророкот Михеј, сведочејќи во тие тешки денови, изјавил дека иако грешниците во Сион тврдат дека се „потпираат на Господа“ и богохулно се фалат: „Не е ли Господ посреде нас? нема да дојде зло врз нас“, сепак продолжуваат да го градат „Сион со крв, и Ерусалим со неправда“ (Михеј 3,11.10). Против тоа зло пророкот Исаија го подигнал својот глас на строг укор: „Чујте го Господовото слово, содомски главатари, послушај го Законот на нашиот Бог, гоморски народе! Зошто ми се мноштвото ваши жртви? – говори Господ... Кога доаѓате пред Мене, кој од вас бара да гази по Моите предворја?“ (Исаија 1,10-12).

Вдахновената Реч кажува: „Омразена е жртвата на нечесните, колку пак повеќе кога се принесува во грев?“ (Изреки 21,27). На небесниот Бог „очите се пречисти“ и не можат „да гледаат зло“ (Авакум 1,13). Не го трга Бог своето лице од престапникот затоа што не сака да му прости, туку затоа што грешникот одбива да ја искористи обилната благодат; во тој случај Бог не може да го ослободи од гревот. „Не, не е прекратка Господовата рака за да спаси, ниту увото Му заглувна за да не чуе, туку вашите беззаконија создадоа разделба, меѓу вас и

вашиот Бог. Вашите гревови го сокрија Неговото лице, и Тој веќе не ве слуша“ (Исаија 59,1.2).

Соломон запишал: „Тешко тебе земјо, кога царот ти е дете!“ (Проповедник 10,6). Така било и со Јудината земја. Нејзините цареви во текот на постојаните престапи станале слични на деца. Исаија му обрнал внимание на народот за несигурноста на неговата положба меѓу останатите народи на земјата и му покажал дека тоа е последица од беззаконијата на оние што имаат високи положби: „Ете,“ рекол тој, „Господ, Господ над воинствата, им ги одзема на Ерусалим и Јудеја секоја поткрепа, помош во леб и помош во вода, јунакот и војникот, судијата и пророкот, вражалецот и старешината, педесетникот и чесниот, советникот и мудриот уметник и оној што се занимава со баење. А за главатарите им поставувам деца, им давам младенци да владеат над нив.“ „Ерусалим се разурна и Јудеја падна зашто нивниот јазик и нивните дела Му се противат на Господа“ (Исаија 3,1-4.8). 324

Пророкот понатаму вели: „Владетелите те заведуваат и го раскопуваат патот по кој одиш“ (Исаија 3,12). За време на Ахазовото владеење тоа буквално се обвистинило, зашто за него стои запишано: „Живееше како израелските цареви; па им излеа и ликови на Вааловците. Самиот кадеше во долината на Еномовиот син“ (2. Летописи 28,2.3). „И самиот го поминуваше својот син низ оган по гнасниот обичај на народите што Господ ги протера пред Израеловите синови“ (2. Царевите 16,3).

Тоа навистина било време на големи опасности за избраниот народ. По само неколку кратки години, десетте племиња на Израелското царство биле расеани меѓу незнабожечките народи. Јудиното царство не можело да очекува ништо подобро. Силите на доброто рапидно слабееа, а силите на злото се множиле. Посматрајќи ја таквата состојба, пророкот Михеј бил принуден да извикне: „Побожниот исчезна од земјата, ниеден праведник меѓу луѓето! Најдобриот меѓу нив е како трн, најправедниот како трнлив плет“ (Михеј 7,2.4). „Ако не ни беше оставил Господ над Воинствата Остаток, ќе бевме како Содом, и слични на Гомора“ (Исаија 1,9).

Поради оние што му останале верни, како и поради својата бескрајна љубов кон грешниците, Бог во сите времиња бил трпелив кон бунтовниците, ги повикувал да се откажат од своите зли патишта и да се вратат кај Него. Преку луѓето кои ги избрал, Бог ги поучувал престапниците за патот на праведноста: 325

„Заповед врз заповед, правило врз правило... тука малку, таму малку“ (Исаија 28,10).

Така било и за време на владеењето на Ахаз. На грешниот Израел му бил упатуван повик по повик да се врати и да ја возобнови верноста кон Господа. Нежни биле посредувањата на пророците, и додека така стоеле пред народот сесрдно повикувајќи на покајание и обратување, нивните зборови донесувале плодови за Божја слава.

Преку Михеј бил упатен чудесен повик: „Чујте сега што зборува Господ: Стани! Суди се пред горите, и бреговите нека го чујат твојот глас! Гори, слушајте ја Господовата пресуда, основи на земјата, чујте зашто Господ се суди со Својот народ, и Тој се суди со Израел.

Народе Мој, што ти сторив? Со што те изморив? Одговорете против Мене, Јас те изведов тебе од Египетската Земја, те избавив од куќата на ропството: го испратив пред тебе Мојсеј, Арон и Маријам.

Народе Мој спомни си сега што беше наумил Валак, моавскиот цар и што му одговори нему Ваалам, синот Веоров, од Ситим до Галгал, за да ги препознаеш праведните Господови дела“ (Михеј 6,1-5).

326 Трпелив е Бог на кого Му служиме, „Неговите милости никогаш не престануваат“ (Плачот на Еремија 3,22). Низ целиот период на времето на милоста Неговиот Дух ги преколнува луѓето да го прифатат дарот на животот. „Животот ми Мој – говори Господ Бог – Мене не ми е мила смртта на безбожникот, туку да се одврати од својот лош пат и да живее! И така, обратете се од својот лош пат! Зошто да умрете, Израелово дому?“ (Езекиел 33,11). Сатаната посебно се труди човекот да го наведе на грев, а потоа да го остави таму беспомошен и без надеж, без смелост да бара проштавање. Но, Бог повикува: „Нека се фати за силата Моја, нека склучи мир со Мене, и ќе направи мир со Мене!“ (Исаија 27,5). Во Христа ни е дадена секаква поддршка, предложено секое охрабрување.

Во периодот на отпадот на Јуда и Израел, мнозина се запрашале: „Со што ќе дојдам пред Господа, и ќе паднам ничкум пред Севишниот Бог? Ќе дојдам ли пред Него со жртва паленица, со телиња годиначиња? Дали ќе Му бидат мили илјада овни, илјада илјади потоци масло? Треба ли да се принесе првородениот син заради својот престап, плодот на својата утроба заради гревот на мојата душа?“ Одговорот бил јасен и потврден: „Човеку, објавено ти е, што е добро и што бара Господ од тебе: да се

прави што е правда, да се љуби милосрдието и да се оди понизно со својот Бог?“ (Михеј 6,6-8).

Укажувајќи на значењето на практичната побожност, пророкот го повторил советот што пред многу векови му бил даден на Израел. Кога Израел се подготвувал да влезе во ветената земја, Господ преку Мојсеја му ги упатил зборовите: „И така Израеле, што бара Господ, твојот Бог, од тебе? Само да се боиш од Господа, својот Бог, да одиш по сите Негови патишта; да го љубиш и да Му служиш на Господа, својот Бог, со сето свое срце и со сета своја душа; да ги пазиш Господовите заповеди и Неговите закони што ти ги давам денес за твое добро?“ (5. Мојсеева 10,12.13) Од столетие во столетие слугите Господови им ги 327 повторувале овие совети на оние кои се наоѓале во опасност да го прифатат формализмот на обичаите и да забораваат да бидат милостиви. Кога на Христа, за време на Неговата земска служба, еден законик му се обратил со прашањето: „Учителе, која е најголемата заповед во законот?“ Исус му одговорил: „Љуби го Господа твојот Бог со сето свое срце, и со сета своја душа и со сиот свој ум! Тоа е најголемата и прва заповед, а втората е слична на неа: Љуби го твојот ближен како себеси! На тие две заповеди висат сиот закон и пророците“ (Матеј 22,36-40).

Овие јасни зборови на пророците и самиот Учител треба да ги прифатиме како Божји глас кој ѝ се обраќа на секоја душа. Не смееме да пропуштиме ниту една можност да вршиме дела на милосрдие, да покажеме нежна сочувствителност и христијанска љубезност кон обременетите и угнетените. Ако не сме во состојба да направиме повеќе, можеме барем да им упатиме зборови на охрабрување и надеж на оние кои не го познаваат Бога, а на кои најлесно можеме да им се доближиме покажувајќи им сочувство и љубов.

Богати и обилни ветувања им се дадени на оние кои се трудат да внесат радост и благослов во животот на другите. „Ако му дадеш леб на гладниот, ако го наситиш угнетуваниот, твојата светлина ќе засвети во темнината, и твојата темнина ќе стане како пладне. Господ ќе те води непрекратно, ќе те сити во сушни краишта. Тој ќе ги закрепнува твоите коски, и ќе бидеш како напоена градина, и како извор, чија вода никогаш не пресушува“ (Исаија 58,10).

Бидејќи Ахаз не се освил на сесрдните повици на пророкот, неговиот идолопоклонички живот можел да има само еден резултат. „Господ се разгневи на Јудејците и на Ерусалимците, и Тој... ги предаде на неволји, чудење и потсмев“ (2. Летописи 328

29,8). Царството почнало брзо да пропаѓа, а освојувачките војски го доведувале во прашање неговиот опстанок. „Тогаш арамејскиот цар Ресин и Фекај, синот Ремалиев, цар на Израел, тргнаа во војна против Ерусалим: и тие го опсадија Ахаз“ (2. Царевите 16,5).

Кога би биле верни слуги на Севишниот, Ахаз и поглаварите од неговото царството не би имале причина да се плашат од таквиот неприроден сојуз, каков што бил формиран против нив. Меѓутоа, постојаните престапи им ја одземале силата. Обземен со ужасен страв од одмаздничкиот гнев на навредениот Бог, Ахаз „затреперил во срцето и срцето на целиот народ, како што во гората затреперуваат стеблата од ветерот“ (Исаија 7,2). Во тие кризни мигови, речта Господова дошла до Исаија со налог да го посети затреперениот цар и да му каже:

„Внимавај и биди мирен; не бој се, и нека не ти примира срцето... зашто Сирија, Ефрем и синот Ремалиин ја смислија твојата пропаст. Да тргнеме, рекоа, против Јудеја, да ја уплашиме и да ја освоиме, за да поставиме цар во неа ... вака зборува Господ Бог: Тоа нема да се случи, тоа нема да биде.“ Пророкот изјавил дека набрзо ќе дојде крајот на Израеловото и асирското царство. На крајот заклучил: „Ако не верувате, сигурно нема да се додржите“ (Исаија 7,4-7.9).

За Јудиното царство би било добро Ахаз да ја примел оваа порака како небесна. Меѓутоа, во својата одлука да се потпре на телесна сила, тој побарал помош од незнабошци. Во својот очај, му пратил порака на асирскиот цар Тиглат-Пилесер: „Дојди и избави ме од рацете на сирскиот цар и царот на Израел, кои се подигнаа против мене.“ (2. Царевите 16,7). Оваа молба била поткрепена со богат дар од царската ризница и од ризницата на храмот.

Бараната помош пристигнала и царот Ахаз почувствувал привремено олеснување, но по која цена за Јуда! Понудениот данок ја поттикнале алчноста на Асирија и тој лукав народ набрзо се заканил дека ќе ја преплави и уништи Јуда. Ахаз и неговите несреќни поданици ги мачело страв дека потполно ќе паднат во рацете на свирепите Асирци.

„Господ почна да ги понижува Јудејците,“ заради постојаните престапи. Во тоа време на неволји, Ахаз, наместо да се покае, грешел „повеќе пред Господа ... почна да им жртвува на дамаските богови.“ Тој велел: „Затоа што боговите на арамејските цареви им помагаат ним, ќе им жртвувам за да ми помагаат и мене“ (2. Летописи 28,19.22.23).

При крајот на своето владеење, отпадничкиот цар наредил да се затворат вратите на храмот. Светата служба била прекината. Пред олтарот не бил повеќе одржуван пламенот на кандилцата. За гревовите на народот веќе не биле принесувани жртви. Благопријатниот мирис на темјан повеќе не се издигал кон небото во времето на утринската и вечерната жртва. Напуштајќи ги тремовите на Божиот дом и затворајќи ги неговите врати, жителите на безбожниот град дрско подигале олтари на пагански божества по аглите на улиците во цел Ерусалим. Се чинело како незнабоштвото да триумфира, а силите на темнината да преовладале.

Меѓутоа, во Јуда имало и такви кои му останале послушни на Господа, решително одбивајќи да му попуштат на идолопоклонството. Исаија, Михеј и нивните следбеници со надеж гледале во тие луѓе, соочени со тешки ситуации во последните години од Ахазовото владеење. Светилиштето било затворено, но верните имале ветување: „Бог е со нас!“ „Господа над Воинствата – само него сметајте го за свет; и Тој нека ви биде ваш страв и бојазност. И тој ќе ви биде светилиште“ (Исаија 8,10.13.14).

ЦАРОТ ЕЗЕКИЈА

Во директна спротивност со лошото владеење на Ахаз биле реформите остварени во текот на успешното владеење на неговиот син. Езекија стапил на престолот решен со сите сили да се бори за да ја спаси Јуда од судбината што го снашла северното царство. Пораките на пророците биле против сите половични мерки. Страшните казни можеле да бидат отстранети само со најрешителна реформа.

Езекија се покажал како човек подготвен да се соочи со тешката криза. Штом дошол на престолот, започнал да ги остварува своите планови. Прво се дал на работа да ја обнови службата во храмот, која толку долго била занемарена. Упатил сериозен повик до една група свештеници и Левити, кои останале верни на својот свет позив, за да му помогнат во ова дело. Убеден во нивната верност и поддршка, тој отворено разговарал со нив дека има намера да спроведе долгорочни реформи. „Нашите татковци згрешија,“ признал царот, „и правеа зло во очите на Господа, нашиот Бог, и го оставија и одвратија лицето од Господовиот шатор.“ „И така, сега смислив во своето срце да склучам Завет со Господа, со Израеловиот Бог за да се одврати од нас Неговиот јаростен гнев“ (2. Летописи 29,6.10).

Ситуацијата ја опишал со неколку добро одбрани зборови: затворен храм и прекинати сите служби во него; срамни незнабожечки обреди практикувани на улиците во градот и во сите краишта на државата; отпадништво на народот кој би останал верен на својот Бог, ако владетелите му дале добар пример; пропаѓање на царството и губење на секаков углед и почит кај соседните народи. Северното царство забрзано се распаѓало; мнозина гинеле од меч, а голем број веќе биле одведени во ропство; Израел бил зрел да падне во рацете на Асирците и потполно да пропадне. Истата судбина сигурно ќе ја стигне и

Јуда, ако Господ не дејствува силно преку своите избрани претставници.

Езекија отворено ги повикал свештениците да му помогнат да ги спроведе неопходните реформи. „Не бидете сега небрежни,“ ги предупредил тој, „зашто Господ ве избра за да стоите пред Него, за да му служите и за да му бидете слуги и за да принесувате темјан.“ „Посветете се сега, и посветете го Домот на Господа, Бога на своите татковци“ (2. Летописи 29,11.5).

Настапило време за брза акција. Свештениците веднаш се дале на работа. Сметајќи и на оние кои не присуствувале на овој договор, сесрдно го отпочнале делото на очистување и осветување на храмот. Бидејќи храмот долго време бил напуштен и занемарен, имало многу потешкотии; но свештениците и Левитите неуморно работеле и ја извршиле својата задача за необично кратко време. Ја поправиле и ја отвориле вратата од храмот, ги собрале светите садови и ги ставиле на место; сè било подготвено за да се обнови службата во светилиштето. 333

Во првото одржано богослужение царот Езекија, свештениците, Левитите и градските старешини побарале проштавање на гревовите на народот. На олтарот била принесена жртва за грев, „за да се простат гревовите на целиот Израел.“ „Кога сврши принесувањето на паленицата, царот и сите кои беа со него паднаа набожно на колена и се поклонија.“ Во тремовите на храмот повторно одекнале зборови на славење и обожавање. Сфаќајќи дека се ослободени од оковите на гревот и отпадништвото, верниците радосно ја запеале песната на Давид и Асаф. „И Езекија се веселеше, и сиот народ со него, зашто Бог го подготви народот, бидејќи сè тоа се случува ненадејно“ (2. Летописи 29,24.29.36).

Бог ги подготвил срцата на јудејските поглавари да започнат движење на решителни реформи за да се сопре навалата поројот на идолопоклонството. Преку своите пророци Тој постојано му испраќал пораки на избраниот народ – истите поради кои десетте Израелеви племиња ги презреле и отфрлиле, и затоа сега биле препуштени на непријателот. Но во Јуда останал еден верен остаток, и пророците нему му се обратиле. Чујте како ги повикувал Исаија: „Вратете се при Оној од кого отпаднавте толку длабоко, синови Израелеви!“ (Исаија 31,6); и како Михеј уверливо им зборува: „Јас, јас сум загледан кон Господа, чекам на Бог кој спасува, мојот Бог ќе ме послуша мене. Не радувај се на моето зло, непријателко моја, ако паднав, ќе станам; ако престојувам во темнини, Господ е моја светлина. Треба да ја 334

поднесувам Господовата лутина, зашто згрешив против Него, сè додека не го пресуди мојот спор и не ја изрече правдата; ќе ме изведе на светлина, ќе ја гледам Неговата праведност“ (Михеј 7,7-9).

Овие како и многу други слични пораки, кои ја откривале Божјата подготвеност да им прости и да ги прифати оние кои ќе Му се обратат со цело срце, им влевале надеж на многу поткликнати души во тие мрачни години кога портите од храмот биле затворени. И сега, кога водачите започнале да спроведуваат реформа, мноштво луѓе, уморни од робувањето на гревот, биле готови да се освијат.

Оние кои доаѓале во тремот на храмот да побараат простување и да го обноват заветот на послушност кон Господа, наишле на чудесно охрабрување во пророчките делови на светите списи. Сериозните опомени против идолопоклонството, кои Мојсеј ги изговорил пред целиот Израел, биле придружени од пророштва за Божјата подготвеност да им прости на оние кои ќе Го побараат со целото срце во време на отпадништво. Мојсеј говорел: „Ти ќе му се обратиш на Господа, својот Бог, и ќе го послушаш Неговиот глас, зашто Господ, твојот Бог е милостив Бог, Тој нема да те остави ни да те погуби, ниту ќе го заборава Заветот што со заклетва го склучил со твоите татковци“ (5. Мојсеева 4,30.31).

335 Во пророчката молитва упатена при осветувањето на храмот, чија служба сега ја обновувале Езекија и неговите приврзаници, Соломон се молел: „Ако Твојот народ биде разбиен од непријателот зашто Ти згрешил Тебе, ако сепак се обрати кон Тебе и ако го прослави Твоето Име и ако се помоли во овој Дом, тогаш чуј го Ти тоа од небото, прости му ги гревовите на својот израелски народ“ (1. Царевите 8,33.34). Оваа молитва била запечатена со видливо Божје одобрение – по нејзиното завршување оган се спуштил од небото и ја изгорел жртвата паленица, а славата Господова го исполнила храмот (Види 2. Летописи 7,1). Истата ноќ Господ му се јавил на Соломона и му кажал дека неговата молитва е прифатена и дека ќе им биде укажана милост на оние кои ќе се молат на тоа место. Дадено е милостиво ветување: „Доколку Мојот народ, кој се нарекува со Моето Име, се понизи себеси и ако се помоли, и го побара Моето лице и ако се откаже од лошите патишта, Јас ќе го послушам тогаш од небото и ќе му го простам гревот и ќе му ја исцелам земјата“ (2. Летописи 7,14).

Тие ветувања во голема мера се исполниле за време на реформата во времето на Езекија.

Добрите почетни мерки, постигнати во време на чистење на храмот, прераснале во големо движење во кое учествувале и Израелците и Јудејците. Во својата ревност службата во храмот да стане вистински благослов за народот, Езекија решил да го заживее стариот обичај Израелците да се собираат и заедно да ја празнуваат Пасха.

Веќе многу години Пасха не била празнувана како народен празник. Поделбата на царството по Соломоновото владеење 336 направило тоа да стане скоро неостварливо. Меѓутоа, страшните казни кои се излевале над десетте племиња, во нечии срца буделе желба за нешто подобро, а ни потресните пораки на пророците не останале без влијание. Царските гласници надалеку го објавувале повикот за празнување на Пасха во Ерусалим, „од град во град по Ефремовата и Манасиевата Земја па до Завулон.“ Носителите на овој милослив повик обично биле одбивани. Оние што не сакале да се покаат, им го вртеле грбот; меѓутоа, оние кои Го барале Бога и копнееле подобро да ја запознаат Неговата волја, „се понизија и дојдоа во Ерусалим“ 337 (2. Летописи 30,10.11).

Во Јудината земја одсивот бил општ, зашто врз нив „слезе Божјата рака и ги проникна со еднодушност за да прават што беа заповедале царот и кнезовите“ (2. Летописи 30,12) - заповед која била во согласност со Божјата волја откриена преку Неговите пророци.

Празнувањето на Пасха му донело голем благослов на насобраното мноштво. Од осквернетите улици на градот биле тргнати идолските олтари поставени за време на владеењето на Ахаз. Во определениот ден била празнувана Пасха и народот цела седмица ја поминал принесувајќи жртви и осознавајќи како да ја твори Божјата волја. Секој ден Левитите „поучувале за доброто знаење за Господа,“ и сите оние кои ги подготвиле своите срца и го побарале Бога, добиле проштанање. Насобраното мноштво, кое му се поклопувало на Бога, се исполнило со голема радост, а „Левитите и свештениците Го фалеа Бога од ден во ден со гласни инструменти“ (2. Летописи 30,22.21); сите имале иста желба – да Го прослават Оној кој бил толку благ и милостив кон нив.

Седумте дена на празнување на Пасхата поминале многу брзо и народот одлучил да помине уште седум дена во поглубоко изучување на Господовиот пат. Свештениците про-

должиле да го поучуваат народот од книгите на законот. Луѓето секојдневно се собирале во храмот за да ги принесуваат своите дарови со славење и благодарност. При крајот на големиот собор било очигледно дека Бог чудесно дејствувал за 338 обратување на отпадничката Јудеја и ја сопрел плимата на идолопоклонството која се заканувала сè да повлече со себе. Сериозните предупредувања на пророците не биле залудни. „Беше голема веселба во Ерусалим зашто од времето на Давидовиот син Соломон, израелскиот цар, не беше така во Ерусалим“ (2. Летописи 30,26).

Дошло време верниците да се вратат во своите домови. „Тогаш свештениците и Левитите станаа та го благословија народот; нивниот глас беше послушан, а нивната молитва допре до Божјото свето живеалиште на небото“ (2. Летописи 30,27). Бог ги примил оние кои со понизни срца ги признале своите гревови и искрено му се обратиле барајќи проштавање и помош.

Преостанало да се изврши уште едно значајно дело во кое морале активно да учествуваат оние кои се враќале во своите домови; извршувањето на тоа дело сведочело за сериозноста на остварената реформа. Во извештајот стои запишано: „Сите Израилеви синови, кои се најдоа таму, навлегоа по јудејските градови та ги кршеа столбовите, ги сечеа ашерите и ги оборуваа високите места и жртвениците по сето Јудино, Венијаминово, Ефремово и Манасиево племе додека целосно не ги уништија сите. Тогаш сите Израилеви синови се вратија секој на својот имот, во своите градови“ (2. Летописи 31,1).

Езекија и неговите помошници спровеле разни реформи за заштита на духовната и земската благосостојба на царството. „Преку целата Јудеја“ царот „го стори она што беше добро и 339 правично и вистинито пред Господа, својот Бог. И во секоја работа која ја почнуваше... се трудеше со целото свое срце, и просперираше.“ „На Господа Бога, Бог Израилев, тој се надеваше... не отстапуваше од Него, туку ги пазеше заповедите Негови, кои Господ му ги беше дал на Мојсеја. И Господ беше со него; и тој напредуваше“ (2. Летописи 30,20.21; 2. Царевите 18,5-7).

Езекиевото владеење било обележано со цела низа големи дела на Провидението, кои на околните народи им посведочиле дека Израелевиот Бог е со Својот народ. Успехот на Асирците при освојувањето на Самарија и растурањето на расеаниот остаток од десетте племиња меѓу народите, на почетокот на неговото владеење, мнозина ги навело да се посомневаат во силата на Израелевиот Бог. Возгордеани поради своите успеси,

Ниневјаните одамна ја отфрлиле веста на Јона и дрско се спротивставувале на намерите на Небото. Неколку години по падот на Самарија, победничката војска повторно се појавила во Палестина, насочувајќи ги овојпат своите напади против Јудините градови постигнувајќи извесен успех. Меѓутоа, војската се повлекла за некое време поради потешкотиите кои настанале во другите краишта на асирското царство. Требало да се причека уште неколку години, скоро до крајот на владеењето на Езекија, за да се покаже пред сите народи во светот дали незнабожечките богови ќе ја имаат конечната победа.

ПРАТЕНИЦИТЕ ОД ВАВИЛОН

Среде своето среќно владеење царот Езекија ненадејно бил погоден од смртоносна болест. Неговата болест била толку тешка што човек не можел да му помогне. Се чинело како да исчезнала и последната надеж, кога пред него се појавил пророкот Исаија со пораката: „Вака вели Господ: среди ја својата куќа, зашто ќе умреш, нема да живееш“ (Исаија 38,1).

Иднината изгледала многу мрачна, но царот сè уште можел да се моли на Оној, кој до тогаш бил негово „засолниште и тврдина, секогаш присутен помошник во неволја“ (Псалм 46,1). И така „се сврти кон сидот и вака Му се помоли на Господа: ‘Те молам, о Господи, Спомни си дека пред Тебе одев верно и со совршено срце, и дека правев што е добро во Твоите очи.’ И Езекија заплака горко“ (2. Царевите 20,2,3).

Од времето на Давид немало цар кој така искрено се заложувал за подигање на Божјето царство во време на отпадништво и обесхрабрување, како што го направил тоа Езекија. Заболениот цар верно Му служел на Господа и ја зацврстил довербата на народот во Јехова како врховен Владетел. И, како Давид, тој сега можел да се моли:

„Нека стигне мојата молитва до Тебе,
приклони го Своето уво кон мојот повик;
Зашто мојата душа е наситена од страдања,
мојот живот приближува кон гробот.“

Псалм 88,2.3

„Ти, Си, Господи, моја надеж,
Ти си ми надеж од мојата младост.
На Тебе се потпирам од раѓањето.“
„Не ме оставај кога ќе ми се намали силата.“

„О, Боже, не стој далеку од мене;
 Боже мој! Поитај ми на помош.“
 „Не ме оставај, Боже,
 за да раскажувам за Твојата моќ на ова поколение,
 и за Твојата сила, на сите идни поколенија.“

Псалм 71,5.6.9.12.18

Оној чии „милости никогаш не престануваат“ (Плачот на Еремија 3,22) ја услышил молитвата на својот слуга. „Исаија уште не беше излегол од средишниот двор кога му стигна Господовото слово: ‘Врати се и речи му на Езекија, на главатарот на Мојот народ, Господ, Бог на твојот татко Давид, вели вака: Ја послушав твојата молитва, ги видов твоите солзи, ќе те исцелам; на третиот ден ќе влезеш во Господовиот Дом. Ќе му дадам на твојот век уште петнаесет години, и ќе те избавам тебе и овој град од рацете на асирскиот цар; ќе го закрилам овој град заради Себе и заради Својот слуга Давид“ (2. Царевите 20,4-6).

Пророкот радосно се вратил носејќи зборови на утеха и надеж. Исаија му ја пренел на царот веста за Божјата милост и заштита, и го посветувал на заболеното место да стави облога од смокви.

Како Мојсеј во мадијамската земја, како Гедеон во присуство на небесниот гласник, како Елисеј пред да се вознесе неговиот учител, така сега и Езекија барал некој знак дека оваа вест е пратена од небото. „По кој знак ќе знам дека Господ ќе ме излечи и дека на третиот ден ќе влезам во Господовиот Дом?“ го запрашал тој пророкот.

„Исаија одговори: ‘Еве ти знак од Господа дека ќе направи што рекол: сакаш ли сенката да се помрдне за десет стапки напред или да се врати за десет стапки?’ ‘Јесно е,’ одговорил Езекија, ‘да се помрдне сенката за десет стапки напред: не, туку нека сенката се врати за десет стапки назад.’“

Единствено со Божје посредство можело да се постигне сенката од сонцето да се врати за десет степени; и тоа требало да биде знак за Езекија дека Господ ја услышил неговата молитва. И „пророкот Исаија извика кон Господа, и тој направи да се врати сенката за десет степени наназад, која се спушти според Ахазовиот сончев часовник“ (2. Царевите 20,8-11).

Кога му се вратило здравјето за кое толку многу копнеел, јудејскиот цар запеал похвална песна за Господовата милост и дал завет дека целиот свој преостанат живот ќе го посвети во доброволна служба на Царот над царевите. Неговото благодарно признавање на Божјето милостиво постапување кон

него, претставува урнек за сите кои сакаат да го поминат својот живот на слава на својот Творец:

343 „Си реков,
кога се пресекоа деновите мои,
треба да влезам во портите на гробот;
јас сум лишен од остатокот на годините свои.“

„Јас реков:
нема да го видам Господа, Господа, во земјата на живите
нема да видам повеќе човек
меѓу оние што живеат во светот.“

„Мојот век помина,
и се оддалечи од мене како овчарски шатор,
како ткаач треба да го пресечам животот свој;
Тој ќе ме отсеке со болест постојана;

„Дење и ноќе чекав, дека Ти ќе пратиш смрт.
Чекав до утрото;
како лав, така Тој ги кршеше сите мои коски;“

„Ден и ноќ чекав дека ќе ми испрати смрт.
Како жерав, како ластовичка испуштав гласови,
како гулаб тагував;
очите мои гледаа кон небото:
О Господи, притеснет сум, спаси ме.“

„Што да кажам?
Тој ми рече, и Тој направи.
Мирно ќе ги поминам сите години со горчина во душата.“

„О Господи, така живеат,
и во сето тоа за Тебе ќе живее мојот дух,
Ти ќе ме излекуваш, ќе ми даруваш живот.“

„Ете, за добро ми беше силната тага,
Ти ја спаси душата моја од погибелниот ров,
затоа што ги фрли зад грбот Свој сите мои гревови.“

„Затоа што гробот не може да Те слави,
смртта Тебе не те воспалува,
слезените во гроб не се надеваат на Твојата вистина.“

„Живите, само живите ќе Те прослават,
како јас сега,
таткото ќе им ја соопшти на децата Твојата вистина.“

„Господ ќе ме спаси,
затоа ќе му пееме мои песни на жичени инструменти,
во сите дни на нашиот живот во домот Господов.“

Исаија 38,10-20

Во плодните долини на Тигар и Еуфрат живеел еден стар народ кој, иако во тоа време бил под власта на Асирците, му било наменето да владее со светот. Меѓу тој народ имало мудреци кои големо внимание посветувале на проучувањето на небесните тела; тие многу се восхитиле кога виделе дека сенката на сончевиот часовник се вратила за десет степени назад. Нивниот цар, Меродах-Валадан, дознавајќи дека тоа чудо се случило како знак дека Бог му го продолжил животот на јудејскиот цар, пратил слуги да му честитаат на Езекија за чудесното оздравување и, ако е можно, да дознаат нешто повеќе за Бога, кој можел да направи толку големо чудо.

Тогаш на Езекија му се укажала можност да им објасни на слугите на овој владетел од оваа далечна земја за силата на живиот Бог. Колку лесно можел да им говори за Бога, Седржителот на сите создадени нешта, преку чија милост неговиот живот бил сочуван кога исчезнала секоја друга надеж! Колку брзо би се обратиле овие трагачи по вистината, дојдени од халдејската рамнина, кога би биле повикани да ја признаат врховната власт на живиот Бог!

Но срцето на Езекија го обзелo суета и гордост и тој самобендисано им го открил на лакомите очи сето богатство со кое Бог го надарил целиот народ. Царот „им ја покажа на пратениците својата ризница, среброто, златото, пријатните мириси и мирисливите масла – својата оружница и сè што беше во складиштата. Немаше ништо во неговиот дворец и во целото негово господарство што Езекија не им го покажа“ (Исаија 39,2). Тоа не го направил за да го прослави Бога, туку да се воздигне себеси во очите на странските големци. Не помислил дека тие луѓе се пратеници на еден силен народ кој ниту го љуби Бога ниту се бои од Него, и дека не е разумно да се покажува целото богатство на народот.

Посетата на овие пратеници за Езекија претставувала проверка на неговата благодарност и посветеност на Бога. Извеш-

тајот бележи: „Кога дојдоа пратениците на вавилонските кнезови, испратени кај него за да се распрашаат за чудото што стана во земјата, Бог го остави, за да го испита и да се сознае сè што му е во срцето“ (2. Летописи 32,31). Да ја искористел Езекија оваа пригода да посведочил за силата, добрината и сочувствителноста на Израеловиот Бог, извештајот на пратениците би бил како светлина која продира низ темнина. Но тој се величел себеси, а не Господа над војските. Тој „не се оддолжи на добротворството што му беше искажано, туку се возгордеа“ (2. Летописи 32,25).

Колку биле страшни последиците! На Исаија му било откриено дека пратениците при враќањето понеле извештај за богатството што го виделе и дека вавилонскиот цар и неговите советници ќе сковаат план својата земја да ја збогатат со ерусалимското злато. Езекија тешко погрешил, „затоа гневот дојде врз него, врз Јуда и врз сиот Ерусалим.“ (2. Летописи 32, 25).

„Тогаш пророкот Исаија дојде при царот Езекија и го праша: ‘Што рекоа тие луѓе и од каде дојдоа кај тебе?’ Езекија одговори: ‘Дојдоа од далечна земја, од Вавилон.’ Исаија праша понатаму: ‘Што видоа во твојот дворец?’ Езекија одговори: ‘Видоа сè што е во мојот дворец; нема ништо во моите сокровишта што не им покажав.’

347 Тогаш Исаија му рече на Езекија: ‘Чуј го словото на Господа над Воинствата: Еве, доаѓаат денови кога сè што е во твојот дворец, сè што твоите татковци насобраа до денес, ќе биде однесено во Вавилон. А од синовите што ќе произлезат од тебе, кои ќе ти се родат, некои ќе земат за да му бидат скопени дворјани на вавилонскиот цар.’

Езекија му одговори на Исаија: ‘Добро е словото што Господ ти го објави’“ (Исаија 39,3-8).

Исполнет со каење, „Езекија се понизи затоа што му се беше возгордеало срцето, и тој и Ерусалимците, па така Господовата расрденост не дојде врз нив за време на Езекиевиот живот“ (2. Летописи 32,26). Но лошото семе било посеано за во свое време да изрти и да донесе жетва на пустош и страдање. Во последните години од своето владеење Јудиниот цар доживеал голем процут, зашто доследно се трудел да се покае за минатото и да го прослави името на Бога, кому му служел; сепак, неговата вера морала да биде ставена на сериозна проба за да увиди дека само со целосна доверба во Бога може да ги победи силите на темнината кои се заканувале да го уништат и него и неговиот народ.

Извештајот за пропустот на Езекија да ја оправда Божјата доверба при посетата на пратениците, содржи значајна поука за сите нас. Многу повеќе отколку до сега, мораме да зборваме за скапоцените искуства што сме ги стекнале за Божјата милост и добрина, за неизмерната длабочина на љубовта на Спасителот. Ако умот и срцето се исполнети со љубов кон Бога, нема да ни биде тешко со другите да го споделиме она што го сочинува духовниот живот. Возвишени мисли, благородни желби, јасно сфаќање за вистината, несебични намери, копнеж за побожност и светост – сето тоа ќе биде изразено со зборови кои го откриваат карактерот на она што се крие во срцето. 348

На оние со кои секојдневно доаѓаме во допир потребни им се нашата помош и нашето водство. Тие можеби се наоѓаат во таква духовна состојба што еден збор изговорен во вистински момент ќе најде на поволен одговор. Можеби утре тие души ќе се наоѓаат таму каде што повеќе нема да можеме да им се приближиме. Какво влијание вршине на тие наши ближни?

Секој ден од животот е полн со одговорности со кои мора да се справиме. Секој ден нашите зборови и дела оставаат впечаток врз оние со кои се дружиме. Колку ли само треба будно да стражариме над својата уста, грижливо да внимаваме на нашите постапки! Едно непромислено движење, еден непромислен чекор, и силните бранови на некое посилно искушение можат да ја повлечат душата кон дното. Ние не можеме да ги извлечеме од човечкиот ум мислите што таму сме ги посеале. Ако тие биле зли, можеби ние сме ставиле во движење цела низа околности, вистинска плима од зло која повеќе не сме во состојба да ја сопремe.

Од друга страна, ако со својот пример им помагаме на другите да развиваат добри начела, ние им влеваме сила да прават добро. Тие, пак, од своја страна, истото делотворно влијание го шират меѓу другите. Така со нашето влијание несвесно им помагаме на стотици и илјадници души. Вистинскиот Христов следбеник поттикнува добри намери кај сите оние со кои доаѓа во допир. Пред еден неверен и грешен свет, таквиот следбеник ја открива силата на Божјата благодат и совршенството на Неговиот карактер.

ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД АСИРИЈА

Во време на голема опасност за народот, кога асирската војска ја нападнала Јудината земја и кога изгледало дека ништо не може да го спаси Ерусалим од целосно уништување, Езекија ги бодрел силите во своето царство со непоколеблива храброст да му пружат отпор на незнабожечкиот угнетувач надевајќи се дека Господ ќе ги ослободи со својата сила. Езекија му говорел на народот: „Бидете силни и храбри; не бојте се и не плашете се од асирскиот цар, ни од сето мноштво што е со него зашто со нас е Посилниот отколку со него,“ го храбрел Езекија народот на Јуда; „затоа што повеќе се со нас отколку со него: со него е телесната мишка, а со нас е Господ, Бог наш, за да ни помага и за да ги војува нашите боеви“ (2. Летописи 32,7,8).

Езекија не говорел без причина со таква сигурност за исходот на борбата. И покрај тоа што Бог во даден момент ги употребил Асирците како камшик на својот гнев (види Исаија 10,5) за да го казни народот, на самобендисаните Асирци не им било одредено секогаш да победуваат. „Не бој се од Асирците“ – така гласела веста којашто Господ неколку години порано им ја упатил на оние кои живееле во Сион; бидејќи уште малку...
 350 Господ над војските ќе замавне со бич над нив како кога го удри Мадијам при карпата Орив и ќе крене стап над морето како на египетскиот пат. Во оној ден ќе ти падне бремето од плеќи, и ќе го снема неговиот јарем од твојот врат“ (Исаија 10,24-27).

Во друга пророчка вест, објавена „во онаа година кога умре царот Ахаз“, пророкот рекол: „Господ над Воинствата се заколна: Што намислив, ќе се збидне, што наумив, ќе се изврши. Ќе ја скршам Асирија во Својата земја, ќе ја згазам на Своите гори; неговиот јарем ќе падне од нив, неговото бreme ќе падне од нивните плеќи. Таква одлука е донесена против целата земја; таква рака е испружена против сите народи! А

кога Господ над Војските одлучи, кој ќе се воспротиви? Кога ќе ја испружи раката, кој ќе ја одврати?“ (Исаија 14,28.24-27).

Силата на угнетувачот требало да биде скршена. Езекија во првите години од своето владеење плаќал данок на Асирците, според договорот што го склучил Ахаз. Во меѓувреме, царот „се посоветува со кнезовите и со јунаците свои,“ преземајќи сè што е во негова моќ да го одбрани царството. Тој се погрижил меѓу сидовите на Ерусалим да има вода во изобилство, дури и ако надвор од градот ја нема доволно. „Се ободри го обнови сиот соборен сид и подигна стражарници врз него; еднадвор изгради друг сид и го зацврсти Милон во Давидовиот Град; направи многу копја и штитови. Потоа постави началници над народот“ (2. Летописи 32,3.5.6). Ништо не било пропуштено што требало да се направи при подготовките за опсадата. 351

Во времето кога Езекија дошол на престолот од Јуда, Асирците веќе одвеле во ропство голем број Израелеви синови од северното царство. Неколку години откако се зацарил, и додека сè уште ја зајакнувал одбраната на Ерусалим, Асирците ја освоиле и ја зазеле Самарија, а десетте племиња ги расеале низ многубројните провинции на асирското царство. Границите на Јуда биле оддалечени само неколку километри, а Ерусалим помалку од осумдесет километри. Богатиот плен, кој би го нашле во храмот, би можело да ги доведе непријателите во искушение повторно да се вратат.

Меѓутоа, јудејскиот цар сторил сè што е во негова моќ за да се подготви да му се спротивстави на непријателот. Откако направил колку што може да постигне човечката мудрост и сила, тој ја собрал својата војска и ја повикал да биде храбра. „Голем е меѓу тебе Израеловиот Светец“ (Исаија 12,6). Тоа била веста што пророкот Исаија ѝ ја објавил на Јуда. А царот со непоколеблива вера изјавил: „Со нас е Господ, Бог наш, за да ни помага и за да ги војува нашите боеви“ (2. Летописи 32,8).

Ништо не може толку брзо да ја вдахне верата како вежбањето на верата. Јудејскиот цар се подготвил за бурата што се приближувала, и сега, верувајќи дека пророштвото против Асирците ќе се исполни, се потпрел на Бога. „И народот се надеваше во зборовите на јудејскиот цар Езекија“ (2. Летописи 32,8). Зошто да се грижи што асирската војска ги покорила најголемите земји во светот и триумфирала над Самарија и Израел, и сега се крене против Јуда? Зошто да се грижат, иако тие се фалат: „Како што мојата рака го достигна царството на лажните богови, побогати со кипови од Ерусалим и Самарија, 352

како што направив во Самарија и со нејзините лажни богови, нема ли да направам и со Ерусалим и со неговите ликови?“ (Исаија 10,10.11). Јуда немал од што да се плаши зашто Бог бил негова потпора.

Долгоочекуваната бура најпосле наишла. Напредувајќи од победа во победа, асирските сили се појавиле во Јудеја. Уверени во својата победа, заповедниците ги поделиле своите сили во две групи: едната требала да се бори против египетската војска на југ, а другата да го освои Ерусалим.

Бог бил единствена надеж на Јудиното царство. Од Египет не можело да се очекува помош, а во близина немало ниеден друг народ кој би им подал пријателска рака.

Потпирајќи се на силата на својата дисциплинирана војска, асирските заповедници договориле средба со јудејските заповедници и во таа пригода дрско побарале да им се предаде градот. Барањето било проследено со хулење на Израеловиот Бог. Поради слабостите и отпадништвото на Израел и Јуда, народите повеќе не го почитувале Божјото име, туку хулеле на Него (Види Исаија 52,5).

Равсак, еден од главните заповедници на Сенахирим, вака говорел: „Кажете му на Езекија: ‘Вака вели големиот цар, асирскиот цар: Каква е таа надеж во која се надеваш? Мислиш ли дека празните зборови веќе се совет и сила за војна. Во кого се надеваш па си се побунил против мене?’“ (2. Царевите 18,19.20).

Заповедниците разговарале пред капиите на градот, но стражарите на сидовите можеле да ги слушнат. Кога претставниците на асирскиот цар гласно барале Јудините заповедници да ги прифатат нивните предлози, им било предложено да зборуваат на асирски а не на еврејски јазик, за да не разбере народот кој се наоѓал по сидовите што се зборува. Отфрлајќи го тој предлог, Равсак уште повеќе го подигал гласот и продолжил да зборува на еврејски јазик:

„Чујте го словото на големиот цар, асирскиот цар! Вака вели царот: ‘Езекија нека не ве залажува, зашто не може да ве избави од мојата рака. Езекија нека не ве охрабрува со надеж во Господа, велејќи: Господ ќе нè избави, бездруго, овој град нема да падне во рацете на царот асирски.

Не го слушајте Езекија, зашто вака говори царот асирски: Примирете се со мене и предајте ми се, па секој нека ги јаде плодовите од своето лозје и од својата смоква, и нека пие вода од својот кладенец, додека не дојдам и не ве одведам во исто

таква земја како што е и вашата земја, во земја на леб и вино, во земја на плодови и лозја.

Не оставајте да ве измами Езекија велејќи ви: Господ ќе ве избави. Дали боговите на другите народи ги избавија своите земји од рацете на асирскиот цар? Каде се ематските и арфатските богови за да ја избават Самарија од моите раце? Кој меѓу сите богови на тие земји ја избавија својата земја од мојата рака, па Господ да го избави Ерусалим од мојата рака?“ (Исаија 36,13-20) 354

На овие погрдни зборови синовите Јудини „молчеа, и ни збор не му одговорија.“ Преговорите биле завршени. Еврејските претставници се вратиле кај Езекија, „ги раскинаа облеките и му ги соопштија зборовите Равсак“ (Исаија 36,21.22). Кога слушнал за богохулниот предизвик, „Езекија ги скина своите облеку се облече во вреќиште и отиде во Господовиот дом“ (2. Царевите 19,1).

Еден гласник бил упатен кај Исаија да го извести за резултатот од преговорот. Царевата порака гласела: „Ова е ден на неволја, ругање и хулење. Можеби Господ, твојот Бог ги слушна сите зборови на Равсак кого асирскиот цар, неговиот господар, го испрати да го хули живиот Бог, и можеби Господ, твојот Бог, ќе ги казни зборовите што ги чул; затоа помоли се за остатокот што уште остана.“ (2. Царевите 19,3.4).

„Тогаш се помоли заради царот Езекија и пророкот Исаија синот Амосов, и викаше кон небото“ (2. Летописи 32,20).

Бог ја услышил молитвата на својот слуга. На Исаија му била дадена вест за Езекија: „Господ вели вака: ‘Не бој се од зборовите што ги чу кога слугите на асирскиот цар Ме хулеа Мене. Ќе вдахнам во него дух, и кога ќе чуе една вест, ќе се врати во својата земја. И ќе направам да загина од меч во својата земја“ (2. Царевите 19,6.7).

Откако се поделиле со Јудините заповедници, асирските претставници се упатиле право кај царот, кој командувал со војската која ги чувала премините кон Египет. Откако го сослушал извештајот, Сенахирим напиша „писма хулејќи го Господа, Израеловиот Бог, велејќи: ‘како што боговите на земните народи не ги избавија своите народи од мојата рака, така ни Езекиевиот Бог нема да го избави Својот народ, од мојата рака“ (2. Летописи 32,17). 355

Оваа надмена закана била проследена со пораката: „Нека не те мами твојот Бог, во кого се надеваш, велејќи ти: ‘Ерусалим нема да падне во рацете на асирскиот цар.’ Ти знаеш што

им направија асирските цареви на сите земји предавајќи на проклетство! А ти, ли ќе се спасиш? Дали боговите ги спасија народите што моите татковци ги уништија: Госанците, Харанците, Ресефците, и Еденците во Тел Асар? Каде е ематскиот цар, арфадскиот цар, царот на Сефарваим, Ена и Ава?“ (2. Царевите 19,10-13).

Кога Јудиниот цар го примил ова навредливо писмо, отишол во храмот и „го одвитка пред Господа, молејќи се со цврста вера за помош од небото, за да познаат земските народи дека еврејскиот Бог е сè уште жив и владее“ (2. Царевите 19,14). Во прашање била Господовата чест; само Тој можел да ги избави.

Езекија се молел: „Господе Боже Израелов, кој седиш над херувимите, Ти си единствен Бог над сите земски царства, Ти ги создаде небото и земјата. Приклони го увото Господи, и чуј, отвори ги очите, Господи, и види! Чуј ги Сенахиримовите зборови што ги испрати за да Го хули живиот Бог. Вистина е, Господи, асирските цареви ги сотреа народите и нивните земји; им ги фрлија во оган боговите; зашто тоа не беа богови; туку дела на човечките раце; од дрво и од камен; затоа и ги уништија. Но сега, Господи, Боже наш, избави нè од нивните раце за да познаат сите царства на земјата дека Ти, Господи, си единствен Бог“ (2. Царевите 19,15-19).

О Израелев Пастиру, послушај,
 Ти што го водиш Јосифа, како стадо овци;
 Ти што седиш над херувимите, заблескај,
 Пред Ефрема, Венијамина и Манасија разбуди ја
 Својата сила, дојди и спаси нè.
 Боже, обнови нè,
 нека засветли Твоето лице; и ние ќе бидеме спасени.

Господи, Боже, над воинствата,
 до кога ќе пламнуваш, кога Твојот народ се моли?
 Нè храниш со лебот на солзите,
 и нè напојуваш изобилно со солзи.
 Си сторил да нашите соседи се препираат за нас,
 и ни се смеат нашите непријатели меѓу себе.
 Боже над Воинствата, обнови нè,
 нека засветли Твоето лице; и ние ќе бидеме спасени.

Ти ја пренесе лозата од Египет,
 ги истера незнабошците, а неа ја засади.

Ти ѝ подготви почва,
и стори таа да пушти корења и ја наполни земјата.
бреговите беа покриени со нејзината сенка,
гранките ѝ станаа како добри кедрови.
Своите млади прачки таа ги испружи до морето,
и своите ластари до реката.

Зошто ѝ ја сруши оградата,
за да ја берат сите што минуваат патем?
Да ја запустува дивината од гората,
и да ја пасат полските сверови?
Врати се, Те молиме, Боже над Воинствата,
погледај од небото, и види, и посети ја оваа лоза;
и лозјето што го засади Твојата десница,
и гранката која си ја поткрепил за Себеси. . .

359

Заживеј нè, и ние ќе го повикуваме Твоето име.
Господи, Боже над Воинствата, обнови нè,
нека засветли Твоето лице; и ние ќе бидеме спасени.“

Псалм 80

Молитвата на Езекија за Јуда и за честа на нивниот врховен Владетел била во согласност со Божјите намери. При осветувањето на храмот, Соломон се молел на Господа да ја поддржува „справедливоста на својот народ Израел во секое време, за да познаат така сите народи на земјата дека Господ е Единствен Бог, и дека нема друг“ (1. Царевите 8,59.60). Се молел Господ да им биде посебно благонаклонет кога во време на војување и угнетување од страна на непријателска војска Израелевите поглавари дојдат во молитвениот дом и се помолат за избавување (1. Царевите 8,33.34).

Езекија не бил оставен без надеж. Исаија му ја пратил следната порака: „Вака вели Господ, Израеловиот Бог: ‘Ја послушав молитвата што Ми ја упати заради Сенахирим, асирскиот цар.’ Еве ги зборовите што Господ ги објави против него: ‘Девицата, Сионската ќерка те презира и ти се потсмева; по тебе мавта со главата Ерусалимската ќерка.’“

„Кого го навредуваше и хулеше? На кого викаше гласно, дигаше горделив поглед? На Израеловиот Светец! Преку своите слуги Го навредуваше Господа. Велеше: ‘со множество коли, јас се искачив на врвот на гората, на највисоките врвови на Ли-

360

ван. Му ги исеков највисоките кедрни и најубавите чемпреси. Му го достигнав највисокиот врв и неговата гореста градинка. Копавам и пиев туѓи води; со стапалата тогаш ги исушив сите египетски реки.⁴

Не си ли слушал дека одамна тоа го подготвував, го смислував од ископ? Сега го остварувам тоа; на тебе е да ги претвориш тврдите градови во урнатини. Нивните жители беа немоќни, исплашени и збунети, беа како трева во полето, како младо зеленило, како трева врз покривите, како пченка препламнета пред да созрее.

Знам кога се дигаш и кога седиш, кога излегуваш и кога се враќаш. Затоа што беснееше против Мене и затоа што твојот бес дојде до Моите уши, ќе ти провнам прстен низ носалките, ќе ти ставам узда во устата, ќе те вратам по патот по којшто и дојде“ (2. Царевите 19,20-28).

Освојувачката војска ја опустошила Јудината земја, но Бог ветил дека на чудесен начин ќе се погрижи за потребите на својот народ. На Езекија му била упатена вест: „А ова нека ти биде знак: Во оваа година ќе се јаде тоа што само ќе се изрони, до година само тоа што само ќе порасне, а во третата година сејте и жнејте, садете ги лозјата, јадете им го родот. Преживеаните од Јудиниот дом ќе пуштат жили во длабочина, ќе родат плод во висина. Зашто остатокот ќе излезе од Ерусалим, запазените од гората Сион; ревноста Господова ќе го направи сето тоа.

Затоа Господ зборува вака за асирскиот цар: Тој нема да влезе во овој град, ниту ќе ги фрла своите стрели ваму, кон него ни штитот не ќе го заврти, ниту ќе копа насипи околу него. Ќе се врати по патот по којшто и дојде, нема да влезе во овој град, вели Господ. Затоа што ќе го заштитам овој град, и ќе го спасам, заради Себе и заради Својот слуга Давид“ (2. Царевите 19,29-34).

Истата таа ноќ дошло ослободувањето. „Господов Ангел излезе и погуби сто осумдесет и пет илјади во асирскиот логор“ (2. Царевите 19,35). „Сите храбри јунаци, заповедниците и началниците во војската на асирскиот цар,“ биле погубени (2. Летописи 32,21).

Веста за ова страшно казнување на војската која тргнала да го заземе Ерусалим, набрзо стигнала до Сенахирим, кој го држел приодот на Јудеја кон Египет. Асирскиот цар, обземен од страв, побрзал да ја повлече својата војска, „така што се врати засрамен во својата земја“ (2. Летописи 32,21). Меѓутоа, тој не владеел уште долго. Се исполнило пророштвото кое го-

ворело дека неговиот живот брзо ќе се заврши, бил убиен од припадниците на неговиот дом, и „на негово место се зацари неговиот син Есархадон“ (Исаија 37,38).

Еврејскиот Бог ги надвлададе гордите Асирци. Честа на Јехова била одбранета пред сите соседни народи. Во Ерусалим срцето на народот се исполнило со света радост. Молејќи се 362
сесрдно за своето ослободување, тие во солзи ги признавале своите гревови. Во оваа голема неволја тие потполно се потпре-
ле на Бога, да ги спаси со својата сила, и Бог не ги оставил. Тре-
мовите во храмот одекнувале од песни на свечена пофалба:

„Бог е познат во Јудеја,
Неговото име е големо во Израел.
Неговото живеалиште е во Салим,
а престојувалиштето на Сион.
Тој ги искрши таму огнените стрели на лаковите,
штитовите, мечевите, и оружјето бојно.

Ти си повеличествен и попрекрасен
од древните планини.
Тврдите по срце се ограбени и го сонуваат својот сон:
и јунаците не ги најдоа рацете свои.
Од твојата закана, О Боже Јаковов,
се скаменија колите и коњите.

Од Тебе, од Тебе треба да се боиме:
кој може да опстане пред жестокоста на Твојот гнев?
Ја изрече пресудата од небото,
земјата се стресе и занеме од страв;
кога Бог стана да суди,
и да ги спаси кротките на земјата.

Сигурно ќе Те прославува и бесот на човекот
и со остатокот на бесот се завиткуваш.
Заветувајте и исполнувајте пред Господа, вашиот Бог:
Нека сите околу Него Му донесуваат дарови на Оној
од кого треба да се боиме.
Кој ја зауздува гордоста на кнезовите,
Кој е страшен за царевите на земјата.“

Псалм 76

363 Подемот и падот на асирското царство дава голема поука на денешните народи на земјата. Славата на Асирија во деновите на нејзиниот најголем просперитет, вдохновената Реч ја споредува со благородно дрво во Божјата градина, кое се издигнува над сите околни дрвја.

„Ете, ќе те споредам со либански кедар, со убави гранки, со густе лисја и од висок раст, и чиј што врв беше меѓу густите гранки... Во неговата сенка седеа сите големи народи. Тој беше убав со величината, и со широчината на своите гранки; жилите му стигаа до длабоките води! Не му беа рамни ни кедровите во Божјата градина, ни чемпресите не можеа да се споредат со неговите гранки, а јаворите не беа ни како неговите гранчиња! Ниедно стебло во Божјата градина не му беше рамно по убавина... и му завидуваа сите едемски дрва во Божјата градина“ (Езекиел 32,3-9).

Но, наместо да ги користат своите необични благодети за добро на човештвото, асирските владетели станале камшик за многу народи. Немилосрдни и без никаква љубов кон Бога и своите ближни, се стремеле да ги натераат сите народи да ја признаат власта на боговите на Ниневија кои ги воздигнувале над Највозвишениот. Бог им го пратил Јона со вест на опомена, и тие некое време се понизиле пред Господа над војските и барале проштавање. Но набрзо повторно се свртеле кон своите идоли и кон освојување на светот.

Пророкот Наум ги обвинува злите луѓе во Ниневија:

„Тешко му на крвничкиот град!
полн е со лаги и грабеж,
тој не прекратува со ограбувањето;

364 Плускање на бич и тропане на колца;
коњите се издигнуваат, колите потскокнуваат,
коњаниците јаваат а мечевите блескаат,
копјата светкаат,
и има мноштво погубени...

Еве Ме против тебе,
говори Господ над Војските.“

Наум 3,1-5

Со непогрешлива точност Семоќниот Бог ги бележи делата на сите народи. Книгата останува отворена сè додека Тој ја нуди својата милост и додека повикува на покајание; но, кога злите

дела ќе ги надминат границите што Бог ги определил, почнува излевањето на Неговиот гнев. Сметката е заклучена. Божјето трпение престанува. Милоста повеќе не се застапува за нив.

„Господ е спор на гнев и голем во сила. Никако Господ нема да ги пушти виновниците неказнети; Неговиот пат е во виор и во бура, облаците се прав на Неговите нозе. Му се заканува на морето и го исушува, и ги пресушува сите реки. Васан и Кармил овенаа, венее цветот на Ливан. Пред Него горите се потресуваат, бреговите се топат, земјата се воздига пред Него, светот и сè што живее во Него. Кој може да издржи пред Неговото негодување? И кој ќе издржи пред пламенот на Неговиот гнев? Неговиот гнев се излева како оган и карпите се распаѓаат пред Него“ (Наум 1,3-6).

Така запустела Ниневија, „тој радосен град кој седи без грижа, кој во срцето свое говори: јас сум, и освен мене нема друг.“ „Ограбена, напуштена, и разурната,“ станала „дувло на лавовите и пасиште на лавиците, каде лавот и лавицата и малите лавчиња одеа, и никој не ги плашеше“ (Софонија 2,15; Наум 2,10.11).

Предвидувајќи го денот кога гордоста на Асирија ќе биде скршена, Софонија пророкувал за Ниневија: „Среде неа ќе лежат стадото и секакви сверови, чапји и ежови ќе преспиваат ноќе на главчињата на столбовите, гласот нивни ќе свечи на прозорците, и ќе оголи сè што е од кедрова направа“ (Софонија 2,14). 365

Славата на асирското царство била голема, но голем бил и неговиот пад. Развивајќи ја и понатаму симболичната парабола за благородното кедрово дрво, пророкот Езекиел јасно прорекол дека Асирија ќе падне поради својата возгордеаност и свирепост. Тој објавил:

„Затоа Господ Бог зборува вака: Бидејќи се воздигна на високо и нарасна врвот меѓу густите гранки, и од височината му се занесе срцето, затоа го предадов во рацете на најмоќниот од сите народи за да направи со него според неговото беззаконие, и го отфрлил. Тугинците, најжестоки од народите, ги пресекоа и ги оборија гранките, му пагаа по горите и по сите долини, гранките му се скршија по сите котлини, сите народи се оддалечија од неговата ладовина, го оставија! Сите небесни птици слетаа на неговото оборено стебло! Сите полски животни се настанија меѓу неговите гранки! За да не се возвиши со својот раст ни едно дрво покрај водите...

Господ Бог зборува вака: Во денот кога тој ќе слезе во гробот, во знак на жалост... и сите полски дрвја се исушија заради него! Со трескавицата од неговиот пад ги стресов народите“ (Езекиел 31,10-16).

366 Гордоста на Асирија и нејзиниот пад треба да служат како поука до крајот на векот. Бог и денес ги прашува народите на земјата, кои дрско и возгордеано стануваат против Него: „На кого од едемските дрва, личиш со својата сила, со славата и со величината? сепак со нив ќе бидеш оборен во најдолниот крај на земјата“ (Езекиел 31,18).

„Господ е добар, Тој е тврдина во ден на неволја, ги познава оние, кои прибегнуваат кон Него. Но со силна поплава ќе ги уништи“ сите оние кои се обидуваат да се издигнат над Севишниот (Наум 1,7, 8).

„Ќе се понизи гордоста на Асирија, и скиптарот ќе биде одземен од Египет“ (Захарија 10,11). Ова се однесува не само на оние народи кои станале против Бога во старо време, туку и за денешните народи кои не ја исполнуваат Божјата намера. Во оној ден кога ќе се делат конечни награди, кога праведниот Судија од целата земја ќе ги „расее народите“ (Исија 30,28), на оние кои се држеле до вистината ќе им биде дозволено да влезат во Божјиот град и небесните сводови ќе одекнуваат од победоносните песни на спасените. Пророкот вели: „Тогаш песната ќе ви биде како во празничните ноќи, кога срцата се веселат како во оној кој покрај звуците на кавалот се искачува во чест на Господовата Гора, кон Израеловата карпа. Господ ќе загрми со величествен глас... од Господовиот глас ќе се исплаши Асирецот, кој шибаше со праќа. И секогаш кога ќе удри казнената праќа, со која Господ ќе го нашиба, нека се разгласат тапаните и гуслињата“ (Исаија 30,29-32).

НАДЕЖ ЗА НЕЗНАБОШЦИТЕ

Во текот на целата своја служба Исаија објавувал јасно сведоштво за Божјата намера во поглед на незнабошците. И останатите пророци го споменувале Божјиот план, но нивните зборови не биле секогаш правилно сфатени. Затоа на Исаија му било дадено јасно да му ја објави на Јуда вистината дека во Божјиот Израел мора да се вбројат и мнозина кои не се Аврамови потомци по крв. Тоа учење не било во согласност со верските теории во негово време. Но тој сепак без страв ја објавувал веста што ја примил од Бога и така им влевал надеж на мнозина кои во својата душа копнееле по духовните благослови ветени на Аврамовото семе.

Обраќајќи се до верниците во Рим, во своето послание апостолот на незнабошците укажува на ова учење на Исаија: „А Исаија, пак, смело рече,“ изјавува Павле, „Ме најдоа оние, кои не Ме бараа, им се открив на оние, кои не прашаа за Мене“ (Римјаните 10,20).

Изгледа дека Евреите честопати не разбирале или не сакале да разберат каква намера има Бог со незнабошците. А Тој, всушност, поради незнабошците ги направил избран народ и ги поставил како независен народ меѓу другите народи на земјата. Тој го повикал нивниот татко Аврам, кому најпрво му било дадено заветното ветување, да се одвои од своите роднини, да појде во далечни краишта и да им однесе светлина на незнабошците. Бог му дал ветување дека неговото потомство ќе биде бројно како морскиот песок, но тој не требал од некои себични мотиви да стане основач на голем народ во хананската земја. Господ рекол: „Ќе те благословам, и ќе го прославам твоето име и самиот ќе бидеш благослов. Јас ќе ги благословам оние, кои ќе те благословуваат, а ќе ги проколнам оние, кои ќе те проколнуваат. И во тебе ќе бидат благословени сите племиња на земјата“ (1. Мојсеева 12,2.3).

При обновувањето на заветот, непосредно пред да се роди Исак, Божјиот план во поглед на човештвото повторно бил јасно изложен. „Во него ќе бидат благословени сите народи,“ ветувањето кое Господ го дал за детето на ветувањето. И подоцна небесниот посетител уште еднаш рекол: „Сите народи на земјата ќе бидат благословени преку твоето потомство“ (1. Мојсеева 18,18; 22,18).

269 Сеопфатните одредби на заветот им биле добро познати на Аврамовите синови и синовите на нивните синови. Израел бил ослободен од египетското ропство за да биде благослов за другите народи и Божјето име да стане познато „по целата земја“ (2. Мојсеева 9,16). Ако ги слушаат Неговите заповеди, ќе бидат пред сите народи во поглед на мудроста и знаењето; но таа надмоќ требала да биде постигната и сочувана само за да се оствари преку нив Божјата намера за сите народи на земјата.

Чудесните докази за Божјето провидение за време на избавувањето на Израел од египетското ропство и нивното доаѓање во ветената земја, навело мнозина незнабошци да го признаат Израеловиот Бог како врховен Владетел. Ветувањето гласело: „Кога ќе ја протегнам својата рака на Египет и ги изведам Израелците од нивната средина, тогаш Египќаните ќе познаат дека Јас Сум Господ“ (2. Мојсеева 7,5). Дури и гордиот фараон бил принуден да ја признае Господовата сила. „Одете, служете Му на Господа, па благословете ме и мене“, им рекол тој на Мојсеја и Арона (2. Мојсеева 12,31.32).

Израелската војска, која постојано напредувала, увидела дека гласот за моќните дела на еврејскиот Бог оди пред нив и дека некои од незнабошците почнале да сфаќаат дека Тој е вистинскиот Бог. Во незнабожечкиот Ерихон една жена посведочила: „Зашто Господ вашиот Бог – Тој е Бог горе на небесата и долу на земјата“ (Исус Навин 2,11). Познавањето на Господа, кое на тој начин допрело и до неа, го издејствувало нејзиното спасение. Преку вера „Раав не загина со неверниците“ (Евреите 11,31). Нејзиното обратување не претставувало осамен пример на Божјата милост кон идолопоклониците кои ја признале Неговата божествена власт. Среди земјата еден броен народ – Гаваонци – го отфрлиле незнабоштвото, се соединиле со Израел и добиле дел од благословите на заветот.

370 Бог не признава никаква разлика по однос на народност, раса или боја. Тој е Творец на целиот човечки род. Сите луѓе му припаѓаат на едно семејство според создавањето и сите

стануваат едно преку откупувањето. Христос дошол да ги разурне сите сидови што ги раздвојуваат луѓето, да ги отвори сите одделенија на храмот за секоја душа да може да има слободен пристап до Бога. Неговата љубов е толку широка, толку длабока и потполна што проникнува насекаде. Таа ги спасува заблудените од измамите на сатаната и ги доведува во близина на Божјиот престол, кој е окружен со виножитото на ветувањето. Во Христа нема ниту Грк ниту Евреин, ниту слободен човек ниту роб.

Во годините што следеле по заземањето на ветената земја, луѓето речиси го загубиле од вид Господовиот план за спасение на незнабошците, па било потребно истиот повторно да им се изложи. „Ќе си спомнат и ќе се обратат кон Господа сите земни краишта“, пеел вдахновениот псалмист, „и пред Него ќе се поклонуваат сите племиња на народите.“ „Ќе дојдат големците од Египет; Етиопија наскоро ќе пружи рака кон Бога.“ „Незнабошците ќе се бојат од Твоето име и сите цареви на земјата од Твојата слава.“ „Нека се запише ова за идното поколение, и луѓето што ќе бидат создадени, ќе го фалат Господа, зашто Бог гледа од Своето возвишено светилиште, гледа од небесата кон земјата, за да ги чуе воздишките на затворените, за да ги ослободи осудените на смрт. За да се навести Господовото име на Сион, и Неговата пофалба во Ерусалим, кога ќе се соберат народите и царствата, за да Му служат на Господа“ (Псалм 22,27; 68,31; 102,15.18-22).

Да ја завршел Израел верно својата задача, сите народи на земјата би имале удел во неговиот благослов. Но срцата на Израелците, на кои им била доверена вистината за спасението, не чувствувале ништо за потребите на оние кои живееле околу нив. Тие ја загубиле од вид Божјата цел и почнале незнабошците да ги гледаат како луѓе кои се наоѓаат надвор од влијанието на Божјата милост. Ја затскриле светлината на вистината, и загледала темнина. Народите биле покриени со наметката на незнаење; луѓето малку знаеле за Божјата љубов; заблудата и суеверието цветале.

Такви биле околностите кога Исаија бил повикан во пророчка служба. Но тој не се обесхрабрил, зашто во неговите уши сè уште одекнувал победоносниот хор на ангелите кои го опкружувале Божјиот престол. „Сета земја е полна со Неговата слава“ (Исаија 6,3). Неговата вера се засилила и од виденијата за славната победа на Божјата црква, кога „земјата ќе се исполни со знаење за Господа, како што морињата се полнат со

вода“ (Исаија 11,9). Најпосле ќе биде тргната „завесата која ги покриваше сите луѓе, покривката што ги покриваше сите народи“ (Исаија 25,7). Божјиот Дух ќе се излее над секое тело. Оние кои се гладни и жедни за праведност ќе се вбројат меѓу припадниците на Божјиот Израел. „Ќе растат како трева покрај извор, како врби покрај реки што течат,“ рекол пророкот. „Еден ќе рече: ‘Јас сум Господов, друг ќе се нарекува со Јакововото име; третиот ќе си напише на раката: Господов, и ќе се презива со Израеловото име““ (Исаија 44,4.5).

372 На пророкот му било откриено со која цел Бог ја расеал непокорната Јуда меѓу народите на земјата. „Мојот народ ќе го запознае Моето име,“ објавил Господ; „тие ќе знаат во оној ден, дека сум Јас кој говорам“ (Исаија 52,6). И не само што самите ќе ја научат поуката за послушност и доверба туку во местата каде што биле прогонети требало и другите да ги запознаат со живиот Бог. Мнозина меѓу синовите на туѓинците ќе научат да го љубат Него како свој Творец и свој Откупител и ќе почнат да ја слават саботата како свет ден, како спомен на Неговата творечка моќ; и кога „Господ ќе ја оголи Својата света мишка, пред очите на сите народи“ да го ослободи Својот народ од заточеништвото „сите краишта на земјата“ ќе го видат спасението на нашиот Господ“ (Исаија 52,10). Мнозина од тие обратени незнабошци ќе посакаат потполно да се соединат со Израелците и да тргнат со нив кога ќе се враќаат во Јудеја. Никој од нив нема да рече: „Господ целосно ме одвои од својот народ“, затоа што Божјата Реч, која преку својот пророк ја упатил до оние кои Му се покориле Нему и го почитувале Неговиот закон, гласела дека тие ќе се вбројат во духовниот Израел – Неговата црква на земјата (Исаија 56,3).

373 „А туѓинските синови, кои се определија за Господа за да Му служат и за да Го љубат Господовото Име и за да Му бидат слуги, кои ја почитуваат саботата и не ја онечистуваат и кои се постојани во Мојот завет, нив ќе ги доведам на Мојата Света Гора и ќе ги развеселам во Мојот молитвен дом. Нивните паленици и жртви ќе бидат угодни на Мојот жртвеник, зашто Мојот дом ќе се нарече дом за молитва на сите народи. Господ Бог, кој ги собра распрснатите Израелци говори, уште ќе му собирам покрај оние што веќе се собрани“ (Исаија 56,6-8).

На пророкот му било дозволено да сирне однапред низ вековите и да го види времето кога ќе дојде ветениот Месија. Тој првично видел само „неволја и темнина и тешка мака“ (Исаија 8,22). Лажни учители завеле мнозина кои ја барале светлината

на вистината во лавиринтот на филозофијата и спиритизмот; други примиле само формална побожност, но не внеле вистинска светост во својот секојдневен живот. Состојбата изгледала безнадежна, но сцената набргу се променила и пред очите на пророкот се разоткрило прекрасно видение. Видел како се раѓа Сонцето на Праведноста носејќи исцелување на своите крилја, па восхитено извикал: „Темнината нема да биде таква како во нејзиното измачување, кога во прво време Тој ја понизи земјата Завулонова и земјата Нефталимова, и во подоцнежното повеќе ја порази неа крај морскиот пат, од онаа страна на Јордан, незнабожечката Галилеја. Народот, кој одеше во темнина, виде голема светлина; врз оние што живеаа во земјата на смртната сенка, засветли светлина“ (Исаија 9,1.2).

Величествената Светлина на светот ќе донесе спасение на секое колено и племе, јазик и народ. Пророкот слушнал како вечниот Отец изјавува за делото што му претстои: „Премалку е да Ми бидеш слуга за да ги подигнеш Јакововите племиња и за да го вратиш Израеловиот остаток, но ќе те поставам за светлина на народите, за да го донесеш Моето спасение до крајот на земјата.“ „Во времето на милоста Јас те послушав, во денот на спасението Јас Ти помогнав; и Јас ќе Те запазам и ќе Те дадам за завет на народот, за да ја востановам земјата, за да го разделам запустеното наследство; за да им кажам на затворениците: Излезете; а на оние кои се во темнина: ‘Јавете се!’“ „Ете, едни доаѓаат од далеку, други од север и од запад, а некои од Синимската Земја“ (Исаија 49,6.8.9.12). 374

Гледајќи уште подалеку низ вековите, пророкот видел буквално исполнување на овие славни ветувања. Видел како носителите на радосната вест за спасението одат по сите краишта на земјата, носејќи ја веста на секое колено и народ. Слушнал како Господ ѝ се обраќа на црквата на Евангелието: „Еве, ќе го навратам мирот врз нив како река, и како збуен поток славата на народите“; а го чул и налогот: „Рашири го просторот на својот шатор, распростири го, не штеди го платното на своето живеалиште, продолжи му ги јажињата, зацврсти ги колчињата, зашто ќе се прошириш на десно и на лево; и твоето потомство ќе завладее над народите, и ќе ги насели запустените градови“ (Исаија 66,12; 54,2.3).

Господ му објавил на пророкот дека Тој ќе ги прати своите сведоци „кон народите, во Тарсис, Фул, Луд... во Тувал и Јаван, до далечните острови“ (Исаија 66,19).

„Колку се прекрасни по планините
стапалата на оној кој носи радосни вести,
кој разгласува мир,
кој донесува добри вести,
кој проповеда спасение,
кој му вели на Сион: Твојот Бог царува.“

Исаија 52,7

375 Пророкот слушнал како Бог ја повикува својата црква да работи на делото кое ѝ е доверено, да го подготви патот за воспоставување на Неговото вечно царство. Таа вест е јасна и недвосмислена:

„Стани засвети, зашто твојата светлина дојде,
и Господовата слава те осветли.

Зашто, ете темнината ја покрива земјата
и мракот народите;
А тебе те осветлува Господ,
и Неговата слава ќе се покаже над тебе.
И народите ќе дојдат при твојата светлина
и царевите кон сјајноста на твојот изгрев.

Подигни ги очите наоколу и види:
сите се собираат, доаѓаат кон тебе,
и твоите синови ќе дојдат од далеку,
и твоите ќерки ќе ги носат во прегратки.
И туѓинци ќе ги обноват твоите сидови,
и нивните цареви ќе ти служат:
затоа што Јас те удрив во Својот гнев,
но ти се смилував во Својата наклоност.
Заради тоа твоите порти ќе бидат отворени секогаш,
нема да се затвораат ни дење ни ноќе,
за да ги пропушти кон тебе богатствата на народите,
со царевите кои ги водат.

Погледнете кон Мене, за да се спасите,
сите краишта на земјата;
зашто Јас сум Бог и нема друг.“

Исаија 60,1-4.10.11; 45,22

Овие пророштва за големо духовно будење во време на густа темнина, денес се исполнуваат преку мисионерските станици кои продираат до најзафрлените области на земјината топка обвиени во темнина. Групите мисионери во незнабожечките земји, пророкот ги споредува со знаме поставено како патоказ за оние кои ја бараат светлината на вистината. 376

Исаија вели: „Во оној ден, Јесевиот корен, ќе биде издигнат како знаме на народите, луѓето ќе го бараат Него, и Неговото престојување ќе биде славно. Во оној ден, Господ ќе ја испружи раката повторно за да го откупи остатокот од Својот народ... и Тој ќе издигне знаме за народите, ќе ги собере отфрлените од Израел, и ќе ги собере распрснатите од Јуда од сите четири краишта на земјата“ (Исаија 11,10-12).

Денот на ослободувањето е близу. „Господ гледа со своите очи по целата земја, за да ја покаже својата сила во полза на оние чие срце е совршено кон Него“ (2. Летописи 16,9). Меѓу сите народи, племиња, и јазици Господ ги гледа оние кои се молат за светлина и знаење. Нивните души се незадоволни затоа што долго време се хранеле со пепел (Види Исаија 44,20). Непријателот на сета правда ги одвлекол од правиот пат и тие паѓаат како слепи. Меѓутоа, тие се искрени во срцето и сакаат да појдат по подобар пат. Иако се наоѓаат во длабочините на незнабоштвото и не го познаваат пишаниот Божји закон ниту Неговиот Син Исус, кај нив сепак на многу начини се покажува дејствувањето на Божјата сила врз умот и карактерот.

Понекогаш оние кои немале друго знаење за Бога освен она што го примиле под дејство на Божјата благодат, биле љубезни кон Неговите слуги и ги штителе дури и по цена на својот живот. Светиот Дух ја всадува Христовата благодат во срцата на мнозина благородни трагачи по вистината, оживувајќи ги навиките спротивни на некогашната природа и поранешно воспитување. „Светлина, која го осветлува секој човек кој доаѓа на светот“ (Јован 1,9) блеска во нивните души; и таа светлина ќе ги одведе во Божјето царство, доколку ѝ се покорат. Пророкот Михеј вели: „Ако престојувам во темнина, Господ е моја светлина... Тој ќе ме изведе на светлина и јас ќе ја гледам Неговата праведност“ (Михеј 7,8.9). 377

Небесниот план на спасение е доволно опсежен за да го опфати целиот свет. Бог копнее исцрпеното човештво да го вдахне со животен дух. И Тој нема да дозволи ниту една душа, која искрено тежнее за нешто повозвишено и поблагородно од она што светот може да го пружи, да остане разочарана. Бог 378

постојано им ги испраќа своите ангели на оние кои, иако се наоѓаат во мошне неповолни ситуации, упатуваат молитви со вера стремејќи се да се потчинат на возвишената сила која ќе им донесе спасение и мир. Бог ќе им се открие на разни начини и со своето провидение ќе ја засили нивната доверба во Оној кој се жртвувал за да ги откупи сите, „за својата надеж да ја положат во Бога, и да не ги забораваат Божјите дела, туку да ги исполнуваат Божјите заповеди“ (Псалм 78,7).

„Може ли да му се одземе пленот на јунак? Може ли да му избега заробениот на праведникот?“ „Да, Господ зборува вака: На јунакот ќе му биде одземен пленот, заробениот ќе му избега на победникот“ (Исаија 49,24.25). „Ќе бидат во голем срам оние што се надеваат на идоли, кои им зборуваат на леаните ликови: Вие сте наши богови“ (Исаија 42,17).

„Блазе на оној кому помошник му е Јакововиот Бог, чија надеж е во Господа, неговиот Бог“ (Псалм 146,5). „Вратете се во тврдината, вие заточеници, полни со надеж“ (Захарија 9,12). На сите оние во незнабожечките земји, кои се искрени во срцето – „праведници“ во очите на небото – „во темнина им изгрева светлина“ (Псалм 112,4). Бог рекол: „Ќе ги водам слепите по пат што тие не го знаат, ќе ги упатам по патеките. Ќе ја претворам темнината во светлина пред нив, а кривите патеки – прави. Ете, што ќе направам Јас за нив, и нема да ги оставам“ (Исаија 42,16).

IV ДЕЛ

379

**НА ЈУДЕЈА Й ПРЕТСТОИ
КАЗНА**

*„Ке ѿне казнам ѿо мерка,
и неказней нема да ѿне осѿавам.“*

Еремија 30,11

МАНАСИЈА И ЈОСИЈА

Јудиното царство, кое цветало за време на Езекиевото владеење, повторно паднало ниско во текот на безбожното владеење на Манасија, кога безбоштвото повторно оживеало и мнозина од народот одново потонале во идолопоклонство. „Манасија ги заведе Јудејците и Ерусалимците, та правеа уште полошо од незнабошците“ (2. Летописи 33,9). Величествената светлина на изминатите поколенија ја заменила темнината на суеверието и заблудата. Се појавиле и рашириле големи зла: тиранија, угнетување и омраза кон сè што е добро. Правдата била изопачена, а насилството сè повеќе земало замав.

Меѓутоа, ни тие зли времиња не останале без сведоци за Бога и правдата. Тешките искуства низ кои Јудиното царство поминало за време на Езекиевото владеење, во срцата на мнозина развило цврстина на карактерот, која сега се покажала како бедем против општото беззаконие. Нивното сведоштво во полза на вистината и праведноста предизвикувало гнев кај Манасија и кај неговите следбеници кои биле на власт и кои настојувале да се утврдат во зло, замолкнувајќи го секој глас на укор. „И многу невина крв пролеа Манасиј, така што со неа се наполни Ерусалим од едниот до другиот крај“ (2. Царевите 21,16). 382

Меѓу првите паднал Исаија, кој повеќе од половина век стоел пред Јуда како избран Господов гласник. „Други доживеаја подигрувања и удари, а покрај тоа и окови и темница. Беа каменувани, со пила резани на две, на искушенија подложувани, умираа од меч, скитаа во овчји кожи; во оскудност, во неволји, во лоши постапувања, оние за кои светот не беше достоин: скитаа по пустините, и по горите, и по пештерите, и по земјените јами“ (Евреите 11,36-38).

На некои од нив, кои трпеле прогонство за време на Манасиевото владеење, им била доверена должноста да објават посебни пораки на укор и осуда. Јудиниот цар, говореле пророците, „направи повеќе зла од сите... што беа пред него.“ По-

ради таквото беззаконие на царството му се заканила криза; жителите на таа земја требале наскоро да бидат одведени како робови во Вавилон, и да станат „плен и грабеж на сите свои непријатели“ (2. Царевите 21,11.14). Меѓутоа, Господ не мислел потполно да ги отфрли ни оние кои во туѓа земја ќе Го признаат како свој Владетел. Тие можеби ќе бидат изложени на маки, но Господ ќе ги избави во време и на начини кои самиот ќе ги одреди. Сите оние кои потполно ќе се потпрат на Него, ќе најдат Безбедно засолниште.

383 Пророците и понатаму верно упатувале опомени и повици. Без страв му се обраќале на Манасија и на неговиот народ; меѓутоа, тие пораки биле отфрлани со презир; отпадничката Јуда не се обрнувала на нив. Со желба на народот да му покаже што ќе го снајде ако не се покае, Господ дозволил царот да биде заробен од еден одред асирски војници, кои „го врзаа во двојни железни вериги и го одведоа во Вавилон,“ нивната привремена престолнина. Таа неволја го оствестила царот: „Се молеше и Бог му се смилува та го послуша неговото просење и го врати во Ерусалим во царството. Тогаш Манасија разбра дека Господ е Бог“ (2. Летописи 33,11-13). Но ова покајание, колку и да било значајно, дошло многу доцна за да го спаси царството од изопаченото влијание на долгогодишното идолопоклонство. Мнозина се лизнале и паднале, и повеќе никогаш не се подигнале.

Меѓу оние на чијшто живот поразително влијаело кобното Манасиево отпадништво, се наоѓал и неговиот син кој стапил на престолот кога имал дваесет и две години. За царот Амон стои запишано: „Во сè го следеше патот на својот татко, им служеше на киповите на кои им служеше и неговиот татко, и им се поклонуваше. Тој го остави Господа, Бога на своите татковци“ (2. Царевите 21,21.22). Тој „не се понизи пред Господа како што се понизи татко му Манасија; туку уште и ги умножи гревовите свои.“ На безбожниот цар не му било дозволено долго да владее. Токму во најголемото негово дрско беззаконие, бидејќи поминале само две години откако седнал на престолот, го убиле неговите слуги во дворот, „и на негово место го зацарија сина му Јосија“ (2. Летописи 33,23.25).

384 Кога Јосија стапил на престолот, на кој владеел триесет и една година, оние што ја сочувале чистотата на својата вера почнале да се надеваат дека пропаѓањето на царството е сопрено, зашто новиот цар, и покрај тоа што имал само осум години, се боел од Бога и уште од самиот почеток „правеше што е добро во Господовите очи, во сè одеше по патот на својот

татко Давид, не свртувајќи ни десно ни лево“ (2. Царевите 22,2). Иако бил син на безбожен цар, изложен на искушението да продолжи по стапките на својот татко, и иако имал малкумина советници кои би го поттикнувале да истрае на правиот пат, Јосија сепак му бил верен на Израелевиот Бог. Согледувајќи ги грешките на изминатите поколенија, тој одлучил да врши што е право, наместо да се спушти на ниското ниво на гревот и изопаченоста, како што тоа било случај со татко му и дедо му. Тој „не отстапуваше ни десно ни лево“. Како човек на одговорна положба, решил да го послуша упатството според кое треба да се раководат израелските владетели. И неговата послушност му овозможила на Бога да го употреби како „сад за чест“.

Во времето кога Јосија започнал да владее, а и во текот на подоцнежните години, верните во Јуда се прашувале дали некогаш ќе се остварат ветувањата што му ги дал Бог на стариот Израел. Од човечка гледна точка, изгледало речиси невозможно да се исполнат божествените намери со избраниот народ. Со текот на годините отпадништвото од минатите векови сè повеќе зајакнувало. Десетте племиња биле расеани меѓу незнабошците. Останале само Јудиното и Венијаминовото племе, а и тие сега се наоѓале на работ на морална и национална пропаст. Пророците почнале да пророкуваат потполно уништување на нивниот прекрасен град во кој се наоѓал храмот што го изградил Соломон и каде што биле сосредоточени сите нивни земски надежи во поглед на националната големина. Можно ли е Бог да отстапил од својата намера да им донесе ослободување на оние што се надеваат на Него? Соочени со долготрајното прогонство на праведниците и привидниот напредок на безбожниците, можат ли оние што му останале верни на Бога да се надеваат на подобри денови? 385

Пророкот Авакум загрижено поставувал вакви прашања. Гледајќи во каква положба се наоѓаат верниците во негово време, тој товарот на својата душа го изразил со прашањето: „До кога, Господи, ќе викам за помош, а Ти да не чуеш? Да викам кон Тебе насилство! а Ти да не спасиш? Зошто ми ја покажуваш неправдата пред очи? Зошто го гледаш угнетувањето? Грабеж и насилство се пред мене. Расправија и раздор беснеат. Затоа законот ја изгуби силата, а правдата не се појавува ни за миг, да, злосторникот го гони праведникот, затоа судот излегува изопачен“ (Авакум 1,2-4).

Бог ја услышил молитвата на своите верни деца. Преку своите избрани претставници Тој ја открил својата намера да го

казни народот кој се одвоил од Него за да им служи на незнабожечките богови. Уште во времето кога биле живи оние кои се прашувале каква ќе биде иднината, Бог чудесно раководел со развојот на настаните кај водечките народи на Земјата давајќи им превласт на Вавилонците. Било одредено тој халдејски народ „жесток и страшен,“ однадеж да ја нападне Јудината земја како Божји камшик (Авакум 1,7). Јудините кнезови и најистакнатите луѓе требало да бидат одведени во ропство во Вавилон, а јудејските градови, селата и нивите да бидат опустошени; ништо не смеело да биде поштедено.

Убеден дека дури и во таа страшна казна Божјата цел за Неговиот народ сепак на некој начин ќе биде остварена, Авакум се поклонил, покорно прифаќајќи ја откриената волја на Јехова. „Не си ли Ти од вечноста, Господи, Боже мој Светецу?“ – воскликнал пророкот. А тогаш, издигнувајќи се со вера над темната непосредна иднина, и држејќи се цврсто за ветувањата кои ја откриваат Божјата љубов кон верните деца, додал: „Ние нема да умреме!“ (Авакум 1,12) Со вака искажаната вера, тој својата иднина и иднината на секој верен Израелец ја положил во рацете на милосливиот Бог.

Тоа не бил единствен случај Авакум да покаже силна вера. Во една пригода, размислувајќи за иднината, тој рекол: „Ќе застамам на својата стража, ќе се поставам на кулата, ќе внимавам да видам, што ќе ми рече.“ Господ милостиво му одговорил: „Запиши го видението, врежи го врз плочки, та поминувачот да го чита лесно. Зашто видението е сепак за определеното време; брза кон исполнувањето, и нема да излаже; па, и ако се избави, чекај го, зашто навистина тоа ќе дојде и не ќе се забави. Ете, на горделивиот, душата не му е праведна, а праведникот *ќе живее преку својата вера*“ (Авакум 2,1-4).

Верата која го крепела Авакум и сите свети и праведни луѓе во тие денови на големи искушенија, е онаа иста вера која и денес го крепи Божјиот народ. И во најмрачни часови и под најтешки околности вистинските христијани можат да ја напојуваат душата на изворот на сета светлина и сила. Неговата надеж и храброст секојдневно ќе се обновуваат преку верата во Бога. „А праведникот *ќе живее преку својата вера*.“ Во службата за Бога луѓето не треба да очајуваат, да се колебаат и да стравуваат. Господ избобилно ќе ги исполни и најсмелите очекувања на оние кои се надеваат во Него. Тој ќе им ја подари неопходната мудрост согласно различните околности во коишто ќе се најдат.

Апостол Павле децидно сведочи за тоа дека секоја душа во искушение ќе биде поткрепена. Тој добива божествено ветување: „Доволна ти е Мојата благодат, зашто Мојата сила се покажува совршена во слабоста.“ Искушуваниот Божји слуга одговара благодарен и охрабрен: „Затоа останувам со добра волја во слабостите, навредите, неволјите, прогонувањата, и притеснувањата заради Христа, зашто кога сум слаб, тогаш сум силен“ (2. Коринќаните 12,9.10).

Ние мораме во себе да ја негуваме и да ја развиваме верата за која сведочат пророците и апостолите – вера која се надева на Божјите ветувања и чека на избавување во време и на начин што Тој го одредил. Сигурната пророчка реч конечно ќе се исполни со славното доаѓање на нашиот Господ и Спасител Исус Христос, кој ќе дојде како Цар над царевите и Господар над господарите. Можеби времето на чекање ќе изгледа долго, можеби некогаш душата ќе ја потиснат обесхрабрителни околности, многумина во коишто сме имале доверба можеби патем ќе паднат; меѓутоа, заедно со пророкот, кој се трудел да ја охрабри Јуда во времето на најголемиот отпад, мораме со доверба да објавиме: „Господ е во Својот свет храм: сета земја нека замолчи пред Него“ (Авакум 2,20). Да ја имаме на ум секогаш радосната вест: „Видението е сепак за определеното време, и ќе зборува на крајот и нема да излаже; па и ако се забави, чекај го; затоа што навистина ќе дојде и нема да забави... Праведникот ќе живее преку својата вера“ (Авакум 2,3.4). 388

„О Господи, оживи го делото Свое среде годините,
среде годините објави го.
Во гневот спомни си за милост.

Бог дојде од Теман,
и Светецот од планината Фаран.
Неговата слава ги покри небесата,
и земјата е полна со фала кон Него.
Болскотот Му беше како светлина;
зраци светкаа од Неговите раце:
и таму беше скривалиштето на силата Негова.
Пред Него одеше помор,
и жив јаглен излегуваше под Неговите стапки.
Тој застапа и ја измери земјата:
Погледа и ги стресе народите.
Тогаш се распаднаа дамнешните планини,
вечните ридови пропаднаа:
Патиштата Негови се вечни.“

„Си излегол за спасение на Твојот народ,
за спасението на Твојот помазаник.“

„Дури и да не процвета смоквата,
а и да нема плод на лозјата,
макар и трудот на маслинката да не успее,
и полињата да не донесат храна,
дури и стадото да е истребено од трлото,
и да нема говеда во оборите:
Сепак јас и тогаш ќе се веселам во Господа,
ќе се радувам во Бога на моето спасение.
Господ е сила моја.“

Авакум 3,2-6.13.17-19

389 Авакум не бил единствениот преку кого била објавена пораката за блескавата надеж и идна победа, како и за сегашниот суд. За време на Јосиевото владеење, Софонија примил реч од Господа, која јасно говорела за последиците од постојаното отпадништво и вниманието на верната заедница го насочувала кон идната слава во вечноста. Неговите пророштва за казната што ќе ја снајде Јуда, се однесуваат и на казната која ќе се излее врз непокорниот свет при второто Христово доаѓање:

390 „Близу е големиот Господов ден,
близу е и доаѓа брзо;
ќе биде гласот на Господовиот ден:
тогаш јунакот горко ќе заплаче.

Тој ден е ден на гнев,
ден на тешкотии и неволји,
ден на запустување и затирање,
ден на мрак и наоблаченост.

Ден на темнина и маглишта,
ден на трубење и бојна викотница,
против утврдените градови,
и против високите стражарници.“

Софонија 1,14-16

„Ќе ги препуштам луѓето на неволји и ќе одат како слепци,
затоа што згрешија против Господа; нивната крв ќе се разлее
како прав... Ниту среброт нивно ниту златото нивно нема да
може да ги избави во денот на Господовиот гнев; и целата земја ќе

ја проголта оганот на Неговата ревност; зашто тој ќе ги уништи, и тоа наскоро, сите жители на земјата“ (Софонија 1,17.18).

„Соберете се, соберете се,
О, народе непосакуван,
пред да излезе судот,
и денот пројде како плева,
пред да стигне на вас Господовиот пламнат гнев,
пред да стигне на вас денот на Господовиот гнев.

Барајте Го Господа, сите вие кротки на земјата,
сите кои ги извршувате Неговите судови;
барајте ја праведноста,
барајте ја кротоста:
за да можеби бидете заштитени,
во денот на Господовиот гнев.“

Софонија 2,1-3

„Еве, во тоа време ќе ги совладам сите твои угнетувачи: ќе ги избавам сите хроми, ќе ги собирам расеаните, ќе ги поставам за име и слава во секоја земја на нивниот срам. Во тоа време Јас ќе ве доведам, и во тоа време Јас ќе ве собирам. Тогаш ќе ви создадам име и пофалба меѓу сите народи на земјата, кога ќе ви ги вратам заробениците пред ваши очи – говори Господ“ (Софонија 3,19.20).

„Пеј, О ќерко Сионска; восклицувај, О Израел,
Весели се и радувај се од сè срце,
О, ќерко ерусалимска.
Господ те ослободи од твојата пресуда,
ги отстрани Твоите непријатели!
Господ, Израелевиот Цар,
е во твојата средина,
нема веќе да се плашиш од зло.

„Во оној ден ќе му се рече на Ерусалим: Не бој се;
и на Сион, нека не ти се истоштат рацете.
Господ, твојот Бог, е во твојата средина,
Тој е силен, Тој ќе те спаси,
Тој ќе се радува над тебе со веселба;
Тој ќе почива во својата љубов,
Тој ќе се весели над тебе пеејќи.“

Софонија 3,14-17

КНИГАТА НА ЗАКОНОТ

Тивките, но сепак моќни процеси придвижени од пораките на пророците кои го најавувале вавилонското ропство, сториле многу за подготовка на патот за реформата која се случила во осумнаесеттата година од владеењето на Јосија. Ова реформно движење, со кое биле одложени проречените казни, настапило како последица на една сосема неочекувана случка – пронаоѓањето и проучувањето на еден дел од светите списи, кои долго време биле необјасниво зафрлени.

Речиси едно столетие пред тоа, за време на првата Пасха што ја празнувал Езекија, била објавена наредба свештениците секој ден да му читаат на народот делови од книгата на законот. Токму почитувањето на правилата што ги запишал Мојсеј, особено оние во книгата на заветот, која е дел од Петтата книга Мојсеева, го направиле владеењето на Езекија толку успешно. Но, Манасија се осмелил да ги отфрли овие правила; и за време на неговото владеење, поради небрежност, се загубил преписот на книгата на законот кој му припаѓал на храмот. На тој начин, народот многу години бил лишен од нејзините драгоценности и упатства.

Долгозагубениот ракопис го нашол првосвештеникот Хелкија додека биле извршувани големи реновирања на храмот во согласност со планот на царот Јосија да се зачува светата градба. Првосвештеникот му го предал светиот запис на Сафан, образован писар, кој го прочитал, а потоа му го предал на царот заедно со сторијата за неговото пронаоѓање.

Јосија бил длабоко трогнат кога за прв пат ги слушнал советите и предупредувањата запишани во древниот ракопис. Тој никогаш порано не ја сфаќал толку добро јаснотијата со која Бог поставил пред Израелците „живот и смрт... благослов и проклетство“ (5. Мојсеева 30,19); и колку пати ги охрабрувал одново и одново да го одберат патот на животот за да го прослават на

Земјата и да бидат благослов за сите народи. „Бидете цврсти и храбри, не бојте се, не ужасувајте се, ниту се плашете од нив,“ бил поттикнат Израел преку Мојсеја, „зашто Господ, твојот Бог, Самиот ќе тргне пред вас, и нема да отстапи од тебе и нема да те остави“ (5. Мојсеева 31,6).

Книгата избобилувала со ветувања дека Бог е подготвен да ги спаси оние што ќе имаат целосна доверба во Него. Како што ги ослободил од египетското ропство, така моќно ќе работи за да ги зацврсти во Ветената Земја и да ги постави на чело на земските народи.

Охрабрувањата, понудени како награда за послушноста, биле придружени со пророштва за казна за непослушните, па кога царот ги слушнал вдохновените зборови, тој во сликата што му била претставена, ги препознал условите кои биле слични на оние што впрочем постоеле во неговото царство. И се исплашил кога во тие пророчки зборови за одвојувањето од Бога забележал јасно претскажување дека денот на несреќата ќе настапи бргу и дека веќе нема да може да се поправи. Јазикот бил јасен; зборовите не можеле погрешно да се разберат. И на крајот од книгата, каде што се зборувало за начинот на кој Бог постапува со Израел и каде повторно биле изложени идните настани, овие нешта станале далеку појасни. Во присутност на целиот Израел, Мојсеј објавил:

„Слушајте небеса, јас ќе говорам;
чуј ги земјо зборовите на мојата уста.
Мојата наука нека дожди како дожд,
Мојот говор нека паѓа како роса,
како дождец по младо зеленило,
како пороен дожд по трева.
Зашто, ќе го возвисувам името Господово:
величајте го нашиот Бог!
Тој е Карпата, Неговото дело е совршено:
Делата Божји се вистина,
А сите патишта Негови се праведни;
Тој е верен Бог и неправда нема (во Него);
Тој е праведен и вистинит;“

5. Мојсеева 32,1-4

„Спомни си за древните денови,
Помисли на годините на поранешните поколенија;

Прашај го татка си – и тој ќе ти покаже,
 Старците свои – и тие ќе ти кажат.
 Кога Севишниот Го разделуваше
 наследството на народите,
 Кога ги расејуваше синовите Адамови,
 им ги одреди меѓите,
 според бројот на Израилевите синови,
 Зашто делот на Господ е Неговиот народ;
 Јаков е наследството Негово.

395 Тој го пронајде во пустиња,
 Во морничава пустинска пустина,
 Го опкружи, Го воспитуваше,
 Го чуваше како зеница на окото Свое.“

5. Мојсеева 32,7-10

Но Израел „го остави Бога, Кој го создаде,
 и ја презре Карпата на своето спасение.
 Со туѓи богови Ме раздражнија,
 и со одвратностите свои Ме разјарија;
 Им жртвуваа на злите духови, а не на Бога;
 На боговите, што не ги познаваа,
 на боговите нови и непознати,
 од кои татковците нивни не се плашеа.
 Го остави Бога, Кој го создаде,
 и ја презре Стената на своето спасение.“

„И Господ виде, Тој ги отфрли,
 заради гревот на синовите Свои
 и ќерките Свои.
 И рече: Ќе го свртам лицето Свое од нив
 и ќе видам каков ќе биде крајот нивни:
 Бидејќи тие се развратен род,
 синови, во кои нема вера;
 Тие Ме раздражнија со тоа што не е Бог;
 Ме раздражнија со своите ништожества:
 и Јас ќе ги разразнам со она што не е народ;
 Ќе ги разразнам со некој неразумен народ.“

„Ќе нафрлам врз нив зла
 и ќе ги вперам против нив стрелите Мои;
 Тие ќе се истоштуваат од глад,
 ќе ги трујат треската и лутиот помор.“

„Зашто тие се народ без расудување,
нема остроумност во нив.

О, да беа мудри, да беа расудувале,
би размислиле што ќе стане со нив!

Како би можел еден да гони илјади
и двајца десет илјади,

ако нивната карпа не ги продаде,
ако Господ не ги предаде?

Зашто нивната карпа не е како нашата Карпа,
Нашите непријатели се самите судии на себеси.“

„Не е ли сето тоа сокриено во Мене,
не е ли запечатено во Моите сокровишта?

Моја е одмаздата, и наградата;

Кога ќе им се сопне ногата нивна,

Зашто денот на загинувањето нивно е блиску,

Брзо ќе настапи подготвеното за нив“

5. Мојсеева 32,15-21.23.24.28-31.34.35

Овие и слични текстови му ја откриле на Јосија Божјата љубов кон Неговиот народ и Неговото гнасење од гревот. Додека ги откривал пророштвата за брзата казна над оние што ќе истраат во бунтот, царот затреперил од страв пред иднината. Изопаченоста на Јуда била голема; каков ќе биде исходот од нивното постојано отпадништво?

Во изминатите години царот не бил рамнодушен кон сè поголемото идолопоклонство. „На осмата година од царувањето свое, додека беше момче,“ тој целосно се посветил на Божјата служба. Четири години подоцна, во дваесеттата, тој направи сериозни напори да ги отстрани искушенијата од своите поданици чистејќи ја „Јудеја и Ерусалим од идолските светилишта, од посветените шумички и од извајаните и излеани идоли. Зашто пред лицето негово ги разрушија жртвениците на Вааловците и идолите, што се издигнаа над нив; ги исече посветените дрвја, а извајаните и излеаните идоли ги скрши и разби во прав, растурајќи ги по гробовите на оние, што им беа принесувале жртви; коските на жреците ги изгоре врз нивните жртвеници, ја исчисти Јудеја и Ерусалим“ (2. Летописи 34,3-5).

Незадоволен од работата што ја завршил во Јудината земја, младиот владетел своите напори ги проширил кон деловите од Палестина кои порано биле заземени од десетте Израелови

племиња, од кои сега имало само беден остаток. Записот вели дека така направил и „во градовите на Манасија, Ефрема и Симеона, дури до коленото Нефталимово.“ Се вратил во Ерусалим откако таа област со опустошени домови ја обиколил од едниот до другиот крај и „ги собори жртвениците и посветените дрвја, и разби во прав ликовите и ги скрши сите идоли по целата Израелска земја“ (2. Летописи 34,6.7).

На тој начин Јосија уште од својата младост се трудел да ја искористи царската положба за да ги воздигне принципите на Божјиот свет закон. И сега, додека писарот Сафан му читал од книгата на Законот, царот сфатил дека тука се крие богатство од знаење, моќен сојузник во реформата која толку многу посакувал да ја спроведе во земјата. Затоа решил да чекори во светлината на нејзините совети, но и да стори сè што е во негова моќ да го запознае својот народ со учењата и, ако може, да ги наведе да негуваат почит и љубов кон небесниот закон.

Но, било ли можно да се спроведе потребната реформа? Израел речиси стасал до работ на божественото трпение; наскоро Бог ќе се крене да ги казни оние што го обесчестиле Неговото име. Божјиот гнев веќе бил разгорен против народот. Преплавен од жалост и страв, Јосија ја раскинал својата облека и се поклонил пред Бога во душевна агонија, барајќи прошка за гревовите на непослушниот народ.

Во тоа време во Ерусалим, близу до храмот, живеела пророчицата Олда. Умот на царот, исполнет со неспокојство и претчувство, се свртел кон неа решен преку овој избран гласник да го праша Господа, доколку е тоа можно, дали постои какво било средство што би му било на располагање и со кое би можел да ја спаси грешната Јудеја која се наоѓала на работ на пропаста.

Сериозноста на ситуацијата и почитта што ја имал кон пророчицата го навеле да ги испрати кај неа првите луѓе во царството. „Одете“, ги обврзал тој, „прашајте Го Господа за мене, за народот и за цела Јудеја во врска со зборовите на таа најдена книга, зашто голем е гневот Господов, што се разгорел против нас, поради тоа што нашите татковци не ги послушаа зборовите на оваа книга, за да постапуваат според она што ни е заповедано во неа“ (2. Царевите 22,13).

Бог преку Олда му испратил глас на Јосија дека уништувањето на Јудеја не може да биде отповикано. Дури и народот сега да се понизи пред Бога, нема да може да ја избегне својата казна. Нивните сетила биле толку долго умртвени од грешењето што, доколку не бидат казнети, тие набргу ќе се вратат на истиот

грешен пат. „А таа им рече: ‘Вака вели Господ, Бог Израилев: кажете му на човекот, што ве испрати при мене: вака вели Господ: ќе испратам зло во тоа место и врз жителите негови – сите зборови од книгата, што ги прочита јудејскиот цар. Поради тоа што Ме оставија и кадат на други богови, за да ме предизвикуваат со сите работи на рацете свои, се разгневи гневот Мој против тоа место, и нема да угасне“ (2. Царевите 22,15-17).

Но бидејќи царот го понизил своето срце пред Бога, Бог ја наградил неговата подготвеност да бара прошка и милост. Нему му била испратена пораката: „Поради тоа што смекна срцето твое, и ти се понизи пред Господа, откако го чу ова, што Јас го изреков против тоа место и против жителите негови, дека тие ќе бидат за ужас и проклетство, и ти ја раскина облеката своја и плачеше пред Мене – Јас те чув – вели Господ. Поради тоа, еве, Јас ќе те приберам при татковците твои, и ќе бидеш ставен во гробницата своја во мир, и твоите очи нема да ги видат сите тие зла, што ќе ги испратам во тоа место“ (2. Царевите 22,19,20). 400

Царот морал да Му ги препушти на Бога идните настани; не можел да ги измени вечните одлуки на Јехова. Но, најавувајќи ја казната од небото, Господ не ја исклучил можноста за покание и поправање; и Јосија, согледувајќи дека Бог е подготвен да ја ублажи казната со милост, одлучил да направи сè што е во негова моќ за да спроведе решителни реформи. Тој веднаш организирал голем собор, на кој биле повикани старешините и поглаварите на Ерусалим и Јудеја, заедно со обичниот народ. Тие се сретнале со царот во предворјето на храмот заедно со свештениците и Левитите.

Лично царот ги прочитал пред овој голем собир „сите зборови од книгата, која се најде во домот Господов“ (2. Царевите 23,2). Читајќи, царот бил длабоко потресен и ја пренел својата порака со скршено срце. Неговите слушатели биле длабоко трогнати. Интензитетот на чувствата се гледал на лицето на царот, свеченоста на самата порака, предупредувањата за казните што им се заканувале – сето тоа придонело мнозина да одлучат да му се придружат на царот во барањето прошка.

Јосија сега предложил оние со највисок авторитет да се обединат со народот во свето заветување пред Бога дека ќе соработуваат едни со други во спроведувањето на промените. „Потоа царот застана на високо место и пред лицето Господово се заветува – дека ќе го следи Господа и дека ќе ги чува заветите негови, откровенијата негови и наредбите Негови, од сè срце и душа, за да ги исполнува зборовите на тој завет, напишани 401

во таа книга.“ Одсивот бил посрдечен отколку што на тоа царот се осмелувал да се надева. „И сиот народ се заветува“ (2. Царевите 23,3).

Во реформата што следела, своето внимание царот го посветил на уривање на секој преостанат знак на идолопоклонство. Жителите на земјата толку долго ги следеле обичаите на околните народи поклонувајќи се на дрвени и камени идоли, што секој напор да се отстранат трагите од ова зло изгледало како да ја надминува човечката моќ. Меѓутоа, Јосија истрајал во своите напори да ја очисти земјата. Тој истапил строго против идолопоклонството погубувајќи ги „сите жреци при светилиштата“, „повикувачите на мртви, и маѓепсниците, и вражалците, и идолите, и сите гадови, што се сретнуваат во Јудејската земја и во Ерусалим, за да ги исполни зборовите на законот, напишани во книгата, што свештеникот Хелкиј ја најде во домот Господов“ (2. Царевите 23,20.24).

Во деновите кога царството се поделило, пред повеќе векови, Јеровоам, синот Наватов, дрско отстапувајќи од Бога кому Израел му служел, поставил непосветен олтар во Ветил настојувајќи да ги сврти срцата на народот од службата во храмот во Ерусалим кон нови видови богослуженија. За време на осветувањето на овој олтар, место на кое во годините што следеле мнозина ќе бидат заведени да ги прифатат обичаите на идолопоклониците, одеднаш се појавил Божји човек од Јудеја со осуда за богохулните обреди. Тој повикал пред жртвеникот, објавувајќи:

402 „Жртвенику, жртвенику! Вака вели Господ: ‘ете, во Давидовиот дом ќе се роди син по име Јосија; тој ќе ги принесе врз тебе на жртва идолските свештеници, што кадат врз тебе, и ќе изгори врз тебе човечки коски““ (1. Царевите 13,2). Ова пророштво било поткрепено со знак кој потврдил дека пораката навистина доаѓа од Господа.

Поминале три века. За време на реформата спроведена од Јосија, царот се нашол во Ветил, на местото каде што стоел овој стар жртвеник. Пророштвото изречено пред три века, во присуство на Јеровоам, сега требало буквално да се исполни.

„Исто така и жртвеникот, што беше во Ветил, и идолското светилиште, изградено од Наватовиот син Јеровоам, кој беше го навел Израел во грев – и жртвеникот и светилиштето ги разурна, и ги изгоре, ги претвори во прав, и столбот на Ашера го изгоре.“

„Јосиј погледна и ги виде гробиштата, што беа таму на гората, па испрати и ги зеде коските од гробовите, ги изгоре врз жртвеникот и го оскверни, според словото Господово, што го навести човекот Божји, кој ги беше претскажал тие настани.“

„И Јосиј праша: ‘Каков е тој споменик што го гледам?’ Му одговорија градските жители: ‘Тоа е гробот на Божјиот човек, кој дојде од Јудеја и го навести ова, што ти го правиш сега над ветилскиот жртвеник.’ Тогаш тој рече: ‘Оставете го на мира, никој да не ги обеспокојува коските негови.’ И ги зачува коските негови заедно со коските на пророкот, што беше дошол од Самарија“ (2. Царевите 23,15-18).

На јужните падини на Маслинската гора, наспроти прекрасниот храм на Јехова на ридот Морија, се наоѓале олтари и ликови кои ги поставил Соломон за да им угоди на своите идолопоклонички сопруги (види: 1. Царевите 11,6-8). Овие големи, обезличени кипови три века стоеле на „Гората на навредата“ како неми сведоци за отпадништвото на најмудриот израелски цар. И нив Јосија ги отстранил и ги уништил.

Царот се потрудил уште повеќе да ја зајакне верата на Јудејците во Бога на нивните татковци организирајќи голема пасхална свеченост, во согласност со упатствата дадени во книгата на законот. Подготовките биле направени од оние кои биле задолжени за светите служби, а на големиот ден на празникот биле приложени доброволни дарови. „Зашто таква Пасха не беше празнувана од дните на судиите, кои му судеа на Израел, и во сите дни на израелските цареви, и на јудејските цареви.“ (2. Царевите 23,22). Но, ревноста на Јосија, иако прифатлива за Бога, не можела да ги покрие гревовите на минатите поколенија; ниту, пак, побожноста на следбениците на царот можела да предизвика промена во срцето на мнозина кои тврдоглаво одбивале да се одвратат од идолопоклонството и да му служат на вистинскиот Бог.

Јосија продолжил да владее повеќе од една деценија по празнувањето на Пасха. Тој се соочил со смртта на триесет и девет годишна возраст во битка со египетските сили и „беше погребан во гробниците на татковците свои.“ „Сета Јудеја и Ерусалим плачеа за Јосија. И Еремија плачеше за Јосија; него го спомнуваа сите пејачи и пејачки во тажачките песни свои, познати и до денес, кои ги предадоа во обичај во Израел; ете, тие се напишани во книгата на тажачките песни“ (2. Летописи 35,24.25). Немало пред Јосија таков цар „кој се свртел кон Господа со сето свое срце, и со сета душа своја, и со сите свои сили,

според целиот закон Мојсеев; и по него не се издигна сличен на него. Но, Господ не ја одложи големата јарост на гневот свој, со која гневот Негов му се разгори против Јуда за сите навреди, со кои Манасиј го беше разгневил“ (2. Царевите 23,25.26). Бргу се приближувало времето кога Ерусалим требал да биде целосно уништен, а неговите жители одведени во ропство во Вавилон, за таму да ја научат лекцијата што одбиле да ја научат под поволни околности.

ЕРЕМИЈА

407

Меѓу оние кои се надевале дека реформите предводени од Јосија ќе донесат трајно духовно оживување бил и Еремија, кого Бог го повикал за пророк во неговата младост, во тринаесеттата година од владеењето на Јосија. Како член на левитското свештенство, Еремија уште од детството бил подготвуван за светата служба. Во тие среќни години на подготовка, тој малку сфаќал дека уште од раѓањето бил одреден да биде „пророк на сите народи;“ и кога божествениот повик пристигнал, тој бил преплавен со чувство за сопствената недостојност. „О, Господе, Боже“, воскликнал тој, „не умеам да говорам, зашто сум дете“ (Еремија 1,5.6).

Во младиот Еремија Бог видел човек кој ќе ѝ биде верен на својата света должност, и кој ќе застане на страната на доброто наспроти силното противење. Тој во детството докажал дека е верен и сега требал да ги издржи неволјите како добар војник на крстот. „Не вели: дете сум“, му рекол Бог на својот одбран гласник, „зашто до сите, до кои ќе те испратам, ќе одиш, и сè, што ќе ти заповедам, ќе кажеш. Не се плаши од нив; зашто Јас сум со тебе, за да те избавам.“ „А ти препаша ги бедрата свои и стани, та кажи им сè, што ќе ти заповедам; не биди малодушен пред нив, за да не те поразам пред очите нивни. И ете, Јас те поставив денес како утврден град, како железен столб и како бакарен ѕид против сите цареви јудини и кнезовите на целата таа земја, против свештениците негови и против народот на таа земја. Тие ќе војуваат против тебе, но нема да те победат; зашто Јас сум со тебе, за да те забавувам“ (Еремија 1,7.8.17-19).

408

Четириесет години Еремија требал да стои пред народот како сведок за вистината и правдата. Во времето на најстрашниот отпад тој, со животот и карактерот, требал да биде пример за служењето на единствениот вистински Бог. За време на страшната опсада на Ерусалим, пророкот требал да биде претставник

на Јехова. Тој требал да го претскаже падот на Давидовиот дом и уништувањето на прекрасниот храм што го изградил Соломон. А кога бил затворен поради своите бестрашни зборови, тој и понатаму требал јасно да зборува против гревот на високите места. Презрен, намразен и отфрлен од луѓето, тој најпосле требал да стане сведок на буквалното исполнување на сопствените пророштва за осудата што доаѓа и да учествува во страдањата и неволјите кои настапиле по уништувањето на градот осуден на пропаст.

Сепак, среде општата пропаст во која народот сè подлабоко тонел, на Еремија често му било дозволено да погледне зад страшните слики на тоа време кон славната иднина, кога Божјиот народ ќе биде избавен од непријателската земја и повторно вратен во Сион. Тој го претскажал времето кога Господ ќе го обнови заветниот однос со народот. „И душата нивна ќе им биде како градина напоена со вода, и веќе нема да се измачуваат“ (Еремија 31,12).

За својот повик во пророчката служба, самиот Еремија запишал: „И ја протегна Господ раката и се допре до устата моја; И ми рече Господ: Ете, Јас ги ставив Моите зборови во устата твоја. Гледај, Јас те поставив денес над народи и царства, за да искоренуваш и разурнуваш, да погубуваш и да разрушуваш, да градиш и садиш“ (Еремија 1,9,10).

Благодарност на Бога за зборовите „да градиш и садиш“. Овие зборови го увериле Еремија во Божјата намера да обнови и да исцели. Строги биле пораките кои требал да ги пренесе во годините што следеле. Пророшвата за неизбежната казна требале да бидат бестрашно пренесени. Од Синарските полиња „ќе букне злото врз сите луѓе што живеат на земјата.“ „И ќе го изречам судот Свој врз нив“, изјавил Господ, „за сите нивни беззаконија, затоа што Ме оставија“ (Еремија 1,14,16). Но пророкот морал да ги обедини овие пораки со ветувањето дека сите оние што ќе се одвратат од своите зла ќе добијат проштавање.

Како мудар градител, Еремија уште од самиот почеток на своето животното дело се трудел да ги храбри луѓето во Јуда да ги поставуваат темелите на својот духовен живот широко и длабоко, со искрено дело на покајание. Премногу долго народот градел со материјали кои апостол Павле ги споредил со дрво, кал и слама, а самиот Еремија со троска. „Ќе ги наречат отпадно сребро“, му објавил тој на непослушниот народ, „зашто Господ

ги отфрли“ (Еремија 6,30). Сега тие биле охрабрувани да градат мудро и за вечноста, отфрлајќи ја троката на отпадништвото и неверието, користејќи како материјал за темелите чисто злато, претопено сребро и скапоцени камења – вера, послушност и добри дела – единствените прифатливи нешта во очите на светиот Бог. 410

Преку Еремија Господ му упатил порака на својот народ: „Врати се, отстапнице, Керко Израелева... и Јас нема да го излијам врз вас Мојот гнев; зашто Јас сум милостив, вели Господ, нема вечно да негодувам. Признај ја само вината своја: зашто отстапи ти од Твојот Господ Бог... вратете се, деца отстапници, вели Господ, зашто Јас се соединив со вас.“ „Ти ќе Ме нарекуваш твој Отец и нема да отстапиш од мене.“ „Вратете се, синови одметници: Јас ќе го излекувам вашето одметништво“ (Еремија 3,12-14.19.22).

На овие возвишени повици Господ ги додал и зборовите со кои Неговиот грешен народ можел да се врати кај Него. Тие само требале да кажат: „Еве, ние идеме при Тебе, зашто Ти си Господ, Бог наш. Навистина, напразно се надевавме на ридовите и на многуте гори; навистина во нашиот Господ Бог е Израелевото спасение... Ние лежиме во својот срам, и нашиот срам нè покрива, зашто грешевме пред нашиот Господ Бог – ние и татковците наши уште од младите години наши дури до овој ден – и не го слушавме гласот на Господа, нашиот Бог“ (Еремија 3,22-25).

Реформата, спроведена од Јосија, ја исчистила земјата од идолопоклонските светилишта, но срцата на мнозина не биле обратени. Изртеното семе на вистината, кое ветувало добра жетва, било задушено од трње. Уште едно такво одвојување од Господа би било фатално; затоа Бог решил да го освети народот за опасноста во која се наоѓа. Само ако му останат верни на Јехова, тие можат да се надеваат на божествената наклоност и благосостојба. 411

Еремија постојано го насочувал нивното внимание на советите дадени во Петтата книга Мојсеева. Тој ги нагласувал учењата на Мојсеевиот закон повеќе од сите други пророци и покажал дека тие можат да му донесат најголем духовен благослов на народот и на секое срце поединечно. „Распрашајте за дамнешните патишта, каде е добриот пат, врвете по него, и ќе најдете спокојство на душите свои“ (Еремија 6,16).

Во една пригода, по Божја наредба, пророкот застанал пред еден од главните влезови на градот и укажувал колку е важно

празнувањето на светиот саботен ден. Жителите на Ерусалим биле во опасност да ја занемарат светоста на саботата и затоа им била упатена свечена опомена во тој ден да не ги извршуваат своите световни работи. За послушноста бил ветен благослов: „И, ако Ме послушате, вели Господ, да не носите товар во саботен ден низ портите на овој град и саботата да ја сметате за света, во тој ден не вршејќи никаква работа, тогаш низ портите на овој град ќе влегуваат цареви и кнезови, кои ќе седат на Давидовиот престол, кои ќе се возат во коли и ќе јаваат на коњи, тие и кнезовите нивни, Јудејци и ерусалимски жители, тогаш овој град ќе биде вечно населен“ (Еремија 17,24.25).

Ова ветување за напредок, како награда за послушноста, било проследено со пророштво за страшна осуда која ќе го снајде градот доколку неговите жители се покажат како неверни на Бога и на Неговиот закон. Доколку не го послушаат предупредувањето да се покорат на Господа Бога на нивните татковци и да го празнуваат Неговиот саботен ден, градот и неговите палати ќе бидат целосно уништени со оган.

Така пророкот цврсто застанал на страната на здравите принципи на правилниот начин на живот, кои се толку јасно прикажани во книгата на Законот. Но, општата состојбата во Јуда била таква што неопходната промена можела да се изврши единствено со најрешителни мерки; затоа тој најсериозно се трудел околу непокајаните. „Изорајте си нови ниви и не сејте меѓу трње,“ повикувал тој „Измиј го злото од срцето свое, Ерусалиме, за да се спасиш“ (Еремија 4,3.14).

Но мнозинството од народот не го послушало повикот за покајание и реформа. По смртта на добриот цар Јосија, оние кои владееле со народот се покажале како недостојни за својата работа и мнозина завеле од вистинскиот пат. По Јоахаз, кого египетскиот цар го симнал од престолот, дошол Јоаким, постариот син на Јосија. Уште на самиот почеток на Јоакимовото владеење, Еремија не се надевал многу дека својата сакана земја ќе ја спаси од уништување, а народот од ропство. Па сепак, не му било дозволено да молчи додека на царството му се заканувало целосно уништување. Оние кои Му останале верни на Бога требало да бидат охрабрени цврсто да стојат на патот на правдата, а грешниците, доколку е можно, да се наведат да се одвратат од своето беззаконие.

Кризата барала јавни и сеопфатни напори. Бог му наложил на Еремија да застане во предворјето на храмот и да им зборува

на сите Јудејци кои би влегувале или излегувале од него. Тој не смеел да премолчи ниту збор од пораката што му била дадена, за грешниците во Сион да ја добијат најдобрата можна прилика 413 да слушнат и да се одвратат од своите зли патишта.

Пророкот послушал, застанал до портите на домот Господов и таму го подигал својот глас кој предупредувал и преколнувал. Вдахнат од Семоќниот, тој изјавил:

„Чујте го словото Господово, сите Јудејци, што влегувате низ таа врата да Му се поклонувате на Господа. Така вели Господ Саваот, Бог Израилев: исправете ги вашите патишта и вашите дела, и Јас ќе ве оставам да живеете на тоа место. Не се надевајте на лажливите зборови: ова е храмот Господов, храмот Господов, храмот Господов. Но ако ги исправите наполно вашите патишта и вашите дела, ако верно извршувате суд меѓу човекот и ближниот негов, ако не угнетувате странец, сирак и вдовица, не пролевате невина крв на тоа место и не тргнете по други богови за ваше зло, Јас ќе ве оставам да живеете на ова место, во оваа земја, што им ја дадов на татковците ваши од века до века“ (Еремија 7,2-7).

Тука е јасно покажана неволноста на Господа да казнува. Тој ги одложува своите казни за да може да ги повика непокајаните. Оној кој покажува „милост, суд и праведност на земјата“, копнее по Своите заблудени деца и на секој можен начин се труди да ги научи на патиштата на вечниот живот (Еремија 9,24). Тој ги извел Израелците од ропство за да можат да Му служат Нему, на единствениот вистински и жив Бог. Иако тие долго талкале по патиштата на идолопоклонството и ги отфрлиле Неговите предупредувања, Тој сепак и сега ја покажува својата подготвеност да ја одложи казната и да им даде уште една можност за покајание. Тој јасно укажува на фактот дека само со целосна промена на срцето може да се поништи казната која 414 ги очекува. Напразна ќе биде вербата што тие би можеле да ја имаат во храмот и неговите служби. Обредите и церемониите не можат да го простат гревот. И покрај нивното тврдење дека се Божји избран народ, единствено промената на срцето и на животните навики може да ги спаси од неизбежните последици на постојаното кршење на Законот.

Така „по градовите на Јуда и по ерусалимските улици“ одекнувала пораката на Еремија до Јудејците: „Слушајте ги зборовите на овој завет и исполнувајте ги“ (Еремија 11,6). Токму оваа порака пророкот ја пренесувал додека стоел во предворјето на храмот на почетокот на владеењето на Јоаким.

Накусо ги опишал искуствата на Израел од времето на излегувањето од Египет. Божјиот завет со нив гласел: „Слушајте го Мојот глас, и Јас ќе бидам ваш Бог, а вие ќе бидете Мој народ, и одете по оној пат, по кој ќе ви заповедам, за да ви биде добро“. Овој завет бил бесрамно и постојано прекршуван. Избраниот народ „живееше по желбите и по закоравеноста на своето лошо срце, и Ми свртеа грб, а не лице“ (Еремија 7,23.24).

„Зошто“, се прашува Бог, „се свртил овој народ ерусалимски и скита упорно и непрекратно?“ (Еремија 8,5). Според зборовите на пророкот, причината била во тоа што тие не го послушале гласот на Господа и одбиле да се променат (види Еремија 5,3). „Ја снема вистината“, се жалел пророкот, „таа е одземена од устата нивна.“ „И штркот под небото ги знае своите определени времиња; гугутката, ластовицата и жеравот го пазат времето
415 кога мораат да се вратат, а Мојот народ, не знае за судот Господов.“ „Зар нема да ги посетам, вели Господ? Нема ли да се одмазди душата Моја на таков народ, како овој?“ (Еремија 7,28; 8,7; 9,9)

Настапило време за длабоко преиспитување на срцето. Додека Јосија бил нивни владетел, народот имал некаква основа за надеж. Но тој веќе не можел да посредува во нивна полза, бидејќи загинал во битка. Гревовите на народот биле толкави што времето за посредување било одамна поминато. „И ми рече Господ: ‘да беа застанале пред лицето Мое дури Мојсеј и Самоил, душата Моја пак немаше да се приклони кон тој народ; отерај ги од пред лицето Мое, нека си одат. Ако, пак, те прашаат: каде да одиме? – кажи им: вака вели Господ – кој е за смрт, нека оди во смрт; и кој е за меч – под меч; кој е, пак, за глад – на глад; и кој е за ропство – во ропство““ (Еремија 15,1.2).

Одбивањето да се освие на поканата за милост што Бог сега му ја нудел, ќе му ја донесе на непослушниот народ казната која го снашла северното царство на Израел пред повеќе од еден век. Пораката до нив сега гласела: „Ако не Ме послушате, и не одите по Мојот закон, што ви го дадов, и не ги примате зборовите на Моите слуги, пророците, кои ги праќам при вас, а ги праќам од рано утро, и кои вие не ги слушате – тогаш со овој дом ќе го направам истото што и со Силом, и овој град ќе го предадам на проклетството на сите земни народи“ (Еремија 26,4-6).

Оние кои стоеле во предворјето на храмот слушајќи го излагањето на Еремија, јасно разбрале дека неговите зборови
416 се однесуваат на Силом и на времето кога во деновите на прво-

свештеникот Илија Филистејците го победиле Израел и го однеле ковчегот на заветот.

Гревот на Илија бил во тоа што лесно преминувал преку беззаконијата на своите синови што ги правеле при светата служба како и преку злата кои владееле низ целата земја. Тоа што пропуштил да ги исправи овие зла, му донело страшна неволја на Израел. Неговите синови загинале во битка, самиот Илија го загубил својот живот, Божјиот ковчег бил однесен од израелската земја, триесет илјади луѓе биле погубени – само поради тоа што на гревот му било дозволено непречено и неукорено да цути. Израелците напразно се надевале дека, и покрај своите грешни постапки, присуството на ковчегот ќе им обезбеди победа над Филистејците. На сличен начин, во времето на Еремија, жителите на Јудеја се залажувале дека строгото придржување кон божествено уредените служби во храмот ќе ги сочува од праведната казна за лошиот пат по којшто тргнале.

Каква поука е ова за луѓето кои денеска извршуваат одговорни должности во Божјата црква! Колку сериозно предупредување да се впрегнат во искоренување на изопачените работи кои го обесчестуваат делото на вистината! Никој од оние кои се сметаат за чувари на Божјиот закон не смее да се залажува дека формалното почитување на Божјите заповеди ќе ги заштити од божествениот праведен суд! Никој не смее да одбие да биде укорен за злото, ниту да ги обвини Божјите слуги дека се премногу ревни и упорни во обидите да се исчисти Црквата од злото! Бог, кој го мрази гревот, ги повикува оние кои тврдат дека го држат Неговиот закон да го отстранат секое беззаконие! Ако пропуштат да се покаат и доброволно да Му бидат послушни, мажите и жените и денес ќе трпат сериозни последици, како и древниот Израел! Постои граница преку која судот на Јехова веќе не може да се одложува! Опустошувањето на Ерусалим во деновите на Еремија е свечено предупредување за модерниот Израел, дека советите и предупредувањата кои му се дадени преку Божјите одбрани орудија не можат некажнето да се отфрлаат!

Пораката на Еремија упатена до свештенството и народот кај мнозина разбудила непријателство. Тие бучно го обвинувале: „Оти пророкуваш во името на Господа, и велиш – овој дом ќе е стане како Силом, и овој град ќе запустее и ќе остане без жители? И сиот народ се собра околу Еремија во домот Господен“ (Еремија 26,9). Свештениците, лажните пророци и луѓето се разгневиле против оној кој не им кажувал пријатни

зборови и лажни пророштва. На тој начин, Божјата порака била презрена, а на Неговиот слуга му се заканувале со смрт.

Гласот за зборовите на Еремија стасал до кнезовите на Јуда и тие поитале од палатата кон храмот за самите да се уверат за што станува збор. „Тогаш свештениците и пророците вака им рекоа на кнезовите и на сиот народ: Овој човек заслужува смрт, затоа што пророкува против овој град; а тоа го чувте со ушите свои“ (Еремија 26,11). Но, Еремија смело стоел пред кнезовите и народот, изјавувајќи: „Господ ме прати да пророкувам против овој дом и против овој град со сите зборови, што ги чувте; па така, исправете ги патиштата и делата ваши и послушајте го гласот на Господа, вашиот Бог, и Господ ќе го одмени злото, што го изрече против вас. А што се однесува до мене, еве, јас сум во
418
ваши раце; правете со мене, што сметате дека е добро и право; само знајте добро, дека, ако ме убиете, ќе земете невина крв врз себе, и врз овој град и врз жителите негови, оти навистина, Господ ме прати при вас да ви ги кажам сите овие зборови во ушите ваши“ (Еремија 26,12-15).

Ако пророкот се исплашел од заканувачкиот однос на луѓето со висок авторитет, неговите зборови ќе немале никаков ефект, а тој ќе го загубел животот; но храброста со која го изнел ова свечено предупредување заслужувала почит кај народот и ги свртела израелските кнезови на негова страна. Тие преговарале со свештениците и лажните пророци, укажувајќи им колку се неразумни екстремните мерки за кои тие се залагаат и нивните зборови го поттикнале народот да се замисли. Така Господ подигнал луѓе кои го одбраниле Неговиот слуга.

И старешините се обединиле во протест против одлуката на свештениците во врска со судбината на Еремија. Тие го изнеле примерот на Михеј, кој пророкувал осуда над Ерусалим со зборовите: „Сион ќе биде изоран како нива, а Ерусалим ќе стане куп урнатини, и гората на овој дом како шумовит рид. Па зар го уби заради тоа Јудејскиот цар Езекиј и целата Јудеја? Па зар не се уплаши тој од Господа, и Господ го одмени злото, што беше го изрекол против нив; а треба ли ние сега да навлечеме такво големо зло врз душите свои?“ (Еремија 26,18.19)

Поради заложбата на овие влијателни луѓе животот на пророкот бил поштеден, иако многу од свештениците и лажните
419
пророци, не можејќи да ја поднесат страшната вистина што тој ја изнесувал, со задоволство би го виделе погубен поради бунтовништво.

Од денот кога бил повикан, па сè до крајот на својата служба, Еремија стоел пред Јудејците како „кула и тврдина“, против која гневот на луѓето бил немоќен. „Тие ќе војуваат против тебе,“ го предупредил Бог својот слуга, „но нема да те победат, бидејќи Јас сум со тебе, за да те спасувам и да те избавувам, вели Господ. И ќе те спасам од рацете на лошите и ќе те избавам од рацете на насилниците“ (Еремија 6,27; 15,20.21).

По природа кроток и повлечен, Еремија копнеел за мир и спокојство во повлечен живот, во кој нема да биде сведок за постојаните беззаконија на својот сакан народ. Срцето му се стегало од помислата за уништувањето кое гревот ќе го донесе. „О, да мојата глава беше вода и очите мои – извор на солзи,“ лелекал тој: „За да плачам ден и ноќ за убиените на ќерката на мојот народ. О, да имав престојувалиште во пустињата за да го оставев својот народ и да отидев далеку од нив“ (Еремија 9,1.2).

Сурови биле потсмевањата што требал да ги поднесе. Неговата чувствителна душа одново и одново ја боделе стрелите на исмејувањата од страна на оние кои ги презирале и неговите пораки и настојувањата да ги обрати. „Станав потсмев за сиот народ мој,“ изјавил тој: „И секојдневна нивна песна.“ „Јас секој ден станувам за потсмев, секој се исмејува со мене.“ „Сите, што живееја со мене во мир, сега ме демнат, нема ли некаде да погрешам: можеби, велат, тој ќе се улови, и ние ќе го победиме и ќе му се одмаздиме“ (Плачот на Еремија 3,14; Еремија 20,7.10).

Но верниот пророк секојдневно добивал нова сила да истрае. „Но со мене е Господ како страшен јунак,“ објавил тој со вера; „Затоа моите гонители ќе се сопнат и нема да ме победат; многу, многу ќе се засрамат заради поразот, заради незаборавениот вечен срам.“ „Пејте Му на Господа, фалете Го Господа, зашто Тој ја спасува душата на бедниот од рацете на злодејците“ (Еремија 20,11.13).

Искуствата што Еремија ги доживеал во деновите на својата младост, но и во подоцнежните години од својата служба, го научиле дека: „Патот на човекот не зависи од него, дека не е во власта на оној кој оди, за да ги управува стапките свои.“ Тој научил да се моли: „Казни ме Господи, но со правда, не во гневот свој, за да не ме сотреш“ (Еремија 10,23.24).

Кога бил повикан да пие од чашата на неволји и страдања, и доведен во искушение да каже: „Ја снема силата моја и надежта моја од Господа,“ тој се потсетил на сè што направил Бог во негова полза, и победоносно воскликнал: „По милоста на Господа не загинавме наполно, бидејќи милосрдието Негово

не е пресекнато; тоа се обновува секое утро; голема е Твојата верност. Господ е мој дел, ми вели душата, затоа на Него ќе се надевам. Дobar е Господ кон оние, кои се надеваат на Него, кон душата, која Го бара. Добро е за оној човек, кој се надева и трпеливо го очекува спасението од Господа“ (Плачот на Еремија 3,18.22-26).

ПРОПАСТА НАБЛИЖУВА

422

Првите години од владеењето на Јоаким биле исполнети со предупредувања за приближувањето на пропаста. Божјиот збор, изговорен од пророците, требало да се исполни. Моќното асирско царство од север, кое толку долго било надмоќно, ја губело својата власт над народите. Египет, на југ, во чијашто сила јудејскиот цар залудно се надевал, наскоро требал да прими силен удар. Сосем неочекувано, нова светска сила, вавилонската империја, се издигала на исток и бргу ги засенувала сите други народи.

За неколку куси години, вавилонскиот цар ќе биде употребен како средство за излевање на Божјиот гнев над непокајаната Јуда. Неколку пати Ерусалим ќе биде опколуван и освојуван од војската на Навуходоносор. Група по група – отпрвин само неколкумина, но подоцна илјадници и десетици илјади – ќе бидат одведени во ропство, осудени на принудно прогонство во Сенарската земја. Јоаким, Јоахин и Седекија – сите овие јудејски цареви еден по еден станувале вазали на вавилонскиот владетел, но и еден по еден се кривале против него. Построги и уште построги казни требале да го снајдат непокорниот народ, додека конечно целата земја не биде опустошена, Ерусалим разурнат и изгорен, храмот што го изградил Соломон уништен, а јудејското царство соборено за никогаш повеќе да не се здобие со своето поранешно влијание меѓу земските народи. 423

Овие несигурни времиња, толку исполнети со опасност за израелскиот народ, биле обележани со многу пораки што небото ги упатувало преку Еремија. На тој начин Господ му дал на јудејскиот народ јасна можност да се откаже од својот опасен сојуз со Египет и на тој начин да го одбегне судирот со вавилонскиот владетел. Како што заканувачката опасност приближувала, тој го поучувал народот преку низа соодветни па-раболи, надевајќи се дека така ќе ја разбуди нивната свест за

обврската што ја имаат кон Бога, но и бодрејќи ги да одржат пријателски односи со вавилонската влада.

За да ја прикаже важноста од целосното покорување на Божјите барања, Еремија собрал неколку синови на Рихав во една од просториите на храмот и ги послужил со вино, поканувајќи ги да пијат. Како што можело да се очекува, тој се соочил со решително одбивање. „Ние вино нема да пиеме,“ категорично изјавиле синовите на Рихав, „бидејќи нашиот татко Јонадав, син Рихав, ни заповеда велејќи – вино не пијте ни вие, ниту децата ваши довека.“

424 „И би слово Господово до Еремија: ‘вака вели Господ Саваот, Бог Израилев: оди, кажи им на луѓето Јудини и на жителите ерусалимски - зар нема да извлечете поука од ова за себе, па да ги послушате зборовите Мои, вели Господ. Се исполнуваат зборовите на Јонадава, синот Рихавов, кој им заповеда на синовите свои да не пијат вино, и тие до ден денес не пијат, бидејќи му се покоруваат на заветот што му го дале на својот татко““ (Еремија 35,6.12-14).

На тој начин Бог сакал да ја покаже острата спротивност меѓу послушноста на Рихавовите синови со непослушноста и непокорноста на својот народ. Синовите на Рихав се покориле на барањето на нивниот татко и сега одбиле да бидат вовлечени во престап. Но јудејскиот народ не сакал да ги послуша зборовите на Господа, и како последица на тоа, сега требал да ги претрпи Неговите најстроги казни.

„Јас, пак, постојано ви зборував од рано утро, а вие не Ме послушавте. Ги испраќав Јас при вас сите Мои слуги – пророците ги праќав од рано утро, и велев – повратете се секој од својот лош пат и исправете го поведението свое и не одете по други богови, за да им служите, па ќе живеете во оваа земја, која ви ја дадов вам и на татковците ваши; но вие не го приклонивте увото и не Ме послушавте. Бидејќи синовите на Јонадава, синот Рихавов, ја исполнуваат заповедта на својот татко, што беше им ја дал, а овој народ Мој Мене не Ме слуша, затоа, вака вели Господ, Бог Саваот, Бог Израилев – еве, Јас ќе го испратам врз Јудеја и врз сите жители ерусалимски сето она зло, што го изреков врз нив, зашто Јас им зборував, а тие не слушаа, им викав, а тие не одговараа“ (Еремија 35,14-17).

425 Кога срцата на луѓето ќе омекнат и ќе му се покорат на благотворното дејство на Светиот Дух, тие ги слушаат советите; но кога упорно ги отфрлаат предупредувањата додека срцето не им стврдне, Господ дозволува да бидат заведени од други

влијанија. Отфрлајќи ја вистината, тие прифаќаат лага, која станува стапица што ги уништува.

Бог ги повикувал Јудејците да не го предизвикуваат Неговиот гнев, но тие не сакале да слушаат. Конечно, над нив била изречена казна – ќе бидат одведени во ропство во Вавилон. Бог ќе ги употреби Халдејците како средство со кое ќе го казни својот непослушен народ. Страдањата на Јудејците требале да бидат сразмерни со светлината што ја имале и со предупредувањата што ги презреле и отфрлиле. Господ долго ја одложувал својата пресуда, но сега ќе го покаже своето незадоволство кон нив, како последен напор да бидат запрени на нивните грешни патишта.

Врз домот на синовите на Рихав бил изречен траен благослов. Пророкот објавил: „Бидејќи го послушавте заветот на вашиот татко Јонадава и ги пазите сите негови заповеди и во сè постапувате, како што ви заповедал, затоа, вака вели Господ Саваот, Бог Израилев – никогаш нема да недостига од Јонадава, синот Рехавов, човек што ќе претстои пред лицето Мое во сите дни“ (Еремија 35,18,19). На тој начин Бог го поучил својот народ дека верноста и послушноста ќе ѝ се вратат на Јуда како благослов, како што синовите на Рихав биле благословени поради тоа што ја послушале заповедта на својот татко.

Поуката се однесува и на нас. Ако треба да ги почитуваме барањата на добриот и мудар татко, кој се потрудил на најдобар можен начин да го сочува своето потомство од злото на неумереноста, сигурно дека и кон Божјиот авторитет треба да се однесуваме со поголема почит, бидејќи Тој е посвет од човекот. Нашиот Создател и нашиот Заповедник, бескраен во Својата моќ, страшен во својот суд, со сите средства се труди да ги наведе луѓето да ги согледаат своите гревови и да се покаат. Тој, преку устата на своите слуги, ја претскажува опасноста од непослушноста; упатува предупредувачки пораки и верно укорува за гревот. Неговиот народ уживал во благосостојба само поради Неговата милост и будната стража на Неговите избрани слуги. Тој не може да поддржува и чува народ кој ги отфрла Неговите совети и ги презира Неговите укори. Може за одредено време да го одложи Својот суд; но тој не може вечно да биде задржан.

Децата на Јуда се вбројувале меѓу оние за кои Бог изјавил: „Вие ќе Ми бидете царство на свештеници и народ свет“ (2. Мојсеева 19,6). За време на својата служба Еремија никогаш не ја загубил од вид виталната важност од посветеноста на срцето во разните животни околности, а особено во службата на

427 Севишниот. Тој јасно го предвидел пропаѓањето на царството и распрснувањето на јудејскиот народ меѓу другите народи; но со окото на верата гледал зад сето тоа, во времињата на обнова. Во неговите уши одзвонувало божественото ветување: „И ќе го соберам остатокот од Моето стадо, од сите земји каде што ги бев изгонил, и ќе ги вратам во трлата нивни... Еве, настапуваат дни, вели Господ, и ќе му издигнам на Давида праведна фиданка, и ќе се зацари Цар, кој ќе постапува мудро и ќе суди праведно на земјата. Во дните Негови Јуда ќе се спаси, и Израел ќе живее безбедно; и еве – Неговото име со кое ќе Го именуваат е ГОСПОД - НАША ПРАВЕДНОСТ!“ (Еремија 23,3-6).

Така, пророштвата за судот што приближувал го придружувале ветувања за конечното и славно избавување. Оние кои ќе одберат да се помират со Бога и да живеат свет живот меѓу мноштвото кое е во отпад, ќе добијат сила да ја издржат секоја неволја и ќе бидат оспособени со голема моќ да сведочат за Него. А нивното избавување, кое претстоело во вековите што настапувале, ќе биде повеличествено од ослободувањата на децата Израилеви од Египет. Преку својот пророк Господ објавил дека ќе дојдат дни кога „веќе нема да се зборува: Господ живее, кој ги изведе синовите Израилеви од земјата Египетска, туку: да е жив Господ кој го изведе и кој го доведе племето на домот Израилев од северната земја и од сите земји, каде што ги беше изгонил; и тие ќе живеат во земјата своја“ (Еремија 23,7,8). Такви биле прекрасните пророштва искажани од Еремија за време на последните години од историјата на јудејското царство, кога Вавилонците станувале владетели на светот, и ги кривале своите војски против сидиштата на Сион.

Овие ветувања за избавување биле како најубава музика за оние кои биле истрајни во својата служба на Јехова. Зборовите на пророкот постојано се повторувале во домовите на големите и малите, каде сè уште се почитувале советите на Бога и Неговиот завет. Тоа делувало толку силно што дури и кај децата, во нивниот млад и приемчив ум, оставало трајни впечатоци.

428 Совесното држење на заповедите од Светото Писмо, во времето кога служел Еремија, им дало на Даниел и на неговите другари можност да го воздигнат вистинскиот Бог пред земските народи. Поуките коишто овие еврејски деца ги примиле дома од своите родители, ги направило силни во верата и постојани во нивната служба на живиот Бог, Создателот на небото и Земјата. Кога во правите години од владеењето на Јоаким, Навуходоносор за прв пат го опколил и го покорил Ерусалим и

ги одвел Даниела и неговите другари, со уште некои посебно одбрани за служба во вавилонскиот двор, верата на еврејските заробеници била најсилно искушана. Но, оние кои научиле да се потпираат на Божјите ветувања, откриле дека тоа им е доволно за секое искуство низ кое требало да поминат за време на нивниот престој во туѓата земја. Писмото за нив било докажан водич и поткрепа.

Како човек кој го толкувал значењето на казните кои почнале да ја снаоѓаат Јуда, Еремија цврсто застанал во одбрана на Божјата правда и на Неговите милостиви намери кои се изразени дури и преку најстрашните казни. Пророкот работел неуморно. Сакајќи да допре до сите општествени класи, тој го проширил кругот на своето дејствување во околните подрачја надвор од Ерусалим, често посетувајќи разни делови од царството.

Во своите сведоштва до црквата, Еремија постојано се навраќал на учењата од книгата на Законот, која била толку многу почитувана и воздигнувана за време на владеењето на Јосија. Тој повторно ја нагласил важноста од одржување на заветна врска со милостивото и сочувствително Битие, кое од височините на Синај ги изговорило правилата на Декалогот. Еремиините зборови на предупредување и повик допреле до секој дел од царството и сите добиле можност да ја дознаат Божјата волја за неговиот народ.

Пророкот јасно ставил до знаење дека нашиот небесен Отец дозволува да се излеат Неговите казни: „за да разберат незнабошците дека се само луѓе“ (Псалм 9,20). „Ако, пак, и потоа тргнете настрана и не ме послушате,“ Бог го предупредил својот народ, „јас... ќе ве растурам меѓу народите, и ќе ве истреби мечот што ќе дојде; земјата ваша ќе биде пушта и градовите ваши разрушени“ (3. Мојсеева 26,21.28.33).

Во исто време, до кнезовите и народот биле испраќани пораките за уништувањето кое се приближува. Нивниот владетел Јоаким, од кого се очекувало да биде мудар духовен водач, предводник во признавањето на гревовите, во реформите и вршењето добри дела, своето време го поминувал во себични задоволства. „Ќе си направам голема куќа и широки одделенија“ – планирал тој; а таа куќа, „обложена со кедар и бојадисана со црвена боја“ (Еремија 22,14), требала да биде направена со пари и работна сила стекнати со измама и насилство.

Гневот на пророкот се разгорел и тој бил вдахнат да изрече суд над неверниот владетел. „Тешко му на оној, кој гради своја куќа со неправда, и свои соби со беззаконие,“ објавил тој, „кој го

тера ближниот свој да работи без награда и не му дава плата... Мислиш ли да станеш цар, откако си се оградил со кедар? Татко
 430 ти ја деша и пиеше, но вршеше суд и правда, па затоа му беше добро. Тој го разгледуваше делото на беден и на сиромав, и затоа му беше добро. Зар не значи тоа, да Ме познаваш Мене? – вели Господ. Но твоите очи и твоето срце се свртени само кон корист само за себеси, и за пролевање невина крв, за да притеснуваш и присилуваш.

Затоа, вака вели Господ за Јоакима, синот на јудејскиот цар Јосија: нема да го оплакуваат – О брате! – или О сестро! нема да го оплакуваат: О господаре! или О неговото величие! Како осел тој ќе биде погребен; ќе го изнесат и ќе го фрлат далеку од ерусалимските порти“ (Еремија 22,13-19).

Овој страшен суд требал да му се случи на Јоаким за само неколку години; но Господ, во својата милост, најпрво го извештил непокајаниот народ за својата намера. Во четвртата година од владеењето на Јоаким „пророкот Еремија зборуваше пред сиот јудејски народ и пред сите жители ерусалимски,“ укажувајќи на тоа повеќе од дваесет години, „од тринаесеттата година на јудејскиот цар Јосија... па до денес,“ тој сведочел за Божјата желба да спаси, но дека неговата порака била презрена (Еремија 25,2.3). А сега, зборот Господов до нив гласел:

„Затоа вака зборува Господ над војските: Поради тоа што не ги послушавте зборовите Мои, еве, Јас ќе пратам и ќе ги земам сите северни племиња, вели Господ, и вавилонскиот цар Навуходоносор, Мојот слуга, и ќе ги доведам против оваа земја и против жителите нејзини и против сите соседни народи; и наполно ќе ги истребам и ќе ги направам за ужас, за потсмет и за вечна запустеност. И ќе го прекратам во нив гласот на радост и гласот на веселба, гласот на младоженец и гласот на невеста, звукот од воденичен камен и светлината од светило. И целата таа земја ќе стане запустеност и ужас; и тие народи ќе му служат на вавилонскиот цар седумдесет години“ (Еремија 25,8-11).

Иако казната што ќе ги уништи била јасно објавена, народот едвај можел да го разбере нејзиното страшно значење. За да може да се постигне подлабок впечаток, Господ сакал да го илустрира значењето на изговорените зборови. Тој го повикал Еремија да ја спореди судбината на народот со чаша исполнета со Божјиот гнев. Меѓу првите што ќе пијат од таа чаша требал да биде „Ерусалим и јудејските градови и нивните цареви.“ И други требале да се напијат од истата чаша – „фараонот – еги-

петскиот цар – и неговите слуги, како и неговите кнезови и сиот негов народ“⁴³, и многу други земски народи – додека целосно не се исполни Божјата намера (види: Еремија 25 глава).

За уште подобро да ја илустрира природата на казната која бргу приближувала, пророкот бил повикан да „ земе од старешините на народот и од старешините на свештениците; и да оди во долината на синот Еномов“⁴⁴, а таму, откако ќе го изнесе отпадништвото на Јудеја, требал да скрши на парчиња „глинена стомна“ и да објави во името на Јехова, чијшто слуга бил: „Вака ќе го скршам овој народ и овој град, како што кога ќе се крши глинен сад, тој не може повторно да се состави.“⁴⁵

Пророкот направил како што му било наложено. Потоа, враќајќи се во градот, тој застанал во предворјето на храмот и пред целиот народ објавил: „Вака вели Господ на војските, Бог Израилев: ‘еве, ќе испратам врз овој град и врз сите нивни градови секакво зло, што го изреков против него, бидејќи тие ги закоравија своите вратови за да не ги слушаат зборовите Мои“⁴⁶ (Еремија 19,15).

Наместо да доведат до признавање и покајание, зборовите на пророкот го разгореле гневот на високите претставници на власта, и како последица на тоа, на Еремија му била одземена слободата. Иако фрлен во затвор и окован, пророкот сепак продолжил да им ги објавува небесните пораки на оние што биле во близина. Прогонствата не можеле да го замолкнат неговиот глас. Речта на вистината, изјавил тој „беше во моето срце како распален оган, затворен во коските мои, и се измачував да го задржам – но не можев“ (Еремија 20,9).

Некаде во ова време Господ му наложил на Еремија да почне да ги запишува пораките што тој сакал да ги однесе кај оние за чиешто спасение неговото сочувствително срце толку многу копнеело. „Земји си книга“⁴⁷, го повикал Господ својот слуга, „напиши ги во неа сите зборови, што ти ги кажав за Израел, за Јуда и за сите народи од оној ден, откако почнав да ти кажувам, од дните на Јосија па до денес; можеби домот Јудин ќе чуе за сето зло што мислам да му го направам, па тие да се повратат секој од својот лош пат, и Јас да им ги простам беззаконијата и гревовите нивни“ (Еремија 36,2.3).

Послушен на оваа наредба, Еремија го повикал својот верен пријател, писарот Варух, да му помогне и му ги диктирал „сите Господови зборови, што му ги беше казал Тој“ (Еремија 36,4).⁴⁸ Тие зборови биле грижливо запишани на свиток од пергамент и претставувале сериозен укор за злото, предупредување за не-

избежните последици од постојаното отпадништво и искрен повик за отфрлање на секое зло.

Кога записот бил готов, Еремија, сè уште затвореник, го испратил Варуха да го прочита свитокот пред мноштвото кое се собрало во храмот по повод националниот ден на пост, „во петтата година на јудејскиот цар Јоаким, синот Јосиев, во деветтиот месец.“ „Можеби,“ со надеж рекол пророкот, „тие ќе упатат смирена молба пред лицето Господово и ќе се повратат секој од својот лош пат; оти голем е гневот и негодувањето, кое Господ го изрече против овој народ“ (Еремија 36,9,7).

Варух послушал, па свитокот бил прочитан пред целиот јудејски народ. Потоа писарот бил повикан и пред кнезовите да ги прочита истите зборови. Тие слушале со голем интерес и велеле дека ќе го известат царот за сè што чуле, но го советуваа писарот да се скрие, оти се плашеле дека царот ќе го отфрли сведоштвото и ќе сака да ги погуби оние што ја подготвиле и објавиле пораката.

Кога царот Јоаким слушал од кнезовите што прочитал Варух, тој веднаш наредил свитокот да се донесе пред него и да му се прочита. Еден од царските дворјани, кој се викал Јудија, го донел свитокот и почнал да ги чита зборовите на укор и предупредување. Била зима, па царот и неговите содружници – јудејските кнезови – стоеле собрани пред отворен оган. Бил прочитан само мал дел, кога царот, ни малку исплашен поради
434 опасноста која се надвила над него и неговиот народ, го грабнал свитокот и разгневен го „сечеше со писарско ноже, и еден по еден ги фрлаше парчињата во мангалот, сè додека не беше уништен целиот свиток во огнот, што го имаше во мангалот“ (Еремија 36,23).

Ниту царот ниту неговите кнезови не се исплашиле „и не ги раскинаа облеките свои“. Сепак, некои од кнезовите, „го молеа царот да не го гори свитокот книжен, но тој не ги послуша.“ Кога записот бил уништен, гневот на безбожниот цар се разгорел против Еремија и Варуха. Тој испратил да му ги доведат, „но Господ ги сокри“ (Еремија 36,24-26).

435 Свртувајќи го вниманието на оние кои се молеле во храмот како и на кнезовите и царот, кон запишаните укори од вдановениот свиток, Бог милостиво сакал да ги предупреди Јудејците за нивно добро. „Можеби,“ рекол Тој, „домот Јудин ќе е чуе за сите беди што мислам да му ги направам, па тие да се повратат секој од својот лош пат, и Јас да им ги простам беззаконијата и гревовите нивни!“ (Еремија 36,3) Бог ги сожалува

луѓето кои се борат во слепилото на својата изопаченост; Тој сака да го просветли помраченото разбирање испраќајќи им укори и закани, смислени да ги поттикнат оние најблагородните меѓу нив да станат свесни за своето незнаење и да ги исправат своите грешки. Тој настојува да им помогне на самодоволните да престанат да наоѓаат задоволство во своите придобивки и да побараат духовен благослов преку тесна врска со Небото.

Не е Божја намера да испраќа гласници кои ќе им се умиликуваат на грешниците и ќе им ласкаат; Тој не испраќа мировни пораки за да ги успие непосветените во некоја телесна сигурност. Напротив, тој поставува тешки бремиња врз совеста на грешникот и ја прободува неговата душа со острите стрели на осведочувањето. Службените духови, ангелите, му ги предочуваат страшните Божји осуди, за да ја разбудат неговата свесност дека му треба помош и да поттикнат во својот очај да извика: „Што треба да направам, за да се спасам?“ (Дела 16,30). Но Раката која претвора во прав, која го укорува гревот и ги посрамува гордоста и амбицијата, е и Рака која го издигнува покајаниот и поразениот. Оној, кој дозволува да дојдат најстроги казни, со најдлабоко сочувство прашува: „Што сакаш да сторам за тебе?“

Кога човек згрешил против светиот и милостив Бог, не може да направи поблагородно дело од тоа искрено да се покае и да ги признае своите грешки во солзи и со огорченост во душата. Тоа Бог го очекува од него; Тој не прифаќа ништо помалку од скршено срце и понизен дух. Но, царот Јоаким и неговите благородници, во својата надменост и гордост, го отфрлиле Божјиот повик. Тие не сакале да го послушаат предупредувањето ниту да се покаат. Прекрасната можност што им се укажала во времето кога го запалиле светиот свиток, била последна можност за нив. Бог објавил дека доколку и овој пат одбијат да го послушаат неговиот глас, Тој ќе ги изложи на страшна казна. Тие одбиле да послушаат, и Тој ја изрекол својата конечна пресуда над Јуда, и со посебен гнев ќе се справи со оној кој горделиво се кренал себеси против Семоќниот.

„Поради тоа, вели Господ, за јудејскиот цар Јоаким, ќе нема од него човек што ќе седи на Давидовиот престол, и трупот негов ќе биде фрлен на дневниот припек и на ноќниот студ. Па ќе го посетам него, и племето негово, и слугите негови за неправдите нивни, и ќе ги испратам врз нив и врз ерусалимските жители, и врз луѓето на Јуда, сето она зло, што го искажав врз нив“ (Еремија 36,30.31).

Со палењето на свитокот не дошло крај на сето тоа. Било полесно да се уништат пишаните зборови отколку укорите и предупредувањата што тие ги содржеле, како и казната за која Бог изјавил дека бргу доаѓа над бунтовниот Израел. Но дури и пишаниот свиток бил обновен. „Земите пак друг свиток“, му заповедал Господ на својот слуга, „и напиши ги во него сите поранешни зборови, што беа во првиот свиток книжен, кои јудејскиот цар Јоаким ги изгори.“ Записот за пророштвата кои се однесувале на Јуда и Ерусалим, бил претворен во пепел; но зборовите сè уште живееле во срцето на Еремија, „како разгорен оган,“ и на пророкот му било дозволено повторно да го напише она што човечкиот гнев сакал да го уништи.

Еремија зел друг свиток и му го дал на Варуха, „и тој ги напиша во него од устата на Еремија сите зборови од оној свиток книжен, што го изгори во оган јудејскиот цар Јоаким; а додаде кон нив и уште многу други, слични на нив, зборови“ (Еремија 36,28,32). Човечкиот гнев се обидел да го спречи делото на Божјиот човек; но токму она средство со кое Јоаким сакал да го ограничи влијанието на слугата на Јехова, отвориле нова можност за појаснување на божествените барања.

Духот на противење на укорите, кој довел до прогонство и затворање на Еремија, постои и денес. Мнозина одбиваат да ги послушаат повторените предупредувања, претпочитајќи да ги слушаат лажните учители кои ласкаат на нивната суета и ги затвораат очите пред нивните лоши дела. Во времето на неволја, таквите нема да имаат сигурно засолниште ниту помош од небото. Божјите одбрани слуги треба храбро и трпеливо да се соочат со неволјите и страдањата што ќе ги снајдат поради клевети, занемарување и погрешно претставување. Тие треба да продолжат верно да ја исполнуваат задачата што Бог им ја доверил, секогаш имајќи на ум дека старите пророци и Спасителот на човештвото и Неговите апостоли исто така претрпеле навреди и прогонства поради Божјата реч.

Божја намера била Јоаким да ги послуша советите на Еремија и на тој начин да ја задобие наклоноста на Навуходносора и да се спаси од многу страдања. Младиот цар положил заклетва за покорност на вавилонскиот владетел и, доколку останел верен на своето ветување, ќе се здобил со почит од незнабошците, а тоа ќе довело до драгоцената можност за обратување на многу души кон Бога.

Отрфлајќи ги овие извонредни можности што му биле понудени, јудејскиот цар своеволно тргнал по патот што са-

миот го одбрал. Го прекршил чесниот збор што му го дал на вавилонскиот владетел и се побунил. Тоа го довело него и неговото царство во многу тешка положба. Против него биле испратени „мноштво Халдејци, и многу Сиријци, и многу Моавци, и многу Амонити“, па тој бил немоќен да го спречи покорувањето на земјата од страна на овие ограбувачки чети (2. Царевите 24,2). За неколку години царот го завршил своето несреќно владеење посрамен, отфрлен од Небото, замразен од својот народ и презрен од вавилонските владетели чија што доверба ја изневерил. Сето тоа дошло како последица од неговата фатална грешка – отфрлање на Божјата намера која му била откриена преку Неговиот назначен слуга.

Јоахин, (познат и како Јехонија или Хонија), синот на Јоаким, седел на престолот само три месеци и десет дена, кога се предал на халдејската војска која, поради бунтот на јудејскиот владетел, повторно извршила опсада над осудениот град. Во оваа пригода Навуходоносор „го пресели Јехонија во Вавилон, исто така и мајка му на царот, и жените на царот, и неговите дворјани и моќните на земјата,“ на број неколку илјади души, како и илјада „ковачи и бравари.“ Заедно со нив, вавилонскиот цар „изнесе сè од ризниците на домот Господов и од ризниците на царскиот дом“ (2. Царевите 24,15.16.13).

На јудејското царство, со скршена моќ и оставено без луѓе ⁴³⁹ и богатство, сепак сè уште му било дозволено да постои како посебна држава. На чело на оваа држава Навуходоносор го поставил Матанија, помладиот син на Јосија, чие име го сменил во Седекија.

ПОСЛЕДНИОТ ЈУДЕЈСКИ ЦАР

На почетокот од своето владеење Седекија уживал целосна доверба кај вавилонскиот цар, а како испробан советник го имал пророкот Еремија. Доколку го задржал чесниот однос кон Вавилонците и им обрнувал внимание на пораките од Господа што ги добивал преку Еремија, тој можел да го задржи почитувањето на мнозина на високи положби и ќе ја имал можноста да им го претстави знаењето за вистинскиот Бог. Тогаш и заробениците, кои веќе биле во Вавилон, би се наоѓале во поповолна положба и би имале поголема слобода; а оние кои останале во Јуда би биле поштедени од ужасните неволји што најпосле ги снашле.

441 Седекија и цела Јуда, вклучувајќи ги и оние кои биле одведени во Вавилон, биле советувани преку Еремија мирно да му се покорат на владеењето на привремениот освојувач. За оние кои биле во ропство, било особено важно да го одржуваат мирот во земјата во која биле одведени. Сепак, тоа било во спротивност со желбите на човечкото срце; и сатаната, ползувајќи ги околностите, предизвикал меѓу народот да се издигнат лажни пророци, како во Ерусалим така и во Вавилон, кои тврделе дека јаремот на ропството наскоро ќе биде скршен, а некогашниот прстиж на народот обновен.

Прифаќањето на ваквите ласкави пророштва би ги навело и царот и заробениците на кобни постапки и би ги нарушило милостивите Божји планови во нивна полза. За да не дојде до бунт и за да се одбегнат големи страдања, Господ му заповедал на Еремија веднаш да се соочи со проблемот – да го предупреди јудејскиот цар за неизбежните последици од евентуалниот бунт. И робовите исто така биле предупредени преку писма да не се залажуваат верувајќи дека нивното избавување е близу. „Нека не ве мамат вашите пророци, кои се меѓу вас и вашите гатачи,“ настојувал тој (Еремија 29,8). Во врска со ова бил спомнат планот

на Господа да го обнови Израел кога ќе се навршат седумдесетте години ропство претскажани од Неговите пророци.

Со колку нежно сочувство Бог го известил својот поробен народ за своите планови со Израел! Доколку лажните пророци ги наведат да очекуваат брзо избавување, тој знаел дека нивната положба во Вавилон би се влошила. Секој бунт или движење од нивна страна би поттикнало недоверба и строгост кај халдејските власти, што би довело до понатамошно ограничување на нивните слободи. А тоа би резултирало со страдања и маки. Господ сакал тие тивко да ѝ се покорат на својата лоша судбина и своето робување да го направат колку што е можно поподносливо; Неговиот совет за нив бил: „Правете куќи и живејте во нив, садете градини и јадете ги плодовите нивни; ... 442 Грижете се за доброто на градот, во кој ве преселив, и молете Му се на Бога за него; оти, ако му е нему добро, и вие ќе имате мир“ (Еремија 29,5-7).

Меѓу лажните учители во Вавилон имало и двајца мажи кои тврделе дека се свети, иако нивниот начин на живот бил недоличен. Еремија го осудил лошиот пат на овие луѓе и ги предупредил за опасноста во која се наоѓаат. Разлутени поради укорот, тие сакале да ѝ се спротивстават на работата на вистинскиот пророк, наведувајќи ги луѓето да ги омаловажуваат неговите зборови и да дејствуваат спротивно од Божиот совет да му се покорат на вавилонскиот цар. Господ преку Еремија посведочил дека овие лажни пророци ќе бидат предадени во рацете на Навуходоносора и погубени пред негови очи. Набргу потоа, ова предвидување било буквално исполнето.

До крајот на времето ќе се појавуваат луѓе кои ќе создаваат забуна и бунт меѓу оние кои тврдат дека се претставници на вистинскиот Бог. Лажните пророци ќе ги охрабруваат луѓето да гледаат на гревот како некоја безначајна работа. А кога ќе се покажат ужасните последици од лошите дела што ги правеле, тие ќе сакаат, колку што е можно, да го обвинат за своите потешкотии оној кој верно ги предупредувал, како што Евреите го обвиниле Еремија за својата несреќа. Но со истата сигурност со која зборовите на Јехова се исполнувале во старо време, така и денес ќе се потврди вистинитоста на Неговите пораки.

Од самиот почеток Еремија доследно го советуваат народот да се покори на вавилонците. Овој совет не ѝ бил даден само на Јуда, туку и на многу од околните народи. Во текот на првите 443 години од владеењето на Седекија, јудејскиот цар го посетиле пратеници од Едом, Моав, Тир и други народи, за да прашаат

кога, според негова проценка, ќе биде пригодно време за заеднички бунт и дали ќе им се придружи во борбата против вавилонскиот цар. Додека овие пратеници чекале одговор, Господ му рекол на Еремија: „Направи си јажиња и јарем, па стави ги околу вратот. И прати исто такви до идумејскиот цар, до царот на синовите Амонови, до тирскиот цар и до царот на Сидон, по пратеници, што дошле во Ерусалим кај Јудејскиот цар Седекија“ (Еремија 27,2.3).

На Еремија му било наложено да им посочи на пратениците да ги известат своите владетели дека Бог ги предал во рацете на Навуходоносора, вавилонскиот цар, и дека треба да „му служат нему и на синот негов и на внукот негов сè додека не дојде времето на земјата негова“ (Еремија 27,7).

Понатаму, пратениците биле упатени да ги известат своите владетели дека, доколку одбијат да му се покорат на вавилонскиот цар, ќе бидат казнети „со меч, со глад и со помор“ додека не бидат истребени. Тие особено требале да се одвратат од учењата на лажните пророци кои ги советуваат поинаку. „Не слушајте ги вашите пророци“, изјавил Господ, „и вашите бајачи, вашите јасновидци, вашите маѓепсници и вашите вражачи, кои велат: Нема да му служите на вавилонскиот цар. Затоа што тие ви пророкуваат лага, за да ве оддалечат од земјата ваша, па Јас да ве изгонам и вие да загинете. А оној народ, што ќе го подведе вратот свој под јаремот на вавилонскиот цар и ќе му служи, ќе го оставам во неговата земја, вели Господ, и тој ќе си ја обработува и ќе живее во неа“ (Еремија 27,8-11). Најблагата казна, која милостивиот Бог можел да ја искаже против овој толку непокорен народ, била покорноста кон вавилонската управа, но доколку се борат против оваа одлука за робување, ќе ја почувствуваат сета жестокост на Неговата казна.

Насобраните претставници на многу народи стоеле крајно стаписани кога Еремија, носејќи го јаремот на покорноста околу својот врат, им ја објавил Божјата волја.

И покрај решителниот отпор, Еремија цврсто се залагал за политика на покорност. Меѓу оние кои се осмелиле да го 445 отфрлат Господовиот совет се истакнувал Ананија, еден од лажните пророци против кои народот бил предупреден. Трудејќи се да ја освои наклоноста на царот и царскиот двор, тој го кренал својот глас во знак на протест, велејќи дека Бог нему му упатил зборови на охрабрување за Евреите. Тој рекол: „Вака вели Господ Саваот, Бог Израилев: ќе го скршам јаремот на вавилонскиот цар; по две години ќе ги вратам во ова

место сите садови од домот Господен, кои вавилонскиот цар Навуходоносор ги зеде одовде и ги однесе во Вавилон; и јудејскиот цар Јехонија, синот Јоакимов, и сите заробени Јудејци, што отидоа во Вавилон, ќе ги вратам на ова место, вели Господ; бидејќи ќе го скршам јаремот на вавилонскиот цар“ (Еремија 28,2-4).

Еремија сесрдно ги молел свештениците и народот привремено да му се покорат на вавилонскиот цар во периодот што Бог го одредил. Тој ги упатил Јудејците на пророштвата на Осија, Авакум, Софонија и други чиешто пораки на укор и предупредување биле слични со неговите. Ги потсетил на настаните кои се случиле како исполнување на пророштвата кои претскажувале казна за непокајаниот грев. Божјите казни во минатото се исполнувале со прецизна точност, онака како што биле откриени преку неговите гласници.

„Ако некој пророк претскажал мир,“ заклучил Еремија, „само тогаш тој бил признаван за пророк, навистина испратен од Господа, кога ќе се исполни зборот на тој пророк“ (Еремија 28,9). Доколку Израел одлучи да ризикува, идните настани на крајот ќе покажат кој е вистинскиот пророк.

Зборовите на Еремија, кои повикувале на покорност, го поттикнале Ананија да се осмели да ја побие вистинитоста на изнесената порака. Вадејќи го симболичкиот јарем од вратот на Еремија, Ананија го скршил, велејќи: „Вака вели Господ – ете, така ќе го уништам јаремот на вавилонскиот цар Навуходоносора по две години, откако ќе го извадам од вратот на сите народи.“

„Тогаш си отиде Еремија по својот пат“ (Еремија 28,11). А што друго би можел да стори, освен да се повлече од местото на конфликтот. Но на Еремија му била дадена уште една порака. „Оди и кажи му на Ананија“, бил повикан тој, „вака вели Господ: ти го скрши дрвениот јарем, но место него направи железен. Зашто така вели Господ Саваот, Бог Израилев: железен јарем ќе им ставам на вратот на сите овие народи, за да му работат на вавилонскиот цар Навуходоносора, и тие ќе му служат...“

„Па му рече пророкот Еремија на пророкот Ананија: слушај, Ананија, Господ не те пратил, и ти лажна надеж му даваш на овој народ. Затоа, вака вели Господ: еве, Јас Ќе те исфрлам од лицето на земјата; уште во текот на оваа година ќе умреш, бидејќи зборуваш против Господа. И умре пророкот Ананија во таа година во седмиот месец“ (Еремија 28,13-17).

Лажниот пророк го засилил неверувањето на народот во Еремија и во неговата порака. Тој злобно се прогласил себеси за Господов гласник, и како последица на тоа, се соочил со смрт. Еремија ја пророкувал смртта на Ананија во петтиот месец, а во седмиот месец неговите зборови се исполниле и ја докажале својата веродостојност.

447 Немирите, предизвикани од претскажувањата на лажните пророци, го довеле Седекија под сомнеж дека е предавник и само со брза и решителна акција од негова страна тој можел да продолжи да владее како вазал. Можноста за ваква акција била искористена набргу по враќањето на пратениците од Ерусалим кај околните народи, кога јудејскиот цар го испраќал Сераја, „главниот постелник“ на важна задача во Вавилон (Еремија 51,59). За време на својата посета на халдејскиот двор, Седекија го обновил својот завет на сојузништво со Навуходоносора.

Преку Даниел и останатите еврејски заложници, вавилонскиот монарх бил запознаен со силата и надмоќта на вистинскиот Бог; и кога Седекија уште еднаш свечено ветил дека ќе остане верен, Навуходоносор побарал од него да се заколне во тоа ветување во името на Господа, Бог на Израел. Да го почитувал ова обновување на својот завет, лојалноста на Седекија би имала длабоко влијание врз умот на мнозина што ги набљудувале оние кои тврделе дека му укажуваат чест на еврејскиот Бог и го почитуваат Неговото име.

Но царот на Јуда го загубил од вид своето скапоцено предимство да го прослави името на живиот Бог. За Седекија е запишано: „И Тој го вршеше она, што не беше угодно пред очите на Господа, својот Бог. Тој не се понизи пред пророкот Еремија, кој пророкуваше од Господовата уста, и се одметна од царот Навуходоносор, кој беше зел клетва од него во името Божјо, – се покажа тврдоглав и го ожесточи срцето свое до таму, што не се обрна кон Господа, Бога Израилев“ (2. Летописи 36,12,13).

448 Додека Еремија продолжил да го објавува своето сведоштво во јудината земја, меѓу заложниците во Вавилон бил подигнат пророкот Езекиел да ги предупредува и теши, но исто така и да го потврди Господовиот збор изречен преку Еремија. Во текот на преостанатите години од владеењето на Седекија, Езекиел многу јасно истакнувал колку е неразумно да веруваат во лажните предвидувања на оние кои им влевале надеж на заложниците дека скоро ќе се вратат во Ерусалим. Тој исто така бил упатен да ја претскаже, преку различни симболи и свечени пораки, опсадата и целосното уништување на Ерусалим.

Во шестата година од владеењето на Седекија, Господ во визија му открил на Езекиел некои од гнасотиите кои се практикувале во Ерусалим и пред портите од Господовиот дом, па дури и во внатрешниот двор. Ликови и цртани идоли, „секакви изобразени животни што се влечат, и гнасни животни, и секакви идоли, во домот Израилев, насликани по сидовите наоколу;“ сето тоа набрзина поминувало пред запрепастениот поглед на пророкот (Езекиел 8,10).

Оние кои требало да бидат духовни водачи на народот, „старешините на домот Израелов;“ седумдесетмина од нив, биле видени како кадат пред идолските кипови што биле внесени во тајни одаи во светиот трем на Господовиот храм. „Не нè гледа Господ;“ се залажувале Јудејците додека се впуштале во своите незнабожечки обичаи, „Господ ја остави земјата;“ говореле тие хулејќи на Бога (Езекиел 8,11.12).

Пророкот требал да види и „уште поголеми гадотии.“ Кај портата што водела од надворешниот кон внатрешниот трем му биле покажани „жени што го оплакуваа Тамуза“, а во „внатрешниот трем од Господовиот дом,... пред вратата на храмот Господов, меѓу тремот и жртвеникот, до дваесет и пет мажи стојат со грбот кон храмот Господов, а со лицето кон исток, и му се поклонуваа на сонцето кон исток“ (Езекиел 8,13-16). 449

И сега величественото Битие, кое го придружувало Езекиел низ сето ова запрепастувачко видение за расипаноста на високите места во Јудината земја, го запрашало пророкот: „Гледаш ли, сине човечки. Малку ли е тоа за домот Јудин, да вршат такви гадотии, какви што се вршат овде? Но тие и земјата ја наполнија со бесчестие, и двојно Ме разгневуваат, и, ете, тие принесуваат гранки под носевите свои. Затоа и Јас ќе почнам да дејствувам со јароста; окото Мое нема да зажали и нема да се смилува; па макар тие да викаат со силен глас на ушите Мои – нема да ги чујам“ (Езекиел 8,17.18).

Господ преку Еремија им објавил на безбожните луѓе кои се дрзнале да застанат пред народот во Негово име: „И пророкот и свештеникот се лицемерни; дури во домот Мој им најдов нечесност“ (Еремија 23,11). Во страшното обвинение против Јуда, кое е запишано во дневникот за завршните години од владеењето на Седекија, ваквото обесчестување на светилиштето се повторувало. „Па;“ изјавил светиот писател, „и сите началници над свештениците и над народот грешеа многу, следејќи ги сите гадотии на незнабошците, и го осквернуваа

домот на Господа, што Тој го беше осветил во Ерусалим“ (2. Летописи 36,14).

450 Денот на пропаста на Јудиното царство бргу приближувал. Господ не можел веќе да им влева надеж дека ќе ги запре најстрогите од своите казни. „Па зар вие ќе останете неказнети?“ прашува Тој, „Не, нема да останете неказнети“ (Еремија 25,29).

Дури и овие зборови биле примени со потсмев. „Многу денови ќе изминат и секое пророчко видение ќе исчезне,“ тврделе непокајаните. Но ваквото отфрлање на сигурната пророчка реч било остро укорено преку Езекиел. „Затоа кажи им – вака вели Господ – ќе ја уништам таа поговорка, и нема веќе тие да ја употребуваат таа поговорка во Израел; но, кажи им – блиски се деновите и извршувањето на секое пророчко видение. Оти нема веќе да остане попусто ни едно пророчко видение, и ни едно предвестување нема да биде лажно во домот на Израел. Зашто Јас, Господ, го зборувам ова; и зборот, кој Јас го кажувам ќе се исполни, и нема да биде одложен повеќе; во ваши денови, доме отстапнички, реков збор, и ќе го исполнам, вели Господ Бог.“

„И дојде слово Господово до мене,“ сведочи Езекиел, „Сине човечки, ете, домот израелски вели: пророчкото видение, што го виде тој, ќе се изврши по многу денови и тој пророкуваше за далечни времиња. Затоа кажи им: вака вели Господ Бог: ‘Ни еден Мој збор нема да биде одложен, но зборот, што ќе го кажам Јас, ќе се изврши,‘ вели Господ Бог“ (Езекиел 12,22-28).

Меѓу оние кои забрзано ја воделе нацијата кон нејзиното уништување, предводник бил Седекија, нивниот цар. Сосем отфрлајќи ги советите што Бог му ги давал преку пророците, заборавајќи го она што од благодарност му го должел на Навуходоносора, прекршувајќи го светиот завет на сојузништво даден во името на Господа, Израеловиот Бог, јудејскиот цар се побунил против пророците, против својот добротинител и против својот Бог. Во суетноста на сопствената мудрост, тој побарал помош од древниот непријател на напредокот на Израел: „прати свои пратеници во Египет за да му дадат коњи и многу луѓе.“

„Ќе успее ли тој?“ прашувал Господ за оној кој така ниско ја издал секоја света доверба. „Може ли да избега оној што прави така? Тој го нарушил сојузот и ќе успее ли? Жив сум Јас, вели Господ Бог. – Во пребивалиштето на царот, кој го постави за цар и кому му е дадена клетва, тој го презре и го наруши сојузот свој со него. Затоа тој ќе умре при него во Вавилон. Со големата сила и со многубројниот народ Фараонот нема да му помогне

во таа војна... Тој ја презре клетвата, за да го наруши сојузот, и ете ја подаде раката своја и го направи сето тоа; тој нема да успее“ (Езекиел 17,15-18).

На недостојниот и престапнички водач Израелов му дошол денот на конечната пресметка. „Симни ја од себе круната“, изјавил Господ, „и извади го венецот.“ Сè до денот кога сам Христос ќе го воспостави своето царство, на Јудеја нема повторно да ѝ биде дозволено да има свој цар. „Ќе го уништам, ќе го уништам, ќе го уништам,“ гласел божествениот указ за престолот на Давидовиот дом, „и нема веќе да го има, сè додека, не дојде Оној, кому тој Му припаѓа, и Нему ќе Му го дадам“ (Езекиел 21,25-27).

ОДВЕДЕНИ ВО ЗАРОБЕНИШТВО ВО ВАВИЛОН

Во деветтата година од владеењето на Седекија, „вавилонскиот цар Навуходоносор дојде со сета своја војска против Ерусалим“ за да изврши опсада над градот (2. Царевите 25,1). Јуда се нашла во безизлезна положба. „Еве, Јас сум против тебе,“ изјавил сам Господ преку Езекиел, „и секое тело ќе разбере дека Јас, Господ, сум го извлекол Мојот меч, од ножницата негова, и тој нема веќе да се врати... ќе замре секое срце и сите раце ќе малаксаат, и секој дух ќе се нажали, и сите колена ќе затреперат како вода.“ „Ќе го излеам врз тебе Моето негодување, ќе дувнам врз тебе со огнот на јароста Своја и ќе те предадам во рацете на луѓе свирепи, вешти во убивање“ (Езекиел 21,3.5-7.31).

Египќаните се обиделе да му помогнат на опколениот град; Халдејците, пак, со цел да ги задржат, за некое време ја напуштиле својата опсада на јудејскиот главен град. Во срцето на Седекија се разбудила надеж и тој испратил гласник кај Еремија, барајќи од него да се моли на Бога за еврејскиот народ.

Страшниот одговор на пророкот гласел дека Халдејците ќе се вратат и ќе го уништат градот. Пресудата била изречена; непокајаната нација не можела повеќе да ги запре божествените казни. „Не лажете се“, го предупредил Господ својот народ, „бездруго ќе си отидат Халдејците од нас – зашто нема да си отидат; дури и да бевте ја разбиле сета војска на Халдејците, кои војуваат против вас, и да останеа при вас само ранетите, тоа тогаш и тие би станале, секој од шаторот свој и би го изгореле овој град со оган“ (Еремија 37,9.10). Остатокот од Јуда требал да отиде во ропство, низ страдања да ја научи лекцијата што одбил да ја научи во многу поповолни околности. На оваа одлука на светиот Стражар не можело да се поднесе жалба.

Меѓу праведните, кои сè уште живееле во Ерусалим, на кои божествената намера им била откриена, имало и такви кои одлучиле да го тргнат светиот ковчег со камените плочи

на кои биле испишани десетте заповеди, за да не дојде во безбожничките раце. Тие го сториле тоа. Со плач и тага го ставиле светиот ковчег во пештера, каде што требал да биде скриен од народот на Јуда и Израел поради нивните гревови и никогаш повеќе да не им биде вратен. Тој свет ковчег е сè уште скриен и никогаш веќе не бил пронајден.

Многу години Еремија стоел пред народот како верен Божи сведок; а сега, кога осудениот град требал да падне во незнабожечки раце, сметал дека неговото дело е завршено. Наумил да замине, но го задржал синот на еден од лажните пророци, кој изјавил дека Еремија се подготвува да им се придружи на вавилонците бидејќи често пати ги повикувал Јудејците да им се покорат. Пророкот го негирал лажното обвинение, но сепак „кнезовите се разгневија на Еремија, го биеја и го затворија во темница“ (Еремија 37,15).

454

Надежта која се разбудила во срцата на кнезовите и на народот кога војската на Навуходоносор свртела кон југ да ги пресретне Египќаните, скоро била уништена. Зборот Господов гласел: „Еве, Јас сум против тебе фараоне, царе Египетски.“ Вдахновението изјавило: „И ќе познаат сите жители на Египет, дека Јас сум Господ, оти тие беа на домот Израилев потпорна трска.“ „Ќе ги зацврстам мишките на вавилонскиот цар, а мишките на фараонот ќе отпаднат; и ќе познаат, дека Јас сум Господ Бог, кога ќе му го дадам мечот Свој во раката на вавилонскиот цар, и тој ќе го потегне врз земјата египетска“ (Езекиел 29,3,6; 30,25).

Додека Јудините кнезови сè уште залудно очекувале помош од Египет, царот Седекија, исполнет со немир, размислувал за Божиот пророк фрлен во затворот. По многу денови, царот наредил да го доведат и тајно го прашал: „Нема ли слово од Господа?“ Еремија одговорил: „Има, и додаде: ќе бидеш предаден во рацете на вавилонскиот цар“

„Тогаш Еремија му рече на царот Седекија: ‘Што згрешив пред тебе, пред сите слуги твои и пред овој народ, па ме фрливте во темница? И каде се вашите пророци, кои ви пророкуваат, кажувајќи: вавилонскиот цар нема да дојде против вас и против оваа земја? А сега, чуј, господаре мој, услиши ја молбава моја пред лицето твое; не враќај ме во куќата на писарот Јонатан, за да не умрам таму““ (Еремија 37,17-20).

455

Како одговор на оваа молба „царот Седекија заповеда да го затворат Еремија во стражарницата, и да му даваат по едно парче леб од улицата на лебарите, сè додека не се заврши сиот леб во градот. И така остана Еремија во стражарницата“ (Еремија 37,21).

Царот не се осмелил јавно да покаже некаква верба во Еремија. Иако стравот го натерал потајно да побара информации од него, тој сепак бил премногу слаб за да се соочи со неodobрувањето на кнезовите и на народот, и не се потчинил на Божјата волја што му била објавена преку пророкот.

Од стражарницата на затворот, Еремија продолжил да советува покорност на вавилонската влада. Да се покаже отпор, значело да се оди во сигурна смрт. Господовата порака до Јуда била: „Оној, што ќе остане во овој град, ќе умре од меч, од глад и од помор; а оној, што ќе појде при Халдејците, ќе биде жив, и неговата душа ќе му биде замената место грабеж, и тој ќе остане жив. Така вели Господ – овој град бездруго ќе биде предаден во рацете на војската од вавилонскиот цар, и тој ќе го преземе“ (Еремија 38,2.3).

Конечно кнезовите, разгневени од постојаните совети на Еремија, кои биле во спротивност со нивната воспоставена политика на отпор, остро протестираше пред царот, тврдејќи дека пророкот е непријател на државата и дека неговите зборови ги заслабнале рацете на народот и му донеле несреќа; затоа тој требал да биде погубен.

Плашливиот цар знаел дека обвиненијата се лажни, но за да им се додвори на оние кои имале висока и влијателна положба во државата, тој се правел дека верува во нивните лаги и го предал Еремија во нивни раце да прават со него што ќе посакаат. Пророкот бил фрлен „во јамата на Малхија, синот царев, која беше во стражарницата... со јаже; во јамата немаше вода, туку само тиња; и Еремија падна во тињата“ (Еремија 38,6). Но Бог му подигнал пријатели, кои се застапиле кај царот за него и повторно го вратиле во стражарницата на затворот.

Уште еднаш царот насамо го повикал Еремија, молејќи го верно да ја прикаже Божјата намера со Ерусалим. Како одговор, Еремија изјавил: „Ако ти откријам, нема ли да ме предадеш на смрт, а ако те посоветувам, ти нема да ме послушаш. И му се заколна тајно царот Седекија на Еремија, велејќи: ‘Жив Господ, кој ни ја создаде душата, нема да те предадам на смрт и нема да те предадам во рацете на оние луѓе, што ја сакаат душата твоја““ (Еремија 38,15.16).

Сè уште постоела можност за царот да посака да ја послуша волјата на Јехова и на тој начин да ги ублажи со милост казните коишто сега се излевале над градот и над народот. „Ако отидеш пред кнезовите на вавилонскиот цар“, на царот му била дадена пораката, „душата ќе ти остане жива, и овој град нема да биде

изгорен со оган, и ти ќе бидеш жив, и домот твој; ако, пак, не појдеш при кнезовите на вавилонскиот цар, овој град ќе биде предаден во рацете на Халдејците, и тие со оган ќе го изгорат, а ти нема да побегнеш од рацете нивни“.

„Се плашам од Јудејците кои појдоа при Халдејците,“ одговори царот, „за да не ме предадат Халдејците во рацете нивни, па тие да се исмеат со мене.“ Но пророкот ветил: „Нема да те предадат; послушај го гласот Господов за ова, што ти го кажувам, па ќе ти биде добро, и жива ќе остане душата твоја“ (Еремија 38,17-20).

На овој начин, сè до последниот миг Бог покажувал подготвеност да им укаже милост на оние што ќе одберат да се покорат на Неговите барања. Доколку царот одбрал да послуша, животите на луѓето можеле да бидат поштедени, а градот спасен од уништување; но тој мислел дека отишол премногу далеку за да се врати назад. Се плашел од Евреите, се плашел од исмевање, се плашел за својот живот. По долги години бунтовништво против Бога, Седекија мислел дека е премногу понижувачки да му каже на својот народ: Го прифаќам словото Господово, изречено преку пророкот Еремија! Не се осмелувам да војувам против непријателот соочен со сите овие предупредувања.

Со солзи во очите, Еремија го преколнувал Седекија да се спаси себеси и својот народ. Загрижено го уверувал дека, ако не го послуша Божјиот совет, не ќе може да се извлече неказнето, а сè што поседува ќе падне во рацете на Вавилонците. Но, царот веќе тргнал во погрешна насока и не сакал да ги исправи своите стапки. Одлучил да го следи советот на лажните пророци и на луѓето кои всушност ги презирал, и кои ја исмевале неговата слабост толку лесно да им се покорува на нивните желби. Тој ја жртвувал благородната слобода на својата личност, својата мажественост и станал беден роб на јавното мислење. Тој немал никаква намера да стори зло, но немал ни смелост цврсто да застане на страна на правдата. Колку и да бил убеден во вредноста на советот добиен од Еремија, тој немал доволно морална сила да го послуша; и како последица на тоа, тој упорно продолжил да чекори по погрешниот пат.

Царот се покажал карактерно слаб и не сакал неговите дворјани и народот да дознаат дека се советува со Еремија – до тој степен неговата душа била исполнета со страв од луѓето. Доколку Седекија застанел цврсто и објавил дека верува во зборовите на пророкот, веќе напалу исполнети, суровото пус-

тошење можело да биде спречено! Тој требал да каже: Јас ќе Му се покорам на Господа, и ќе го спасам градот од целосно уништување. Не се осмелувам да ги занемарам Божјите наредби поради страв од луѓето или за да ја придобијам нивната наклоност! Јас ја сакам вистината, го мразам гревот, и затоа ќе го следам советот на Семоќниот Бог Израелов.

Тогаш луѓето ќе го почитувале неговиот храбар дух и оние кои се колебале меѓу верата и неверувањето, цврсто ќе застанале на страна на доброто. Смелоста и праведноста на ваквата одлука ќе разбудела кај неговите поданици восхит и лојалност. Тој ќе добие целосна поддршка и Јуда би била поштедена од неискажаниот ужас на помор, глад и оган.

Оваа слабост на Седекија била грев, за кој платил страшна цена. Непријателот се втурнал како лавина и го уништил градот. ⁴⁵⁹ Еврејската војска била поразена и натерана во бегство. Земјата била освоена. Седекија бил заробен, а неговите синови биле погубени пред негови очи. Царот бил одведен од Ерусалим во окови, со ископани очи, а по пристигнувањето во Вавилон, неговиот живот завршил бедно. Прекрасниот храм, кој повеќе од четири века бил круна на Сионската гора, не бил поштеден од Халдејците. „Го изгореа Божјиот дом, ги разурнаа сидовите на Ерусалим и сите негови дворци со оган ги изгореа; и сите негови скапоцености ги уништија“ (2. Летописи 36,19).

Во времето кога Навуходносор конечно го освоил Ерусалим, мнозина ги избегнале ужасите на долгата опсада само за да загинат од меч. Некои од оние кои сè уште биле живи, особено ⁴⁶⁰ првосвештеникот, државните службеници и кнезовите, биле одведени во Вавилон и таму погубени како предавници. Други биле одведени во ропство, да му служат на Навуходносора и на неговите синови „до зацарувањето на персискиот цар, ... за да се исполни зборот Господов, кажан преку устата на Еремија“ (2. Летописи 36,20,21).

За Еремија е запишано: „А за Еремија Навуходносор, царот вавилонски, му даде таква заповед на Навузардана, началникот на телохранителите“ земи го, грижи се за него, и не прави му ништо лошо, туку постапувај со него онака, како што ќе ти каже тој“ (Еремија 39,11,12).

Ослободен од затворот од страна на вавилонските офицери, пророкот одбрал да ја сподели својата судбина со малиот „остаток од Јудејците,“ оставен од Халдејците „да бидат лозари и земјоделци.“ Вавилонците го поставиле Годолија како нивни владетел. Поминале само неколку месеци пред новоназначениот

владетел да биде мачно убиен. Кутриот народ, кој претрпел толку многу неволји, конечно бил наговорен од своите водачи да побара засолниште во египетската земја. Еремија го кренал својот глас во протест против овој потег. „Не одете во Египет,“ го молел народот. „Но неговиот вдахновен совет не бил прифатен и „сиот остаток од Јудејците... мажи, жени, деца“, избегале во Египет. „Тие не го послушаа гласот на Господа, и стигнаа до Тафнис“ (Еремија 43,5-7).

Пророштвата за казната, изречени од Еремија против остатокот кој се побунил против Навуходоносора бегалки во Египет, биле измешани со ветувања дека, на оние што ќе се покаат за своите грешки и ќе бидат подготвени да се вратат, ќе им биде простено. Иако Господ нема да ги поштеди оние кои ги отфрлиле Неговите совети и се препуштиле на заводливите влијанија на египетското идолопоклонство, сепак ќе биде милостив кон останатите кои ќе се покажат верни и праведни. „Само малкумина оттргнати од мечот ќе се вратат од земјата египетска во јудејската“, изјавил пророкот, „а сите други Јудејци, што отидоа во земјата египетска, за да поживеат таму, ќе узнаат кој збор ќе се изврши: Мојот или нивниот“ (Еремија 44,28).

Жалењето на пророкот поради крајната изопаченост на оние кои требало да бидат духовна светлина на светот, неговото жалење над судбината на Сион и оние кои биле одведени во ропство во Вавилон се открива во книгата Плачот на Еремија, која Тој ја оставил како споменик на неразумноста од отфрлањето на советите на Јехова и прифаќањето на човечката мудрост. Среди урнатините Еремија сè уште можел да каже: „Поради милоста на Господа не загинавме наполно,“ а негова постојана молитва била: „Да ги испитаме и да ги истражиме патиштата свои и да се обрнеме кон Господа“ (Плачот на Еремија 3,22.40). Додека Јуда сè уште била царство меѓу народите, пророкот го прашувал својот Бог: „Зар наполно Ти го отфрли Јуда? Зар душата Твоја го замрази Сион?“ – и имал смелост да се моли: „Не отфрлај нè нас заради името Твое“ (Еремија 14,19.21). НепокOLEбливата вера на пророкот во вечната Божја намера да воведо ред во безредието и да им ги покаже на земските народи и пред сета вселена својата праведност и љубов, го навела со целосна доверба да се моли за оние кои сакаат да го отфрлат злото и да се вратат кон правдата.

Но сега Сион бил потполно уништен, а Божјиот народ во ропство. Преплавен од тага, пророкот извикал: „Како сам остана градот некогаш полн со народ! Стана како вдовица; некогаш

461

462

голем меѓу народите; кнезот над областите сега плаќа данок. Горко плаче ноќе, а солзите му паѓаат по образите. Од сите оние што го сакаа, сега нема никој да го утеша; сите негови пријатели го изневерија и му станаа непријатели!“

„Поради беда и ропство Јуда се пресели; се насели меѓу незнабошци, и не најде спокој; сите што го гонеа, го притеснија. Патиштата на Сион тагуваат, зашто нема кој да оди на празник; сите негови порти запустеа; свештениците воздивнуваат, девиците негови се нажалени, а самиот е беден! Непријателите негови станаа глава; на противниците негови им е добро, бидејќи Господ испрати врз него тага поради неговите бројни беззаконија; децата негови отидоа во ропство пред непријателот.“

„Како ја помрачи Господ во гневот свој ќерката Сионова! Од небесата ја симна славата Израилева и не се потсети за подножјето на нозете Свои во денот на Својот гнев! Господ ги сотре сите живеалишта на Јакова, не ги поштеди; ги разруши во јароста Своја сите тврдини на ќерката Јудина, ги кутна на земја, ги отфрли царството негово и кнезовите негови, како нечисти. Во жестокиот гнев Свој ги скрши сите рогови Израилеви, ја повлече десницата Своја од непријателот и се разгори против Јакова како огнен пламен, кој проголтнува сè наоколу; го затегна лакот Свој како непријател, ја управува десницата Своја како непријател и уби сè што е мило за очите: врз скинијата на ќерката Сионова ја излеа како оган јароста Своја.“

463

„Што да ти кажам и со што да те споредам, ќерко ерусалимска? Што да направам, за да те утешам, девојко, ќерко Сионова? Зашто раната твоја е како море голема; кој може да те исцели?“

„Спомни си, Господи, што нè снајде; милостиво погледај и види го исмевањето наше! Наследството наше мина на туѓинци, куќите наши – на луѓе од други племиња; останавме сираци, без татко; мајките наши се како вдовици... Татковците наши грешеа; нив ги нема веќе, а ние трпиме казна за нивното беззаконие. Робовите ни се господари, а нема кој да нè избави од рацете нивни...Поради тоа и копнее срцето наше; поради тоа и потемнеа очите наши.“

„Ти, Господи, остануваш вечно; престолот Твој е од род во род. Зошто наполно нè забораваш, нè оставаш долго време? Обрни нè кон Себе, Господи, и ние ќе се обрнеме; обнови ги деновите наши како во старо време“ (Плачот на Еремија 1,1-5; 2,1-4.13; 5,1-3.7.8.17.19-21).

СВЕТЛИНА ВО ТЕМНИНА

464

Мрачните години на уништување и смрт, кои го обележале крајот на Јудиното царство, би го довеле во очај и најхраброто срце доколку не биле пророчките охрабрувања на Божјите гласници. Преку Еремија во Ерусалим, преку Даниел на вавилонскиот двор, преку Езекиел на бреговите на Хевар, милостивиот Господ јасно ја објавил својата вечна намера и дал докази дека е подготвен за својот избран народ да ги исполни ветувањата запишани во Мојсеевите книги. Она што рекол дека ќе го направи за оние кои ќе Му бидат верни, навистина ќе го оствари. „Словото на живиот Бог... живее и пребива во сите векови“ (1. Петрово 1,23).

Во деновите кога талкале низ пустината, Господ обилно се погрижил Неговите деца да се сеќаваат на зборовите од Неговиот закон. По населувањето во Ханан, божествените уредби морало секојдневно да се повторуваат во секој дом и да бидат јасно испишани на довратниците и на портите како и на спомен-плочите. Требале да бидат проследени со музика и песни од младите и старите. Свештениците требале да поучуваат за овие свети уредби на јавните собири, а владетелите на земјата од нив да направат предмет на своето секојдневно проучување. „Поучувај се од неа дење и ноќе;“ му заповедал Господ на Исус Навин за книгата на законот, „за да разбереш како ќе го извршуваш сè она, што е напишано во неа; зашто тогаш ти ќе имаш успех во патиштата твои и умно ќе постапуваш“ (Исус Навин 1,8).

Исус Навин го поучувал целиот Израел за Мојсеевите книги. „Од сè она, што Мојсеј му беше заповедал на Исуса, немаше ни збор, што Исус не го прочита пред целото израелско собрание, пред мажите и жените и децата и придојдените, што се најдоа меѓу нив“ (Исус Навин 8,35). Ова било во согласност со изразената наредба на Јехова, која барала јавно повторување на збо-

ровите од книгата на Законот секоја седма година, за време на празникот Сеници. „Собери го народот, мажите, жените, децата и придојдените свои, што се наоѓаат во градовите ваши“, биле упатени духовните водачи на Израел, „за да чујат и да се научат да се плашат од Господа, вашиот Бог, и да пазат да ги исполнуваат сите заповеди од овој закон; и синовите нивни, кои не го знаат тоа, ќе чујат и ќе се научат да се плашат од Господа, вашиот Бог, преку сите денови, додека живеете во земјата, за која ќе го минете Јордан, за да ја наследите“ (5. Мојсејева 31,12,13).

Кога овој совет би бил послушан низ вековите што следеле, колку поинаква би била историјата на Израел! Само тогаш кога во срцата на народот се негувала почит кон Божјата Света Реч, тој можел да се надева дека ќе ја исполни божествената намера. Почитта кон Божјиот закон му влевала сила на Израел за време на владеењето на Давида и првите години од владеењето на Соломона. Токму верата во живата Реч овозможила да се оствари реформата во времето на Илија и Јосија. И преку истата таа Реч на вистината – највредното наследство на Израел – Еремија во своите напори повикувал на реформа. Каде и да служел, тој ги пресретнувал луѓето со искрена молба: „Чујте ги зборовите на овој завет!“ зборови кои требало да им помогнат целосно да го разберат Божјиот план – знаењето за спасоносната вистина да им го пренесат на сите народи (Еремија 11,2).

Во завршните години од отпадништвото на Јуда овие предупредувања на пророците немале големо влијание, а кога халдејската војска дошла по трет и последен пат да го опколи Ерусалим, надежта исчезнала од секое срце. Еремија предвидел целосно уништување; и поради неговото инсистирање да се предадат, тој конечно бил фрлен во затвор. Но, Бог не го оставил верниот остаток, кој сè уште бил во градот, безнадежно да очајува. Уште во времето кога Еремија бил под строг надзор од страна на оние кои ги отфрлале неговите пораки, тој добивал нови откровенија за Божјата подготвеност да прости и спаси – неисцрпен извор на утеха за Божјата црква од тогаш, па сè до денес.

Цврсто држејќи се за Божјите ветувања, Еремија, преку одиграна приказна, ја илустрирал пред жителите на осудениот град својата силна верба во конечното остварување на Божјиот план за Неговиот народ. Во присуство на сведоци и со грижливо почитување на сите неопходни законски норми, тој за седумнаесет сикли сребро купил една нива во блиското селото Анатот.

Од човечка гледна точка, купувањето земја на територија која веќе била под контрола на Вавилонците, би делувало како неразумно дело. Самиот пророк го претскажувал уништувањето на Ерусалим, опустошувањето на Јуда и конечниот пад на царството. Тој пророкувал долг период на робување во далечниот Вавилон. Веќе навлезен во години, тој не можел да се надева дека некогаш ќе има лична корист од оваа зделка. Сепак, неговото проучување на пророштвата, запишани во Светото Писмо, во неговото срце создале цврсто убедување дека Господ планира на своите поробени деца да им го врати нивниот стар имот во Ветената земја. Со окоото на верата Еремија видел како прогонетите, откако ќе истече времето на неволја, се враќаат и повторно ја заземаат земјата на нивните татковци. Преку купениот имот во Анатот, тој сакал да стори сè што може за да ја разбуди кај другите истата онаа надеж која влеала толку голема утеха во неговото срце.

Потпишувајќи го договорот за купопродажба и обезбедувајќи потписи од сведоци, Еремија му рекол на својот помошник Варух: „Земјата оваа книга, договорите за купопродавање, која е потпечатена и оваа отворена книга, и стави ги во глинен сад, за да останат таму долго време. Оти, така вели Господ Саваот, Бог Израилев: во оваа земја пак ќе се купуваат куќи, ниви и лозја“ (Еремија 32,14.15).

Изгледите на Јуда биле толку обесхрабрувачки во времето на оваа чудна зделка, што веднаш по завршувањето на деталите околу купопродажбата и зачувувањето на документите верата на Еремија, иако непоколеблива, сега била остро искушана. Дали тој, во својот напор да ги охрабри Јудејците, отишол предалеку? Во својата желба да разбуди доверба во Божјата реч, дали поставил темели за лажна надеж? Оние кои влегле во заветна заедница со Бога, веќе одамна ги презреле делата сторени во нивна полза. Можат ли ветувањата за избраниот народ некогаш да се исполнат во потполност?

Смутен во духот, свиен од жалост над маките на оние кои одбиле да се покаат за своите гревови, пророкот запекал кон Бога за поголемо просветлување во врска со божествениот план со човештвото.

„О Господи Боже!“ – молел тој, „Ти ги создаде небото и земјата со силата Твоја голема и со подигната мишка; за Тебе не постои ништо премногу тешко; Ти покажуваш милост на илјадници и за гревовите на татковците нивни им отплаќаш на децата нивни по нив; Боже Велики, Силни, кому името му

е Господ Саваот, Голем во замисли и Силен според делата, чии очи се отворени врз сите патишта на синовите човечки, за да отплатува секому според патиштата негови и според плодовите на делата негови; Кој изврши чудеса и покажа знаци во земјата египетска, а извршувааш и до денес во Израел и меѓу сите луѓе, и Си создаде име, како во оној ден, па го изведе Твојот народ Израел од земјата Египетска со знаци и чудеса, со силна рака и крената мишка и со големи стравотии. И им ја даде оваа земја, која со клетва им ја беше ветил на татковците нивни, дека ќе им ја дадеш, земја, каде што тече мед и млеко. Тие влегоа и ја зазедоа, но не го слушаа гласот Твој и не оеа по законот Твој, не вршеа ништо од она што им беше заповедал да прават, па заради тоа Ти го испрати врз нив сево ова зло“ (Еремија 32,17-23).

Војската на Навуходоносор само што не ги зазела Сионските сидини. Илјадници гинеле во последната очајничка одбрана на градот. Мнозина умреле од глад и болести. Судбината на Ерусалим веќе била запечатена. Кулите, кои непријателот ги изградил во текот на опсадата, веќе ги надвишувале градските сидини. „Ете, насипите,“ ја продолжил пророкот својата молитва до Бога, „дојдоа до градот за да го преземат; и градот ќе падне во рацете на Халдејците кои се нафрлаат врз него со меч, глад, и помор; сè што рече Ти, се исполнува, и еве, Ти го гледаш тоа. Ти, Господи Боже, ми рече: купи си нива за сребро и повикај сведоци тогаш кога градот се предава во рацете на Халдејците“ (Еремија 32,24,25).

На молитвата на пророкот било милостиво одговорено. „И би слово Господово до Еремија“ во тој неволен час, кога верата на гласникот на вистината била искушана како со оган. „Еве, Јас сум Господ, Бог на секоја плот; има ли нешто, што е премногу тешко за Мене?“ (Еремија 32,26,27). Градот наскоро требал да падне во рацете на Халдејците; неговите порти и градби требале да бидат запалени и изгорени; но, и покрај тоа што уништувањето било целосно, а жителите на Ерусалим требале да бидат одведени во ропство, непроменливата цел на Јехова за Израел допрва требала да се исполни. Во одговор на молитвата на Својот слуга, Господ им порачал на оние врз кои надоаѓале Божјите казни:

„Еве, Јас ќе ги собирам од сите страни, во кои бев ги расеал во гневот Свој, во јароста Своја и во големото негодување, па ќе ги вратам на ова место и ќе им дозволам да живеат спокојно. Тие ќе бидат Мој народ, и Јас ќе им бидам Бог. И ќе им дадам едно срце и еден пат, за да се бојат од Мене во текот на сите дни

од животот нивни, за нивно добро и за добро на децата нивни по нив. Па ќе склучам со нив вечен завет, според кој нема да се одвратам од нив и ќе им правам добрини, и ќе вложам во срцата нивни страв од Мене, за да не отстапуваат од Мене. И ќе се радувам за нив, правејќи им добро, и ќе ги населаам цврсто на оваа земја – со сето Свое срце и со сета Своја душа.“

„Зашто така вели Господ: како што го испратив ова големо зло врз оној народ, така ќе испратам врз нив секакво добро што го изреков за нив. И тие ќе купуваат ниви во оваа земја, за која велат: - тоа е пустина, без луѓе, без добиток, предадена во рацете на Халдејците; ќе купуваат ниви за сребро, ќе потпишуваат купопродажни книги, ќе ги потпечатуваат и ќе повикуваат сведоци – во земјата на Венијамина, во ерусалимската околина и во градовите на Јуда, во планинските градови, во градовите на полето и во јужните градови; бидејќи ќе ги вратам заробените нивни, вели Господ“ (Еремија 32,37-44).

Како потврда во овие уверувања за избавување и обнова, „и втор пат дојде словото Господово до Еремија, додека тој беше сè уште затворен во стражарницата, велејќи: ‘Вака зборува Господ, кој ја создаде земјата, ја вообличи и ја зацврсти - ко-
му името му е Господ: повикај Ме, и ќе ти одговорам и ќе ти покажам големи и недостижни нешта за кои не знаеш ништо. Зашто вака вели Господ, Израилевиот Бог, за куќите на овој град и за куќите на јудејските цареви, кои се разурнати заради насипи и меч; ... Ете, Јас ќе ги исцелаам и здравје ќе им дадам, ќе ги исцелаам и ќе им пружам изобилство на мир и вистина. Ќе ги вратам заробените на Јуда и заробените на Израел и ќе ги подигнам како порано. Ќе ги очистам од секое нивно беззаконие, со кое згрешија пред Мене, и ќе им ги простам сите нивни гревови ... и Ерусалим ќе Ми биде радост, за фалба и за чест пред сите народи на светот, кои ќе чујат за сето добро што ќе им го направам: ќе се восхитуваат и ќе се чудат на сета онаа среќа во мирот, што ќе им ја дадам‘.“

„Господ зборува вака: ‘На ова место за кое што велите дека е пустина без човек и без животинче – во јудејските градови и по запуштените ерусалимски улици пак ќе се разнесуваат извици на радост, извици на младоженецот и на невестата... воскликнувањата на оние кои што ќе велат: Славете го Господа на воинствата, зашто Господ е благ, затоа што Неговата милост пребива вечно: и воскликнувањата на оние кои ќе принесуваат жртви благодарници во Господовиот дом. Зашто Јас ќе ги вратам

заробените од оваа земја во нивната поранешна состојба, вели Господ:“

474 „Така вели Господ: ‘Повторно на ова место, кое е пусто без човек и без животинче, и во сите негови градови пак ќе има живеалишта на пастири, кои ќе ги одмараат своите стада. Во планинските градови, во градовите на полето и во јужните градови, и во земјата на Венијамина, и во ерусалимските предградја, и во градовите Јудини пак ќе врват стада под раката на оној што ќе ги пребројува’, вели Господ.“

„Ете, доаѓаат денови, вели Господ, кога ќе го исполнам добротото ветување што им го дадов на Израеловиот дом и на домот Јудин“ (Еремија 33,1-14).

Така била охрабрена Божјата црква во еден од најмрачните периоди на својата долга борба со силите на темнината. Се чинело како сатаната да триумфирал во своите напори да го уништи Израел, меѓутоа Господ бил посилен од моменталните околности, така што во годините што следеле му дал можности на Својот народ да го надомести она што го загубил во минатото. Неговата порака до Црквата гласела:

„Не бој се Јакове, слуго Мој; не плаши се, О Израеле: зашто еве, ќе те спасам од далеку, и твоето потомство од земјата на нивното заробеништво; и Јаков ќе се врати, ќе живее спокојно и мирно и никој нема да го заплашува. Оти Јас сум со тебе, вели Господ – за да те избавувам.“ „Јас ќе те исцелам и раните твои ќе ги излечам“ (Еремија 30,10.11.17).

475 Во тој радосен ден на обновата, поделените племиња на Израел ќе се соединат во еден народ и ќе го признаат Господа како владетел над „сите семејства во Израел.“ „Тие ќе бидат Мој народ,“ објавил Бог. „Воскликнувајте му од радост на Јакова, поздравете го бурно првенецот на народите; разгласувајте, славете и кажувајте: ‘О Господе, спаси го Твојот народ, остатокот на Израел. Ете, Јас ќе ги доведам од северната земја и ќе ги собирам од земните краишта, и слеп и хром;’ ... тие тргнаа со плачење и со молитви ќе ги доведам назад; ќе ги поведем покрај потоци со води, по рамен пат по кој нема да се сопнуваат: зашто Јас сум му Татко на Израел, и Ефрем е Мојот првороден“ (Еремија 31,1.7-9)

Понижени пред другите народи, оние кои некогаш небото ги возвишило над народите на земјата, морале во прогонство да ја научат лекцијата за послушноста, толку неопходна за нивната идна среќа. Сè додека не ја научат таа лекција, Бог не можел да стори за нив ништо од она што Тој посакувал да

го направи. „Ќе те казнам по мерка, но неказнет нема да те оставам“ (Еремија 30,11), изјавил Бог, објаснувајќи им ја својата намера да ги казни заради нивното духовно добро. Меѓутоа, Тој не сакал засекогаш да ги отфрли оние кои што биле предмет на Неговата нежна љубов. Пред сите народи на земјата Бог ќе покаже дека Неговиот план е и најочигледниот пораз да го претвори во победа, да спаси а не да уништи. На пророкот му била доверена пораката:

„Оној што го распрсна Израел ќе го собере и ќе го пази како што го прави тоа пастирот со своето стадо. Затоа што Господ го откупи Јакова и ќе го избави од раката на оној којшто беше посилен од него. И, ќе дојдат и ќе пеат на сионските височини, ќе се стрчаат кон добрата Господови, кон пченицата, виното и маслото, кон јагнињата и телињата, и душата нивна ќе им биде градина напоена со вода и веќе нема никогаш да тагуваат воопшто ... и тагата нивна ќе ја претворам во радост, и ќе ги 476 утешам, и ќе ги зарадувам по нивната болка. И ќе ја нахранам душата на свештениците со мрсно, и Мојот народ ќе се насити со Мојата добрината, вели Господ.

Така вели Господ Саваот, Бог Израилев: ‘Во иднина, кога ќе ги вратам робовите нивни, тие по земјата на Јуда и во неговите градови ќе го кажуваат овој збор: Господ нека те благослови, живеалиште на правда, горо на светоста. И ќе се насели во неа Јуда и во сите негови градови заедно, земјоделците и оние кои што одат по стадата. Бидејќи Јас ќе ја напојам изморената душа и ќе ја наситам секоја малаксана душа’.

Ете, настапуваат дни, вели Господ, и ќе склучам со домот Израилев и со домот на Јуда нов завет. Не онаков завет, каков што склучив со татковците нивни во денот, кога ги фатив за раце, за да ги изведам од египетската земја; тој завет тие го нарушија, иако Јас им бев нивни сопруг, вели Господ. Но еве го заветот, што ќе го склучам со домот Израилев; по оние дни, вели Господ: ќе го вложам Мојот закон во утробата нивна, и ќе го напишам ви нивните срца и Јас ќе им бидам Бог, а тие ќе бидат Мој народ. И нема повеќе да се поучуваат еден со друг, и секој човек својот брат, и да зборуваат познајте го Господа, оти сите тие, од мал до најголем, ќе ме познаваат, вели Господ, бидејќи ќе им ги простам беззаконијата нивни, и за гревовите нивни нема веќе да си спомнувам“ (Еремија 31,10-14.23-25.31-35).

V ДЕЛ

477

ВО ЗЕМЈАТА НА НЕЗНАБОШЦИТЕ

*„Зашиѡ вие сѡе Ми сведоци, слово е Госѡодово,
'и Мои слугѡи кои ѡи избрав'.“*

Исаија 43,10

НА ВАВИЛОНСКИОТ ДВОР

479

*(Оваа глава се темели на текстови во Книгата на пророк
Даниел 1. глава)*

Меѓу Израеловите синови одведени во Вавилон на почетокот од седумдесетгодишното робување, имало христијани патриоти – луѓе кои во поглед на начелата биле цврсти како челик, кои не дозволувале себичноста да ги изопачи и на кои Божјата слава им била поважна од сè. Во земјата во која робувале, тие луѓе требало да придонесат за остварување на Божјата намера – да им сведочат на незнабожечките народи за благословите кои доаѓаат преку познавањето на Господа. Одредени да бидат Негови претставници, никогаш не смееле да прават компромиси со идолопоклониците, а верата и репутацијата – следбеници на живиот Бог, требало да претставува нивна најголема чест. А тие така и правеле. Во добро и во зло го прославувале Бога и Бог ги прославувал нив.

Тоа што Господовите поклоници паднале под вавилонско ропство а садовите од Божјиот дом преместени во храмот на вавилонските богови, победниците самобендисано го наведувале како доказ дека нивната вера и обичаи се подобри од религијата и обичаите на Евреите. Меѓутоа, токму преку понижувањата на кои Израелците биле изложени поради одвојувањето од Него, Господ му пружил на Вавилон доказ за својата надмоќ, за светоста на своите заповеди и сигурните плодови на послушноста. Ова сведоштво можело да биде дадено единствено на овој начин, и тоа преку оние кои Му останале верни.

Меѓу оние што му останале верни на Господа се наоѓале Даниел и неговите тројца другари – блескави примери за тоа какви можат да станат луѓето кога ќе се соединат со Бога, кој е полн со мудрост и сила. Од своите скромни еврејски домови, овие млади, со царско потекло, биле доведени во еден од највеличествените градови и на дворот на најголемиот светски вла-

детел. Навуходоносор „му нареди на Асфеназа, старешината на своите придворници да доведе од синовите Израелеви неколку момчиња од царски или од благороднички род: нека бидат без недостатоци, убави, вешти во секоја мудрост, добро поучени и бистри, достоини да стојат во царскиот дворец...“

„Меѓу нив беа Јудејците: Даниел, Ананиј, Мисаил и Азариј.“ Кога согледал дека тие младичи покажуваат исклучителни способности, Навуходоносор решил да бидат обучени и да заземат значајни положби во неговото царство. За да бидат целосно оспособени за нивното животно дело, одредил да го научат халдејскиот јазик и во текот на стекнувањето на образованието да ги уживаат привилегиите што ги имале само кнезовите на царството.

481 Даниел и неговите другари добиле и нови имиња според халдејските божества. Родителите, Евреи, им придавале големо значење на имињата што им ги давале на своите деца. Често пати тие имиња означувале црти на карактерот кои родителите посакувале да се развијат кај нивното дете. Старешината, кој се грижел за заробените младичи, „на Даниела му најде име Валтазар, на Ананија Седрах, на Мисаила Мисах, а на Азарија Авденаго.“

Царот не ги присилувал младите Евреи да се откажат од својата вера и да го прифатат идолопоклонството, но се надевал дека тоа ќе го оствари постепено. Давајќи им имиња што потсетувале на идолопоклонство, доведувајќи ги секој ден во близок допир со идолопоклоничките обичаи и ставајќи ги под влијание на заводливите обреди на незнабожечката служба, се надевал дека ќе ги наведе да ја отфрлат верата на својот народ и да се приклучат на идолопоклонството на Вавилонците.

Нивниот карактер бил ставен на проверка уште на самиот почеток на нивниот животен пат. Било одлучено да јадат храна и да пијат вино од царевата трпеза. Царот на тој начин имал намера да им даде доказ за својата наклонетост и грижа за нивното добро. Меѓутоа, дел од храната на царевата трпеза била жртвувана на идоли, и затоа ја сметале за идолопоклоничка. Оној кој би зел таква храна, им оддавал почит на вавилонските богови. Верноста кон Господа им забранувала на Даниела и на неговите другари така да постапуваат. Дури и само да се правеле дека јадат од храната и пијат од виното, ќе значело дека се откажале од својата вера. Со тоа би се вбројале во редовите на многубошците и би го прекршиле Божјиот закон.

Освен тоа, тие не се осмелувале својот телесен, душевен и 482 духовен развој да го изложат на опасното влијание на раскошот и распинштвото. Тие биле запознаени со случајот на Надав и Авијуд, за чија неумереност и нејзини последици говорат Мојсеевите книги; и знаеле дека употребата на вино штетно би влијаела врз нивните телесни и душевни сили.

Даниел и неговите другари биле воспитувани од своите родители на строга умереност. Биле поучени дека се одговорни пред Бога да бдеат над своите способности и дека никогаш не треба да ги слабеат или рушат своите сили. Таквото домашно воспитување на Даниел и неговите другари им послужило како заштита од изопачените влијанија кои владееле на вавилонскиот двор. Тие во тој изопачен и раскошен дворец биле изложени на силни искушенија, но останале неизвалкани. Никаква сила, никакво влијание не можело да ги одвои од начелата кои ги прифатиле во раното детство, проучувајќи ја Речта и Божјите дела.

Да го сакал тоа, Даниел можел да најде навидум уверливи изговори да ги напушти своите навикни на строга умереност. Можел да каже оти за него, со оглед на тоа дека зависи од царевата милост и дека е под негова власт, нема друг пат освен да ја јаде храната од царевата трпеза и да го пие неговото вино, бидејќи, ако се придржува кон божественото учење, ќе го навреди царот и веројатно ќе ја изгуби својата положба и животот. Кога би ја прекршил Господовата заповед, би ја сочувал наклоноста на царот и би си обезбедил себеси предност за интелектуален развој и изгледи за завидна световна кариера.

Но, Даниел не се колебал. Божјата наклоност му била 483 подрагоцен од наклоноста на најмоќниот земски владетел, па и од самиот живот. Решил да остане цврст во својата верност, без оглед на последиците. Тој „одлучи во срцето свое да не се осквернува со јадењето на царот и со виното кое тој го пиеше.“ И во својата одлука бил поддржан од неговите тројца придружници.

При донесувањето на оваа одлука, еврејските младици не постапиле самоуверено, туку цврсто се надевале во Бога. Тие немале намера да бидат необични, но попрво би биле и тоа, отколку да му нанесат срам на Бога. Да му попуштеле на злото во таа пригода, под притисок на околностите, отстапувањето од начелата би го ослабело нивното чувство за правичност и одвратност кон злото. Првиот лош чекор би водел кон втор, и на тој начин нивната врска со небото би била прекината а искушението би ги совладало.

„Господ му даде на Даниела та најде благонаклоност и милост кај старешината на дворјаните,“ и неговата молба да не се оскверни била примена со почитување. Но старешината сепак се двоумел да им излезе во пресрет. Тој му објаснил на Даниела: „Се плашам од својот господар, царот, кој лично ја определи храната и пиењето; ако ги види вашите лица послаби, отколку што се кај момчињата, вашите врсници, вие ќе го доведете во опасност мојот живот пред царот.“

484 Даниел тогаш му се обратил на Амелсара, службеник посебно задолжен да се грижи за младите Евреи, молејќи го да им дозволи да не јадат месо и не пијат вино од царевата трпеза. Побарал да ги прегледа по десет дена, и за тоа време тие да добиваат едноставна храна, додека нивните врсници јадат од царската трпеза.

И покрај тоа што стравувал дека може да го навлече врз себе царевото негодување ако ја исполни таа молба, Амелсар сепак се согласил, и Даниел знаел дека неговото тврдење ќе се покаже точно. По десетдневниот тест, резултатот го отстранил стравувањето на старешината. „Лицата нивни изгледаа поубави, а и телесно беа пополни од сите оние момчиња, што се хранеа со царските јадења.“ Со својот изглед овие момчиња очигледно отскокнувале од своите врсници. Затоа на Даниела и на неговите другари им било дозволено да продолжат со својата едноставна исхрана за време на целото нивно школување.

Три години овие млади Евреи учеле да се здобијат со „знаењето и јазикот Халдејски.“ За тоа време тие цврсто се држеле за верноста кон Бога и постојано се потпирале на Неговата сила. Навиките на самооткажување се придружиле на ревноста, работливоста и истрајноста. Тие не дошле на царскиот двор поради некаква гордост или славољубие, ниту за тоа се најдат во друштво на оние што не Го познаваат ниту се бојат од Бога; тие биле пленици во една странска земја, таму поставени од Бескрајната Мудрост. Одвоени од домашното влијание и посветеното друштво, се стремеле совесно да ја извршуваат својата должност и да служат за чест на својот поробен народ и за слава на Оној кому му служат.

485 Господ со одобрување ја следел решителноста и самооткажувањето на младите Евреи како и чистотата на нивните мотиви, и Неговиот благослов ги следел. Тој им дал „знаење и разбирање на секаква книга и мудрост, а на Даниел му подари уште да толкува и секакви виденија и соништа.“ Било исполнето ветувањето: „Ќе ги прославам оние, кои Мене Ме

прославуваат“ (1. Самоилова 2,30). Бидејќи Даниел се потпираше на Бога со непоколеблива доверба, врз него се спуштил духот на пророчката сила. Додека од луѓето примал упатства во поглед на должностите на дворот, Бог го учел како да ги чита тајните на иднината и за идните поколенија да ги запишува преку симболи и знаци настаните што ќе се одиграат на земјата од негово време па сè до крајот на светот.

Кога настапил моментот момчињата што се школувале да бидат подложени на проверка, и Евреите заедно со останатите кандидати ги полагале испитите за служба во царството. Но „од сите момчиња не се најде ниту едно како што беа Даниел, Ананија, Мисаил и Азарија.“ Нивната остроумност, обемот на знаење, одбраниот и течен начин на изразување сведочеле за неспоредливата сила и живост на нивните ментални сили. „И во сè, за што се бараше мудрост и разбирање, и за што и да ги прашаше царот, ги најде за десетпати подобри од сите гатачи и гледачи, колку што ги имаше во целото негово царство“; „и потоа тие почнаа да служат пред царот“.

На вавилонскиот двор биле собрани претставници од сите земји – луѓе со најголеми способности, богато надарени со природни таленти, со најшироко образование кое светот може да го даде. Меѓутоа, меѓу сите нив, никој не им бил рамен на еврејските момчиња. Според телесната сила и убавина, по свежината на умот и образованието им немало соперник. Висок стас, сигурен чекор, ведро лице, непоматени сетила, свеж здив – сите тие биле докази за добри навики и знак за благородност, со кои природата ги наградува оние кои се покоруваат на нејзините закони.

Во стекнувањето на вавилонските мудрости Даниел и неговите другари имале многу поголем успех од своите врсници, и тоа не било случајно. Тие стекнале знаење со верна употреба на сопствените сили, под водство на Светиот Дух. Одржувале врска со Изворот на мудроста, а познавањето на Бога било темел на нивното образование. Со вера се молеле за мудрост и живееле во согласност со своите молитви. Во секоја прилика постапувале така што Бог можел да ги благослови. Го одбегнувале она што можело да ги ослабе нивните сили и ја користеле секоја можност да стекнат знаење од сите области на науката. Се придржувале до сите животни прописи што им ја обезбедиле силата на разумот и тежнеле да стекнат знаење со една цел - да го прослават Бога. Тие сфатиле дека мора да имаат бистар ум, да го усовршуваат својот христијански ка-

рактер и да бидат претставници на вистинската вера за да можат да се одржат среде лажните незнабожечки религии. Лично Бог бил нивен учител. Молејќи се непрекинато, учејќи совесно, и одржувајќи врска со Невидливиот, тие чекореле со Бога исто како Енох.

Вистинскиот успех во секоја работа не е последица на случајност, среќни околности или судбина, туку дело на Божјето провидение, награда за верност и промисленост, за доблест и истрајност. Префинетите особини на разумот и високите морални својства не се резултат на случајност. Бог дава можности – успехот зависи од начинот на кој тие можности ги користиме.

Иако Бог влијаел врз Даниела и неговите придружници „да сакаат и да постапуваат како што Му е угодно“ (Филипјаните 487 2,13), тие и самите работеле на сопственото спасение. Тука се открива дејството на божественото начело на соработка, без кое не може да се постигне каков било успех. Човечките напори нема да бидат од полза без божествената сила; а без човечкиот труд божествените напори кај мнозина нема да имаат никакво дејство. За да ја примиме Божјата благодат, мораме да сториме сè што можеме од наша страна. Неговата благодат е дадена да дејствува во нас да сакаме и да чиниме, но никогаш како замена за нашите лични напори.

Како што Господ соработувал со Даниела и неговите другари, Тој ќе соработува и со сите оние кои се трудат да ја извршуваат Неговата волја. Со својот Дух Бог ќе ја зајакне секоја искрена намера, секоја благородна одлука. Оние кои чекорат по патеката на послушноста наидуваат на многу пречки. Силните подмолни влијанија на сатаната можат незабележливо да ги врзат за овој свет, но Господ е во состојба да го отстрани сè она што оди на штета на Неговите одбраници. Со Негова сила тие можат да го совладаат секое искушение, да ја победат секоја потешкотија.

Бог ги довел Даниела и неговите другари во контакт со големците на Вавилон за да бидат претставници на Неговиот карактер среде еден идолопоклонички народ. Како тие се оспособиле да заземат положба со толку висока доверба и почест? Целиот нивен живот бил обележан со верност во малите работи. Тие го почитувале Бога во вршењето на малите должности како и при носењето на најголеми одговорности.

Како што го повикал Даниела да сведочи за Него во Вавилон, така Бог нè повикува и нас да бидеме Негови сведоци во денешниот свет. Тој сака да им ги откриваме на луѓето начелата

на Неговото царство како во најмалите така и во најсериозните животни потфати. Мнозина чекаат да им се довери некое големо дело, додека секојдневно ја пропуштаат можноста да покажат верност кон Бога сердно извршувајќи ги малите должности. И додека чекаат на некое големо дело, каде што би се истакнале нивните посебни способности и би си ги задоволиле своите славољубиви желби, нивните денови напразно минуваат. 488

Во животот на вистинскиот христијанин нема ништо безначајно. Во очите на Семожниот секоја должност е значајна. Господ точно ја проценува секоја пригода за служба. Неискористените способности исто така се бележат како и искористените. Нам ќе ни се суди според она што сме требале да го постигнеме, а тоа не сме го сториле бидејќи сме пропуштиле да ги искористиме своите способности на Божја слава.

Благороден карактер не е последица на случајност, ниту е резултат на посебна наклонетост или дарба на Провидението. Тој е резултат на самодисциплината, на потчинување на пониската природа на повозвишената, на предавањето себеси во служба на Бога и човекот.

Истакнувајќи ја верноста која еврејските момчиња ја покажале во поглед на начелата на умереност, Бог ѝ зборува и на денешната младина. Потребни се луѓе кои како Даниел смело ќе се заложат за делото на правичноста. Потребни се чисти срца, силни раце, бестрашна храброст, зашто во војната меѓу порокот и доблеста потребно е постојано бдење. На секоја душа сатаната ѝ приоѓа со најразлични примамливи искушенија за да му попусти на апетитот.

Телото е најважниот посредник преку кој се развиваат разумот и душата и се изградува карактерот. Токму затоа непријателот на душите ги насочува своите искушенија кон тоа да ги заслабне и уништи телесните сили. Ако успее во тоа, често пати целото битие се препушта на злото. Ако не се потчинат на возвишените сили, склоностите на телесната природа неизбежно водат во пропаст и смрт. Телото мора да се потчини на повозвишените сили на битието. Волјата мора да владее над страстите и да биде потчинета на Бога. Власта треба да ја преземат благородните способности на разумот, посветени со божествената милост. Силата на разумот, телесната издржливост и должината на животот зависат од непроменливите закони. Доколку се води по тие закони, човек може да се победи самиот себе и своите наклоности, може да биде победник над поглаварствата и властите, над „световните 489

управители на темнината од овој век“ и „духовните сили на злото под небото“ (Ефесјаните 6,12).

Во некогашните обреди, кои симболично укажувале на евангелието, на Божјиот олтар можела да биде донесена само жртва без мани. Жртвата, која го претставувала Христа, морала да биде беспрекорна. Божјата Реч укажува на тој факт кога говори какви треба да бидат Неговите деца – „жртва жива,“ „света и без мани“ (Римјаните 12,1; Ефесјаните 5,27).

Младите Евреи имале страсти слични на нашите; меѓутоа, покрај заводливите влијанија на вавилонскиот двор, останале цврсти бидејќи се потпирале на бескрајната Божја сила. Во нив незнабожечкиот народ гледал пример на добрина, Божјото добродетелство и Христовата љубов. Нивниот живот ни дава пример за победа на начелата над искушенијата, на чистотата над расипаноста, на преданоста и верноста над безбожноста и идолопоклонството.

И денешните млади мажи и жени можат да го добијат Духот што го вдахнувал Даниела; и тие можат да се напојуваат на истиот извор на сила, да ја имаат истата сила на самосовладување и да ги откриваат истите доблести во својот живот, под исто толку неповолни околности. И покрај тоа што се опкружени со искушенија, особено во нашите големи градови, каде што сите облици на сетилни задоволства се лесно достапни и примамливи, тие можат преку Божјата благодат цврсто да се држат до својата цел да го прослават Господа! Со сериозна решеност и постојано стражарење тие можат да се спротивстават на секое искушение кое ја напаѓа душата. Но победа ќе извојува само оној кој ќе одлучи да го прави она што е право, зашто тоа го бара правдата.

Какво ли само било животното дело на овие благородни Евреи! Кога се простувале од домот на своето детство, не ни помислувале колку возвишен повик ги чека! Верни и непоколебливи, се покориле на Божјето водство, така што Бог преку нив можел да ги оствари своите намери.

Бог и денес сака преку младината и децата да ги открие оние исти моќни вистини што ги откривал преку овие луѓе. Животот на Даниел и неговите другари ни покажува што Бог може да направи за оние кои Му се покоруваат и со сето срце настојуваат да ги исполнат Неговите намери!

СОНОТ НА ЦАРОТ НАВУХОДОНОСОР

491

*(Оваа глава се темели на текстиот во
Книгата на пророк Даниел 2. глава)*

Набрзо откако Даниел и неговите придружници стапиле во служба на вавилонскиот цар, се одиграле настани кои на идолопоклоничкиот народ му покажале колку е верен и моќен Израелевиот Бог. Навуходоносор сонил необичен сон поради кој „духот му се вознемири и не можеше да спие.“ Но, иако овој сон оставил врз него длабок впечаток, царот по буђењето не можел да се сети што сонувал.

Во својата збунетост, Навуходоносор ги собрал своите мудреци – „волшебниците, свездарите и гатачите“ – и побарал да му помогнат. „Сонив сон,“ рекол тој, и „ми се вознемири духот од желбата да го разберам сонот.“ Изразувајќи ја на тој начин својата вознемиреност, царот барал да му го откријат сонот и така да влеат олеснување во неговата душа.

Мудреците на тоа одговориле: „Царе, да си жив довека! Кажи им го на слугите својот сон и ние ќе ти објасниме што значи тој.“

Незадоволен од нивниот неодреден одговор и сомневајќи ⁴⁹² се во нивната подготвеност да му помогнат, и покрај тоа што претходно се фалеле дека можат да ги откриваат човечките тајни, царот, ветувајќи им богатство и почести од една страна и заканувајќи им се со смрт од друга, им заповедал на мудреците не само да му го протолкуваат сонот туку и да му кажат што сонил. Тој рекол: „Сонот го заборавив; ако не ми кажете што сум сонувал и што значи сонот, ќе бидете исечени на парчиња и вашите куќи ќе бидат буништа. Но ако ми го откриете мојот сон и неговото значење ќе добиете од мене дарови и награди и големи почести.“

Но мудреците повторно одговорија: „Царот нека им го каже на слугите својот сон и ние ќе објасниме што значи тој.“

Возбуден и разгневен поради лукавството на луѓето во кои имал доверба, Навуходоносор изјавил: „Гледам дека вие сакате да добиете во време, зашто гледате дека мојата одлука е неотповиклива. Бидејќи не ми го кажувате сонот, вие секако имате некоја намера; се готвите да ми кажете лага и измама, додека мине времето; но кажете ми го сонот и тогаш ќе знам дека вие можете да ми објасните и што значи тој.“

Плашејќи се од последиците на својот неуспех, волшебниците се обиделе да го убедат царот дека неговото барање е неразумно, дека никогаш не било побарано такво нешто од некој човек. „Нема човек на земјата,“ тврделе тие, „што може да му го открие на царот сонот, и затоа ниеден цар, колку и да е голем и силен, не побарал нешто слично од ниеден маѓепсник, гледач или волшебник; сонот, што го бара царот, е толку тежок, што никој друг не може да му го открие на царот, освен боговите, кои не живеат со смртниците.“

Тогаш „царот се разгневи и збесна многу поради тој одговор, па заповеда да ги истребат сите вавилонски советници.“

Со цел да се изврши царската наредба, старешините меѓу останатите го побарале Даниела и неговите другари. Кога му било кажано дека според царската наредба и тој мора да биде погубен, Даниел „со претпазливост и мудрост“ го запрашал Ариоха, заповедникот на стражарите: „Зошто е дадена толку страшна заповед од царот?“ Ариох му ја раскажал царевата загриженост во врска со необичниот сон и дека не успеал да добие помош од оние во кои до тогаш имал целосна доверба. Кога го слушнал ова, ризикувајќи го животот, Даниел се осмелил да излезе пред царот и да го замоли да му остави време за да се обрати на Бога со молба да му го открие сонот и да го протолкува неговото значење.

Владетелот го задоволил барањето. „Потоа отиде Даниел во домот свој, и им ја кажа работата на Ананиј, Мисаил и Азариј, своите другари.“ Заедно побарале мудрост од Изворот на светлината и знаењето. Имале силна вера зашто биле свесни дека Бог ги поставил на тоа место за да го извршат Неговото дело и исполнат својата должност. Во денови на збунетост и опасност, тие секогаш Му се обраќале за водство и заштита, и Тој секогаш им ја давал својата помош. Сега со понизни срца повторно се покориле пред Судијата на цела земја и го молеле да им подари ослободување во оваа посебна неволја. И не се молеле залудно. Бог, кого го почитувале, и сам одговорил со почитување. Духот Господов се спуштил над нив, и на Даниел

„во ноќно видение“ му бил откриен царевитот сон и неговото значење.

Даниел најнапред му се заблагодарил на Бога за откровението што му било дадено. „Нека е благословено името Господово од века и до века,“ возвикнал Даниел, „зашто во Него има мудрост и сила. Тој ги контролира времињата и годините, соборува цареви и поставува цареви, дава мудрост на мудри и знаење на разумни. Тој открива што е длабоко и сокриено, знае што има во темнината и светлината живее со Него. Те прославувам и величам, Боже на татковците мои, затоа што ми даде мудрост и сила и ми го откри она, за што Те молевме; зашто Ти ни го откри сонот на царот.“

Даниел веднаш заминал кај Ариоха, на кого царот му наредил да ги погуби сите мудреци, и му рекол: „Не ги погубувај вавилонските мудреци; изведи ме пред царот да му кажам на царот што значи сонот.“ Тогаш Ариох неодложно го привел Даниела пред царот со зборовите: „Најдов човек од заробените синови на Јудеја, кој може да му го открие на царот значењето на сонот.“

Замислете го еврејскиот пленик, смирен и сталожен, во присуство на најмоќниот цар на светот. Во своите први зборови тој најнапред истакнал дека честа не му припаѓа на Даниела, туку на Бога како Извор на сета мудрост. На загриженото царово прашање: „Можеш ли да ми го кажеш сонот што го сонив и што значи?“ Даниел одговорил: „Тајните коишто не можат мудреците да му ги кажат ниту свездарите ниту волшебниците ниту гатачите. Туку има Бог на небото кој ги открива тајните и му соопшти на царот Навуходоносор она што ќе биде во последните денови.“

497

Даниел продолжил. „Ти царе, на леглото свое размислуваше за она што ќе се случи во иднина, и Оној кој открива тајни, ти покажа што ќе се случи. А мене таа тајна ми се откри не затоа што сум помудар од сите живи, туку за да му биде откриена на царот смислата, и за да ги разбереш мислите што ти дојдоа во срцето.

Твоеото видение, царе, беше вакво: ете, некаков си голем, огромен лик, стоеше пред тебе во голема светлина, и изгледот му беше страшен. Главата на тој лик му беше од чисто злато, градите и рацете од сребро, додека стомакот и бедрата негови беа бакарни. Потколениците железни, а нозете делумно железни, делумно глинени.

Додека го гледаше, еден камен се откачи од планината сам, удри во идолот, во неговите железно-глинени нозе и го скрши. Тогаш заедно сè се раздробил: железото, глината, бакарот, среброт и златото станаа како прав на летно гумно; ветрот ги однесе, и трага од нив не остана, а каменот што го разби идолот стана голема планина и ја исполни целата земја.“

„Тоа е сонот,“ верно изјавил Даниел. Слушајќи го секој детал со најголемо внимание, царот бил убеден дека е тоа навистина истиот сон што него толку го вознемирил. Затоа и бил подготвен да го прифати толкувањето. Царот над царевите се подготвувал да му ја изнесе големата вистина на вавилонскиот владетел. Бог сакал да покаже дека Тој всушност владее над царевите на овој свет, дека има моќ да поставува и да соборува цареви. Навуходоносор требало колку што е можно повеќе да стане свесен за својата одговорност кон Небото. Пред него ќе се откријат идните настани, од негово време па сè до последните денови.

Даниел продолжил: „Ти си, царе, цар над царевите кому небесниот Бог му подарил царства, власт сила и слава, и во рацете твои ти ги предал сите човечки синови, каде и да живеат тие, сите сверови земни и птици небески и те поставил за господар над сите нив – ти си таа златна глава.

По тебе ќе се крене друго царство, послабо од твоето, а и трето царство, бакарно, ќе владее над целата земја.

А четвртото царство ќе биде цврсто како железо; зашто како што железото троши и дробил сè, така и тоа ќе дробил и ќе уништува.

А тоа што си ги видел - нозете и прстите на нозете направени делумно од грнчарска глина и делумно од железо, тоа царство ќе е биде разделено и во него ќе остане само нешто од цврстината на железото, бидејќи си видел железо, измешано со грнчарска глина. И како што прстите на нозете беа делумно од железо, а делумно од глина, така и царството ќе биде делум силно, а делум слабо. А она, пак, што си видел железо, измешано со грнчарска глина, тоа значи дека царевите на тоа царство ќе се обидат да се соединат преку мешани бракови меѓу себе, но нема да се слеат едно со друго, како што железото не се меша со глината.

И во деновите на тие царства небесниот Бог ќе подигне царство кое нема да се разруши никогаш, а тоа царство нема да биде предадено на друг народ; тоа ќе ги победи и разруши сите царства, а само тоа ќе остане вечно. Како што виде еден камен сам падна од планината и го раздробил железото, бакарот,

глината, среброт и златото. Великиот Бог му даде на царот да разбере што ќе се случи во иднина. И верен е тој сон и точно е неговото толкување!“

Царот бил уверен во вистинитоста на толкувањето и во понизност и страв „падна на своето лице и се поклони“ говорејќи: „Навистина, вашиот Бог е Бог над боговите и Господар над царевите, Откривател на тајни, кога можеше да ја открие оваа тајна.“

Навуходоносор ја повлекол заповедта за погубување на мудреците. Нивниот живот бил поштеден благодарение на Даниеловата поврзаност со Оној кој открива тајни. И „царот го возвиси Даниел, и му даде многу големи дарови и го направи за господар врз својата земја Вавилон и поглавар над своите мудреци во Вавилон. И Даниел измоли од царот, па ги постави над работите земски во Вавилон Седрах, Мисах и Авденаго а Даниел остана во царевниот двор.“

Во анализите на човечката историја изгледа како среќата на народот и подемот и падот на царевите да зависат од волјата и способностите на човекот, и се чини дека неговата сила, славољубие и моќта на големите дела влијаат врз настаните. Меѓутоа, во Божјата Реч завесата е тргната и низ целата оваа игра на човечки интереси, моќ и страсти можеме да го согледаме делувањето на силата на Семожниот и речиси нечујното остварување на Неговата волја. 500

Апостол Павле, со зборови на недостижна убавина и нежност, им ја опишал на мудреците во Атина Божјата намера при создавањето и поделбите на расите и народите. „Бог, кој го создаде светов и сè, што е во него,“ рекол Павле, „од една крв го создаде сиот род човечки за да живее по целото лице на земјата, откако утврди предопределени времиња и граници на нивните живеалишта, за да го бараат Господа, та да би можеле некако да го насетат и најдат“ (Дела 17,24-27).

Бог јасно објавил дека секој што сака може да дојде „во оковите на заветот“ (Езекиел 20,37). Кога го создал светот, тој имал намера земјата да биде населена со битија кои ќе служат на благослов и за себе и за другите, и кои ќе го величаат својот Творец. Сите кои сакаат ова да го прифатат, можат ја остварат оваа Божја намера. За нив е речено: „И народот што го создадов за Себе ќе ја возвестува Мојата слава!“ (Исаија 43,21).

Бог во својот закон јасно укажал на начелата кои се основа за секој вистински напредок, како за народот така и за поединците. За тој закон Мојсеј им рекол на Израелците: „Тоа е вашата

501 мудрост и вашиот разум“. „Зашто тие не се за вас празни зборови, туку ваш живот“ (5. Мојсеева 4,6; 32,47). Благодетите што му биле ветени на Израел, под исти услови и во иста мера им биле ветени на сите народи и на секој поединец под небото.

Неколку стотини години пред некои народи да стапат на сцената на историјата, Семожниот со својот поглед ја опфатил и го претскажал подемот и падот на светските царства. Бог му рекол на Навуходоносора дека вавилонското царство ќе пропадне, и дека потоа ќе се подигне друго царство кое исто така ќе има свое време на проба. Но тоа нема да го слави вистинскиот Бог, па неговата слава ќе потемне и на негово место ќе дојде трето царство. И тоа царство ќе исчезне и ќе дојде четврто, силно како железо, кое ќе ги покори сите народи на земјата.

Да негувале во своето срце страв Господов, владетелите на Вавилон, на тоа најбогато царство на земјата, би добиле мудрост и сила да се поврзат тесно со Него и да останат силни. Но тие ја барале Божјата заштита само во време на неволји и несреќи. Во такви моменти, кога нивните великани не можеле да им помогнат, помош барале од луѓе како што бил Даниел, за кои знаеле дека го почитуваат живиот Бог и дека исто така биле почитувани од Бога. Им се обраќале на овие луѓе да им ги откријат тајните на Провидението, бидејќи вавилонските владетели, иако се одликувале со голема интелигенција, со своите престапи толку се одвоиле од Бога што не можеле да ги разберат откровенијата и опомените кои им биле дадени во поглед на иднината.

502 Оние што ја проучуваат Божјата Реч можат во историјата на народите да видат веродостојно исполнување на божествените пророштва. Вавилон најпосле бил совладан и уништен бидејќи неговите цареви во периодот на напредок сметале дека не зависат од Бога и славата на своето царство му ја припишувале на човечкото достигнување. На Медо-персиската империја се излеал гнев од небото, зашто таа го газела Божјиот закон. Во срцето на поголемиот дел од народот немало место за Божји страв. Насекаде владеело безбоштво, богохулење и расипаност. Царствата што дошле подоцна биле уште порасипани и паѓале сè пониско во морален поглед.

Власта на секој владетел на земјата доаѓа од небото, и неговиот успех зависи од начинот на кој ќе ја употреби таа власт. Божјата реч е упатена до сите: „Јас те наоружав, иако не Ме познаваше“ (Исаија 45,5). И зборовите што му биле упатени на Навуходоносора треба секому да му служат како животна

поука: „Искупи ги своите гревови со праведност и своите беззаконија со милосрдие кон бедните, за да ти продолжи мирот“ (Даниел 4,27).

Да се сфатат овие зборови – дека „праведноста го возвишува народот,“ дека „престолот се зацврстува преку праведноста,“ и „поддржан преку милоста“ (Мудри изреки 14,34; 16,12; 20,28; Даниел 2,21), да се препознае остварувањето на овие начела во откровението на божествената сила на Оној кој „поставува и соборува цареви“ – значи да се разбере филозофијата на историјата.

Оваа вистина е јасно изнесена само во Божјата Реч. Тука се открива дека силата на народите, а и на поединците, не се наоѓа во материјалните средства кои ги прават непобедливи во очите на луѓето; не се крие во нивното возгордеано величие. Таа сила се мери според верноста со која тие ги остваруваат Божјите намери.

ВО ОГНЕНАТА ПЕЧКА

*(Оваа глава се ѓемели на ѓексїоїѓ во
Книгаѓа на ѓророк Даниел 3. глава)*

Сонот за големиот лик, кој на Навуходносора му ги открил настаните што ќе се одвиваат сè до крајот на времето, му бил даден за да разбере каква улога треба тој да одигра во историјата на светот и каков однос треба да заземе неговото царство кон небесното царство. Во толкувањето на сонот јасно му било покажано воспоставувањето на вечното Божјо царство. „Во времето на овие цареви Небесниот Бог ќе подигне Царство кое никогаш нема да пропадне и не ќе помине врз некој друг народ. Тоа ќе ги разбие и ќе ги уништи сите оние царства, а самото ќе стои довека... Сонот е вистинит, а толкувањето му е веродостојно“, рекол Даниел (Даниел 2,44.45).

Царот ја признал Божјата сила велејќи му на Даниела: „Навистина вашиот Бог е Бог над боговите... Откривател на тајните“ (Даниел 2,47). По оваа случка, Навуходносор извесно време бил под влијание на стравот Господов, но неговото срце сè уште не било исчистено од световното славољубие и желба за самоиздигнување. Се возгордеал поради напредокот на своето царство. Со текот на времето престанал да го почитува Бога и се вратил на своето идолопоклонство со уште поголема ревност и заслепеност.

Зборовите „Ти си таа златна глава“, оставиле длабок впечаток врз умот на царот (стих 38). Користејќи го сево ова како и неговото враќање кон идолопоклонството, мудреците на неговото царство му предложиле да направи лик сличен на оној што го видел во сонот и да го постави на место на кое сите ќе можат да се восхитуваат на златната глава, за која било речено дека го претставува неговото царство.

На царот му се допаднал овој ласкав совет и тој одлучил да го оствари, па дури да направи и повеќе од тоа. Наместо

ликот да го прикаже онаков каков што го видел, посакал да го надмине оригиналот. Неговиот лик нема да биде направен од главата па до стопалата од сè поевтин материјал, туку сиот од злато, и така Вавилон ќе биде симболично претставен како вечно, неуништуливо и сеомќно царство кое ќе ги разбие сите други царства, а самото тоа ќе трае засекогаш.

Замислата да основа царство и династија која вечно ќе владее, оставила силен впечаток врз овој владетел на чија сила не можел да се спротивстави ниту еден народ на земјата. Поттикнат од бескрајна амбиција и себична гордост, почнал да се советува со своите мудреци како тоа да го ствари. Заборавајќи на пророштвата откриени во врска со сонот за големиот лик, заборавајќи дека Израелевиот Бог преку својот слуга Даниел му го открил значењето на сонот и дека тоа толкување ги спасило од срамна смрт сите мудреци во царството, царот и неговите советници, со желба да ја утврдат својата сила и надмоќ, одлучиле да се послужат со сите можни средства за да го прикажат Вавилон како најголема сила на светот на која сите мора да ѝ се покорат. 505

Симболичната слика што му ја открила на царот и на народот Божјата намера во однос на земните царства, сега ќе послужи за да се прослави човечката моќ. Даниеловото толкување требало да се отфрли и заборава, а вистината да се изопачи и искриви. Символот, избран од Небото со цел на луѓето да им се разоткријат важните настани кои ќе се случат во иднина, треба да биде искористен за да се спречи ширењето на знаењето кое Бог сакал да му биде пренесено на светот. Така сатаната тежнеел преку славољубивите луѓе да ја попречи Божјата цел за човечкиот род. Непријателот на човештвото знаел дека вистината претставува голема спасоносна сила кога не е помешана со заблуда, но и дека станува зла сила ако луѓето ја искористат за да се прослават себеси и да ги остварат своите себични цели.

Навуходоносор наредил од богатството на неговата богата ризница да се направи златен кип, во сè сличен на оној што го видел во сонот, освен во поглед на материјалот. Халдејците биле навикнати на величествени идоли на своите божества, но никогаш порано не создале толку величествен и сјајен кип како овој, шеесет лакти висок и шест лакти широк. И не е ни чудо што во земја во која владеело идолопоклонство, тој прекрасен и непроценлив лик во рамнината Дура, кој ја претставувал 506 славата, големината и моќта на Вавилон, бил посветен како

предмет на обожавање. Тоа и било направено; издадена била заповед на денот на посветувањето сите да покажат безусловна верност кон вавилонската сила, поклонувајќи се пред кипот.

Одредениот ден дошол и во полето Дура се собрало непрегледно мноштво од сите „народи, племиња и јазици.“ Според царската заповед, кога се слушнале звуци на музика, сите присутни „клекнаа и се поклонија на златниот кип“. Тој необичен ден се чинело како силите на темнината да извојувале значајна победа. Изгледало дека поклонувањето на златниот кип ќе биде поврзано со вообичаените облици на идолопоклонство, кое било признато како државна религија во земјата. Сатаната се надевал дека на тој начин ќе ја осуети Божјата цел: присуството на поробениот Израел во Вавилон да послужи како средство за благослов на сите незнабожечки народи.

Меѓутоа, Бог одлучил да постапи поинаку. Не се поклониле сите пред идолопоклоничкиот симбол на човечката моќ. Меѓу мноштвото што се поклонуvalo се наоѓале тројца луѓе кои биле цврсто решени да не му нанесат срам на Небесниот Бог. Нивен Бог е Царот над царевите и Господарот над господарите, и тие нема да му се поклонат на никој друг.

До Навуходносора, кој ликувал, дошла веста дека меѓу неговите поклоници има и такви кои се осмелиле да не ја послушаат неговата заповед. Гневни на почестите што им биле укажувани на верните Даниелови другари, некои мудреци сега го известиле царот за очигледното прекршување на неговата волја. „Царе, жив да си довека“ – нагласиле тие. „Има луѓе Јудејци што си ги поставил над работите на земјата вавилонска – Седрах, Мисах и Авденаго; тие луѓе не се покорија на твојата заповед, царе, на твоите богови не им служат и на златниот идол што го постави не му се поклонија.“

Царот заповедал тие луѓе да се изведат пред него. „Вие, Седрах, Мисах и Авденаго, умислено ли не им служите на моите богови и на златниот идол, што го поставив, не му се поклонивте?“ запрашал тој. Царот прибегнал кон закани за да ги наведе да се придружат кон мноштвото. Покажувајќи кон огнената печка, тој ги предупредил за казната која ги чека ако и понатаму се противат на неговата волја. Меѓутоа, Евреите цврсто посведочиле за својата приврзаност кон небесниот Бог и за нивната доверба во Неговата моќ да избавува. Сметале дека поклонувањето на кипот значи и негово обожавање, а таква чест тие можеле да му укажат само на Бога.

Додека тројцата Евреи стоеле пред царот, тој се уверил дека кај нив има нешто што не постои кај останатите мудреци од неговото царство. Тие биле верни во исполнувањето на секоја должност. Царот сакал повторно да ги стави на проверка. Кога само би сакале со останатите да му се поклонат на кипот, тогаш сè би било во ред; „но ако не се поклоните, веднаш ќе бидете фрлени во вжарена печка,“ додал царот. Потоа ја подигнал раката и пркосно запрашал: „Кој е тој Бог што ќе ве избави од мојата рака?“

Залудни биле заканите на царот. Тој не можел да ја разниша приврзаноста на овие луѓе кон Владетелот на целата вселена. Тие од историјата на своите татковци научиле дека непослушноста кон Бога значи срам, несреќа и смрт, дека стравот Божји е почеток на мудроста и темел на секој вистински просперитет. Гледајќи мирно кон печката, тие рекле: „Ние не треба да ти одговориме на тоа. Нашиот Бог, на кого му служиме, може да нè избави од вжарената печка, и ќе нè избави од твоите раце, царе.“ Нивната вера сè повеќе јакнела додека зборувале дека Бог ќе ги спаси за своја слава; потоа, со победоносна увереност, која произлегува од безмерната доверба во Бога, додале: „А и да не нè избави, знај, царе, ние нема да им служиме твоите богови, ниту ќе се поклониме на златниот кип, што си го поставил.“

Гневот на царот не знаел за граници. „Тогаш царот Навуходоносор се исполни со јарост и лицето негово се намурти против Седрах, Мисах и Авденаго“ – претставници на еден презрен и поробен народ. Наредувајќи да се вжари печката седум пати повеќе од вообичаеното, тој им заповедал на најсилните луѓе во неговата војска да ги врзат следбениците на Израелевиот Бог и да ги подготват за брзо погубување.

„Тогаш ги врзаа оние луѓе во наметките нивни, со обувките и со капите и ги фрлија во вжарената печка. Бидејќи царската заповед беше строга, и печката вжарена преку мера, пламенот ги уби луѓето кои ги фрлија Седрах, Мисах и Авденаго.“

Но, Господ не ги заборавил своите. Кога неговите сведоци биле фрлени во печката, Спасителот лично им се открил одејќи со нив заедно среди огнот. Во присуство на Господарот над топло-то и ладното, пламенот ја изгубил својата уништувачка моќ.

Царот посматрал од својот престол, очекувајќи луѓето што пркоселе да бидат засекогаш уништени. Но, неговото победоносно расположение однадеж се изменило. Дворјаните што стоеле близу до него забележале како лицето му преbledело подигајќи се од престолот со поглед втрнчен кон разгорениот

пламен. Вознемирен, царот се завртел накај своите дворјани и ги запрашал: „Нели фрливме тројца луѓе врзани во оганот?... Еве, гледам четворица како одат одврзани среде оганот и ништо не им се случува, а четвртиот е сличен на Синот Божји.“

Од каде знаел незнабожечкиот цар како изгледа Божјиот Син? Еврејските робови, кои се наоѓале на значајни позиции во Вавилон, му сведочеле за вистината со својот живот и карактер. Кога биле прашувани за основите на својата вера, одговарале без колебање. Тие јасно и едноставно ги изложувале начелата на праведноста, упатувајќи ги така и луѓето околу себе на Бога кому Му служеле. Говореле за Христа – Спасителот кој ќе дојде; и во Четвртото лице кое се наоѓало среде огнот, царот го препознал Божјиот Син.

Заборавајќи на својата големина и достоинство, Навуходоносор се симнал од престолот и приоѓајќи до вратата на печката повикал: „Слуги на Севишниот Бог, излезете и дојдете ваму!“

И тогаш Седрах, Мисах и Авденаго излегле неповредени пред огромното мноштво. Присуството на нивниот Спасител ги сочувало од повреди. Изгореле само нивните окови. „И штом се собраа локалните управители, намесниците, воените началници и советниците на царот, видоа дека огнот немал никаква сила врз телата на тие луѓе, дури и косата на главата не им беше опржена, а и облеките нивни не им беа изгорени, па дури и мирис на изгорено немаше на нив.“

Заборавиле на големиот помпезно поставен златен кип. Луѓето стравувале и трепереле во присуство на живиот Бог. „Благословен да е Бог на Седрах, Мисах и Авденаго, кој го испрати својот ангел и ги избави своите слуги,“ понижениот цар бил принуден да признае, „кој го испрати својот ангел и ги избави слугите свои што се надеваа на Него и не ја послушаа царската заповед, па ги предадоа телата свои на огнот за да не служат и да не се поклонат на друг бог, освен на својот Бог.“

Дожививувањата од тој ден го навеле Навуходоносора да издаде заповед „ако некој од народите, племињата и јазиците изговори хула против Бога на Седрах, Мисах и Авденаго, да се исече на парчиња и куќата да му се претвори во урнатини.“ Наведувајќи ја причината за таа заповед, тој рекол: „Зашто нема друг Бог, кој може така да избавува.“

Со вакви и слични зборови вавилонскиот цар настојувал на сите народи на земјата да им го објави своето убедување дека силата и власта на еврејскиот Бог се достоини за највозвишена

почит. И на Бога му било мило царевото настојување да му укаже почит и својата верност кон Бога да ја посведочи пред целото вавилонско царство.

Царот сторил добро што јавно го признал небесниот Бог и се трудел да го возвиси над сите останати богови. Но, настојувајќи да ги присили своите поданици да покажат слично признавање на верата и иста таква почит кон Бога, Навуходonosор ги пречекорил своите права на земски владетел. Тој немал ниту граѓанско ниту морално право да им се заканува на луѓето со смрт поради тоа што не му се поклонуваат на Бога, исто како што немал право ни да издаде заповед да се фрлат во оган сите оние кои нема да му се поклонат на златниот кип. Бог никогаш не ги присилува луѓето на послушност. Тој остава сите слободно да одлучат кому ќе му служат. 511

Ослободувајќи ги своите верни слуги, Господ покажал дека е на страната на угнетените, укорувајќи ги земските власти кои стануваат против авторитетот на Небото. Тројцата Евреи, пред сиот народ на Вавилон, ја покажале својата вера во Оној кому му служеле. Тие се надевале на Бога. Во моментите на искушение се сетиле на ветувањето: „Кога преминуваш преку вода, со тебе Сум; или преку река, нема да те потопи; Ако тргнеш низ оган, нема да изгориш, пламенот нема да те опали“ (Исаија 43,2). И нивната вера во живата Реч била на чудесен начин наградена пред погледот на сите присутни. Претставниците од разни народи, кои Навуходonosор ги повикал за осветувањето на кипот, во многу земји ја разнеле веста за нивното чудесно избавување. Преку верноста на своите деца, Бог се прославил на целата земја. 512

Значајни се поуците кои можат да се извлечат од искуствата на еврејските момчиња во полето Дура. И во наше време многу Божји слуги, иако невини, ќе бидат изложени на понижувања и злосторства од страна на оние кои сатаната ги поттикнува и ги исполнува со завист и верски фанатизам. Гневот на луѓето посебно ќе биде насочен против оние што ја празнуваат саботата според четвртата заповед; и на крај, со општ декрет ќе бидат прогласени за виновници кои заслужуваат смрт.

Во времето на неволји, кое му претстои на Божјиот народ, ќе биде потребна непоколеблива вера. Неговите деца мора да покажат дека му служат само на Бога и дека ништо, дури ни животната опасност, не може да ги натера да направат и најмала отстапка пред лажното богослужение. За верното срце, заповедите на грешен, смртен човек стануваат безначајни во 513

споредба со речта на вечниот Бог. Вистината ќе биде почитувана дури и ако последиците бидат затвор, прогонство или смрт.

Како и во времето на Седрах, Мисах и Авденаго, Господ во последните денови од историјата на оваа земја силно ќе работи за спасение на оние што непоколебливо ќе стојат на страната на правдата. Оној што со еврејските момчиња чекорел во печката, ќе биде со своите следбеници каде и да се наоѓаат тие. Неговото присуство ќе ги храбри и поддржи да опстанат. За време на неволјите - неволји какви што немало откако постојат народите, Неговите избраници ќе останат непоколебливи. Сатаната, со сета војска на зло, не ќе може да го уништи ни најслабиот меѓу Божјите свети. Нив ги штитат ангели со непобедлива сила, и заради нив Господ ќе се открие како „Бог над боговите,“ кој може засекогаш да ги спаси оние што се надеваат во Него.

ВИСТИНСКА ГОЛЕМИНА

514

*(Оваа глава се шемели на шексјоиџ оу
Книгаџа на пророк Даниел 4 глава)*

Иако издигнат до пиедесталот на земските почести и признат дури и од страна на вдахновената Реч како „цар над царевите“ (Езекиел 26,7), Навуходоносор сепак одвреме-навреме славата и сјајот на своето владеење ја припишувал на Господовата благонаклоност. Така било по неговиот сон за големиот кип. Тоа видение длабоко влијаело врз неговата душа, како и помислата дека вавилонското царство, и покрај својата големина, ќе пропадне, и дека ќе се појавуваат и други царства сè додека на крајот сите земски власти не бидат заменети со царството што ќе го воспостави небесниот Бог, царство кое никогаш нема да биде уништено.

Во своето подоцнежнo искуство, Навуходоносор го изгубил од вид своето возвишено прифаќање на Божјите планови со народите на земјата. Но, кога неговиот горделив дух доживеал понижување пред мноштвото во полето Дура, повторно признал дека Божјето царство е „царство вечно, и власта негова е од колено до колено“. Тој бил идолопоклоник по раѓање и воспитување, но и покрај тоа што бил владетел на идолопоклонички народ, имал вродено чувство за правда, така што Бог можел да го употреби како орудие со кое ќе ги казни бунтовниците и ќе ги оствари своите божествени намери. Како владетел „најнасилен меѓу народите“ (Езекиел 28,7), Навуходоносор успеал по повеќегодишни големи напори да го освои Тир; потоа и Египет станал плен на неговата победничка војска. Доведувајќи една по една земја под вавилонска власт, тој сè повеќе се издигнувал како најголем владетел на својата доба.

Не е ни чудо што овој успешен владетел, толку славољубив и горд, дошол во искушение да скршне од патот на понизноста, кој единствено води кон вистинско величие. Во периодите меѓу своите големи походи, тој вложувал голем труд на утврдување

и разубавување на својата престолнина, така што Вавилон најпосле станал најголема слава на неговото царство, „златен град“, „пофалба на целата земја.“ Неговата страст за градење и успешниот обид од Вавилон да создаде едно од светските чуда, толку ја поттикнале неговата гордост што најпосле дошол во опасност да го изгуби гласот како мудар владетел, кого Бог може да го употреби како орудие за остварување на своите планови.

Бог во својата милост му дал на царот уште еден сон за да му укаже на опасноста и да го спаси од стапицата која би ја предизвикала неговата пропаст. Во едно ноќно видение Навуходоносор видел како големо дрво пораснало среде земјата; врвот му допирал до небото, а гранките се ширеле до крајот на Земјата. Во неговата сенка се одморале стада од планината и
576 бреговите и во неговите крошни небесните птици ги граделе своите гнезда. „Лисјата му беа убави и родот обилен, и на него имаше секаква храна... и секое тело се хранеше од нив.“

Посматрајќи го ова прекрасно дрво, царот забележал како „Стражар, Светец“ се приближил до дрвото и со силен глас извикал:

„Исчете го дрвото и уништете го, но главниот корен оставете го во земјата во вериги железни и бакарни меѓу полската трева; да го наквасува небеската роса и да биде заедно со полските сверови, додека не изминат над него седумте години; еве што значи тоа царе, и ова е решението на Севишниот што ќе го постигне мојот господар царот: тебе ќе те одведат од луѓето и ти ќе живееш со сверовите полски, со трева ќе те хранат како вол, небеска роса ќе те наквасува и седумте години ќе минат преку тебе, сè додека не разбереш дека Севишниот владее над човечките царства и ги дава кому сака.“

Царот многу се вознемирил од овој сон, зашто очигледно претскажувал несреќа. Го раскажал на волшебниците, свездарите, халдејците и гатарите, но и покрај тоа што сонот бил доста јасен, никој од нив не можел да го протолкува.

Уште еднаш овие незнабошци биле осведочени дека тајните на небесното царство можат да ги разберат само оние кои го љубат Бога и се бојат од Него. Во својата неволја, царот се обратил кај својот слуга Даниел, човек кого го ценеле поради неговата чесност, доследност и неспоредлива мудрост.

577 Кога Даниел одговорил на повикот и се појавил пред Навуходоносора, овој рекол: „Валтазаре, глава на мудреците, знам дека е во тебе духот на Бога Светецот и дека никаква тајна тебе не ти претставува тешкотија; објасни ми го видението на мојот сон што го видов и што значи.“ Откако му го раскажал

сонот, Навуходоносор побарал: „Валтазаре, кажи што означува сонот, бидејќи никој од мудреците во моето царство не може да објасни што значи тој, а ти можеш, зашто во тебе е духот на Бога светецот.“

На Даниел му било јасно што значи сонот и тоа оставило длабок впечаток врз него. Тој „остана занесен околу еден час, и мислите негови го вознемируваа.“ Царот видел дека Даниел се колеба и дека е натажен, па го охрабрил со зборовите: „Валтазаре, да не те вознемирува овој сон и значењето негово.“

„Господару мој,“ одговори Даниел, „Господаре мој, овој сон нека биде за твоите завидливци, а значењето негово за твоите непријатели!“ Пророкот сфатил дека Бог му доверил сериозна должност да му ја открие казната на Навуходоносора што ќе го снајде поради неговата возгордеаност и безобсирност. Даниел морал да го протолкува сонот со зборови кои царот ќе може да ги разбере; и иако неговата страшна содржина го навела да се колеба и стои виашен, тој сепак морал да ја каже вистината, без оглед на последиците што би можеле да го снајдат.

Тогаш Даниел ја објавил пораката од Семожниот упатена до царот. „Дрвото што си го видел,“ рекол тој, „кое беше големо и цврсто, и со височината достигало до небесата и се гледало по целата земја, на кое имало прекрасни лисја и многу плодови и храна за сите, под кое живееле полски сверови и во чии гранки виеле гнезда птици небески, тоа си ти царе што си се возвеличил и укрепил, и величието твое пораснало и достигнало до небесата, а власта твоја - до краиштата на земјата. 518

А тоа што царот го видел ангелот буден како стражар, кој слегнал од небесата и рекол: - исечете го дрвото и уништете го, но главниот корен оставете го во земјата во вериги железни и бакарни меѓу полската трева; да го наквасува небеската роса и да биде заедно со полските сверови, додека не изминат над него седумте години, еве што значи тоа царе, и ова е решението на Севишниот што ќе го постигне мојот господар царот: тебе ќе те одведат од луѓето и ти ќе живееш со сверовите полски, со трева ќе те хранат како вол, небеска роса ќе те наквасува и седумте години ќе минат преку тебе, сè додека не разбереш дека Севишниот владее над човечките царства и ги дава кому сака. А тоа што е заповедано да остане главниот корен на дрвото, тоа значи дека твоето царство ќе ти биде вратено, кога ќе разбереш дека Бог владее со целиот свет.“

Откако верно го протолкувал сонот, Даниел го повикал возгордеаниот владетел да се покае и да се врати кај Бога, и со

праведно однесување можеби да ја спречи несреќата што му се заканувала. Пророкот молел: „Затоа, царе, нека ти биде благоугоден мојот совет: искупи се за гревовите свои со правда, и за беззаконијата твои – со милосрдие спрема бедните; ете со тоа може да се продолжи твојот мир.“

Извесно време предупредувањата и советите на пророкот силно влијаеле на Навуходносора, меѓутоа срцето што не е преобразено под влијание на Божјата благодат, наскоро ќе стане неосетливо за повиците на Светиот Дух. Попуштањето на личните наклоности и славољубието сè уште не биле искоренети од царевото срце, и подоцна овие негови карактерни црти одново се појавиле. И покрај милостивото предупредување и поука од минатите искуства, Навуходносор повторно дозволил со него да завладее завист кон царевите што ќе го наследат. Неговото владеење, кое до тогаш во голема мера било праведно и милостиво, се претворило во тиранија. Затврднувајќи го срцето, тој своите таленти дадени од Бога, кој му дарувал живот и власт, ги користел за да се возвиси себеси.

Божјата казна некое време била одложувана. Но, наместо Божјето трпение да го наведе на покајание, царот сè повеќе попуштал на својата горделивост, додека најпосле не ја изгубил довербата во толкувањето на сонот и почнал да се потсмева на своите некогашни стравувања.

По една година откако го добил предупредувањето, Навуходносор, шетајќи во својот двор и размислувајќи со гордост за својата владетелска моќ и градителски успеси, извикал: „Зар не е величествен овој Вавилон, што го изградил како дом на царството со силата на мојата моќ и за слава на моето величие?!“

Додека царот возгордеано се фалел, глас од небото објавил дека настапило времето да се изврши казната одредена од Бога. До неговите уши допрела Господовата заповед: „Тебе ти се објавува, царе Навуходносоре – царството ќе ти се одземе! И ќе те одведат од луѓето, и ти ќе живееш со полските сверови; со трева ќе те хранат како вол, небеска роса ќе те наквасува и седумте години ќе минат преку тебе, сè додека не разбереш дека Севишниот владее над човечките царства и ги дава кому сака.“

Во истиот миг му бил одземен разумот што Бог му го дал. Расудувањето, кое царот го сметал за совршено, и мудроста, со која толку се гордеел, исчезнале, а некогашниот моќен владетел станал настран човек. Неговата рака не можела повеќе да го држи скиптарот. Не ја послушал веста на опомена; и сега, лишен од власта што Творецот му ја дарувал и прогонет од луѓето, На-

вуходоносор „јадеше трева како вол и телото негово го наква-суваше росата небеска, така што влакната му израснаа како кај орел и ноктите му беа како канци кај птиците.“

Цели седум години Навуходоносор предизвикувал чудење кај сите свои поданици; седум години бил понижуван пред очите на целиот свет. А потоа, кога му се вратил разумот и кога во понизност му се обратил на небесниот Бог, ја препознал Божјата рака во казната што го снашла. Јавно ја признал својата вина и големата Божја милост во своето оздравување. „Откако се исполнија одредените денови,“ царот рекол: „ги кренав очите кон небото и разумот се врати во мене, па Го благословив Севишниот, Го воспалив и Го прославив вечно Живиот, чие владение е вечно и чие царство е од род во род. И сите што живеат на земјата ништо не значат; Тој дејствува според Својата волја како во небесната војска, така исто и меѓу живите на земјата и нема никој што би можел да се противи на раката Негова и да му рече: што правиш?

521

Во тоа време разумот се поврати во мене и славата на моето царство ми се поврати со величината и поранешниот вид: тогаш ме побараа советниците мои, великодостоинствениците мои, и јас бев повторно издигнат на царство свое, и величието мое уште повеќе се издигна.“

Некогашниот возгордеан владетел станал понизно Божје дете; од тиран и диктатор се променил во мудар и сочувствителен цар. Оној што му пркосел на Бога и хулел на Него, сега ја признал власта на Севишниот и сесрдно се трудел да поттикне во срцата на своите поданици Господов страв и да придонесе за нивната среќа. По укорот од страна на Царот над царевите и Господарот над господарите, Навуходоносор најпосле ја разбрал поуката која секој владетел мора да ја научи – дека вистинската големина се огледува во вистинската добрина. Тој го признал Јехова за жив Бог говорејќи: „Сега јас, Навуходоносор, му оддавам слава и го величам Небесниот Цар, чии сите дела се вистински и патиштата Негови праведни и кој има моќ да ги понизи горделивите.“

Така се исполнила Божјата цел – најголемото царство на светот да му оддаде почит. Ова Навуходоносорово јавно признавање на милоста, добрината и Божјата власт бил последниот чин од неговиот живот што бил запишан во светата историјата.

НЕВИДЛИВИОТ СТРАЖАР

*(Оваа глава се темели на текстовите од
Книгата на пророк Даниел 5. глава)*

522

Во последните години од животот на Даниел дошло до големи промени во земјата, во која пред шеесет години тој и неговите другари биле доведени во ропство. Навуходоносор, „најужасниот меѓу народите,“ умрел, а Вавилон, „славата на целата земја“, под неразумното управување на неговите наследници (Езекиел 28,7; Еремија 51,41), постепено но сигурно се распаѓал.

Поради неразумноста и слабоста на Навуходоносоровиот внук Валтазар, на Вавилон му претстоела брза пропаст. Учувувајќи уште во младоста во царската власт, Валтазар се гордеел со својата сила и се подигнал во срцето против небесниот Бог. Му биле дадени неброени можности да ја запознае Божјата волја, да ја разбере својата должност и да ѝ се покори. Знаел дека со Божја одлука неговиот дедо бил прогонет од човечката заедница; знаел за неговото обратување и чудесното оздравување. Меѓутоа, Валтазар дозволил горделивоста и љубовта кон задоволствата да ги избришат поуките кои не смеел никогаш да ги заборави. Ги пропуштил приликите што толку милостиво му биле понудени и ги пренебрегнал средствата кои му биле на дофат за поцелосно да се запознае со вистината. Валтазар рамнодушно го одбивал она што Навуходоносор, всушност, го стекнал по цена на неискажливи страдања и понижувања.

Наскоро неволјите затропале на неговата врата. Вавилон бил опколен од Кир, внукот на Дариј Медијанецот и заповедник на здружените сили на Медите и Персијците. Меѓутоа, разблудениот владетел, чувствувајќи се сигурен среде навидум неосвоивата тврдина, со дебели ѕидови и бакарни надвратници, заштитена со реката Еуфрат и обилно снабдени со храна, времето го минувал во оргии и разврат.

Во својата гордост и безобирност, заведен од безгрижните чувства на сигурност, Валтазар „направи голема гозба за илјадници свои кнезови и пиеше вино пред нив.“ Сите задоволства што може да си ги дозволат богатството и власта, го зголемувале сјајот на гозбата. Убави и занесни жени се грижеле за пирувањето на големците. Имало тука надарени и образовани луѓе. Кнезовите и државниците пиеле вино како вода и се веселеле под неговото зашметувачко влијание.

Со помрачен ум од срамното пијанство, сиот обземен од ниски нагони и страсти, самиот цар бил предводник во тие бесни оргии. Во текот на гозбата Валтазар „заповеда да се донесат златните и сребрените садови..., кои татко му Навуходоносор ги беше зел од ерусалимскиот храм за да пијат од нив царот, достоинствениците негови, жените негови и наложниците негови.“ Со тоа царот сакал да докаже дека не е ништо толку свето за самиот тој да не може да го допре со своите раце. „Тогаш ги донесоа златните садови... и пиеја од нив царот и достоинствениците негови, жените негови и конкубините негови. Пиеја вино и ги славеа боговите златни и сребрени, бакарни и железни, дрвени и камени.“

Валтазар не ни помислувал дека на таа идолопоклоничка гозба присуствува и еден небесен Сведок; дека еден невидлив божествен Стражар ја набљудува таа сцена на обесчестување, ја слуша богохулната веселба и го гледа идолопоклонството. Но, набрзо непоканетиот Гостин дал доказ за своето присуство. Кога оргиите го достигнале својот врв, се појавила една бледа рака и по сидовите на дворот почнала да испишува букви сјајни како пламен – зборови кои, иако неразбирливи за насобраната толпа, навестувале пропаст на ужасниот цар и неговите гости, кои сега почнала да ги прогонува нивната совест.

Незаузданата веселба замолкнала, а мажите и жените, обземени со неискажлив ужас и страв, посматрале како раката полека ги испишува таинствените букви. Пред нивните очи како во панорама се појавувале низата зли дела што ги правеле во нивниот развратен живот. Им се чинело како да стапуваат на суд пред вечниот Бог, на чија власт пркоселе. Таму каде што до пред некој миг владеела веселба и се слушала богохулна духовитост, сега се забележувале само бледи лица и преплашени крици. Кога Бог ќе ги заплаши луѓето, тие не можат да ја скријат силата на својот ужас.

Валтазар се исплашил повеќе од сите присутни достоинственици. Првенствено тој бил одговорен за бунтот против

527 Бога, која таа ноќ го достигнала својот врв на вавилонскиот двор. Во присуство на невидливиот Стражар, претставникот на Оној чија власт била побивана а името срамотено, царот се вкочанил од страв. Совеста му се разбудила. „Зглобовите на неговите колкови попуштија, и колената почнаа да му удираат едно со друго.“ Валтазар безбожно се возвишувал себеси против небесниот Бог, потпирајќи се на својата моќ и не претпоставувајќи дека некој ќе се осмели да каже: „Што правиш?“ Но сега увидел дека мора да даде сметка за она што му било доверено, и дека не може со ништо да ги оправда пропуштените можности и својот пркосен став.

Царот напразно се обидува да ги прочита пламените зборови. Пред себе имал тајна која не можел да ја протолкува, сила која не можел ниту да ја разбере ниту да ја одрече. Во својот очај, се обратил за помош кај мудреците од своето царство. Неговиот гневен глас одекнал пред насобраните гости повикувајќи ги свездарите, халдејците и волшебниците да го прочитаат напишаното. Царот ветувал: „Кој ќе го прочита ова писмо и ми каже што значи, тој ќе биде облечен во скерлет, и ќе носи златна веришка околу вратот, и ќе биде трет господар во царството.“ Меѓутоа, залудно ги повикувал своите верни советници и им ветувал богати награди. Небесната мудрост не може ниту да се продаде ниту да се купи. „Сите мудреци цареви... не можеа да го прочитаат писмото ниту да му кажат на царот што тоа значи.“ Не биле во состојба да ги прочитаат таинствените зборови, исто како и мудреците од поранешните поколенија кои не можеле да ги протолкуваат Навуходоносоровите соншта.

528 Тогаш царевата мајка се сетила на Даниела, кој пред повеќе од половина век му го соопштил на царот Навуходоносор сонот за големиот кип и неговото толкување. „Царе, жив да си довека!“ – рекла таа. „Да не те вознемируваат твоите мисли и нека не ти се менува лицето. Има човек во твоето царство, во кого е духот на светите богови; и во времето на твојот татко се најде во него видело и разум и мудрост, каква што има кај боговите и царот Навуходоносор... го постави за главатар над волшебниците, свездарите, халдејците и гатарите; зашто одличен дух и знаење и разум за кажување сонови и толкување на гатанки и размрсување на замрсени работи се најдоа во Даниел, на кого царот му даде име Валтазар; нека го повикаат сега Даниел и тој ќе го каже значењето.“

„Тогаш Даниел беше доведен пред царот.“ Трудејќи се да ја врати својата сталоженост, Валтазар му рекол на пророкот: „Ти ли си Даниил, еден од заробените синови јудејски, кого мојот татко, царот, те доведе од Јудеја? Сум слушал за тебе дека во тебе има дух Божји и светлина и разум и голема мудрост. Еве, ми ги доведоа мудреците и маѓесниците за да го прочитаат она што е напишано и да ми објаснат што значи тоа; но тие не можеа да ми објаснат. За тебе сум чул дека можеш да го објасниш значењето и да разјаснуваш тајни; па така, ако можеш да го прочиташ она, што е напишано и ми објасниш што значи, ќе бидеш облечен во скерлет и околу вратот твој ќе има златна веришка, а во царството мое ќе бидеш трет достоинственик.“

Незаинтересиран за ветувања, Даниел стоел пред вшашеното мноштво спокојно и достоинствено како слуга на Севишниот, не за да зборува ласкави зборови, туку да ја протолкува веста за пропаста. „Даровите твои тебе ти ги оставам,“ рекол тој, „и почестите дај му ги на друг; а напишаното ќе му го прочитам на царот и значењето ќе му го објаснам.“

Пророкот најпрво го потсетил Валтазара на она што му било добро познато, а од кое не извлекол никаква поука за понизноста која би можела да го спаси. Говорел за Навуходносоровиот грев и пад, и за начинот на кој Господ постапувал со него – за царството и славата што му биле дарувани, за божествената казна поради неговата злоба и за подоцнежното признавање на силата и милоста на Израелевиот Бог. А потоа смело и силно го укорил Валтазара за неговото големо беззаконие. Му укажал на царот за неговите гревови, му ги изложил поуките кои можел а пропуштил да ги извлече за себе. Валтазар не го искористил искуството на својот дедо, ниту, пак, ги послушал опомените за настаните што ќе се случат, а кои одиграле толку значајна улога во неговиот живот. Му била дадена прилика да го запознае и да го послуша вистинскиот Бог, но ова тој не го примил во срцето и сега требал да ги пожнее плодовите на својот бунт.

„Ти, ... Валтазар,“ рекол пророкот, „не го понизи срцето твое, иако го знаеше сето тоа. Туку се подигна против небесниот Бог, и садовите од Неговиот дом ти ги донесоа пред тебе, и пиевте од нив вино ти и твоите кнезови, жените твои и ложниците твои, и ти ги фалеше боговите сребрени и златни, бронзени, железни, дрвени и камени, кои не гледаат, ниту слушаат, ниту разбираат; а не го прослави Бога во чии раце е и твојот здив и сите твои патишта. Затоа од Него беше пратена рака и ова писмо беше напишано.“

Свртувајќи се кон небесната порака на сидот, пророкот прочитал: „МЕНЕ, МЕНЕ, ТЕКЕЛ, УФАРСИН.“ Раката што ги испишала тие букви повеќе не се гледала, но овие четири збора пламтеле со ужасна разбирливост. Народот без здив ги слушал зборовите на стариот пророк:

„А еве го значењето на зборовите: МЕНЕ, го изброи Бог царството твое и му стави крај. ТЕКЕЛ, измерен си на кантар и се најде многу лесен. УФАРСИН, твоето царство е разделено и им е дадено на Медијанците и Персијците.“

Во таа последна ноќ на безумно славење, Валтазар и неговите челници ја преполниле мерката на својата вина и вината на вавилонското царство. Бог не можел повеќе да ја одложува казната. Тој со многу пророштва се обидува да ги поучи да бидат послушни на Неговиот закон. „Го лечевме Вавилон,“ рекол Тој за оној чиј грев стигнал до небото, „но не се исцели“ (Еремија 51,9). Поради страшните изопачености на човечките срца, најпосле била изречена пресуда. Валтазар морал да падне, а неговото царство да премине во други раце.

Кога пророкот завршил, царот заповедал да му се укажат ветените почести, „па го облекоа Даниела во скерлет и му ставија златна веришка околу вратот, и го прогласија за трет господар во царството.“

531 Повеќе од едно столетие пред овај настан, пророштвото ја претскажало таа „ноќ на... задоволства“, во која царот и неговите поглавари ќе се натпреваруваат во богохулење и дека одеднаш ќе се престори во ноќ на ужас и пропаст. Сега случувањата, опишани во пророчките списи уште пред да бидат родени учесниците на оваа драма, брзо се ределе.

Додека царот сè уште се наоѓал во раскошната сала, опкружен со оние на кои пропаста им била запечатена, дошол гласник да му јави „дека градот е освоен,“ од непријателите од чиешто оружје не се плашел; „дека бродовите се земени... а јунаците од страв поразени“ (Еремија 51,31.32). Додека тој со своите поглавари пиел од светите Господови садови, славејќи ги своите богови од злато и сребро, Медијанците и Персијците го смениле текот на Еуфрат и навлегле во самото средиште на небранетиот град. Кировата војска веќе се наоѓала под ѕидините на дворецот и градот бил полн со непријателски војници „како скакулци“ (Еремија 51,14), така што нивните победнички восклицанија ги надминуваа очајничките крици на запрепастените учесници на оргиите.

„Во истата ноќ Валтазар, царот халдејски, беше убиен“, а на престолот седнал друг владетел од една туѓа земја.

Еврејските пророци јасно претскажале на кој начин ќе падне Вавилон. Кога Господ во видение им ги открил настаните што ќе се одиграат во иднина, тие извикале: „Како ли е заземен Сесах, како е освоена таа гордост на сета земја? Како ли стана Вавилон страшило на народите?“ „О, како е скршен, здробен, чеканот на целата земја? Како Вавилон им стана страшило на народите?“ „На веста за падот на Вавилон ќе се затресе земјата, и пискот ќе се чуе меѓу народите.“

„Одненадеж падна Вавилон разрушен.“ „Да, запустувачот дојде во Вавилон, фатени се неговите војни, скршени им се лаковите. Навистина Господ, е Бог одмаздник кој плаќа според заслугата. Ќе му ги испијанам кнезовите и мудреците, војводите, намесниците и воините: за да заспијат со вечен сон па веќе да не се разбудат, зборува Царот, името Му е Господ над Воинствата.“

„Ти ставив стапица, Вавилону, ти се фати и не виде. Затекнат си и фатен, зашто завојува против Господа! Господ ја отвори својата оружница, го извлече оружјето на Својот гнев, зашто има работа за Господа над Војските во халдејската земја.“

„Господ над Војските зборува вака: ‘Угнетувани се Израелевите синови, заедно со Јудините синови; оние што ги заробија ги држат цврсто и нема да ги пуштат. Но моќен е нивниот Искупител, името Му е Господ над Воинствата. Тој ќе ја одбрани нивната парница – ќе ѝ донесе мир на земјата и ќе ги смути жителите на Вавилон““ (Еремија 51,41; 50,23.46; 51,8.56.57; 50,24.25.33.34).

Така „дебелите сидови вавилонски ќе бидат разрушени до темели, и неговите високи порти ќе бидат изгорени со оган.“ Така Господ над воинствата ќе „ја докрајчи ароганцијата на горделивите“ и ќе ја „понижи надуеноста на силниците.“ Така „Вавилон, украс на царствата, убавина и горделивост халдејска ќе биде како Содом и Гомора“ – место засекогаш проколнато. „Никогаш веќе не ќе биде со жители, од род до род ќе остане ненаселен“, објавило Вдахновението. „Арабјанецот не ќе подига таму шатор, ниту пастирите ќе одморуваат таму. Пустинските сверови ќе почиваат таму, бувовите ќе им ги наполнат куќите, ноевите ќе живеат таму, јарците ќе играат таму. Хиените ќе вијат во неговите замоци, а чакалите во раскошните дворци. Неговото време приближува, деновите нема да му бидат продолжени“ (Еремија 51,58; Исаија 13,11.19-22; 14,23).

На последниот цар на Вавилон, како што симболички му била објавена и на првиот, му била изречена пресудата од божествениот Стражар: „Тебе ти се објавува, царе... царството ти е одземено!“ (Даниел 4,31).

„Снижи се, седни во правот, девице, вавилонска ќерко!
Седни на земјата, без престол...
Седи молчејќи,
повлечи се во темнина, халдејска ќерко:
Зашто, нема веќе да те викаат владетелка на царствата.

Се разгневив на својот народ,
го запустив Своето наследство, и
ги предадов во твоите раце,
а ти не им покажа милост...

Зборувавше: Довека ќе останам госпоѓа.
Никогаш тоа не го зеде на срце,
ниту помисли како тоа ќе заврши.

534 Затоа сега послушај, развратнице,
која седиш безгрижно и во своето срце говориш:
Јас и нема друг освен мене;
Никогаш не ќе овдовеам,
нема да ги загубам децата:...

Двете нешта ќе стигнат, во миг, во ист ден,
ќе ги изгубиш децата, ќе овдовееш!
Со полна мерка ќе те најдат двете нешта,
заради сето твое вражање
и мноштвото твои маѓесништва!
Затоа што се надевавше во твоето зло,
и зборувавше: Никој не ме гледа!

Твојата мудрост и знаењето те заведеа.
и во своето срце велеше: Јас и нема друг освен мене!
Затоа зло ќе те најде и нема да го пресретнеш,
неволја ќе се нафрли врз тебе и
нема да ја одвратиш;
пропаста ќе дојде одненадеж врз тебе,
нема да ја предвидиш.

И така, стој сега со своите вражања,
и со многуте твои баења,
околу кои се трудеше од младоста;
Ако можат да ти бидат од полза;
Ако можеш со нив да се одржиш.

Те изморија твоите многубројни советници.
Нека станат сега да те спасат астролозите,
оние кои ги набљудуваат ѕвездите и
кои секој месец проречуваат што ќе те снајде.
Ете, тие ќе бидат како плева. . .
Тие нема да се избават од силата на пламенот...
никој нема да те спаси.“

Исаија 47,1-15

На секој народ, кој се појавил на светската сцена, му било 535
дозволено да заземе свое место на земјата за да се види дали ќе
ја исполнува волјата на Стражарот и Светецот. Пророците го
претскажувале појавувањето и подемите на големите светски
царства – Вавилон, Медо-Персија, Грција и Рим. Кај секој од нив,
како и кај послабите народи, историјата се повторувала. Сите
имале свое време на проверка и ниту едно не се одржало; целта
сите ја промашиле, славата им потемнела и моќта ја изгубиле.

И покрај тоа што народите ги отфрлале божествените начела
предизвикувајќи го со тоа своето пропаѓање, сепак, во текот на
вековите божествената цел продолжила да се остварува. Тоа го
видел пророкот Езекија во едно чудесно видение што го добил
за време на ропството во халдејската земја, кога пред неговиот
зачуден поглед се покажале симболите на највозвишената Сила
која управувала со постапките на земските владетели.

Езекиел на бреговите на реката Хевар видел како од север
доаѓа силен ветар, „голем облак и оган кој се разгоруваше, и
околу него светлина, а среде него, среде огнот нешто слично на
сјајна ковина.“ Четири живи суштества влечеле вкрстени тркала,
еден покрај друг. А високо над сето тоа, „беше како престол, по
видението како камен сафир, а на престолот беше во обличје
како човек.“ „А во херувимите се гледаше човечка рака под
крилјата“ (Езекиел 1,4.26; 10,8). Тркалата биле така сложено
распоредени што на прв поглед давале впечаток на вистинска
збрка. Меѓутоа, тие се движеле во совршен ред. Раката што се
наоѓала под крилјата на херувимите ги одржувала небесните
суштества и управувала со нив, а тие ги придвижувале тркалата. 536

Над нив, пак, на престолот од сафир се наоѓал Вечниот, а околу престолот се надвивало виножито, знак на Божјата милост.

Како што со сложените механизми, слични на вкрстени тркала, управувала раката под херувимските крилја, така и сложените случувања во човечките животи се под Божја контрола. Среди судирите и безредието меѓу народите, со настаните на земјата сè уште управува Оној што седи над херувимите.

Историјата на народите ни говори и нам денес. На секој народ и на секој поединец Бог му одредил место во големиот план. Оној кој никогаш не греши им ги мери деновите на луѓето и на народот. Со својот избор секој одлучува за својата судбина, а Бог владее над сите и работи на остварување на своите возвишени цели.

Пророштвата што ги дал големиот ЈАС СУМ во својата Реч, и кои се спојуваат како алка со алка во синцирот на настаните – од вечноста во минатото до вечноста во иднината – ни говорат каде се наоѓаме денес во таа свечена низа од векови и што можеме да очекуваме во времето што ни претстои. Сè што најавило пророштвото дека ќе се случи до денешен ден, веќе е запишано на страниците на историјата, и ние можеме да бидеме сигурни дека и она што допрва треба да се случи ќе се исполни по својот редослед.

Знаците на времето денес објавуваат дека се наоѓаме на прагот на големи и свечени настани. Насекаде во светот владее вознемиреност. Пред наши очи се исполнуваат зборовите на Спасителот за настаните што му претходат на Неговото доаѓање: „Ќе слушате за војни и повици на војни...зашто ќе се крене народ против народ, и царство против царство, и на разни места ќе има глад, помор и потреси“ (Матеј 24,6.7).

Денешното време е од големо значење за сите живи суштества. Владетели и државници, луѓе на доверливи и одговорни позиции, интелегентни припадници на сите класи го насочуваат вниманието кон настаните кои се одигруваат околу нас. Тие ги следат односите што постојат меѓу народите. Ја набљудуваат напнатоста што го зафатила секој елемент на Земјата и увидуваат дека се случува нешто големо и судбоносно, дека светот се наоѓа на работ на голема криза.

Библијата, и само Библијата, ни дава исправно гледиште за сите тие појави. Во неа се откриени големите завршни настани од историјата на светот, чија сенка веќе надвиснала над она што се случува. Звукот од нивното приближување прави Земјата да трепери, а човечките срца да премираат од страв.

„Ете, Господ ја опустошува земјата, ја разурнува, ѝ го избличува лицето, ги распрснува нејзините жители... Зашто го престапија законот, ја погазија уредбата, го раскинаа вечниот завет. Затоа проклетство ја јаде земјата и ќе се сотрат нејзините жители“ (Исаија 24,1-6).

„О каков ден! Зашто Господовиот ден е близу и доаѓа како гибел од Севишниот... Зрната се изгниени под грутките, пусти се житниците, срушени се спремните, зашто снеса жито. Како воздивнува добитокот! Здивени стада, говеда, скитаат, зашто им нема пасиште. Па и стада овци ја поднесуваат казната.“
 „Лозата се исуши, смоквата овена, калинката, палмата и јаблочноците: секое полско дрво се исуши. Зашто радоста ја снеса меѓу човечките синови“ (Јоил 1,15-18.12). 538

„Ме боли во срцето;... Не можам да молчам, зашто го слушам гласот на рогот, бојните извици. Соопштуваат гибел врз гибел, сета земја е ограбена“ (Еремија 4,19.20).

„О, тешко, голем е оној ден, нема сличен на него; тоа е мачно време за Јакова, но тој ќе биде избавен од него“ (Еремија 30,7).

„Зашто Господ е твое засолниште,
 го избра Севишниот за своја закрила.
 Нема да те најде несреќа,
 неволја нема да се приближи до твојот шатор.“

Псалм 91,9.10

„Ќерко Сионска... ќе те откупи Господ од рацете на непријателите твои. А сега многу народи се собраа против тебе. Тие зборуваат: Нека се обесчести, нашите очи нека се наситат со Сион! Но Господовите мисли тие не ги знаат и не ги разбираат Неговите намери“ (Михеј 4,10-12). Бог нема да ја напушти својата заедница во часот на нивната најголема неволја. Тој ветил ослободување. „Еве, ќе ја изменам судбината на Јакововите шатори, ќе им се смилам на неговите шатори,“ рекол Тој (Еремија 30,18).

Тогаш ќе се исполни Божјата намера; сè што живее под сонцето ќе ги велича начелата на Неговото царство.

ДАНИЕЛ ВО ЛАВОВСКАТА ЈАМА

(Оваа глава е заснована на шексџиоџи од Книѓата на пророк Даниел 6. глава)

Кога Дариј Медијанецот го презел престолот кој претходно им припаѓал на вавилонските владетели, тој веднаш пристапил кон преуредување на власта. Тој „постави над царството сто и дваесет управители;... а над нив тројца старешини, од кои еден беше Даниел, на кого управителите ќе му даваат сметка за да не му досадуваат на царот. А Даниел ги надминуваше другите старешини и управители, бидејќи во него имаше извонреден дух и царот мислеше да го постави над целото свое царство.“

Почестите, со кои Даниел бил опсипуван, предизвикале завист кај водечките луѓе во царството, па затоа барале прилика да го обвинат. Меѓутоа, не можеле „бидејќи тој беше верен и немаше никаква грешка ни вина.“

Даниеловото беспрекорно однесување уште повеќе ја распалило љубомората кај неговите непријатели. Тие биле принудени да признаат: „Нема да најдеме кај тој Даниел ништо, ако не најдеме против него нешто во законот на неговиот Бог.“

Најпосле управителите и старешините се посветувале меѓу себе и смислиле план да го уништат пророкот. Одлучиле да побараат од царот да потпише заповед што ќе ја подготват тие, во која на секое лице во царството му се забранува да помоли што било од Бога или од човека, освен од царот Дариј. Во случај некој да ја прекрши оваа наредба, ќе биде фрлен во лавовска јама.

Потоа управителите ја составиле заповедта и ја однеле кај Дариј на потпис. Сметајќи на неговата суета, го убедиле дека спроведувањето на таквиот налог во голема мера ќе го подигне неговиот углед. Царот не проникнал во скриената намера на управителите, ниту ја воочил омразата во предложената заповед, па попуштајќи на нивното ласкање го дал својот потпис.

Непријателите на Даниел си заминале од кај царот радувајќи се на стапицата во која сега сигурно ќе се фати Господовиот слуга. Сатаната играл посебна улога во тој заговор. Пророкот заземал голема позиција во царството и злите ангели стравувале дека неговото влијание ќе ја ослабне нивната власт над управителите во царството. Всушност, овие сатански помошници поттикнале завист кај кнезовите и старешините. Овие дале иницијатива за планот како да се уништи Даниел, а управителите, станувајќи орудија на злото, го спровеле тој план во дело.

Непријателите на пророкот Даниел сметале на неговата длабока приврзаност кон начелата и биле сигурни во успехот на својот план. И не се излажале во проценката на неговиот карактер. Даниел веднаш проникнал во нивната подмолна цел што ја имале при составувањето на таа заповед, но воопшто не го сменил својот став. Зошто да престане да се моли токму сега кога молитвата му е најпотребна? Побрзо би се одрекол од животот отколку од надежта во Божјата помош. Тој продолжил спокојно да ја извршува својата должност како старешина на поглаварите. А кога ќе дојдел часот за молитва, тој заминувал во својата соба, и отворајќи ги прозорците во правец на Ерусалим, според својот секојдневен обичај, упатувал молитва кон небесниот Бог. Тој не се обидува да ја прикрие својата постапка. И покрај тоа што знаел какви последици ќе има заради верноста кон Бога, неговиот дух не се колебал. Пред оние кои му ја кроеле неговата пропаст, тој не дозволил дури ни да изгледа дека неговата врска со небото е прекината. Даниел би се покорил во сите ситуации во кои царот имал право да наредува; но ни царот ниту неговата заповед не можеле да го натераат да отстапи од својата верност кон Царот над царевите.

Така пророкот смело, а сепак мирно и понизно изјавил дека никаква земска сила нема право да се поставува помеѓу душата и Бога. Опкружен со идолопоклоници, тој бил верен сведок на оваа вистина. Неговата бестрашна верност на правдата претставувала зрак на блескава светлина во моралната темнина на незнабожечкиот двор. Даниел и пред денешниот свет се издигнува како достоин пример на христијанска храброст и верност.

Управителите целиот ден демнеле над Даниела. Виделе дека три пати заминувал во својата соба и три пати слушале како неговиот глас се подига во сердна молитва кон Бога. Следното утро го изнеле тоа пред царот. Даниел, неговиот најпочитуван

и најверен државник, пркоси на царската заповед! Тие го потсетиле: „Нели ти потпиша повелба дека секој човек, кој во текот на триесет дена ќе му се моли на кој и да било бог или човек, освен на тебе, царе, да биде фрлен во лавовска јама?“

Царот одговорил: „Така е според законот на Медија и Персија којшто не се менува.“

Тие победоносно го известиле Дарија за однесувањето на неговиот најверен советник. „Даниел,“ истакнале тие, „кој е меѓу робовите Јудини, не се грижи за тебе, царе, ниту за забраната која ја напиша, туку се моли трипати на ден со своја молитва.“

Кога царот ги слушнал тие зборови, веднаш ја забележал стапицата што му била поставена на неговиот верен слуга. Сфатил дека споменатата заповед ја предложиле не затоа што им дошло до царевата слава и чест, туку од омраза кон Даниела. Царот многу се ожалостил поради своето учество во овој подмолен план, и „дури до зајдисонце многу размислуваше како да го избави“ својот пријател. Предвидувајќи дека царот така ќе постапи, кнезовите излегле пред Дариј со зборовите: „Царе, ти знаеш дека според законот на Медијците и Персијците ниедно решение или заповед, потврдено од царот не може да се измени.“ Иако донесена набрзина, заповедта била непроменлива и морала да се спроведе во дело.

„Тогаш царот заповеда, и го доведоа Даниел, па го фрлија во лавовската јама; па царот му рече на Даниел: ’Твојот Бог, кому без престан му служиш, Тој нека те избави!’“ На влезот од јамата бил поставен камен, и царот лично „го запечати со својот прстен и со прстените на своите кнезови, и ништо да не се менува за Даниела. Тогаш отиде царот во својот двор и преноќи не јадејќи ниту допуштајќи да му се донесе нешто што ќе го развесели, и не можеше да заспи.“

Бог не ги спречил Даниеловите непријатели да го фрлат во лавовска јама. Тој им дозволил на злите ангели и на расипаните луѓе до таа мера да си ги исполнат желбите, но само со цел што повеќе да го истакне избавувањето на својот слуга, а поразот на непријателите на вистината и неправдата да го направи потполн. „Зашто и преку човековиот бес Ти ќе се прославиш“ (Псалм 76,10) посведочил псалмистот. Храброста на овој човек, кој одлучил порадо да оди по правиот пат отколку да попусти, му донел пораз на сатаната, а слава и чест на Божјето име.

Царот Дариј утредента рано побрзал до јамата и „повикал со жалостен глас,“ „О Даниел, слуго на живиот Бог, дали Богот

твој, на кого му служиш без престан, можеше да те избави од лавовите?“

А пророкот одговори: „Царе, да си жив довека! Мојот Бог го прати ангелот свој и ги затвори устите на лавовите, па не ми напакотија, зашто се најдов чист пред него, а ни тебе, царе, не ти направив зло.“

„Тогаш царот многу се израдува на тоа, и заповеда да го извадат Даниела од јамата. И го извадија Даниела од јамата, и не се најде рана на него, зашто веруваше во својот Бог.

Потоа заповеда царот, па ги доведеа луѓето кои беа го обвиниле Даниела, и ги фрлија во лавовската јама нив, децата нивни и жените нивни; и уште не дојдоа до дното на јамата, а лавовите ги грабнаа и сите коски им ги скршија.“

Царот на незнабошците тогаш издал нова наредба во која го величел Даниеловиот Бог како вистински Бог. „Царот Дариј им напиша на своите народи и племиња и јазици што живееја во својата земја: Мирот да ви се умножи. Од мене е заповедта секој да се бои од страшниот Бог на Даниел во моето царство, зашто Тој е живиот Бог, кој останува до века, и Неговото царство нема да се растури, и Неговата власт ќе биде до крајот; Тој избавува и спасува, и чини знаци и чудеса на небото и на земјата, кој го избави Даниела од силата на лавовите.“

545

Така целосно биле уништени безбожниците кои се бореле против Даниела. „Даниел напредуваше во времето на Дариевото царување и за време на царувањето на Кир Персијанецот.“ Тој со својот живот ги навел овие незнабожечки цареви да признаат дека неговиот Бог е „жив Бог, кој останува до века, и Неговото царство е непобедливо.“

Од овој извештај за Даниеловото избавување можеме да научиме дека Божјите деца во време на неволја или тешки моменти треба да останат такви какви што биле кога животот им блескал со надеж и кога имале сè што сакаат. Даниел во лавовската јама бил истиот оној Даниел што стоел пред царот како прв министер во државата и како пророк на Највозвишениот. Човекот, чие срце се потпира на Бога, ќе остане истиот и во часот на своето најголемо искушение и во време на просперитет, кога го осветлува Божјата светлина и благонаклонетост како и човечката. Верата се држи за невидливото и ја разбира вечната реалност.

Небото е многу блиску за оние кои страдаат поради праведноста. Христос своите интереси ги поистоветува со интересите на својот верен народ; Тој страда преку страдањата на

своите свети, и секој што ги навредува Неговите избраници, го навредува Него. Силата, која е во можност да нè спаси од физичко зло и неволји, може да нè избави и од поголемо зло, и на тој начин на Божјиот слуга му овозможува да ја запази својата чесност и непорочност под сите околности, и да извојува победа преку божествената благодат.

546 Искуството што го имал Даниел како државник во вавилонското и Медо-персиското царство, ни ја открива вистината дека човекот во јавниот живот не мора да биде човек кој ќе прикрива лукави замисли или планови во своја полза или кој ќе работи за свој материјален интерес, туку може да биде човек кого го води Бог во секој негов чекор. Даниел, премиерот на најголемото земско царство, бил едновременно и Божји пророк, кој примал небесна вдохновена светлина. И покрај тоа што бил човек со исти слабости како нас, Духот на пророштвото го опишува како човек без мана. Дури и непријателите кои највнимателно го испитувале секој негов чекор во деловниот живот, морале да признаат дека бил беспрекорен во сè. Тој дава пример каков би можел да стане секој деловен човек кога неговото срце е обратено и посветено а мотивите чисти во Божјите очи.

Ако целосно се покоруваме на барањата на Небото, ќе примиме и земски и духовни благослови. НепокOLEБЛИВ во својата верност кон Бога, непопустлив во владеењето над себеси, достоинствен и доследен на своите начела, Даниел уште во своите млади години „најде благонаклоност и милост“ кај незнабожечкиот службеник под чија управа бил ставен (Даниел 1,9). Тој истите овие особини ги покажал и во подоцнежниот живот. Брзо се издигнал до прв државник во Вавилонското царство. Служел на еден па на друг владетел, го доживеал падот на едно и воспоставувањето на друго светско царство, но имал таква мудрост и државнички вештини, толку совршено однесување, толку љубезно и добро срце, таква верност на начелата, што дури и неговите непријатели биле принудени да признаат дека „не можат да му најдат никаква мана, бидејќи тој беше верен.“

547 Додека луѓето му укажувале почитување доверувајќи му одговорни државни работи и тајни кои се однесувале на судбината на целото царство, Бог го почестил Даниела избирајќи го за свој претставник и откривајќи му многу откровенија за тајните во далечната иднина. Чудесните пророштва, кои сам ги забележал од седмата до дванаесетата глава во книгата која го носи неговото име, дури ни самиот пророк не ги разбрал

во потполност. Но пред да се заврши неговото животно дело на оваа земја, му било дадено прекрасно ветување дека „при свршетокот на деновите“ – во завршниот период од земската историја – нему повторно ќе му биде доделено да стане и да го прими својот дел. Нему не му било дадено потполно да го разбере сето она што Бог му го открил за своите намери. „Затвори ги овие зборови и запечати ја оваа книга, до последното време,“ му било заповедано во врска со неговите пророчки списи. „Оди, Даниеле,“ го упатил уште еднаш ангелот верниот Господов гласник, „зашто се затворени и запечатени овие зборови до последното време... Оди си по својот крај; и ќе почиваш и ќе останеш на делото свое до свршетокот на деновите“ (Даниел 12,4.9.13).

Колку повеќе се приближуваме кон крајот на историјата на овој свет, толку поголемо внимание мораме да посветиме на пророштвата што ги запишал Даниел, зашто тие се однесуваат токму на времето во коешто живееме. Со нив треба да се поврзат и учењата на последната книга од Новиот Завет. Сатаната успеал мнозина да ги наведе да мислат дека пророчките делови во споменатите книги на пророкот Даниел и на апостол Јован не можат да се разберат. Меѓутоа, ние имаме јасно ветување дека проучувањето на овие пророштва носат посебни благослови. „Разумните ќе разберат“ (Даниел 12,10), било речено за Даниеловото пророштво, кое треба да се отпечати во последните денови. А за Откровението коешто Христос му го дал на својот слуга Јован, да послужи како патоказ на Божјиот народ низ сите векови, врзано е ветувањето: „Блажен е оној кој чита и блажени се оние кои ги слушаат зборовите на пророштвото и го пазат напишаното во него, зашто времето е блиску“ (Откровение 1,3).

548

Од подемот и пропаста на народите, како што е откриено во книгата на пророкот Даниел и во Откровението, треба да извлечеме поука за тоа колку е ништожна надворешната светска слава. Вавилон, со сета своја сила и велелепност каква што светот никогаш повеќе не видел, со силата и славата кои луѓето на таа доба ги правеле непоминливи и вечни, потполно исчезнале! Поминале како „цвет од трева“ (Јаков 1,10). Така пропаднало и Медо-персиското, Грчко-македонското и Римското царство. А така ќе пропадне и сè она што нема свој темел во Бога. Ќе остане само она што служи на Неговите цели и го изразува Неговиот карактер. Божјите начела се единствените трајни вредности за кои светот знае.

Грижливото проучување на остварувањето на Божјите намери во историјата на народот и откровението на она што ќе дојде, ќе ни помогне правилно да го проценуваме видливото и невидливото според вистинските вредности и да разбереме која е вистинската цел на животот. Анализирајќи ги минливите работи во светлината на вечноста, и ние, како Даниел и неговите другари, ќе живееме за она што е вистинито, благородно и неминливо. Учејќи ги во овој живот начелата на царството на нашиот Господ и Спасител, ќе се подготвиме заедно со Него да го наследиме тоа благословено царство кое ќе трае засекогаш и до века.

VI ДЕЛ

549

ПО ВАВИЛОНСКОТО РОПСТВО

„Госїод да ѿе укори саїїано, Госїод да ѿе укори,
Оној Кој ђо избра Ерусалим. Зар не е Тој
ѡламја истїрѣнаїа од оѡан?“

Захарија 3,2

ВРАЌАЊЕТО НА ИЗГНАНИЦИТЕ

551

Кога Кировата војска се појавила пред сидиштата на Вавилон, тоа било знак за Евреите дека се приближува нивното ослободување од заробеништво. Повеќе од едно столетие пред раѓањето на Кир, пророштвото го споменало по име и однапред го запишало делото што ќе го изврши кога ненадејно ќе го земе градот Вавилон и ќе го подготви патот за ослободување на заробените Израелеви синови. Преку пророкот Исаија биле изговорени зборовите:

„Господ зборува вака за Кир, за својот помазаник: Го при- мив за десница, за да ги покорам пред него народите... за да ги отворам вратите пред него, па ни една врата да не му биде затворена. Јас ќе одам пред Тебе за да ги израмнам високите места, за да ги разбијам бронзените врати, за да ги скршам железните лостови. Ти давам тајни сокровишта и скриени богатства, за да си знаеш дека Јас сум Господ кој те повикувам по име, Израелевиот Бог“ (Исаија 45,1-3).

Неочекуваното навлегување на војската на персискиот освојувач во срцето на вавилонската престолнина преку коритото на реката, чишто води биле пренасочени, и преку внатрешните порти, кои биле оставени отворени и незаштитени поради безгрижното чувство на сигурност, им дало на Евреите неспорни докази дека пророштвото на Исаија за ненадејната пропаст на нивните поробувачи детално се исполнува. Тоа било сигурен знак дека Бог раководи со судбините на другите народи во нивна полза. Со пророштвото за начинот на освојувањето и падот на Вавилон тесно се поврзани следниве зборови:

„Јас му велам на Кира: Пастиру мој! И тој ќе ги исполни сите Мои желби, велејќи му на Ерусалим: 'Изгради се!' И на храмот: 'Положи си ги основите!'“ „Јас го издигнав за да победи и му ги израмнив сите патишта. Тој ќе го обнови Мојот град

и ќе ги врати Моите заробеници без откуп и надомест.‘ Така вели Господ над Војските“ (Исаија 44,28; 45,13).

Ова не биле единствените пророштва врз кои прогонетите можеле да ја базираат својата надеж за нивно брзо ослободување. Им биле познати и списите на пророкот Еремија, во кои е јасно определено времето кое ќе протече пред Израел да се ослободи од Вавилон. Господ рекол преку својот гласник: „Но кога ќе се наполнат седумдесетте години, ќе ги казнам вавилонскиот цар и оној народ – зборува Господ – за нивното беззаконие, и Халдејската Земја ќе ја претворам во вечни урнатини“ (Еремија 25,12). А на остатокот на Јуда ќе му биде укажана наклонетост како одговор на сесрдната молитва. „И ќе оставам да Ме најдете – зборува Господ, ќе ја изменам вашата судбина и ќе ве собирам откај сите народи и од сите места каде што ве истерав, зборува Господ. И ќе ве вратам во местото од каде што ве одведов во прогонство“ (Еремија 29,14).

Даниел и неговите придружници често размислувале за ова и сличните пророштва, во кои се изложени Божјите намери за Неговиот народ. И сега, бидејќи брзиот развој на настаните навестувал дека моќната Божја рака дејствува меѓу народите, Даниел посебно размислувал за ветувањата дадени на Израел. Неговата вера во пророчката реч го навела да ги проучува настаните што ги претскажале пророците. Господ изјавил: „Токму кога на Вавилон ќе му се исполнат оние седумдесет години, Јас ќе ве посетам и ќе го извршам доброто ветување за да ве вратам на ова место... Зашто Јас ги знам своите замисли за тоа што имам намера со вас – зборува Господ – замисли за мир, а не за несреќа: да ви дадам иднина и надеж. Тогаш ќе ме повикувате, ќе доаѓате кај мене, ќе ми се молите, и јас ќе ве слушам. Ќе ме барате и ќе ме најдете, кога ќе ме барате со сето свое срце“ (Еремија 29,10-13).

Кратко време пред падот на Вавилон, додека размислувал за тие пророштва и барал од Бога да му го протолкува времето, на Даниел му било дадено цело видение за подемот и падот на царствата. Во првото видение, како што е запишано во седмата глава од книгата на Даниел, дадено е едно толкување; но сепак на пророкот не му било покажано сè... „Моите мисли ми се вознемирија“, напишал тој за ова свое искуство, „и целото лице ми се измени; но речта ја сочував во своето срце“ (Даниел 7,28).

Благодарение на второто видение била дадена нова светлина за идните настани, а пред крајот на своето видение Даниел слушнал „како еден светец зборува, а друг светец го праша

оној што зборуваше: 'До кога ќе трае овој привид?'“ (Даниел 8,13) Одговорот го збунил: „Уште две илјади и тристотини вечери и утра; тогаш Светилиштето ќе биде очистено“ (Даниел 8,14). Тој искрено копнеел да ја сфати смислата на видението. Не можел да ја разбере врската меѓу седумдесетгодишното ropство, проречено преку Еремија, и две илјади и три стотини години кои, како што рекол во видението небесниот посетител, треба да поминат пред да се исчисти Божјето светилиште. Ангелот Гаврил му дал само делумно толкување. Меѓутоа, кога ги слушнал зборовите дека „видението... е за многу години“, пророкот паднал во бессознание. За тоа доживување е запишано: „Јас Даниел занемев и боледував некое време; потоа станав и ги вршев вообичаените царски работи; и се чудев на видението, и не го разбирав“ (Даниел 8,26.27).

Сè уште загрижен за Израел, Даниел одново ги проучувал пророштвата на Еремија. Тие биле толку јасно напишани што од тие пророчки книги го разбрал „бројот на годините според словото што му го беше кажал Господ на Еремија дека седумдесет години ќе се навршат над опустошениот Ерусалим“ (Даниел 9,2).

Со вера, заснована на сигурната пророчка реч, Даниел се молел на Господа брзо да ги исполни своите ветувања. Тој се молел да се сочува Божјата чест, и во своите молитви наполно се изедначил со оние кои не ја исполнувале Божјата волја, признавајќи ги нивните гревови како свои.

„Го обратив своето лице кон Господа Бога,“ рекол пророкот, „настојувајќи преку молитва, и постење во вреќиште и со пепел; му се молев на Господа, својот Бог, исповедувајќи се“ (Даниел 9,3.4). Иако долго време бил во Божјата служба и самото небо го прогласило за „мил човек“, сепак Даниел излегол пред Бога како грешник, укажувајќи на големата потреба на својот љубен народ. Неговата молитва била речита во својата едноставност и длабоко сериозна. Еве како се молел:

„Ах, Боже мој, велики и страшен Боже, кој го пазиш заветот и милоста на оние кои Те љубат Тебе и кои ги пазат Твоите заповеди! Ние согрешивме, ние направивме беззаконие, сторивме зло, се одметнавме и се оддалечивме од Твоите заповеди и наредби. Не ги слушавме Твоите слуги, пророците, кои им зборуваа во Твое име на нашите цареви, на нашите кнезови, на нашите татковци, на сиот народ на земјата.

Господи, во Тебе е праведноста, а во нас срам на образот, како во овој ден во нас Јудејците, во Ерусалимците, во сиот

Израел кои се близу и кои се далеку, во сите земји каде што си ги растерал заради нивните отстапувања...

Во Господа, нашиот Бог е милоста и проштавањето зашто се одметнавме од Него. Господи според сета Твоја праведност одврати ги Твојот гнев и Твојата јарост од Ерусалим, од Твојот град, од Твојата Света Гора, зашто заради нашите гревови и беззаконијата на нашите татковци, Ерусалим и Твојот народ се за срам на сите кои не опкружуваат.

А сега, о Боже наш, послушај ја молитвата на Твојот слуга и на неговите срдечни молби. Твоето лице нека заблеска над Твоето запустено Светилиште – заради Тебе, Господи. Прикло-ни го Твоето уво Боже мој, и слушај! Отвори ги очите та по-гледај ја нашата запустеност и градот што се вика со Твоето име! Зашто ние не Те молиме заради својата праведност, туку заради Твојата голема милост.

Господи, чуј! Господи, прости! Господи внимавај и дејствувај! Не се двоуми заради Тебе, Боже мој, зашто со Твоето име се викаат Твојот град и Твојот народ“ (Даниел 9,4-9.16-19).

Небото длабоко се спуштило за да ја чуе искрената молитва на пророкот. И пред тој да ја заврши молитвата за проштавање и помош, моќниот Гаврил повторно се појавил пред него и му обрнал внимание на видението што го имал пред падот на Вавилон и Валтасаровата смрт. Ангелот тогаш му го изнел во детали периодот од седумдесет седмици, коишто ќе почнат „откако излезе речта Ерусалим повторно да се гради“ (Даниел 9,25).

Оваа молитва Даниел ја упатил „во првата година на Дариј“ (Даниел 9,1), владетел на Медија, чиј војсководец Кир го одзел од Вавилон скиптарот на светското царство. Бог го почитувал Дариевото владеење. Нему му бил пратен ангелот Гаврил „да го поткрепи и засили“ (Даниел 11,1). По неговата смрт, приближно две години по падот на Вавилон, Кир дошол на престолот и почетокот на неговото владеење го обележал крајот на периодот од седумдесетте години, колку што поминало откако Навуходоносор ја довел првата група Евреи од нивната татковина Јудеја во Вавилон.

Бог го искористил Даниеловото ослободување од лавовската јама за да остави поволен впечаток на Кир Велики. Прекрасните особини на Божјиот човек како прониклив државник, го навеле персискиот цар да му укаже посебна почит и признание за неговата мудрост.

И сега, точно во времето за кое Господ кажал дека Неговиот храм во Ерусалим повторно ќе биде изграден, Кир сфатил

дека ова пророштво се однесува на самиот него, а кое Даниел добро го познавал. Ова го поттикнало да му подари слобода на еврејскиот народ.

Кога царот ги прочитал зборовите, повеќе од сто години пред неговото раѓање, кои го најавиле начинот на кој ќе биде освоено Вавилон; ја прочитал пораката што му ја упатил Владетелот на вселената: „Те опашав, уште пред да Ме знаеш, за да познаат од исток и од запад дека нема друг освен Мене“; ги видел со свои очи изјавите на вечниот Бог: „Заради слугата свој Јакова, и Израел избраникот свој те повикав по твоето име и презиме, уште пред да Ме знаеш“; го прочитал вдохновениот извештај: „Јас го подигнав во праведност, и сите негови патишта ќе ги израмнам; Тој ќе го сосида Мојот град и Моите робови ќе ги отпушти, не за пари, ниту за дарови“; и кога сето тоа го разбрал, срцето му било длабоко трогнато и тој одлучил да ја исполни својата должност што небото му ја наменило (Исаија 45,5.6.4.13). Јудејските заробеници ќе ги пушти на слобода и ќе им помогне повторно да го изградат Јеховиниот храм! 558

Во пишаната прокламација што била разнесена „по целото царство“, Кир известува за својата желба да се погрижи Евреите да се вратат и повторно да го подигнат храмот. „Сите земни царства ми ги даде Господ небесниот Бог“, со благодарност признал царот во тој јавен распис, „и Тој ми заповеда да му изградам дом во Ерусалим што е во Јудеја. Кој меѓу сите вас е од Неговиот народ? Небесниот Бог нека биде со него, и нека оди во Ерусалим... и нека гради дом на Господа Израелевиот Бог – Тој е Бог, кој е во Ерусалим. А секој што останал во другите места, каде и да живее тој, нека му помогнат жителите од тие места со сребро, со злато, со друг имот, со добиток и со доброволни прилози за Божјиот дом“ (Ездра 1,1-4).

Потоа Кир дал упатства во поглед на সিдањето на храмот: „Во првата година од владеењето на царот Кир, царот издаде указ за домот Господов во Ерусалим: Нека биде изграден дом на она место, каде што принесуваат жртви, и нека му се постават здрави темели; висината негова – шеесет лакти, ширината негова – шеесет лакти; три реда големи камења, еден ред дрва; а трошоците нека се плаќаат од царскиот дом. Уште и садовите на Божјиот дом, златни и сребрени што Навуходonosор ги изнесол од ерусалимскиот храм и ги однел во Вавилон, нека се вратат и однесат во ерусалимскиот храм и да бидат наместени во Божјиот дом, секој на свое место“ (Ездра 6,3-5)

Веста за овој декрет допрела и до најоддалечените провинции на царството и насекаде меѓу раселените Израелеви деца завладеала голема радост. Мнозина како Даниел ги проучувале пророштвата и му се молеле на Бога да му ја прати на Сион ветената помош. Сега Бог ги услышил нивните молитви и со радосни срца можеле слободно да запеат:

„Кога Господ ги враќаше Сионските заробеници,
ни беше како да сонуваме.
Устата ни беше полна со смеа,
а јазикот со пеење.
Тогаш меѓу народите се зборуваше:
Господ направи големи дела за нив.
Господ ни направи големи дела,
затоа се развеселивме.“

Псалм 126,1-3

„Тогаш станаа поглаварите на семејствата на татковците од Јуда и Венијамин, и свештениците и Левитите и сите на кои Бог им го подигна духот“ – тие го сочинувале оној побожен остаток од околу педесет илјади Евреи во земјите на прогонство, кои ја искористиле прекрасната можност што им се пружила „да одат и да го изградат Господовиот дом во Ерусалим“. Нивните пријатели не им дозволиле да појдат со празни раце. „И им помагаа сите оние што беа покрај нив, со садови златни и сребрени, имот, стока и скапоцени работи.“ Покрај тие и многуте други подароци беа вклучени и „садовите од домот Господов, којшто ги беше однел Навуходоносор од Ерусалим... кои ги издаде Кир царот Персиски преку Митридата ризничарот... пет илјади и четири стотини“, за да се употребат во храмот кога ќе биде повторно изграден (Ездра 1,5-11).

Кир го одредил Зоровавела (познат и под името Сасавасар), како Давидов потомок, да застане на чело на оние кои се враќаат во Јудеја, а со него пошол и првосвештеникот Исус, синот Јоседеков. Преминувајќи го долгиот пат низ пустината, овие луѓе биле среќни и благодарни на Бога за Неговите многубројни благослови, и веднаш се фатиле за работа да го обноват сето она што било урнато и уништено. „Поглаварите на татковските домови“ биле понапред во давањето на прилози за обнова на храмот, а по нивниот пример се повел и народот давајќи доброволно од својата сиромаштија (види: Ездра 2,64-70).

Веднаш подигнале олтар во тремот на храмот, на местото каде што се наоѓал стариот олтар. При свеченоста на осветувањето на олтарот, „сиот народ се собра како еден“; и така тие биле соединети во обновувањето на светата служба која била прекината кога Навуходоносор го разорил Ерусалим. Пред да се разотидат по домовите, кои имале намера да ги обноват, „тие исто така го празнуваа празникот сеници“ (Ездра 3,1-6).

Верниот остаток многу се израдувал за подигањето на олтарот и за секојдневната жртва паленица. Луѓето сесрдно се подготвиле за подигање на храмот, а како што работата напредувала и нивната храброст сè повеќе растела. Тие многу години биле без овој видлив знак на Божјето присуство. А сега, опкружени со многубројните знаци што ги потсетувале на отпадничтвото на нивните татковци, копнееле за храм кој ќе биде траен доказ за Божјото проштавање и благонаклоност. Надежта дека Бог ќе ги прими им била многу подрага од нивните имоти и права кои повторно им биле вратени. Бог чудесно влијаел во нивна полза и тие биле убедени дека Тој е со нив; но сепак се стремеле за уште поголеми благослови. Радосно го очекувале моментот кога повторно ќе заблеска Неговата слава од изградениот храм. 563

Работниците, кои ги подготвувале градежните материјали меѓу урнатините, откриле некои од огромните камења кои биле донесени на градилиштето во Соломоново време. Тие биле обработени и можеле веднаш да се употребат, а освен тоа бил донесен и многу нов материјал. Набрзо подготовките толку напреднале што дошло време да се положи камен-темелник. Тоа било направено во присуство на илјадници луѓе кои дошле да ја набљудуваат работата и да ја изразат својата радост што можат да учествуваат во неа. Додека се положувал камен-темелникот, народот, придружен со трубите на кои свиреле свештениците и кимвалите во кои удирале синовите Асафови, „почнаа да Го фалат и слават Господа, пеејќи: 'Зашто е благ, зашто е довека Неговата милост кон Израел'" (Ездра 11).

Оваа градба била дом на многу пророчтва кои говореле за благонаклонетоста што Господ сакал да му ја укаже на Сион, и сите што присуствувале на полагањето на камен-темелникот со цело срце требало да учествуваат во таа свеченост. Меѓутоа, со музиката и извиците на слава што се слушале во тој радосен ден, се мешала и една нехармонична нота. „Мнозина свештеници, левити, и главатари на татковските домови и старешини, кои го имаа видено поранешниот храм, плачеа гласно“ (Ездра 3,12).

564 Било природно што тага ги исполнувала срцата на тие старци додека размислувале за последиците од непокорноста, кои толку долго се чувствуваале. Да биле тие и нивното поколение послушни на Бога, да ја исполнеле Неговата намера во поглед на Израел, храмот што го изградил Соломон не би бил уништен, а и робувањето би било непотребно. Меѓутоа, поради неблагодарност и неверство, тие биле расеани меѓу незнабошците.

Сега условите биле изменети. Нежниот и милостив Господ повторно го посетил својот народ и му дозволил да се врати во својата земја. Тагата поради грешките од минатото требало да ѝ отстапи место на големата радост. Бог влијаел на Кировото срце да им дозволи повторно да го изградат храмот, и тоа требало кај нив да поттикне чувство на длабока благодарност. Но некои не го забележале Божјето провидение. Наместо да се радуваат, тие се препуштиле на незадоволството и малодушноста. Ја виделе славата на Соломоновиот храм и се јадосувале што храмот, кој ќе биде подигнат сега, нема да биде како некогашниот.

Липањето, оплакувањето и непромислените споредби неповолно влијаеле врз расположението на многубројните присутни и ги слабееле рацете на градителите. Работниците се прашувале дали треба да продолжат со градбата која уште од почетокот е критикувана и е повод за толку големо незадоволство.

565 Меѓу насобраните сепак имало повеќе такви кои покажале посилна вера и пошироки видици и не гледале со незадоволство на оваа скромна градба. „А мнозина воскликнуваа силно од радост, и народот не можеше да ги разликува радосните извици од плачот на народот; зашто народот викаше силно, и гласот негов се слушаше надалеку“ (Ездра 3,12.13).

Да знаеле оние кои тој ден не се радувале на полагањето на камен-темелникот на идниот храм какви ќе бидат последиците од нивниот недостаток на вера, би се престашиле. Тие не ја разбрале тежината на зборовите со кои го изразувале своето незадоволство и разочарување, ниту знаеле колку тоа ќе го забави довршувањето на Божјиот дом.

Израелците пред своето ропство се гордееле на првиот величествен храм и достоинствените обреди при богослуженијата, но во нивната служба често недостасувала онаа важна содржина која Бог ја смета за најнеопходна. Славата на првиот храм и неговите величествени служби не можеле да ги препорачаат кај Бога, зашто тие не правеле ништо за она што единствено

претставува вредност во Негови очи. Тие не Му принесувале жртва со понизно и скрушено срце.

Кога ќе се изгубат од вид животни важните принципи на Божјето царство, верските церемонии обично се множат и стануваат претерани. Ако се пренебрегне изградбата на карактерот, ако недостасува убавината на душата, ако се презре едноставната побожност, тогаш гордоста и љубовта кон раскошот бараат величествени храмови, блескаво украсување и отмени церемонии. Меѓутоа, со сето тоа не се слави Бог. Господ не ја вреднува својата црква според надворешниот сјај, туку по искрената побожност што ја одвојува од светот. Тој ја цени според растењето на нејзините членови во познавањето на Христа и напредувањето во нивното духовно искуство. Тој гледа на начелата на љубовта и добрината. Ни сета убавина на уметноста не може да се спореди со убавината на темпераментот и карактерот што се откриваат во оние кои се Христови претставници. 566

Една верска заедница може да биде најсиромашна; може да биде без некој привлечен надворешен раскош, но ако нејзините членови живеат според начелата на Христовиот карактер, ангелите ќе се соединат со нив во нивното богослужение. Бог ќе ја прими пофалбата од благодарните срца како угодна жртва.

„Славете го Господа, зашто е благ,
зашто Неговата милост е вечна.
Така нека речат сите избавеници,
кои Господ ги избави од непријателските раце.“

„Пејте Му, и славете Го,
раскажувајте ги сите Негови прекрасни дела.
Фалете се со Неговото свето име,
нека се радува срцето на оние кои Го бараат Господа.“

„Зашто Тој ја напојува жедната душа,
и душата гладна ја исполнува со блага.“

Псалм 107,1.2; 105,2.3; 107,9

„И СО НИВ БОЖЈИТЕ ПРОРОЦИ, КОИ ГИ ПОДДРЖУВАА“

Недалеку од Израелците кои работеле на обновување на храмот, живееле Самарјаните – измешан народ, произлезен од мешаните бракови на незнабошци населени тука од асирските провинции и остатокот од десетте племиња што останале во Самарија и Галилеја. Со текот на времето, Самарјаните почнале да тврдат дека се почитувачи на вистинскиот Бог, но во срцето и во животот сепак останале идолопоклоници. Всушност, тие говореле дека идолите им служат само за да ги потсетуваат на живиот Бог, Управителот со вселената, но народот сепак бил склон кон обожавање на делкани ликови.

Во времето на обновувањето на храмот Самарјаните станале познати како „непријатели Јудини и Венијаминови“. Кога слушнале „дека оние што се вратија од ропство сидаат дом на Господ Бог Израелев, дојдоа кај Зоровавел и семејните поглавари“ и изјавиле дека и тие сакаат да учествуваат во градењето. „Да градиме и ние со вас,“ рекле тие, „зашто и ние како вас му се поклонуваме на вашиот Бог, и нему му принесуваме жртви од времето на асирскиот цар Есархадон, кој нè пресели овде.“ Но оваа нивна молба била одбиена. „Не можете вие со нас да сидате дом на нашиот Бог,“ им одговориле израелските поглавари, „туку ние сами ќе му сидаме дом на Господ Бог Израелев, како што ни заповеда персискиот цар Кир“ (Ездра 4,1-3).

Само остатокот решил да се врати од Вавилон и сега, кога се впрегнале на работа која навидум ги надминувала нивните сили, дошле најблиските соседи и им понудиле помош. Самарјаните рекле дека и тие го обожават вистинскиот Бог и изразиле желба да учествуваат во предимствата и благословиите на службата во храмот. „Зашто и ние како вас му се поклонуваме на вашиот

Бог;“ рекле тие, „да градиме и ние со вас!“ Но ако еврејските поглавари ја прифателе оваа нивна понуда, би ја отвориле вратата за идолопоклонството. Тие ја препознале неискреноста на Самарјаните. Знаеле дека помошта што би им ја дале тие луѓе, не е ништо во споредба со благословите кои можеле да ги очекуваат ако ги слушале јасните заповеди на Господа.

Господ преку Мојсеја му кажал на Израел како треба да постапува кон соседните народи. „Не прави со нив сојуз, и немој да ги поштедуваш; ниту да се спријателуваш со нив... зашто тие ќе го оттргнат синот твој од Мене и ќе им служи на други богови, па Господ ќе се разгневи на вас и Тој ќе ве истреби.“ „Зашто вие сте свет народ на Господ, вашиот Бог; Господ вас ве избра од сите народи, што се на земјата, за да бидете Негов народ“ (5. Мојсеева 7,2-4; 14,2). 569

На Израел јасно му биле претскажани последиците што би настанале ако склопува сојузи со соседните народи. „Господ ќе ве расфрли по сите народи, од едниот до другиот крај на земјата,“ рекол Мојсеј, „таму ќе им служиш на други богови; дрвени и камени – кои ви беа непознати и тебе и на татковците твои. Но нема да имаш мир меѓу тие народи; ниту твоите стапала ќе имаат почивалиште, туку таму Господ ќе ти даде возбудено срце, пропаднати очи, изнемоштена душа. Твојот живот ќе виси на нишка; ќе се боиш и дење и ноќе, и не ќе бидеш безбеден за својот живот. Од стравот што ќе ти го стега срцето, и од глетката што ќе ја гледаат очите твои, наутро ќе зборуваш: ‘О, што поскоро да се стемни!’ а навечер ќе зборуваш: ‘О, што поскоро да осамне!’ (5. Мојсеева 28,64-67) „Таму кога ќе го побарате Господа, вашиот Бог, ќе го најдете ако го побарате од сè срце и со целата своја душа“, гласело ветувањето (5. Мојсеева 4,29).

На Зоровавела и неговите соработници им биле познати овие и многу други слични библиски стихови, а неодамна, додека сè уште биле во ропство, имале можност да го видат и нивното исполнување. Сега, бидејќи се покајале за сето зло поради кое тие и нивните татковци ја искусиле казната проречена преку Мојсеја, кога со цело срце се обратиле кон Господа и го обновиле заветот со Него, им било дозволено да се вратат во Јудеја и да го обноват она што било уништено. Зар сега, на самиот почеток од својот потфат, да влезат во сојуз со идолопоклоници? 570

„Не влегувај со нив во завет“, рекол Господ. Оние кои повторно му се посветиле на Бога пред олтарот, поставен пред урнатините на Неговиот храм, сфатиле дека меѓу Неговиот

народ и светот секогаш треба да се одржува јасна гранична линија. Одбиле да стапат во сојуз со таквите кои, и покрај тоа што биле запознаени со прописите на Божјиот закон, не сакале да се покоруваат на Неговите барања.

Божјиот народ до крајот на времето мора да се придржува кон начелата дадени во петтата книга Мојсеева како упатство на Израел. Вистинскиот напредок зависи од одржувањето на нашиот заветен однос со Бога. Никогаш не смееме да дозволиме да попуштиме во поглед на начелата и да стапуваме во сојуз со оние кои не се бојат од Бога.

Постои постојана опасност христијаните да помислат дека во извесна мера мораат да се приспособат на светот за да имаат влијание на световните луѓе. Меѓутоа, дури и да изгледа дека таквиот став привидно овозможува големи предимства, на крајот секогаш доаѓа до духовен пораз. Божјиот народ мора строго да се варди од секое подмолно влијание кое се стреми да продре преку ласкави изрази од непријателите на вистината. Ние сме патници и туѓинци на овој свет и врвиме по патека полна со опасности. Не смееме да се поведеме по итри стапици и примамливи предлози, кои се прават со цел да тргнеме по патот на непослушноста.

Отворените непријатели на Божјето дело не се најопасни.

571 Поголема моќ на измама имаат оние кои, слично на непријателите на Јуда и Венијамин, доаѓаат со благопријатни зборови трудејќи се наоколу да склопат пријателски сојуз со Божјите деца. Кога станува збор за таквите луѓе, секоја душа мора да биде претпазлива, за да не падне во каква било грижливо прикриена и вешто поставена стапица. Особено денеска, кога се приближуваме кон крајот на историјата, Господ бара од своите деца постојана будност. И покрај тоа што борбата е непрекината, никој не е препуштен да се бори сам. Ангелите им помагаат и ги штитат оние кои во понизност одат пред Бога. Господ никогаш нема да го изневери оној кој се надева на Него. Кога Неговите деца ќе му се приближат барајќи заштита од злото, Тој жалосливо и со љубов подига за нив знаме против непријателот. Не допирајте ги, вели Тој, зашто се Мои. На дланките сум ги вржал!

Неуморни во своето противење, Самарјаните „му досадуваа на Јудиниот народ и им сметаа во সিдањето; и изнајмија советници наспроти нив да ја расипуваат нивната намера за време на царот Кир Персиски до владеењето на Дариј царот Персиски“ (Ездра 4,4.5). Ширејќи лажни гласови, предизвикале сомнеж кај

душите кои лесно можеле да се поколебаат. Меѓутоа, силите на темнината повеќе години биле успешно зауздувани и Јудиниот народ слободно можел да го продолжи своето дело.

Додека сатаната се трудел да влијае најголемата власт во Медо-персиското царство да не покаже наклоност кон Божјиот народ, ангелите работеле во корист на заробениците. Во оваа борба целото Небо било вклучено. Преку пророкот Даниел ни е дадено да насреме во таа голема борба меѓу доброто и злото. Три седмици архангел Гаврил се борел со силите на темнината, 572 трудејќи се да го осуети влијанието што дејствувало врз духот на царот Кир. И пред да се заврши борбата, лично Христос дошол да му помогне на Гаврил. „Кнезот на персиското царство ми се противеше дваесет и еден ден“, рекол Гаврил, „но Михаил, еден од првите кнезови, дојде да ми помогне зашто јас бев таму сам кај персискиот цар“ (Даниел 10,13). Било направено сè што Небото можело да направи за Божјиот народ. Победата конечно била извојувана; силите на непријателот биле сопрени за сето време на владеењето на царот Кир и неговиот син Камбис, кој владеел околу седум и пол години.

Тоа било време на извонредна предност за Евреите. Нај-возвишените претставници на небото дејствувале на срцето на царот и Божјиот народ морал да работи до крајни граници за да ја спроведе Кировата заповед. Морале да ги вложат сите свои сили за да го обноват храмот и службата во него и повторно да се населат во своите јудејски домови. Но, иако Бог силно работел за нив, мнозина се покажале неподготвени. Противењето на нивните непријатели било толку решително и силно што градителите постепено ја губеле храброста. Некои не можеле да ја забораваат глетката при поставувањето на камен-темелникот, кога мнозина покажале дека немаат доверба во успехот на тој потфат. И бидејќи Самарјаните станувале сè подрски, мнозина Евреи почнале да се прашуваат дали воопшто е дојдено време да се гради храмот. Ваквиот сомнеж бргу се распространил. Многу од работниците, обесхрабрани и малодушни, се вратиле во своите домови продолжувајќи со вообичаените домашни работи.

За време на владеењето на Камбис, работата на изградбата на храмот напредувала бавно. А за време на царувањето на лажниот Смерт (кој во Езекија 4,7 се нарекува Артаксеркс), 573 Самарјаните го навеле безобсирниот измамник да издаде декрет со кој на Евреите им се забранува повторно да го градат својот храм и градот.

Повеќе од една година храмот бил занемарен и речиси заборавен. Луѓето живееле во своите куќи и се труделе да постигнат овоземски успех. Меѓутоа, тие се наоѓале во жална состојба. Колку и да работеле, немале никаков напредок. Се чинело како и самата природа да се здружила против нив. Бидејќи Јудејците дозволиле храмот да запусте, Господ пуштил врз нив разорна суша. Бог претходно им обезбедувал плодни полиња и градини, жито, вино и масло како залог на својата наклоност; но тие обилни дарови ги употребиле толку себично, што благословите им биле ускратени.

Такви биле условите на почетокот на владеењето на Дариј Хистасп. Израелците се наоѓале во жална состојба како во поглед на духовните така и во поглед на земските нешта. Толку долго биле незадоволни и сомничави, толку долго своите лични интереси ги ставале на прво место, толку долго рамнодушно го гледале разурнатиот Господов храм, што мнозина ја изгубиле од вид целта заради која Бог ги вратил назад во Јудеја. Таквите говореле: „Сè уште не е дојдено времето да се сосида домот Господов“ (Агеј 1,2).

Но дури ни во тој период на мрак, оние што се надевале во Бога, не останале без надеж. Пророците Агеј и Захарија се појавиле за да се спротивстават на кризата. Преку охрабрителни сведоштва, овие повикани гласници му ја откриле на народот причината за неволјите. Пророците објавувале дека неуспехот во земските работи се должи на тоа што Божјите интереси не се ставаат на прво место. Ако Израелците го прославеа Бога, ако му ја укажале должната почит и чест да се посветат на обнова на Неговиот Храм, тие би ја имале Неговата помош и благослов.

На оние кои се обесхрабриле, Агеј им упатил сериозно прашање: „А за вас време ли е да живеете во своите украсени домови, додека Светилиштето е запустено. Затоа сега вака вели Господ над Војските: Преиспитајте ги своите патишта! Вие сесте многу, а собирате малку; јадете, а не се заситувате; пиете, а не се напивате; се облекувате, но не се стоплувате; оној што печали пари, ги става во дупнато кесе“ (Агеј 1,4-6).

Потоа Господ, со зборови што можеле да ги разберат, му ја открил на Израел причината за сиромаштијата: „Очекувајте многу, а излегува малку, и што ќе внесете дома, тоа Јас го занесувам. Зошто?“ – вели Господ Саваот: „Затоа што домот Мој е запустен, додека секој од вас се грижи за домот свој. Па поради тоа небото се затвори и не ви дава роса и земјата не ви

дава плодови. Затоа повикав суша врз земјата, врз горите, врз житото, врз гроздовите, врз маслото и врз сè што се раѓа од земјата, и врз човекот и врз добитокот, и врз секој ваш труд“ (Агеј 1,9-11).

„Господ над воинствата зборува вака: ‘Преиспитајте ги своите патишта!’, ги советува Господ. „Качете се на планината, донесете дрвја и градете го храмот, и тоа ќе Ми биде угодно, па ќе се прославувам, вели Господ“ (Агеј 1,7.8). 575

Водачите и израелскиот народ ги примиле при срце советите и укорите што Господ им ги упатил преку Агеја. Разбрале дека Господ им испратил сериозен апел. Повеќе не се осмелувале да ги отфрлат поуките што повеќепати им ги давал – дека нивната среќа, и земска и духовна, зависи од тоа дали верно ќе ги исполнуваат Неговите заповеди. Разбудени од опомените на пророкот, „и Зоровавел... и Исус... и сиот друг народ го послуша гласот на Господ, својот Бог, а и зборовите на пророкот Агеј“ (Агеј 1,12).

Штом Израел одлучил да послуша, по укорот следело охрабрување. „Тогаш прозборе Агеј... донародот, велејќи: ‘Јас сум со вас’ – говори Господ. Господ го задвижи духот на Зоровавел“ и на Исус и „духот на сиот останат народ; та тие дојдоа и се зафатија со работа во домот на Господа над воинствата, својот Бог“ (Агеј, 1,13.14).

За помалку од еден месец откако се вратиле повторно на градење на храмот, градителите добиле уште една охрабрувачка вест. „Биди силен, Зоровавеле,“ Господ ургирал преку својот пророк; „биди силен, о Исусе, сине Јоцадаков; и биди силен народе на сета земја, говори Господ, и работи; затоа што Јас сум со вас, говори Господ над војските“ (Агеј 2,4).

На Израилот, кога се беше улогорил пред Синајската гора, Господ рекол: „И ќе пребивам меѓу синовите Израелеви, и ќе им бидам Бог. И ќе познаат дека сум Јас Господ Бог нивни, којшто ги изведов од Египетската земја, за да пребивам меѓу нив, Јас сум Господ нивниот Бог“ (2. Мојсеева 29,45.46). А сега, и покрај тоа што повеќе пати „се одметнаа и го жалостеа неговиот Свет Дух“ (Исаија 63,10), Бог уште еднаш преку пораките на својот пророк ја подал својата рака за да спаси. Како знак дека ја прифатил нивната соработка за остварување на неговите намери, Тој го обновил својот завет дека неговиот Дух ќе биде со нив; и им порачал – „не бојте се“.

Господ и денес им вели на своите деца: „Бидете силни... и работете; зашто Јас сум со вас“. Христијанинот секогаш ќе

има силен помошник во Бога. Можеби нема да можеме да ги разбереме начините на кои Господ ќе ни помогне, но едно знаеме: Тој никогаш не ги остава оние кои се надеваат во Него! Кога христијаните би знаеле колку пати Господ го пренасочил патот по кој одат тие, за да не се остварат намерите на непријателот, не би се препнувале често и не би се жалеле. Нивната вера во Бога би била толку цврста, што никакво искушение не би можело да ги поколеба. Тие би го признале за своја мудрост и сила и Тој би направил преку нив да се оствари она што го посакува.

Искрените повици и бодрења упатени преку Агеј, во уште поголема мера биле потврдени и изнесени преку Захарија, ко-го Бог го подигнал да го поттикне Израел да ја изврши заповедта за градењето. Првата вест на Захарија била потврда дека Божјата реч никогаш не изневерува, како и ветувањето за благословите за оние што ќе ја примат верната пророчка реч.

577 И покрај тоа што нивните полиња опустеле, а храната брзо им се намалувала, и покрај тоа што биле опкружени со непријателски расположени народи, Израелците сепак, на повикот на Божјите гласници, со вера тргнале напред и вредно почнале да работат на обновата на урнатиот храм. Таа работа барала цврста доверба во Бога. Додека народот се трудел да ја изврши својата задача и се стремел да ја прифати Божјата благодат со цело срце, преку Агеја и Захарија пристигнувале вести една по друга, потврдувајќи дека нивната верност ќе биде богато наградена и дека ќе се исполни Божјето ветување за идната слава на храмот чии сидови биле обновувани. Зашто, кога ќе се наврши времето, токму во тој храм, како Учител и Спасител на човештвото, ќе се појави Оној за кого копнеее сите народи.

Градители не биле оставени да се борат сами. „Со нив беа Божјите пророци помагајќи им“, а самиот Господ над Војските изјавил: „Бидете храбри... и работете; затоа што Јас Сум со вас“ (Ездра 5,2; Агеј 2,4).

Бидејќи народот искрено се покајал и ја покажал својата подготвеност да напредува во верата, дошло и ветувањето за земниот напредок. „Од овој ден,“ објавил Господ, „Јас ќе ве благословам“ (Агеј 2,19).

До нивниот водач Зоровавел, оној кој во текот на годините по враќањето од Вавилон бил ставен на тешки искушенија, му била упатена драгоцена вест. „Доаѓа денот“, објавил Господ „кога ќе бидат поразени сите непријатели на Неговиот одбран народ.“ „И во тоа време, зборува Господ над Војските, ќе те земам тебе, Зоровавелу, слуго Мој,... и ќе те поставам како пе-

чат; зашто те избрав“ (Агеј 2,23). Сега водачот на Израел можел да ја сфати смислата на провидението што го водело низ сите искушенија и кризи, и во сето тоа можел да ја согледа Божјата волја. 578

Оваа порака упатена лично до Зоровавел, била запишана за охрабрување на Божјите деца во сите времиња. Бог своите деца ги става на проверка со одредена цел. Тој ги води токму онака како што тие и самите би посакале кога би можеле уште од почетокот да го согледаат крајот и да ја разберат големината на целта што ја остваруваат. Сите искушенија и неволји што ги снаоѓаат, според Неговото провидение, треба да ги направи силни во работата и подготвени да страдаат за Него.

Веста што ја донеле Агеј и Захарија предизвикала луѓето да се заложат со сите сили околу обновата на храмот. Но Самарјаните и останатите настојувале на сите можни начини да ја оневозможат оваа работа. Така еднаш покраинските намесници на Медо-Персија дошле во Ерусалим и прашале кој наредил да се обновува храмот. Евреите во тој момент да не се потпреле на Господа и да не побарале Негово водство, ова прашање можело да биде кобно. „Но окоето Господово беше над старешините Јудејски, па не им забрануваше додека работата не отиде до Дариј“ (Ездра 5,5). Тие, исто така, мудро им одговориле на намесниците дека овие одлучиле да испратат писмо до Дариј Хистапс, кој тогаш владеел со Персија, обрнувајќи му внимание на првиот декрет на Кир во кој било наложено Божјиот храм во Ерусалим да се обнови, а секој трошок за таа обнова да падне на товар на царската ризница.

Дариј го побарал овој декрет и го пронашол. Потоа им порачал на оние што ја испитале работата да ја дозволат понатамошната изградба на храмот. Тој заповедал: „Оставете нека се гради тој Божји дом, Јудејскиот управител и старешините нивни нека го сидаат тој Божји дом, на местото негово.“ 579

„Уште и заповедам,“ продолжил Дариј, „што да направите кон јудејските старешини за да се изгради повторно Божјиот Дом: од царското благо – односно од данокот отаде реката – нека им се плаќа внимателно на оние луѓе, без прекратување, и што ќе им треба за жртвите паленици на небесниот Бога: јунци, овни и јагниња, и пченица, сол, вино и масло, нека им се дава редовно секој ден, според упатствата на свештениците во Ерусалим. Нека принесуваат жртви со пријатен мирис на небесниот Бог, нека се молат за животот на царот и неговите синови“ (Ездра 6,7-10).

Царот потоа одредил строги казни за луѓето кои на каков било начин би го прекршиле овој декрет. На крајот завршил со значајна порака: „И Бог, кој таму го настани своето Име, нека ги обори секој цар и народ, кој би се осмелил да ја прекрши мојата заповед и го разурне Божјиот Дом во Ерусалим! Јас, Дариј, ја дадов оваа наредба. Нека се извршува точно“ (Ездра 6,12). На тој начин Господ го подготвил патот за довршување на храмот.

Со месеци Израелците, уште пред оваа наредба, непрекинато и со вера работеле на изградбата на храмот. Божјите пророци исто така им помагале објавувајќи им ги пораките во вистинско време, од кои работниците можеле да видат каква е Божјата волја за Израел. Два месеца по последната забележена вест од пророкот Агеј, Захарија добил серија виденија за Божјето дело на земјата. Овие вести, дадени во вид на параболи и симболи, во моменти на големи неизвесности и стравувања биле од посебно значење за луѓето кои работеле во името на Израелевиот Бог. На водачите им се чинело дека дозволата за обнова на храмот ќе биде повлечена; иднината изгледала мошне мрачна. Бог видел дека треба да го поддржи и да го израдува својот народ откривајќи им ја својата неисцрпна сочувствителност и безмерна љубов.

Захарија во видение го слушнал Господовиот ангел како прашува: „Господе над војските, колку долго нема да му се смилуваш на Ерусалим и Јудините градови, на кои се гневиш веќе седумдесет години?‘ А Господ му одговори на ангелот кој говореше со мене“, објавил Захарија, „со добри зборови, утешни зборови“.

„И ми рече ангелот кој говореше со мене: `викај и зборувај: вака вели Господ над војските: Ревнувам за Ерусалим и за Сион многу. И многу се гневам на народите безгрижни, зашто малку се разгневив а тие помогнаа со зло.‘ Затоа вака вели Господ: `Се обратив кон Ерусалим со милост, домот мој повторно ќе се изгради во него... и јаже ќе се оптегне во Ерусалим““ (Захарија 1,12-16).

Пророкот сега добил налог да објави: „Вака вели Господ; `Моите градови пак ќе се прелеваат со изобилство, и Господ ќе го утеша Сион, ќе го избере Ерусалим““ (Захарија 1,17).

Захарија сега ги видел во видение силите што „ја растурија Јуда, Израел и Ерусалим“, симболички претставени како четири рога. Веднаш потоа здогледал четири ковачи, кои претставувале орудија со помош на кои Господ ќе го обнови својот народ и својот дом (види: Захарија 1,18-21).

„Тогаш ги подигнав своите очи,“ продолжил Захарија, „и видов ете човек, а во неговата рака мерачко јаже. Го прашав: ’каде одиш?’ Ми одговори: ’Да го измерам Ерусалим и да видам колку е широк а колку долг.’ И ете, ангелот кој зборуваше со мене отиде, а друг му излезе во пресрет и му рече: ’Трчи, речи му на оној млад човек вака: Ерусалим ќе биде како отворен град заради мноштвото луѓе и добиток што ќе биде во него. А јас‘ – говори Господ – ’ќе му бидам огнен сид наоколу и негова Слава сред него“ (Захарија 2,1-5).

Бог наредил Ерусалим повторно да се изгради; и ова видение за мерењето на градот било потврда дека Тој ќе го утеша, ќе го поткрепи својот напатен народ и ќе ги исполни ветувањата на својот вечен завет. Тој им рекол дека ќе им биде „огнен сид наоколу“, и дека преку нив Неговата слава ќе им се открие на сите синови човечки. Така целата земја ќе спознае што направил Тој за својот народ. „Воскликнувајте и радувајте се, жители на Сион, зашто голем е меѓу тебе Израелевиот Светец“ (Исаија 12,6).

ИСУС И АНГЕЛОТ*

Постојаното напредување на изградбата на храмот ги загрижило и вознемирило силите на злото. Затоа сатаната одлучил да вложи уште поголеми напори за да го ослабне и обесхрабри Божјиот народ – да им укаже на недостатоците на карактерот. Кога тие, кои толку долго страдале поради кршењето на Божјите заповеди, би можеле да бидат наведени пак да ги отфрлат, одново би паднале во ропството на гревот.

Одбран да го сочува сознанието за Бога на земјата, Израел секогаш бил предмет на најголема омраза од страна на сатаната; тој цврсто решил да го уништи. Додека тие биле послушни, тој не можел да им наштети, па затоа со сета сила и лукавство настојувал луѓето да ги наведе на грев. Измамени од неговите искушенија, тие го прекршиле Божјиот закон и така станале плен на своите непријатели.

Но, Бог не ги оставил ни кога биле одведени како робови во 583 Вавилон. Тој им праќал пророци со вести на укори и предупредувања, поттикнувајќи ги да ја согледаат својата вина. А кога ќе се понизеле пред Бога и се враќале кај Него со искрено покајание, Тој им праќал вести полни со охрабрување, објавувајќи им дека ќе ги ослободи од ропството, дека повторно ќе им ја укаже својата благонаклоност и ќе ги врати во родната земја. И сега, бидејќи делото на обновување започнало и остатокот на Израел се вратил во Јудеја, сатаната одлучил да ги осуети Божјите намери поттикнувајќи ги незнабожечките народи целосно да ги уништат Евреите.

Но Господ во таа криза го храбрел својот народ „со добри зборови, со утешни зборови“ (Захарија 1,13). Со помош на еден впечатлив симбол на Христовото и сатанското дело, Тој покажал дека нивниот Посредник има сила да го победи тужителот на својот народ.

* Станува збор за Исус (правилно Јошуа) син Јоседеков.

Пророкот во видение го здогледал „Исус првосвештеникот“, кој „беше облечен во извалкана облека“, како стои пред Господовиот ангел, молејќи го Бога да биде милостив кон неговиот народ (Захарија 3,1.3) Додека сесрдно се молел на Бога да го исполни своето ветување, сатаната дрско се обидел да му се спротивстави. Укажувајќи на гревовите на Израелците, тврдел дека тие немаат повеќе право на Божјата благонаклоност. Израел бил негов плен и тој барал да му се предаде во негови раце.

Првосвештеникот не можел да се одбрани себеси и својот народ од сатанските обвинувања. Тој не тврдел дека Израел е без грев. Како претставник на своите сонародници, стоел пред Ангелот во извалкана облека, која била симбол за гревот, и ја признал нивната грешност, но истовремено укажувал и на нивната понизност и покајание, надевајќи се на милоста на Спасителот, кој проштава гревови. Тој со вера се повикувал на Божјите ветувања. 584

Тогаш Ангелот – сам Христос, Спасителот на грешниците – му ја затворил устата на тужителот на Неговиот народ велејќи му: „Господ да те укори, сатано, кој го избра Ерусалим. Не е ли тоа гламја истргната од оган?“ (Захарија 3,2) Израелците долго биле во печката на искушенијата. Поради своите гревови речиси сосем биле уништени со пламенот што го запалил сатаната со своите помагачи, но сега Бог ја подал својата рака да ги спаси.

Бидејќи Исусовото посредување било примено, дошла заповедта: „Тргнете ја од него таа облека;“ и Ангелот му рече на Исуса: „Ете, ја отфрлив од тебе вината твоја и те облекувам во свечена облека... и Му ставија на главата чист повој и го облекоа во свечена облека“ (Захарија 3,4.5). Биле простени и неговите и гревовите на народот. Израел бил облечен „во свечена облека“ – во Христовата праведност која му била засметана. Врз Исусовата глава била ставена капа што ја носеле свештениците, а на неа пишувало: „Господова Светост“ (2. Мојсеева 28,36), што значело дека, и покрај неговите минати гревови, бил способен да служи пред Бога во Неговото светилиште.

Ангелот потоа му рекол на Исуса: „Вака вели Господ над војските: ‘Ако одиш по патиштата мои и се придржуваш кон моите уредби, ќе владееш со мојот дом и ќе ги вардиш дворовите мои. И Јас ќе ти дозволам да одиш меѓу тие луѓе што стојат овде““ (Захарија 3,7). Ако биде послушен, ќе му биде укажана чест да биде судија или поглавар на храмот и да управува со неговата служба; ќе чекори со ангелите чувари уште во овој 585

живот и најпосле ќе биде се придружи на оној прославен собир пред Божјиот престол.

„И така, послушај, Исусе, поглавару свештенички, ти и твоите другари кои се околу тебе, зашто вие сте луѓе познати! Еве, Јас ќе го доведам Мојот слуга, Фиданката и ќе ја отстранам нечесноста на оваа земја во еден ден“ (Захарија 3,8). Надежта на Израел е во Фиданката, во Спасителот што ќе дојде. Исус, синот Јоседеков, и неговиот народ примиле проштанање преку верата во Тој Спасител кој треба да дојде. Со вера во Христа, повторно се здобиле со Божјата благонаклоност. Преку Неговите заслуги, ако одат по Неговите патишта и ги држат Неговите заповеди, ќе станат луѓе за восхит, зашто ќе им биде укажана чест како на одбрани од небото меѓу сите народи на земјата.

Како што го обвинувал Исуса, синот Јоседеков, и неговиот народ, така сатаната низ сите векови ги обвинува оние што ја бараат Божјата милост и благонаклоност. Тој е „клеветник на браќата наши... кој ги обвинуваше пред нашиот Бог, дење и ноќе“ (Откровение 12,10). Оваа борба се повторува за секоја душа избавена од зло, чие име стои забележано во книгата на животот на Јагнецот. Никогаш човек не бил примен во Божјето семејство без огорчен отпор од непријателот. Но Оној, кој во тоа време бил надеж, одбрана, оправдување и избавување на Израел, претставува надеж и за денешната црква.

Сатанските обвинувања против оние кои го бараат Господа не се во никој случај плод на неговото гнасење од нивните гревови. Тој ужива во маните на нивниот карактер, зашто знае дека над нив ќе добие власт единствено ако тие го прекршуваат Божјиот закон. Тој ги обвинува само затоа што е Христов непријател. Со планот на спасението Исус ги раскинува прангите со кои сатаната го врзал на човечкото семејство и ги ослободува душите од негова власт. Во овој прв бунтовник се буди омраза и злоба кога ќе ги види доказите на Христовата надмоќ, и тој со сите сили и лукавост се напрега да ги оттргне од Неговите раце човечките деца кои го прифатиле спасението. Тој луѓето ги наведува на сомнеж за да ја поколеба нивната вера во Бога и да ги одвои од Неговата љубов. Ги поттикнува да го прекршат Законот, а потоа тврди дека се негови заробеници, оспорувајќи му го правото на Христа да ги ослободи од неговата власт.

Сатаната знае дека Бог ќе им даде проштанање и благодат на сите оние што ќе побараат, и затоа им ги изнесува на луѓето нивните гревови за да ги обесхрабри. Тој постојано чека згодна пригода да ги обвини оние што се трудат да му бидат по-

слушни на Бога. Се обидува да ги прикаже безвредни дури и во нивната најдобра и најприфатлива служба. Тој настојува да ја постигне нивната осуда користејќи се со најподмолни и најсвирепи средства.

Човекот не е во состојба со сопствена сила да се одбрани од нападите на непријателот. Тој стои пред Бога во облека извалкана од грев, признавајќи ја својата вина. Но Христос, нашиот Бранител, ги застапува сите оние кои во покајание и со вера Му ја довериле својата душа. Тој ги брани и го победува нивниот обвинител со силните докази од Голгота. Неговата совршена послушност кон Божјиот закон му ја дала сета власт и на небото и на земјата. Затоа Тој бара од својот небесен Отец милост и проштанање за грешниот човек. Тој му возвраќа на напаѓачот на својот народ: „Господ да те укори, сатано, Господ да те укори, којшто го избра Ерусалим. Не е ли тоа гламња истргната од оган?“ А на оние коишто се надеваат на Него со вера, им упатува зборови на охрабрување: „Еве, ја симнувам од тебе твојата вина и те облекувам во нова облека“ (Захарија 3,2-4). 587

Сите оние што ќе се облечат во облеката на Христовата праведност, ќе стојат пред Него како Негов вистински, одбран и верен народ. Сатаната нема сила да ги истргне од раката на Спасителот. Христос нема да дозволи ни една душа, која со покајание и вера ќе ја побара Неговата заштита, да потпадне под власта на непријателот. Неговата реч гласи: „Нека се фати за мојата сила за да направи мир со мене; и ќе направи мир со мене“ (Исаија 27,5). Ветувањето дадено на Исус, синот Јоседеков, важи за сите: „Ако ги пазиш Моите наредби... ќе ти дадам пристап меѓу оние кои стојат таму“ (Захарија 3,7). Божјите ангели ќе бидат со нас уште во овој свет, а на крајот ќе се најдеме меѓу ангелите што стојат околу Божјиот престол.

Видението на Захарија за свештеничкиот поглавар Исус и Ангелот се однесува на искуството на Божјиот народ во завршните настани на големиот ден на помирувањето. Црквата на остатокот ќе биде изложена на големи искушенија и неволји. Оние што ги држат Божјите заповеди и верата Исусова ќе го почувствуваат гневот на сверот и неговата војска. Сатаната ги смета жителите на светот за свои поданици; тој се здобил со власт над мнозина кои тврдат дека се христијани. Меѓутоа, постои една мала заедница која не ја признава неговата власт. Кога би можел неа да ја избрише од лицето на земјата, неговата победа би била целосна. И како што некогаш ги поттикнувал незнабошците да го уништат Израел, така во блиска иднина 588

ќе ги поттикне безбожните сили на земјата да го уништат Божјиот народ. Луѓето ќе бидат принудувани да се покорат на човечките заповеди газејќи го Божјиот закон.

Оние што ќе му останат верни на Бога ќе бидат изложени на прогонства, обвинувања и презир. Тие ќе бидат „предадени исто така и од родители, и од браќа, и од роднини и од пријатели, и ќе убијат некои од вас“ (Лука 21,16). Нивна единствена надеж ќе биде Божјата милост, а единствена одбрана молитвата. Како што Исус, синот Јоседеков, се молел пред Ангелот, така и верните во заедницата на остатокот со понизни срца и непоколеблива вера ќе се молат за проштавање и избавување преку Исуса, својот Бранител. Тие се длабоко свесни за грешноста на својот живот и увидуваат колку се слаби и недостојни, и поради тоа склони да паднат во очајание.

Искушувачот е веднаш тука да ги обвини, како што некогаш го обвинувал првосвештеникот Исус, синот Јоседеков. Тој посочува на нивните валкани облеку и недостоен карактер. Им укажува на нивните слабости и неразумни постапки, на гревот на неблагодарност, на тоа колку се разликуваат од Христа и го обесчестуваат својот Откупител. Тој се труди да ги убеди дека за нив нема повеќе надеж и дека извалканоста од нивниот грев нема да може никогаш да се исчисти. На тој начин се надева дека ќе ја уништи нивната вера, за да попуштат во искушенијата и да отстапат од својата верност кон Бога.

Сатаната многу добро знае на кои гревови го наведува Божјиот народ и затоа во своите обвинувања истакнува дека поради тие гревови ја изгубил Божјата заштита и дека има право да го уништи. Тој тврди дека тие, токму како и тој, заслужиле да им се ускрати Божјата благонаклоност. „Зар е тоа народот што ќе го заземе моето место на небото и местото на ангелите што се соединија со мене? Тие тврдат дека го почитуваат Божјиот закон; но дали ги почитувале Неговите прописи? Зар не се сакале повеќе себеси отколку Бога? Зар не ги ставале сопствените интереси пред Божјата служба? Зар не ги сакале световните работи? Погледни на гревовите што го обележуваат нивниот живот! Погледни ја нивната себичност, нивната злоба и омраза еден кон друг! Зар Бог ќе ме казни мене и моите ангели, а ќе ги награди овие кои се криви за истите гревови? Ако си праведен, о Господе, ти тоа нема да го направиш. Правдата бара да се изрече пресуда и над нив“, говори сатаната.

Меѓутоа, иако грешеле, Христовите следбеници не дозволиле со нив да завладее сатаната. Тие се покајале поради своите

гревови и го барале Господа понизно и покорно, и затоа небесниот Бранител се застапува за нив. Тој, кој поради нивната неблагодарност претрпел најголеми маки и ги знае нивните гревови и нивното каење, изјавува: „Господ да те укори сатано. Јас го дадов својот живот за овие души. Тие се врежани на моите дланки. Можеби нивниот карактер е несовршен. Можеби доживувале неуспеси во своите настојувања, но се покајале и јас им простувам и ги примам“.

Силни се сатанските напади и подмолно е неговото обвинување, но Бог бдее над своите верни. Тие се наоѓаат во голема неволја и се чини како да ќе изгорат во пламенот на огнената печка, но Исус ќе ги изведе оттаму како злато пречистено во оган. Нивната телесност ќе исчезне и тие совршено ќе го одразуваат Христовиот лик.

Можеби понекогаш ќе изгледа како Господ да заборавил на 590 опасностите во кои се наоѓа Неговата заедница и на навредите што ѝ ги нанесува непријателот. Меѓутоа, Бог никогаш не заборава! Ништо на оваа земја не му е толку мило на Божјето срце како Неговата црква. Тој не сака записот на нејзиниот живот да го извалкаат навиките на овој свет. Бог нема да дозволи Неговиот народ да им подлегне на сатанските искушенија. Тој ќе ги казни оние што погрешно го претставуваат, но ќе биде милостив кон сите оние кои искрено се покајале. Бог ќе им ја подари неопходната помош на оние што од Него бараат сила за да развијат христијански карактер.

Во последното време Божјиот народ ќе воздивнува и ќе лелека поради гнасотиите што се прават на Земјата. Со солзи ќе ги опоменуваат грешниците да не го газат Божјиот закон и ќе се понизат пред Господа во неискажлива тага и покајание. Грешниците ќе се потсмеваат на нивната тага и ќе ги исмејуваат нивните сериозни опомени. Но, всушност, тој душевен страв и понизност е најголем доказ дека тие повторно стекнуваат сила и благородност на карактерот изгубени поради гревот. Тие ја воочуваат сета одвратност на гревот токму затоа што се приближиле кон Христа и го насочуваат погледот кон Неговата совршена чистота. Кротоста и понизноста се услови за успех и победа. Круна на славата ги очекува сите оние што ќе се понизат во подножјето на крстот.

Верните Божји слуги кои се молат, се наоѓаат под Негова заштита. Тие и самите не знаат колку се сигурно заштитени. Поттикнувани од сатаната, владетелите на овој свет настојуваат да ги уништат; но кога би им биле отворени очите на Божјите

591 деца, како очите на слугата на Елисеј во Дотан, би виделе дека се опкружени со Божји ангели, кои ги бранат од силите на темнината.

Додека Божјиот народ со покорен дух ќе се понизи пред Него молејќи се за очистување на срцето, ќе ја слушне заповедта: „Соблечете ги од него тие валкани облеку“, а потоа зборови на целосно охрабрување: „Еве, ја симнувам од тебе вината твоја и те облекувам во скапоцена облека“ (Захарија 3,4). Искушаните и верни деца ја добиваат чистата облека на Христовата праведност. Презрениот Остаток е облечен во славна облека, која расипаноста на светот нема да може никогаш да ја извалка. Нивните имиња остануваат во книгата на животот на Јагнето, покрај имињата на верните во сите векови. Тие му одолеале на лукавството на измамникот; рикот на змебот не успеал да ги совлада за да се откажат од својата верност. Нивните гревови се пренесени врз зачетникот на гревот. На главата на секој од нив е ставена „славна круна“.

Додека сатаната ги изнесува своите обвинувања, невидливи ангели одат од еден до друг верник и ставаат врз нив печат на живиот Бог. Тоа се оние што стојат на гората Сион со Јагнето, и на чие чело е напишано името на Отецот. Тие пеат нова песна пред престолот, песна којашто никој не може да ја научи, освен оние 144.000 илјади што се откупени од Земјата. „Тие одат по Јагнето, каде и да оди. Тие се откупени меѓу луѓето, како првенци на Бога и на Јагнето, и измама не се најде во нивната уста; тие се непорочни пред Божјиот престол“ (Откровение 14,4.5).

592 Тогаш целосно се исполнуваат зборовите на Ангелот: „Послушај сега, о Исусе првосвештенику, ти и твоите другари кои се околу тебе, зашто вие сте луѓе познати; еве јас ќе го доведам Мојот слуга, Фиданката“ (Захарија 3,8). Христос се открил како Откупител и Спасител на својот народ. Остатокот на верните се навистина „чудо од луѓе“, бидејќи солзите и искушенијата што ги следеле за време на нивното патување им отстапуваат место на радоста и честа во присуството на Бога и Јагнето. „Во оној ден Фиданката Господова ќе се јави во убавина и чест, а плодот на земјата – во величие и слава, за спасените синови Израилеви. Тогаш другите на Сион – и кои ќе преостанат во Ерусалим, ќе се наречат свети, секој кој ќе биде запишан за живот во Ерусалим“ (Исаија 4,2.3).

„НЕ СО СИЛА, НЕ СО СНАГА“

Веднаш по видението за Исус, синот Јоседеков, и Ангелот, пророкот Захарија примил вест за делото на Зоровавел. „И се врати оној ангел, кој зборуваше со мене“, рекол Захарија, „и ме разбуди како човек кога се буди од сон и ми рече: 'Што гледаш?' А јас одговорив: 'Еве, гледам свеќник цел од злато и чашка за масло врз него, а и седум кандилца на него и по седум цевчиња за кандилцата, при врвот. И две маслинови дрвја на него – едно десно од чашката, а друго лево од неа.“

„Му се обратив на Ангелот кој зборуваше со мене и го прашав: 'Што претставува ова, Господару?'... Тогаш одговори и ми рече: 'Еве го Господовото слово до Зоровавела: Не со сила не со снага, а со Мојот Дух, вели Господ над војските.“

„Потоа одговорив и го прашав: Што значат оние две маслинови дрвја од десната и од левата страна на свеќникот? И пак почнав да му зборувам и му реков: 'Што треба да означуваат оние две маслинови гранчиња, што се наоѓаат меѓу двете златни цевчиња, кои долеаат масло?'... А Тој ми рече: 'Па тоа се двајцата помазаници кои стојат пред Господарот над целата земја“ (Захарија 4,1-6; 11-14).

Во тоа видение двете маслинови гранчиња што стојат пред Бога се претставени како излеваат златно масло преку златните цевки во светилникот. Оттука се напојувале светилниците во светињата и давале непрекинато блескава светлина. Така, преку помазаниците што стојат во Божјата присутност, полнотата на Божјата светлина, љубов и сила се пренесува на Неговиот народ, а преку нив и на останатите се излева светлина, радост и освежување. Оние кои на ваков начин се збогатиле, должни се да ги богатат и другите со богатствата на Божјата љубов,.

При обновувањето на Господовиот дом, Зоровавел во својата работа наидува на многубројни тешкотии. Од самиот почеток противниците „ги ослабуваа рацете на Јудиниот народ и им пречеа во сидањето“, „па им забранија со вооружена сила“

(Ездра 4,4.23). Но, Господ посредувал во корист на градителите и преку својот пророк му проговорил на Зоровавела: „Што си ти голема горо? Пред Зоровавела ќе станеш рамница и тој ќе го изнесе каменот темелник со восклик: ‘Благодат! Благодат нему‘“ (Захарија 4,7).

Во текот на историјата на Божјиот народ цели планини потешкотии, навидум непремостливи, се поставувале пред оние кои се труделе во целост да ги спроведуваат намерите на Небото. Господ дозволува такви пречки да се јават како проверка на верата. Токму тогаш кога тешкотиите навалуваат врз нас од сите страни, треба да се надеваме во Бога и во силата на Неговиот Дух. Кога живееме со жива вера, ние ја зголемуваме нашата духовна сила и развиваме непоколеблива доверба. Така душата станува победник. Пречките што ги поставува сатаната на патот на христијаните исчезнуваат пред силата на верата, зашто на верникот му доаѓа на помош и небесна сила. „Ништо нема да биде за вас неможно“ (Матеј 17,20).

Во светот постои обичај секој почеток да се одбележи помпезно и со фалење. Бог сака скромните начела да станат почеток на величествени победи на вистината и праведноста. Понекогаш Тој ги оспособува своите работници на тој начин што дозволува да доживеат разочарувања и привиден неуспех. Негова цел е тие да научат да ги совладуваат тешкотиите.

Луѓето честопати доаѓаат во искушение да потклекнат пред неволјите и пречките на кои наидуваат. Но, ако од почеток до крај имаат непоколеблива вера, Бог ќе го расчисти нивниот пат. Борејќи се против тешкотиите, тие ќе доживеат успех. Пред смелата и непоколеблива вера, каква што била Зоровавеловата, големи планини потешкотии ќе станат рамнини. И рацете на Оној што го поставил темелот – „неговите раце ќе го довршат“. „Тој ќе го изнесе каменот темелник со восклик: благодат, благодат врз него!“ (Захарија 4,9.7).

Човечката сила и моќ не ја основале Божјата црква, ниту, пак, можат да ја уништат. Црквата не е заснована на човечка сила, туку на Исуса Христа, Карпата на вековите, „и вратата од пеколот нема да ја надвлее“ (Матеј 16,18). Божјето присуство му дава стабилност на Неговото дело. „Не надевајте се во кнезовите, и синовите човечки“ (Псалм 146,3) – тоа е пораката упатена до нас. „Во кротката надеж е вашата сила“ (Исаија 30,15). Засновано на вечните начела на правичноста, величественото Божје дело никогаш нема да биде уништено. Тоа ќе станува сè помоќно, „не со сила не со снага, туку со мојот Дух, вели Господ над војските“ (Захарија 4,6).

Буквално се исполнило ветувањето: „Рацете на Зоровавел го основаа овој дом, неговите раце и ќе го довршат“ (Захарија 4,9) „Јудејските старешини градеа и напредуваа според пророштвото на пророкот Агеј и Захарија, синот на Идо. Изградија и завршија според волјата на Бог Израелов и според волјата на Кир, Дариј и Артаксеркс, цареви персиски. Завршен беше овој дом на третиот ден од месец адар (дванаесеттиот месец), во шестата година од царувањето на царот Дариј“ (Ездра 6,14.15).

Набргу потоа, обновениот храм бил посветен. „И синовите Израелови, свештениците, Левитите и другите, што се беа вратиле од пленство, со радост го извршија осветувањето на тој Божји дом;“ „потоа вратените од пленство прославија Пасха во четиринаесеттиот ден на првиот месец“ (Ездра 6,16.17.19).

Вториот храм не можел да се спореди со првиот по величественоста, ниту бил благословен со видливи знаци на Божјето присуство како првиот. При неговото осветување не дошло до никакво пројавување на натприродна сила. Облакот на славата не го исполнило новоподигнатото светилиште. Не се спуштил никаков оган од небото за да ја спали жртвата на олтарот. Светиот облак на Божјето присуство не стоел меѓу херувимите во светињата над светињите; ковчетот, престолот на милоста, и плочите на заветот не биле таму. Никаков знак од небото не им ја соопштил на свештениците Божјата волја која тие ја барале. 597

А сепак Господ за тој храм му рекол на пророкот Агеј: „Славата на овој нов храм ќе биде поголема отколку на поранешниот“. „Ќе ги стресам сите народи – и ќе дојде богатството на сите народи и ќе се исполни овој дом со слава, вели Господ над војските“ (Агеј 2,9.7). Со столетија учени луѓе настојувале да покажат како се исполнило ветувањето што Бог му го дал на Агеја. Меѓутоа, мнозина упорно одбивале да кажат дека гледаат посебно значење во Исуса Назарецот – Копнежот на сите народи, кој со своето лично присуство го посветил Храмот. Гордоста и неверството го заслепиле нивниот разум, така што не ја разбрале вистинската смисла на пророчките зборови.

Вториот храм не бил посветен со облак на Господовата слава, туку со присуството на Оној во кого „живее сета полнота на Божеството“ – сам Бог „се јави во тело“ (Колошаните 2,9; 1. Тимотеј 3,16). Почестен со личното Христово присуство за време на неговата земска служба, вториот храм го надминал по слава оној првиот. „Копнежот на сите народи“ навистина дошол во својот Храм, кога Човекот од Назарет учел и исцелувал во неговите свети тремови.

ВО ВРЕМЕТО НА ЦАРИЦАТА ЕСТИРА

Ползувајќи ја наклонетоста на Кир, речиси педесет илјади заробеници ја искористиле предноста на неговиот декрет со кој им било овозможено да се вратат во својата татковина. Меѓутоа, во споредба со стотината илјади расеани по провинциите на Медо-Персија, овие педесет илјади претставувале само мал остаток. Повеќето Израелци одлучиле да останат во земјата на ропството, за да не се изложуваат на потешкотии од патување и повторно населување на нивните опустошени градови и домови.

Поминале повеќе од дваесет години, и тогаш Дариј Хистап, кој владеел во тоа време, издал втор декрет, исто така поволен како и првиот. Така Бог во својата милост им пружил можност на Евреите во Медо-персиското царство да се вратат во земјата на своите татковци. Господ предвидувал дека бурни времиња ќе настапат за време на владеењето на Ксеркс – Асвир од книгата за Естира – и со тоа не само што предизвикал промена на чувствата во срцата на луѓето коишто се наоѓале на власт туку
599 го поттикнал и пророкот Захарија да влијае на прогонетите да се вратат.

„Еј, еј, бегајте од северната земја“ – гласела пораката упатена до растурените Израелски племиња што се населиле во многу земји, далеку од нивната поранешна татковина. „Зашто во сите четири небесни ветра ве распрснав – говори Господ! Еј, Сиону, кој живееш кај вавилонската ќерка, спаси се! Вака зборува Господ над Воинствата чија Слава ме испрати кај народите кои ве ограбија: Кој ве допира, Ми ја допира зеницата на окото. Ете, ја подигам раката против нив за да им бидат плен на своите робови. Така ќе знаете дека ме испрати Господ над Војските“ (Захарија 2,6-9).

Како и на почетокот, Господ и сега имал намера Неговиот народ да служи на благослов на целиот свет и на слава на Неговото име. Во текот на долгите години од нивното ропство Тој

многупати им давал можности да се вратат и ја обноват верата во Него. Некои одлучиле да послушаат и да научат; таквите нашле спасение среде маките. Мнозина од нив ќе се вбројат во остатокот што ќе се врати. Пророштвото ги споредило со „врвот на висок кедр“, кој ќе биде посаден на „гора висока и воздигната, на високата Израелева гора“ (Езекиел 17,22.23).

Сите оние „на кои Бог им го подигна духот“ (Ездра 1,5), се вратиле благодарение на Кировиот декрет. Меѓутоа, Бог не престанал да ги повикува оние што доброволно останале во земјата на ропството, и на многу начини им овозможувал да се вратат. Но, мнозина од оние кои не го послушале првиот Киров декрет, не се освале ни тогаш кога Захарија ги предупредил неодожно да побегнат од Вавилон.

Во меѓувреме, условите во Медо-персиското царство брзо се менувале. Дариј Хистап, под чие владеење Евреите уживале посебна милост, го наследил Ксеркс Велики. За време на неговото владеење Евреите се нашле во страшна криза затоа што не ја послушале опомената да бегаат. Бидејќи одбиле да го искористат патот за бегство што им го отворил Бог, сега морале да се соочат лице в лице со смртта.

Сатаната во тоа време настојувал да го осуети Божјиот план и тоа преку Аман Агеј, бескрупулозен човек кој се наоѓал на висока позиција во Медо-Персија. Аман бил исполнет со омраза кон Евреинот Мардохеј. Мардохеј не му сторил никакво зло на Амана, само што не сакал да му се поклонува како на бог. Мислејќи дека е премалку „да става рака само на Мардохеја“, Аман „намисли да ги истреби сите Јудејци во целото Ксерксово царство, како народ на Мардохеј“ (Естира 3,6).

Измамен од Амановите лажни изјави, Ксеркс бил наведен да издаде заповед да се убијат сите Евреи – народ расеан и „распрснат меѓу народите по сите краишта“ на Медо-персиското царство (Естира 3,8). Во одреден ден требало да се уништат сите Евреи и да се заплени нивниот имот. Царот не согледал колку далекосежни последици би имало целосното спроведување на оваа заповед. Сатаната, затскриениот поттикнувач на целиот план, се трудел да ги истреби од земјата оние што го чувале знаењето за вистинскиот Бог.

„Во секоја област и место, каде и да пристигнеш заповедта на царот и повелбата негова, настануваше голема тага кај Јудејците и пост и плачење и викање; вреќиштата и пепелта им служеа како постела на мнозина“ (Естира 4,3). Заповедта на Медите и Персијците не можела да се отповика. Изгледало

како да нема никаква надеж, и дека целиот Израел е осуден на уништување.

Меѓутоа, заговорот на непријателот бил спречен од истата Сила што владее над синовите човечки. Богобојазната Естира, Еврејка, по Божјо провидение станала царица во Медо-Персија. Мардохеј бил нејзин близок роднина. Кога се нашле во неволја, тие одлучиле да му се обратат на Ксеркс во име на својот народ. Естира требало неповикана да излезе пред царот како посредник. Мардохеј рекол: „Кој знае дали токму и не си се искачила до царската чест заради часот каков што е овој“ (Естира 4,14).

Кризата со која се соочила Естира барала брза и решителна акција. Меѓутоа, и таа и Мардохеј сфатиле дека нивните напори ќе бидат напразни ако Бог не се заложил да биде нивна моќ на поткрепа. Затоа Естира се обратила кон Бога, изворот на својата сила. „Оди“, му рекла на Мардохеја, „собери ги сите Јудејци што се наоѓаат во Сусан, и постете за мене, и не јадете и не пијте три дена ни ден ни ноќ; и јас со своите девојки исто ќе е постама, па потоа ќе отидам кај царот, кое не е според законот, па ако загинам, нека загинам“ (Естира 4,16).

602 Настаните брзо се одвивале. Излегувањето на Естира пред царот, благонаклоноста што тој ѝ ја укажал, банкетот на кој присуствувале царот, царицата и Аман како единствен гостин, немирниот сон на царот, јавната почест укажана на Мардохеја, понижувањето и падот на Аман по откривањето на неговиот лукав заговор – сето тоа спаѓа во рамките на една позната историја. Бог чудесно работел за својот народ кој се покајал. Новата заповед на царот, која им дозволувала на Евреите да се борат за својот живот, гласници на коњи брзо ја разнеле по сите краишта на царството, кои „отидоа брзо и итно според царевата заповед“. „Во секоја земја и во секој град, каде и да дојдеше заповедта на царот и неговата наредба, имаше радост и веселби меѓу Јудејците, гозба и благословени денови, и мнозина од народот на земјата стануваа Јудејци, зашто ги опфати страв од Евреите“ (Естира 8,14.17).

Во определениот ден, кога требало да се изврши нивното уништување, „се собраа Јудејците во своите градови по сите покраини на царот Асир да удрат над оние кои ја бараа нивната пропаст; и никој не се осмели да им пружи отпор зашто сите народи ги опфати страв од Јудејците“. Ангели, ненадминливи по сила, добиле заповед од Бога да го штитат Неговиот народ додека „го бранат својот живот“ (Естира 9,2.16).

Високата положба што претходно ја имал Аман, сега му била дадена на Мардохеја. Тој „беше втор по царот Ксеркс, велик кај Јудејците и љубен од многу свои браќа“, зашто се трудел да ја подобри благосостојбата на своите сонародници (Естира 10,3). Така Бог уште еднаш издејствувал медо-персискиот двор да биде наклонет кон Неговиот избран народ и овозможил да се оствари Неговиот голем план – народот да се врати во својата земја. Меѓутоа, дури по неколку години, во седмата година од владеењето на Артарскеркс И, наследникот на Ксеркс Велики, значителен број Евреи се вратиле во Ерусалим под водство на Ездра. 605

Тешките искушенија на кои наишол Божјиот народ во времето на Естира не биле обележје само за таа доба. Гледајќи низ вековите до крајот на светот, Јован вели: „Се разгневи змејот на жената, и отиде да војува со остатокот од семето нејзино, кои што ги држат Божјите заповеди и го имаат сведоштвото на Исуса Христа“ (Откровение 12,17). Некои што живеат денес на земјата ќе го видат исполнувањето на овие зборови. Истиот дух, кој во изминатите векови ги наведувал луѓето да ја прогонуваат вистинската Црква, ќе направи и во иднина да се применат истите мерки кон оние што ќе му останат верни на Бога. Веќе се вршат подготовки за последниот голем судир.

Декретот, кој на крајот ќе биде издаден против остатокот на Божјиот народ, ќе биде многу сличен на декретот што го издал Асвир против Евреите. И денес непријателите на вистинската црква, во малата група на оние што ја држат саботата според четвртата заповед, го гледаат Мардохеја крај портите. Послушноста на Божјиот народ кон Неговиот закон претставува постојан укор за оние кои немаат Господов страв и ја газат саботата – Неговиот ден за одмор.

Сатаната ќе поттикне негодување против малцинството кое одбива да ги прифати обичаите и традициите на овој свет. Луѓе на положба и од влијание ќе се здружат со беззакониците и насилниците против Божјиот народ. Богатството, талентите, образованието – сè ќе се здружи за да изрази презир кон Божјиот народ. Тирански владетели, проповедници и припадници на цркви ќе коваат заговори против него. Усно и писмено, со закани и исмејувања ќе настојуваат да ја уништат нивната вера. Со лажно прикажување и гневни обвинувања луѓето ќе ги поттикнуваат страстите кај народите. Бидејќи нема да можат да се повикаат на зборовите: „Така кажува Божјата реч“, тие во борбата против оние што ја почитуваат библиската сабота ќе 606

прибегнуваат кон строги законски мерки за да го надоместат тој недостаток. За да стекнат популарност и да си осигураат себеси власт, законодавците ќе се согласат да се донесе неделниот закон. Меѓутоа, оние кои се бојат од Бога нема да можат да ја прифатат одредбата која ги крши прописите на Декалогот. На тоа бојно поле ќе се води последната голема борба меѓу вистината и заблудата. Ние не сме оставени во незнаење во поглед на завршницата. Денес, токму како и во времето на Естира и Мардохеј, Господ ќе извојува победа и ќе ја одбрани својата вистина и својот народ.

ЕЗДРА – СВЕШТЕНИК И КНИЖЕВНИК

607

Околу седумдесет години по враќањето на првата група заробеници под Зоровавел и Исус, синот Јоседеков, на Медо-персискиот престол дошол Артаксеркс Лонгиман. Името на овој цар е врзано со светата историја преку низа значајни случувања. За време на неговото владеење живееле и работеле Ездра и Неемија. Тој е царот, кој во 457 година пред Христа го издал третиот и последен декрет за обнова на Ерусалим. За време на неговото владеење, се вратила група Евреи под водство на Ездра; Неемија и неговите соработници ги довршиле сидовите на Ерусалим; службата во храмот била обновена, а Ездра и Неемија спровеле голема верска реформа. Во текот на своето долго владеење честопати изразувајќи наклоност кон Божјиот народ. Во своите омилени еврејски пријатели, Ездра и Неемија, препознал луѓе кои ги избрал Бог и ги подигнал да извршат едно посебно дело.

Живеејќи меѓу Евреите кои останале во Вавилон, Ездра имал толку необични искуства што го привлечеле вниманието на царот Артаксеркс, со кого слободно разговарал за силата на живиот Бог и за Божјиот план Евреите да се вратат во Ерусалим. 608

Како потомок на Ароновите синови, Ездра добил свештеничко образование; освен тоа, бил запознат со списите на астролозите, мудреците и вражарите од Медо-персиското царство. Но, Ездра не бил задоволен со својата духовна состојба. Тежнеел да биде во целосна хармонија со Бога, копнеел за мудрост да може да ја исполни Божјата волја. Затоа „беше го управил срцето свое за да го истражува законот Господов и да го извршува“ (Ездра 7,10). Тоа го навело вредно да ја проучува историјата на Божјиот народ, како што е запишана во списите на пророците и царевите. Ги истражувал историските и библиските списи за да утврди зошто Господ дозволил Ерусалим да биде уништен, а Неговиот народ одведен во ропство во незнабожечка земја.

Посебно внимание Ездра посветил на искуствата на Израелците од времето кога на Аврама му било дадено ветувањето. Ги проучувал упатствата дадени на Синајската гора и во текот на долгото талкање низ пустината. И колку повеќе осознавал за начинот на кој Бог постапувал со своите деца и ја сфаќал светоста на Законот даден на Синај, толку повеќе се разгорувал и восхитот во срцето. Доживеал нова и целосна преобразба решен да ја проучи светата историја и со тоа знаење да му донесе благослов и светлина за неговиот народ.

Ездра настојувал да се подготви за делото кое верувал дека му претстои. Сесрдно го барал Бога за да може да стане мудар учител на Израел. Трудејќи се својот разум и волја да ги потчини на Божјата волја, тој во својот живот ги внел начелата на вистинската светлина, а тоа во подоцнежните години имало позитивно влијание не само на младината која барала совети од него, туку и на сите други со кои доаѓал во допир.

Бог го избрал Ездра да послужи како Негов инструмент во Израел, кој ќе го врати угледот на свештеничкиот повик, што во голема мера бил изгубен за време на робувањето. Ездра се развивал во необично учен човек и станал „книжевник вешт во Мојсеевиот закон“ (Ездра 7,6). Овие особини направиле тој да стане една од најистакнатите личности во Медо-персиското царство.

Ездра станал толкувач на Божјата волја и оние со кои доаѓал во допир почнал да ги поучува за начелата што управуваат со небото. Преостанатите години од својот живот, било да се наоѓал на дворот на Медо-персиското царство било во Ерусалим, главно ги посветил на учителската служба. И додека на другите им ја пренесувал вистината што ја научил, неговите способности за работа постојано се зголемувале. Станал ревносен и побожен човек. Бил Господов сведок во светот, сведочејќи за моќта на библиските вистини да го облагородат секојдневниот живот.

Ездра сиот свој живот се трудел да ги зачува и умножи Светите списи, и тоа дело заземало прво место во неговите напори да го оживее интересот за проучување на Светото писмо. Тој ги собирал сите преписи од законот што можел да ги пронајде, ги давал да се умножат и да им се делат на луѓето. Чистата реч, така умножена и ставена во рацете на многу души, ширела знаење од непроценлива вредност.

Верувајќи дека Бог ќе изврши големо дело за својот народ, бил поттикнат да му ја соопшти својата желба на Артаксеркс да се врати во Ерусалим за да го оживее интересот за проучу-

вање на Божјата Реч и да им помогне на своите браќа при обновувањето на светиот град. Додека го слушал соопштението, царот бил длабоко трогнат од совршената доверба на Ездра во Израелевиот Бог, во Неговата сила го штити и брани својот народ. Царот разбрал дека Израелците се враќаат во Ерусалим да му служат на својот Господ. Неговата доверба во чесноста на Ездра била толку голема што му укажал посебна наклоност кога ја одобрил неговата молба и му дал богати дарови за службата во храмот. Царот го поставил за специјален претставник на Медо-персиското царство и му дал големо овластување за остварување на целите што му биле на срце.

Декретот на Артаксеркс Лонгиман за обнова и изградба на Ерусалим – третиот издаден по завршувањето на седумдесетгодишното ропство – е значаен по изразите искажани за небесниот Бог, по тоа што во него се оддава признание за успехите на Ездра и поради дарежливоста што била покажана кон остатокот на Божјиот народ. Артаксеркс го нарекол Ездра „свештеник-книжевник, вешт во наредбите и законите, кои Господ му ги даде на Израел“, „писар на законот на небесниот Бог“. Царот заедно со своите советници доброволно принел дарови на „Бога Израелев, на кого живеалиштето му е во Ерусалим“. Освен тоа, наредил многу трошоци да се покријат „од царската ризница“ (Ездра 7,11.12.15.20).

„Испратен си од царот и од седум советници негови“, му рекол Артаксеркс на Ездра, „да ги прегледаш Јудеја и Ерусалим според законот на својот Бог кој ти е во раката.“ Потоа додал: „Сè, што е заповедано од Бога небесен треба да се врши грижливо за Неговиот дом, и гледајте, некој да не протегне рака врз домот на Бога небесен за да не падне гневот Негов врз царството, царот и синовите негови“ (Ездра 7,14.23).

Давајќи им на Израелците дозвола за враќање, Артаксеркс се погрижил да им се вратат на свештениците старите овластувања да ги извршуваат своите некогашни служби. Тој изјавил: „Го кажавме да знаете дека на никого од свештениците и Левитите, пејачите, чуварите на вратите, слугите на храмот и оние што служат при тој дом Божји нема да им се наложува данок, ни десеток, ни царина.“ Наредил да се постават и граѓански службеници кои праведно ќе управуваат со народот во согласност со еврејските закони. „А ти, Ездра, според мудроста на твојот Бог, која е во раката твоја, постави управители и судии за да го судат сиот народ од онаа страна на Реката, – сите што ги знаат законите на твојот Бог, а кои не знаат, научи ги. И кој

не го исполнува законот на твојот Бог и законот царски, тој без одлагање да се осуди, било на смрт, било со прогонство, било со парична глоба, или со затвор во темница“ (Ездра 7,24-26).

Така Ездра, бидејќи „благодатната рака на неговиот Бог беше над него“, успеал да го убеди царот широкоградо да дозволи да си заминат од Медо-персиското царство, „секој од народот Израелов и од неговите свештеници и левити што сака да оди во Ерусалим, нека појде со тебе“ (Ездра 7,9.13). Така на расеаниот Израел повторно му се пружила можност да се врати во земјата за која биле врзани ветувања дадени на ⁶¹² Израелевиот дом. Декретот го дочекале со голема радост сите оние што заедно со Ездра ги проучувале Божјите намери во однос на Неговиот народ. „Благословен да е Бог на татковците наши,“ воскликнал Ездра, „кој му го даде тоа на царот во срцето да се украси домот Господов во Ерусалим, и ми даде да најдам милост пред царот и советниците негови и пред сите царски, силни кнезови“ (Ездра 7,27.28).

Во овој декрет на Артаксеркс видно се пројавило дејствувањето на Божјето провидение. Некои тоа го увидувале и радосно го користеле правото да се вратат под такви поволни околности. Било одредено општо зборно место и во определено време сите оние што сакале да се вратат во Ерусалим се собрале да тргнат на тој долг пат. „Ги собрав кај реката која тече кон Ахава,“ вели Ездра, „и таму пребивавме во шатори три дена“ (Ездра 8,15).

Ездра очекувал дека голем број Израелци ќе се вратат во Ерусалим, но за жал, бројот на оние што одговориле на повикот бил мошне мал. Мнозина што се здобиле со куќи и ниви не сакале да се откажат од својот имот. Тие сакале лесен живот и удобства и биле задоволни што ќе останат. Нивниот пример лошо влијаел на некои, кои инаку би избрале да им се придружат на оние што тргнале напред со вера.

Гледајќи ја насобраната група, Ездра се изненадил кога видел дека нема ниеден од синовите на Левиј. Каде се припадниците на племето коешто било одредено за светата служба во храмот? ⁶¹³ Левитите требале први да одговорат на повикот: „Кој е Господов?“ За време на ропството, а и подоцна, тие уживале многу предимства. Имале целосна слобода да им служат на духовните потреби на своите браќа во ропство. Биле подигнати синагоги во кои свештениците одржувале богослуженија и го поучувале народот. Можеле слободно да ја празнуваат саботата и да ги извршуваат светите обреди на еврејската вера.

Во годините што следеле по завршувањето на ропството, околностите се измениле и врз плеќите на водачите на Израел почивале многу нови одговорности. Храмот во Ерусалим бил обновен и посветен, но немало свештеници да ја извршуваат службата. Се чувствува голема потреба од посветени луѓе кои би служеле како учители на народот. Покрај тоа, на Евреите што останале во Вавилон им се заканувала опасност да им биде ограничена верската слобода. Преку пророкот Захарија, како и при неодамнешните минати искуства во тешките времиња на Естира и Мардохеј, на Евреите во Медо-Персија јавно им била упатена опомена да се вратат во својата земја. Дошло време кога за нив станало многу опасно и понатаму да останат под незнабожечко влијание. Со оглед на овие изменети околности, свештениците во Вавилон требало во новиот декрет да видат посебен повик да се вратат во Ерусалим.

Царот и неговите кнезови направиле дури и повеќе отколку што се очекувало од нив за да го отворат патот за враќање. Тие ставиле на располагање обилни средства. Но каде биле луѓето? Левиевите синови не се освиле во мигот кога нивната одлука да им се придружат на своите браќа би навеле и многу други да го следат нивниот пример. Таа чудна рамнодушност е тажен пример за ставот што го зазеле Израелците во Вавилон кон Божјата намера со Неговиот народ.

Ездра повторно им се обратил на Левитите, упатувајќи им уште еден итен повик да се приклучат кон неговата група. За да ја истакне потребата за брзо дејствување, покрај писмениот повик, тоја испратил и неколку свои „кнезови израелски“ и „учители“ како поддршка (Ездра 7,28; 8,16).

Додека патниците се врткале околу Ездра, тие верни гласници поитале да доведат „слуги за Домот на нашиот Бог“ (Ездра 8,17). Повикот бил прифатен; некои од оние што се колебале, конечно одлучиле да појдат. Во логорот стигнале околу четириесет свештеници и двесте и дваесет Нетинејци – луѓе на кои Ездра можел да се потпре како мудри проповедници, добри учители и помошници.

Сега сите биле подготвени да тргнат на пат. Им претстоело патување од неколку месеци. Мажите со себе ги воделе жените и децата, а го носеле и својот имот, покрај големите ризници за храмот и службата во него. Ездра бил свесен дека на патот го чекаат непријатели, подготвени да го ограбат и уништат него и неговите сопатници. Но и покрај тоа, не побарал од царот заштита од вооружен одред. „Зашто ми беше срам“,

објаснува тој „да барам од царот војска и коњаница да нè брани од непријателот по патот, зашто му бевме рекле на царот говорејќи: ’раката на нашиот Бог е на добро над сите нас кои што го бараат и силата негова и гневот негов над сите кои го оставаат“ (Ездра 8,22).

Така Ездра и неговите придружници сметале дека им се дава можност да го прослават Божјето име пред незнабошците. Верата во моќта на живиот Бог ќе се зацврсти ако самите Израелци покажат верност во својот божествен Водач. Затоа одлучиле целосно да се потпрат на Него. Решиле да не бараат заштита од војници, за да не им дадат прилика на незнабошците да му ја припишуваат славата на човек, која Му припаѓа само на Бога. Не можеле да дозволат во срцата на нивните пријатели незнабошци да се разбуди трошка сомнеж во вистинитоста на нивното тврдење дека како Негов народ можат целосно да се потпрат на Бога. Сила не се стекнува со богатство или со влијание на идолопоклониците, туку единствено преку Божјата благонаклоност! Тие ќе бидат заштитени само ако го имаат пред очи Господовиот закон трудејќи се да му бидат послушни.

Тоа сознание за условите под кои ќе ги води Божјата рака, направило посебна свечена и посветена служба која Ездра и неговите верни браќа ја одржале непосредно пред поаѓање. Ездра за тоа вели: „Јас прогласив пост таму, покрај реката Ахава, за да се понизиме во длабоко покајание и признавање на гревот пред својот Бог и за да измолиме од Него среќен пат за себе, за своите деца и за сето свое материјално благо“. „И така постевме и Го молевме својот Бог за тоа, и Тој нè послуша“ (Ездра 8,21.23).

Но, Божјите благослови не ги исклучуваат промисленоста и внимателното планирање. Преземајќи посебни мерки на претпазливост за да се зачува ризницата, Ездра издвоил „меѓу свештеничките главатари дванаесет“, луѓе чија чест била проверена – „и им измерил сребро и злато и садови, во прилог на домот на нашиот Бог што го приложи царот и советниците негови и кнезовите негови и целиот народ Израелев којшто се најде.“ Овие мажи дале свечен завет дека ќе ја извршуваат доверената должност да бидат будни чувари на богатството што им било доверено. Ездра рекол: „Вие сте му посветени на Господа и овие садови се свети, и ова сребро и злато е драговолен прилог на Господа Бога од вашите татковци. Пазете го и чувајте го сè додека не го измерите пред свештеничките главатари и пред Левитите и пред главатарите на Израелевите

домови во Ерусалим, во ризниците на Господовиот дом“ (Ездра 8,24.25.28.29).

Грижливите напори на Ездра безбедно да ја пренесе и чува Господовата ризница, содржат поука која е достоинствена за темелно проучување. Биле избрани само оние чија верност била докажана и ним им биле дадени јасни поуки за одговорноста што им претстои. Постапувајќи верни луѓе да ја чуваат Господовата ризница, Ездра покажал дека ја увидува важноста и неопходноста од ред и организација во Божјето дело. 618

Во текот на неколкуте денови што Израелците ги поминале покрај реката, биле довршени сите подготовки за долгото патување. Ездра бележи: „Во дванаесеттиот ден на првиот месец тргнавме од реката Авава за да отидеме во Ерусалим: реката на нашиот Бог беше над нас; патем Тој нè заштитуваше од нападите на непријателите и ограбувачите“ (Ездра 8,31). На пат поминале околу четири месеци бидејќи се движеле бавно, а напредувањето било отежнато поради големиот број луѓе што го следеле Ездра – вкупно неколку илјади, вклучувајќи ги и жените и децата. Сепак, сето тоа поминало безбедно. Непријателите биле спречени и не можеле да им наштетат. Патувањето се завршило среќно и во првиот ден од петтиот месец, во седмата година од владеењето на Артаксеркс, тие стигнале во Ерусалим.

ДУХОВНО ОЖИВУВАЊЕ

Ездра пристигнал во Ерусалим во вистинско време. Тука се чувствувала голема потреба од негово присуство. Неговото доаѓање влеало храброст и надеж во срцата на мнозина кои долго работеле во тешки услови. Многу работи биле извршени од враќањето на првата група заробеници под водство на Зоровавел и Исус, синот Јоседеков, пред повеќе од седумдесет години. Храмот бил довршен, а градските сидишта делумно поправени. При сето тоа, уште многу работи останале недовршени.

Меѓу оние кои во првите години се вратиле во Ерусалим, имало мнозина што му останале верни на Бога сиот свој живот, но нивните деца и внуци ја изгубиле од вид светоста на Божјиот закон. Дури и некои луѓе на одговорни позиции живееле во грев. Нивниот начин на живот во голема мера го отежнувал напорот на оние што се труделе да го унапредат Божјето дело, бидејќи небесниот благослов не можел да почива над народот сè додека се дозволувало отворено престапување на Законот.

Според Божјето провидение, Ездра и оние што се вратиле со него, определиле посебно време за да одржуваат состаноци на кои заедно го барале Господа. Искуствата што ги стекнале на своето патување од Вавилон, кога не ги штитела ни една човечка сила, им пружиале обилни духовни поуки. Мнозина се зацврстиле во верата и сега, кога дошле во допир со обесхрабрените и рамнодушните во Ерусалим, нивното влијание станало моќно орудие во реформата што набргу била спроведена.

Четвртиот ден по доаѓањето, благајниците ја предале ризницата со сребро и злато, заедно со садовите за службата во храмот, во рацете на црковни достоинственици, пред сведоци и со најголема точност. Секој предмет бил „изброен и измерен“ (Ездра 8,34).

Заробениците коишто се вратиле со Ездра „принесоа жртва паленица на Израелевиот Бог“, како жртва за грев и како знак

на благодарност што светите ангели ги заштитувале по патот. „И ги предадоа царските заповеди на царските намесници и на задречните управители отаде Реката, и тие го помогнаа народот и Божјиот Дом“ (Ездра 8,35.36).

Набргу потоа, неколку Израелеви поглавари му пристапиле на Ездра со сериозна жалба. Некои од „Израелевиот народ, свештениците и Левитите“ до толку не ги почитувале заповедите Господови што се женеле со ќерките на околните незнабожечки народи. „Ги земаа ќерките нивни за себеси и синовите свои,“ го известиле Ездра, „па се помеша светото семе со земските народи, а кнезовите и владетелите биле први во тој престап“ (Ездра 9,1.2).

Проучувајќи ги причините кои довеле до вавилонското ропство, Ездра заклучил дека отпадништвото на Израел во голема мера е последица на нивното мешање со незнабожечките народи. Тој согледал дека Израелците би биле поштедени од многу жални и понижувачки искуства доколку ја послушале Божјата заповед да останат одвоени од околните народи. Сега срцето му се кинело кога осознал дека луѓето на одговорни позиции, и покрај поуките од минатото, се осмелувале да ги кршат законите што им биле дадени како заштитна ограда против отпадништвото. Тој размислувал за Божјата добрина, која на народот повторно му дала наследство во родната земја, и бил обземен со праведен гнев и жалост поради нивната неблагодарност. „Откако ги чув тие зборови“, кажува тој, „ја раскинав долната и горната своја облека, ги кубев косите на главата своја и на брадата своја и седев нажален.“

„Тогаш се собраа кај мене сите што се уплашија од зборовите на Бог Израелов поради престапите на преселниците, и јас седев впашен до принесувањето на вечерната жртва“ (Ездра 9,3.4).

За време на вечерната жртва Ездра станал и, раскинувајќи ја повторно својата облека и наметката, паднал на колена и ја излеал тежината на својата душа молејќи за милост. Ширејќи ги рацете кон Господа, извикал: „Боже мој, срам ми е и страв ми е да го покажам моето лице кон Тебе, Боже мој, зашто беззаконијата ни надвиснаа над нашите глави, и вината ни нарасна до небото“.

„Од дните на нашите предци до денес,“ продолжил Ездра со молитвата, „под голема вина сме, и поради нашите беззаконија бевме предадени ние, царевите наши, свештениците наши – во рацете на цареви од туѓи земји, на меч, во пленство, на грабеж и навреди, како што е и сега. И ете, по малку време, ни се дарува милост од Господ, нашиот Бог, кој остави кај нас спасение и ни

даде да се закрепиме во Неговото свето место; ни ги просвети очите нашиот Бог и ни даде да здивнеме малку од ропството свое. Ние сме робови, но и во ропството нашиот Бог не нè остави. Тој ја приведе кон нас милоста на персиските цареви за да ни дадат нов живот, да го подигнеме домот на нашиот Бог, да го обновиме од урнатините негови, и да ни дадат сигурно засолниште во Јудеја и во Ерусалим.“

„А сега што да кажеме, Боже наш, потоа? Зашто ние отстапивме од Твоите заповеди што ни ги даде преку Твоите слуги, пророците, велејќи: земјата, во која одите за да ја завладеете, е земја нечиста; таа е извалкана од нечистотиите на народите од туѓи племиња, со нивни гнасоти, со кои ја наполнија открај докрај со своите нечистоти. Затоа не ги давајте ќерките свои за синовите нивни, и ќерките нивни не ги земајте за синовите свои, и не барајте го мирот нивни, ниту богатата нивни довека, за да се закрепите и храните со најдобрите плодови на таа земја и да ја предадете во наследство на синовите свои довека. И по сè што нè снајде поради лошите дела наши и поради големата вина наша и, – зашто Ти, Боже наш, нè поштеди не според беззаконието наше, туку ни даде такво избавување, – зар пак ќе ги нарушуваме Твоите заповеди и ќе влегуваме во родство со тие одвратни народи? Нема ли да се разгневиш на нас сè додека нè не погубиш, па да нема живи и да нема спасени? Господи, Боже Израелов! Ти си праведен, зашто ние бевме нажалени до денес; и еве, ние сме во беззаконијата свои пред Твоето лице, макар што по сето тоа не би требало да стоиме пред Твоето лице“ (Ездра 9,6-15).

622

Жалењето на Ездра и неговите другари поради злото кое лукаво се вовлекло во срцето на Божјето дело, довело до покајание. Срцата на мнозина од оние што згрешиле биле трогнати. „И народот плачеше многу“ (Ездра 10,1). Луѓето барем до некаде почнале да увидуваат колку е страшен гревот и со каква одвратност гледа Бог на него. Ја разбрале светоста на Законот кој бил изречен на Синај и мнозина затрепериле сеќ авајќи се на своите престапи.

Еден од присутните, по име Сеханија, призна дека Ездра ја говори вистината. „Ние Му згрешивме на својот Бог;“ рекол тој, „што земавме жени туѓинки од земските народи; но сè уште има надеж за Израел.“ Сеханија предложил, сите оние што згрешиле, да сторат завет со Господа дека ќе го остават гревот и да ја прифатат пресудата донесена „според законот“. „Стани,“ му свикал на Ездра, „зашто ова е твоја работа; а ние

ќе бидеме покрај тебе; биди храбар и работи.“ „И им порача на старешините над свештениците, Левитите и над сиот Израел да положат заклетва дека ќе направат така“ (Ездра 10,2-5).

Со тоа започнала една чудесна преобразба. Ездра и неговите помошници, со бескрајно трпение, тактичност и внимателно однесување кон секој поединец, се труделе да ги изведат на прав пат покајаните во Израел. Ездра првенствено бил учител на законот и тој го испитувал секој случај, трудејќи се да им укаже на луѓето на светоста на Законот и на благословите што произлегуваат од послушноста.

Каде и да работел Ездра, луѓето почнувале повторно да го проучуваат Светото писмо. Поставувал учители да го поучуваат народот; и Законот Господов бил воздигнат и прославен. Луѓето ги проучувале пророчките книги и мнозина исплашени и уморни црпеле надеж и утеха од оние места каде што се говорело за доаѓањето на Месија. 623

Поминати се повеќе од 2000 години од она време кога Ездра „го управи срцето свое да го истражува Господовиот закон и да го извршува“, но текот на времето не го намалило влијанието на неговиот побожен пример (Ездра 7,10). Записот за неговиот посветен живот вдахнал мнозина „да го истражуваат законот Господов и да го извршуваат“.

Мотивите на Ездра биле возвишени и свети; а секоја негова постапка придвижена од длабока љубов кон душите. Сочувството и нежноста што ги покажувал кон грешниците, било свесно или несвесно, треба да им служи како пример на сите оние кои сакаат да спроведат реформа. Божјите слуги мораат да бидат цврсти како карпа кога се во прашање начелата, но исто така мораат да имаат сочувство и трпение. Слично како Ездра, и тие треба да ги учат престапниците на патот на животот всадувајќи ги во нивните души начелата кои претставуваат темел за сите добри дела.

Во денешно време, кога сатаната преку своите многубројни помошници се труди да ги заслепи луѓето за да не ја разберат неопходноста од држењето на Божјиот закон, потребни се луѓе кои ќе поттикнат мнозина да „чувствуваат стравопочитување кон повелбата на нашиот Бог“ (Ездра 10,3). Потребни се вистински реформатори кои на престапниците ќе им укажат на големиот Законодавец и ќе ги поучат дека „Господовиот Закон е совршен – ја крепи душата“ (Псалм 19,7). Потребни се луѓе 624 кои совршено го познаваат Светото писмо, кои со секој свој збор и постапка го воздигнуваат Божјиот закон и се стремат

да ја зајакнат верата. О, колку се потребни учители кои ќе ги вдахнат срцата со страхопочит и љубов кон Светото писмо.

Широкораспространетите беззаконија што преовладуваат денес, во голема мера се должат на тоа што луѓето занемаруваат да го проучуваат Светото писмо и да му се покоруваат. Затоа, кога Божјата Реч се става на страна, таа повеќе нема сила да ги заузди злите желби на непрепороденото срце. Тогаш луѓето сеат во тело, а од него излегува расипаност.

Со занемарување на Библијата доаѓа и до отфрлање на Божјиот закон. Учењето дека луѓето не треба да се покоруваат на Божјиот закон ја слабее силата на моралните прописи и ги отвора портите на беззаконието во светот. Беззаконијата, развратот и расипаноста навалуваат како страшна поплава. Насекаде среќаваме завист, зли сомнежи, лицемерство, оттуѓување, караници, изневерување на светите одговорности, попуштање на страстите... Целиот систем на религиозни начела и учења, кој би требало да претставува темел на социјалниот живот, како да е готов да се урне.

Во последните денови од историјата на светот, гласот што говорел на Синај сè уште зборува: „Немој да имаш други богови освен Мене“ (2. Мојсеева 20,3). Човекот со својата волја се спротивставил на Божјата, но не може да ја замолчи речта на заповедта. Човечкиот дух не може да се ослободи од своите обврски кон вишата сила. Човек може да си креира теории и мудрости колку што сака, може да се обидува преку науката да се спротивстави на откровението за да го обезвреди Божјиот закон, но сè посилено и погласно ќе се слуша заповедта: „*На Господ, Твојот Бог, да Му се поклонуваш и само Нему да Му служиш!*“ (Матеј 4,10)

Законот на Јехова не може ни малку да се засили или да се обесили. Каков што е, таков и ќе остане. Тој секогаш бил и ќе биде свет, праведен и добар, сам по себе совршен. Тој не може да се укине ниту да се измени. „Да се почитува“ или „да се пренебрегне“, тоа се само човечки поими!

Последниот голем судир меѓу доброто и злото ќе биде, впрочем, судир меѓу човечките закони и Господовите заповеди. Ние сега влегуваме во таа битка – битка не меѓу цркви што се борат за превласт, туку меѓу религијата на Библијата и религијата базирана на легенди и традиции. Сите сили што се здружиле против вистината веќе ревносно работат. Луѓето ја потценуваат Божјата Реч, зачувана за нас по толку висока цена – по цена на страдање и пролевање крв. Малкумина се оние за

кои таа претставува закон на животот. Неверството преовладува во огромна мера, и тоа не само во светот туку и во црквите. Мнозина се откажуваат од учењето кое претставува главен столб на христијанската вера. Голем дел од христијаните ја отфрлаат вистината за создавањето, како што тоа го прикажале вдахновените писатели, за човековиот пад, помирувањето, неменливоста на законот. Илјадници од оние коишто се фалат со своето знаење сметаат дека целосната доверба во Библијата е знак на слабост, а дека дребничавоста кон Светото писмо и прикажувањето на неговите најважни вистини во друга светлина претставуваат доказ на ученост.

Христијаните треба да се подготвуваат за она што ненадејно ќе го снајде овој свет. Таа подготовка треба да се состои од проучување на Божјата Реч и во напорите својот живот да го сообразат со нејзиното учење. Решавањето на вечните прашања, кои се од огромно значење, бара од нас нешто повеќе од привидна религија, религија на збор и форма во која вистината останува во предворјето на срцето. Бог нè повикува да започнеме нов живот и да се реформираме. Од проповедалницата треба да одекнува Библијата и само Библијата. Меѓутоа, на Библијата ѝ се закинува нејзината сила, и како резултат на тоа духовниот живот закржлавува. Во многу денешни проповеди ја нема онаа божествена манифестација којашто ја буди совеста на луѓето и ѝ дава живот на душата. Слушателите не можат да кажат: „Не гореше ли нашето срце во нас кога ни говореше по патот и кога ни го објаснуваше писмото?“ (Лука 24,32) Има многу такви кои пекаат кон живиот Бог, копнеејќи за божественото присуство. Нека Божјата Реч му проговори на срцето. Нека оние кои досега слушале само за традиции, човечки теории и учења, го слушнат гласот на Оној кој може да ја обнови душата за вечен живот.

Голема светлина била пренесувана преку патријарсите и пророците. Величествени биле зборовите искажани за Сион – Божјиот град. Господ сака и преку неговите следбеници донес да се разлее Неговата светлина. Ако светите луѓе од Стариот завет давале таков блескав пример на верност, зар нема оние што ги осветлува со векови собирањата светлина да дадат уште поблескаво сведоштво за силата на вистината? Славата на пророштвата ја излеваат својата светлина на нашата патека. Симболот и неговото остварување се сретнале на крстот, кога Божјиот Син бил распнат. Христос станал од мртвите и над отворениот гроб објавил: „Јас сум воскресение и живот“ (Јован

1,25). Тој го пратил Светиот Дух за да ни го напоменува сево ова; со својата чудотворна сила, ја зачувал својата пишана Реч низ вековите.

Реформаторите, од чии протести сме го добиле името протестанти, чувствуваале дека Бог ги повикал да му ја откријат на светот светлината на Евангелието. И во напорите да го постигнат тоа, биле подготвени да го жртвуваат својот имот, слободата, па дури и самиот живот. Иако соочени со прогонство и смрт, тие Евангелието го проповедале насекаде. Божјата Реч им ја носеле на луѓето и сите слоеви, високи и ниски, богати и сиромашни, образовани и необразовани желно ја проучувале. Дали и ние, во овој последен судир на големата борба, исто така верно ги исполнуваме своите должности, како што тоа го правеле првите реформатори?

„Трубите во труба на Сион, наредете пост и објавете свечен собир. Соберете го народот, свикајте собор, соберете ги старците, соберете ги децата... помеѓу тремот и олтарот нека плачат свештениците, слугите Господови, и нека речат: прости му Господи на народот свој, и не давај го наследството свое на срам.“ „Обратете се кон Мене со сето свое срце во пост, плачење и ридање. Раскинете ги срцата, а не своите облеку! Обратете му се на Бога, вашиот Бог, зашто тој е милослив и жалостив, спор на гнев и обилен со милосрдие и сожалува за злото. Кој знае не ќе ли се сожале пак, и остави благослов зад Себе!“ (Јоил 2,15-17.12-14).

ЧОВЕКОТ КОЈ НЕ ПРОПУШТИЛ МОЖНОСТ 628

Неемија, еден од еврејските прогоненици, заземал влијателна положба и бил почитуван на персискиот двор. Како царев пехарник, тој имал слободен пристап кај царот. Благодарение на својата положба, способност и верност, Неемија му станал пријател и советник на царот. Но иако бил опкружен со сјај и раскош, царевиот штитеник не го заборавил Бога ниту својот народ. Неговото срце со најдлабок интерес го влечело кон Ерусалим, а надежите и радостите биле врзани за благосостојбата на тој град. Преку тој човек, кој со своето живеење на персискиот двор бил подготвен за едно големо дело, Бог имал намера да излее благослов над својот народ во земјата на нивните татковци.

Преку гласници од Јудеја, еврејскиот родољубец дознал дека за избраниот град Ерусалим настапиле денови на искуше-нија. Заробениците кои се вратиле трпеле тешкотии и неволји. Храмот и одредени делови од градот биле повторно изградени; меѓутоа, работата околу обновата била спречувана, службата во храмот попречувана, а народот живеел во постојан страв бидејќи сидиштата на градот во голем дел биле разрушени. 629

Совладан од тага, Неемија не можел ниту да јаде ниту да пие; тој плачел, тагувал и постел неколку дена. Во својата жалост се обратил на божествениот Помошник. Тој кажува: „Се молев пред небесниот Бог“ (Неемија 1,4). Искрено ги признал своите гревови и гревовите на народот. Го молел Бога да го зачува Израел, да им ја врати храброста и силата и да им помогне да ги обноват разурнатите места во Јудеја.

Колку повеќе се молел Неемија, толку повеќе јакнеле неговата вера и храброст. Неговите зборови биле проследени со свети докази. Тој укажал на срамот што би паднал на Бога кога Неговиот народ, кој се вратил кај Него, би бил оставен во слабости и неволји, и сериозно се молел на Господа да го исполни

Своето ветување: „И кога сето тоа со време ќе те снајде, ти ќе е Му се обратиш на Господ, твојот Бог, и ќе го чуеш Неговиот глас, Господ, твојот Бог, е Бог милосрден; Тој нема да те остави, нема да те погуби и нема да го заборава заветот со твоите предци, кој со заклетва им го потврдил“ (види 5. Мојсева 4,29-31). Ова ветување им било дадено на Израелците преку Мојсеја пред да влезат во Ханан, кое останало неизменето во текот на столетијата. Народот сега се вратил кај Бога со покајание и вера, и Тој нема да пропушти да го исполни Своето ветување.

630 Неемија често го излевал своето срце пред Бога застапувајќи и се за својот народ. Но сега, додека се молел, во неговата душа се родила една света намера. Решил, во случај да ја добие царевата согласност и потребните орудија и материјал, самиот да ја преземе задачата за обновување на ерусалимските сидишта и враќање на изгубената сила на Израел. Затоа се молел на Господа да го омилостиви царот за да може да го оствари овој план. „Помогни му сега на Својот слуга, и направи да најдам милост пред овој човек“, се молел тој.

Неемија чекал четири месеци да му се укаже соодветна можност да ја изнесе својата молба пред царот. Иако срцето му било тажно, тој цело време се трудел да изгледа весел во присуство на царот. Во оние сјајни и раскошни одаи сè морало да изгледа безгрижно и среќно. Никаква тага не смеела да фрла сенка врз лицата на царевите дворјани. Но кога ќе се најдел сам, далеку од погледите на луѓето, бројни биле молитвите, исповедите и пролеаните солзи на Неемија, кои ги набљудувале и Бог и ангелите.

На крај, овој патриот не можел повеќе да ја скрива болката што го тиштела неговото срце. Бессоните ноќи и деновите исполнети со грижи оставиле трага на неговото лице. Царот, кој љубоморно бдеел над својата безбедност и имал навика да ги чита лицата на своите дворјани и да проникнува во секое затскривање, лесно забележал дека неговиот пехарник го мачи некаква грижа. „Зошто ти е лицето невесело,“ запрашал тој, „кога не си болен? Не е друго, туку е тага во срцето!“

631 Ова прашање кај Неемија предизвикало лошо претчувство. Нема ли царот да се налути кога ќе дознае дека мислите на неговиот слуга се далеку кај неговиот несреќен народ, иако сака да остави впечаток дека е целосно посветен на царевата служба? Нема ли тоа да го чини живот? Ќе пропаднат ли сите негови планови да ја обнови силата на Ерусалим? „А јас се исплашив многу“, бележи тој. Со растреперени усни, со солзи во очите,

му признал на царот што е тоа што го мачи. „Вечно да си жив, царе! Како да не ми биде тажно лицето кога градот, домот, каде што се гробовите на предците мои, е запустен и портите негови со оган се изгорени!“

Описот за состојбата во кој се наоѓал Ерусалим разбудило сочувство кај царот, не предизвикувајќи никакви сомнежи. Неговото следно прашање му пружило на Неемија можност на која толку долго чекал: „Која е твојата молба?“ Но Божјиот човек не се осмелил да одговори пред да побара помош од Оној кој е поголем од Артаксеркс. Тој имал да изврши една света задача и затоа му била потребна царевата помош. Сфатил колку е важен начинот на кој ќе ја претстави својата желба и дека од тоа зависи дали ќе добие одобрение од царот и ќе осигури негова поддршка. „Тогаш се помолив на небесниот Бог“, вели тој. Неемија преку оваа кратка молитва стапил во врска со Царот над царевите и ја ставил на своја страна силата која може да ги насочи срцата како што реките водени се насочуваат.

Молитвата што ја изговорил Неемија во тој тежок час претставува столб кој му стои на располагање на секој христијанин во околности кога нема можност да се моли на друг начин. Оптоварените што чекорат на забрзаниот животен пат и кои речиси поткликнале под товарот на неволјите, можат во молитва да Му се обратат на Бога за водство. Патниците по море и на суво можат да побараат помош од небото кога ќе им се закани некоја голема опасност. Во време на непредвидени тешкотии и опасности, човек може да упати повик кон Оној кој ветил дека ќе му помогне на секој свој верен и предан следбеник, кога и да Го повика. Душата оптоварена со болки и грижи или изложена на жестоки искушенија, може во секоја пригода и околност да најде сокровиште, помош и утеха во неизмерната љубов и сила на Бога, кој го исполнува својот завет.

Во тој краток момент на молитва кон Царот над царевите, Неемија собрал храброст да ја изнесе својата желба пред Артаксеркс за некое време да биде ослободен од своите должности на дворот. Молел да му се дозволи да го обнови Ерусалим и повторно од него да направи силен и утврден град. Неговото барање било од посебно значење за судбината на еврејскиот народ. „И ми даде царот, зашто добрата рака на мојот Бог беше над мене“, известува Неемија.

Откако ја добил помошта што ја барал, Неемија мудро и промислено пристапил кон подготовките за остварување на својот потфат. Не пропуштил ниту една мерка на претпазливост.

632

633

Дури ни на своите сонародници не им ја открил својата намера. Иако знаел дека мнозина ќе се радуваат на неговиот успех, се плашел дека ќе има и такви кои, со својата непретпазливост можат да предизвикаат завист кај непријателите и да го осуетат овој потфат.

Царот толку благонаклоно ја примил неговата молба што Неемија се охрабрил да побара уште поголема помош. За неговата мисија да има достоинство и углед како и заштита на патот, побарал и добил воена придружба. Царот му дал писмо за кнезовите од другата страна на Еуфрат, каде што морал да помине на својот пат за Јудеја, а добил исто така и писмо за царевиот чувар на шумите на Ливан, со налог да му се издаде потребното дрво. Неемија се погрижил потфатот да добие царева потврда и потпора за да не се појават тужби дека ги пречекорил своите овластувања.

Овој пример на мудра претпазливост и решителност во работата треба да им послужи како поука на сите христијани. Божјите деца треба не само да се молат со вера, туку и да работат сесрдно, внимателно и промислено. Тие се соочуваат со многу потешкотии и често самите се пречка Провидението да дејствува во нивна полза, бидејќи сметаат дека промислените и истрајни напори немаат никаква врска со верата. Неемија не сметал дека ја извршил должноста со тоа што плачел и се молел пред Господа. Тој своите молби ги обединил со светото настојување да го оствари потфатот за кој се зафатил. Како во времето на обновувањето на Ерусалим, така и денес е потребен грижливо смислен и добро изготвен план за успех во светите потфати.

Неемија не сакал ништо да препушти на случајноста. Средствата што му недостасувале ги побарал од оние кои можеле тоа да му го дадат. Господ и сега сака да влијае на срцата на оние кои управуваат со Неговите добра и да ги поттикне да приложат за објавување на вистината. Оние што работат за Бога треба да ја прифатат помошта што им ја нудат луѓето поттикнати од Божиот Дух. Овие дарови можат да отворат патишта преку кои вистината ќе стигне во многу места што се наоѓаат во темнина. Дародавците можеби и не веруваат во Христа ниту ја познаваат Неговата Реч, но нивните дарови не треба да се одбиваат поради тоа.

ГРАДЕЊЕ НА ЕРУСАЛИМСКИТЕ СИДИШТА 635

*Оваа глава се темели на Книгата на
Неемија 2, 3 и 4 глава.*

Неемија безбедно допатувал во Ерусалим. Царевите писма упатени до кнежевствата на покраините низ кои поминувал, му осигурале добар прием и брза помош. Ниеден непријател не се осмелил да го вознемири великодостојникот кој патувал под заштита на персскиот цар; дури и обласните управители му укажале големо почитување. Меѓутоа, неговото доаѓање во Ерусалим со поддршка од војската покажувало дека доаѓа поради некоја важна мисија. Тоа предизвикало љубомора кај незнабожечките племиња кои живееле во околината на градот и кои со честите напади и навреди го изразувале своето непријателство кон Евреите. Во тоа злодело посебно се истакнувале некои поглавари на тие племиња – Санавалат Оронецот, Товиј Амонецот и Гисем Арабјанецот. Овие поглавари од самиот почеток злонамерно ја набљудувале работата на Немија и настојувале на секој начин да ги осуетат неговите планови и да го спречат неговото дело.

Неемија стапувал подеднакво претпазливо и разумно – истите особини кои како и дотогаш го краселе неговото однесување. Знаејќи дека како противници има огорчени и решителни непријатели, ја криел од нив природата на својата мисија сè додека не ја испитал ситуацијата и не создал план за работа. Се надевал дека на тој начин ќе ја обезбеди поддршката од народот и ќе ги наговори луѓето да започнат со работа пред непријателите да се спротивстават. 636

Откако избрал неколку луѓе, за кои сметал дека се достојни за доверба, Немија им објаснил какви околности го натерале да дојде во Ерусалим и им ја открил својата намера како и начинот на кој сака да ја оствари. Нивниот интерес бил придобиен и тие му ја ветиле својата помош.

Во третата ноќ по пристигнувањето, Неемија станал на полноќ и со неколку верни придружници тргнал сам да види во каква состојба се наоѓа Ерусалим. Седнат на својата маска, го обиколувал градот од едната до другата страна, разгледувајќи ги разурнатите сидишта и порти кои воделе во градот на неговите татковци. Тажни спомени го исполниле умот на овој еврејски патриот додека ги разгледувал разрушените бедеми на својот сакан Ерусалим. Сеќавањата на некогашната големина на Израел биле во остра спротивност со знаците на сегашното понижување.

Неемија тајно и нечујно ги обиколил сите сидови. „Поглаварите не знаеја каде отидов,“ кажува самиот тој, „ниту што направив, зашто до тогаш не бев им рекол ништо на Евреите ниту на свештениците ниту на кнезовите ниту на поглаварите ниту на другите кои што управуваат со работата.“ Остатокот од ноќта го поминал во молитва, знаејќи дека следното утро мора да изврши тешка задача, да ги собере и соедини своите обесхрабрани и поделени сограѓани.

Неемија кај себе ја имал царската наредба, во која од жителите се барало да му помогнат околу обновувањето на градските сидишта, но тој не се потпрел само на царевиот авторитет. Се трудел да ја придобие љубовта и довербата на народот, убеден дека единството на срцата како и сложените раце се неопходни во големото дело што го очекува. Кога утредента го собрал народот, успеал да ги претстави своите аргументи со кои ги разбудил нивните успиени сили и ги обединил нивните разбиени редови.

Слушателите на кои им се обратил Неемија не знаеле за неговата полноќна обиколка на сидиштата, ниту самиот нешто им говорел за тоа. Но оваа обиколка многу му помогнала околу неговиот успех; толку прецизно ја опишал состојбата на градот што ги импресионирал своите слушатели. Впечатоците за слабоста и пропаѓањето на Ерусалим направиле неговите зборови да звучат искрено и моќно.

Неемија му укажал на народот дека е предмет на исмејување кај незнабошците, дека нивната вера е осрамотена и дека луѓето хулат на Бога. Им рекол дека во далечната земја слушнал за нивната неволја, како се молел Бог да им ја подари својата милост и како во текот на молитвата решил да побара дозвола од царот да дојде и да им помогне. Се молел на Бога не само царот да му издаде дозвола туку и да му подари свои овластувања и потребната помош за остварување на оваа задача. Од начинот

на кој е услишена оваа молитва, им станало јасно дека тоа бил Господов план.

Откако го изложил сево ова, Неемија истакнал дека го поддржува и Божјата рака и власта на царот, па на сонародниците им поставил непосредно прашање дали сакаат да ја искористат оваа пригода да станат и да го градат ѕидот.

Повикот наишол на одзив во нивните срца. Сфаќајќи колку чудесна милост покажало небото кон нив, Евреите биле посрамени поради своите стравувања, па со нова храброст сите едногласно изјавиле: „Да станеме и да сидаме. И им закрепнаа рацете за ова добро дело“.

Неемија со сета своја душа учествувал во потфатот што го започнал. Неговата надеж, енергичност, ентузијазам и решителност преоѓале и на другите, вдахнувајќи ги со истата храброст и возвишена цел. Секој соработник станувал сличен на Неемија и ги крепел рацете и срцето на својот ближен.

Кога непријателите на Израел слушнале што намислиле да направат Евреите, почнале да им се потсмеваат говорејќи: „Што е тоа нешто што го правите? Сакате ли да се побуните против царот?“ Но Неемија им одговорил: „Небесниот Бог ќе ни даде да успееме; затоа ние слугите Негови станавме да градиме; но вие немате ни дел, ни право, ни спомен во Ерусалим“.

Меѓу првите кои биле вдахнати од ревноста и усрдноста на Неемија се нашле свештениците. Овие луѓе имале големо влијание, па можеле во голема мера да му помогнат или да му наштетат на ова дело. Со тоа нивната соработка уште од самиот почеток придонела за неговиот успех. Повеќето израелски кнезови и свештенички поглавари одговориле на својата должност и затоа овие верни луѓе заслужено биле споменати во Божјата книга. Само неколку благородници на Текојан „не ги приклонија вратовите свои на служба на својот Господ“. Спомените на овие небрежни слуги биле обележени со срам, а нивните постапки запишани како предупредување за сите идни поколенија. 639

Во секое религиозно движење има луѓе кои, и покрај тоа што знаат дека тоа е Божје дело, сепак се држат на страна и одбиваат да вложат и најмал напор за да помогнат. Таквите луѓе би било добро да ги имаат на ум извештаите што ги бележи Небесната книга – Книга во која нема пропусти ниту грешки, а според која ќе им се суди! Во неа е запишана секоја пропуштена пригода да му служат на Бога, но исто така, во неа е сочуван и вечниот спомен на секое дело сторено со вера и љубов.

Но Неемија со своето присуство толку многу влијаел врз луѓето што никој не се повел по примерот на благородниците на Текојан. Народот бил вдахнат со патриотизам и ревност. Способни и угледни луѓе организирале одделни слоеви на граѓани во групи, и секоја од тие групи била задолжена да подигне еден дел од ѕидот. За некои од нив било речено дека поправале „секој спроти својата куќа“.

Енергичноста на Неемија не спласнувала ниту кога работата веќе била во тек. Неуморно и будно го надгледувал ѕидањето, давајќи им упатства на работниците, забележувајќи ги тешкотиите и отстранувајќи ги пречките. Неговото присуство постојано се чувствувало долж сиот бедем, чија должина изнесувала околу пет километри. Со прикладни зборови ги храбрел исплашените, ги поттикнувал тие што заостанувале и ги пофалувал вредните. 640 Непрестајно внимавал на непријателите и нивното движење, зашто одвреме-навреме тие се собирале подалеку од ѕидиштата ковајќи зло, а потоа се приближувале поблиску до работниците обидувајќи се да им го одвратат вниманието од работата.

Покрај својата разновидна работа, Неемија не заборавил на Изворот на својата сила. Неговото срце постојано се издигнувало кон Бога, великиот Надгледувач на сите нешта. „Небесниот Бог ќе ни даде да успееме“, нагласувал тој и тие зборови се пренесувале од еден до друг и ги крепеле срцата на сите работници на ѕидот.

641 Сепак, реставрацијата на ерусалимските ѕидишта не напредувала без пречки. Сатаната се трудел да подигне противници и да внесе малодушност. Негови главни помагачи во тоа дело, Санавалат, Товија и Гесем, се здружиле за да го попречат обновувањето на градските ѕидишта. Настојувале да внесат раздор меѓу работниците. Се потсмевале на напорите на градителите говорејќи им дека се зафатиле со неизводлива задача, претскажувајќи им неуспех.

„Што прават тие немоќни Јудејци?“, извикал Санавалат зајадливо, „дали ќе се оградат себеси?... ќе ги оживеат ли камењата во прав спалени?“ Товија додал со уште поголем презир: 642 „Само нека градат! Но ако се искачи лисица, ќе им ги разурне камените ѕидови“.

Набрзо градителите биле изложени на уште пожестоки напади. Биле принудени на постојана претпазливост поради непријателските намери на противникот, кој се трудел под наметката на пријателство да внесе збрка, потешкотија и не-

доверба во нивните редови. Се обидуваале да ги обесхрабрат, ковале заговори за да го вовлечат Неемија во својата мрежа, а нашле и Евреи со лажно срце кои биле подготвени да ги потпомогнат нивните подмолни намери. Пренесувале гласови дека Неемија ќе се подигне против персискиот цар и дека самиот ќе се прогласи за цар над Израел, а сите што му помагале ги прикажувале како предавници.

Но Неемија и понатаму му се молел на Господа за водство и помош „и народот имаше волја да работи“. Работата напредувала сè додека не ги поправиле пукнатините и додека сидот не го изградиле до половина од планираната висина.

Кога непријателите на Израел виделе колку се безуспешни нивните обиди, се исполниле со бес. До тој момент не се осмелувале да прибегнат кон насилни мерки знаејќи дека Неемија и неговите другари работат по наредба на царот, па се плашеле со своите напади да не го навлечат царевият гнев врз себе. Но сега, во својот гнев станале виновни за истото она зло за кое го обвинувале Неемија. Тие се собрале и „се сложија сите заедно да дојдат и да удрат на Ерусалим“.

Додека Самарјаните ковале заговори против Неемија и неговиот потфат, истовремено кај некои водачи меѓу Евреите ⁶⁴³ се појавило незадоволство, па почнале да ги нагласуваат тешкотиите на потфатот, со намера да го обесхрабрат. „Малакса силата на носачите,“ велеле тие, „а прав од урнатините има многу, не можеме да го сидаме сидот.“

Обесхрабрувања доаѓале и од друга страна. „Јудејците коишто живееја крај нив,“ а кои не учествувале во работата, пренесувале гласови за намерите на нивните непријатели и така влевале страв и ширеле незадоволство меѓу Евреите.

Меѓутоа, подбивањето и исмевањето, нападите и заканите како да го исполнувале Неемија со уште поголема решеност и го правеле уште попретпазлив; тој ги видел опасностите со кои ќе мора да се соочи во борбата со непријателите, но неговата храброст не се поколебала. „А ние Му се молевме на нашиот Бог,“ вели тој, „и поставивме спроти нив стража дење и ноќе.“ „Тогаш по ниските места на градот, зад сидот, по сувите места, го построија народот по родови со мечевите нивни, со копјата нивни и со лаковите нивни. Па погледнав и станав, та им реков на првенците и војводите и на другиот народ: 'Не плашете се од нив; спомнете си за Господ кој е величествен и влева страхопочит и бијте се за браќата свои, за синовите свои, за ќерките свои, за жените свои и за куќите свои.'“

„Кога слушнаа нашите непријатели дека ни е познато што кројат, од тој ден половина од моите слуги работеа на изградбата, а другата половина стоеше со копја, штитови, лакови и оклопи... Оние што го градеа сидот и носеа товари, така го правеа тоа, што со едната рака ја извршуваа работата, а во другата рака држеа копје. Сите градители беа препашани со меч околу половината, и така градеа.“

Покрај Неемија стоел трубач, а и долж сидот биле распоредени свештеници со свети труби. Народот во работата бил растурен на сите страни, но кога би се приближила опасност на кое било место, би бил даден знак сите таму да поитаат. „Така ја теравме работата,“ вели Неемија, „и половината го држеа копјето од зори сè додека ѕвездите да излезат.“

Од оние кои живееле по гратчињата и селата надвор од Ерусалим било барано да ноќеваат од внатрешната страна на сидовите за да го чуваат она што се градело, а и наутро да бидат веднаш подготвени за работа. Целта била да се спречи непотребното одолговлекување, а и на непријателот да не му се пружи можност да ги напаѓа работниците кога доаѓаат и кога се враќаат во своите домови. Неемија и неговите соработници не потклезнале пред никакви маки ниту пред тешката работа. Ни дење ни ноќе, па дури ни за краткото време коешто било одредено за спиење, не ја соблекувале својата облека, ниту се разделувале од своето оружје.

Градители во времето на Немија се соочиле со противење и заплашување, или од страна на непријателите или од лажните пријатели, а истото искуство ќе го доживеат и сите оние што денеска работат за Бога. За христијаните искушенија не претставуваат само гневот, презирот и свирепоста на непријателите, туку и рамнодушноста, непостојаноста, млакоста и подмолноста на лажните пријатели и помошници. Христијаните се изложени на потсмев и забелешки. Оној ист непријател што поттикнувал презир, ќе употребува во погоден момент уште посвирепи и понасилни мерки.

Сатаната се користи со секој непосветен човек за да ги оствари своите цели. Меѓу оние кои тврдат дека го поддржуваат Божјето дело се наоѓаат и луѓе кои се придружуваат на Неговите најогорчени непријатели, и на тој начин им овозможуваат да го напаѓаат Неговото дело. Дури и оние кои посакуваат Божјето дело да напредува, понекогаш им пречат на Божјите слуги со тоа што слушаат, пренесуваат и делумно веруваат во клеветите, самофалбите и заканите на Неговите противници. Сатаната со

неверојатен успех работи преку своите застапници, и секој што паѓа под негово влијание станува жртва на ѓаволската сила која ги уништува мудроста на мудриот и разумот на разумниот. Но Божјиот народ, слично на Неемија, не треба да се плаши од своите непријатели, ниту да ги презира. Потпирајќи се на Бога, христијанинот треба постојано да чекори напред, да работи несебично за Неговото дело и на Небесното провидение да му ја довери работата за која се бори.

И покрај длабоката обесхрабреност, Неемија наоѓал прибежиште и сигурна Одбрана во Бога. И Бог, кој дотогаш му бил поддршка на својот слуга, останал поткрепа на својот народ во сите векови. Во секоја криза Божјиот народ може со доверба да каже: „Ако е Бог со нас, кој ќе е против нас?“ (Римјаните 8,31) Какви и да се заговорите што ги коваат сатаната и неговите застапници, Бог ќе ги открие и ќе ги осуети. Верните и денес треба да одговорат така како што одговорил Неемија: „Нашиот Бог ќе војува за нас“, зашто Бог е присутен во ова дело и никој не може да го спречи неговиот конечен успех.

УКОР ПРОТИВ ИЗНУДУВАЊЕТО И ГЛОБЕЊЕТО

*(Оваа глава се шемели на шексїоїи оо
Книгаїи на Неемија 5. глава)*

Ерусалимските сидови сè уште не биле завршени кога тешката состојба на сиромашните слоеви на народот го привлекла вниманието на Неемија. Покрај несредената состојба во земјата, обработувањето на земјата во голема мера било запоставено. Освен тоа, поради себичноста на некои од оние што се вратиле во Јудеја, Господовиот благослов не почивал врз нивните ниви и затоа почнала да се чувствува немаштија во жито.

За да набават храна за своите семејства, сиромашните биле принудени да купуваат на кредит и тоа по исклучително високи цени. Тие исто така биле принудени да позајмуваат пари со камата за да ги исплатат тешките даноци што ги наметнувале персиските цареви. Потешкотиите на сиромашните ги зголемувале и побогатите Евреи кои ја користеле нивната неволја за да стекнат уште поголеми пари.

Господ на Израел му заповедал преку Мојсеја дека секоја трета година треба да собира десеток за сиромашните; но и уште повеќе, обработката на земјата треба да биде изоставувана секоја седма година, земјата оставена да лежи непосеана, а она што би родило само од себе да го собираат сиромашните. Верноста во давање дарови за сиромашните и за други добротворни акции го освежувало кај народот сознанието дека Бог е сопственик на сè, и му отворало можност да стане благослов за својата околина. Господ имал намера да ја искорени себичноста од Израел и да развие широкоградост и благородност на карактерот.

Бог преку Мојсеја ги дал следниве поуки: „Кога на заем ќе дадеш пари на некој сиромашен од народот Мој, не присилувај го и не наложувај му лихва!“ „Не му давај на братот свој со

лихва, ниту сребро, ниту храна, ниту нешто друго, што се дава во заем со лихва“ (2. Мојсеева 22,25; 5. Мојсеева 23,19). А на друго место вели: „Ако, пак, имаш некој брат сиромав во еден од градовите твои, во земјата твоја, што Господ, твојот Бог, ти ја дава, не го одвркај срцето свое и не ја стискај раката своја пред твојот брат што има потреба, туку отвори ја раката своја и дај му заем, колку што му треба и колку што му недостасува... зашто сиромаси ќе има секогаш во земјата твоја; затоа и ти заповедам, велејќи ти: отворај ја раката твоја за твојот брат, за сиромавиот и за несреќниот во земјата твоја“ (5. Мојсеева 15,7.8.11).

По враќањето на заробениците од Вавилон, богатите Евреи постапувале сосем спротивно на тие заповеди. Кога сиромашните биле принудувани да платат данок на царот, богаташите им позајмувале, но со огромна камата. Земајќи ја земјата од сиромашните како залог, овие кутри луѓе постепено ги доведувале до најдлабока сиромаштија. Мнозина морале своите синови и ќерки да ги продаваат во ропство, и изгледало како да нема никаква надеж за нивната состојба да се подобри, ниту начин да си ги откупат своите деца или земјата. Иднината пред нив била полна со неволји, маки и бесконечно робување, а припаѓале на ист народ и биле деца на еден ист завет како и нивните поблагословени браќа.

Народот најпосле ја изложил својата ситуација пред Неемија. „Ете, ние сме должни да ги даваме синовите свои и ќерките свои за слуги, а, пак, некои наши ќерки веќе се наоѓаат во ропство. Нема никакви средства за откуп во рацете наши; и нивите наши и лозјата наши се во рацете на големците“, говореле луѓето.

Душата на Неемија се исполнила со горчина кога слушнал за ова страшно угнетување. „Кога го слушнав нивното лелекање и тие зборови, многу се јадосав,“ вели тој. Знаел дека мора цврсто да застане на страна на правдата ако сака да го укине тој суров обичај – продавање за долг. Енергичен и решителен, каков што бил, тој се впрегнал да ја олесни состојбата на своите браќа.

Неемија ниту за момент не го поколебало тоа што заемо-давачите биле токму оние богаташи чија помош била драгоценост во обновата на градските сидови. Тој остро ги укорил благородниците и кнезовите и, кога околу него се собрало големо мноштво, тој ги изнел пред нив Божјите барања во тој поглед.

Го потсетил народот на случувањата од времето на царот Ахаз. Ја повторил веста којашто Бог му ја пратил на Израел во тоа време за да ги осуди свирепоста и угнетувањето. Поради

своето идолопоклонство Јудините деца биле предадени во рацете на своите браќа Израелци, кои биле уште подлабоко потонати во идолопоклонство. Израелците го покажувале своето непријателство убивајќи во борбите илјадници Јудејци, одземајќи им ги нивните жени и деца, за да направат од нив робови или како робови да ги продадат на незнабошците.

Поради гревовите на Јудејците Господ не го спречил налетот на овие битки, но преку пророкот Овид ја осудил победничката војска за нејзините свирепи намери: „И сега мислите да ги направите синовите на Јуда и Ерусалим ваши робови и робинки. А зар немате и вие вина пред Господ, вашиот Бог?“ (2. Летописи 28,10). Пророкот Овид го предупредил израелскиот народ дека Господовиот гнев се распламтил против него и дека со своето неправедно и сурово постапување ќе навлече врз себе Божја казна. Откако ги слушнале овие зборови, војувачите ги отпуштиле заробениците и го ставиле пленот пред кнезовите и пред сето собрание. Тогаш од водачите на племето Ефремово „ги земаа робовите и ги облекоа од ограбеното – ги облекоа, ги обуја, ги нахранија и напоија, и ги помазаа со масло и ги поведоа на ослици сите изнемоштени и ги донесоа во палмовиот град Ерихон, кај нивните браќа“ (2. Летописи 28,15).

650

Неемија и останатите откупиле некои од Евреите кои биле продадени на незнабошците и ја споредил оваа постапка со постапката на оние кои, поради земска добивка, ги продаваат своите браќа во робови. „Не е добро тоа што го правите,“ рекол тој; „не треба ли да одите во стравот на нашиот Бог, за да не ни се потсмеваат народите, непријателите наши?“

Неемија објаснил дека и тој самиот, врз основа на овластувањето што му го дал персискиот цар, можел да бара големи давачки за своја лична корист. Меѓутоа, тој не само што не го зел она што со право му припаѓало, туку обилно давал за да ја олесни положбата на сиромашните. Ги повикал еврејските поглавари, кои биле виновни за експлоатацијата, да престанат со тоа лошо дело, да им ја вратат земјата на сиромашните како и каматата што ја изнудиле од нив; и да им даваат заем без камата или залог.

Овие зборови биле изговорени пред целото собрание. Да сакале поглаварите да се правдаат, сега имале можност за тоа. Но тие не се обиделе. „Ќе им вратиме и нема да бараме ништо од нив“, изјавиле тие, „ќе направиме така како што велиш“. Тогаш Неемија ги повикал свештениците и им заповедал „да се заколнат дека ќе постапат според своето ветување“. „И целото

собрание рече: „Амин!“ и Го прославија Бога; и народот го одржа тој збор.“

Овој извештај дава значајна поука. „Коренот на сите зла е среброљубието“ (1. Тимотеј 6,10). Желбата за добивка станала најголема страст на нашето поколение. Богатството често се стекнува на нечесен начин. Многу луѓе се борат со сиромаштво, принудени да извршуваат тешка работа за мала плата, немоќни да ги обезбедат најнеопходните потреби за живот. Мачната работа и лишувањето, без надеж за подобро утре, го прават нивниот товар тежок. Угнетени и потиснати, тие не знаат кому да се обратат за помош, а сето ова се случува само за да можат богатите да си ги задоволат своите страсти и желби за раскош и за трупање богатство! 651

Среброљубието и љубовта кон расфрлање направиле од овој свет гнездо на арамии и крадци. Во Светото писмо стои запишано дека пред самото второ Христово доаѓање ќе преовладуваат алчноста и насилството. „Ајде сега вие, богати“, пишува Јаков, „сте насобрале богатство за последните дни. Ете, платата што сте ја задржале од работниците, кои работеле на вашите ниви, и извиците на жетварите дојдоа до ушите на Господ Саваот. Се веселевте на земјата и се насладувавте, ги згоивте срцата ваши како за ден на клање. Го осудивте, го убивте праведникот; и тој не се спротивставуваше“ (Јаков 5,1.3-6).

Дури и меѓу оние кои тврдат дека одат во стравот Господов, има такви кои се однесуваат како благородниците во Израел. Бидејќи имаат моќ така да чинат, тие бараат повеќе од она што е право, и на тој начин стануваат угнетувачи. Христовата вера е изложена на презир бидејќи луѓето гледаат грабеж и измама кај оние кои се нарекуваат со Христовото име, а Црквата ги задржува во своите книги имињата на оние кои се збогатиле на неправеден начин. Разузданоста, измамата и изнудувањето ја расипува верата на мнозина, уништувајќи им го духовниот живот. Црквата во голема мера е одговорна за гревовите на своите членови. Доколку таа не го подигне својот глас против злото, значи дека го одобрува. 652

Обичаите на светот не се мерило за христијаните. Тие не смеат да се угледаат на неговото непочитување, измами и изнудување. Секоја неправедна постапка спрема ближниот претставува кршење на златното правило. Секое зло сторено против Божјите деца, е грев извршен против самиот Христос во лицата на Неговите свети. Секој обид да се искористи незнаењето, слабоста и несреќата на другите се запишува како из-

мама во небесните книги. Оној што вистински го љуби Бога ќе се мачи дење и ноќе и ќе го јаде во сиромаштво својот леб, но нема да дозволи среброљубието да го натера да угнетува вдовици и сиромашни или да му скусува на работникот од она што му припаѓа.

И најмало скршнување од чесноста ги руши преградите и го подготвува срцето за поголеми неправди. Душата на еден човек станува неосетлива за влијанието на Божјиот Дух во онаа иста мера во која тој стекнува корист на сметка на другиот. Стекнатата добивка на таков начин претставува, всушност, страшен губиток.

Сите ние сме должници пред божествената правда, но не сме имале со што да го платиме овој долг. Меѓутоа, Божјиот Син се сожалил над нас и ја платил цената за нашиот откуп. Тој станал сиромав за ние се збогатиме преку Неговото сиромаштво. Преку делата на милосрдие кон Неговите сиромаси, ние можеме да ја покажеме искреноста на нашата благодарност за милоста која ни е укажана. „Да им правиме добро на сите, а посебно на оние кои што се со нас во верата,“ наложува апостол Павле (Галатјаните 6,10). А неговите зборови се сложуваат со зборовите на Спасителот: „Сиромашните ќе ги имате секогаш покрај вас, и кога сакате, можете да им правите добро.“ „Сè она што сакате да ви прават луѓето, правете им го и вие; зашто тоа е Законот и пророците“ (Марко 14,7; Матеј 7,12).

СПЛЕТКИТЕ НА НЕЗНАБОШЦИТЕ

653

Санавалат и неговите соучесници не се осмелувале отворено да завојуваат против Евреите, но со сè поголема злоба продолжиле со своите обиди да обесхрабрат, збунат и напако-стат. Сидовите околу Ерусалим брзо се довршувале. Кога би се изградиле и би се поставиле портите во целост, тогаш непријателите на Израел не би можеле да се надеваат сосила да влезат во градот. Затоа уште повеќе се стремеле без одложување да го сопрат градењето. Најпосле сковале план да го намамат Неемија да го напушти своето место, да го фатат, а потоа да го убијат или да го фрлат во темница.

Под изговор дека сакаат помирување, побарале состанок со Неемија и го повикале да дојде во едно село во Онанското поле. Но, просветлен од Светиот Дух, тој ја разбрал нивната вистинска цел и одбил да го стори тоа. Тој пишува: „Но јас испратив пратеници да им кажат: ‘Зафатен сум со голема работа, не можам да слезам; работата ќе запре, ако ја оставам и слезам кај вас:‘“ Но искушувачите биле упорни. Четирипати праќале вест со иста содржина, и секојпат добивале ист одговор. 654

Бидејќи увиделе дека тој план нема да успее, прибегнале кон уште посмела стапица. Санавалат испратил гласник кај Неемија со отворено писмо, во кое пишувало: „Се слуша по народите, а и Гасмуј вели дека ти и Јудејците мислите да се побуните, затоа сидаш сид и сакаш да им бидеш цар... И дека си поставил пророци да разгласуваат во Ерусалим, велејќи: во Јудеја има цар; и сега тие гласови ќе стигнат до царот, затоа дојди да се посоветуваме“.

Ако споменатите гласови навистина се распространиле, Неемија би имал причина да се загрижи бидејќи бргу би стигнале до царот, кого и најмал сомнеж би можел да го натера да преземе најстроги мерки. Меѓутоа, Неемија бил убеден дека тоа писмо било лажно, напишано само да го заплаши и да го

вовлече во мамка. Овој заклучок го потврдува и фактот што писмото било испратено отворено, очигледно со цел народот да ја чита неговата содржина, да се вознемири и исплаши.

Неемија веднаш одговорил: „Не е така како што велиш ти, туку самиот си го измислил“. На Неемија не му биле непознати сатанските планови. Тој знаел дека тие обиди имаат за цел да ги ослабнат рацете на градителите и така да ја осуетат нивната работа.

655 Сатаната веќе бил поразуван многукратно. Затоа сега со поголема злоба и вештина подметнал уште полукава и поопасна стапица за Божјиот слуга. Санавалат и неговите соучесници нашле луѓе кои тврделе дека се пријатели на Неемија, за да му дадат лажни совети, тврдејќи дека се дадени од Господа. Главниот исполнувач на тоа злобно дело бил Семај – човек кого Неемија го почитувал. Тој човек се затворил во една одаја во близина на светилиштето, како животот наводно да му бил во опасност. Во тоа време храмот бил заштитен со сидови и порти, но градските порти сè уште не биле подигнати. Покажувајќи голема загриженост за сигурноста на Неемија, Семај го советува да се скрие во храмот. „Да отидеме заедно во Божјиот дом – предлагал тој – и да ја заклучиме вратата од храмот, зашто ќе дојдат да те убијат, ќе дојдат ноќе да те убијат.“

Да го послушал Неемија тој предавнички совет, тој би ја жртвувал својата вера во Бога, а народот би го сметал за страшливец и достоин за презир. Со оглед на значајното дело што го извршувал и лојалноста кон Бога што ја исповедал, би било сосема недоследно да се крие како да се плаши. Стравувањето би се пренело и на народот, секој би гледал некаде да се скрие, а градот би останал незаштитен и би станал плен на неговите непријатели. Еден таков непромислен чекор би значел предавање на сето она што било остварено.

656 За кратко време Неемија проникнал во намерата и целта на советодавецот. Тој вели: „Јас знаев дека не го беше испратил Бог, – иако ми говореше пророчки – туку дека Товија и Санавалат го беа поткупиле. Тој беше поткупен за да ме исплаши, да постапам така и да згрешам, та да имаат за мене лошо мислење и да ме казнат за тоа со прекори“.

Срамниот совет што го дал Семај го поддржале и угледни луѓе, кои тајно се здружиле со непријателите на Неемија, иако тврделе дека му се пријатели. Меѓутоа, поставената стапица била неуспешна. Неемија смело одговорил: „Зар треба да бега

човек како мене? Треба ли таков човек каков што сум јас да влезе во храмот за да остане жив! Не одам!“.

И покрај јавните и тајните заговори на непријателите, работата на градбата не престанала да напредува, и за помалку од два месеца по доаѓањето на Неемија во Ерусалим градот бил опкружен со сидишта, а градителите можеле да одат по сидовите и да гледаат одозгора на своите поразени и запрепатени непријатели. Неемија пишува: „Кога слушнаа сите непријатели наши за тоа, и ги видоа сите народи што беа околу нас ги видоа тие нешта, се исплашија многу, зашто познаа дека Бог го изврши тоа дело“.

Но дури и овој доказ, дека сам Господ управува со своето дело, не бил доволен за да го запре незадоволството, бунтувањето и предавството меѓу Израелците. „Благородниците јудејски му праќаа писма на Товиј и од Товиј доаѓаа писма кај нив. Зашто многу Јудејци му се беше заколнале, затоа што беше зет на Сеханиј.“ Тука се гледаат лошите последици од склопувањето бракови со идолопоклоници. Едно јудејско семејство се поврзало со Божјите непријатели, и таа врска се покажала како стапица. Многу други исто постапиле. И тие, како и мешаното мноштво што тргнало со Израел од Египет, биле непрекинат извор на неволји. Не се посветиле со целото срце на Бога, и кога Божјето дело барало некоја жртва, биле готови да ја покажат свечената заклетва што ја дале за соработка и поддршка.

Некои од најсесрдните заговорници меѓу Евреите сега изразувале желба да бидат заедно со нив во пријателски односи. Јудејските благородници кои склопувале мешани бракови со идолопоклониците и кои предавнички се допишувале со Товиј колнејќи се дека ќе му служат, сега го претставувале како способен и далековид човек, тврдејќи дека сојузот со него ќе биде од голема полза за Евреите. Истовремено, тие му ги предале плановите и намерите на Неемија. Така делото на Божјиот народ било изложено на напади од непријателот; била дадена можност зборовите и делата на Неемија лажно да се прикажуваат и да се попречува неговата работа.

Кога сиромашните и угнетените му се обратиле на Неемија со молба да се исправи неправдата што им била нанесена, тој смело застанал во нивна одбрана и ги навел престапниците да ги поправат своите грешки. Меѓутоа, власта со која се послужил за да го заштити својот угнетен народ, тој сега не ја користел за своја сопствена полза. Неговите настојувања биле пречекани од некои со неблагодарност и предавство, но тој не

ја употребил власта за да ги казни предавниците. Продолжил мирно и несебично да му служи на својот народ, не попуштајќи во своите напори и не дозволувајќи ревноста да му ослаби.

Сатаната секогаш работел против оние кои се трудат да го унапредат Божјето дело. Иако често пати претрпувал неуспех, сатаната ги обновувал своите напади со нова сила, ползувајќи дотогаш непробани средства. Но тој е најопасен кога работи тајно преку лажните пријатели на Божјето дело. Отвореното непријателство може да биде жестоко и опасно, но многу помалку го загрозува Божјето дело од тајното непријателство на оние кои тврдат дека му служат на Бога, а во срцето се слуги на сатаната. Таквите се во состојба да им го обезбедат секое предимство на оние кои ќе го искористат нивното знаење за да го попречат Божјето дело и да им наштетат на Неговите слуги.

659 Кнезот на темнината ќе ги употреби сите лукавства што може да ги измисли за да ги наведе Божјите слуги да стапат во сојуз со агентите на сатаната. На мнозина им се упатува повик да ја напуштат должноста; но тие треба да одговорат исто така непоколебливо како и Неемија: „Зафатен сум со голема работа, не можам да слезам“. Божјите слуги можат без страв да продолжат со работата, а нивните напори ќе ги откријат лагите што ги измислиле злобниците за да им нанесат штета. Слично на градителите на сидовите на Ерусалим, тие не смеат да дозволат заканите, потсмевањата или лагите да ги одвојат од нивната работа. Ни за момент не смеат да попуштат во своето бдење или будност, зашто непријателот им е постојано зад петици. Во секој момент мораат да упатуваат молитви кон Бога и да поставуваат „стража дење и ноќе за да се спасиме од нив“ (Неемија 4,9).

Колку повеќе се приближуваме до крајот, толку повеќе сатанските искушенија ќе навалуваат врз Божјите работници. Тој ќе користи човечки орудија за да ги исмејува и клевети оние што го „градат сидот“. Но делото би застанувало кога градителите би се „симнувале“ да одговараат на нападите на своите непријатели. Градителите мора да се трудат да ги оневозможат плановите на своите противници, но не смеат да дозволат ништо да ги одвои од нивното дело. Вистината е посилен од заблудата, и правдата ќе ја победи неправдата.

Тие, исто така, не смеат да дозволат непријателите да го стекнат нивното пријателство и наклонетост и на тој начин, со измама, да ги одвлечат од должноста. Кога човек со некоја своја непромислена постапка ќе го изложи Божјето дело на презир,

или ги слабее напорите на останатите работници, нанесува дамка на својот карактер која не може лесно да се избрише, и поставува сериозни пречки на својата идна работа.

„Отстапниците од законот ги фалат нечесните, а оние што го почитуваат законот, негодуваат против нив“ (Мудри изреки 28,4). Мора да се чуваме од оние кои се соединуваат со светот а едновременно тврдат дека се чисти, залагајќи се за единство со оние што секогаш се противеле на вистината; нив мораме да ги избегнуваме подеднакво решително како што го правел тоа Неемија. Таквиот совет потекнува од непријателот на сè она што е добро. Тоа е совет на лицемери и мораме и денес да ги отфрлиме исто така смело како што биле отфрлени во тоа време. Неопходно е да се пружи решителен отпор на секое влијание чија цел е да ја разниша верата на Божјиот народ во Неговото водство и моќ.

Во Немиината цврста преданост на Божјето дело и во неговото еднакво цврсто надевање во Бога може да се најде причината за неуспехот на неговите непријатели да го потчинат под своја власт. Небрежната личност станува лесен плен на искушенијата, но злото не може да најде живеалиште во животот на оној кој има благородна намера и кој се посветил на една цел. Не може да ослабне верата на оној човек кој постојано напредува, зашто тој насекаде ја препознава Бескрајната Љубов која прави сè за да се остварат Божјите возвишени намери. Вистинските Божји слуги работат со непопустлива решителност, бидејќи секогаш се потпираат на престолат на благодатта.

Бог ни обезбедил божествена помош за сите околности за кои нашите човечки средства не се доволни. Тој ни го дава својот Свет Дух да ни помага во секоја тешкотија, нашата надеж и сигурност да ја крепи, разумот да ни го просветли и срцето да го очисти. Тој дава можности за работа и ги отвора затворените врати. Ако Неговиот народ внимава на укажувањата на Неговото провидение и е зелен да соработува со Него, ќе биде сведок на извонредни резултати.

ПОУЧЕНИ НА БОЖЈИОТ ЗАКОН

(Оваа глава се темели на текстови од 8. 9. и 10. глава од Книгата на Неемија).

Настапило време за празникот на Трубите. Во Ерусалим се собрало големо мноштво. Глетката едновременно била и тажна и интересна. Сидовите околу Ерусалим биле повторно подигнати и портите поставени, но поголемиот дел од градот бил сè уште во урнатини.

На дрвена платформа, издигната сред една од најшироките улици и опкружена со тажни остатоци од некогашната Јудина слава, застанал Ездра, сега веќе човек во години. Од левата и од десната страна се наоѓале неговите браќа Левити. Од платформата, со погледот минувал над морето од глави. Децата на заветот се собрале од сите околни земји. „И Ездра го благослови Господ, великиот Бог, а целиот народ одговори: Амин! Амин!... Па се наведна и Му се поклони на Господа со лицето доземи“.

662 Дури и тука се гледале докази за гревовите на Израел. Поради мешаните бракови со други народи еврејскиот јазик се променил, па сега говорниците морале да вложат големи напори да го објаснат Законот на народен јазик, за да можат сите да го разберат. Некои од свештениците и Левитите му помогнале на Ездра да ги објасни начелата на законот. „Тие читаа во книгата на Божјиот закон разбирливо, и даваа толкување, и народот го разбираше прочитаното.“

„Ушите на целиот народ беа обрнати кон книгата на законот.“ Внимателно и со почит ги слушале зборовите на Севишниот. Додека законот бил објаснуван, тие ја сфатиле својата вина и се ражалостиле поради своите престапи. Меѓутоа, тој ден бил ден за славење, ден на радост, свет собор; ден во кој Господ му заповедал на народот да се весели и да се радува. Народот бил повикан да ја совлада тагата и да се радува на

големата Божја милост. „Овој ден е свет пред вашиот Господ Бог,“ рекол Немија, „не тажете и не плачете... Одете и јадете мрсни јадења и пијте благо и пратете им дел на оние што не подготвиле ништо, зашто овој ден е свет за нашиот Господ. Затоа не бидете тажни, зашто Господовата радост е ваша сила.“

Првиот дел од денот бил посветен на богослужение, а останатиот дел од времето народот го поминал сеќавајќи се со благодарност на Божјите благослови и уживајќи во благодетите со кои ги опсипал. На сиромашните коишто не биле во состојба сами нешто да приготват, им бил даден дел. Меѓу собраните владетелска голема радост што ги слушале и ги разбирале зборовите на Законот.

Читањето и толкувањето на законот продолжиле и следниот ден. А во определеното време – на Денот на помирувањето, десеттиот ден од седмиот месец – била извршена света служба според Господовата заповед. 665

Народот и свештениците уште еднаш, како што го правеле тоа некогаш, го празнувале празникот Сеници од петнаесеттиот до дваесет и вториот ден истиот месец. Било објавено „по сите градови свои и во Ерусалим велејќи: одете во гората, и донесете маслинови гранки и гранки од дива маслинка, гранки од миро и палмови гранки, и гранки од другите дрвја со лисја, за да направите сеници, како што е напишано. И народот отиде и донесе гранки, и направија сеници, секој на својот кров и на својот трем и во тремот на Божјиот дом... И имаше мошне голема радост. Ездра го читаше свитокот на Божјиот закон секој ден, од првиот ден до последниот.“

Слушајќи ги од ден во ден зборовите на законот, народот сфатил колку грешел и колку изминатите поколенија го престапувале законот. Сфатил дека Бог престанал да го штити со својата рака бидејќи се оддалечиле од Него, и дека од тие причини Аврамовите деца биле расеани по туѓи земји. Сега народот решил да ја бара Неговата милост и да се заветува дека ќе оди по Неговите патишта. Пред да почне свечената служба, која се одржувала вториот ден по завршетокот на празникот Сеници, народот се одвоил од незнабошците што престојувале во вивната средина.

Луѓето паднале на колена пред Господа, ги признале своите гревови и побарале проштавање. Водачите ги охрабрувале да веруваат дека Бог им ја усlišил молитвата, според Своето ветување. Тие не треба само да тагуваат, да плачат и да се каат, туку мораат и да веруваат дека Бог им простил. Својата вера требало 666

да ја покажат секавајќи се на Неговата милост и благодарејќи Му за Неговата добрина. „Станете, благословувајте го својот Господ Бог од век до века“, им говореле овие учители.

Потоа насобраното мноштво, подигајќи ги своите раце кон небото, ја запеало песната:

„Благословено нека е Твоето славно име,
 возвишено над секој благослов и пофалба.
 Ти, Ти си единствен Господи;
 Ти си го создал небото, небеса над небесата
 и сета војска негова,
 земјата и сè што е на неа,
 морето и сè што е во него;
 Ти го одржуваш сето тоа,
 и војската небесна Тебе ти се поклонува.“

Неемија 9,5.6

Кога бил завршен овој фалбопев, старешините заеднички ја изнеле историјата на Израелците, укажувајќи на тоа колку Бог бил добар кон нив, а колку тие биле неблагодарни. Тогаш целиот собир се заветувал дека ќе ги држи сите Божји заповеди. Тие трпеле казна за своите гревови, признале дека Бог праведно постапил кон нив и се заветувале дека ќе го држат Неговиот закон. А за да биде тоа „цврст завет“ и да остане зачуван во трајна форма, како спомен за обврската што тие ја презеле, бил запишан и потпишан од свештениците, Левитите и владетелите. Тоа требало да им служи како потсетник на нивната должност и како одбрана од искушенијата. Луѓето дале свечена заклетва дека „ќе постапуваат по Божјиот закон, даден преку раката на Божјиот слуга Мојсеј, и дека ќе ги пазат и извршуваат сите заповеди на Господ, нашиот Бог, и повелбите Негови, и наредбите Негови“. Тие тогаш се заветувале и дека нема да склопуваат брачни врски со народите што живеат на нивната земја.

Пред да заврши денот на постот, народот уште еднаш покажал решеност да се врати кај Господа со тоа што се заколнал дека нема повеќе да ја осквернува саботата. Неемија ни тогаш а ни подоцна не ја користел својата власт да им забрани на незнабожечките трговци да доаѓаат во Ерусалим; но за да го запази народот од искушенија, побарал од него свечено да се заветува дека нема да го крши законот за саботата купувајќи

од тие трговци, надевајќи се на тој начин дека ќе ги обесхрабри трговците и дека тие нема повеќе да доаѓаат во Ерусалим.

Исто така, била обезбедена и материјална помош за Божјата служба. Народот се заветувал дека покрај десетокот годишно ќе дава и одредена сума за служба во светилиштето. „И фрливме ждрепка,“ пишува Неемија „да принесуваме секоја година во домот Господов првини од земјата своја и првини од плодот на секое дрво; исто така – да ги приведуваме во домот на нашиот Бог, првородените од синовите свои и од добитокот свој, како што е пишано во законот.“

Израелците се вратиле кај Бога со неизмерна скрб во душата поради своето отпадништво. Тие во жалост и солзи ги признале своите гревови. Признале дека Бог бил праведен кон нив и се заветувале дека ќе го извршуваат Неговиот закон. Сега дошло време да покажат вера во Неговите ветувања. Бог го примил покајанието на Израел и народот сега требал да се радува што му биле простени гревовите и што повторно ја стекнал Божјата благонаклоност. 668

Напорите на Неемија да ја обнови службата на вистинскиот Бог биле крунисани со успех. Сè додека народот остане верен на заветот што го дал, и сè додека се покорува на Божјата реч, дотогаш Господ ќе ги исполнува своите ветувања излевајќи врз Израел богати благослови.

Овој запис претставува поука и охрабрување за оние кои сфаќаат колку многу грешеле во животот и страдаат поради чувството за сопствената недостојност. Библијата верно ги прикажува последиците од отпадот на Израел, но едновременно го опишува и неговото длабоко понижување и каење, сесрдна посветеност и дарежливо пожртвување што го обележиле периодот на неговото враќање кај Господа.

Секое вистинско враќање кај Господа внесува трајна радост во животот. Грешникот, кој се потчинува на делувањето на Светиот Дух, ја увидува својата вина и грешност, за разлика од светоста на големиот Испитувач на срцата. Тој себеси се гледа како осуден престапник. Но не треба да очајува поради тоа, бидејќи простувањето веќе му е обезбедено. Тој може да се радува на сознанието дека гревовите му се простени благодарение на љубовта на небесниот Отец кој проштава. Бог сака да ги прима во преграатките на Својата љубов грешните, покајани човечки битија; да ги превие нивните рани, да ги очисти од нивните гревови и да ги облече во облеката на спасението.

РЕФОРМА

*(Оваа глава се темели на текстови од
Книгата на Немија 13. глава)*

Јудејците свечено и јавно се заветувале дека ќе го почитуваат Божјиот закон. Но, кога за извесно време исчезнало влијанието на Ездра и Немија, мнозина се оддалечиле од Господа. Немија се вратил во Персија. Во текот на неговото отсуство, во Ерусалим се вовлекло зло кое се заканувало да го изопачи народот. Идолопоклонците не само што стекнале упориште во градот, туку со своето присуство ги сквернавеле самите приоди на храмот. Преку мешан брак дошло до пријателство меѓу првосвештеникот Елијасав и Амонџот Товиј, огорчен Израелев непријател. Врз основа на таа безбожничка врска, Елијасав му дозволил на Товиј да се всели во просторијата што била поврзана со храмот, каде што порано се чувале десетоците и даровите на народот.

670 Поради суровоста и предавничкиот став на Амонците и Моавците кон Израел, Бог преку Мојсеја засекогаш им забранил влез во соборот на Неговиот народ (види 5. Мојсеева 23,3-6). Спротивно на таа заповед, првосвештеникот ги извадил даровите што се наоѓале во просторијата на Божјиот дом за да направи место за претставникот на еден отфрлен народ. Не можело да се покаже поголем презир кон Бога од тоа кога му се укажало толкаво внимание на непријателот на Бога и Неговата вистина.

Откако се вратил од Персија, Немија дознал за тоа дрско сквернавење и веднаш презел мерки да се истера оној што се наметнал. „Ме ражалости тоа многу;“ вели тој, „па го исфрлив сиот имот на Товиј надвор од просторијата. И заповедав, та ја очистија просторијата, и ги внесов во неа повторно садовите на Божјиот дом, даровите и темјанот.“

Не само што бил осквернавен храмот, туку ни даровите не се употребувале како што треба. Од таа причина луѓето станувале сè помалку дарежливи. Ја изгубиле верноста и сесрдноста, а десетокот го давале со негодување. Ризницата на Божјиот дом била недоволно снабдена. Мнозина пејачи и други лица што учествувале во службата на храмот не добивале доволно награда, па го напуштиле Божјото дело и се вработиле на друго место.

Неемија се впрегнал повторно на работа за да ја исправи таа злоупотреба. Ги собрал оние што ја напуштиле службата во Господовиот дом „и ги поставувал на нивното место“. Тоа на народот му влеало доверба, па сите Јудејци донеле „десеток од житото, и виното и маслото“. Оние луѓе коишто „се сметале за верни“ биле поставени за „настојници над складовите“ и „работа им беше да им делат на своите браќа“.

Друга последица од дружењето со идолопоклониците била 671 омаловажувањето на саботата – знак по кој Израелците се разликувале од сите останати народи како обојавачи на вистинскиот Бог. Неемија забележал дека незнабожечките трговци, кои доаѓале од околните краеве во Ерусалим, навеле многу Евреи да се занимаваат со трговија во сабота. Имало и такви кои не попуштиле и не ги жртвувале начелата, но многумина други грешеле и заедно со незнабошците вложувале напори да го скршат држењето на посковесните. Мнозина се осмелиле јавно да ја престапуваат саботата. „Во тоа време“ – пишува Неемија „во сабота гмечат грозје, возат снопја и товараат магарина со вино, грозје, смокви и секаков товар и го носат во саботен ден во Ерусалим... И Тирци живеат во Јудеја и доведуваат риба и секаква стока и ја продаваат во сабота на јудејските жители и во Ерусалим.“

Ова можело да се спречи ако поглаварите ја користеле својата власт; но тие им угодувале на безбожниците со желба и самите да извлечат корист од сето тоа. Неемија бестрашно ги укорил заради ова занемарување на должноста. „Какво е тоа зло што го правите, па ја сквернавите саботата?“, строго ги запрашал. „Не ли правеа така и татковците ваши, па Бог го пушти врз нас и на овој град сето ова зло? И вие уште го умножувате гневот врз Израел сквернавејќи ја саботата.“ Потоа наредил да се затвораат вратите „кога ќе дојде сенката на вратата Ерусалимска во очи сабота,“ и да не ги отвораат додека не заврши саботата. Имајќи повеќе доверба во своите слуги отколку во оние што би ги одредиле ерусалимските по- 672

главари, ги поставил кај портите да пазат оваа наредба да не се престапува.

„И преноќија еднаш или два пати трговците и оние кои што продаваа секаква роба надвор од Ерусалим сè и сешто“, затоа што не сакале да попуштат. Се надевале дека сепак ќе им се пружи можност да тргуваат со граѓаните и селаните. Неемија ги предупредил дека ќе бидат казнети ако и понатаму постапуваат така. „Зошто ноќевате околу сидовите?“, строго запрашал тој; 673 „ако уште еднаш така направите, ќе ставам рака на вас.“ „Од тогаш не доаѓаа повеќе во сабота.“ Освен тоа, им заповедал на Левитите да ја чуваат вратата, свесни дека тие ќе уживаат поголема почит од обичните стражари, и дека од нив, кои се толку тесно поврзани со Божјата служба, може со право да се очекува поревносно да бараат покорување на Божјиот закон.

Потоа Неемија обрнал внимание на опасноста која повторно му се заканувала на Израел од брачните врски и дружења со идолопоклониците. „Во тоа време“, пишува тој, „видов Јудејци кои што се биле ожениле со Азоѓанки, Амонки и Моавки. И нивните деца говореа половина азотски, и не умееја да говорат јудејски, туку според јазикот на овој или оној народ.“

Овие незаконски врски довеле до голема забуна во Израел; бидејќи тоа го правеле и луѓе на високи позиции, од кои народот со право очекувал совет и добар пример. Предвидувајќи дека ова зло, доколку не му се застане на патот, ќе ѝ донесе пропаст на нацијата, Неемија сериозно ги укорил престапниците. Изнесувајќи им го случајот на царот Соломон, ги потсетил дека во ниеден народ не се појавил таков цар кому Бог толку голема мудрост му дал. Но жените идолопоклонички го одвоиле неговото срце од Бога и тој со својот пример го расипал Израел. „Ќе ви дозволиме ли да го правите сето тоа големо зло?“, строго ги запрашал Неемија. „И ги заколнав во Бога да не ги даваат ќерките свои на нивните синови ниту да ги земаат ќерките нивни за синовите свои или за себе.“

Укажувајќи им на заповедите и Божјите казни што го снашле 674 Израел во минатото поради истиот грев, ја разбудил нивната совест; така започнало делото на реформа, кое го отргнало Божјиот заканувачки гнев и донело Негов благослов и одобрување.

Имало поединци во светата служба кои ги бранеле своите жени од незнабожечкото потекло, изјавувајќи дека не можат да се одвојат од нив. Меѓутоа, не била правена никаква разлика, не се гледало ниту на чин ниту на положба. Ако некој од свеш-

тениците или од поглаварите одбиел да ја прекине врската со идолопоклониците, веднаш бил отстрануван од Господовата служба. Внукот на свештеничкиот поглавар, кој се оженил со ќерката на озлогласениот Санавалат, не бил само отпуштен од службата туку и веднаш бил прогонет од Израел. „Спомни си за овие луѓе, Боже мој, затоа што го осквернија свештенството и заветот свештенички и левитски“, се молел Неемија.

Дури на последниот суд ќе се покаже колку душевни маки поднесувал верниот Божјиот слуга поради оваа неопходна строгост. Тој постојано морал да се бори со разни противници и успех постигнул само благодарение на постот, понизноста и молитвата.

Мнозина коишто се ожениле со идолопоклоници одбрале да заминат со нив во прогонство и да им се придружат на Самарјаните, заедно со оние што биле исклучени од соборот. Таму се нашле и некои луѓе кои играле важна улога во Божјето дело, и тие по извесно време се поврзале со нив. Со желба уште повеќе да го зацврстат овој сојуз, Самарјаните ветиле дека поцелосно ќе ја примат еврејската вера и еврејските обичаи; решени да ги прејдат своите некогашни браќа, отпадниците подигнале храм на ридот Гаризим, наспроти Божјиот дом во Ерусалим. Нивната религија и понатаму била мешавина на еврејство и паганство, а нивното тврдење дека му припаѓаат на Божјиот народ толку многу векови било извор на раздор, судири и непријателства меѓу тие два народа.

675

Во делото на реформа што треба да се изврши денес, потребни се луѓе како Ездра и Неемија, кои нема да го оправдуваат и да го кријат гревот, ниту ќе се срамаат да се борат за Божјата слава. Оние, врз кои почива товарот на ова дело, не смеат да гледаат мирно кога луѓето прават неправда, ниту да го покриваат злото со плаштот на лажно милосрдие. Тие мора да имаат на ум дека Бог не гледа кој е кој и дека строгоста кон неколкумина може да се покаже како милост за мнозина. Исто така, тие нема да забораваат дека секогаш ќе се открива Духот Христов во оние што го укоруваат злото.

Вршејќи го своето дело, Ездра и Неемија понизно истапиле пред Бога, ги признале своите гревови и гревовите на својот народ и побарале проштавање како и самите да биле грешници. Трпеливо работеле, се молеле и страдале. Најголема тешкотија во нивната работа не причинувало отвореното непријателство на незнабошците, туку прикриеното противење на лажните пријатели кои се ставиле во служба на злото и со тоа товарот

на Божјите слуги се чинел десетпати потежок. Овие предавници ставале материјал во рацете на непријателите, кој ќе им послужи во борбата против Неговиот народ. Нивните зли страсти и самоволие биле во постојана војна со јасните Божји барања.

Успехот што ги следел напорите на Неемија покажува што може да се постигне со вера, молитва и мудра енергична работа. Неемија не бил ниту свештеник ниту пророк, а не се стремел ниту за висока титула. Тој бил реформатор кој се појавил во едно значајно време. Неговата цел била да го помири народот со Бога. Вдахнат со желба да ја постигне оваа цел, тој со сите сили на своето битие се заложил да го оствари тоа. Неговата работа ја обележува возвишена и непопустлива чесност. Во судирот со злото и неправдата зазел толку решителен став што народот се вратил на работа со нова ревност и храброст. Луѓето не можеле а да не му оддадат признание за неговата чесност, човекољубие и длабока љубов кон Бога; и бидејќи сето тоа го виделе, биле желни да го следат на патот по кој ги повел.

Залагањето во вршење на должноста што Бог ни ја одредил претставува значаен дел на вистинската вера. Луѓето треба да ја искористат секоја можност и да работат како Божје орудие на остварување на Неговата волја. Со брза и решителна работа во вистински момент се постигнуваат најголеми победи, додека, од друга страна, колебливоста и немарноста доведуваат до неуспех и му нанесуваат срам на Божјето име. Ако водачите во делото на вистината не се ревносни, ако се рамнодушни и немаат одредена цел пред себе, и Црквата ќе биде небрежна, мрзлива и ќе се стреми кон задоволствата; ако, пак, се вдахнати со света желба да Му служат само на Бога и единствено Нему, народот ќе биде сложен, полн со надеж и ревносен.

Божјата Реч обилува со остри и впечатливи спротивности. Гревот и светоста стојат еден наспроти друг за да можеме, по-матрајќи ги, да го отфрлиме едното а да го прифатиме другото. На страниците на кои се опишани омразата, лукавството и предавството на Санавалат и Товиј, се опишуваат исто така и благородноста, посветеноста и пожртвуваноста на Ездра и Не-емија. Нам ни е оставено слободно да го следиме едното или другото. Страшните последици од престапувањето на Божјите заповеди ставени се наспроти благодетите што доаѓаат како награда за послушноста. Ние самите треба да одлучиме дали ќе ги сносиме последиците на непослушноста или ќе уживаме во благодетите на послушноста.

Делото на обновување и реформа што го извршиле повратниците од ропството предводени од Зоровавела, Ездра и Неемија, претставува слика на духовна обнова која мора да се изврши во последните денови од историјата на овој свет. Остатокот на Израел бил слаб народ, изложен на бесот на непријателот, но Бог сакал токму тој народ да го зачува на оваа земја сознанието за Него и Неговиот закон. Припадниците на тој остаток биле чувари на вистинското богослужение, чувари на светите пророштва. Доживеале многу искуства додека работеле на обновувањето на храмот и сидиштата на Ерусалим, и наидувале на силно противење. Тешко било бремето што го носеле водачите во тоа дело, но тие луѓе работеле со непоколеблива верба, понизен дух, цврсто потпирајќи се на Бога и верувајќи дека Тој ќе направи Неговата вистина да триумфира. Слично на царот Езекија, Неемија „се приклони кон Господа, не отстапувајќи од него, туку ги држеше заповедите... И Господ беше со него“ (2. Царевите 18,6.7).

Духовната обнова, симболички претставена во делото остварено во времето на Неемија, е опишана со зборовите на пророкот Исаија: „Тие ќе ги изградат старите урнатини, ќе ги подигнат пак запустените места, и ќе ги обноват разурнатите градови“. „Твоите потомци ќе ги засидаат старите урнатини, ти ќе ги востановиш основите на многу поколенија, и ќе те викаат обновител на урнатини, градител на патишта за населби“ (Исаија 61,4; 58,12).

Пророкот со овие зборови го опишува народот кој во време на општ отпад од вистината и праведноста се труди да ги обнови начелата на кои е засновано Божјето царство. Тој народ ги обновува пукнатините направени во Божјиот закон – заштитниот ѕид што го подигнал Тој за да ги заштити своите одбрани, и покорноста на прописите на правдата, вистината и чистотата ќе биде нивна вечна заштита.

Со овие недвосмислени зборови пророкот укажува дека остатокот од народот што ги подига урнатините има посебна задача. „Ако ја одвратиш ногата своја од саботата да не правиш што ти е драго во мојот свет ден, и ако ја наречеш саботата милина, свет ден Господов славен, и ако го славиш не одејќи по своите патишта, и не правејќи што ти е тебе мило, ни говорејќи свои зборови, тогаш ќе се веселиш во Господа, и ќе те изведат на висини земски, и ќе ти дадам да јадеш од наследството на Јакова твојот татко, зашто устата Господова го изрече ова“ (Исаија 58,13.14).

При крајот на историјата на овој свет сите божествени институции треба да бидат обновени. Треба да се поправи пукнатината во Законот што ја направил човекот кога ја променил саботата. Божјиот народ на „остатокот“, кој стои пред светот како реформатор, мора да покаже дека Божјиот закон е темел на секоја трајна реформа и дека саботата од четвртата заповед мора да стои како споменик на создавањето, вечен потсетник за Божјата сила. Тој „остаток“ мора со јасни и разбирливи зборови да укаже на обврската да се држат сите десет заповеди. Поттикнат од Христовата љубов, тој мора да соработува со Него сидајќи урнатини. Тие треба да ги поправат пукнатините и да ги возобноват патиштата за населбите (види: Исаија 58,12).

VII ДЕЛ

679

СВЕТЛИНА ВО ПРЕДВЕЧЕРИЕТО

*„А царсѣвоѣ и власѣа и царскоѣа величїе
ѣо целїоѣа ѣоднебесен свод ќе му се даде на
народоѣа од свейшїїе на Севишнїоѣа,
чїе царсѣво е царсѣво вечно“*

Даниел 7,27

ДОАЃАЊЕТО НА ОСЛОБОДИТЕЛОТ

681

Во текот на сите оние долги векови „неволји, темнина и тешки маки“ (Исаија 8,22) што ја обележуваат историјата на човештвото од денот кога нашите прародители го изгубиле својот дом во рајот до моментот кога Божјиот Син се појавил како Спасител на грешниците, светот со надеж го очекувал својот Ослободител да го избави народот од ропството на гревот и од гробот.

Првата најава за оваа надеж ја добиле Адам и Ева во зборовите изговорени на змијата во рајот, кога Господ пред нив му објавил на сатаната: „И ставам непријателство меѓу тебе и жената и меѓу родот твој и породот нејзин. Тој ќе ти ја смачкува главата, а ти ќе го каснуваш во петата“ (1. Мојсеева 3,15).

Додека ги слушале овие зборови, срцата на грешната двојка се исполниле со надеж бидејќи во пророштвото, кое кажува дека моќта на сатаната ќе биде скршена, го препознале ветувањето за избавување од пропаста во којашто западнале со престапот. И покрај тоа што ќе мора да страдаат од силата на непријателот затоа што подлегнале на неговите измами наместо да ја послушаат јасната Господова заповед, тие сепак не треба да се препушат на очајот. Ќе дојде Божјиот Син да плати за нивниот грев со својата сопствена крв. Ним ќе им биде дадено време на милост, во кое, преку верата во Христовата моќ да спаси, тие повторно ќе можат да станат Божји деца.

Кога успеал човекот да го одврати од патот на послушноста, сатаната станал „богот на овој свет“ (2. Коринќаните 4,4). Власта што некогаш му припаѓала на Адама, ја приграбил измамникот. Но Божјиот Син одлучил да се симне на земјата и да ја плати казната за гревот, и така не само да го откупи човекот туку и да го врати изгубеното царство. Токму ова го имал на ум пророкот Михеј кога рекол: „И ти Стражарнице на стадата, Тврдино на Сионската ќерка, при Тебе ќе се врати

поранешната власт“ (Михеј 4,8). Апостол Павле тоа го нарекол „залог за нашето наследство“ (Ефесјаните 1,14). И псалмистот го имал во вид ова конечно враќање на првобитното човеково наследство кога напишал: „Праведните ќе ја наследат земјата и ќе живеат на неа вечно“ (Псалм 37,29).

Од срцата на луѓето никогаш не исчезнала надежта дека ќе бидат избавени со доаѓањето на Божјиот Син, кој е наш Спасител и Цар. Од самиот почеток имало луѓе кои со вера гледале во реалноста на иднината зад сенката на сегашноста. Преку Адам, Сит, Енох, Матусал, Ное, Сим, Авраам, Исак, 683 Јаков и други достоинственици, Господ ги зачувал драгоцените откровенија на својата волја. А преку избраниот народ Израел, во кој требало да се појави ветениот Месија, Господ го запознал човештвото со својот закон и му укажал на спасението кое ќе се оствари преку жртвата на помирување на Неговиот возљубен Син.

Надежта на Израел се базирала на ветувањето што го добил Аврам кога бил повикан, а подоцна повеќепати повторено и на неговото потомство: „Во тебе ќе бидат благословени сите племиња на земјата“ (1. Мојсеева 12,3). Кога на Аврама му била откриена Божјата намера да го спаси човечкиот род, Сонцето на Правдата блеснало во неговото срце а темнината исчезнала. И најпосле, кога самиот Спасител живеел и работел меѓу човечките синови, Тој им сведочел на Евреите за светлата надеж на патријархот за избавување преку доаѓањето на Откупителот. „Аврам, вашиот отец, би се зарадувал да го види Мојот ден, и го виде, и се радува“, рекол Христос (Јован 8,56).

Истата блажена надеж била навестена и во благословот што на смртна постела патријархот Јаков му го изрекол на својот син Јуда:

„Јуда, тебе ќе те пофалуваат твоите браќа,
 раката ќе ти биде секогаш врз вратот на непријателот,
 синовите на татка ти ќе ти се поклонуваат...
 Нема да се оддалечат од Јуда, ни царското жезло,
 ниту владетелската палка од кај неговите нозе,
 додека не дојде Оној,
 кому ќе му се покорат народите.“

1. Мојсеева 49,8-10

684 Доаѓањето на Откупителот на светот било навестено и на границите на ветената земја во пророштвото што го изговорил Валам:

„Ќе го видам Него, но не сега;
Ќе го гледам, но не во ова време;
Ќе излезе Свезда од Јакова,
и ќе се подигне Жезал од Израел,
Кој ќе ги разбие кнезовите Моавски,
и ќе ги уништи сите деца Ситови.“

4. Мојсеева 24,17

Преку Мојсеја Бог му ја објавил на Израел својата намера да го прати својот Син како Откупител на човечкиот род. Во една пригода, непосредно пред својата смрт, Мојсеј изјавил: „Господ, Твојот Бог, ќе ти издигне од твојата средина, од твоите браќа, Пророк, каков што сум јас: слушајте Го Него“. На Мојсеја му било јасно изложено делото што ќе го изврши идниот Месија. „Јас ќе им издигнам Пророк меѓу браќата нивни“, гласела речта што Јехова му ја дал на својот слуга, „и ќе ги ставам зборовите Мои во устата Негова и Тој ќе им каже сè, што Јас ќе му заповедам“ (5. Мојсеева 18,15.18).

Во времето на патријарсите, жртвите што биле принесувани за време на богослужението претставувале постојан потсетник за доаѓањето на Спасителот; а тоа важи и за сите обреди што биле изведувани во светилиштето во текот на целата историја на Израел. Преку службата во шаторот за состанок, а подоцна и во храмот подигнат наместо шаторот, на народот на симболичен начин му била прикажана големата вистина за доаѓањето на Христос како Откупител, Свештеник и Цар. Еднаш годишно тие ги насочувале нивните мисли кон завршните настани во големата борба меѓу Христа и сатаната, и на конечното очистување на вселената од гревот и грешниците. Жртвите и обредите од Мојсеевиот церемонијален закон укажувале секогаш на една повозвишена служба на небото. Земското Светилиште било „симбол на сегашното време во кое се принесуваат дарови и жртви“. Неговите две свети одделенија биле „слики на небесните нешта“, зашто Христос, нашиот голем Првосвештеник, денес е „служител на светилиштето и на вистинската скинија, што ја постави Господ, а не човек“ (Евреите 9,9.23; 8,2)

Од оној ден кога Господ ѝ рекол на змијата во рајот: „Јас ќе ставам непријателство меѓу тебе и жената и меѓу семето твое и семето нејзино“ (1. Мојсеева 3,15), сатаната знаел дека нема да има целосна власт над жителите во овој свет. Кога Адам и неговите синови почнале да принесуваат церемонијални жртви

што Бог ги одредил како симбол на Откупителот кој ќе дојде, сатаната сфатил дека тие жртви се знак на врската меѓу небото и земјата. Тој подоцна, во текот на многу векови, непрестајно се трудел да ја прекине таа врска. Неуморно настојувал лажно да го претстави Бога и обредите што упатувале на Спасителот и во тоа успеал кај најголем дел од припадниците на човечкиот род.

Додека Бог сакал да го поучи светот дека од Неговата љубов доаѓа Дарот што ќе го помири со Него, најголемиот непријател на човекот се трудел да го прикаже Бога како оној кој наоѓа задоволство во човековото уништување. Така системот на жртви и обреди одреден од небото да ја открие Божјата љубов, се изопачил станувајќи средство во рацете на грешниците кои се надевале дека со дарови и со добри дела ќе го умилостиват гневот на навредениот Бог. Сатаната се трудел да ги поттикне и зајакне човечките зли страсти и, паѓајќи од еден во друг грев, што повеќе да ги оддалечи од Бога и да станат робови на гревот, без надеж дека некогаш ќе се ослободат од неговите окови.

Кога пишаната Божја Реч им била дадена на луѓето преку еврејските пророци, сатаната со длабоко внимание ги проучувал пораките кои се однесувале на Месија. Прецизно ги воочил сите места кои јасно го опишувале делото коешто Христос ќе го изврши меѓу луѓето како жртва која ќе страда и како Цар кој ќе победи. Во книгата на Стариот завет, испишана на свитоците од пергаменти, тој прочитал дека Оној што ќе дојде ќе биде „како јагне доведено на колење“ и дека „Неговиот лик... беше обезличен повеќе, отколку на секој човек, и Неговиот лик повеќе отколку на синовите човечки“ (Исаија 53,7; 52,14). Ветениот Спасител на човештвото требало да биде „презрен и отфрлен од луѓето; човек на болката, и запознаен со страдањата; погоден и поразуван од Бога;“ но сепак, силна ќе биде Неговата моќ да „им суди на бедните меѓу луѓето“. Тој ќе ги „спаси децата на сиромасите“, а „насилниците ќе ги сотре“ (Исаија 53,3,4; Псалм 72,4). Овие пророштва го натерале сатаната да затрепери од страв; па сепак не се откажал од својата намера, ако е можно, да го осуети Божјиот милостив план за спасение на изгубените. Одлучил да стори сè за да ги заслепи луѓето да не го разберат вистинското значење на пророштвото за Месија и да го отфрлат Христа кога ќе дојде.

Во вековите непосредно пред потопот, сатаната успеал целиот свет да го поттикне на непокорност кон Бога. Меѓутоа, луѓето не ги памтеле долго дури ни стравотиите на потопот. Сатаната со подмолни обиди, чекор по чекор, одново ги водел

синовите човечки во отворен бунт. Се чинело дека повторно ќе е ликува, но намерата што ја имал Бог со отпаднатиот човек не смеела да биде осуетена. Преку потомството на верниот Аврам, припадник на Симовата лоза, знаењето за Божјите милостиви планови требало да се пренесува заради доброто на идните поколенија. Бог одвреме-навреме праќал гласници на вистината за да му ја објасни на народот смислата на принесувањето жртви, а посебно ветувањето дека ќе дојде Оној на кого укажуваат сите обреди на жртвениот систем. На тој начин светот требало да биде зачуван од општиот отпад.

Но Божјата волја се остварила и покрај најогорченото противење на непријателот на вистината и праведноста, кој настојувал на сите можни начини Аврамовите потомци да забораваат на својот висок и свет повик и да се свртат кон лажни богови. И честопати успевал во овие свои напори. Векови пред Христовото прво доаѓање, мрак ја покривал земјата и голема темнина народите. Сатаната ја фрлал својата пеколна сенка на патот на луѓето за да ги спречи да стекнат знаење за Бога и за идниот свет. Милиони луѓе седеле во смртната сенка. Нивна единствена надеж била дека таа темнина ќе се подигне, и дека Бог потоа ќе им се открие. 688

Со пророчка проникливост Давид, Божјиот помазаник, предвидел дека Христовото доаѓање ќе биде „како утринска светлина, кога сонцето изгрева, како утро без облаци“ (2. Самоилова 23,4). Осија исто така сведочи: „Како утринска зора е Неговото појавување“ (Осија 6,3). Светлината на денот тивко и мирно го освојува пространството, ги растерува сенките на мракот и ја буди земјата во живот. Така требало да се јави и Сонцето на Праведноста, „со исцелување во неговите зраци“ (Малахија 4,2). И мноштвата што живеат во „земјата на смртната сенка“, ќе видат „голема светлина“ (Исаија 9,2).

Набљудувајќи го во видение ова славно ослободување, пророкот Исаија воскликнал:

„Ни се роди Дете,
 Син ни се даде.
 Власта ќе почива на рамото Негово.
 Името ќе му биде:
 Прекрасен, Советник, силен Бог,
 Вечен Татко, Кнез на Мирот.
 Неговата власт ќе се шири надалеку
 и не ќе има крај на мирот

на Давидовиот престол,
и на неговото царство:
ќе го зацврсти и ќе го утврди
во правина и во праведност отсега и довека.
Ревноста на Господа над Воинствата ќе го изврши тоа.“

Исаија 9,6.7

Во подоцнежните векови од историјата на Израел, што
689 му претходеа на првото Христово доаѓање, владеело општо
мислење дека оваа пророчка реч се однесува на доаѓањето на
Месија: „Малку е да ми бидеш слуга за да се подигне племето
Јаковово и да се врати остатокот Израелев, туку ќе те направам
видело на народите за да бидеш спасение мое до крајот на зем-
јата“. „И ќе се јави славата Господова“, рекол Исаија, „и секое
тело ќе го види“ (Исаија 49,6; 40,5). За таа светлина подоцна
смело сведочел и Јован Крстител објавувајќи: „Јас сум глас на
оној кој вика во пустината: израмнете го патот на Господа; како
што рече пророкот Исаија!“ (Јован 1,23)

За Христа е дадено и ова пророчко ветување: „Вака вели
Господ, Искупителот на Израел, Светецот негов, на презрениот
од сите, на прекоруваниот од народот... Вака вели Господ: 'Јас ќе
Те пазам и ќе Те направам завет на народот, за да ја подигнеш
земјата, да им ги вратиш на наследниците опустошените на-
следства. Да им кажеш на затворените: излезете, и на оние, што
се во темнина: покажете се... Нема да трпат глад и жед, нема да
ги удри припек и сонце; зашто Оној, Кој ги милува, ќе ги води
и ќе ги доведе при извори водни“ (Исаија 49,7-10).

Непоколебливите меѓу Евреите, потомците на онаа света
лоза преку која се зачувало спознанието за Бога, ја крепеле
својата вера со овие и слични зборови во Библијата. Со неиз-
мерна радост читале како Господ ќе помаза Месија кој ќе им
донесе „Радосна вест на бедните“, ќе ги превие раните на оние
690 што се „скрушени по срце“ и ќе им огласи на заробените слобода,
објавувајќи ја „благопријатната Господова година“ (Исаија
61,1.2). Но нивните срца се кинеле од тага додека размислувале
за маките кои Тој ќе мора да ги поднесе за да ја исполни Божјата
волја. Со длабока понизност ги читале пророчките зборови
забележени на пророчкиот свиток:

„Кој му поверува на тоа што го чу од над,
и кому му се откри силата Господова?

Зашто Тој ќе израсте пред Него како нежно стебло,
и како корен од сува земја.

Немаше на него ни убавина ни блескот
за да би сме се загледале во Него,
ни убавина за да не привлече кон Него.

Беше презрен и отфрлен од луѓето,
Човек на Болката, свикнат на страдањата,
и ние го одвраќавме од Него лицето свое,
беше презрен, и за ништо не го сметавме.

А Тој ги понесе нашите болки,
ги зеде врз себе нашите жалости,
а ние сметавме дека Тој беше поразуван,
казнуван и понизуван од Бога.

Но Тој беше изнаранет за нашите престапи,
и беше биен за нашите беззаконија.
Казната за нашиот мир падна врз Него,
преку Неговите рани ние се исцеливме.

Сите заскитаваме како овци,
и се отстрани секој по својот пат.
А Господ ги возложи врз Него
беззаконијата на сите нас.

Го измачуваа, и беше злоставуван,
но сепак не ја отвори устата Своја.
Го одведоа како јагне на колење;
како овца нема, пред оние што ја стрижат,
така Тој не ја отвори устата Своја.

Со сила и со суд се ослободија од Него,
и кој ќе го објасни Неговиот род?
Од земјата на живите го отстранија Него,
за гревовите на Мојот народ, го ранија на смрт.

Му го одредија погребението меѓу злодејците,
а Неговиот гроб беше при богатите,
затоа што не беше направил неправда,
и во устата Негова немаше лага.“

Исаија 53,1-9

Сам Господ преку Захарија ги објавил страдањата на Спасителот: „Разбуди се, О мечу против мојот Пастир, против Човекот, кој е мој ближен“ (Захарија 13,7). Божјата правда одредила како Заменик и Залог Христос да страда наместо грешниот човек. Тој требало да разбере што значи правдата. Тој морал да знае како е кога грешникот стои сам пред Бога без посредник.

Преку Псалмистот, Откупителот пророкувал за себеси:

„Срам го обзеде срцето мое,
Изнемоштив;
Чекав некој да се сожали,
но не се најде никој.
И да ме утеши некој,
но не најдов никого.
Ми дадоа жолчка да каснам;
И во жедта Моја ми дадоа оцет да пијам.“

Псалм 69,20.21

Тој прорекол и за тоа како ќе се однесуваат кон Него: „Ме опколија многу кучиња; група од злодејци Ме опкружи; ги прободоа рацете мои и нозете мои. Би можел да ги избројам сите мои коски а тие Ме гледаат и Ме презираат. Ги поделија моите алишта меѓу себе, и жрепка фрлаа за мојата облека“ (Псалм 22,16-18).

692 Овие опишани горки маки и сурова смрт на Ветениот, колку и да се болни, биле богати со ветувања зашто во Него, за кого „беше волјата на Господа да биде биен“, ставен на маки за Тој да може да стане „принос за гревот“, Господ рекол:

„Ќе види потомство, ќе ги продолжи своите денови,
и Господовата волја ќе напредува преку Неговата рака.
Ќе види од трудот на Својата душа и ќе се насити.

Преку Своето знаење, Мојот праведен Слуга
ќе оправда мнозина;
затоа што нивната вина ќе ја земе врз Себе.
Затоа ќе Му дадам големо наследство,
и со силните ќе го дели пленот;

Затоа што душата Своја на смрт ја предаде,
и беше вброен меѓу злосторниците,

и ги понесе врз Себе гревовите на мнозина,
и за престапниците стана посредник.“

Исаија 53,10-12

Токму љубовта кон грешниците го поттикнала Христа да ја плати цената за нивниот откуп. „И виде дека немаше човек, се зачуди дека немаше посредник;“ зашто никој друг не би можел да го ослободи човекот од власта на непријателот, „за-тоа Неговата мишка му помогна; и Неговата праведност Го поддржа“ (Исаија 59,16).

„Еве го мојот слуга, кого го поткрепувам,
мојот Избраник, мил на мојата душа.
го излеав својот Дух врз Него,
и Тој ќе им донесе суд на народите.“

Исаија 42,1

Во неговиот животот не требало да има никакво самољубје. Почестите што ги оддава светот преку положбата, богатството и талентот, биле туѓи за Божјиот Син. Тој не користел ниедно од средствата со кои се служат луѓето за да стекнат приврзаници или почитување. Неговото целосно самооткажување било на-јавено со следниве зборови: 693

„Нема да вика, ниту ќе го подига гласот,
Нема да дозволи да го чујат по улиците,
Скршените трски нема да ги докрши,
И ленот што тлее нема да го угасне.“

Исаија 42,2.3

Начинот на кој Спасителот им се обраќал на луѓето, во голема мера се разликувал од настапот на тогашните веро-учители. Во неговиот живот никогаш не се слушнала гласна препирка, ниту наметлива молитва, не е забележана ниедна постапка чија цел би била да предизвика восхит кај луѓето. Месија морал да биде скриен во Бога, а Бог да се открие во карактерот на својот Син. Без познавањето на Бога, човештвото би било засекогаш изгубено. Луѓето без божествената помош би тонеле сè подлабоко и подлабоко. Сила и живот морал да даде Оној што го создал светот. Не постоел друг начин да се спаси човекот.

За Месија уште било проречено: „Нема да ослабне, ниту ќе изнемошти, здосади ниту ќе се умори, додека не го постави судот на земјата, и островите ќе ја чекаат науката Негова“. Божјиот Син требало да „го направи Законот голем и славен“ (Исаија 42,4.21). Тој не дошол да ја намали неговата важност и значење, туку да го направи уште поголем. Требало да ги исчисти божествените прописи од сите оние тешки и претерани барања наметнати од страна на човекот, а кои обесхрабриле мнозина кои се труделе искрено да му служат на Бога.

694 Господовата Реч за мисијата на Спасителот гласи: „Јас Господ те повикав во праведност, и ќе те држам за рака, и ќе те чувам, и ќе те дадам за завет на народот, светлина на народите; да им ги отвориш очите на слепите, да ги изведеш затворените од затвор и од темнина кои што седат во темнина. Јас сум Господ, тоа е името мое, и славата своја нема да ја дадам на друг ниту фалбата своја на резани ликови. Еве, претходното дојде, и Јас јавувам ново, уште пред да се исполни ви кажувам“ (Исаија 42,6-9).

695 Израелевиот Бог сакал да го спаси Сион преку ветеното Семе. „Ќе изникне Фиданка од Јесеевите пенушки; Гранка ќе никне од нејзиниот корен.“ „Ете, девица ќе затрудни и ќе роди син, и ќе му стават име Емануел. Масло и мед ќе јаде, додека не научи да го отфрли злото и да го избере доброто“ (Исаија 11,1; 7,14.15).

„И врз Него ќе почива Духот Господов, Духот на мудроста и разумот, Духот на совет и сила, Духот на знаење и страв Господов. Господовиот страв ќе го вдахне, не ќе суди според виденото, ни ќе пресудува според чуеното, туку ќе им суди по праведност на бедните, и прав суд ќе им изрекува на кротките на земјата. Со бичот на словото свое ќе ја порази земјата, а со здивот на устата своја ќе го убие безбожникот. Тој со праведност ќе ги препаше бедрата, и со верност бедрата.“ „Во оној ден Јесевиот Корен, ќе биде издигнат како знаме на народите, незнабошците Него ќе го бараат. И почивалиштето Негово ќе биде славно“ (Исаија 11,2-5.10).

„Еве го Човек кому му е името Зачетникот;... тој ќе го изгради Господовиот храм. И Тој ќе ја носи славата, и ќе седне и ќе владее на својот престол и ќе биде свештеник на престолот свој“ (Захарија 6,12.13).

Ќе се отвори извор „за гревот и нечистотија“ (Захарија 13,1); синовите човечки ќе го чујат блажениот повик:

„О сите вие сте жедни, дојдете при водите;
и вие кои и немате пари, дојдете, купете и јадете.
Да, дојдете, купете вино и млеко,
без пари и без плаќање.

Зошто да ги трошите парите за она што не е леб?
и заработката своја за она што не сити?
Послушајте ме внимателно Мене, и јадете што е добро,
и душата ваша нека ужива во мрсни јадења.

Приклонете го увото и дојдете при Мене,
послушајте Ме, и душата ваша ќе живее.
Ќе склучам со вас вечен Завет,
Завет на милоста, ветен на Давида.“

Исаија 55,1-3

На Израел му било дадено ветување: „Еве, те направив сведок на луѓето, кнез и заповедник на народите. Еве, ќе повикаш народ кого не го познаваш, и народ што не те знае ќе дотрча при Тебе заради Господа, Твојот Бог, и заради Израелевиот Светец, зашто Тој те прослави“ (Исаија 55,4,5).

„Ја приближувам својата праведност, не е веќе далеку, Моето спасение не ќе се забави. Ќе го ставам спасението на Сион за Израел својата слава“ (Исаија 46,13)

Задачата на Месија во текот на Неговата земска служба била со зборови и со дела да му ја открие на човештвото славата на Бог Отецот. Со секоја постапка во својот живот, со секој изговорен збор и со секое извршено чудо Тој требало на паднатото човештво да му ја покаже бескрајната Божја љубов.

„Искачи се на високата гора,
ти кој јавуваш добри вести за Сион,
извиши го силно гласот свој,
благоизвестителе Ерусалиме,
подигни го, не плаши се.
Кажи им на градовите Јудини: Ете го вашиот Бог.
Ете, Господ Бог иде со сила
и мишката Негова е со власт.
Ете, наградата Му е со него,
и делото Негово пред Него.
Како пастир ќе го пасе Тој стадото Свое:
јагнињата ќе ги земе Тој во Своите раце,

и ќе ги носи на градите Свои,
и грижливо ќе ги води доилките.“

Исаија 40,9-11

„И во тој ден глувите ќе ги чујат зборовите од Книгата,
и очите на слепите ќе прогледаат од темнината и мракот.

„И кротките сè повеќе и повеќе ќе се радуваат во Господа,
а сиромасите ќе воскликнуваат во Светецот Израелев.“

„Тогаш оние што се заблудени ќе ја познаат мудроста,
и непокорните ќе ја примат науката.“

Исаија 29,18.19.24

Така Господ преку патријарсите и пророците, како и преку слики и симболи, му говорел на светот за доаѓањето на Оној кој ќе ги ослободи луѓето од гревот. Цела низа од вдахнати пророштва укажувала на доаѓањето на „Копнежот на сите народи“ (Агеј 2,7). Било точно назначено дури и местото на неговото раѓање и времето кога ќе се појави.

Синот Давидов мора да се роди во градот Давидов. Пророкот рекол дека од Витлеем „ќе излезе... Оној кој ќе биде владетел во Израел чие потекло е од дамнини, од вечни времиња“ (Михеј 5,2).

„И ти Витлееме, земјо Јудина!
По ништо не си помал меѓу војводствата Јудини;
Зашто од тебе ќе излезе водачот
Кој ќе биде Пастир на Мојот народ Израел.“

Матеј 2,6

698 Ангелот Гаврил на пророкот Даниел му го открил времето на првото доаѓање како и некои од главните настани поврзани со животното дело на Спасителот. „Седумдесет седмици“, рекол ангелот, „му се одредени на твојот народ и на твојот свет град за да се сврши престапот и да исчезне гревот и да се исчисти беззаконието и да се доведе вечна праведност, и да се запечати видението и да се помаза светиот над светите“ (Даниел 9,24). Еден ден во пророштвото претставува една година (види: 4. Мојсеева 14,34). Седумдесетте седмици или 490-те дена означуваат 490 години. Одредена е и појдовната точка на овој период: „Затоа знај и разбери: откако излезе заповедта Ерусалим повторно да

се изгради до доаѓањето на Помазаникот Божји ќе поминат седум седмици, а потоа шеесет и две седмици“ – шеесет и девет седмици или четиристотини осумдесет и три години (Даниел 9,25). Заповедта да се обнови и да се изгради Ерусалим, која со својот декрет ја објавил Артаксеркс Лонгиман, стапила во сила есента 457. година пред Христа (види Ездра 6,14; 7,1.9). Сметајќи од тој датум, 483 години се протегаат сè до есента 27. година по Христа. Според пророштвото, овој временски период требало да достигне до Помазаникот, до Месија. Во 27. година од н. е. Исус за време на своето крштавање примил помазание од Светиот Дух и набргу потоа ја почнал својата служба. Тогаш се објавувала веста: „Времето се исполни“ (Марко 1,15).

Ангелот потоа рекол: „И ќе го утврди заветот со мнозина за една седмица (седум години)“. Евангелието требало да им се проповеда посебно на Евреите во текот на седум години од почетокот на службата на Спасителот; сам Христос требало да проповеда три и пол години, а по Него апостолите. „А во половината од седмицата ќе ги укине жртвата и приносот.“ (Даниел 9,27). Таа пролет, 31-та година по Христа, Христос, вистинската жртва, била принесена на Голгота. Тогаш завесата во храмот се искинала на половина, што било знак дека жртвениот систем ја изгубил својата светост и смисла. Дошол моментот кога требало да престанат земските жртви и приноси.

Последната седмица – седум години – завршила во 34. година по Христа. Тогаш, со каменувањето на Стефана, Евреите засекогаш го запечатиле своето отфрлање на Евангелието, а учениците, кои поради прогонството се расеале по други земји „одеа насекаде проповедајќи ја речта“ (Дела 8,4); набргу потоа се обратил прогонувачот Савле, кој станал Павле, апостол на незнабошците.

Многубројните пророштва за доаѓањето на Спасителот ги натерале Евреите да живеат во постојано исчекување. Мнозина умреле со вера без да го дочекаат исполнувањето на ветувањето. Но насирајќи оддалеку, тие верувале и признавале дека на земјата се само гости и дојденци. Ветувањата, кои уште од времето на Енох се повторувале преку патријарсите и пророците, ја одржувале кај луѓето надежта во Неговото доаѓање.

Бог не го открил веднаш точното време на првото Христово доаѓање; а кога овој податок бил објавен во Даниеловото пророштво, дури ни тогаш оваа вест не ја протолкувале сите правилно.

Вековите минувале. Гласовите на пророците најпосле замолкнале. Израел тешко ќе го притисне раката на угнетувачот. Бидејќи се оддалечиле од Бога, верата на Евреите бледнеела а надежта речиси престанала да ја осветлува иднината. Мнозина не ги разбрале пророчките зборови и оние чијашто вера требала да остане постојана, биле склони да извикнат: „Се протегаат деновите, и од виденијата нема да биде ништо“ (Езекиел 12,22). Но денот на Христовото доаѓање бил определен на небесниот Совет и „кога се наврши времето, го прати Бог синот свој... да ги искупи оние кои што се под законот, за да можеме да примиме посинување“ (Галатјаните 4,4.5).

Поуките требало да му бидат предадени на човештвото со јазикот на луѓето. Гласникот на заветот морал да проговори. Неговиот глас морал да се чуе во Неговиот храм. Тој, Авторот на вистината, морал да ја исчисти вистината од плевата на човечките преданија коишто ја направиле неделотворна. Начелата на Божјето владеење и планот на спасението требало да бидат јасно изнесени. На луѓето мора јасно да им се изложат поуките на Стариот завет.

701 Кога Спасителот најпосле се појавил „како човек“, (Филипјаните 2,7) и ја започнал својата служба на благодат, сатаната имал власт само да Го „каснува за петата“, додека секое Христово дело на понизност или трпение ја толчело главата на Неговиот непријател. Страдањата што ги донел гревот, сега го притискале срцето на Безгрешиот, но Христос, трпејќи ги нападите на грешниците, го плаќал долгот за грешниот човек и ги кинел синцирите на ропството надвиснати над човештвото. Секоја болка, секоја навреда што ја поднел, ја поднел за ослободување на човечкиот род.

Кога сатаната би успеал да го натера Христа да му попусти само на едно единствено искушение, да Го наговори само со една постапка, па дури и само со една мисла да ја извалка Својата совршена чистота, кнезот на темнината би ликувал над Откупителот на човештвото и би го придобил целиот човечки род. Меѓутоа, сатаната може само да навредува, но не и да извалка. Може да предизвика болка, но не и да наметне грев. Тој успеал Христовиот живот да го претвори во низа судири и искушенија, но со секој свој напад само уште повеќе ја губел власта над човештвото.

Нашиот Спасител го вкрстил мечот со кнезот на темнината во пустината на искушението, во Гетсиманската градина и на крстот. Неговите рани станале трофеи на Неговата победа во

полза на човечкиот род. Додека Христос висел на крстот во маки, а злите духови ликувале и злобните луѓе Му се смееле, сатаната навистина го каснал Христа за петата. Но, токму тогаш Христос ѝ ја столчил главата на змијата. Тој со својата смрт го сотрел „оној кој имал власт над смртта, т.е. ѓаволот“ (Евреите 2,14). Со овој чин била решена судбината на водачот на бунтот, а остварувањето на планот на спасението засекогаш обезбедено. Со својата смрт Исус извојувал победа над нејзината сила, а со своето воскресение ја отворил вратата на гробот за сите свои следбеници. Во таа последна голема борба гледаме исполнување на пророштвото: „Тој ќе ти ја смачкува главата, а ти ќе го каснуваш во петата“ (1. Мојсеева 3,15).

„Љубезни, сега сме Божи деца, и уште не се покажа што ќе бидеме; туку знаеме дека кога Тој ќе се покаже, ќе бидеме како Него, зашто ќе го видиме каков што е“ (1. Јованово 3,2). Нашиот Откупител го отворил патот по кој и најголемите грешници, и најсиромашните, и најпрезрените, и најнемоќните можат да му пријдат на Отецот.

„Господи, Ти си Бог мој,
 ќе Те возвеличам,
 ќе го славам името Твое,
 зашто си извршил премудри дела,
 определени во старо време,
 вистинити и сигурни.“

Исаија 25,1

„ДОМЕ ИЗРАЕЛЕВ“

Проповедајќи ја вистината за вечното евангелие на секој народ, племе и јазик, Божјата црква на земјата во наше време го исполнува древното пророштво: „Во идните дни Јаков ќе се вкорени; Израел ќе пушти гранки и ќе расцути; и вселената ќе се исполни со плодови“ (Исаија 27,6). Соработувајќи со небесните сили, Исусовите следбеници брзо ќе продраат во пустите места на земјата и нивните напори ќе вродат со голема жетва на драгоценни души. Денес, како никогаш порано, ширењето на библиската вистина преку една посветена Црква им ги носи на човечките чеда благословите што пред многу векови симболички биле претскажани во ветувањето дадено на Аврам и на целиот Израел – и на Божјата црква во сите времиња: „Ќе те благословам... и ти ќе бидеш благослов“ (1. Мојсеева 12,2).

704 Ова ветување за благослов требало да се оствари во многу поголема мера во вековите по враќањето на Израелците од земјата на нивното робување. Божјата намера била целата земја да се подготви за првото Христово доаѓање, токму како што денеска се подготвува патот за Неговото второ доаѓање. Кога истекле горчливите години на прогонство, преку пророкот Захарија Бог милостиво му ветил на својот народ Израел: „Ќе се вратам во Сион и ќе живеам во Ерусалим, и Ерусалим ќе се вика град на верноста, и гората на Господа над Војските ќе се вика – Света Гора“. А за својот народ Господ вели: „Ете... Јас ќе им бидам нивни Бог, во верност и во правда“ (Захарија 8,3.7.8).

Овие ветувања се дадени под услов Израел да биде послушен. Гревовите што го обележувале Израел пред ропството, не смеле да се повторат. „Судете право“, ги опоменува Господ оние што го обновувале градот и Храмот, „и бидете милостиви и жалостиви еден кон друг. И не правете ѝ лошо на вдовицата ниту на сиромавиот, и не мислете зло во срцата ваши еден против

друг.“ „Зборувајте вистина еден на друг; праведно и мирољубиво судете при портите ваши“ (Захарија 7,9.10; 8,16).

На оние кои се владеат според овие начела на праведноста им била ветена голема награда, и материјална и духовна. „Зашто сеидбата ќе се врши во мир“, објавил Господ; „лозата ќе го даде својот плод, земјата ќе го даде својот род, а и небесата ќе ја даваат својата роса; и сето тоа ќе го предадам на остатокот од овој народ. И како што вие, доме Јудин и доме Израелов, бевте проколнати меѓу народите, така ќе ве избавам, и вие ќе бидете благословени; не плашете се, рацете ваши нека се поткрепат!“ (Захарија 8,12.13).

Вавилонското ропство успешно ги излечило Израелците од идолопоклонство. По ропството, тие големо внимание посветувале на верската поука и проучување на она што е запишано во книгата на законот и кај пророците за служењето на вистинскиот Бог. Обновувањето на храмот им овозможило да продолжат со церемонијалните служби во светилиштето. Предводени од Зоровавела, Ездра и Неемија, тие неколку пати се заветувале дека ќе ги држат сите заповеди и уредби Господови. Настапил период на напредок, кој претставувал јасен доказ дека Бог е кадар да ги прими и да им прости. Меѓутоа, нивната кобна кратковидост правела одново да го свртат грбот пред својата прекрасна иднина и себично да го задржуваат за себе она што можело да донесе исцелување и духовен живот на милиони луѓе.

Нивниот пропуст да ги исполнат Божјите намери станал сосем очигледен во времето на Малахија. Господовиот гласник строго ги осудувал оние зла поради кои Израел ја губел својата земска среќа и духовна сила. Укорувајќи ги престапниците, пророкот не ги штедел ниту свештениците ниту народот. „Пророчко слово од Господ до Израел преку Малахија“ правело да не смеат да ги забораваат поуките од минатото и дека мора верно да се чува заветот што Господ го направил со домот Израелов. Единствено со искрено каење можат да се примат Божјите благослови. „Затоа,“ повикувал пророкот, „молете Му се на Бога за да се смилува над нас!“ (Малахија 1,1.9).

Меѓутоа, привремениот неуспех на Израел не можел да го попречи исполнувањето на вековниот план за спасение на човештвото. Оние на кои пророкот им се обраќал можеби не ја послушале пораката што им била упатена, но Божјите намери сепак ќе се остварат. „Од сончевиот исток до запад името Мое е големо пред народите,“ рекол Господ преку својот гласник, „и

тие на секое место принесуваат темјан и чиста жртва; големо е името Мое меѓу народите“ (Малахија 1,11).

Заветот „за живот и мир“ што Господ го склучил со Левиевите синови – завет кој, да го одржале, би им донел неискажливи благослови – сега Тој сака да го обнови со некогашните духовни водачи кои, поради своите престапи, станале „презрени и поништени во целиот народ“ (Малахија 2,5.9).

Малахија сериозно ги предупредил престапниците за денот на судот што ќе дојде и за Божјата намера да го казни секој престапник со брзо уништување. Но, никој не бил оставен без надеж; пророштвата на Малахија за судот биле проследени со повик до непокајаните да се помират со Бога. „Вратете се кај Мене, и Јас ќе се вратам кај вас“, ги повикувал Господ (Малахија 3,7).

Секое срце би требало да одговори на оваа покана. Небесниот Бог ги повикува своите заблудени деца да Му се вратат и повторно да соработуваат со Него за да го остварат Неговото дело на Земјата! Господ ја подава својата рака за Израел да ја прифати и да му помогне да тргне по тесниот пат на самооткажувањето и пожртвуваноста, и да учествува со Него во наследството на Божјите синови! Дали тие ќе го прифатат овој повик? Дали ќе ја препознаат својата единствена надеж?

Колку е тажен извештајот за Израелците во времето на Малахија, кој кажува дека се колебале да го отворат своето горделиво срце и веднаш покорно и од љубов да соработуваат со Него! Во нивниот одговор се чувствува правдање: „Како да се вратиме?“

Господ на својот народ му укажува на еден од неговите посебни гревови. „Смее ли човек да краде од Бога?“ прашува Тој. „А вие крадете од Мене!“ И понатаму несвесни за својот грев, непослушните прашуваат: „Што крадеме од Тебе?“

Господовиот одговор е навистина конкретен: „Од десетокот и од приносите! Со проклетство сте проколнати, зашто Ме крадете – вие и сиот народ. Донесете ги сите десетоци во ризницата, па да има храна во Мојот дом, и потоа испитајте Ме, вели Господ над војските: зар нема да ги отворам отворите небески за да излијам благослов на вас, па да имате и на претек? Поради вас ќе им забранам на оние, што ги изедуваат плодовите земни, и лозата ваша во полето нема да остане без плод, вели Господ над војските. И блажени ќе ве нарекуваат сите народи, зашто ќе бидете земја на благослови, вели Господ над војските“ (Малахија 3,7-12).

Бог ја благословува работата на луѓето, за да можат да Му го вратат она што е Негово. Тој им дава Сонце и дожд; Тој прави билките да носат изобилен род; Тој му дава здравје на човекот и способност за да дојде до средства. Секој благослов доаѓа од Неговата дарешлива рака, и Тој сака луѓето да му искажат благодарност враќајќи Му го Неговиот дел во вид на десетоци и дарови – дарови на благодарност, доброволни прилози и приноси за престап. Тие треба да Му посветат дел од своите средства за Неговата служба, за да не остане Неговото лозје необработено. Мора да се потрудат да дознаат што би правел Господ да е на нивно место. Тие треба сите тешки прашања да ги изнесат пред Него во молитва. Треба да покажат несебичен интерес за напредокот на Неговото дело во сите краишта на светот. 708

Преку пораките што ги објавил Малахија, последниот пророк од Стариот завет, како и преку насилствата што морале да ги трпат од своите непријатели – незнабошците, Израелците конечно се увериле дека ќе бидат вистински среќни само тогаш кога се покоруваат на Божјиот закон. Но, кај мнозина таа покорност не била израз на вера и љубов. Нивните мотиви биле себични. Надворешната служба била претворена во средство за постигнување на национална големина. Одбраниот народ не станал светлина на светот, туку се одвоил од него, сметајќи дека така ќе се заштити од идолопоклонството. Ограничувањата што ги поставил Бог кога на припадниците на неговиот народ им забранил да склучуваат брачни врски со незнабошците, како и да ги прифаќаат незнабожечките обичаи од соседните народи, биле погрешно толкувани и како да станале сид што ги одвојувал Евреите од сите други народи; токму затоа другите народи не ги примиле благословите што по Божји налог Израел требало да му ги пренесе на светот.

Истовремено, поради своите гревови, Евреите и самите сè повеќе се оддалечувале од Бога. Тие не можеле да го разберат длабокото духовно значење на својата симболичка служба. Во својата самоправедност се потpirале на сопствените дела, жртви и обреди, наместо да се надеваат во посредништвото на Оној на кого сето тоа укажувало. Така, „тежнејќи да воспостават своја сопствена праведност“ (Римјаните 10,3), се вовлекле во формализам и сметале дека си се доволни сами на себеси. Бидејќи им недостасувале Духот и Божјата благодат, настојувале овој недостаток да го надоместат со строго вршење на верските обреди и церемонии. Не се задоволувале со службата што ја одредил Бог, туку додавале безброј претерани ба-

рања и правила што сами ги измислиле. И колку повеќе се оддалечувале од Бога, толку повеќе полагале на почитувањето на церемониите.

Народот практично не бил во можност да го исполнува законот кој бил оптоварен со толку строги и заморни правила. Големите начела на праведноста, изложени во Десетте заповеди и прекрасните вистини што се насирале во симболичката служба биле помрачени, покриени со купишта човечки преданија и правила. Оние кои искрено сакале да му служат на Господа и се труделе да го извршуваат целиот закон онака како што го толкувале свештениците и поглаварите, стенкале под тешко бreme.

И покрај тоа што како народ копнееле за доаѓањето на Месија, Израелците до таа мера во срцето и во животот се одвоиле од Бога што немале правилна претстава за карактерот или мисијата на ветениот Спасител. Наместо да се стремат за ослободување од гревот, да ја стекнат славата и мирот на светоста, тие во своето срце сакале да се ослободат од националните непријатели и да ја обноват земската власт. Израелците очекувале Месија да дојде како освојувач кој ќе ги ослободи од јаремот, а нив ќе ги издигне над сите народи. И така сатаната успеал во своите напори да ги подготви срцата на луѓето да го отфрлат Спасителот кога ќе се појави. Горделивоста на нивното срце и погрешното толкување на Неговиот карактер и мисија ги спречувало реално да ги оценат сите докази што говореле во прилог на Неговото месијанство.

Еврејскиот народ го чекал доаѓањето на Спасителот повеќе од илјада години. Кон тој настан биле насочени нивните најсветли надежи. Илјада години Неговото име се споменувало во песните и пророштвата, при вршењето на обредите во храмот и во домашните молитви, но кога дошол, не Го препознале како Месија кого толку долго го чекале. „Кај своите дојде, но своите не го примија“ (Јован 1,11). Миленикот на небото за нивното земско срце бил како „корен од сува земја“. Во нивни очи „немаше обличје на убавина во него“, тие во Неговиот изглед не виделе ништо „што ќе нè привлекува кон Него“ (Исаија 53,2).

Целокупниот живот на Исус од Назарет среде еврејскиот народ претставувал голем укор за нивната себичност што се откривала во нивната неподготвеност да ги признаат праведните барања на Господарот во чие лозје биле поставени како работници. Го мразеле Неговиот пример на вистинска побожност; и кога дошло последното искушение, искушение кое подразбирало послушност за вечен живот или непослушност за вечна

смрт, го отфрлиле Светецот Израелев и ја презеле врз себе одговорноста за Неговото распнување на крстот на Голгота.

При крајот на својата земска служба, Христос преку параболата за лозјето им укажал на еврејските учители за големите благослови што ги примил Израел и за нивната должност да му бидат послушни на Бога. Тој јасно им ја објавил величествената Божја цел, која можеле да ја остварат преку послушноста. Тргајќи ја завесата што ја скривала иднината, им покажал како целиот народ ќе го изгуби Неговиот благослов и ќе си навлече несреќа затоа што не ја извршил Неговата волја. 711

„Имаше еден домаќин кој насади лозје,“ рекол Христос, „и го загради со плот и ископа во него гмечило за грозје; изгради кула, и им го даде под наем на лозарите и си замина на пат“ (Матеј 21,33).

Спасителот овде зборува за „лозјето на Господа над војските“, за кое неколку века порано пророкот Исаија рекол дека е „домот Израелев“ (Исаија 5,7).

„Чујте друга параболо! Беше еден човек домаќин, кој насади лозје, го загради со плот, ископа бунар, направи кула и, откако им го предаде на лозарите, си отиде. И кога наближи времето за берба, тој ги испрати кај лозарите своите слуги за да му ги приберат плодовите. Но, лозарите, ги фатија неговите слуги, едниот го претепаа, другиот го убија, а третиот со камења го засипаа. Тој испрати сега други слуги, повеќе од првите; но и со нив постапија исто. Најпосле го испрати кај нив својот син, велејќи: „Ќе се засрамат од син ми.“ Но лозарите, штом го видоа син му, си рекоа меѓу себе: „Овој е наследникот; ајде да го убиеме и да го присвоиме наследството негово.“ Па, го фатија, го изведоа надвор од лозјето и го убија.“

Откако пред свештениците го опишал врвното дело на нивната расипаност, Христос им го поставил прашањето: „Кога ќе дојде господарот на лозјето, што ќе им стори на лозарите?“ Свештениците ги следеле Исусовите зборови со длабок интерес и, не увидувајќи дека се однесува на нив, му се придружиле на народот и заедно со него одговориле: „Злосторниците со смрт ќе ги казни; а лозјето ќе го даде под наем на други лозари, кои ќе му ги даваат плодовите навреме.“ 712

И не насетувајќи што прават, сами себеси си ја одредиле судбината. Од Исусовиот прониклив поглед тие почувствувале дека Тој ги чита тајните на нивното срце. Пред нив болснала неговата божествена природа со неискажлива сила. Во лозарите тие се препознале себеси, па, не сакајќи, извикнале: „Да не даде Бог!“

Свечено, но со жалење, Христос ги прашал: „Зар не сте прочитале никогаш во Писмата: „Каменот што го отфрлија сидарите стана темелен камен. Од Господа е тоа и чудесно е во вашите очи?“ Затоа ви велам дека ќе ви биде одземено Божјето царство и ќе му биде дадено на народ кој ќе ги донесува плодовите на царството. И кој ќе падне врз тој камен – ќе се распарчи, а врз кого ќе падне тој – ќе го смачка“ (Матеј 21,34-44).

Кога Евреите би го прифатиле Христа, Тој би го спречил нивното ништење. Меѓутоа, зависта и љубомората ги направиле непомирливи. Тие едноставно решиле да не го примат Исус од Назарет како свој Месија. Ја отфрлиле Светлината на светот и токму затоа нивниот живот останал обвинен во темнина поцрна од ноќта. Еврејскиот народ го стигнала навестената пропаст. Нивните диви и нескротени страсти ги одвеле во пропаст. Во слеп бес, се уништувале едни со други. Со својата бунтовна, тврдоврата горделивост го навлекле врз себе гневот на своите римски освојувачи. Ерусалим бил разурнат, храмот лежел во урнатини, а местото преорано како нива. Синовите на Јуда изгинале со најстрашна смрт. Милиони биле продадени како робови во туѓи земји.

714 Она што Бог сакал да го направи за светот преку Евреите, својот избран народ, ќе го постигне денес преку својата избрана заедница на земјата. Тој „го дал Своето лозје на други лозари“, на Својот народ кој го пазел заветот и кои верно „на време ќе му донесуваат родови“. Господ никогаш не бил на земјата без свои вистински претставници чии интереси биле еднакви со Неговите. Овие Божји сведоци се вбројуваат во духовниот Израел и над нив ќе се исполнат сите ветувања на заветот што го направил Господ со својот некогашен народ.

Божјата заедница на земјата денес има слобода да работи на исполнување на Божјиот план за спасение на изгубениот човечки род. Слободата на Божјиот народ била ограничувана со векови. Проповедањето на чистото евангелие било забранувано, а оние што не се покорувале на човечките наредби биле изложувани на најсвирепи казни. Затоа, големото духовно Господово лозје било речиси целосно опустошено. Народите биле лишени од светлината на Божјата Реч. Вистинската религија се нашла во опасност да биде обвинена со темнина, заблуда и суеверие. Во текот на овој долг период на прогонство, Божјата црква на земјата била исто онака заробена како што биле и децата Израелеви за време на прогонството во Вавилон.

Но, благодарение на Бога, Неговата црква не е повеќе во окови! На духовниот Израел му биле вратени правата што му биле дарувани на Божјиот народ во текот на ослободувањето од вавилонското ропство. Луѓето од сите краишта на светот се освивале на небесната вест, за која Јован во Откровението рекол дека ќе биде објавена пред второто Христово доаѓање: „Бојте се од Бога, и подајте Му слава, зашто дојде часот на Неговиот суд“ (Откровение 14,7).

Војските на злото немаат повеќе моќ да ја држат заедницата во ропство, зашто „падна, падна Вавилон големиот град“, кој „со отровното вино на своето блудство ги напои сите народи“. А на духовниот Израел му е дадена веста: „Излезете од неа, народе мој, за да не се извалкате во нејзините гревови, и да не ви наштети нејзиното зло“ (Откровение 14,8; 18,4). Како што робовите во туѓина ја послушале веста „бегajte до Вавилон“ (Еремија 51,6) и се вратиле во ветената земја, така ќе биде и денес со оние што се бојат од Бога. Тие ќе ја послушаат веста да излезат од духовниот Вавилон и наскоро во новата земја, небесниот Ханан, ќе стојат како трофеи на божествената благодат. 715

Кога во времето на Малахија неверниците цинично прашале: „Каде е Бог кој право суди?“ добиле сериозен одговор: „Ненадејно ќе дојде во храмот Свој, Господ, Кого Го барате, и Ангелот на заветот, кого вие го пожелувате; ете, Тој доаѓа, вели Господ Саваот! Но кој ќе го издржи денот на Неговото доаѓање, и кој ќе издржи, кога ќе се појави Тој? Зашто Тој е како оган, што растопува, и пепелница што чисти, па ќе седне Тој како пречистувач на сребро, и ќе ги очисти синовите на Левиј и ќе ги претопи како злато и како сребро, за да Му принесат жртва со правда. Тогаш ќе Му биде мила на Господ жртвата Јудина и на Ерусалим, како во старите времиња и како во поранешните години“ (Малахија 2,17; 3,1-4).

Кога дошло време да се појави ветениот Месија, веста на Христовиот претходник гласела: Покајте се, цариници и грешници, покајте се, фарисеи и садукеи, „зашто се приближи царството небесно“ (Матеј 3,2).

Божјите весници, во духот и силата на Илија и Јован Крстите, и денес му укажуваат на светот, кому му претстои суд, за свечените настани што ќе се одиграат во завршните мигови од времето на милоста пред Второто доаѓање на Исус Христос како Цар над царевите и Господар над господарите. Наскоро на секој човек ќе му се суди според делата што ги направил 716

во тело. Дојден е часот на Божјиот суд, и пред членовите на Неговата црква на Земјата лежи сериозна одговорност да ги опоменат оние што стојат на самиот раб од вечната пропаст. На секое човечко битие во светот мора јасно да му се изложат начелата поради кои се води големата борба и од кои зависи судбината на целото човештво.

Во овие последни часови на милост за синовите човечки, кога се одлучува конечната судбина на секоја душа, Господарот на небото и на земјата очекува Неговата црква да стане и да работи како никогаш порано. Оние коишто преку познавањето на драгоцените вистини станале слободни во Христа, Господ Исус ги смета за Свои избраници; тие имаат предност над сите останати луѓе, и Христос очекува од нив да Го прослават Оној што ги повикал од темнината кон Својата чудесна светлина. Благословите што ги примиле во толку изобилна мера, треба да им ги пренесат и на другите. Добрата вест за спасението треба да им се објави на сите народи, поколенија, племиња и јазици.

717 Во виденијата на старите пророци Господ на славата е прикажан како Оној што излева посебна светлина на својата црква во деновите на темнина и неверство, кои ќе му претходат на Неговото доаѓање. Како Сонце на Правдата, Тој се издига над Својата црква „со исцелување во зраците неговии“ (Малахија 4,2). Секој вистински ученик треба исто така да даде поттик за живот, да влева храброст, да поттикнува добротворство и да дејствува врз исцелувањето.

Христос ќе дојде во најмрачниот период од историјата на оваа земја. Деновите на Ное и Лот ја отсликуваат состојбата на светот непосредно пред доаѓањето на Синот човечки. Опишувајќи го однапред тоа време, Библијата кажува дека сатаната ќе работи со сета своја сила и „со секоја неправедна измама“ (2. Солуњаните 2,9.10). Неговото дејствување јасно се открива во сè поголемата темнина, во многубројните заблуди, ереси и измами во овие последни денови. Сатаната не само што го држи светот во свои раце, туку неговите заблуди како квасец се шират и во таканаречените цркви на нашиот Господ Исус Христос. Големиот отпад ќе прерасне во темнина потемна од полноќната, непробивна како најцрно платно. За Божјиот народ тоа ќе биде ноќ на неволја, ноќ на плачење, ноќ на прогонство заради вистината. Но и во таа темна ноќ ќе болскоти сјајот на божествената светлина.

Бог заповедал „светлина да светне од темнината“ (2. Коринџаните 4,6). Додека земјата уште била „пуста и празна, (додека) темнина се простираше над бездната“, „Божјиот Дух се движеше над водите“. Токму тогаш Бог рекол: „Нека биде светлина!“ „И би светлина!“ (1. Мојсеева 1,2,3). Така и во ноќта на духовната темнина ќе одекне Божјата реч: „Нека биде светлина!“ Бог му кажува на својот народ: „Стани, засветли, зашто твојата светлина доаѓа, над тебе блеска Господовата слава“ (Исаија 60,1).

Писмото продолжува: „Еве, темнина ја покрива земјата, и мрак народите. А тебе те осветлува Господ и неговата слава се јавува над тебе“ (Исаија 60,2). 718

Христос, одраз на славата на Отецот, дошол на светот да биде светлина на светот. Дошол на луѓето да им го претстави Бога. За него стои запишано дека „Бог го помаза со Светиот Дух и со сила“ и дека „проживеа правејќи добрини“ (Дела 10,38). Во синагогата во Назарет самиот Тој рекол за себе: „Духот на Господа е врз мене, затоа ме помаза и ме прати да им донесам радосна вест на бедните, да им јавам ослободување на заробените, прогледување на слепите, пуштање на слобода на напатените и да ја најавам благопријатната Господова година“ (Лука 4,18,19). За тоа дело Христос ги овластил своите ученици, кажувајќи им: „Вие сте светлина на светот!“ „Така нека свети вашата светлина пред луѓето, за да ги видат вашите добри дела и да го прослават вашиот Отец кој е на небесата“ (Матеј 5,14,16).

Тоа е делото што пророк Исаија го опишува со зборовите: „Да го поделиш својот леб со гладните, да ги воведеш под својот покрив бескуќниците, да го облечеш оној што ќе го видиш гол, и да не се криеш од оној кој е од твојата крв. Тогаш ќе светне како зора твојата светлина и твоето здравје ќе процвета бргу. Твојата правда ќе оди пред тебе, а Господовата слава ќе ти биде заштитница“ (Исаија 58,7,8).

И така, среде духовната темнина, Божјата слава треба да заблеска преку неговата црква подигајќи ги погазените и утешувајќи ги ожалостените.

Насекаде околу нас се слушаат жални вопли на јадосаниот свет. На сите страни има сиромаси и несреќни. Наша должност е да им помагаме и да им ги отстрануваме и ублажуваме животните тешкотии и неволји со кои се соочуваат. 719

Само Христовата љубов може да ги задоволи потребите на душата. Ако Христос живее во нас, нашите срца ќе бидат исполнети со божествено сочувство. Ќе се отворат запечатените извори на милосрдната христијанска љубов.

Безброј луѓе изгубиле секаква надеж. Вратете им ја сончевата светлина! Мнозина ја загубиле храброста. Упатете им зборови што охрабруваат! Молете се за нив! Има такви на кои им е неопходен Лебот на животот. Читајте им од Божјата реч! Многу души се зафатени со болест која ниту еден земен мевлем не може да ја ублажи ниту лекар да ја исцели. Молете се за тие души, доведете ги кај Исуса! Кажете им дека има мевлем во Галад и дека вистинскиот Лекар е таму!

Излевајќи ги своите благотворни зраци врз овој неблагоприятен, несвет и морално расипан свет, сончевата светлина е универзален благослов. Така е и со светлината на Сонцето на праведноста. Цела земја, обвинена со темнината на гревот, со жалост и болка, треба да биде осветлена со познавање на Божјата љубов. Од досегот на таа небесна светлина не смее да биде исклучена ниту една верска заедница, ниту една општествена положба или општествена класа.

Пораката на надежта и милоста треба да се однесе до крајот на светот, и секој што ќе посака, ќе може да подаде рака и да се фати за Божјата сила, да се помири со Бога и да има мир. И многубошците нема веќе да бидат обвинени со полноќна темнина. Пред блескотните зраци на Сонцето на праведноста мракот ќе мора да се повлече.

720 Христос сторил сè што стоело до него неговата црква во целост да се преобрази, да болсне со сјајот на Светлината на светот, да се исполни со славата на Емануел. Негова намера е секој христијанин да го опкружи со духовна атмосфера на светлина и мир. Тој копнее ние во нашиот живот да ја откриваме неговата радост.

„Стани, засвети, зашто твојата светлина доаѓа, над тебе блеска Господовата слава!“ (Исаија 60,1). Христос доаѓа во голема сила и слава; во својата слава и во славата на својот Отец, во придружба на сите свети ангели. И додека сиот свет е обвинен со темнина, од становите на светите ќе допира светлина. Тие први ќе го видат сјајот на неговото второ доаѓање. Неговата слава и величество ќе болскоти со беспрекорна вонземна светлина, и Откупителот, Христос, ќе биде предмет на восхит – ќе го слават и обожаваат сите кои му служеле. Додека беззаконниците бегаат од неговото присуство, Христовите следбеници силно се радуваат.

Тогаш откупените ќе го примат наследството што им е ветено. Така Божјиот план за Израел буквално ќе се исполни. Човекот нема моќ да го спречи она што Бог сака да го стори. И

покрај дејствувањето на злите сили, Божиот план непрекинато се исполнува. Така било со Изралевиот дом во текот на целата историја од поделеното царство. Така е и денес со духовниот Израел.

Гледајќи однапред низ вековите кон тоа обновување на Израел на новата Земја, пророкот од Патмос сведочи:

„Видов, и ете, големо мноштво народ, кој не може никој да го изброи, од секој јазик и колено и народ и племе; тие стоеја пред престолот и пред јагнето, облечени во бели облеки и со палмови гранчиња во рацете. И воскликнуваа со висок глас велејќи: спасение од нашиот Бог, којшто седи на престолот, и на јагнето.“ 721

„И сите ангели стоеја околу престолот и старешините, и четирите животни, и паднаа на лицето пред престолот, и му се поклонија на Бога велејќи: Амин; благослов и слава, премудрост и фала и чест и сила и моќ на нашиот Бог во век и веков.“

„И чув како глас на многу народи, и како глас на многу води, и како глас на многу силни громови, кои што говореа: Алилуја! зашто царува Господ Седржителот. Да се радуваме и веселиме, и да му дадеме Нему слава.“ „Тој е Господар над господарите и Цар над царевите; и кои се со него, тие се повикани и избрани и верни.“ (Откровение 7,9-12; 19,6, 7; 17,14).

ВИДЕНИЈА ЗА ИДНАТА СЛАВА

Во најмрачните денови од својата долга борба против злото, Божјата црква добивала откровенија за вечните Божји намери. На Неговиот народ му било овозможено да сирне зад завесата на неволјите во сегашноста кон победата во иднината, кога борбата ќе биде завршена и откупените ќе ја наследат ветената земја. Овие визији за идната слава – сцени исцртани од Божјата рака – треба да бидат скапоцени за неговата црква денес, кога вековната борба брзо се ближи кон својот крај и кога ветениот благослов наскоро во целост треба да се исполни.

Многу утешни пораки примила Црквата преку пророците од дамнешни времиња. Бог му доверил таква задача и на Исаија: „Тешете го, тешете го Мојот народ“ (Исаија 40,1). Заедно со оваа задача пророкот добил и прекрасни виденија кои на верниците им влевале надеж и радост низ сите векови. Презрени од луѓе, прогонети и напуштени, Божјите деца сепак се одржале благодарение на Неговите верни ветувања. Со вера го очекувале времето кога ќе се исполнат ветувањата дадени на Неговата црква. „Затоа што беше изоставен и намразен... Јас ќе те направам вечна слава, и радост од род во род“ (Исаија 60,15).

Борбената Црква често била повикувана да издржи страдања и тегоби, зашто без тешки судири таа нема да извојува победа. „Леб на тешкотијата“ и „вода на неволјата“ (Исаија 30,20) – тоа е заедничката судбина на сите верни; но нема да биде целосно совладан ниеден од оние што се надеваат во Оној кој има моќ да ослободи. „А сега вака вели Господ, Кој те создаде, Јакове, и кој те образувал, Израеле: не плаши се, зашто Јас те откупив, по име те повикав; ти си Мој. Преку води ли ќе минуваш – Јас сум со тебе; преку реки ли – тие нема да те потопат; ако тргнеш преку оган, нема да се изгориш, и пламенот нема да те обгори. Зашто Јас сум Господ, Бог твој, Светецот Израелов, твојот Спасител; откуп за тебе го дадов Египет;

Етиопија и Сева ги дадов за тебе. Бидејќи си скап во очите Мои, многу си ценет; Јас те возљубив, затоа ќе дадам други луѓе за тебе, и народи за твојата душа“ (Исаија 43,1-4).

Бог е подготвен да прости. Тој нè прима целосно и слободно благодарение на заслугите на Исус, нашиот распнат и воскреснат Господ. Исаија слушнал како Господ им говори на своите избраници: „Јас, Јас Самиот ги бришам твоите престапи поради Себеси, и гревовите твои нема да ги спомнам. Потсети ме, заедно ќе се судиме, говори, за да се оправдаш“. „Ќе познаеш дека Јас, Господ, сум твој Спасител и твој Искупител, Силниот 724 Јаковов“ (Исаија 43,25.26; 60,16).

„Срамот на Својот народ ќе го симне од целата земја“, соопштува пророкот. „И ќе ги наречат свет народ, Господови откупеници.“ Бог ветил дека „место пепел ќе им се даде украс, место плачење – мирисно масло на радост, место опаднат дух – славна облека; и ќе ги наречат дабје на правдата, градина на Господа за Негова слава.“

„Разбуди се, разбуди се,
облечи се во силата своја, Сионе;
Ерусалиме, граде свети,
облечи се во убавата своја облека:
Зашто нема повеќе да влезе во тебе
необрезан и нечист.“

„Истреси го правот од тебе:
Стани, и седни, Ерусалиме;
Тргни ги оковите од вратот свој, заробена
ќерко Сионска.“

„Неволнице, потфрлена од виорот, неутешена!
Ете, Јас ќе ги положам твоите камења врз смарагд
и ќе ги направам твоите основи од сафири.

И ќе ги направам твоите прозорци од рубини,
и твоите порти од бисер,
и целата ограда твоја од скапоцени камења.
И синовите твои ќе бидат научени од Господа,
и обилен мир ќе имаат синовите твои.
Со праведност ќе се утврдиш.

Далеку ќе бидеш од насилства, бидејќи нема да се боиш.
Далеку ќе биде од тебе ужасот,
зашто нема да ти се доближи.

Ете, ќе се вооружат против тебе, но, тоа не е од Мене;
кој и да се вооружи против тебе, заради тебе ќе падне...

725 Ниедно оружје, направено против тебе
нема да има успех;
и секој јазик кој би се подигнал против тебе
на суд, – ти ќе го осудиш.
Тоа е наследството на слугите Господови,
и нивната победа е од Мене, вели Господ.“

Исаија 25,8; 62,12; 61,3; 52,1.2; 54,11-17

Црквата во завршниот судир мора да влезе заштитена со оклопот на Христовата праведност. „Убава како месечина, чиста како сонце, страшна како војска со знамиња“ (Песна над песните 6,9), таа мора да тргне по целиот свет да надвлее и победи.

Токму во времето пред мигот на конечното ослободување ќе настапи најмрачниот час од борбата на црквата со силите на злото. Но никој што се надева на Бога не треба да се бои, зашто кога „гневното дишење на насилниците“ ќе прилега „на зимска виулица“, Бог за својата црква ќе биде „заштита од бура“ (Исаија 25,4).

Само на праведниците им е ветено ослободување во тој ден. „Грешниците треперат на Сион, трепет ги обзеде безбожниците. Кој ќе опстане од нас пред уништувачкиот оган, кој ќе опстане од нас пред вечниот пламен? Оној кој оди во правда и кој зборува право, кој ја презира печалбата од насилство, кој ги тресе рацете за да не прими поткуп, кој ги затнува ушите за да не чуе за крвопролевањата, кој ги затвора очите за да не види зло – тој ќе живее во висините, тврдини врз карпи ќе му бидат прибежишта, ќе има доста леб и водите не ќе му недостасуваат“ (Исаија 33,14-16).

726 Господ им говори на своите верни: „Ајде, народе Мој, влезе во собите и затвори ги вратите зад себе. Скриј се за миг додека не помине гневот. Зашто, ете, Господ ќе излезе, од своето Живеалиште, за да ги казни земните жители за нивното беззаконие“ (Исаија 26,20.21).

Во виденијата за големиот ден на судот, вдахнатите Господови весници добиле прилика да проникнат донекаде со каков ужас ќе се соочат оние кои не се подготвиле да излезат во мир пред Господа.

„Ете, Господ ја запустува земјата, ја разурнува, и го обезобразува лицето, ги распрснува нејзините жители... зашто го

престапија Законот, ја изгазија одредбата, го нарушија вечниот Завет. Затоа проклетство ја проголтува земјата и нејзините жители трпат казна. Прекрати веселбата покрај тапаните, замре разиграната врева, прекратија веселбите покрај гуслето“ (Исаија 24,1-8).

„О каков ден! Зашто близу е денот Господов, и ќе дојде како погибел од Семожниот... Изгниени се зрната во своите лушпи, запустени се житниците, урнати се амбарите, оти нема веќе жито. Како воздивнува стоката! Нажалени одат стадата говеда, зашто немаат пасиште; се измачуваат и страдаат овците.“ „Лозата се исуши, смоквата овена; шипките и палмите и јаболките и сите дрвја полски се исушија, зашто исчезна радоста меѓу синовите човечки“ (Јоил 1,15-18.12).

„Нажален сум до дното на срцето свое“, извикал Еремија кога го видел пустошот што ќе настане во последните денови од земската историја. „Не можам да молчам, зашто ти слушаш трубен глас, душо моја, боен вик. Уништување по уништување се огласува, зашто се опустоши целата земја“ (Еремија 4,19.20).

„И ќе падне човечкото величие“, изјавил Исаија за денот на Божјата одмазда, „она што е високо кај луѓето ќе се понизи; само Господ ќе стои високо во тој ден; а идолите ќе исчезнат сосема... Во тој ден човекот ќе ги фрли своите сребрени и своите златни идоли, што ги направил за да им се клања, за да влезе во камени процепи и во планински долови од страв пред Господа и од славата на Неговото величие, кога ќе се крене Тој да ја разруши земјата“ (Исаија 2,17-21).

За тие времиња кога човечката гордост ќе биде соборена, Еремија сведочи: „Погледнав на земјата, и ете безоблична е и пуста; и на небото, а неговата светлина ја нема. Погледнав нагоре, и ете, тие треперат и сите ридови се нишаат. Гледам – и ете, нема човек, и сите небески птици одлетале. Гледам – и ете, плодното поле запусте, сите негови градови се разурнати од лицето Господово“. „О, тешко, голем е оној ден, нема сличен на него; тоа е мачно време за Јакова, но тој ќе биде избавен од него“ (Еремија 4,23-26; 30,7).

Денот на гневот против Божјите непријатели воедно е и ден на конечното ослободување на Неговата црква. Пророкот вели:

„Поткрепете ги ослабените раце,
И колената изнемоштени утврдете ги.
Речете им на оние чие срце се уплашило:
Бидете цврсти, не бојте се;

Ете, вашиот Бог иде со одмазда,
со Божјата плата,
Тој ќе дојде и ќе ве спаси.“

„Смртта ќе биде проголтана засекогаш, ќе ги избрише Господ Бог солзите од сите лица, и ќе го симне срамот од својот народ во целата земја, зашто така вели Господ“ (Исаија 35,3.4; 25,8). Додека го посматра Господа на славата како се симнува од небото со сите свети ангели да ја собере Црквата на Остатокот меѓу народите на Земјата, пророкот слуша како оние што чекаат сложено восклицуваат:

„Еве, ова е нашиот Бог,
На него се надевавме,
и тој ќе нè спаси;
Тој е Господ,
Него го чекавме,
Да се радуваме и да се веселиме
за спасението од Него.“

Исаија 25,9

Се слуша гласот на Божјиот Син како ги повикува заспаните свети, и додека ги гледа како доаѓаат од темнината на смртта, пророкот извикнува: „Твоите мртвовци ќе оживеат, мртвите тела ќе воскреснат! Разбудете се и ликувајте вие, соборените во прав; зашто Твојата роса е роса на светлина, и земјата ќе ги даде мртвците.“

„Тогаш ќе им се отворат очите на слепите,
ушите на глувите ќе се одзатнат.
Тогаш куциот ќе скока како елен,
И јазикот на немиот ќе пее.“

Исаија 26,19; 35,5.6

729 Пророкот гледа како оние што го победиле гревот и гробот сега стојат среќни во присуство на својот Творец и слободно разговараат со Него, како што човекот разговарал со Бога на почетокот. „Радувајте се“, им наложува Господ, „и веселете се довека заради она што ќе го создадам Јас; зашто ете, Јас ќе го создадам Ерусалим за веселба, а народот негов за радост. Ќе се радувам за Ерусалим и ќе се веселам заради Својот народ, и нема повеќе да се слушне во него плач ниту лелек.“ „Никој

од жителите нема да рече: ‘болен сум’. На народот што живее таму ќе му се прости беззаконието.“

„Зашто води ќе бликнат во пустината,
И потоци во степите.
И сувото место ќе стане езеро,
И земјата исушена извор воден.“

„Наместо трње ќе никне кипарис,
Наместо коприва ќе израсне мирта.“

„И таму ќе има друм и пат,
и ќе се нарече Свет Пат.
Нема да оди по него нечист, туку ќе биде за нив;
кои одат по него, дури и неискусните нема да се загубат.

„Говорете му нежно на Ерусалим,
и известете го дека времето на неговата казна се исполни
дека за неправдата му е платено зашто од раката Господова
доби двојно за сите свои гревови.“

Исаија 65,18,19; 33,24; 35,6,7; 55,13; 35,8; 40,2

Додека ги гледа спасените во Божјиот град, слободни од гревот без никаква трага на проклетство, пророкот восхитено извикнува: „Радувајте се со Ерусалим и веселете се со него сите што го љубите; радувајте се со него!“

„Нема повеќе да се слуша насилство во твојата земја,
Ниту пустошење и уривање на твоите меѓи;
Туку ќе ги наречеш сидовите твои Спасение,
И вратата своја Пофалба.
Нема повеќе сонцето да ти биде видело на денот,
Ниту сјајот на месечината ќе ти свети;
Зашто Господ ќе ти биде видело вечно,
и деновите на твојата жал ќе се свршат.

730

И сиот народ твој ќе биде праведен,
засекогаш ќе ја наследи земјата,;
Фиданката што ја посадив,
дело на рацете Мои,
за Мое прославување.“

Исаија 66,10; 60,18-21

Пророкот слушал таква милозвучна музика и песни какви, освен во Божјите виденија, смртно уво не чуло ниту човечки ум ги замислил.

„Ќе се вратат избавените од Господ, ќе дојдат на Сион со радосни извици; и вечна радост ќе биде над нивната глава; тие ќе најдат радост и веселба, а жалоста и воздишката ќе си заминат.“ „Радост и веселба ќе се наоѓаат во него, благодареење и пеење.“ „Оние што пеат се радуваат; пеат и велат – сите наши извори се во Тебе.“ „Тие ќе го подигнат гласот свој и ќе пеат, заради величественоста Господова“ (Исаија 35,10; 51,3; Псалм 87,7; Исаија 24,14).

731 Откупените на обновената земја ќе се занимаваат со разни работи и ќе ги уживаат задоволствата што ги имале Адам и Ева на почетокот. Ќе живеат едемски живот, живот во градините и полињата. „Ќе градат куќи и ќе живеат во нив, ќе садат лозја и ќе ги јадат плодовите нивни. Нема да градат, за да живее друг, нема да садат, за да јаде друг; зашто дните на народот Мој ќе бидат како дните на дрво, и моите избрани долго ќе се користат со делото на рацете свои“ (Исаија 65,21.22).

Таму секоја моќ ќе се развива, секоја способност ќе се зголемува. Ќе се преземаат највеличествени потфати, ќе се остваруваат најблагородни стремежи, ќе се постигнуваат највозвишени цели. И пак ќе се појавуваат нови врвови за совладување, нови чуда за да им се восхитуваме, нови вистини да ги разбереме, нови замисли да ги поттикнуваат силите на телото, умот и душата.

Пророците, на кои им биле откривани овие величествени сцени, копнееле во целост да го разберат нивното значење. Тие „бараа и испитуваа... испитувајќи во какво или во кое време им јавуваше Христовиот Дух однапред... Ним им беше откриено дека тие не служат за самите себе туку за нас со она што ви се јави сега вам“ (1. Петрово 1,10-12).

За нас, кои живееме пред самото исполнување на пророштвата, колку се само длабоки, колку величествени овие описи за претстојните настани – настани на кои Божјите деца чекаат од оној ден кога нашите родители излегле од Едем, кои биле предмет на нивните молитви и копнежи.

732 Драг патнику, ние сè уште живееме среде сенките и метежот на земските случувања. Но скоро ќе се појави нашиот Спасител и ќе ни донесе ослободување и одмор. Со вера да гледаме на блажената иднина, онака како што ја опишала Божјата рака. Оној, Кој умрел за гревовите на светот, ширум ја отвора вратата од

рајот за сите кои веруваат во Него. Битката наскоро ќе биде добиена, победата извојувана. Скоро ќе го видиме Оној во кого се сосредоточени сите наши надежи за вечен живот. Во Неговото присуство неволјите и страдањата во овој живот ќе станат сосема безначајни. Поранешните нешта „нема да се споменуваат ниту на ум ќе доаѓаат“. „И така, не напуштајте ја вашата слобода; таа ви носи голема награда. Најнапред вие потребно трпение, па откако ќе ја исполните Божјата волја, да го добиете ветеното; зашто уште малку, сосем малку, па ќе дојде Оној што треба да дојде и нема да задоцни.“ „А Израел ќе биде спасен со вечно спасение од Господ; вие нема да бидете посрамени и осрамотени во векови“ (Исаија 65,17; Евреите 10,35-37; Исаија 45,17).

Подигнете го погледот, гледајте горе и вашата вера нека станува сè посилна. Нека таа вера ве води по тесниот пат и нека ве однесе – низ вратата на Божјиот град – во величествената бескрајна и славна иднина што таму ги очекува откупените. „Бидете трпеливи браќа мои до доаѓањето на Господа! Ете, земјоделецот чека драгоцен плод од земјата и долго трпи за него, додека не добие дожд, ран и доцен. Бидете и вие трпеливи, утврдете ги вашите срца, зашто доаѓањето на Господа се приближи“ (Јаков 5,7,8).

Спасениот народ нема да знае за друг закон освен законот на Небото. Сите ќе бидат едно среќно и сложено семејство, облечено во облекувања на пофалба и благодарност. Над таа сцена ќе запеат утринските ѕвезди, а Божјите синови радосно ќе воскликнуваат, додека Бог и Христос заедно ќе објават: „Нема повеќе да има грев, ниту смрт ќе има повеќе!“ 733

„Тогаш од една нова месечина до друга, и од сабота до сабота, ќе доаѓа секое тело да се поклони пред Мене, вели Господ.“ „Тогаш ќе се открие Славата Господова, и секое тело ќе ја види.“ „Господ Бог ќе направи да никне праведноста и пофалбата пред сите народи.“ „Во тој ден Господ над војските ќе биде славна круна и сјаен венец за Остатокот на својот народ.“

„Така, Господ ќе го утеши Сион, ќе ги утеши сите негови урнатини и ќе ги направи пустините негови како рај и пустошот негов – како Господова градина.“ „Славата Ливанска ќе му се даде и красотата Кармилска и Саронска.“ „Нема повеќе да те нарекуваат ‘оставен’, ниту земјата твоја повеќе ќе ја именуваат ‘пустина’, туку ќе те нарекуваат ‘Мое благоволение кон него’, а земјата твоја – ‘омажена’... и како што младоженецот се радува на својата невеста, така ќе ти се радува тебе твојот Бог“ (Исаија 66,23; 40,5; 61,11; 28,5; 51,3; 35,2; 62,4,5).

ПОПИС НА БИБЛИСКИТЕ СТИХОВИ

(Броевите од левата страна на колоните ги означуваат главата и стиховите во соодветната книга на Библијата, а броевите десно ги означуваат оригиналните страници каде што е употребен тој библиски текст во оваа книга. Оригинаалните страници се дадени странично од текстот на книгата.)

1. Мојсеева		31,13-17 179	7,6 19	
1,2,3 717	31,18 181	8,19 296	10,12.13 326	
2,1-3 180	32,11 16	11,10-17 136	11,18.19 137	
3,15 681, 685, 702	32,26 148	14,2 569	15,7.8.11 647	
6,7 297	33,14 312	17,17.18-20 52	18,15.18 684	
12,2 15,703	34,6.7 296, 312	23,19 647	26,17-19 19	
12 2.3 368	35,21 61	28,12 134	28,15.23.24 136	
12,3 683	35,30-35 62	28,64-67 569	30,19 393	
13,10.12 229	36,1 62	31,6 393	31,12.13 465	
18,18 368	3. Мојсеева		32,1-4 394	
22,18 368	26,21.28.33 429	32,7-10 395	32,9-12 17	
28,16.17 49	4. Мојсеева		32,15-21.23.24 396	
49,8-10 683	14,12.20.21 313	32,28-31.34.35 396	32,47 500	
2. Мојсеева		15,30 304	Исус Навин	
3,5 49	24,17 684	36,7 205	1,8 465	
7,5 369	5. Мојсеева		2,11 369	
9,16 368	4,1-6.9 294	4,1-6.9 294	6,26 230	
12,31.32 369	4,6 30, 83, 500	4,23.26-28 295	8,35 465	
19,5.8 293	4,15.16.19 295	4,29 569		
19,6 426	4, 23.26-28 295	4,30.31 334		
20,3 624	4,29 569	5,12 182		
20, 4.5 100	4,30.31 334	6,1 296		
22,25 647	5,12 182	7,2-4 569		
24,3.7 293	6,1 296			
25,2.8 61	7,2-4 569			
28,36 584				
29,45.46 576				
31,13.17 184				

1. Самоилова

2,30 485

2. Самоилова

12,7 141

12,25 51

23,3.4 26

23,4 688

1. Царевите

3,1 53

3,5-14 29

3,7 47

3,28 32

4,21.24.25 51

4,29-31 32

4,32.33 33

5,17 35

6,7 36

8,29.42.43.60 66

8,33.34 335

8,59.60 359

8,61 58

9,16 53

9,26.28 72

10,1-9 67

10,11 72

10,26 56

11,4.5.7 57

11,9.10 75

11,11.12.14-28 77

11,28.31.43 87

11,33.34.35 88

12,9 89

12,12-14 90

12,15.16.18 91

12,21-24 92

12,20 100

12,31.32 101

13,2 402

13,2-6 102

13,7-9.18-22 106

13,23-26.33.34 107

14,15.16 108

14,16 107

15,11 190

15,29.30 109

16,25.31-33 114

16,34 230

18,4 126

18,19 116

18,21 188

19,4-8 197

19,9-11 198

19,14.18 189

19,16 217

19,18 225

19, 20.21 220

21,25.26 115

22,8 195

22,16.17.29.36 196

22,43 190

22,46 191

22,52.53 207

2. Царевите

2,12-15 228

2,19-22 231

2,23.24 236

3,2.3 212

6,1.2 260

6,5-7 261

8,24.27 214

9,6-8 215

10,11.19.28 215

11,12 215

11,14.18 216

13,14 261

13,15-19 263

15,18-20.24.28.29 287

15,34.35 305

16,3 324

16,5 328

16,7 329

17,7,11,14-16.20.23 292

18,5-7 339

18,6.7 677

18,12 292

18,19.20 353

19,1.3.4.6.7 354

19,10-14 355

19,15-19 356

19,20-28 360

19,29-35 361

20,2.3 340

20,4-6 341

20,8-11 342

21,11.14.16 382

21,21.22 383

22,2 384

22,13.15-17 399

22,19.20 400

23,2 400

23,3.20.24 401

23,15-18 402

23,22 405

23,25.26 406

24,2.13.15.16 438

25,1 452

1. Летописи (Дневникот)

5,26 287

16,35 202

29,1 37

29,5 62

2. Летописи (Дневникот)

1,1 32

1,2 27

1,7-12 29

1,15 54

1,16 56

2,7.14 63

2,13.14 35

4,17.19.21 36

5,5.7 38

5,13.14 39

6,1-3.13 39

6,4.6 40

6,7 65

6,14-42 42

6,17.18 59

6,33 68

7,1-5.8.10 45

7,11 37

7,12-18 46

7,13.14 128

7,14 335

7,20.22 47

8,4 71

8,18 72

9,1-6 67

9,23 47.68

9,28 56

10,1 87

10,3-7 89

11,5.11.12.16.17 93

12,1 94

12,2-12	95	33,11-13.23.25	383	9,2.16.....	602
12,14.16	96	34,3-5.....	397	10,3	602
13,20	107	34,6.7	398	Јов	
14,2-9	110	35,24.25.....	405	3,3	163
14,11	111	36,12.13.....	447	6,2.8-10.....	163
14,12.13	112	36,14.....	449	7,11.15.16	163
15,1.2.7-12.15	112	36,19.....	459	11,15-20.....	163
16,7-10.12	113	36,20.21.....	460	13,15.16	164
16,9	376	Ездра		19,25	264
17,3-9	191	1,1-4	558	19,25-27	164
17,10.12-19.....	192	1,5	599	28,10.....	265
18,1	192	1,5-11	559	38,1.....	164
18,3	196	3,1-6	560	Псалми	
18,4-6	195	3,11.12	563	3,8	269
19,2.3	196	3,12.13	565	9,20	429
19,4-8	197	4,1-3	568	15,5	83
19,9-11	198	4,4.5	571	17,15	264
20,1.2.....	198	4,4.23	594	19,7.....	624
20,3-13	200	5,2	577	19,8	83
20,14-21	201	5,5	578	22,16-18	691
20,17.27-30.....	203	6,3-5.....	558	22,27	370
20,22-24	202	6,7-10.12.....	579	33,12-14.....	50
21,6.11	213	6,14-17.19	596	33,13	265
21,12-19	214	7,6.....	609	34,3	70
22,3.4	214	7,9.13.14.23-26	611	37,29.....	682
22,10.12	215	7,10	608.623	46,1.....	340
23,8	215	7,11.12.15.20	610	46,1-11.....	203
23,12.16.21.....	216	7,27.28	612	48,10.11.14.....	203
26,15.....	303	7,28.....	614	49,15	264
26,16.18.....	304	8,15.....	612	51,7	320
28,2.3	324	8,16.....	614	65,5.8-13.....	134
28,10.15.....	649	8,17.22	615	68,31	370
28,19.22.23	330	8,21.23	616	69,20.21	691
29,5.6.10.11	332	8,24.25.28.29.31	617	69,30.....	70
29,8	328	8,34-36.....	619	71,5.6.9.12.18	341
29,24.29.36	333	9,1-4	620	72,4	686
30,5-9.....	288	9,6-15	621	72,18.19	314
30,10-13	291	10,15.....	622	76,1-12.....	362
30,10-12.21.22	337	10,3	623	76,10.....	544
30,26.27	338	Немија		77,13.14	50
31,1	338	4,9	659	78,7	378
31,20.21	339	13,18.....	183	80,1-19.....	359
32, 3.5.6.8.....	351	Естира		82,1.3.4.....	198
32,7.8.....	349	3,6.8	600	83,1-18.....	200
32,17.....	355	4,3.14.16.....	601	86,12.....	70
32,20	354	8,14.17	602	86,15.....	312
32,21	361			87,7.....	730
32,25.31	346				
32,26	347				
33,9.....	381				

88,2.3.....	341
91,9.10.....	538
95,3.6.....	48
96,3.....	313
99,1-5.....	39
102,15.18-22.....	370
103,19.....	50
104,5-9.....	134
104,10-15.24-28.....	135
105,2.3.....	566
105,26.27.....	16
105,44.45.....	120
106,9.....	16
107,1.2.9.....	566
107,10.13.14.20.....	273
111,9.....	49
111,10.....	34
112,4.....	378
116,15.....	264
126,1-3.....	559
144,12.....	36
146,3.....	596
146,5.....	378

Мудри изреки

3,13-18.....	34
4,7.....	34
8,13.....	34
8,31.....	211
10,22.....	60
14,12.....	57
14,32.....	264
14,34.....	502
15,7.....	34
16,12.....	502
19,5.....	252
20,28.....	502
21,27.....	323
28,4.....	660

Проповедник

2,4-18.....	76
5,8.....	68.78
8,11-3.....	79
9,3.....	78
9,18.....	85
10,1.5.6.....	85
10,16.....	323
11,7-10.....	81

12,1-7.....	82
12,9-12.13.14.....	80

Песна над песните

4,15.....	234
6,10.....	725

Исаија

1,5.16-18.....	315
1,9.....	324
1,10-12.....	323
2,11.....	186
2,17-21.....	727
3,1-4.8.12.....	324
3,14.15.....	306
4,2.3.....	592
5,1.2.....	17
5,3-7.....	20
5,7.....	18.711
6,3.....	307.310.313.371
6,5.7-11.....	308
6,7.....	314
6,11.12.....	309
6,13.....	310
7,2.4-7.9.....	329
7,14.15.....	695
8,10.13.14.....	330
8,22.....	373.681
9,1.2.....	373
9,2.....	688
9,6.7.....	688
10,5.....	291
10,10.11.....	352
10,20.....	299
10,24-27.....	350
11,1.2-5.10.....	695
11,9.....	371
11,10-12.....	376
12,1-6.....	321
12,6.....	351.581
13,11.19-22.....	533
14,23.....	533
14,24-28.....	350
17,7.8.....	320
24,1-6.....	537
24,1-8.....	726
24,14.....	730
25,1.....	702
25,4.....	725

25,7.....	371
25,8.....	725
25,8.9.....	728
26,19.....	728
26,20.21.....	726
26,21.....	278
27,2.3.....	22
27,5.....	326.587
27,6.....	22.703
28,5.....	733
28,10.....	325
29,18.19.24.....	697
30,15.....	596
30,20.....	723
30,28-32.....	366
31,6.....	334
33,6.....	83
33,14-16.....	725
33,17.21.22.....	321
33,24.....	729
35,2.....	313.733
35,3-6.....	728
35,6-8.....	729
35,10.....	730
36,13-22.....	354
37,38.....	361
38,1.....	340
38,10-20.....	344
39,2.....	345
39,3-8.....	347
40,1.....	722
40,2.....	729
40,5.....	689.733
40,9.....	315
40,9-11.....	697
40,15-17.....	185
40,25-31.....	316
41,10.13.14.....	316
42,1.....	692
42,2-4.21.....	693
42,5.....	315
42,6-9.....	694
42,16.17.....	378
43,1-4.....	723
43,2.....	512
43,21.....	500
43,25.26.....	724
44,4.5.....	371
44,21.22.....	320
44,24.....	315

44,28.....	552	61,3.....	725	23,11.....	449
45,1-3.....	551	61,4.....	677	25,2.3.....	430
45,4-6.13.....	557	61,11.....	733	25,5.....	319
45,5.....	502	62,4.5.....	733	25,8-11.....	431
45,7.12.....	315	62,12.....	725	25,12.....	552
45,13.....	552	63,9.....	312	25,29.....	450
45,17.....	732	63,10.....	576	26,4-6.....	415
45,22.....	375	64,4.5.....	253	26,9.11.....	417
45,24.....	175	65,17.....	732	26,12-15.18.19.....	418
46,13.....	696	65,18.19.....	729	27,2.3.7.....	443
47,1-15.....	534	65,21.22.....	731	27,8-11.....	444
48,9.11.....	319	66,10.....	730	28,2-4.9.....	445
49,6-10.....	689	66,12.19.....	374	28,11.13-17.....	446
49,6.8.9.12.....	374	66,23.....	733	29,5-7.....	442
49,24.25.....	378			29,8.....	441
50,10.....	253	Еремија		29,10-14.....	553
51,3.....	730,733	1,5.6.....	407	30,7.....	727
52,1.2.....	725	1,7.8.17-19.....	408	30,7.18.....	538
52,6.10.....	372	1,9.10.14.16.....	409	30,10.11.17.....	474
52,7.....	374	2,21.....	20	30,11.....	475
52,14.....	686	3,12-14.19.22-25.....	410	31,1.7-9.....	475
53,1-9.....	691	4,3.14.....	412	31,10-14.23-25,31-34.....	476
53,2.....	710	4,19.20.....	538,727	31,12.....	409
53,3.4.7.....	686	4,23-26.....	727	31,15-17.....	239
53,10-12.....	692	6,16.....	411	32,14.15.....	469
54,2.3.....	374	6,27.....	419	32,17-27.....	471
54,11-17.....	725	6,30.....	409	32,37-44.....	472
55,1-5.....	696	7,2-7.....	413	33,1-14.....	474
55,3.....	320	7,23.24.....	414	35,6.12-17.....	424
55,6.7.....	319	7,28.....	415	35,18.19.....	425
55,7.....	84	8,5.....	414	36,2.3.....	432
55,13.....	729	8,7.....	415	36,3.....	435
56,3.....	372	9,1.2.....	420	36,4.7.9.....	433
56,6.7.....	46	9,9.....	415	36,23-26.....	434
56,6-8.....	373	9,23.24.....	70	36,28.32.....	437
57,15.....	314	9,24.....	413	36,30.31.....	436
57,18.19.....	315	10,6.7.10.11.....	97	37,9.10.....	453
58,7.8.....	718	10,12-16.....	98	37,15.....	454
58,10.11.....	132,327	10,23.24.....	421	37,17-21.....	455
58,12.....	677	11,2.....	466	38,2.3.....	455
58,13.14.....	678	11,6.....	414	38,6.15.16.....	456
59,1.2.....	323	14,19.21.....	461	38,17-20.....	457
59,16.....	692	15,1.2.....	415	39,11.12.....	460
60,1.....	717,720	15,20.21.....	419	43,5-7.....	460
60,1-4.10.11.....	375	17,24.25.....	411	44,28.....	461
60,2.....	718	20,7.10.11.13.....	420	50,23-25.33.34.46.....	532
60,15.....	723	20,9.....	432	51,6.....	715
60,16.....	724	22,13-19.....	430	51,8.41.56.57.....	532
60,18-21.....	730	22,14.....	429	51,9.....	530
61,1.2.....	690	23,3-8.....	427	51,14.31.32.....	531

51,41.....	522
51,58.....	533
51,59.....	447

Плачот на Еремија

1,1-5.....	463
2,1-4.13.....	463
3,14.....	420
3,18.22-26.....	421
3,22.....	325.341
3,22.40.....	461
5,1-3.7.8.17.19-21.....	463

Езекиел

1,4.26.....	535
8,10-12.....	448
8,13-18.....	449
10,8.....	535
12,22.....	700
12,22-28.....	450
17,15-18.....	451
17,22.23.....	599
18,23.31.32.....	127
20,12.16.19.20.....	182
20,37.....	500
21,3.5-7.31.....	452
21,25-27.....	451
22,8.31.....	182
26,7.....	514
28,7.....	515.522
29,3.6.....	454
30,25.26.....	454
31,3-9.....	363
31,10-16.....	365
31,18.....	366
33,11.....	105.127.326

Даниел

1,9.....	546
2,38.....	504
2,44.45.47.....	503
4,27.....	502
4,31.....	533
6,10.....	48
7,28.....	554
8,13.14.26.27.....	554
9,1,4-9.16-19.25.....	556

9,2.....	554
9,3.4.....	555
9,24.25.....	698
9,27.....	699
10,13.....	572
11,1.....	556
12,4.9.10.13.....	547

Осија

1,10.....	292
2,14-23.....	299
3,4.5.....	298
4,1.2.6.....	297
4,1.6-9.16.....	281
4,17.....	285
5,7.....	279
5,11.13.....	280
6,1-3.....	283
6,3.....	688
6,4.....	285
6,5-7.....	281
7,1-10.....	284
7,9.11.17.....	280
8,3.....	280
8,4.....	279
8,5.6.....	285
8,12.....	296
9,7.....	285
9,9.....	282
9,17.....	280
10,1.....	20
10,5.6.....	285
10,12.....	283
10,13-15.....	280
11,1.....	312
11,3.....	296
11,7.....	281
12,1.....	280
12,6.....	283
13,9.10.....	283
13,14.....	240
14,1.2.....	283
14,4.....	84
14,4-9.....	284

Јоил

1,12.15-18.....	538.726
2,12-17.....	627

Амос

3,15.....	286
4,12.....	286
5,4.5.14.15.....	284
5,10.12.....	282
7,10.....	284
7,11-13.17.....	286
9,5.8-10.....	286
9,13-15.....	300

Јона

1,1-3.....	266
1,4-6.....	267
1,7-17.....	269
2,1-9.....	269
3,1-9.....	270
3,3.....	265
3,10.....	271
4,1.2.....	271
4,3-11.....	272

Михеј

2,10.....	320
3,10.11.....	322
4,8.....	682
4,10-12.....	538
5,2.....	697
6,1-5.....	325
6,6-8.....	326
7,2.4.....	324
7,7-9.....	334.377.

Наум

1,3-6.....	364
1,7.8.....	366
2,10.11.....	364
3,1.19.....	265
3,1-6.....	364

Авакум

1,2-4.7.....	385
1,12.....	386
1,13.....	323
2,1-4.....	386
2,20.....	50.388
3,2-6.13.17-19.....	388

Софонија

1,14-18.....	390
2,1-3.....	390
2,14.....	365
2,15.....	364
3,14-17.19.20.....	391

Агеј

1,2.....	573
1,4-6.9-11.....	574
1,7.8.12-14.....	575
2,4.....	575
2,4.19.23.....	577
2,7.....	697
2,7.9.....	597

Захарија

1,12-16.....	580
1,13.....	583
1,17.....	581
2,1-5.....	581
2,6-9.....	599
3,1.3.....	583
3,2.4.5.....	584
3,4.....	587.591.
3,7.....	587
3,7.8.....	585
3,8.....	592
4,1-7.11-14.....	594
4,6.9.....	596
4,7.9.....	595
6,12.13.....	695
7,9.10.....	704
8,3.7.8.12.13.16.....	704
9,12.....	378
10,11.....	366
13,1.....	695
13,7.....	691

Малахија

1,1.9.....	705
1,11.....	706
2,5.9.....	706
2,17.....	715
3,1-4.....	715
3,7.....	706
3,7-12.....	707
4,2.....	688.717.

Матеј

2,6.....	697
3,2.....	715
4,10.....	625
4,19.....	65
5,13.45.....	231
5,14.16.....	718
5,17-19.....	183
6,9.13.....	69
6,24.....	59
7,12.....	652
8,20.....	73
9,1.....	73
10,40-42.....	132
12,40.41.....	274
12,41.....	271
15,8.9.....	50
15,31.....	69
16,18.....	596
17,20.....	595
19,16.21.22.....	221
21,33.....	711
21,34-44.....	712
22,36-40.....	327
24,6.7.....	537
24,44.....	278
25,23.....	142

Марко

1,15.....	699
8,36.37.....	274
9,23.....	157
14,7.....	652

Лука

3,7.....	140
4,18.19.....	718
4,27.....	253
6,38.....	234
9,13.....	243
9,35.....	227
10,27.....	83
19,14.....	140
21,16.....	588
22,31.32.....	176
22,41.....	48
24,32.....	626

Јован

1,9.....	377
1,11.....	710
1,23.....	689
4,23.....	50
6,37.....	320
8,56.....	683
11,25.....	627
17,1.4.25.26.....	69

Дела

8,4.....	699
9,40.....	48
10,38.....	718
16,30.....	435
17,24-27.....	500
17,24-28.....	50
18,9.10.....	277

Римјаните

7,12.....	15
8,31.....	645
10,3.....	709
10,20.....	367
12,1.....	489

1. Коринќаните

3,12.....	36
10,11.....	177
15,51.52.....	227

2. Коринќаните

4,4.....	682
4,6.....	717
6,17.18.....	59
12,9.10.....	387

Галатите

4,4.5.....	700
6,10.....	652

Ефешаните

1,6.....	314
1,14.....	682
2,7.....	314
2,20.21.....	36
3,14.....	48
5,11.....	252

5,27	489
6,12	489

Филипијаните

2,7	701
2,13	486
2,15	189

Колошаните

2,9	597
-----------	-----

1. Солуѓаните

4,16.17	240
---------------	-----

2. Солуѓаните

2,9.10	717
--------------	-----

1. Тимотеј

3,16	597
6,10	650

2. Тимотеј

2,15	218
4,2	142

Евреите

2,14	701
4,13	252
6,17	164
8,2	685
9,9.23	685
10,35-37	732
11,6	158
11,31	369
11,33.34	157
11,36-38	382
12,15	86
13,2	132

Јаков

1,5	31
1,10	548
5,1.3-6	651
5,7.8	732
5,17	157

1. Петрово

1,10-12	731
1,23	464

1. Јованово

1,1.3	223
3,2	702
5,14.15	158

Откровение

1,3	548
1,18	240
2,10	84
4,11	70
7,9-12	721
12,10	585
12,17	605
13,16	189
14,4.5	591
14,6.7.12	300
14,7	714
14,7-10	187
14,8	715
17,14	721
18,2.4.5	188
18,4	715
19,6.7	721
21,27	84

ИНДЕКС

(Текстовите во индексот се наведени според оригиналните страници кои се дадени странично од текстот на книгата)

А

АВА, име на река: 616.

АВДЕНАГО, 481.

АВДИЈ, 126, 137-139.

АВРАМ, 15;

заветните ветувања дадени
нему, наменети за сите верници:
368-370;

Божјата намера при неговиот
избор: 232.

АВТОРИТЕТ, на Илија 236;

Божјиот, одбранет на Кармил:
153;

Божјиот, да се воздигне 236

АГЕЈ, неговите пораки: 573-578;

неговото пророштво за вториот
Храм: 597.

АДОРАМ, 91.

АЗАИЛ, 170, 254.

АЗАРИЈА, еден од Даниеловите
другари во вавилонско ропство:
480.

АЗАРИЈА, цар на Јуда 213. 214. 303

АЗАРИЈА првосвештеник, 303.

АМАН, завера против Мардохеја и
Јудејците: 600-602.

АМАРИЈА, 197.

АМЕЛСАР, 483.

АМОН, неговото владеење: 383.

АМОС, неговите пророштва: 279-
292.

АМАРИЈ, поглавар свештенички
197

АМРИЈ, 110, 114.

АНАНИЈ, еврејско момче: 480.

АНАНИЈ, лажен пророк: 444-447.

АНАТОТ, наследени полиња: 469,
470.

АНГЕЛ, погубител: 361;
видението на Исус синот
Јоседеков и ангелот: 582-592.

АНГЕЛИ, небесни, 247:
секогаш присутни: 142;
нивната служба: 162, 166, 171,
176, 257, 308, 571, 587, 590, 591,
602;
видението на Езекија: 545-536.

АРИОХ, 493.

АРТАКСЕРКС I, 605.

АРТАКСЕРКС ЛОНГИМАН, 607,
610-612;
декретот во 457. пред Христа:
607. 610-612

АСА, неговата вера: 110-112;
неговата молитва: 111;
неговото владеење: 110;
неговата смрт: 113.

АСВИР, 598-606

АСИРИЈА, сојуз со Израел: 280;

со Јуда: 329;
ропство во: 279- 292;

ИЗБАВУВАЊЕТО НА ЈУДА: 349-366;
подем и пад: 362-366.

АСИРЦИТЕ ПРОТИВ ЈУДА: 339;
хулење на Бога: 352- 355.

АСТАРТА, 57, 58, 88, 143-145, 229,
281, 282.

АСФЕНАЗ, 480.

АХАВ, на Кармил: 143-148;
неговата смрт: 196;
средбата со Илија: 120-126;
падот на неговиот дом: 204-216;
владеењето: 114-116;
сојуз со Јосафат: 190, 192-196.

АХАЗ, 322-330.

АХИЈ, Божјата порака: 87, 109.

Б

БИБЛИЈА, 52, 464-466;
сигурен водич: 482;
важноста на проучувањето: 626,
627;
преобразба на животот: 608-610;
збир од пророштва: 334

БЛАГОСЛОВИ, 299, 300, 716.

БОГАТСТВО, 72.

БОГАТСТВО, Соломоновото, 29-33.

БОГ, признат од незнабошците:
270, 271, 510-512, 521, 544, 545;
Неговиот авторитет на Кармил:
153;
Неговиот карактер: 311-321;
Неговото сожалување: 296, 311-
321, 441, 442;
Неговиот завет: 187;
постапување со незнабошците:
189, 271, 273; со луѓето: 435, 436;
намери со незнабошците: 370-
378;
издигнување на Неговото име:
271, 319, 510, 520, 521, 544-545;
Неговите избраници: 189; пред
Асирците: 361;
Неговиот суд на последните
денови; 277, 278, 389-391;

Неговата правда: 426;
Неговиот закон: 178-188, 623, 624;
Неговото трпение кон
престапниците: 21, 22, 275, 276,
413, 426, 590;
повик на покајание: 282-291;
Неговата милост: 285, 426, 564, 576;
Неговата цел во поглед на
прогонствата на Евреите: 371-372;
искушенија: 371, 372, 475, 578, 595;
откровението дадено на
Навуходоносора: 498-499;
откровението дадено на Илија на
Хорив: 168-170;
како владетел на народите: 499-
502, 535, 536;
светиња на народите: 330;
проштавање: 334, 590, 723, 724;
служба: 100;
Неговиот гнев: 277-278.

БОРБА, меѓу Христа и сатаната:
148, 685-687, 701, 702;
кај душите спасени од зло: 585;
меѓу добрите и лошите ангели:
571, 572.

БРАКОВИ, со незнабошците: 661,
662, 669, 670, 673, 675, 708.

БРОДОГРАДИЛИШТЕ,
Соломоново, 72.

БУНТ, 443;
на јудејските цареви против
Вавилон: 422, 423, 438, 447, 450.

В

ВАВИЛОН, неговите пратеници:
340-348;
совети: 440-451;
пророкување на надеж: 531-534;
слава и сила: 514, 515;
робување на Јудејците: 452-463;
ропството на Манасија: 383;
подем: 422;
опсада: 523-538;
духовен пад: 187.

ВАВИЛОНЦИТЕ, 344.

ВАВИЛОНСКОТО царство: 514, 515.

ВАЛ, неговите пророци на Кармил: 143-154;
служба на Вал: 281, 282.

ВАЛАМ, 684.

ВАЛТАЗАР, неговата гозба: 523-531;
пропуштени прилики: 522, 523, 529;
владеење: 522-531; смрт: 331.

ВАРУХ, 432, 434, 469.

ВАСА, 109.

ВЕЛИЧИЕ, вистинско 514-521.

ВЕЛЗЕВУЛ, 208-210.

ВЕН-АДАД, 244.

ВЕРА, 233, 234, 243, 668;
и дело: 164, 165, 633, 634, 675;
на Авакум: 386-388; во
последните денови: 177-178;
недостаток при обнова на
храмот: 563-565;
на Јона: 266, 271;
на Илија: 156, 157;
потреба на денешнината: 157, 158;
на Ездра: 608-610, 615, 616;
на Божјиот народ: 732;
на Езекија: 355-359;
на Еремија: 461;
на Јудејците за време на
владеењето на Јосафат: 198-203;
на Неман: 252-353;
на Сунамката: 239;
нејзината сила: 595, 596, 675;
проба: 130, 246, 249, 469, 470;
потреба на Заедницата: 178, 243;
победа преку верата: 157, 158,
161-165, 175.

ВЕРНОСТ, во малите работи: 218-
222, 487, 488;
награда: 546, 547.

ВЕРОДАХ-ВАЛАДАН, 344.

ВЕСЕЛЕИЛ, неговите потомци: 62-64.

ВЕСТ, на Агеј и Захарија: 573-581.
тројната ангелска вест: 16, 187-189.

ВЕСТ ЗА ДЕНЕС, 187-189;
за пропаста на Вавилон: 530;
на Јона за Ниневија: 265-273;

ВЕТИЛ, 101, 401, 402;
како средиште на службата: 100;

Божјиот човек во него: 106;
пророчката школа: 224-225.

ВЕТУВАЊА за вториот храм, 377;
божествени: 327;
исполнување: 335, 512;
Божји: 298, 384, 385;
Немија се повикува на нив: 629;
за избавител 681-702;
за завет: 368-378;
за спасение: 427;
за победа: 722-733;
на Јудеја: 580, 581.

ВИДЕНИЈАТА на Даниел, 553, 554.

ВИДЕНИЕТО на Езекиел: 176;
на Исаија во храмот: 307-308;
Соломуновото: 45, 46;
Захариевото: 580-592.
лозјето на Навутеј: 204-207, 224;
приказната за него: 710-714;

ВИСТИНА, нејзиното ширење: 172,
173;
конечна победа: 186-189,
денешна: 187;
изопачена: 503-506;
оние што ја бараат: 376, 377.

ВЛАДЕТЕЛИ, Господови: 15-22.
25-27;
безбожни во Јудеја: 232-325;
мудри: 198.

ВЛАСТ, на Елисеј: 236;
Божјата на Кармил: 153.

ВЛИЈАНИЕ, 78, 85, 86: на
Христовата вера во животот: 232,
234;
на злото: 64, 94, нашето: 348;
на Неговата сила: 88, 232;
Христовото: 232.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ одново, 474-
476, 720, 721, 729-733;
одбраната на Ерусалим: 635-645;
во последните денови: 687;
поклонување на Бога во
Ерусалим: 661-668;
ветување на Јудеја: 426, 427, 472.
473;
на пророштвата: 298, 409, 410, 682;
духовно: 677.

ВТОРИОТ ХРАМ, 567-581.

ВТОРОТО ХРИСТОВО ДОАЃАЊЕ,
278.

Г

ГАВАОЃАНИТЕ, 369.

ГАВРИЕЛ, во служба на Кир: 571, 572;
му се јавува на Даниел: 556;
во служба на Дариј: 556.

ГАЛГАЛ, 224, 225, 240, 241.

ГЕСЕМ, 635.

ГИЕЗИЈ, 238, 239, 250-252.

ГЛАСНИЦИ НА ВИСТИНАТА, 172,
173, 687.

**ГОЛЕМАТА БОРБА МЕЃУ ХРИСТА
И САТАНАТА**: 685-688;
последниот судир: 605, 606, 625.

ГОРАТА ХОРИВ, 176;
престојувањето на Илија: 166, 168.

ГОРАТА МОРИЈА, 37.

ГОРДЕЛИВОСТ, 284, 306;
на Асирците: 349-366.

ГОСТОПРИМСТВО, 237-239.

ГОТОЛИЈА, 460.

ГРАД, Божјиот, 274.

ГРАДИТЕЛИ, во Ерусалим, 635-645.

ГРАДОВИ, верниците во нив: 277,
278;
опомени: 276-278;
безбожноста во нив: 232, 275, 278.

ГРЕВОТ, 282;
признавање: 355-359;
Даниеловото: 555;
Немииното: 629;
проштавање: 723, 724;
отстранување: 314, 315;
последници: 78, 233;
одвојување од Бога: 323.

ГРЕШКА, 53.

ГРЕШНИЦИ, 324-327;
божествената сила кон нив: 315-
320.

Д

ДАВИД, 25-27, 46.

ДАН, центар на богослужение 100;

ДАН, 100;
неговите потомци: 62.

ДЕЛОВНИ ЛУЃЕ, Даниел како
пример: 546.

ДЕН, Господов, 726-728;
пророштвата во врска со него: 715.

ДАНИЕЛ, 479-548;
ги проучува пророштвата: 553-
555;
неговата молитва: 555-556;
неговите виденија: 553, 554;
книгата на Даниел и
Откровението треба да се
проучува: 548;
неговите пророштва: 547-548,
698.

ДАРИЈ ХИСТСП, 600;
неговиот закон: 579, 598.

ДАРИЈ МИДЈАНЕЦОТ, 523;
неговиот декрет: 544, 545;
неговото владеење: 539, 548.

ДАРОВИ, 707, 708.

ДАРОВИ, за унапредување на
делото: 634

ДЕЛА НА ПРАВДАТА, 708-709.

ДЕКРЕТ, на Артаксеркс: 607, 610-612;
на Кир за обнова на Ерусалим:
557, 558;
на Дариј Хистапс: 579;
на Дариј Мидски: 540, 543;
на Навуходоносор: 511;
на лажниот Смерд 573;
повик до прогонетите да се
вратат: 598;
Десетте племиња, 291, 292;
казнување на отпадништвото:
285-287, 291.

ДЕСЕТОЦИ И ДАРОВИ, 707, 708.

ДОВЕРБА во Бога, учењето на
Илија: 167-176;
примери: 349-366.

ДОМОТ АХАВОВ, 204-216.

ДОМОТ ИЗРАЕЛОВ, 703-721.

ДОМАШНОТО ВОСПИТУВАЊЕ на

Елисеј: 217-220;
и на еврејските патриоти на
вавилонскиот двор: 482;
вредност: 219, 245, 246, 248.

ДОТАН, 256.

ДРВО, асирско, споредено со
кедар: 366;
Навуходоносоровиот сон: 515-517.

ДРУЖЕЊЕ СО НЕЗНАБОШЦИТЕ,
лоши последици 673-675

ДРУШТВО, 232.

ДУРА, 506, 510-513.

ДУХОТ БОЖЈИ, 593-597;
во денешно време: 371, 376, 377.

ДУХОВНА ТЕМНИНА, 687, 688,
718, 719.

Е

ЕВРЕИТЕ, не одговараат на
Божјето провидение, го отфрлаат
Христа: 712;
враќањето под Ездра: 612-617;
под Зоровавел: 551-556.

**ЕВРЕЈСКИТЕ РОБОВИ ВО
БАВИЛОН**: 479-490.

ЕЗДРА, 607-623, 661-668;
учител на законот: 622, 623, 661-
668;
неговата вера: 608, 609, 616;
неговата молитва: 620, 621;
подготовка за служба: 608-609;
реформи: 618-627.

ЕЗЕКИЕЛ, пророкот, служба под
Седекија: 448-454;
му открива сквернавењето на
храмот: 448, 449;
видението на реката Хевар: 176,
535, 536.

ЕЗЕКИЈА, царот, неговата молитва:
340, 341;
неговото владеење: 331, 362;
ги повикува припадниците на
десетте племиња на празникот
Пасха: 288;
доверба во Бога за време на
асирската инвазија: 349-362.

ЕЗРАЕЛ: 299; пророштво за
настаните на тој ден: 158, 159.

ЕЛА, неговото владеење над
десетте племиња: 110.

ЕЛИСЕЈ, основа пророчки школи: 240;
пророк на Мирот: 235-246;
во Сунам: 237-239;
повик во пророчка служба: 217-228;
неговиот карактер: 235-236;
неговата служба: 254-264;
дело и исцелувања: 240;
неговата смрт: 263-264;
неговата вера: 220, 263, 264;
неговата подготовка: 222-224.

ЕЛИЈАВ: 62-64.

ЕЛИЈАСИВ: 669.

ЕНЕРГИЈАТА и решителноста на
Немија: 638-648, 649, 671-76.

ЕРЕМИЈА, непоколеблив сведок на
вистината: 408;
рано воспитување и повик: 407-409;
фрлен во затвор: 432, 433;
неговата служба: 409-421;
му се потсмеваат: 420;
за време на Седекија: 440-451;
неговата приказна: 423, 431, 466-
470;
прогонство: 419-421;
проповедите во предворјето на
храмот: 412, 413.

ЕРИХОН, незнабожечка тврдина: 229;
проклетство изречено над него:
230;
чудото извршено во него: 230-234;
пророчка школа: 230.

ЕРУСАЛИМ, опсада од страна на
Сирија: 328;
избран од Бога: 40;
пропаста наближува: 399;
на Навуходоносор: 422-439;
пропаст: 628, 629, 636, 637, 661.

ЕСАРХАДОН, 361.

ЕСИОН-ГАВЕР, 72.

ЕСТИРА, 598-606.

ЕУФРАТ, 531.

ЕФРЕМ: 28-285, 296, 336, 337.

Ж

ЖЕСТОКИ пијалаци, закон за слободна продажба: 186.

З

ЗАВДИЈА, 197.

ЗАВЕТ, Аврамовиот: 368-370;
на Израел со Бога: 666, 667;
на Јосија и јудејските старешини: 400, 401;
прекршен меѓу Јудеја и Бога: 470;
на прогонетите: 622.

ЗАВЕТ, Божји, 45, 46, 581, 706;
како го објаснил Еремија: 414, 415;
вечен: 165;
ветување: 368-370;
на духовниот Израел: 714;
однос спрема него: 570;
обновување во последните денови: 299;
непроменлив: 165.

ЗАВЕТ, неговите весници: 700.

ЗАВУЛОН, 291, 337.

ЗАГОВОР, Амоновиот, 600, 601.

ЗАЕДНИЦАТА, и незнабожечкиот свет: 370, 375;
последниот судир: 724-726;
конечна победа: 390, 391, 725-733;
пројавување на Божјата намера: 715-717;
нејзина потреба: 243;
надеж: 585, 681-702;
служба во последните денови: 718-720;
заснована на Христа: 595, 596;
остаток: 587-592;
одговорност: 172, 173, 259, 260, 716-720;
вистинска: 50, 189, 259, 260, 375, 474;
чувар на Господовото лозје: 22.

ЗАКОН, Божјиот, 52, 625, 661-668;
патоказ: 179;
промени: 178-185;
непочитување: 173-183;
непријателство на сатаната: 178, 183-186;

ЗАТВОР, Еремија фрлен во затвор: 453-460.

ЗАПОВЕД, на Артаксеркс: 607, 610-612;
на Кир: 557, 558;
на Дариј Хистапс: 579;
на Дариј Мидски: 540, 543;
на Навуходоносор: 511;
на лажниот Смерд: 573;
на Захарија, неговата порака до Јудеја: 573-581;
повик до прогонетите да се вратат: 299;
неговото пророштво за Христа: 691, 695;
неговото видение за Зоровавел: 593-597;
неговите виденија: 580, 581.

ЗДРУЖУВАЊЕ со незнабошците: 673-675.

ЗЕМЈА, на Манасија, 291, 336.

ЗИМРИЈ, 110.

ЗЛА, за време на Седекија: 448, 451;
во Јудеја за време на Манасија: 381;
во времето на Малахија: 705;
во последните денови: 178, 185, 187, 275, 624, 650-652;
во времето на Исаија: 306-308;
осуда: 139-142, 187, 188;
последници на непослушноста: 229-298.

ЗЛОУПОТРЕБА НА СЛУЖБАТА ВО ХРАМОТ: 670.

ЗЛОСТОРСТВО, види безбожност.

ЗНАК, даден на Езекија: 342;
пропаст на Вавилон: 551;
саботата како знак: 179-185.

ЗНАЦИ НА ВРЕМЕТО: 536, 537.

ЗОРОВАВЕЛ, видение за неговото дело: 593-597, 509

И

ИДОЛИ, спротивност на Бога: 97;
нивното уништување: 338;
Јосија ги отстранува: 396-398.

ИДОЛОПОКЛОНСТВО,

предупредување против него: 295;
 настојување на Јосија: 401;
 во Јудеја за време на Мапасија:
 381-383;
 во времето на Исаија: 306;
 по отпадот на Јеровом: 282;
 во денешно време: 177-182, 186-189.

ИЗБАВУВАЊЕ, ден, пред вратата
 376-378;

лажни сфаќања 709-710;
 конечно, на Божјиот народ
 391.513.538.587-592;
 на Даниел од лавовите: 543-545;
 на момчињата од огнената печка:
 508-513;
 на Израел од Египет: 16;
 на Израел од Сирците: 258.259;
 на Евреите од Медоперсија: 602;
 Јуда од Асирија: 349-366;
 од непријателите за време на
 Јосафат: 198-203;
 ветувања за: 427.472.473.552.553.
 681-702;
 песна, за време на Христовото
 доаѓање: 728;
 духовно: 587-592;

ИЗБАВИТЕЛ, доаѓање: 681-702;

ветување, преку службата во
 Храмот: 684.685;

ИЗГРАДБА НА КАРАКТЕРОТ,

цврст темел 409.410;
 од Господа 311-321;
 самодисциплина 486-490

ИЗНУДУВАЊЕ, 646, 450.

ИЗРАЕЛ, закони за земјоделство:
 647;

Сојуз со Мисир и Асирија: 280;
 светлина на светот: 32, 33;
 посветување на храмот: 38, 45;
 криза: 145-157;
 тоне сè подлабоко во пад: 279,
 292, 324;
 уништување: 393-300;
 Божјиот став кон него: 312, 394-396;
 574-576, 582, 583, 599;
 проширување на царството: 70;
 ширење Евангелието во светот:
 370, 371;

Еремиината молба: 409, 421;
 Божја намера: 599;
 реформација: 225;
 пропаст поради отпад: 103;
 Духовна пропаст: 188, 189,
 домот Израелов: 703, 721;
 вистински да ги опфати сите
 народи: 188-189, 367, 368.

ИЗРАЕЛ, избран народ: 17-20;
 чувар на Божјиот закон,
 неисполнување на Божјата волја:
 18-20;
 Божјето трпение кон нив: 21, 22.

ИЛИЈА, 119-170, 177-189, 204, 716;
 помазанието на Елисеј: 219, 220;
 на Кармил: 143-154;
 претслика на верните кои ќе се
 вознесат без да вкусат смрт: 227;
 пред Ахав: 120-122, 137-143;
 во лозјето на Навутеј: 206-207;
 го обвинува Охозија: 207-210;
 бегањето од Језавела: 159-166;
 на гората Хорив: 167-176;
 вознесение: 225-227;
 по обесхрабрувањето – победа:
 155-166.

ИМИЊА, нивното значење: 481.

ИСАИЈА, неговите апели: 333, 334;
 неговото повикување во
 пророчка служба: 303, 310;
 неговото мачеништво: 382;
 неговите пораки до
 незнабожечкиот свет: 371-378;
 до царот Езекија: 340-342;
 неговите пророчтва: 377, 678,
 689, 696, 697;
 предвидување на реформација:
 677, 678;
 неговото сведоштво за
 незнабошците: 367;
 неговото видение за Божјиот
 карактер: 314-321.

ИСКУШЕНИЈА, 457, 578, 595.

**ИСПОЛНУВАЊЕ НА
 ПРОРОШТВАТА:** 296, 335, 402-
 406, 446, 531-534, 536, 537, 552,
 689-692, 710.

ИСТОРИЈА, го открива Божјиот
 карактер преку Неговото

постапување со Израел: 97;
 правилно сфаќање: 502, 548;
 Божјето владеење: 499-502, 548;
 исполнување на пророштвата:
 501, 502;
 се повторува во последните
 денови: 177, 178.

ИСТРАЈНОСТ во Божјата служба:
 658-660;
 среброљубие: 651, 652.

**ИСУС СИНОТ ЈОСЕДЕКОВ И
 АНГЕЛОТ:** 582-592;
 охрабрителна вест за него:
 575-581.

J

ЈАКОВ, неговата надеж: 683.

ЈЕЗАВЕЛА, 114, 115, 123-126, 159-162;
 нејзините махинации: 204-216;
 пророштво против неа: 207;
 нејзината смрт: 215.

ЈЕРОВОАМ, 87, 88, 99-108.

ЈЕРОВОАМ II, 286.

ЈЕХОВА, 39, 49, 50;
 неговиот карактер: 311-321;
 неговото престојувалиште: 40.

ЈОАКИМ, 422-439.

ЈОАС, 261-263;
 крунисување: 216.

ЈОВ, 162-164.

ЈОНА, 266.

ЈОНАДАВ, 424.

ЈОНАТАН, 455.

ЈОРАМ, 255;
 Израелски: 212-215;
 Јудејски: 192;
 владеењето: 212-214.

ЈОРДАН, 228, 246-249, 260, 261.

ЈОСАФАТ, неговата молитва: 199-
 203;
 неговото владеење: 190-203;

ЈОСИЈА, неговата смрт: 405, 406;
 почетокот на владеењето: 384-391;
 читање на Божјиот закон: 400.

ЈОТАМ, 305.

ЈУДЕЈА, отпад: 423;
 благослови: 683;
 ропството во Вавилон: 452-463.

ЈУЈ, израелскиот цар: 170, 214, 215;
 пророк во Јудеја: 196.

K

КАЗНИ, спречени со
 реформацијата: 331-339;
 изречени над Јудеја: 436;
 Божјата намера со нив: 309;
 нивното влијание: 336;
 и претстојат на Јудеја: 385, 386;
 последните денови: 277, 278;
 ублажени со милоста: 255, 287-
 292, 44, 460, 461;
 над отпаднатиот Израел: 281;
 387-292;
 над отпаднатата Јудеја: 361;
 на Јоакима: 429-436;
 отстранување со Илиината
 служба: 155-157.

КАМБИС, 572, 573.

КАРАКТЕР, поставување на здрав
 темел: 409, 410;
 Господовиот: 311-321;
 последица на
 самосовладувањето: 486-490.

КАРМИЛ, 143-154.

КАТАСТРОФИ, Божјата милост се
 покажува во 255

КЕДАР, асирски, 363-366.

КИР, 523, 531, 556, 557;
 издава заповед за изградба на
 Ерусалим: 557, 558;
 се остварува исполнувањето на
 Божјата намера: 557, 558;
 пророштвата за него: 551, 552;
 опсада над Вавилон: 551, 552.

КЛАЊАЊЕ НА ИДОЛИ, 100.

КНИГАТА ПРОПОВЕДНИК, 79, 85.

КНИГАТА НА ЗАКОНОТ, 392-
 406, 428, 429, 465, 466, 661-668.

КНИГИ НЕБЕСНИ, 639.

КОВЧЕГОТ, СКРИЕН 453.

КРАЈОТ НА СВЕТОТ, Софониевото пророштво: 390.

КРИЗА, ВО ИСТОРИЈАТА НА ИЗРАЕЛ: 144-154, 156, 157, 537.

КСЕРКС ВЕЛИКИ, 598.

Л

ЛАВОВИ, со Даниел во јамата: 539-548.

ЛАКОМОСТ, 64, 250.

ЛЕВИТИ, 611-615.

ЛЕКАРИ СПИРИТИСТИ, 211.

ЛЕПРА, 251. 246-250.

ЛИВАН, 360.

ЛИКОТ, во сонот на Навуходоносор: 497; во полето Дура: 503-510.

ЛУЃЕ, храбри: 142, 148, 488; бунт против Бога во денено време: 185-189.

Љ

ЉУБОВ, Божја, 347.

М

МАЛАХИЈА, пророштво за казнувањето на Израел: 706, 707; за Господовиот ден: 715.

МАЛАТА ЕВРЕЈКА, го упатува Неман кај пророкот Елисеј: 244-246.

МАЛИ РАБОТИ, верно исполнување: 218-222, 487, 488; подготовка за повозвишена служба: 222.

МАНАСИЈА, неговото обратување: 383; неговото владеење: 381-391.

МАТАНИЈА: 439.

МЕДО-ПЕРСИЈА: 535; нејзиниот пад: 548; зошто е уништена: 502.

МЕЛХОМ: 57, 88.

МЕНАИМ, неговото владеење: 287.

МЕСИЈА, Неговото доаѓање: 373; погрешно сфаќање за тома: 709, 710; пророштва: 682.

МЕТОДИ, на Немија: 637-645.

МЕДИТЕ И ПЕРСИЈЦИТЕ, 530; заземање на Вавилон: 531.

МИЛОСТ, БОЖЈА: 282-292, 296, 311-321, 347, 426, 444, 564, 576, 580, 589-592; во казнувањето: 435; кон Јудеја: 460, 461.

МИР, Елисеј како пророк на мирот: 235-248.

МИСАИЛ, еден од другарите на Даниел на дворот: 480.

МИСИИ, 375-378; современи: 313, 314.

МИСИОНЕРИ, во незнабожечките земји: 375-378.

МИСИОНЕРКА, малата Еврејка: 244-246.

МИХЕЈ, неговите пророштва: 322, 325, 334, 682.

МИХЕЈА, 195, 196.

МЛАДИ ЛУЃЕ КАКО БОЖИ СЛУГИ, 222-224.

МЛАДИНАТА, зависност од Бога: 25-34; еврејските момчиња на вавилонскиот двор: 479-490; поуки од животот на Даниел: 487-490.

МНОГУЖЕНСТВО, 52, 56, 57.

МОЈСЕЈ, споредба со Илија: 174; неговите совети за Израел: 293-295, 326, 394-396; поуки за сиромашните: 647; молитви за Израел: 312, 313; пророштвото за Месија: 684; неговите списи: 466.

МОЛИТВА, став при изговарање: 48, довербата на Даниел: 541, 542; на Даниел: 493, 494, 555, 556;

на Илија: 156;
 молитва на прогонетите за
 ослободување од Аман: 611;
 на Ездра: 620, 621;
 упатена со вера: 555- 556;
 на Језекија за ослободување од
 Асирците: 355- 359;
 со вера: 155- 157;
 на Еремија: 470, 471;
 на Јона: 267, 268, 269;
 на Немија: 619-632;
 на Соломон при посветување на
 храмот: 40-42, 335;
 нејзината моќ: 675.

МОЛОХ, 57.

МРАК, духовен во последните
 денови: 718-719;
 низ вековите: 687, 688.

МРАЧНИОТ ВЕКОВ, 714.

МУДРИ ИЗРЕКИ НА СОЛОМОН,
 книгата: 33.

МУДРОСТ, Соломонова: 28-34;
 човечка: 178, 185- 187;
 не ја заменува послушноста: 54.

МУЗИКА, при посветувањето на
 Соломоновиот храм: 38, 39;
 со песна на новата земја: 730.

Н

НАБУТЕЈ, 204-207.

НАВУЗАРДАН, 460.

НАВУХОДОНОСОР, 479-522;
 признавање на Бог: 510;
 слава и сила: 514-515.

НАГРАДА, на проповедниците:
 727-733.

НАДЕЖ, неопходна за завршната
 служба: 164;
 на незнабошците: 367-378;
 веста на Езекија: 342;
 на Израел: 681-702.

НАДАВ, 109.

НАПРЕДОК, 51-60, 514-521, 704, 708.

НАРОДИ, се издигнуваат со
 правда: 502;
 Божјата намера за нив: 535;

правилно сфаќање на историјата:
 548;
 поуки од тоа: 362-366, 548;
 Божјето владеење над сите:
 499-502;
 исполнување на пророштвата:
 501, 502.

НАСИЛСТВО, 185;
 во Израел: 279;
 во Јудеја: 381.

НАУМ: 363, 364.

НАЧЕЛА, изложени во Мудрите
 изреки Соломонови: 34.

НАЧЕЛА, извојуваат победа над
 искушенијата: 469-490.

НЕБОТО, 466.

НЕВЕРСТВО, современо: 170, 178,
 186;
 во последните денови: 178, 625;
 при обновување на храмот: 563,
 564.

НЕВИДЛИВ СТРАЖАР, 522-538.

НЕВОЛЈИ, поуки од: 95-97, 602-606,
 644.645

НЕЗНАБОШЦИТЕ, 41, 46, 66;
 признавање на Бога: 270, 271,
 273, 510, 521, 544, 545;
 издигнување на Божјето име;
 319;
 нивното спасение: 376-378;
 непријателство кон Евреите:
 645-646;
 бракови со нив: 88, 657, 658, 661,
 662, 670, 673- 675, 708;
 Божјето сочувство кон нив: 15, 16;
 Божјето провидение: 189, 271;
 нивниот пад: 267, 378;
 нивниот заговор: 653-660;
 верните меѓу нив: 189;
 пристапување кон Бога: 259.

НЕЗНАБОШТВО, 189, 330.

НЕМИЈА, 628, 628, 643;
 неговата личност: 638, 639;
 реформа: 182, 183.

НЕМАН, сирски војсководец: 244-253;
 лепра: 244-253.

НЕПОСЛУШНОСТ, 281-292, 564;
 последици: 281-292.

НЕПРАВДА, 282, 651, 652.
НЕПРИЈАТЕЛИ НА ИЗРАЕЛ, 635-645, 653-660.
НЕСРЕЌА, 255.
НЕУМЕРЕНОСТ, 523;
 нејзните последици: 482, 483.
НИНЕВИЈА, 265-278, 363-365;
 нејзните богови: 363;
 слабост и покајание: 265, 266, 270, 271.
НИНЕВЈАНИТЕ, нивниот отпад: 339;
 Христос за нив: 273, 274.
НОВАТА ЗЕМЈА, 729-731;
 музика и песна: 730;
 заземање: 730-731.
НОВИОТ ЗАВЕТ: 476.
НОСИТЕЛИ НА ТОВАР 31-33

О

ОБЕСХРАБРУВАЊЕ, 592;
 по духовна победа: 161-166;
 Божја грижа за обесхрабрените: 167-176;
 на прогонетите: 572, 683;
 отстранување: 164, 165.
ОБРАЗОВАНИЕ, на вавилонскиот двор: 480-485.
ОГНЕНАТА ПЕЧКА, 503, 510.
ОДИД, 649.
ОЛТАРОТ ВО ВЕТИЛ, 401, 402;
 Обновен во Ерусалим: 560.
ОЖИВУВАЊЕ, проучување на светите списи: 623;
 за време Ездра: 618-627.
ОЗИЈА, 304, 305;
 неговото владеење: 303-310.
ОЛТАРИ НА ЈЕХОВА И ВАЛ, на Кармил: 144-153.
ОПОМЕНА ПРОТИВ БУНТ, 443, 444;
 на Јудејците за пропаста што им претстоела: 450, 451.
ОПСАДА, на Вавилон, 523-531;
 на Ерусалим од страна на

Асирците: 428, 452, 471;
 од страна на Вавилонците: 428, 352, 471;
 на Самарија од страна на Асирците: 291;
 од страна на Сирците: 258, 328.

ОРГАНИЗАЦИЈА 617, 639-645.

ОСИЈА, 279-292.

ОСТАТОК, 587- 592, 605, 606, 678, 229, 300, 309, 333, 361, 559-566.

ОТКУПЕНИ, 732, 733.

ОТКУПУВАЊЕ, 684, 685.

ОТПАДНИШТВО, 83;
 неговите плодови: 292;
 развој: 296;
 Јудеје: 669-678;
 во последните денови: 178-188;
 на народот: 109, 116;
 на Израел: 620;
 ограничено: 170, 171;
 на Израелците: 19, 20;
 на Ровоам: 94-96;
 на Соломон: 51-60, 75, 76, 673;
 казна: 94, 95, 281, 287-292, 327-330;
 на сатанските обиди: 687,
 до крајот на времето: 83, 84.

ОХОЗИЈА, јудејскиот цар: 213, 214.

П

ПАВЛЕ, 367, 500.

ПАТОКАЗ, 179-185.

ПАТРИЈАРСИ, 682, 683.

ПЕСНА, на новата земји, 730;
 на Езекија: 343, 344;
 при Христовото доаѓање: 728;
 похвала: 666;
 нова: 591.

ПИЈАНСТВО: 282, 306.

ПИСМА НА АСИРЦИТЕ ДО ЕЗЕКИЈА: 355, 356.

ПИСМО НА САНАВАЛАТ ДО НЕМИЈА: 654.

ПЛАНОТ НА СПАСЕНИЕ, 586, 681-702;
 неговата сеопфатност: 377, 378;
 како го изложил Осија: 283, 284;

во врска со робувањето на десетте племиња: 292;
засекогаш обезбеден: 701, 702;
конечна победа: 22.

ПЛАЧОТ НА ЕРЕМИЈА, 461-463.

ПОБОЖНОСТ, 188, 326;
лажна: 99-101;
вистинска: 661-668.

ПОКАЈАНИЕ, 78, 435, 436, 590;
повик: 319-320;
Израел наведен на покајание со помош на казна: 309;
претставува единствена надеж за Израел: за време на Ездра и Немија: 622, 623, 669-674;
на Навуходоносор: 521;
на Соломон: 78, 85.

ПОКОРУВАЊЕ НА ВАВИЛОН, 440-451.

ПОНИЗНОСТ, 29-30.

ПОСВЕТУВАЊЕ, на вториот храм: 596;
Соломоновиот храм: 37-45;
молитвата на Соломон при посветување на храмот: 335.

ПОСВЕТЕНОСТ: 82, 83;
повик до сите 221, 222;
на Божјите слуги: 171;
на Елисеј: 220-222.

ПОСЛЕДНИТЕ ДЕНОВИ, занемарување на законот: 178-188;
непријателството на сатаната: 717;
неволјите што се јавуваат во тоа време: 177-178, 185-187, 275, 624-627, 650-652;
неверства: 625;
казни: 389-391;
службата на ангелите во тоа време: 590, 591;
прогонство на Божјиот народ: 512, 513, 588-592, 605, 606;
пророштвата за тие денови: 537, 538;
обновување на Божјиот завет: 299;
реформа во поглед на саботата: 678;
духовна реформација: 677.

ПОСЛУШНОСТ, на благодатта што ја носи: 425, 428, 484-490, 584, 585;
преку страдањата: 475;
во животот: 18, 284, 293-300, 393;
на Соломон на почетокот од неговото владеење: 34;
нејзините плодови: 708;
награда: 178, 486, 487, 489, 490, 546, 548, 704.

ПОТОКОТ ХОРАТ, 123, 129.

ПОУЧУВАЊЕ, во вистината, 375, 376.

ПОУКИ, од спасувањето на Даниел, од искуството на Евреите во времето на Естира: 605, 606;
од гревот на Гиезиј: 252, 253;
од Ерихон: 231-234;
од историјата на народите: 262-266;
Божјето провидение: 263;
за храброст во време на обесхрабреност: 644, 645;
за вера и охрабрување: 688;
за промисленост и решителност: 633, 634;
за понизност: 95-97;
за трудољубивост: 676;

ПОВИКОТ на, Елисеј: 217-228;
Исаија: 303-310;
Еремија: 409.

ПОХВАЛА, по повод ослободувањето од Асирија: 362;
на Езекија: 333, 334.

ПОЧИТ, 48, 50, 236, 237.

ПРАВЕДНИКОТ, неговата награда: 727-733.

ПРАВДА, Христовата, припишана на Израел: 584-592;
сопствената: 708, 709;
награда: 591, 704.

ПРАЗНУВАЊЕ, на Валтасар: 523-531;
празникот Сеници: 45, 560, 665;
по враќање од ропството: 560;
празник на трубите: 661, 662.

ПРЕДАНОСТ, на Божјите синови во последните денови: 512, 513;
на еврејските робови во Вавилон: 481-484;
на Евреите во полето Дура: 506-513.

ПРЕДАНОСТА НА ЕЗДРА И

НЕМИЈА: 660, 675.

ПРЕТПАЗЛИВОСТ, на Немија, 636, 645.

ПРОШТАВАЊЕ НА ГРЕВОВИТЕ, 334, 590, 723, 724.

ПРЕСТОЛ, Давидовиот, 46, 96.

ПРЕСТАП, 279-300;

последници: 61-74.

ПРИЛИКИ, 70-74;

укажани на Ездра: 616, 617;

на Гиезиј: 250;

на Валтазар во: 522, 523, 529;

на Седекија: 456;

спремност да не се пропуштат: 660.

ПОДГОТОВКА, 595;

на Елисеј: 217-222;

на Ездра: 607, 609;

на еврејските момчиња на

вавилонскиот двор: 479-485;

на работниците: 223.

ПРИРОДАТА, Бог во природата:

134, 135;

почитувањето на нејзините

закони носи благослов: 486;

Соломоновото интересирање за

неа: 33;

обожавање на природата: 281,

282.

ПРИКАЗНА, за Асирците и

кедарот: 362-366;

за лозјето: 17-22.

ПРИКАЗНИ, на Еремија, 423, 431, 466, 470.

ПРОБА, на Елисеевата вера: 220;

на еврејските момчиња во

Вавилон: 481- 484;

на благодарноста на Езекија: 346;

преданост во полето Дура: 506-513;

саботата: 188.

ПРОГОНЕТИ: 628, 629;

неисполнување на Божјата волја:

599-600;

привилегија: 612, 613;

враќање под Ездра: 607-617;

под Зоровавел: 551-566.

ПРОГОНСТВО, на Божјиот народ

во последните денови: 512, 513;

на Божјите пророци: 419-421.

ПРОВИДЕНИЕ, Божјето, 369, 605, 61 J, 614;

зацврстување на верата: 378;

за времето на царот Езекија: 339;

за време на Артаксеркс: 607;

пропуштање на прогонетите во

времето на Естира: 599, 600;

при изградба на храмот: 579;

верата на Јона: 266-269;

непризната: 564, 565;

будност: 660.

ПРОПОВЕДНИЦИ, нивните

должности: 141, 142, 221-224.

ПРОПУСТ, на јудејското царство:

422, 439, 450;

на лажните пророци: 442.

ПРОРОЦИ, Божји, како гласници на

милоста: 21, 96, 97;

нивната соработка со

градителите на храмот: 567-581;

соопштување на Божјите намери:

464;

вести за нив: 227;

нивните молитви: 325;

ставање на проба: 445;

во Јудеја: 424;

за време на Манасија: 382, 383.

ПРОРОЦИ, лажни, 441-447.

ПРОРОЧИЦАТА ОЛДА: 398-400.

ПРОРОШТВАТА НА ДАНИЕЛ

И ОТКРОВЕНИЕТО ТРЕБА

ВНИМАТЕЛНО

ДА СЕ ПРОУЧУВААТ: 547, 548;

во 5. Мојсеева: 393-396;

за духовно будење: 373-378.

ПРОРОШТВА: 52;

против олтарот во Ветил: 101;

против Езавелја: 207;

за Кир: 551, 552;

за ослободување на Јудеја: 427;

за светските царства: 498, 499, 535;

Даниеловото проучување: 553-555;

исполнето во Христа: 710;

исполнување: 296, 335, 402-406,

446 535-537, 552, 692, 710;

лажното пророштво на Ананија:

445, 446;

на Еремија: 552;

за вавилонското ропство: 347;
 Валамовото: 684;
 Давидовите: 691;
 за денот Господов: 637;
 за падот на Вавилон: 531-534;
 за идната слава на Израел: 298;
 на Агеј: 597;
 на Исаија: 688, 689, 692;
 за пропаста на Јудеја: 450, 451;
 за неволјите на последните
 денови, на Малахија: 717;
 за обнова на Јудеја: 469-470.

ПРОРОЧКИ ПЕРИОД, 698-700.

ПРОТИВЕЊЕ, 675;

Христово против сатаната: 685-
 687;
 незнабошците против
 Израел: 635-645, 653- 660;
 отворено: 658;
 укорување: 437.

Р

РАВА, 369.

РАЗОЧАРУВАЊЕ, 162-166.

РАМОТ ГАЛАДСКИ, 196.

РАСИПНОСТА ВО ГРАДОВИТЕ,
 275-278.

РАСИПНИШТВО, 282;

за време на владеењето на
 Соломон: 88, 89.

РЕСИН, 328.

РЕФОРМА, 466;

по смртта на Готолија: 216;
 во времето на Илија: 155, 160;
 во времето на Аса: 110-112;
 во времето на Елисеј: 225-254, 255;
 во времето на Ездра и Немија:
 662-678;
 во времето на Езекија: 331-339.

РЕФОРМАТОРИ: 623, 624, 627, 675,
 676.

РЕЧТА БОЖЈА, 676.

**РЕШИТЕЛНОСТ НА БОЖЈИТЕ
 ВЕСНИЦИ**, 106.

на Даниел: 479-486;
 на Немија: 633, 634, 675 676;
 недостаток кај Седекија: 457, 458.

РИМ, 535, 548.

РИХАВОВИТЕ СИНОВИ, 423-425.

РОБУВАЊЕ, завршено по 70
 години: 557;
 конечно ослободување од: 300,
 391;
 асирско: 279-463;
 вавилонско: 452-463.

РОВОАМ, 78-96;
 отпадништво: 96.

РОДИТЕЛИ, 245, 246.

С

САБОТА, камен на проверка во
 последните денови: 188;
 промена: 179-184;
 поуките на Еремија: 411, 412;
 реформа за време на Немија:
 667, 671-673, 678;
 саботата како знак: 179-185;
 вистинска: 179-185, 372.

САМАРИЈА, 287-292.

САМАРЈАНИ, 567;
 противници на Јуда и Венијамин:
 567-573, 578.

СОМИЛОСТ, Божја: 166;
 на владетелите: 26, 27.

САМООТКАЖУВАЊЕ, 483, 484.

САМОСОВЛАДУВАЊЕ, 488, 489.

САМОДОВЕРБА, 344-346, 515-519.

САНАВАЛАТ, 635, 641, 653-656.

СВЕДОЦИ, Божји, 479-490, 503-513;
 за време на отпадот: 381.

СВЕТОТ, 570;
 негова потреба: 232, 234;
 здружување со него: 659, 660.

СВЕТО ПИСМО, проучување: 623;
 читање за време на Јосафат: 191,
 192;
 сигурен водич: 428;
 потреба од проучување: 626, 627;
 влијание во животот: 603-610;
 пророштва: 334.

СВЕТИОТ ДУХ, неговото влијание:
 169, 171, 425;
 Неговата служба: 326, 660;

залагање за грешниците: 325, 326.

СВЕТОВНИ ЛУЃЕ, кои поради добивка и научни истражувања одат во пусти и опасни краишта – пример за мисионерите: 172, 173.

СВЕДОШТВО, 611-612.

СЕДЕКИЈА, Неговата смрт: 459; Неговото владеење: 440, 443, 447.

СЕМЕЈСТВОТО, должност да ја шири вистината: 172.

СЕНАР, 422.

СИЛА, Божја, 315-320.

СИМБОЛ, на златните садови: 594; на маслиновите гранки: 593, 594.

СИН, Синската земја: 374.

СИНАЈ, 171 .

СИРОМАСИТЕ, христијанскиот став кон нив: 652; угнетени: 306.

СИРЦИТЕ, ја опседнуваат Самарија: 258, 328.

СЛАБОСТ, на Седекија: 454-458; човечка: 167-176.

СЛАВА, Божја, 303-310, 313, 314.

СЛАВА, на вториот храм: 596, 597; идната: 722-733.

СЛОБОДА НА СОВЕСТА, 511.

СЛУЖБАТА ВО ХРАМОТ: 670; воспоставена во Ерусалим: 560; поучување на вистините: 684, 685.

СМОКВИ, како лек на Езекија: 342.

СОВЕТ на Еремија до Седекија, 454-457 .

СОВЕТНИЦИ, на Ровоам: 89, 90; на Соломон во младоста: 27,28.

СОДОМ, 297.

СОЈУЗ, меѓу Јуда и Израел: 192-196; однос на Јудеја со другите народи: 568-570; сојуз меѓу Израел, Египет и Асирија: 280; меѓу Јудеја и Асирија: 329;

меѓу Самарјаните и неверните во Јудеја: 674; меѓу христијаните и светот: 570-571 .

СОМНЕЖ, 170.

СОРАБОТКА, со Божјето провидение: 263; со небото: 487-490.

СОЧУВСТВО, Божје: 296, 311-441; кон грешниците: 285; спрема сиромашните: 704.

СОФОНИЈА, Неговите пророштва: 389, 390-391; во поглед на Ниневија 364, 365.

СПАСУВАЊЕ, на незнабошците: 376-378; лажни сфаќања за него: 709, 710; на Божјиот народ: 391, 513, 538, 587-592; на Даниел од лавовите: 543-545; на младите Евреи од огнената печка: 508-513; на Израел од Египет: 16; од Сирците: 258, 259; на Евреите во Медо-Персија: 602; на на Јудејците од Асирија: 349-366; од непријателите за време на владеењето на Јосафат: 198-202; ветувања: 427, 472, 473, 552, 553, 681-702; при Христовото доаѓање: 728; духовно: 587-592.

СПАСЕНИЕ НА ВЕРНИТЕ, 373.

СПИРИТИЗАМ, во времето на Јосија: 401 ; модерни облици: 210-212.

СТРАДАЊА, поука од нив: 95-97, 602-606, 644, 655.

СТРАНЦИ, 372.

СУД, Јосафатови, 197, 198.

T

ТВОРЕЦ, 97, 241, 242, 344, 500; за Неговото воздигнување: 315, 316; Соломон Го велича: 47, 68; Соломон се интересира за Неговите дела: 33.

ТЕГОБИ, 644.
ТЕЛЕСНА СИЛА, 488, 489.
ТЕОЗОФИЈА, 210.
ТЕШКОТИИ, 644-645.
ТИГАР, 265, 344.
ТИГЛАТ-ПИЛЕСЕР, 287, 329.
ТИР, 515.
ТОВИЈА, 635, 669, 670.
ТРГОВИЈА, во времето на Соломоновото владеење: 58, 70.
ТРПЕНИЕ, Божје, 275-277, 326, 435; неговите граници: 276, 278, 426; кон Израел: 21, 22; на оние кои работат во Божјето дело: 437; на Божјите деца кои чекаат: 732.
ТРИ ГОДИНИ СУША, 121-129, 137, 138.
ТОЛКУВАЊЕ, на писмото испратено на Валтазар: 528-530; на Навуходоносоровиот сон: 494-499, 516-518.

У

УГНЕТУВАЊЕ, 282, 306; во Јудеја: 381; на сиромашните: 646-652; опомена против угнетувања: 704.
УКОРУВАЊЕ, изнудувања: 636-652; на Валтазар: 529-530; на постоечките зла: 187, 606, 207; угнетување: 649; на сатаната: 586, 587; глас на строг укор: 137-142.
УМЕРЕНОСТ, на Даниел и неговите другари: 481-435.
УЧТИВОСТ на Христовите следбеници, 237.

Ф

ФАКИЈА, Неговото владеење: 287, 328.
ФЕКАЈ, неговото владеење: 287.

Х

ХАЛДЕЈСКОТО ЦАРСТВО, види Вавилон
ХЕВАР, 533, 536.
ХЕЛКИЈА, 393.
ХЕМОС, 57, 58.
ХИЛ, обновителот на Ерихон: 230.
ХИРАМ, 63, 64.
ХРАБРОСТ ВО СЛУЖБАТА: 164; на Божјите слуги: 407; при обесхрабреност: 644, 645; кај луѓето: 142, 148, 188; недостаток кај Седекија: 456-459; на Даниел: 542-544; на Немија: 655, 656.
ХРАМ, вториот: 567-581; неговата слава: 596, 597; Товија го обесветува храмот: 670; ветувања: 577, 597; свети садови: 616, 617.
ХРАМОТ, Соломонов: 35-50; затворање на вратите: 330; посветување: 37-45; обесветување за време на Седекија: 448, 449; уништување: 459; обновување за време на Езекија: 331-335; видението на Исаија: 307, 308.
ХРИСТОС, Неговиот однос кон законот на Отецот: 183; како учител на Израел: 18; Неговата земска служба: 718; темел на Господовата Заедница: 596; во огнената печка: 508, 509; Неговата радост во спасување на душите: 172, 176; Неговата чудесна моќ: 241-243; спомнување на Ниневија: 273, 274; Неговата правда припишана на Израел: 584-492.
ХРИСТИЈАНСКАТА НАУКА, 210.
ХРИСОВОТО ПРОПОВЕДАЊЕ, 183; Израелците како чувари: 16; неговата природа: 311-321, 625;

казна за престап: 297-300;
последници од прекршувањето: 185.

ХУЛА НА БОГА, од страна на
Асирците: 352-355.

Ц

ЦАРСТВО, Божјето универзално
царство: 19, 499;
поделба на израелското царство:
87-97;

негово ширење: 70, 72, 81;
Јудејското: 91;
на Александар Македонски, 535,
548.

ЦЕНТАР на идолопоклонството во
Ветил и Дан: 100.

ЦЕЛ Божја, за Израел: 599;
за човештвото: 15, 17, 22;
за јудејските робови: 371, 372;
во поглед на казната: 255;
соопштување преку пророците:
464;
откриена на Навуходоносор:
498-499;
исполнување 538.

Ч

ЧЕСТ, се стекнува со доверба и
вера во Бога: 28, 29, 486-490.

ЧОВЕК, неговата слабост: 167-176.

ЧУДА, хранењето на Илија во
пустината: 166;
нахранети луѓето во Галгал: 241;
оган се симнува од небото на
Кармил: 153;
оган од небото на при
посветувањето на храмот: 45;
исцелување на на водата во
Ерихон: 23-234;
исцелување на отровната храна:
240, 241;
секирата излегува на
површината од водата: 260, 261;
исцелување на Неман: 246-250;
раздвојување на реката Јордан:
228;
умножување на маслото: 130;
враќање на сенката на сончевиот
часовник: 342;
оживување на синот на
Сунамката: 238, 239;
ослепување на Сирците: 257;
оживување на синот на
вдовицата: 131;
сушење на раката на Јеровоам:
102.

Ш

ШКОЛИ пророчки, Илија се
застапува за нив: 224, 225;
нивната работа во времето на
Елисеј: 260.

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	5
ВОВЕД - ГОСПОДОВОТО ЛОЗЈЕ	7
I ДЕЛ - ОД КРЕПОСТ КОН СЛАБОСТ	13
1. СОЛОМОН.....	15
2. ХРАМОТ И НЕГОВОТО ОСВЕТУВАЊЕ.....	22
3. ГОРДОСТ ПОРАДИ УСПЕХОТ.....	32
4. ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕСТАПОТ.....	39
5. ПОКАЈАНИЕТО НА СОЛОМОН.....	48
6. ПОДЕЛБА НА ЦАРСТВОТО.....	56
7. ЈЕРОВОАМ.....	63
8. ОТПАДНИШТВОТО НА НАРОДОТ.....	68
II ДЕЛ - ПРОРОЦИ ОД СЕВЕРНОТО ЦАРСТВО	75
9. ИЛИЈА ТЕСВИЕЦОТ.....	77
10. ГЛАС НА ОСТАР УКОР.....	83
11. НА ГОРАТА КАРМИЛ.....	93
12. ОД ЕЗРАЕЛ ДО ХОРИВ.....	100
13. „ШТО БАРАШ ТУКА, ИЛИЈА?“.....	107
14. „ВО ДУХОТ И СИЛАТА НА ИЛИЈА“.....	114
15. ЈОСАФАТ.....	122
16. ПАДОТ НА АХАВОВИОТ ДОМ.....	130
17. ПОВИКОТ НА ЕЛИСЕЈА.....	139
18. „И ВОДАТА СТАНА ЗДРАВА“.....	147
19. ПРОРОК НА МИРОТ.....	151

20. НАМАН.....	157
21. КРАЈОТ НА ЕЛИСЕЕВАТА СЛУЖБА	162
22. „ОДИ ВО НИНЕВИЈА, ГОЛЕМИОТ ГРАД...“	169
23. АСИРСКОТО РОПСТВО.....	178
24. „ИЗГИНА МОЈОТ НАРОД, ЗАШТО Е ВО НЕЗНАЕЊЕ“	186
III ДЕЛ - ПРОПОВЕДНИК НА ПРАВДАТА	191
25. ПОВИКОТ НА ИСАИЈА	193
26. „ЕВЕ ГО ВАШИОТ БОГ!“	198
27. ЦАРОТ АХАЗ	204
28. ЦАРОТ ЕЗЕКИЈА	210
29. ПРАТЕНИЦИТЕ ОД ВАВИЛОН	216
30. ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД АСИРИЈА	222
31. НАДЕЖ ЗА НЕЗНАБОШЦИТЕ.....	233
IV ДЕЛ - НА ЈУДЕЈА И ПРЕТСТОИ КАЗНА.....	241
32. МАНАСИЈА И ЈОСИЈА.....	243
33. КНИГАТА НА ЗАКОНОТ	250
34. ЕРЕМИЈА	259
35. ПРОПАСТА НАБЛИЖУВА	269
36. ПОСЛЕДНИОТ ЈУДЕЈСКИ ЦАР.....	280
37. ОДВЕДЕНИ ВО ЗАРОБЕНИШТВО ВО ВАВИЛОН.....	288
38. СВЕТЛИНА ВО ТЕМНИНА	295
V ДЕЛ - ВО ЗЕМЈАТА НА НЕЗНАБОШЦИТЕ.....	303
39. НА ВАВИЛОНСКИОТ ДВОР.....	305
40. СОНОТ НА ЦАРОТ НАВУХОДОНОСОР.....	313
41. ВО ОГНЕНАТА ПЕЧКА	320
42. ВИСТИНСКА ГОЛЕМИНА	327
43. НЕВИДЛИВИОТ СТРАЖАР.....	332
44. ДАНИЕЛ ВО ЛАВОВСКАТА ЈАМА.....	342

VI ДЕЛ - ПО ВАВИЛОНСКОТО РОПСТВО	349
45. ВРАЌАЊЕТО НА ИЗГНАНИЦИТЕ	351
46. „И СО НИВ БОЖИТЕ ПРОРОЦИ КОИ ГИ ПОДДРЖУВАА”	360
47. ИСУС И АНГЕЛОТ	370
48. „НЕ СО СИЛА, НЕ СО СНАГА”	377
49. ВО ВРЕМЕТО НА ЦАРИЦАТА ЕСТИРА	380
50. ЕЗДРА - СВЕШТЕНИК И КНИЖЕВНИК	385
51. ДУХОВНО ОЖИВУВАЊЕ	392
52. ЧОВЕКОТ КОЈ НЕ ПРОПУШТИЛ МОЖНОСТ	399
53. ГРАДЕЊЕ НА ЕРУСАЛИМСКИТЕ СИДИШТА	403
54. УКОР ПРОТИВ ИЗНУДУВАЊЕТО И ГЛОБЕЊЕТО	410
55. СПЛЕТКИТЕ НА НЕЗНАБОШЦИТЕ	415
56. ПОУЧЕНИ НА БОЖИОТ ЗАКОН	420
57. РЕФОРМА	424
VII ДЕЛ - СВЕТЛИНА ВО ПРЕДВЕЧЕРИЕТО	431
58. ДООЌАЊЕТО НА ОСЛОБОДИТЕЛОТ	433
59. „ДОМЕ ИЗРАЕЛЕВ”	448
60. ВИДЕНИЈА ЗА ИДНАТА СЛАВА	460
ПОПИС НА БИБЛИСКИТЕ СТИХОВИ	468
ИНДЕКС	476

